

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

**KÉZIKÖNYV A KOMPLEX
SZAKMAI VIZSGÁK SZERVEZÉSÉHEZ**

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

**KÉZIKÖNYV A KOMPLEX
SZAKMAI VIZSGÁK
SZERVEZÉSÉHEZ**

2014

Készült a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara munkabizottságában,
a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészének támogatásával.
A Kamara köszönetét fejezi ki
a kiadvány elkészítésében részt vevő szakembereknek,
akik munkájukkal és tapasztalatukkal hozzájárultak a kiadvány megjelenéséhez.

Szakmai szerkesztő
Modláné Görgényi Ildikó

Szerzők:
Dr Bartha Tamás
Bátyai László
Cséfalvay Ágnes
Erdei Györgyné
Feczkó Tímea
Freinwald Éva
Gubicza Zsanett
Juhász Beáta
Kalmár Zsolt
Karvázy Eszter
Kálózi Erika
Kiss Éva
Madarász Erik
Dr Madarász Sándor
Mészárosné Szabó Anna
Mihálka Gáborné
Modláné Görgényi Ildikó
Pális Ferenc
Pintér-Tóth Katalin
Polgár Zsuzsanna
Szabados Lívია
Tóthné Farkas Evelin
Vitkóczy Marianna

Lektorálta
Modláné Görgényi Ildikó

Közreműködő
Szabó Bálint (MKIK)

ISBN 978-963-9992-00-9

Kiadja Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
Felelős kiadó: **Dunai Péter**

TARTALOM

ELŐSZÓ	11
BEVEZETŐ (Mihálka Gáborné)	13
1. A SZAKKÉPZÉS KONCEPCIONÁLIS VÁLTOZÁSAI (Mihálka Gáborné)	15
1.1. A duális szakképzés Magyarországon (Polgár Zsuzsanna)	18
1.2. A magyar oktatási rendszer (Mihálka Gáborné)	23
2. NEMZETKÖZI KITEKINTÉS A SZAKKÉPZÉSRŐL (Modláné Görgényi Ildikó).....	27
2.1. Nemzetközi kitekintés a szakképzési, felnőttképzési irányokról a 2014-2020 időszak Európájában (Modláné Görgényi Ildikó)	28
2.2. A Magyar Képesítési Keretrendszer és a kreditátvitel (Modláné Görgényi Ildikó).....	30
3. STATISZTIKAI ADATOK A SZAKMAI VIZSGÁKRÓL (Madarász Erik)	34
3.1. A szakmai vizsgák statisztikai adatai az elmúlt öt évben (Madarász Erik)	36
3.2. A szakmai vizsga adatok szintek és szakmacsoport szerint (Madarász Erik)	38
3.3. A szakmai vizsga adatok régióként (Madarász Erik).....	40
3.4. A szakmai vizsgát tettek száma nemek szerint (Madarász Erik)	41
3.5. A szakmai vizsgát tettek száma korcsoportok szerinti (Madarász Erik)	42
3.6. A szakmai előkészítő érettségi vizsgát tettek száma (Madarász Erik).....	43
4. A KOMPLEX SZAKMAI VIZSGA JOGI KERETEI (Mihálka Gáborné).....	50
4.1. Az új szakmastruktúra és az OKJ (Gubicza Zsanett)	51
4.2. Az új típusú vizsgáztatás hazai előnyei (Tóthné Farkas Evelin)	54
4.3. Az OKJ hatályosulása és a szakmai vizsgák (Mihálka Gáborné).....	58
4.4. Az ágazati szakközépiskola kapcsolata a komplex szakmai vizsgával	
(Mihálka Gáborné).....	61
4.5. A szakmai érettségi vizsga (Mihálka Gáborné).....	65
4.6. Az előzetes tudás beszámításának jogi keretei (Mihálka Gáborné).....	66
4.7. A vizsga alóli felmentés (Mihálka Gáborné).....	68
4.8. Szakképesítés, részzakképesítés és ráépülés összefüggései (Mihálka Gáborné).....	72
4.9. A modul rendelet (Gubicza Zsanett).....	74
4.10. A szakmai és vizsgakövetelmények (SZVK) rendszere és a hatályosulás a szakmai vizsga szempontjából (Mihálka Gáborné).....	76

4.11. A gazdasági kamarák szakképzési feladataihoz jogosítvány (Vitkóczy Marianna).....	80
4.12. A nemzeti köznevelési törvény szakmai vizsgákra vonatkozó előírásai (Dr Madarász Sándor)	85
4.13. A szakképzésről szóló törvény vizsgával kapcsolatos előírásai (Mészárosné Szabó Anna)	86
4.14. A szakmai vizsgáztatás új szabályai (Mihálka Gáborné).....	92
4.15. Az új vizsgarendelet hatályba lépése (Mihálka Gáborné)	99
4.16. A szakmai vizsgaszervezői jog megszerzése (Madarász Erik).....	101
5. A SZAKKÉPZÉS ÉS VIZSGÁZTATÁS ÖSSZEFÜGGÉSEI (Mihálka Gáborné).....	103
5.1. A szakképzést megelőző iskolai rendszerű képzés (Mihálka Gáborné).....	103
5.2. A szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételei (Mihálka Gáborné)	108
5.3. Szakmai vizsgáztatás szervezésének és folytatásának feltételei (Madarász Erik).....	111
5.4. A vizsgázó jogai és kötelességei (Mihálka Gáborné).....	112
5.5. A végbizonyítvány és a modulzáró vizsga (Mihálka Gáborné).....	114
6. A VIZSGA ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI (Mihálka Gáborné).....	116
6.1. A szakmai vizsgára jelentkezés feltételei (Mihálka Gáborné)	118
6.2. Szakmai vizsgáztatás az iskolai rendszerq és az iskolarendszeren kívüli szakképzésben (Szabados Lívía).....	121
6.3. Független 4 tagú vizsgabizottság együttes feladatai (Szabados Lívía)	123
6.4. A komplex vizsga jegyzői feladatai (Freinwald Éva)	125
6.5. A vizsgázó teljesítményének értékelése (Mészárosné Szabó Anna).....	130
6.6. A vizsga alóli felmentés (OSZTV, SZKTV) (Kalmár Zsolt).....	136
6.7. Javító, pótló vizsga (Szabados Lívía)	138
6.8. Mestervizsga (Feczkó Tímea)	140
6.9. Vizsgaidőszak (Mihálka Gáborné)	142
6.10. Szintvizsga (Kiss Éva)	145
6.11. Titoktartás és őrzés (Mihálka Gáborné).....	148
6.12. A szakmai vizsga nyelve (Mihálka Gáborné)	150
6.13. A sajátos nevelési igényű vizsgázók (Mihálka Gáborné).....	151
6.14. Országos szakképzési vizsgaelnöki névjegyzék (Madarász Erik)	154
6.15. Europass keretrendszer (Karvázy Eszter)	155

7. A KOMPLEX SZAKMAI VIZSGA DOKUMENTUMAI

(Mihálka Gáborné)	159
7.1. A szakmai vizsga törzslapja (Madarász Erik).....	160
7.2. A szakképesítés megszerzését igazoló bizonyítvány (Mihálka Gáborné)	163
7.3. A bizonyítvány másodlat (Mihálka Gáborné)	167
7.4. Az EUROPASS bizonyítvány-kiegészítő (Karvázy Eszter)	171
7.5. A vizsgajegyzőkönyv (Cséfalvay Ágnes).....	180
7.6. A vizsgabizottság kinevező dokumentumai (Cséfalvay Ágnes).....	183
7.7. A vizsgaszervező vizsga lebonyolítással kapcsolatos szabályzatai (Cséfalvay Ágnes)	185
7.8. Archiválási dokumentum (Mihálka Gáborné).....	188
7.9. Iratminták (Madarász Erik)	194
8. A VIZSGABIZOTTSÁGI TAGOK FELKÉSZÜLÉSE A VIZSGÁRA (Tóthné Farkas Evelin)	195
8.1. A szakmai vizsgálónök és a vizsgabizottsági tagok felkészülése a komplex szakmai vizsgákra (Dr Bartha Tamás, Dr Madarász Sándor)	196
8.2. A vizsgabizottsági elnöki feladat által támasztott személyiségi etikai, közösségi elvárások (Erdei Györgyné).....	203
8.3. A vizsgabizottsági tagok felkészülése a komplex vizsgára (Mészárosné Szabó Anna)	207
9. A SZAKMAI VIZSGA MEGVALÓSÍTÁSÁBAN ÉRINTETTEK FELADATAI (Madarász Erik)	212
9.1. A szakképesítésért felelős minisztériumok feladatai (Madarász Erik).....	212
9.2. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara feladatai jogosítványai és szerepe (Cséfalvay Ágnes)	214
9.3. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (Juhász Beáta).....	217
9.4. A gazdasági érdekképviseletek szerepe a vizsgáztatásban (Bátyai László).....	220
9.5. A szakmai szervezetek szerepe a vizsgáztatásban (Madarász Erik)	222
9.6. A szakmai vizsgabizottság tagjait kijelölő Nemzeti Munkaügyi Hivatal feladatai (Madarász Erik).....	224
9.7. A képzőintézmény vizsgával kapcsolatos feladatai (Freinwald Éva)	225
9.8. A vizsgaszervező feladatai (Freinwald Éva).....	230
9.9. A vizsgázó feladatai (Freinwald Éva)	239
9.10. A vizsgálónök feladatai (Tóthné Farkas Evelin).....	244
9.11. A vizsgabizottsági tagok feladata (Tothné Farkas Evelin)	246
9.12. A vizsgabizottság munkáját segítő tanár és a gazdálkodó szervezet feladatai (Tóthné Farkas Evelin)	247

9.13. A jegyző feladatai (Freinwald Éva).....	249
10. A VIZSGABIZOTTSÁG MŰKÖDÉSE (Mihálka Gáborné).....	251
10.1. Nyitó értekezlet (Mihálka Gáborné)	253
10.2. Záró értekezlet (Mihálka Gáborné)	254
10.3. Feladatmegosztás a bizottságon belül a vizsga folyamatában (Mihálka Gáborné).....	256
11. A SZAKMAI VIZSGA ELŐKÉSZÍTÉSE	260
11.1. Jelentés a szakmai vizsga előkészítéséről (Madarász Erik)	260
11.2. A vizsgabizottság elnökének és tagjainak megbízása (Madarász Erik).....	262
11.3. A vizsga helyszínének kijelölése	263
12. A SZAKMAI VIZSGA LEBONYOLÍTÁSA	267
12.1. Vizsgacsoport kialakítása (Szabados Lívia)	267
12.2. Vizsgatevékenységek (Mihálka Gáborné).....	268
12.3. A vizsgabizottság és az elnök tevékenysége (Cséfalvay Ágnes).....	271
12.4. A vizsgázó teljesítményének értékelése (Mihálka Gáborné).....	274
12.5. A szakmai vizsga iratainak kitöltése (Mihálka Gáborné)	277
12.6. A vizsga lebonyolításának folyamatábrája (Madarász Erik).....	278
13. A KOMPLEX VIZSGA BEFEJEZÉSE (Mihálka Gáborné).....	280
13.1. A vizsgázó tájékoztatása, az eredmények kihirdetése és a szakmai bizonyítvány átadása (Mihálka Gáborné).....	281
13.2. Iratok lezárása (Mihálka Gáborné)	282
14. A VIZSGÁN ELŐFORDULÓ SZABÁLYSÉRTÉSEK (Mihálka Gáborné).....	283
14.1. A vizsgázó által okozott szabálysértés és következménye (Mihálka Gáborné).....	283
14.2. A vizsgaszervező által okozott szabálysértés és következménye (Mihálka Gáborné).....	283
14.3. A vizsgabizottság által okozott szabálysértés és következménye (Mihálka Gáborné).....	285
15. A VIZSGÁZTATÁS MÓDSZERTANA (Mihálka Gáborné)	286
15.1. Az írásbeli és az interaktív vizsgatevékenység bonyolítása (Mihálka Gáborné).....	287
15.2. Módszerek a szóbeli vizsgán (Mihálka Gáborné)	288
15.3. Módszerek a gyakorlati vizsgán (Polgár Zsuzsanna)	289
16. ESETTANULMÁNYOK (Freinwald Éva)	298
17. A VIZSGÁZTATÁS KÖLTSÉGEI (Madarász Erik)	299
17.1. A vizsgáztatási, vizsgadíj (Madarász Erik).....	299
17.2. A vizsgabizottsági tagok díjazása (Madarász Erik).....	299
17.3. A vizsgabizottság munkáját segítő szakértő díjazása (Madarász Erik)	300
17.4. Utazási és szállás költség (Madarász Erik).....	301

18. A KOMPLEX VIZSGÁK HATÓSÁGI ELLENPRZÉSE	302
18.1. A komplex vizsgák hatósági ellenőrzésének elve és folyamata (Kálózi Erika)	302
18.2. A komplex vizsgák szakmai ellenőrzésének elve és folyamata (Mihálka Gáborné).....	305
18.3. Az ellenőrzést végzők feladatai és működése (Kálózi Erika).....	307
18.4. Az ellenőrzéshez rendelkezésre álló eszköz (Kálózi Erika).....	309
19. NYILVÁNTARTÁSOK	312
19.1. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal által vezetett vizsganyilvántartás és törzslapnyilvántartás (Madarász Erik).....	312
19.2. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által vezetett nyilvántartás (ISZIIR) (Pális Ferenc).....	312
20. KÜLFÖLDI BIZONYÍTVÁNYOK BEFOGADÁSA (Pintér-Tóth Katalin).....	316
21. MINŐSÉGIRÁNYÍTÁS MŰKÖDTETÉSE A SZAKMAI VIZSGÁKON (DR Madarász Sándor)	321
22. FOGALMAK JEGYZÉKE	328
23. A KOMPLEX VIZSGÁHOZ KAPCSOLÓDÓ JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE	332
24. LINKEK JEGYZÉKE	335
25. RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	336
26. TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	337
27. ÁBRÁK JEGYZÉKE	338
28. IRODALOMJEGYZÉK	339

ELŐSZÓ

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szakmai irányításával, a kamarai szakemberek és a Nemzeti Munkaügyi Hivatal munkatársainak bevonásával elkészült a „Kézikönyv a komplex szakmai vizsgák szervezéséhez” c. kiadvány. Bevezetése és használata reményeim szerint elősegíti a komplex szakmai vizsgák szabályos levezetését és színvonalának emelését.

A kilencvenes évek óta már többször készült vizsgakézikönyv a szakképzésben. Ez a kézikönyv azonban teljesen eltér a korábbiaktól, mert új alapelvekre és új alapelveken nyugvó jogszabályokra épül.

Ezek nevezetesen

- a duális szakképzés általános bevezetése,
- az ágazati szakközépiskola létrehozása,
- a felnőttképzés átalakítása,
- az új szakképzési és felnőttképzési törvénycsomag elfogadása és hatályosulása,
- az OKJ szélesebb szakterületet lefedő szakképesítéseinek kifejlesztése,
- a gazdaságigényű szakképzés és felnőttképzés,
- a komplex szakmai vizsga bevezetése.

A szakképzési és felnőttképzési rendszer teljes átalakítása miatt szükségessé válik valamennyi érintett a komplex szakmai vizsgák tekintetében, minél részletesebb, mindenre kiterjedő tájékoztatása.

Ezért a kézikönyv bemutatja a komplex szakmai vizsga jogszabályi kereteit, a vizsgával kapcsolatos elméleti alapokat, valamint a vizsga előkészítésének, lebonyolításának, szervezésének folyamatát és lényegesebb fázisait. A korábbi moduláris vizsgáztatást felváltó komplex szakmai vizsgarendszer bevezetésével jelentősen lecsökken a vizsgák időtartama és az adminisztrációs feladatok mennyisége.

Így egyik oldalon a vizsgák lebonyolítása egyszerűbb lesz, másik oldalon a vizsgáztatás új rendszere a korábbiaknál nagyobb felelősségvállalást és szakmai felkészültséget vár el a vizsgabizottságoktól és a vizsgaszervezőktől egyaránt.

A komplex vizsgaként történő megszervezés lehetőséget ad arra is, hogy az ágazati szakmai sajátosságokat, a majdani valós munkakörök foglalkozások tevékenységeinek valós elméletét és gyakorlatát kérje számon a vizsgabizottság.

A komplex szakmai vizsgáztatás új szabályainak rögzítésével megvalósul a szakmai vizsgáztatás rendszerének egyszerűsítése, megnyílik a valós munkahelyi körülményekhez igazodó, a szakmai ismereteket komplex formában számon kérő vizsgáztatás.

Mindezek alapján a kézikönyvet ajánlom a szakmai vizsgabizottságoknak, a felkészítő pedagógusoknak, a szakképesítésért felelős tárcák tisztviselőinek, vizsgaszervezőknek, a gyakorlati helyszínt biztosítóknak, de még a vizsgázóknak is.

Komáromi Róbert
főigazgató
Nemzeti Munkaügyi Hivatal

BEVEZETŐ

(Mihálka Gáborné)

A magyar szakképzés-fejlesztési stratégia az európai szakképzési rendszerek azon élenjáró tapasztalatainak figyelembe vételével készült, amelyek szerint a szakképzésnek korszerű oktatási szolgáltatásként kell funkcionálnia. Célja a gazdaság által igényelt mennyiségi és minőségi szakemberigény szerinti munkavállaló képzése. A vállalkozások számára is kulcsfontosságú a szakképzésben történő aktív szerepvállalás, abból a célból, hogy leendő, illetve alkalmazásban álló munkavállalók magas színvonalúan képzett személyek legyenek. Az egyén szempontjából pedig az egész életen át tartó tanulás ösztönzéséhez jelentősen hozzájárul a szak- és felnőttképzés támogatása és fejlesztése.

Ennek érdekében a tervezett fejlesztések a duális képzés elterjesztésének támogatását, a szakképzés minőségének javítását, a felnőttképzési programok támogatását – kiemelten az alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak foglalkoztathatóságának javítása érdekében –, valamint a felnőttképzés intézményrendszerének fejlesztését célozzák.

A vizsgarendszer jelentősen átalakult a 2006-os Országos Képzési Jegyzék bevezetését követően. Ugyanakkor a vizsgák bonyolultságát igen sok kritika érte. A sokszor 3-5 napig tartó vizsgák szükségtelenül költségesek, egyének és intézmények számára megterhelőek voltak, a korábbihoz képest többszörös humán erőforrást igényeltek, amelyet olykor biztosítani is igen nehéz volt. Igen problematikusnak tartották sokan a szakmai és vizsgakövetelményekben megnevezett személyes, társas és módszerkompetenciák mérését és a vizsgaeredményhez való hozzájárulását. A mérésének nem is alakult ki elfogadott módszertana az eltelt néhány évben.

A vizsgabizottságokban a gazdaság szereplői már sok éve kötelezően jelen voltak, azokban a szakmákban pedig, amelyekben a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara(MKIK) felügyelte a tartalmak kialakítását a vizsgaelnököket is ők adták.

A 2011-es szakképzési koncepcióban az új kormányzat elkötelezte magát a vizsgák új szabályozása mellett is. A 2011 decemberében elfogadott új szakképzési törvény ennek kereteit rögzíti. Egyszerűsödnek és rövidülnek a képzés megszerzését biztosító vizsgák.

A 2012. január 1-jén hatályba lépett új szakképzési törvény, a 2011. évi CLXXXVII. törvény (a továbbiakban: Szt.) rendelkezéseire igazodóan 2012-ben átalakításra került az Országos Képzési Jegyzék (a továbbiakban: OKJ) és 2013 szeptemberétől teljes körűen, mind az iskolai rendszerű, mind az iskolarendszeren kívüli szakképzések esetén bevezetésre került az új szakképzési rendszer. Az új rendszer egyik lényeges eleme a megújult vizsgáztatási rendszer, a komplex szakmai vizsga bevezetése. Az új szakképzési rendszer bevezetése az oktatási, képzési rendszerek korábbi változásaihoz hasonlóan fokozatos, felmenő, illetve kifutó rendszerben történik. Ez azt jelenti, hogy 2014-ben az idő előrehaladtával egyre nagyobb számban jelennek majd meg az új rendszer szerinti képzéseket lezáró komplex szakmai vizsgák, ugyanakkor a korábbi rendszer szerint elindult, folyamatban lévő képzések szakmai

vizsgái esetén – kifutó jelleggel – még a korábbi vizsgáztatási szabályokat kell alkalmazni. Az iskolarendszeren kívüli képzések esetén az átmeneti időszak lényegében 2014 végéig lezárulhat (a javító, pótló vizsgák még áthúzódhatnak 2015-re), azonban a hosszabb időtartamú iskolai rendszerű képzések következtében a korábbi szabályok szerint bonyolódó szakmai vizsgákra még 2017. év végéig sor kerülhet. Bár a korábbi és az új vizsgáztatási rendszer között sok a hasonlóság, legalább ugyanennyi az eltérés is. Ezért különösen fontos, hogy mind a vizsgáztatásban közvetlenül részt vevő, mind a vizsgáztatás rendszerében dolgozó szakemberek részletesen megismerjék az új rendszerű komplex szakmai vizsgáztatás szabályait, a korábbi és az új rendszer rendelkezéseinek eltéréseit, az eltérő szabályozásból fakadó vizsgáztatással összefüggő feladatok, tevékenységek azonosságait és különbségeit. E jellemzők ismerete különös jelentőséggel bír a vizsgáztató személyeket delegáló szakemberek számára, hiszen ők folyamatos, szinte „napi” kapcsolatban állnak a vizsgabizottságok leendő elnökeivel, tagjaival, akik ezért sok esetben tőlük várják a szakmai felvilágosítást, egyes szakmai problémáik megoldását. A megváltozott szabályozás okán tehát az átmeneti időszakban előrevetíthető a szakemberek nagyobb „terhelése”, amellyel könnyebben tudnak megbirkózni az új szabályozás sajátosságainak megismerését követően.

A független vizsgabizottság 4 tagú. Egy fő a képzésben résztvevő intézmény delegáltja, aki a képzésben oktatóként részt vett, a többiek vizsgáztatói névjegyzékről delegált szakemberek. A vizsgaelnököt a vizsgaelnöki névjegyzékről delegálják. Az ezeken szereplő személyekre a kamara felügyelete alá tartozó szakmák esetében a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) tesz javaslatot, a többi szakmánál pedig a szakképesítésért felelős miniszter az állami szakképzési és felnőttképzési szerv, azaz a Nemzeti Munkaügyi Hivatal - Szak és Felnőttképzési Igazgatósága részére.

Az iskolai rendszerű szakképzésben az egyes modulok elsajátítását az egyes évfolyamok elvégzéséről szóló bizonyítványok igazolják; a vizsgára bocsáthatóság feltétele az egyes évfolyamok sikeres elvégzése. A felnőttképzésben az bocsátható szakmai vizsgára, aki valamennyi modulvizsgán megfelelt.

Szakképesítést az kaphat, aki vizsgabizottság előtt letett vizsgán a szakmai és vizsgakövetelményekben (SZVK) meghatározott valamennyi követelménynek megfelelt. A személyes, társas, módszer kompetenciák – amelyek korábban az SZVK-ban voltak, de onnan kikerülve már „csak” a szakmai követelménymodulokban vannak felsorolva – mostantól nem számítanak bele a vizsgaeredménybe. Aki nem teljesítette az adott képzés SZVK-jában szereplő valamennyi követelményt, az esetleg részszerű képzésről szóló bizonyítványt kaphat, amennyiben egy, az OKJ-ben megnevezett részszerű képzés valamennyi követelményének megfelelt.

1. A SZAKKÉPZÉS KONCEPCIONÁLIS VÁLTOZÁSAI (Mihálka Gáborné)

A 2012-es év végén az Országgyűlés elfogadta a szakképzési törvény módosítását. Miután jelentős változtatások történtek, fontos a témákat érintő változások bemutatása. A módosítások egy része 2013. január 1-jétől, míg másik részük szeptember 1-jétől lépett életbe. A változtatások módosításokból és kiegészítésekből, valamint kisebb technikai pontosításokból állnak.

A szakképzés és felnőttképzés ágazati irányítása – csakúgy mint a foglalkoztatáspolitikája – a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) hatáskörébe tartozik. Az NGM felelős a szakképzés szabályozásáért. A kerettantervek és a szakképzés kimeneti követelményei, illetve az iskolai rendszerű szakképzés szabályozása tekintetében az NGM felelősségét megosztva gyakorolja a mezőgazdaságért, a környezetvédelemért, idegenforgalomért és a többi szakképzésben érintett ágazatért felelős minisztériummal, illetve az egészségügyért, a művészetért, az oktatásért és szociálpolitikáért stb felelős Emberi Erőforrások Minisztériumával együtt. Az Országos Képzési Jegyzék és más, képesítést érintő kérdések (szakmai követelménymodulok, vizsgaszabályzat, finanszírozás) szabályozása kormányzati szinten történik.

2011. január 1-étől a megyei (fővárosi) kormányhivatalok kezdték meg működésüket, melyek szervezete a megyei szakigazgatási szerveket (munkaügyi, munkavédelmi) is tartalmazzák. 2012-től a szak- és felnőttképzésért felelős minisztérium fejlesztési, koordinációs, kutatási, információszolgáltatási feladatainak ellátását a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak és Felnőttképzési Igazgatósága (NMH SZFI) segíti.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) az elmúlt évtizedben egyre fontosabb szerepet játszik a szakképzésben; a kormánnyal 2010-ben kötött megállapodás értelmében a kamara kulcsszerepet játszik a szakképzés-politika alakításában, és számos feladat ellátása is az MKIK hatáskörébe került. Az MKIK lett felelős 124 szakma, a szakképzettséget igénylő fizikai foglalkozások döntő hányada képesítési és vizsgakövetelményeinek kidolgozásáért. A kamarák a vizsgák szervezésében is részt vesznek az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetekkel együttműködésben, valamint minőségbiztosítási feladatokat is ellátnak – országos érdekképviseleti szervezetekkel együttműködve – az iskolai rendszerű szakképzést illetően (tanulószerződés alapján és egyéb formában zajló gyakorlati képzés ellenőrzése).

A társadalmi partnerek is részt vesznek a szakképzést – mind a szakmai alap-, mind a szakmai továbbképzést – érintő politika-formáló és döntéshozó folyamatokban különféle, jogszabály által létrehozott tanácsadó testületeken keresztül. A legjelentősebb országos szintű tanácsadó testületek:

- a) Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (NGTT), a szakképzés stratégiai kérdéseinek többoldalú érdekegyeztető fóruma;
- b) Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács (NSZFT), a nemzetgazdasági miniszternek a felelős minisztériumok és egyéb érintettek képviselőit magába foglaló tanácsadó és döntéshozó testülete, mely részt vesz az OKJ fejlesztésében, illetve az Nemzeti Foglalkoztatási Alap NFA képzési alaprész forrásainak elosztásában; valamint
- c) az OKJ fejlesztésében közreműködő Nemzeti Képesítési Bizottság (NKB).

A köznevelés és a szakképzés törvényi háttere, az oktatáspolitikai cél- és eszközrendszere, az irányítás és működtetés intézményrendszere alapvető változáson ment és megy át. Ezek a következők:

- tartalmi előírások változása (a képzés idejére, szerkezetére, tartalmára, modulok belső arányaira és a helyi mozgásterre stb. vonatkozóan – lásd a megújuló OKJ, szakmai kerettantervek);
- a tankötelezettségi korhatár változása (18-ról 16-ra);
- a finanszírozási csatornák változása, és az azokhoz való hozzájárulás (költségvetési támogatás, normatívák, szakképzési hozzájárulás, pályázati források);
- a fenntartói rendszer jelentős átalakulása;
- kamarai dominancia a középfokú szakképzésben és hatáskör növelése a felsőoktatásban
- az oktatói létszám, a pedagógus életpályamodell, megemelt óraszám;
- a hátrányos helyzetű fiatalok tömeges részvétele a szakiskolai képzésben;
- f okozott centralizáció, szűkülő lokális lehetőségek.

A kormányprogram kiemelten kezeli a szakmai utánpótlás és a foglalkoztatás helyzetét, a szakképzésben a duális képzést, valamint támogatja a szakképzés újjáépítését. Sürgető problémát jelentett a szakmai követelményrendszer átalakítása, melyben kiemelkedő szerepet kapott a gyakorlati képzés. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara 2010-ben keretmegállapodást kötött a Magyar Köztársaság kormányával, majd ezt követően került sor az újabb szakképzési feladatok átadásával kapcsolatos részletes megállapodás megkötésére a Nemzetgazdasági Minisztériummal. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara 124 szakképesítés szakmai tartalomszabályozását kapta meg. A megállapodáshoz tervezett intézkedések a következők:

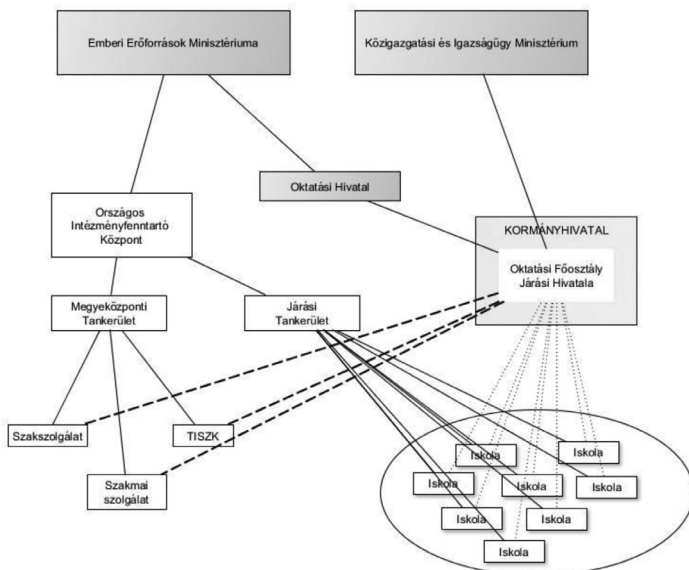
- szakmai és vizsgakövetelmények gondozása;
- központi programok (kerettantervek) felülvizsgálata;
- szintvizsgák szervezése, koordinálása.
- SZKTV, WorldSkill, EuroSkill szakmai versenyek szervezése és a felkészülést előkészítő bizottság működtetése;
- az átadott szakmákban kamarai közreműködés a pályaválasztási és tanácsadói rendszer feladataiban.

A megállapodás fontosnak tartja, hogy az átalakulások pozitív irányba változtassák a szakképzést. Összesen négy fő irányvonalat határoztak meg, melyekhez igazodva végezték a módosításokat, változtatásokat:

- Gyakorlati óraszámok növelése, a gazdálkodóknál folyó gyakorlati képzés szerepének jelentős növelése, a magyar szakképzés gyakorlat-orientáltságának fokozása, a duális képzés kiépítése.
- A szakmai záróvizsgáztatásban a szakma elsajátításához tartozó kulcskompetenciák értékelésének és mérésének előtérbe helyezése, a szakmai záróvizsga idejének csökkentése, illetve a hozzá kapcsolódó bürokrácia visszaszorítása.
- Az OKJ rendszerének egyszerűsítése, ésszerűsítése olyan formában, hogy a felhasználók számára átlátható, használható legyen. A szakmai tartalmak modernizálása, új technikák, eljárások beépítése a követelményrendszerbe.
- A gazdálkodó szervezetek érdekeltségének és képzési hajlandóságának növelése a tanulók gyakorlati képzésében.

Nagyon fontos változást jelent, hogy 2013. január 1-jétől állami fenntartásba kerültek a szakképző intézmények, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) keretein belül. Megszűnt az önkormányzat intézményfenntartói szerepe, ezért tisztázni kellett olyan fontos kérdéseket, mint a működéssel kapcsolatos irányelvek, az uniós pályázatok kérdésköre, valamint a szakképzési feladatok átvétele és a vagonkezelés

1.ábra Intézményirányítás a szakképzésben

Intézményfenntartás és irányítás a szakképzésben

A honvédelmi szakmákat oktató intézményekre és az agráriskolákra sajátos szabályok vonatkoznak.

2013-tól megszűntek a Regionális Képzési Bizottságok, helyettük Megyei Képzési és Fejlesztési Bizottságok jöttek létre. Javaslatukra jelöli ki a kormány azon szakmák körét, amelyek nem indíthatóak költségvetési támogatással (szakmaszerkezeti döntés). Emellett lesznek olyan szakmák is, melyek indíthatóak, de csak a Klebelsberg Intézményfenntartó iskolák, amelyekben költségvetési támogatással indítottak képzést, azok a képzés kifizetéséig mindenképp megkapják az állami támogatást (garanciális szabály).

Fontos szerepkör a hiányszakmák meghatározása, ugyanis ez az alapja a hozzá kapcsolódó ösztöndíjrendszernek is.

1.1 A duális szakképzés Magyarországon

(Polgár Zsuzsanna)

A szakképzés helyzete és problémái röviden az elmúlt évtizedekben

A közelmúltban szakmai és társadalmi körökben sokszor került a középpontba a „Baj van a szakképzéssel!” felkiáltás. Tudjuk, hogy nincs összhang a munkaerőpiac szakember kereslete és a szakképzés nyújtotta kínálat között. A gazdaság számtalan területen szakember hiánnyal küzd, ugyanakkor sokan nem tudnak elhelyezkedni. A tanulók sokszor olyan pályát választanak, amely köszönő viszonyban sincs egyéni képességeikkel és érdeklődési körükkel. Társadalmilag leértékelődött a szakképzés az elmúlt évtizedekben. Míg 15-20 évvel ezelőtt a 14-18 éves korosztálynak kb. fele végzett szakiskolában, jelenleg öt középiskolai tanuló közül már csak egy tanul szakmát. A szakiskolai forma presztízsvesztésének oka nem feltétlenül a csökkenő gyereklétszámmra vezethető vissza. Sajnos sok esetben a társadalom mondja ki az ítéletet a szakiskolába menő gyerek fölött. A pályaválasztásnál az érdekek harca figyelhető meg. Más szemüvegen keresztül néz a szülő és a gyermek, megint másból az iskola. Sajátos igényeivel van jelen a munkaadó. Ahhoz, hogy visszaálljon a szakmunka presztízse, elsősorban a szülőket kellene megnyerni. Napjainkban kevés szülő vallja Széchenyi István gondolatait: „Csak ott mennek a dolgok jól, ahol pl. a szabó, szappanfőző, a cukrász és mindenki más is meg van győződve róla, hogy az ő iparán, az ő üzletén fordul meg az állam sorsa!”¹

A szakiskolai képzés külön problematikája, hogy ebbe az iskolatípusba nagyon gyakran a leggyengébb képességű tanulók jelentkeznek a maradékelv alapján. A követelmények teljesítése rendkívül nagy erőfeszítést igényel tőlük, ami aztán érdektelenséghez vezet. A

¹ Széchenyi István: Napló

tanulók alacsony szintű alapképzettségi színvonala, a tanulás iránti motiváltság hiánya következtében magas a bukások száma, a lemorzsolódás aránya. A szakiskolák sokszor nem tudják lereagálni ezeket a helyzeteket, legtöbb helyen nem tudják kezelni a beilleszkedési és magatartászavarokkal küzdő kamaszokat.

A kellő gyakorlat a munka világában szerezhető meg

A szakképzés területén az elmúlt időszakban éles határ húzódott a tanulás és a munka világa között. Az elsősorban elméleti síkon képző iskolákból sokan kikerültek úgy, hogy iskolai éveik alatt nem láttak belülről munkahelyet. A szakmákat iskolapadban ülve nem lehet megtanulni. A jövő jogos elvárása, hogy az iskolai keretek között zajló alapképzést követően a diákok találkozzanak a munka világával, s a szakképzést mindenképpen vállalkezési szférában folytassák, ill. fejezzék be. Igazából életszerű szakmai körülmények között, a gyakorlati képzőhelyeken dől el elsősorban, hogy a fiatalok hogyan viszonyulnak a választott szakmájukhoz. A munkatevékenységbe ágyazott szakmatanulás modellje, a hároméves szakmunkásképzés visszaállítása megoldást jelenthetnek a szakiskolai képzés problémáira. Mindez a pályakezdő munkanélküliség visszaszorításának egyik eszköze is lehet.

A duális képzésről általánosságban

A duális képzés nem új keletű fogalom a magyar szakképzésben. Lényege röviden úgy fogalmazható meg, hogy az elméleti képzés a szakképző iskolákban, a gyakorlati képzés viszont külső gyakorlati képzőhelyeken valósul meg. A gazdaság és az állam a feladatok felelősségén és költségein a kölcsönös érdekek figyelembevételével osztoznak, miközben folyamatosan együttműködnek. Az Szt-ben megfogalmazott alapelvek egyértelműen a duális képzés erősítését tűzték ki célul:

1. § (3) A szakképzés e törvény hatálya alá tartozó szereplői (különösen a tanuló, a szülő, a szakképzést folytató intézmény, a gazdálkodó szervezet és a gazdasági kamara) a szakképzési feladatok megvalósítása során kötelesek egymással együttműködni.

(4) A szakképzési feladatellátást a hatékonyság, a szakszerűség és a magas szintű minőség, valamint az egyenlő esélyű hozzáférés elvének megfelelően kell megszervezni.

(5) A szakképzés e törvény hatálya alá tartozó szereplői az e törvényben meghatározott szakképzési feladatokból eredő kötelezettségeiket és jogaikat a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő szakképzés megvalósítása érdekében kötelesek teljesíteni és jóhiszeműen gyakorolni.

A szakképzés irányításában az állam meghatározó szerepe továbbra is megmaradt, de a kamara nagyobb szerephez jutott, ami egyben kihívást s nagyobb felelősséget is jelentett.

Változások a szakképzésben

Fordulatot jelentett a szakképzésben a 2010. év. Az 1214/2010. (X.12.) kormányhatározat alapján került megkötésre a Kormány és az MKIK közötti keretmegállapodás. Az egyik legfontosabb stratégiai célkitűzés, a munka alapú társadalom megteremtésének szolgálatába állította a duális képzés megvalósítását, a hazai szakképzés új alapokra történő helyezését. A szakképzés ismét fókuszba került.

A szakképzési rendszer átalakítása során kulcsfontosságú beavatkozási pontok kerültek meghatározásra mind a tanulói és iskolai szintű fejlesztések, mind az oktatás rendszerszintű fejlesztésének területén. A változások jogszabályi hátterét a 2012. január 1-jétől hatályba lépett új szakképzési törvény (Szt.), az új szakképzési hozzájárulási törvény (Szht.), a 2011-13. években megjelent, szakképzéshez kapcsolódó kormányrendeletek, az „SZVK” rendeletek és a kerettantervekről szóló miniszteri rendelet biztosította.

Főbb mérföldkövek

48 szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményének, központi programjának fejlesztése valósult meg a 2011. évben, több ezer diák kezdhetette meg tanulmányait az újonnan kifejlesztett tanügyi dokumentumok alapján.

A 2011-ben elkezdődő OKJ átvizsgálásának, az új szakmastruktúra kialakításának az volt a célja, hogy egy átláthatóbb, kezelhetőbb, széles alapozású, konvertálható ismeretekre épülő szakmai keretrendszer kerüljön kialakításra. Az átalakítás eredményeként a kimenetek száma közel felére csökkent, az elágazások megszűntek, a szakmák új szintezése került kialakításra, meghatározásra kerültek a felnőttképzési óraszámok. A fejlesztőmunka eredményeként a kamara szakmai koordinációjával készült el és a 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet keretében jelent meg az új Országos Képzési Jegyzék.

A 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményekről a szakmai fejlesztő munka egy újabb eredményét bizonyítja. Megjelent 638 szakképesítés-kimenet szakmai és vizsgakövetelménye, melyek nem tartalmazzák a követelménymodulokat. A modulok külön rendeletben jelentek meg (217/2012. (VIII.9.) Kormányrendelet az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól). A szakmai és vizsgakövetelmények Pályatükör fejezete a szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkaköröket, foglalkozásokat, és a szakképesítés munkaterületének leírását tartalmazza. Hangsúlyos rész a Vizsgáztatási követelmények fejezet is, amely a komplex vizsgához kapcsolódó, kötelezően alkalmazandó előírásokat fogalmaz meg.

A szakképzési kerettantervek kidolgozása a Nemzetgazdasági Minisztérium, a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatósága, valamint a Magyar

Kereskedelmi és Iparkamara hatékony együttműködésének eredményét igazolja. A szakiskolai képzésre és az érettségire épülő szakképesítésekre egyaránt elkészültek a szakképzési dokumentumok. A szakiskolai képzésre két óraterv került kidolgozásra: a 3 éves képzés mellett a korábbi 2+2 képzésre vonatkozóan is. Ez lehetővé tette, hogy ez utóbbi képzési formában tanuló diákok is az új rendszerben kapcsolódhassanak be a szakképzésbe. Az érettségire épülő szakképesítések esetében a 9-12. évfolyamon tanultak „beszámítása” miatt más-más óraterv készült a 4+1 éves és a 4+2 éves képzésre.

A felsorolt fejlesztő munka eredményeként 2013 szeptemberére valamennyi szakképzési dokumentáció elkészült, munkakörökhöz igazodó szakképzési rendszer került bevezetésre, a magyar szakképzésben új időszámítás kezdődött.

A szakképzéshez kapcsolódó konkrét intézkedések, feladatok, eredmények

A korábban említett szakképzési dokumentációk elkészítése 2013 őszére teljes mértékben megnyitotta az utat a duális képzés előtt. A munkatevékenységbe ágyazott szakmatanulás modelljének bevezetése, a 3 éves szakmunkás képzés általánossá válása, a gyakorlati képzés óraszámainak növelése, a tanulószervezés intézményrendszerének erősítése, a gyakorlat központú, általános tudást számon kérő komplex vizsgáztatás bevezetése, az ágazati szakközépiskolai rendszer kialakítása mind a duális képzési rendszer támogatása érdekében történt.

Az új alapokon nyugvó normatív finanszírozás megszüntette az egyenlőségi elvet. A normatívák szakmacsoportonkénti, majd szakmánként kerültek megállapításra. A korábbi bonyolult költség-elszámolási rendszer megszüntetése csökkentette, egyszerűsítette a gyakorlati képzők adminisztrációs terheit. A gyakorlati normatíva alapösszegének emelkedése is a képzők költségeinek fedezését hivatott biztosítani. 2013-tól a jogszabályi változásnak köszönhetően ismét biztosított a saját dolgozók képzési költségeinek elszámolhatósága.

A duális képzés általános bevezetésével erősíteni kell a tanulószervezés intézményrendszerét. Jelenleg a tanulószervezéssel rendelkező szakiskolai tanulók aránya

40 %-ra tehető. A nappali munkarendben tanuló szakiskolai tanulók aránya viszonylag állandó (22 % körül mozog), de a tanulók száma folyamatosan csökken. Míg 2005-ben 127.207 fő volt a 14 éves korosztályba tartozó tanulók száma, ez a szám 2013-ban 94.645 főre csökkent. Ennek ellenére az utóbbi években sikerült közel azonos szinten tartani a tanulószervezés számát. 2011. január 1-jén az ISZIIR elektronikus rendszer nyilvántartása szerint 48.509 fő, 2014. január 1-jén 48.472 fő, elsősorban szakiskolai tanuló rendelkezett érvényes tanulószervezéssel. Az együttműködési megállapodások területén hiteles adatszolgáltatásról a jogszabályi változásoknak köszönhetően csak az utóbbi években beszélhetünk. Míg 2013. január 1-jén 570 hatályos együttműködési megállapodás keretében 79 iskola 2486 tanulója vett

részt gyakorlati képzésben 464 külső képzőhelyen, addig 2014. április 15-én már 167 középfokú intézmény 1606 tanulója élt ezzel a lehetőséggel 1221 iskolán kívüli gyakorlati képzőhelyen.

A tanulószerezésre, a tanulói juttatásokra, a szintvizsgára vonatkozó törvényi változások, a szakiskolai ösztöndíj erősítése, a HÍD programok rendszere, a gyakorlatorientált felsőfokú szakképzés bevezetése, a technikusképzés megújítása, az általános és szakmai tankötelezettség szétválasztása mind a duális képzés támogatását célozták meg. A decentralizált pályázatok és a tanműhely-fejlesztési támogatások egyaránt a gyakorlati képzés tárgyi feltételrendszerének javítását, a tanulószerezéses diákok létszámának növelésén keresztül a gazdaság szakember utánpótlását erősítik.

Az Szt. 2013. január 1-jétől érvényes rendelkezése biztosította a szakképzésben tanulók számára a munkarendváltás nélküli továbbhaladás lehetőségét. A feltétel mindössze annyi, hogy a tanuló folyamatosan, évfolyamisméltés és szüneteltetés nélkül vegyen részt a szakképző évfolyamon nappali rendszerű oktatásban vagy a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban.

Az Szt. 2012. január 1-jétől lehetővé tette, hogy a képzést folytató vállalkozások már a kilencedik évfolyamon fogadhassák a hároméves szakiskolai képzésben részt vevő tanulót tanulószerezés keretében. Ennek fontos feltétele az, hogy az első szakképzési évfolyamon a tanulók azonnal ne valós termelési viszonyok közé, hanem kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelybe kerüljenek. A jogszabályi előírások betartásának ellenőrzése a kamara hatáskörébe tartozik.

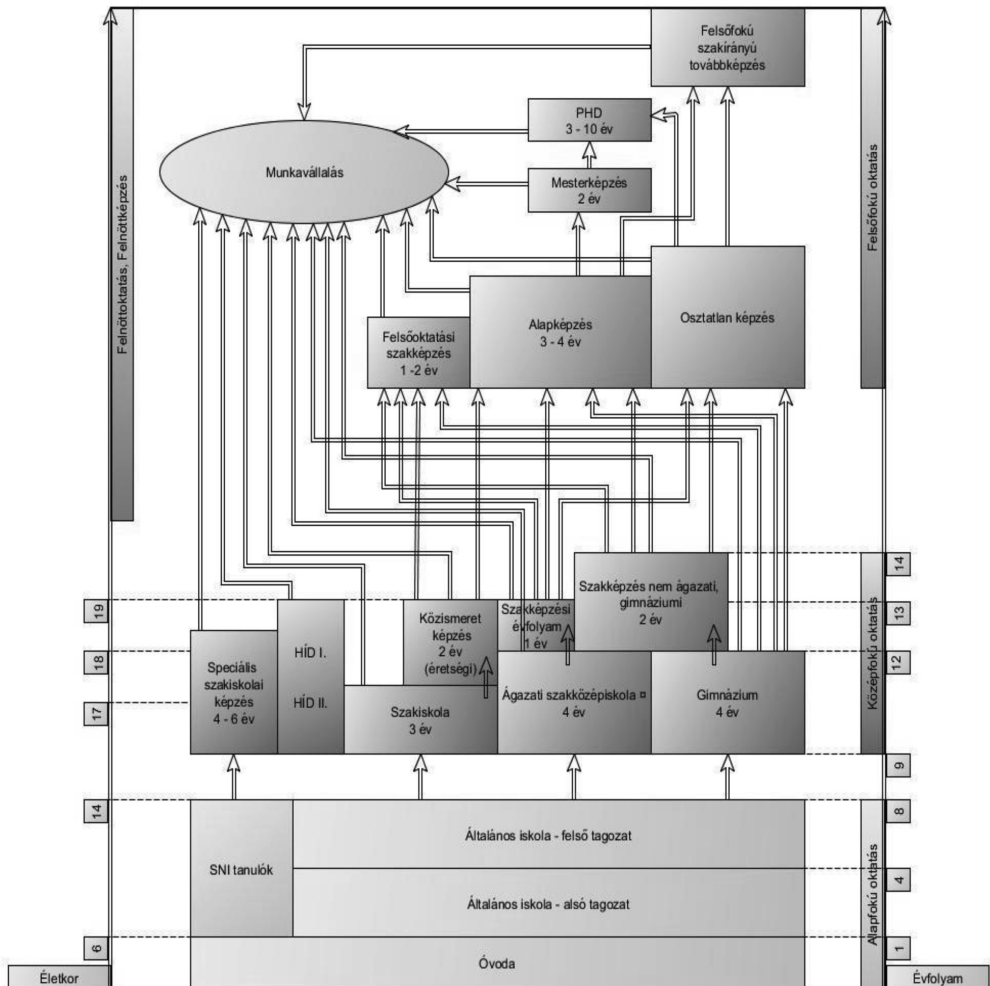
Fontos szabályként fogalmazható meg, hogy a gyakorlati vizsgára történő felkészítés egyértelműen a gyakorlati képzést szervező feladata. Külön nevesíti a törvény a gyakorlati képzést **szervező** és a gyakorlati képzést **folytató** fogalmakat. Tanulószerezés kötése esetén a gyakorlati képzés szervezője és folytatója is a gyakorlati képzőhely, együttműködése megállapodás esetén viszont a képzés szervezője az iskola.

Míg Magyarországon a gyakorlati képzéssel foglalkozó vállalkozások aránya nem éri el a 2 %-ot, addig Ausztriában, Németországban, Svájcban ez az arány 35-66 % között mozog. A duális képzés hosszú távon hazánkban csak akkor lehet sikeres, ha sikerül növelni a képzésbe bekapcsolódó vállalkozások számát és arányát.

Az elmúlt évek intézkedései már hoztak kimutatható eredményeket. Az utóbbi öt évben a pályakezdő szakmunkások körében a munkába álló fiatalok aránya 49 %-ról 58 %-ra növekedett. Említésre méltó az is, hogy a saját szakmájukban elhelyezkedők aránya is emelkedett, 33 %-ról 39 %-ra. Folyamatosan csökken a „divatszakmákat” választók száma és aránya, s egyre több fiatal próbálja ki magát a hiányszakmák területén. Sajnos azonban még mindig magas a gimnáziumban továbbtanulók száma.

A szakképzésnek sok szereplője van. Szakképző iskolák, fenntartók, irányítók, gyakorlati képzőhelyek, tanulók, szülők, szakképző központok, kamarák mind-mind a saját szemszögükből szemlélik az eseményeket. Az érdeksérelmek és érdekütközések keresztüztüzből egyetlen kivezető út létezik: a gazdaság igényeihez igazított, gyakorlatorientált szakképzés megvalósítása és erősítése.

1.2 A magyar oktatási rendszer (Mihálka Gáborné)

2. ábra A magyar oktatási rendszer

A magyar oktatási rendszerben lehetőség van a gyermek 3 éve korától óvodába járjon, de kötelező jelleggel az oktatás 5 évesen, az utolsó óvodai évben indul.

Az általános iskola 8 évfolyamos. Az első 4 évfolyam az alsó tagozat, 5-8. évfolyam a felső tagozat. Iskolába a gyermek a 6. évtől léphet be és a 8. osztály elvégzése után általában 14 éves. Ez alatt az átlagos tanulók ezt elvégzik, az alapfokú tanulmányaikat befejezik, általános iskolai bizonyítványt kapnak. A tankötelezettség azonban 16 éves korig tart a köznevelési törvény alapján.

Ezután következik a középfokú képzés, átlagosan 14 éves korban. El kell dönteni a fiatalnak, merre tovább, lehetőségei a következők:

Gimnázium a gimnáziumi képzési programok négyéves (a kéttannyelvűek esetében ötéves) általános képzést kínálnak, és érettségi bizonyítványt adnak, mely a felsőoktatásba való belépés előfeltétele; a végzősök a szakképzésbe is beléphetnek.

Szakközépiskola a 9. évfolyamtól kezdődően nyújt szakképzést, a közismereti képzéssel párhuzamosan. Ez egy adott ágazathoz tartozó, érettségihez kötött szakképzések közös elemeinek tartalmát magában foglaló szakmai elméleti és gyakorlati oktatást foglal magába. A tanulók az első négy szakközépiskolai évfolyam (9-12) elvégzése után szakmai érettségit tesznek le, és olyan bizonyítványt szereznek, mely bizonyos munkakörök betöltésére feljogosító (de nem OKJ-s szakmai) végzettséget jelent. Ezt követően a tanulók választhatnak, hogy munkába kívánnak állni, folytatják tanulmányaikat egy posztszekunder szintű szakképzés megszerzéséért, vagy belépnek a felsőoktatásba. Mivel a szakközépiskola 9-12. évfolyamán elvégzett szakképzés beszámításra kerül, a tanulók többségének egy év alatt teljesíthető lesz a szakma megszerzése. Megjegyzendő, hogy a szakközépiskolai tanulmányok végén megszerzhető szakmai érettségi bizonyítvány csak az adott ágazatban jogosít felsőfokú tanulmányok megkezdésére.

Szakiskola Az új, egységesen hároméves duális szakiskolai képzés már az első évfolyamtól egyszerre nyújt közismereti oktatást és szakképzést a tanulóknak. A gyakorlati képzés aránya a korábbi szakiskolai képzéshez képest lényegesen megnő, míg a szakmai elméleti és különösen a közismereti tárgyak óraszámja jelentősen csökkeni fog.

HÍD I.-HÍD II. Azok a tanköteles korú tanulók, akik általános iskolai tanulmányaikat elvégezték de – gyenge eredményeik miatt – szakiskolába már nem nyertek felvételt, a Híd I. programban folytathatják tanulmányaikat. A Híd I. célja, hogy pótolja a továbbtanuláshoz szükséges, de hiányzó alapvető ismereteket és kompetenciákat. A Híd II. program azokat a tanköteles életkort már betöltő tanulókat célozza meg, akik nem rendelkeznek általános iskolai végzettséggel, de legalább 6 osztályt befejeztek, és további felkészítést igényelnek, hogy képesek legyenek felvételt nyerni valamely szakiskolai képzési programba. A Híd II. az ehhez szükséges motivációs fejlesztést biztosítja, továbbá fejleszti a jogszabályban meghatározott

egyes szakmák sikeres elsajátításához szükséges készségeket és ismereteket, szakmacsoporton belüli pályaorientációs feladatokat lát el.

Speciális szakiskolai és a készségfejlesztő speciális szakiskolai programok a sajátos nevelési igényű tanulók képzését hivatottak biztosítani. A végzettek 2-es vagy 3-as szintű OKJ-s szakképesítést szerezhetnek, vagy csupán a munkába álláshoz és az önálló életkezdéshez szükséges készségeiket fejlesztik. A speciális szakiskolai programok legalább négyévesek, és opcionálisan kezdődhetnek két általános képző évfolyammal.

A **felsőoktatásba** felvételi eljárás keretébe kerülhet az, aki teljesíti a feltételeket. Ennek megvalósítása összekapcsolt az érettségi rendszerrel, vagyis emelt szintű érettségivel.

Alapképzés (A)

Az első képzési ciklus az alapképzés (baccalaureus, bachelor; rövidítve: BA: Bachelor of Arts, BSc: Bachelor of Sciences), mely (alapképzési szaktól függően) 6–8 féléves. Az alapképzés csak egyszakos, az oklevél megszerzésével alapképzés és egy, az adott szaknak megfelelő szakképzettség szerezhető.

Az alapképzést nyújtó első képzési ciklus a munkaerőpiacon hasznosítható szakmai ismereteket ad, az elhelyezkedéshez jogszabályban meghatározottak szerinti munkakör betöltésére jogosít, egyúttal megfelelő elméleti alapot is nyújt az adott szakterületen a tanulmányok folytatásához, a mesterfokozat megszerzéséhez.

Mesterképzés (M)

A mesterképzésben (magister, master; rövidítve: MA: Master of Arts, MSc: Master of Sciences) mesterfokozat és szakképzettség szerezhető. A mesterfokozat a második felsőfokú végzettségi szint. Mesterképzésre az vehető fel, aki legalább alapképzést és szakképzettséget vagy ezzel egyenértékű, a korábbi képzési rendszer szerinti főiskolai szintű végzettséget és szakképzettséget, illetve egyetemi szintű végzettséget és szakképzettséget tanúsító oklevelet vagy mesterfokozatot szerzett. A felvétel pontos követelményeit a felsőoktatási intézmények határozzák meg.

E képzés 2–4 féléves (kivéve a tanárképzést, amely akár 5 féléves is lehet). Az elvégzését követően ki lehet lépni a munkaerőpiacra, illetve jelentkezni lehet doktori képzésre, amely a tudományos fokozat megszerzésére készít fel.

Osztatlan mesterképzés (O)

Néhány – a korábbi képzési rendszer szerinti – egyetemi szintű szak az új, ciklusos képzési rendszerben osztatlan mesterképzés maradt ugyancsak osztatlan mesterképzésként indul az új kétszakos tanárképzés. Az osztatlan mesterképzések bemeneti feltétele érettségi végzettség, a jellemzően 10–12 féléves képzések mesterfokozat és szakképzettség megszerzésével zárulnak.

Felsőoktatási szakképzés (F)

A felsőoktatási intézmények által folytatott, felsőfokú szakképzettséget adó szakképzés a felsőoktatási szakképzés. A felsőoktatási intézmények által hallgatói jogviszony keretében

folytatott szakképzés az felsőfokú szakképzettséget ad, újabb végzettségi szintet azonban nem. Felsőoktatási szakképzésben felsőfokú szakképzettséget tanúsító oklevelet lehet szerezni.

Doktori képzés

A tudományos ismeretek bővítésére a mesterképzési szak elvégzése után, a tudományos fokozat megszerzésére felkészítő doktori képzésben (PhD) és művészeti fokozat megszerzésére felkészítő mesterképzésben (DLA) van lehetőség (ez csak a nevében „mesterképzés”, tehát nem azonos a többciklusú képzési rendszer második képzési ciklusával, hanem ez a harmadik ciklusba illeszkedő doktori képzés).

A **felnttktatás** fogalma a jogszabályokban az iskolai rendszerű oktatással kapcsolatban jelenik meg. Ebben az értelemben felnttktatás az a képzés, ahol a „tanuló munkahelyi, családi vagy más irányú elfoglaltságához, a meglévő ismereteihez és életkorához igazodó iskolai oktatásban vesz részt. Jelenleg a tanulók attól az évtől kezdődően, amelyben nyolc évfolyamos általános iskola esetén a tizenhetedik, középiskola és szakiskola esetén a huszonegyedik életévüket betöltötték, kizárólag felnttktatásban kezhetnek új tanévet.

A tanítás nappali, esti, levelező vagy más, sajátos munkarend szerint is szervezhető.

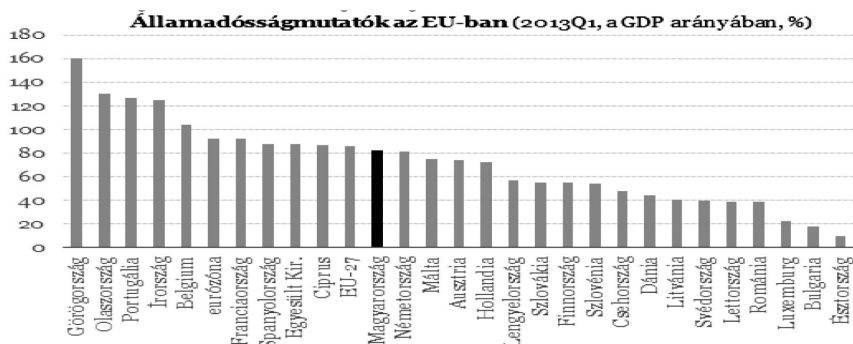
A felnttktatás különböző képzési formákban elérhető, így nappali munkarend szerinti oktatásban, esti és levelező oktatásban, valamint egyéb módokon, pl. távoktatás formájában. Általában véve a felnttteknek kínált képzési programok nem különböznek a nappali rendszerű képzéstől a célok, belépési követelmények, a tantervek fő vonásai, illetve az értékelés és a képző intézmény által kibocsátott, államilag elismert képesítés tekintetében. A *legjellemzőbb* közvetítési mód azonban az esti tagozat a szakképző programok mindkét típusában, s csak nagyon kevés felnőtt vesz részt „egyéb” képzési formában kínált programokban. Az alacsonyabb képzettségű, idősebb népesség számára az állam inkább a felnttképzés keretében kínál speciális célprogramokat.

A **felnttképzés** fogalma a felnttképzési törvényben található meg, amely szerint azt az iskolarendszeren kívüli képzésekre használják. Lényeges jellemzője, hogy a képzés résztvevői nem tanulói vagy hallgatói jogviszonyban állnak a képző intézménnyel, hanem felnttképzési szerződés alapján történik a képzés. A felnttképzésben olyan személy vehet részt, aki tankötelezettségét teljesítette, de tanköteles személy tankötelezettsége teljesítése mellett is bekapcsolódhat.

2. NEMZETKÖZI KITEKINTÉS A SZAKKÉPZÉSRŐL

(Modláné Görgényi Ildikó)

Az Európai Unió szakképzéssel kapcsolatos főbb irányelveit a válság időszaka nagy mértékben befolyásolta. Átgondolásra kerültek a kommunikék, nyilatkozatok, programok stb, ugyanakkor különösen sok szó esett a forrásokról és az azt befolyásoló államadóságokról.

Forrás: Eurostat, Portfolio.hu

3. ábra államadóság mutatók az EU tagországokban

2013 augusztusában adta ki az EU jelentést „A gazdasági növekedés és foglalkoztatás érdekében az európai kulturális és kreatív ágazatok előtérbe helyezéséről címmel” (2012/2302(INI))

A jelentés hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak javítaniuk kell a képzést, oktatást és minősítési rendszereiket, a szakmai élet jelenlegi szükségleteihez igazított képzést kínálva a diákoknak. A gazdaságnak és a képzési rendszernek közelíteni kell egymáshoz. Az összes tagállamban kellő figyelmet kell fordítani az informatikai képzések területén az online tartalom ágazaton belüli lehetőségeire. A kulturális, művészeti és kreatív tudományágakban a képzés keretében olyan készségeket is át kell adni, amelyek a kulturális és kreatív ágazatokban cégek létrehozását támogatják.

További alapvetésekre is készültek javaslatok

- az elhelyezkedési és pénzkereseti lehetőségekkel kapcsolatos valós kép helyreállítása, amelyhez segítséget adjanak a munkaügyi központok;
- a kézműves szakmák erősítése és megőrzése;
- az európai munkahelyteremtés szempontjából kulcsfontosságú a következő négy közös szempont innováció és kreativitás, kiválóság és esztétika, szakértelem és technológia,

- valamint a szakmai pályafutás végéig tartó tanulás és az ismeretek fejlesztése;
- megerősíteni az oktatási rendszert, a kutatóközpontok és képzési szervezetek, valamint a kulturális és kreatív ágazatok vállalkozásai közötti kapcsolatokat annak érdekében, hogy javuljon e munkahelyteremtő ágazatok versenyképessége;
  - növelni a humántőke értékét, valamint ösztönözni a vállalkozói szellemet;
  - létre hozni tudásszövetségeket a felsőbb szintű oktatás és a vállalkozások között;
  - megalapítani szövetségeket a szakoktatás és -képzés, valamint a vállalkozások között;
  - a szakmai képesítések és diplomák kölcsönös elismerésének további növelése;
  - a szaktudással kapcsolatos európai nyilvántartás létrehozása;
  - kidolgozni a szaktudással kapcsolatos képzéseket;

2.1. Nemzetközi kitekintés a szakképzési, felnőttképzési irányokról a 2014-2020 időszak Európájában (Modláné Görgényi Ildikó)

Az Európai Unió az Európa 2020 stratégia fő célkitűzései a képzéssel és a foglalkoztatással kapcsolatosan

- 20–64 évesek legalább 75 %-ának rendelkezzen munkahellyel;
- EU GDP-jének 3 %-át a kutatás-fejlesztésre, K+F-re kell fordítani;
- Iskolából kimaradók aránya 10 % alá csökkenjen;
- Ifjabb generáció 40 %-a rendelkezzen felsőoktatási oklevéllel.

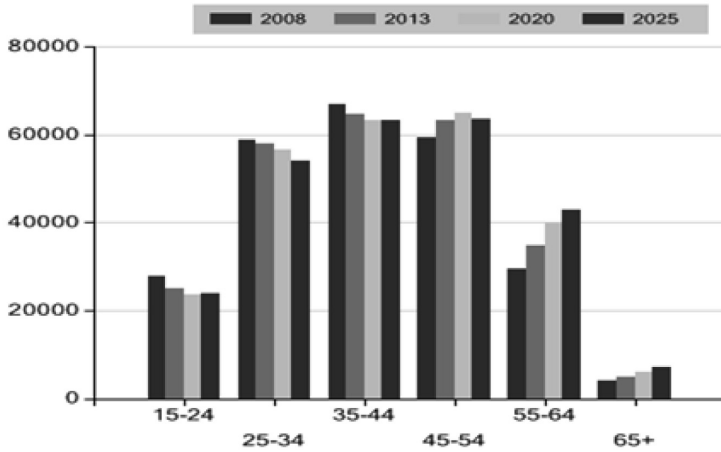
Magyarország a Nemzeti Reform Programjába időarányosan beépítette ezeket a célkitűzéseket a következőképpen

- Foglalkoztatási ráta 75% (20-64 korosztály) legyen;
- K+F ráfordítások a GDP 1,8%-ra nőjenek;
- Korai iskolaelhagyók aránya 10%-ra csökkenjen;
- 30-34 éves korosztályban a felsőfokú végzettségűek aránya 30,3% legyen;

A CEDEFOP valamennyi tagországra a jelenlegi adatok alapján (2008, 2013) előrejelzést készített a szakképzett munkaerőre vonatkozóan korosztályonként.

Az EU átlag és Magyarország diagramjai az elkövetkező időszakot jövendölik 2020-at és 2025-öt illetően.

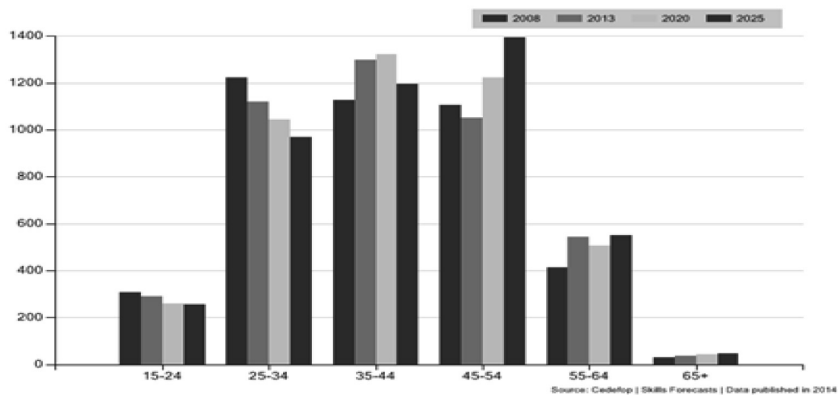
Skills forecast: Labour force by age (in 000s), EU28+

Source: Cedefop | Skills Forecasts | Data published in 2014

4. ábra az EU átlag a szakételem előrejelzéséről korosztályonként

Skills forecast: Labour force by age (in 000s), Hungary

5. ábra Magyarországon a szakételem előrejelzéssel korosztályonként

Egy másik fontos kérdés az, hogy az oktatási és képzési rendszerek összhangban legyenek a munkaerő-piaci feltételekkel. A megfelelő képzettségi igényekkel biztosítják a foglalkoztathatóságot. Bár számos tényező befolyásolja a foglalkoztathatóságot az oktatási és képzési politika azonban (a munkaerő-piaci szabályozás, trendek az általános gazdasági helyzet, stb) előkészíti a terepet a foglalkoztatáshoz.

2.2. A Magyar Képesítési Keretrendszer és a kreditátvitel

(Modláné Görgényi Ildikó)

Magyar Képesítési Keretrendszer

Európában a képesítési keretrendszerek eszközök az átláthatósághoz és a gazdasági változások harmonizálásához. Ebből eredően általában a nemzeti képesítési keretrendszerek központi szerepet töltenek be nemcsak az európai célkitűzésekben, de ugyanilyen fontosak a nemzeti célok elérésében. A képesítési keretrendszer egyre fontosabb az álláskeresőknél és elengedhetetlen a karriertervezésben.

Az Európai Unió a lisszaboni stratégia kettős céljának (növekedés és foglalkoztatás) a megvalósítása szempontjából kiemelt fontosságot tulajdonít az oktatási és képzési rendszerek megteremtésének, a tagállamokban megszerezhető sokszínű képesítések átláthatóságának és összehasonlíthatóságának elősegítésére.

Az EKKR egyik fő célja egy olyan referenciakeret kialakítása, amely az oktatás, képzés különböző formáiban és szintjein, továbbá a nem-formális és informális keretek között folytatott tanulás révén megszerzett és formális képesítésekben testet öltő tudásszint minősített besorolása alapján a képesítéseket egységes rendszerbe foglalja. Ennek eredményeként egy olyan viszonyítási keretrendszer jön létre, amely az egyes európai országok eltérő oktatási, képzési rendszereiben a tanulás legváltozatosabb formái révén keletkezett képesítéseket a tudás, készségek és kompetenciák alapján egyetemesen összehasonlíthatóvá teszi.

Az EKKR másik fő célja, hogy összekösse az általános és a felsőoktatás, valamint a szakoktatás és -képzés nemzeti és ágazati szintű képesítési rendszereit, és lehetővé tegye ezek egymáshoz való kapcsolódását.

6. ábra az MKKR-ről

Az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) gyakorlatilag egy olyan referenciakeret, viszonyítási keretrendszer, amely – ráerősítve az egyes részterületeken már létező és alkalmazott hasonló célokat szolgáló európai eljárásokra (oklevelek és szakképesítések elismerésének rendszere, Európai kredit-átviteli rendszer, Europass, stb.) – a legfontosabb minőségi és szakmai mutatók közös azonosítása alapján megteremti a képzések objektív összehasonlíthatóságának lehetőségét.

Az Európai Képesítési Keretrendszer központi eleme a nyolc referenciaszint, ahol helyet kell találni a magyar szak és felnőttképzés kvalifikációinak, továbbá a tudás, készség és kompetenciák.

A Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) létrehozásának célja az oktatás és a képzés különböző szintjeinek és formáinak, az Európai Képzési Keretrendszer elveivel megegyező és szerkezetével kompatibilis, egységes rendszerbe foglalása, s ezáltal az egész életen át tartó tanulás gyakorlati megvalósításához szükséges feltételek megteremtése.

Az MKKR kidolgozásának céljai:

- az oktatás és képzés különböző szintenkénti kimeneti szabályozóinak egységes rendszerbe foglalása, e kimeneti szabályozók harmonizációjának segítése,
- az oktatás és képzés minőségbiztosítási rendszereinek az erősítése és összhangjuk kialakításának támogatása,
- a nem-formális és az informális tanulás keretei között megszerzett tudás és kompetenciák elismerése,
- az oktatási és képzési rendszeren belüli szakmapolitikai koordináció, a társadalmi partnerekkel való együttműködés erősítése,
- a vállalkozások (munkaadók) számára európai kontextusban is értelmezhető rendszerszerű információk szolgáltatása a képzésekről.

Az MKKR adaptációjának alapjai:

A szakképzésben alkalmazott kimeneti szabályzó rendszer deskriptorai:

- A standardizált OKJ
- Az foglalkoztatási szerkezet elemzésén, kamarai egyeztetésen kompetencia elven alapuló standard SZVK és komplex vizsgarendszer
- Az Országos modulterkép

A magyar képesítési keretrendszer megalkotásához algoritmus kidolgozására van szükség.

A fejlesztendő algoritmus alapjai a kimenetszabályozást biztosító SZVK

Az algoritmus megalkotásának feltétele az hogy az MKKR létrejövő szintkövetelményeivel való harmonizálásnál a szakképzés szempontjából valamennyi descriptor az értelmezés esetében csak feladattal összefüggésben bontható ki.

A kialakított keretrendszer megkönnyíti:

- a karrier utak kijelölését, az életpálya tervezését,
- a tudás előzetes felmérését, és beszámíthatóságát,
- a képzésből a munkába való átmenetet és a visszatérést a képzésbe,
- a felsőoktatás kreditrendszeréhez való kapcsolódást,
- a szakképesítések közötti átjárhatóságot,
- a gazdaságban bekövetkező változások gyors és rugalmas követését.
- Az MKKR bevezetésének és működtetésének legfontosabb elvárt eredménye.
- Javul az oktatási és képzési rendszerek átláthatósága.
- Javul az oktatási és képzési rendszerek közötti és a formális, nem formális tanulási utak közötti átjárhatóság.

Kreditátvitel

Az Európai Unió tagországai az Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer (European Credit System for Vocational Education and Training rövidítve ECVET) fejlesztésén és bevezetésén dolgoznak.

Az előkészítés az Európai Oktatási Minisztertanács 2002. februári Lisszabon-Munkaprogramjában szerepelt először, egy az Európai Unión belüli szisztematikus és strukturált oktatási együttműködés kialakítása érdekében.

Majd a Koppenhágai Nyilatkozatban (2002) folytatódott ahol külön hangsúlyt kapott egy a szakmai képzésre és továbbképzésre vonatkozó teljesítmény-pontrendszer kifejlesztése. A Bordeaux-i kommunikációban (2008) kimondják, hogy végre egy eszköz ami támogatja és ösztönzi a transznacionális mobilitást Az egyes országokon belüli és az országok közötti dialógust követően kialakult az ajánlás alapjai. Az Európai Parlament és a Tanács végül kiadta a közös és egységes ajánlást (2009. június 18.) az Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) létrehozásáról [Hivatalos Lap C 155. (2009.7.8.)].

Az ECVET a különféle tanulási környezetben megszerzett és értékelt, ellenőrzött tanulási eredményeket dokumentálja, tanúsítja, teszi hordozhatóvá.

A tanuló élete bármely szakaszában különféle tanulási utakon haladva, szerezhessen képesítést

Az ECVET valójában nem is annyira kreditrendszer a szó klasszikus értelmében, hiszen nincsenek standardizált elemei. Inkább egyfajta kiterjedt elismerési rendszerről lehet beszélni, amely alapvetően az egyes intézmények közötti megállapodásokra építkezik, és ennek az eljárásnak a lépéseit igyekeznek egységesíteni és átláthatóvá tenni a bizalom erősítése érdekében. Az ECVET kettős célt szolgál. Egyrészt nemzeti eszköz, másrészt átjárhatóságot biztosít az országok között.

Az ECVET módszertani alapokra épülő keretrendszer amely megkönnyíti a tanulmányi eredmények összegyűjtését kreditpontok formájában és így lehetővé teszi az egyik képzési rendszerből a másikba történő átvitelét.

Ez a módszer az egész életen át tartó tanulás lehetőségét támogatja és az adott rendszerek közötti jobb összehasonlíthatóságot, a transznacionális mobilitást segíti vagyis az európai polgárok képezéseiket, képességeiket és ismereteiket könnyebben elismertethetik egy másik tagállamban

Az ECVET valamennyi olyan tanulmányi eredményre alkalmazandó, amelyeket különféle tanulmányok és képzések során lehet megszerezni, majd valamely képzés megszerzése céljából átvinni, elismertetni és összegyűjteni.

Az ECVET bevezetését Magyarország is célul tűzte ki a *szakképzési* ágazat dolgozik a kreditrendszer bevezetésén, elemzéseket végez. A Tempus Közalapítványban a hazai ECVET hálózat megalakult, de a munkájuknak konkrét szakpolitikai hatása még nincs. Az ECVET alapján a felsőoktatásba átvihető kreditrendszer egységes alapelveinek kidolgozása/ folyamatban van.

3. STATISZTIKAI ADATOK A SZAKMAI VIZSGÁKRÓL (Madarász Erik)

2013. szeptember 30.-át követően az új, komplex szakmai vizsgarendszer párhuzamosan működik a már kifutóban lévő moduláris rendszerrel. A rendszerek pontos, jogszabály szerinti kezelése fokozott figyelmet igényel a képzések és vizsgák szereplőitől. A rendszerek párhuzamossága okán előfordulhat a nem megfelelő jogszabály alkalmazása, a vizsga nem megfelelő előkészítése és megvalósítása. A vizsgaszervező intézmény feladata minden esetben a jogszabály szerinti működés, amely természetesen a vizsga megvalósítását megelőző előkészületekre is vonatkozik.

A vizsga előkészítését, szervezését, megvalósítását és a vizsga utáni kötelezettségeket (pl. kötelező adatszolgáltatás) minden esetben a vonatkozó jogszabályok alapján kell ellátni. Az úgynevezett „szokásjog” szerinti megvalósítása a feladatoknak („hiszen mindig így szoktuk csinálni...”, „de hát ezt korábban is így csináltuk és senki nem szólt miatta...”, stb.) az esetek többségében hibákkal teli, nem megfelelő, nem helyes eljárás. Már a vizsga előkészületei során meg kell győződni, hogy a hatályos OKJ és SZVK szerint épülnek fel és valósulnak meg a kapcsolódó szakmai folyamatok.

A vizsgához kapcsolódó adatszolgáltatás mellett, hogy technikai feltétele a megvalósításnak jogszabályi kötelezettség is.

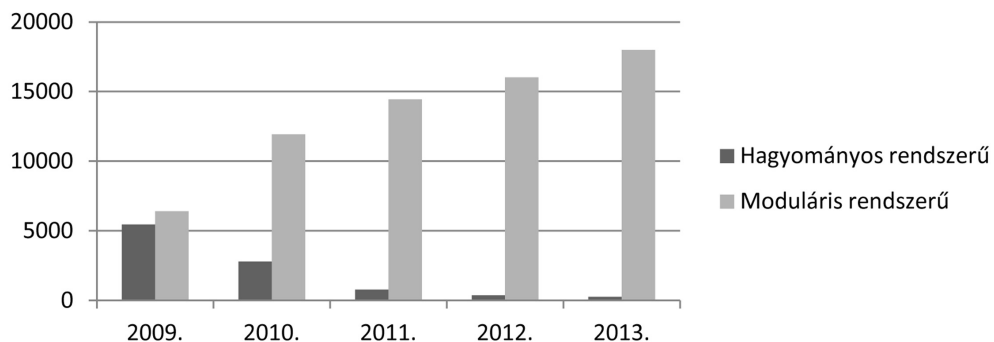
A szakmai vizsgákat követően a vizsgaszervező intézmény adatot szolgáltat az NMH felé, annak elektronikus rendszerén keresztül (<https://vny.nive.hu/>). Az adatszolgáltatás legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírás hitelesítésével történik, amely egyenértékű a két tanú vagy közjegyző előtt hitelesített dokumentummal. Ennek megfelelően az adatok valóságtartalma és egyáltalán az adatszolgáltatás (hiányának) jelentősége nem kérdőjelezhető meg. A megküldött adatok oktatás- és gazdaságpolitikai tervezések alapját képezik, általuk tájékozódhatnak a döntéshozók a szakképzéssel, felnőttképzéssel kapcsolatosan, továbbá megismerésük által a piaci szereplőknek is lehetősége nyílik a helyi vagy országos viszonyok feltérképezésére, megismerésére.

A vizsganyilvántartási adatok elérhetőek az alábbi linken:

<https://vny.nive.hu/statisztika/>

Az 3. ábra az NMH nyilvántartásában szereplő adatok alapján azt szemlélteti, hogyan változott az elmúlt öt évben (évenként) a hagyományos és a moduláris vizsgák száma

Vizsgák száma		
Év	Hagyományos rendszerű (db.)	Moduláris rendszerű (db.)
2009	5455	6412
2010	2804	11929
2011	780	14450
2012	374	16037
2013	258	18005

7. ábra a hagyományos és a moduláris rendszerű szakmai vizsgák száma

A megváltozott jogszabályi környezetből adódó párhuzamosság a moduláris vizsgáztatás bevezetésekor is jelen volt, mivel kifutó rendszerben kellett kezelni a korábban hagyományosnak nevezett rendszert. A jelenleg hagyományosnak nevezett rendszert lásd a Fogalmak jegyzéke című fejezetben. Az átállással járó feladatok, az esetlegesen megnövekedett terhek és fokozott leterheltség a vizsgaszervező intézmények és a vizsga egyéb szereplői (szakértők, kamarák, szakmai szervezetek, NMH, vizsgaelnökök, vizsgabizottsági tagok stb.) számára nem feltétlenül jelent újdonságot.

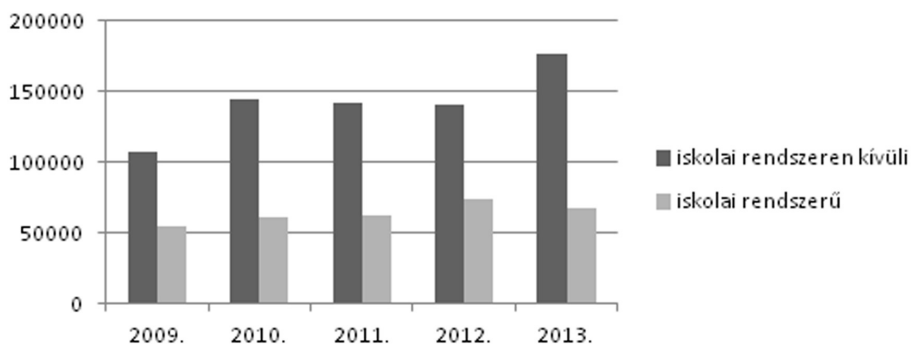
A nehézségek kezelése, a szakmai színvonal megtartása és annak emelése, a vizsgázók érdekeinek szem előtt tartása közös cél és feladat, amelynek megvalósításában elengedhetetlen az együttműködés, a szakmai támogatás és segítségnyújtás, valamint az egymás iránti türelem a vizsga minden szereplőjére vonatkozóan.

3.1. A szakmai vizsgák statisztikai adatai az elmúlt öt évben (Madarász Erik)

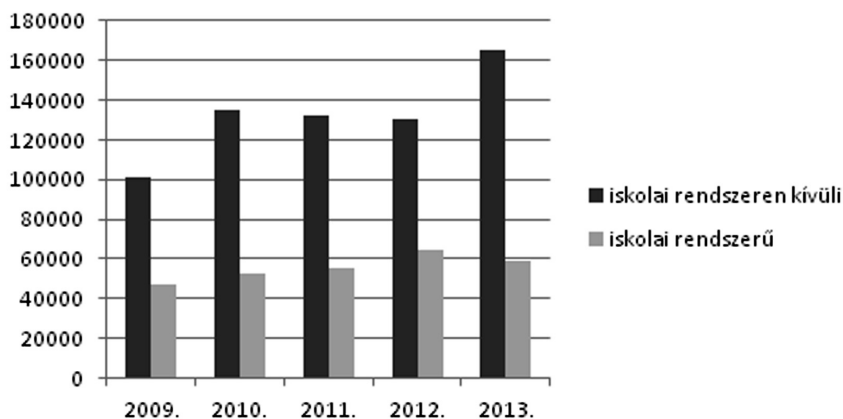
Amennyiben a vizsga utáni kötelező adatszolgáltatásból származó adatokat vizsgáljuk a 2009. – 2013. közötti időszakban, megfigyelhető, hogy a vizsgára jelentkezett és végül a sikeresen vizsgázók száma összességében nőtt, különösen az iskolarendszeren kívüli képzések esetében. Feltételezhető, hogy a piaci körülmények változása mellett az adatszolgáltatási fegyelem jelentős javulása is hozzájárul a vizsgázók számának növekedéséhez. A szakmai vizsgák szervezését a hagyományos és a moduláris szakképesítések esetében a szakképesítésért felelős miniszterhez illetve adott esetben a Kamarához kell bejelenteni, a vizsga utáni statisztikai adatokat pedig a Nemzeti Munkaügyi Hivatal fogadja. Mivel ez a rendszer számos szereplőjének okán nehezen átlátható, nehezen követhető, a vizsgaszervező intézmények számára nem minden esetben egyértelmű, hogy mely feladatok, kötelezettségek mely szervezethez (szaktárcák, háttérintézmények, szakmai szervezetek, kamarák stb.) tartoznak, ilyen esetekben az NMH-SZFI biztosítja a konzultációt. Számos esetben nem valósult meg az NMH irányába történő vizsga utáni jelentés, amely szankciót vonhat maga után.

A komplex szakmai vizsgák esetében a vizsga bejelentése és a vizsga utáni adatszolgáltatás kezelésére egy közös informatikai rendszer szolgál, amelyben az egyes alrendszerek összekapcsolásával az adatok „összeérnek”. Az egységes informatikai alkalmazások követhetőbbé, átláthatóbbá és nem utolsó sorban egyszerűbbé teszik az adminisztrációs feladatok ellátását, követhetőbbé válnak az egyes folyamatok, így pontosabb, realisabb képet kapunk a magyarországi szak- és felnőttképzéshez kapcsolódó vizsgák alakulásáról.

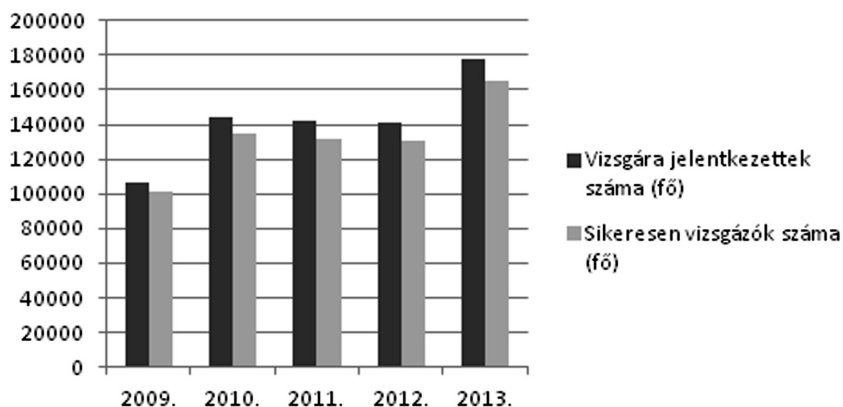
Év	Vizsgára jelentkezettek száma (fő)		Sikeresen vizsgázók száma (fő)	
	iskolarend- -szeren kívüli	iskolai iskolai	iskolarend- szeren kívüli	iskolai rendszerű
2009	106966	54990	100823	47029
2010	144249	60614	134950	53039
2011	142532	62802	132170	55012
2012.	141268	73695	130324	64394
2013	177267	67643	164856	5879

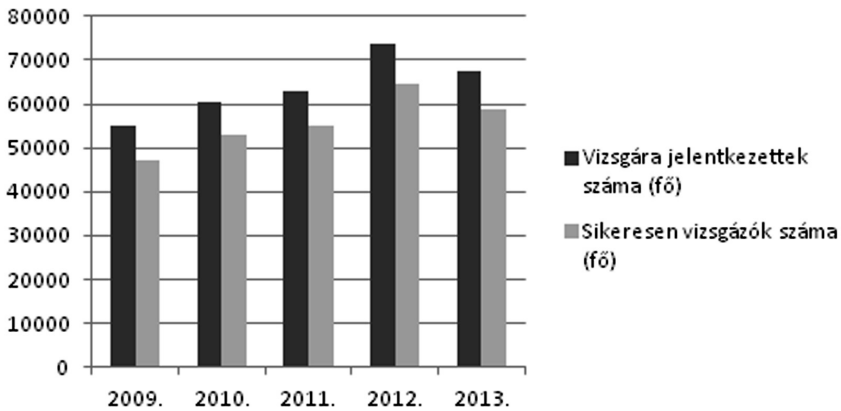
8. ábra Az iskolarendszeren kívüli és az iskolai rendszerű vizsgára jelentkeztettek száma

9. ábra A sikeresen vizsgázók száma

10. ábra Vizsgára jelentkeztettek és a sikeresen vizsgázók száma iskolai rendszeren kívül

11. ábra Vizsgára jelentkezők és a sikeresen vizsgázók száma iskolai rendszerben

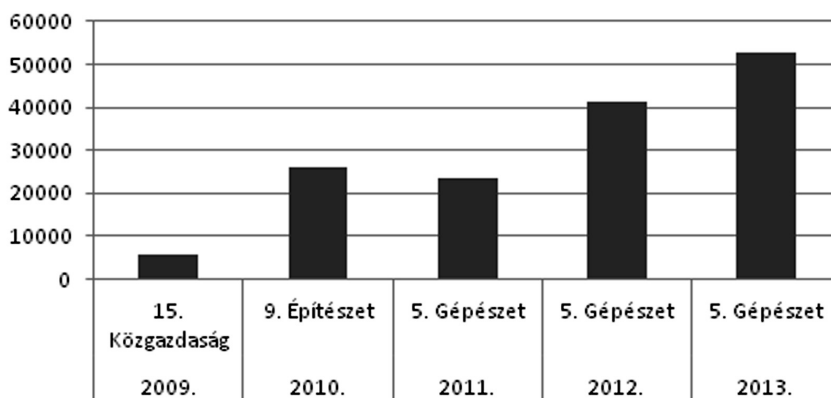
3.2. A szakmai vizsga adatok szintek és szakmacsoport szerint (Madarász Erik)

A vizsga utáni adatszolgáltatások alapján látható, hogy évenként miként változik a sikeresen vizsgázók száma az egyes szakmacsoportok és szintek vonatkozásában. A szakmacsoport 1. számú táblázat, a szint pedig a 2. számú táblázat alapján értelmezendő. Míg 2009-ben a legtöbb sikeresen vizsgázó Közgazdaság szakmacsoporton belül jelent meg (54-es szint, 5583 sikeres vizsgázó), addig 2010-ben már az Építészet szakmacsoport vezeti a listát (31-es szint, 25860 sikeres vizsgázó). 2011-es évben a beérkezett adatok alapján az Építészet szakmacsoportot megelőzve a legtöbb sikeresen vizsgázó a Gépészet szakmacsoportban jelentkezett (31-es szint, 23505 sikeresen vizsgázó). 2012-ben és 2013-ban a Gépészet szakmacsoport továbbra is kimagasló volt a sikeresen vizsgázók tekintetében (2012-ben 31-es szint, 41198 sikeresen vizsgázó. 2013-ban 31-es szint, 52 698 sikeresen vizsgázó).

A vizsgált időszak egészére elmondható, hogy a Gépészet szakmacsoport mellett az Építészet, Mezőgazdaság, Közgazdaság és a Vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportokhoz kapcsolható legnagyobb számban a vizsgára jelentkezők és a sikeresen vizsgázók száma.

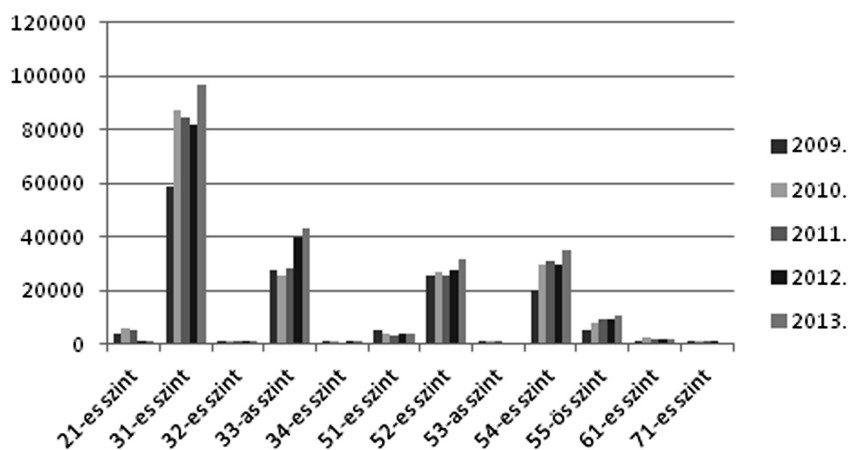
A szintek felépítése:

21-es szint – alapfokú végzettséghez kötött	ISCED szint 2
31 – 33-as szint – alsó középfokú végzettséghez kötött	ISCED szint 3
34 – 35-ös szint – középfokú végzettséghez kötött	ISCED szint 3
51 – 53-as szint – felső középfokú végzettséghez kötött	ISCED szint 4
54 – 55-ös szint – emeltszintű végzettséghez kötött	ISCED szint 4
62-es szint – felsőfokú végzettséghez kötött	ISCED szint 5

12. ábra Éves bontásban a legtöbb sikeresen vizgázót kibocsátó szakmacsoport (top 5)

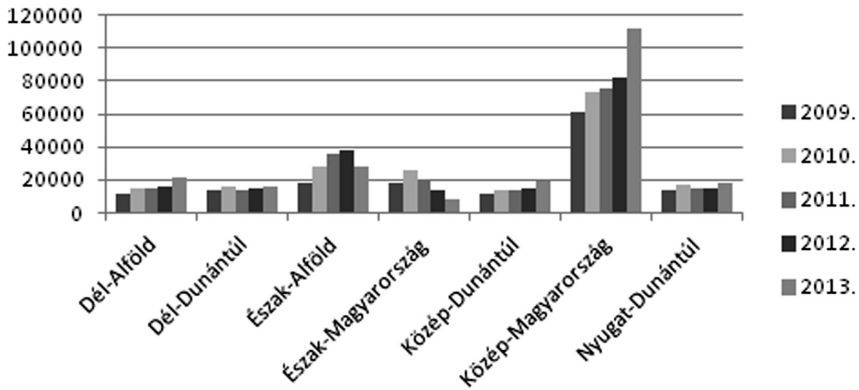
A vizsgált időszakban (2009. – 2013.) a 31-es, 33-as és az 54-es szintekre sorolt szakképesítések esetében vizgázott sikeresen a legtöbb résztvevő.

13. ábra Sikeresen vizgázók száma szintenként, éves bontásban

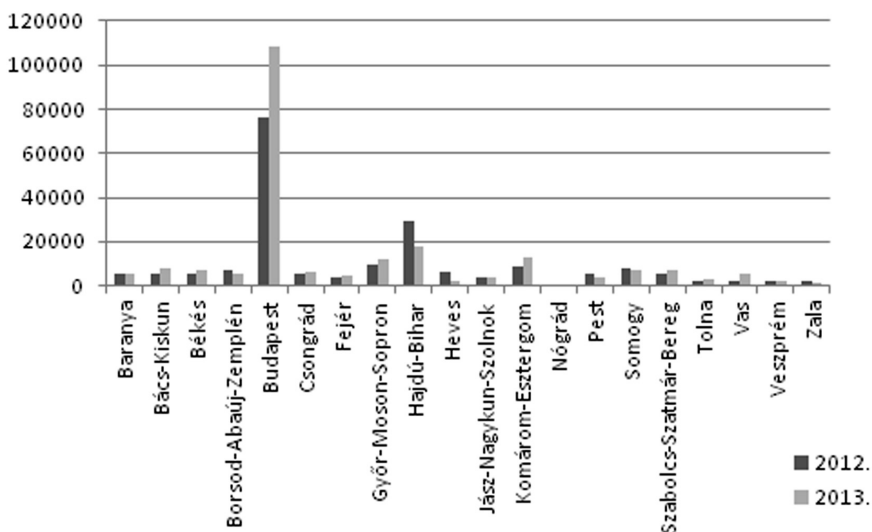
3.3. A szakmai vizsga adatok régióként (Madarász Erik)

A vizsgaadatok évenkénti és az összesített összehasonlítása alapján is látható, hogy régiós viszonylatban Közép-Magyarország kiemelkedő a vizsgázók/sikeresen vizsgázók számának viszonylatában a többi magyarországi régióhoz képest.

14. ábra Sikeresen vizsgázók száma évenként, régiós bontásban (2009. – 2013.):

A 2012-es és 2013-as évek megyei bontású vizsgastatisztika adatai alapján látható, hogy Budapest kiemelkedő a vizsgázók száma tekintetében. Budapestet követi Hajdú-Bihar megye, míg Nógrád megye zárja a sort a vizsgált adatok alapján.

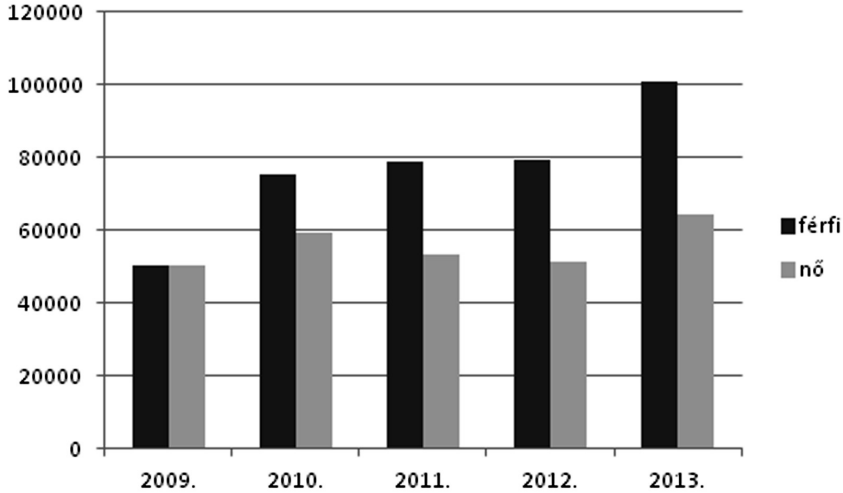

15. ábra Sikeresen vizsgázók száma évenként, megyei bontásban (2012. – 2013.):

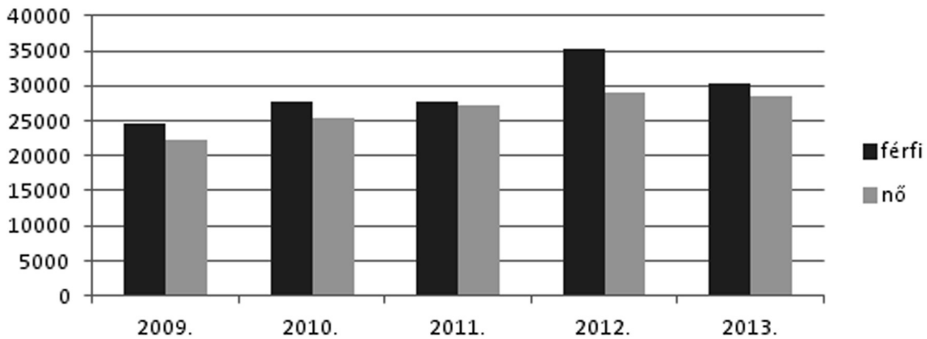

3.4. A szakmai vizsgát tettek száma nemek szerint (Madarász Erik)

A vizsgaadatok nemek szerinti rendszerezését, csoportosítását követően látható, hogy az iskolai rendszeren kívül a 2009-es évben közel azonos volt, azonban a többi évet vizsgálva látható, hogy összességében több a férfi vizsgázó, mint a nő.

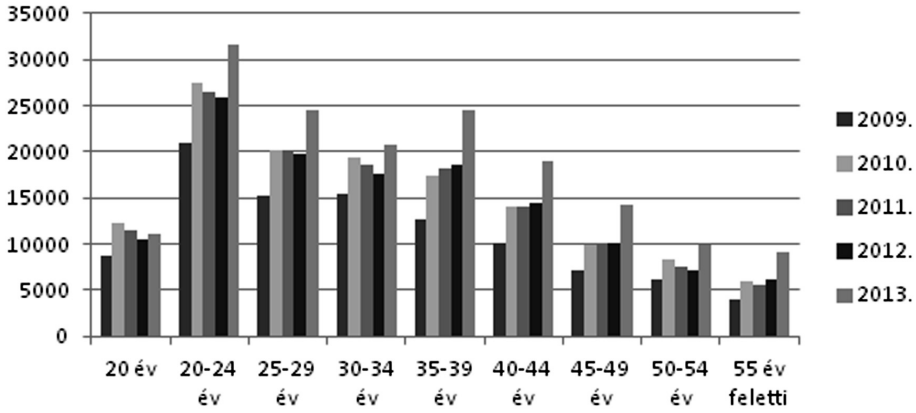

16. ábra Iskolarendszeren kívül sikeresen vizsgázó férfiak és nők száma évenként:

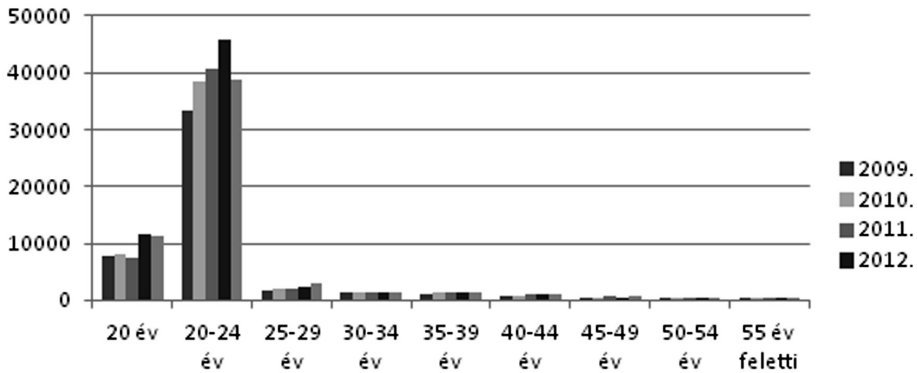

17. ábra Iskolai rendszerben sikeresen vizsgázó férfiak és nők száma évenként

3.5. A szakmai vizsgát tettek száma korcsoportok szerinti
(Madarász Erik)

18. ábra Iskolarendszeren kívül sikeresen vizsgázók száma korcsoportonként, éves bontásban

19. ábra Iskolai rendszerben sikeresen vizsgázók száma korcsoportonként, éves bontásban

3.6. A szakmai előkészítő érettségi vizsgát tettek száma

(Mihálka Gáborné)

A fejezet 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet alapján került összeállításra, amely még a korábbi a szakmai előkészítő vonatkozásában két szintet definiál és a használata is eszerint folyik.

Az érettségi vizsga részletes vizsgakövetelményeit az oktatásért felelős miniszter– szakmai előkészítő vizsgatárgyak esetén a szakképesítésért felelős miniszterrel, több szakképesítésért felelős miniszter esetén valamennyivel egyetértésben – az általános vizsgakövetelmények alapján adja ki.

A központi vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgyak írásbeli központi feladatlapjait, továbbá a feladatok megoldásához szükséges segédanyagokat, és a javítási, értékelési útmutatókat az Oktatási Hivatal készítteti el. A szakmai előkészítő vizsgatárgyak esetén az írásbeli központi feladatlapokat és útmutatókat a Nemzeti Munkaügyi Hivatal készítteti el és adja át a Hivatalnak.

A szakmai érettségi előkészítő tantárgyak nevét és az érettségi vizsga módját az 3. számú táblázat tartalmazza.

A jelen esetben hatályos jogszabályok szerint minden szakmai előkészítő vizsgatantárgyból –kivéve a vegyipari alapismereteket - közép és emeltszinten írásban és szóban tehető érettségi vizsga. A vegyipari alapismeretek tantárgyból a szóbeli helyett gyakorlati érettségi vizsgát kell tenni a jelentkezőknek.

A középszintű vizsgakövetelmények figyelembe veszik a szakmai előkészítő érettséginek azt a funkcióját, hogy a vizsgával a szakmai alapozás központi elvek szerint megvalósuló lezárása megtörténjék, így elősegítse a vizsgázóknak az adott szakterületen belül a szakma kiválasztását, és előkészítse bekapcsolódásukat a szakmai képzésbe. Középszinten a vizsga célja, hogy a vizsgázó adjon számot a szakmacsoportos alapozó oktatás során szerzett ismereteinek tartalmáról és mértékéről.

Az emelt szintű követelmények tartalmazzák a középszintű követelményeket is. Középszinten alapvetően az ismeret és a megértés szintje a jellemző, emelt szinten előtérbe kerül az alkalmazási és integrálási képesség is.

Az emelt szintű vizsgakövetelmények figyelembe veszik a szakmai előkészítő érettségi azon célját is, hogy segítse a szakirány szerinti felsőfokú szakképző intézményekben történő továbbtanulást. Ezen túlmenően figyelembe veszi azt is, hogy bizonyos szakterületekhez – az adott intézmény pedagógiai programjában rögzített előírásokkal összhangban – szükségessé válhat az emelt szintű vizsga letétele.

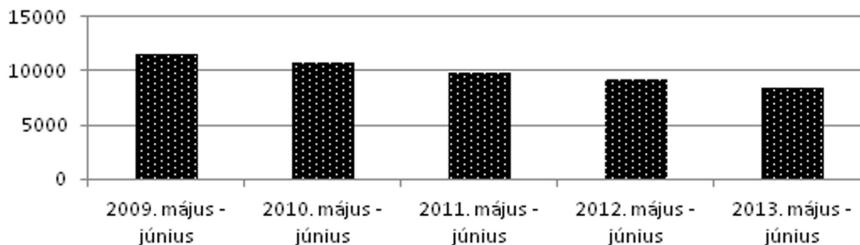
Az elmúlt 5 év statisztikai adatait figyelembe véve megállapítható, hogy 2009-től fokozatosan csökkent a szakmai előkészítő érettségi vizsgát tevők száma középfokon.

Míg 2009. májusban 11500 fő tett középszintű vizsgát, addig 2013. májusban csak 8300 fő érettségizett a szakmai tantárgyakból. Ennek nem csak demográfiai okai vannak, hanem fokozatosan csökkent ezen tantárgyak népszerűsége a fiatalok körében.

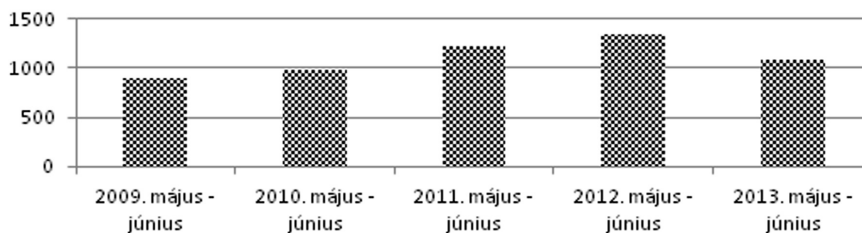
Szakmai előkészítő érettségi vizsgát emelt szinten 2009-ben még csak 880 fő tett vizsgát, majd az egyetemi felvételi rendszer változásával emelkedni kezdett ennek száma.

2011-ben 1200, 2012-ben 1230 fő választotta ezt az érettségi formát, bízva abban, hogy a választott felsőoktatási intézménybe bekerülhetnek. A felsőoktatási intézmények felvételi eljárásairól szóló 423/2012. (XII. 29.) Kormányrendelet meghatározza a felsőoktatási jelentkezés feltételeként meghatározott emelt szintű érettségi vizsgák jegyzékét, az alapszakok nevét és a hozzá tartozó emelt szintű érettségi vizsgákat. Ez a kormányrendelet csak néhány esetben (pl. erdőmérnök) írta elő a kötelező emelt szintű szakmai előkészítő érettségi vizsgát, így ezek száma ismét csökkenni kezdett 2013-ban (1078 fő).

Szakmai előkészítő tantárgyak közép szintű érettségi

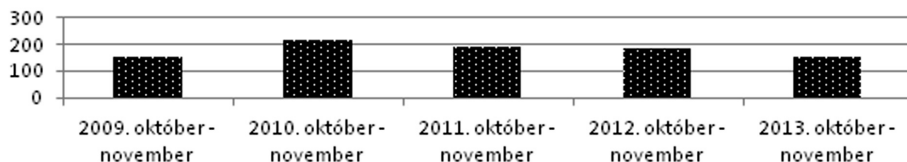

Szakmai előkészítő tantárgyak- emelt szintű érettségi

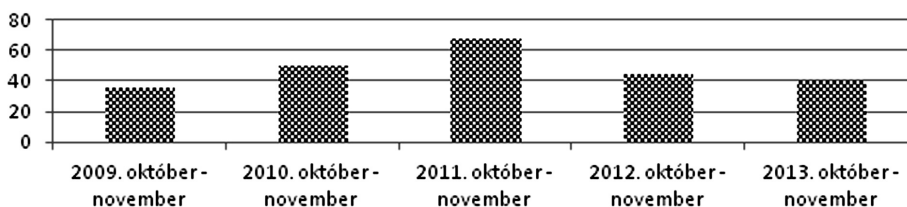

20. ábra A szakmai előkészítő tantárgyból érettségi vizsgát tettek száma közép és felső fokon

Szakmai előkészítő érettségi tantárgyak közép szintű érettségi

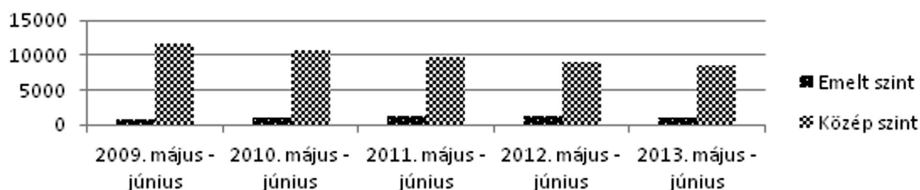
Szakmai előkészítő tantárgyak emelt szintű érettségi

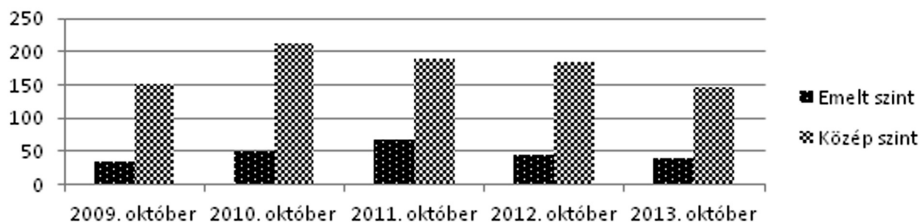
21. ábra A javító érettségi vizsgát tettek száma szakmai előkészítő tantárgyból

Az októberi vizsgaidőszak jellemzően a pótvizsga időszaka az érettségi vizsgákon. Ennek megfelelően a számokból az is kiderül, hogy középszinten 150 és 200 fő közötti tanuló tesz évenként javítóvizsgát. Emelt szinten pedig az 50-et sem éri el ez a szám.

Májusi vizsgaidőszak

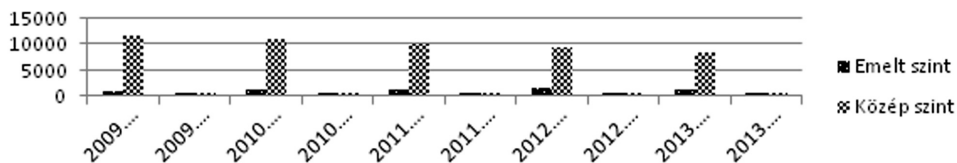
Októberi vizsgaidőszak

22. ábra A közép szintű és az emelt szintű érettségi vizsgát tettek száma szakmai előkészítő tantárgyból májusban és októberben

Az évenkénti vizsgaidőszakok összehasonlítása alapján látható, hogy a szakmai előkészítő érettségi vizsgát tett tanulóknak csak mintegy 10%-a tesz emelt szinten érettségi vizsgát, a többiek megelégszenek a középszintű vizsgákkal.

Szakmai előkészítő tantárgyakból érettségi vizsgázók száma 2009-2013

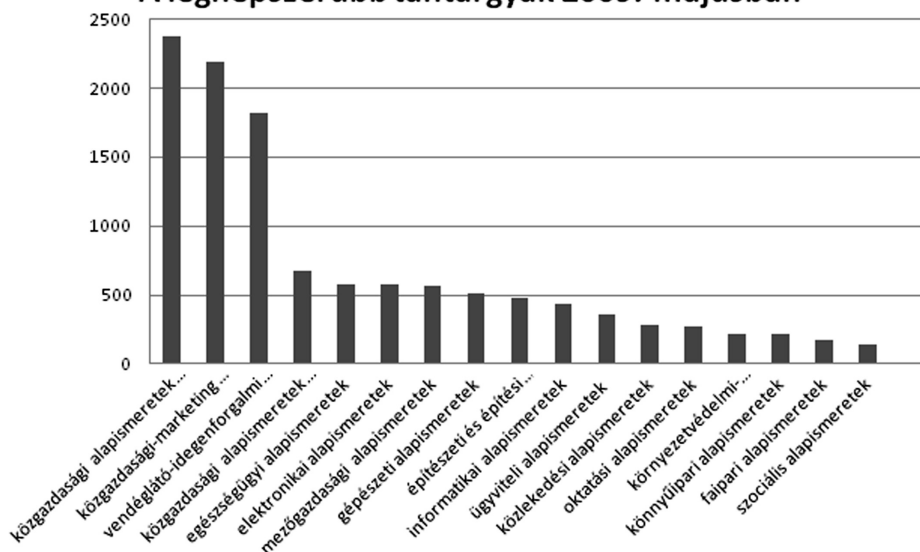
23.ábra A érettségi vizsgát tettek száma szakmai előkészítő tantárgyból 2009-13

Pontos adatok tekintetében vizsgaidőszakonként a létszámok a következők

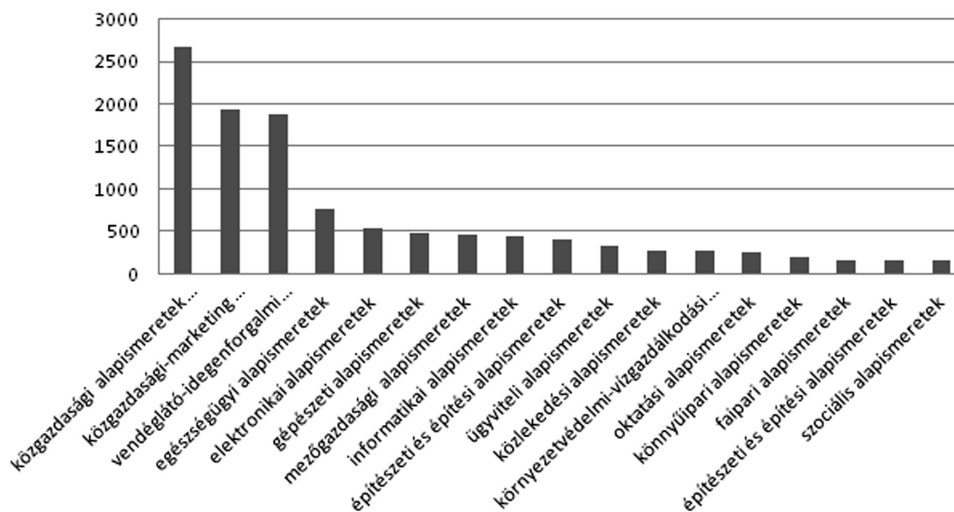
Vizsgaidőszak	Emelt szint (fő)	Közép szint (fő)
2009. május - június	889	11516
2009. október	35	150
2010. május - június	967	10694
2010. október	49	213
2011. május - június	1210	9794
2011. október	67	189
2012. május - június	1327	9067
2012. október	44	184
2013. május - június	1078	8373
2013. október	39	147

24.ábra A legnépszerűbb tantárgyak a szakmai előkészítő érettségi tantárgyakból 2009-13

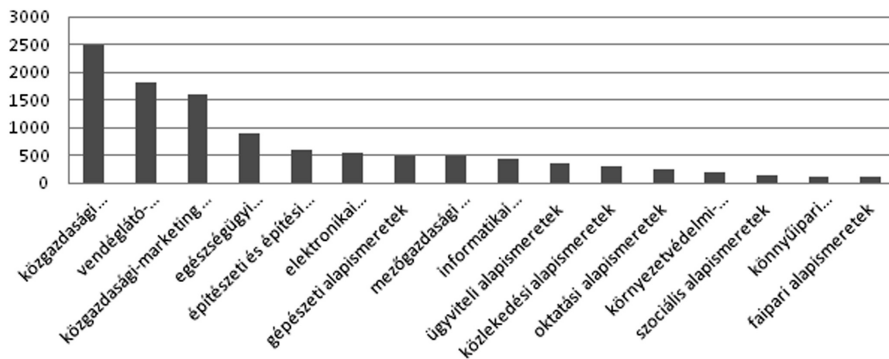
A legnépszerűbb tantárgyak 2009. májusban

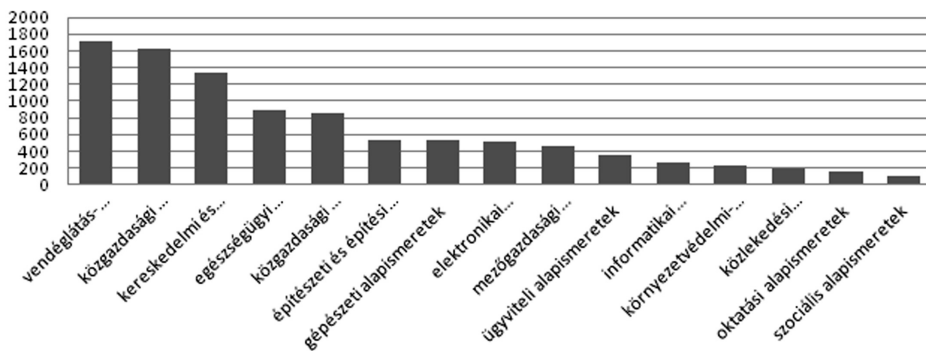
A legnépszerűbb tantárgyak 2010. májusban

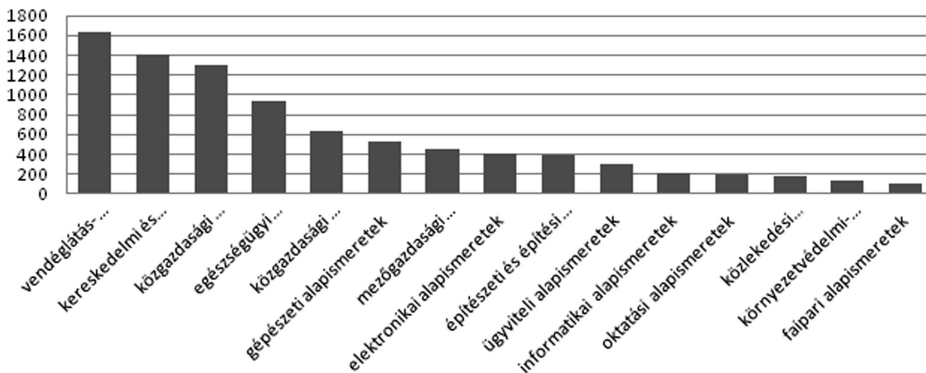
A legnépszerűbb tantárgyak 2011. májusban

A legnépszerűbb tantárgyak 2012. májusban

A legnépszerűbb tantárgyak 2013. májusban

Megvizsgálva a legnépszerűbb tantárgyakat látható, hogy évek óta mindig az alábbi néhány vezet magasan a népszerűségi listán, csak évente más-más sorrendben. Tehát ezek a szakközépiskolák a jövőben is, mint ágazati szakközépiskolák jelentős szereppel bírnak majd a középfokú képzésben és a munkaerőpiacra való szakember utánpótlásban.

- vendéglátás-idegenforgalom alapismeretek
- közgazdasági alapismeretek (elméleti gazdaságtan)
- kereskedelmi és marketing alapismeretek
- egészségügyi alapismeretek
- közgazdasági alapismeretek (üzleti gazdaságtan)
- építészeti és építési alapismeretek
- gépészeti alapismeretek

Az új rendszerben az ágazat szerinti szakmai érettségi vizsgatárgy teljesítése az Szt. 2. § értelmében magasabb követelmények szerint teljesített érettségi vizsgatárgynak minősül. Az érettségi vizsgakövetelmények ennek értelmében csak emelt szinten kerülnek megfogalmazásra. A középszintű érettségi végzettség megszerzésére az Szt. a következő lehetőséget biztosítja: Amennyiben a tanuló a négy kötelező közismereti érettségi vizsgatárgyból érettségi vizsgát tesz, a szakiskolában szerzett államilag elismert szakképesítést a tanuló kérésére középszintű szakmai érettségi vizsgának kell elismerni. (24. § (2)).

4. A KOMPLEX SZAKMAI VIZSGA JOGI KERETEI

(Mihálka Gáborné)

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény által meghatározott új szakképzési rendszer végrehajtási rendeleteinek kiadásra kerülése, biztosította, hogy az új képzések teljes körűen 2013. szeptember 1-jétől indulhattak. Az új típusú képzések már – az új törvényi előírásokhoz igazodóan – komplex szakmai vizsgával fejeződnek be.

A képzéshez szükséges valamennyi alapidokumentum jogszabályban kiadásra került. OKJ, szakmai és vizsgakövetelmények, szakképzési kerettantervek. Ezeknek alapján az iskolák elkészítették a helyi pedagógiai programjukat, a tantervüket, felnőttképzésben a képzési programokat.

Valamennyi OKJ-s képzés célja a szakmai bizonyítvány megszerzése. A komplex vizsgával záruló új típusú képzések ezt megváltozott vizsgáztatási körülmények között biztosítják.

A szakmai vizsgáztatás rendszere, lebonyolítása, a vizsgabizottság elnökének és tagjainak feladata, a vizsga során elvárt feladatok jelentős mértékben változtak az új szabályozással. Ennek megfelelően szükséges elkészíteni egy olyan részletes segédanyagot, mely a mindennapi gyakorlatban segít eligazodni.

A jogszabályi környezet megváltozásának megfelelően, olyan szakmai kiadvány elkészítése a cél, mely elektronikus és nyomtatott formában tartalmazza a napi munkához szükséges információt a szakképzés és a felnőttképzés minden szereplője számára.

Az oktatásban ugyanúgy, mint a vizsgaszervezésben és a vizsgáztatás lebonyolításában is. Ez a tematikus kiadvány tartalmi és módszertani segítséget ad a hazai szakképzés és vizsgáztatás színvonalának javítása érdekében.

Jogszabályi háttér:

- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény
- a komplex szakmai vizsgáztatás általános szabályairól szóló 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII.6) Kormányrendelet
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet
- az egyes szakképzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 84/2013. (III. 21.) Kormányrendelet
- a szakképesítésért felelős miniszterek rendeletei a felelősségi körükbe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről
- a szakképzési kerettantervek a 14/2013 (IV.05) NGM rendeletben

4.1. Az új szakmastruktúra és az OKJ

(Gubicza Zsanett)

A rendszerről általában

Az Országos Képzési Jegyzék az állam által elismert szakképesítéseket tartalmazza. Az OKJ-ban lévő szakképesítések túlzott specializációja, az elágazások túlbujánzása szűnt meg az OKJ legutóbbi átdolgozása során. Az OKJ változtatását éppen a munkaerő-piaci igények tették szükségessé. A szélesebb alapozású szakképesítések adnak alapot arra, hogy olyan szakemberek kerüljenek a munkaerő-piacra, akik képesek a szakmában létrejött változásokra rugalmasan reagálni, vagy akár szakképesítést váltani. A fejlesztőmunkában, mely a szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményének átdolgozását jelentették, bevonásra kerültek a gazdasági szereplők, így első kézből tölthették fel olyan szakmai tartalmakkal, amelyet a munkaerőpiac igényel. A szakképesítések szerkezetének és tartalmának a kialakításánál cél volt egy „életpályamodell” felépítése, mely tükrözi, hogy egy-egy szakképesítés megszerzése milyen továbblépési vagy átlépési lehetőségeket biztosít.

Az Országos Képzési Jegyzék kialakításánál fontos szempontok kerültek meghatározásra, így teszi lehetővé, hogy a benne szereplő szakképesítések megfeleljenek a munkaerő piaci igényeknek, a gazdaság elvárásainak.

E szempontok a következők:

- A piaci igényeket folyamatosan kielégíteni képes szakképesítéseket tartalmaz.
- Az élethosszig tartó középfokú tudást biztosító életpályát tükröz, de mindemellett a felsőfokú képzésekbe való átlépési utat biztosítja.
- A rendszer biztosítja a továbblépés, tanulás, átképzés feltételeit.
- A rendszer rugalmasan kezeli a változásokat és a folyamatos fejlesztéseket.
- Az OKJ rendszer biztosítja az abban fellelhető adatok sok szempontú lekérdezését.
- Illeszkedik az aktuális nemzeti és nemzetközi klasszifikációkhoz (ISCED, EKKR, MKKR)
- Világos hozzárendelést definiál az OKJ és a FEOR-08 rendszer között

Az OKJ struktúráját alap-, részsakképesítések és ráépülések adják, illetve egyes szakképesítéseknél megjelennek a szakmai irányok. Strukturális szempontból az OKJ-ban abc sorrendben jelennek meg a szakképesítések felsorolása az eddigi szakmacsoportok helyett. Az új OKJ a hatályos FEOR-08 rendszerhez kapcsolódóan került kialakításra, ami azt jelenti, hogy a szakképesítések olyan ismereteket, követelményeket, kompetenciákat foglalnak magukba, amelyek meghatározott FEOR-08 munkakörök betöltésére képesítenek. Fontos elv, hogy egy szakképesítés több munkakör betöltésére legyen alkalmas. Az OKJ-val összefüggésben fontos

megemlíteni, hogy a szakképesítésekhez tartozó szakmai és vizsgakövetelmények (továbbiakban SZVK) nem tartalmazzák a modulok részletes kibontását, ezek külön kormány modulrendeletben kerültek kiadása. Egy szakképesítés szakmai tartalmát úgy ismerhetjük meg, ha a szakképesítés SZVK-jában megkeressük azt a táblázatot, amely tartalmazza a modulok azonosító számát és megnevezését, majd ezek alapján kikeressük a modulokat a kormány modulrendeletéből,

A 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről az alábbiakban részletezi az Országos Képzési Jegyzék legfontosabb előírásait:

„6. § (1) Az állam által elismert szakképesítéseket az OKJ tartalmazza.

(2) Az OKJ tartalmazza

a) a kizárólag iskolai rendszerű szakképzésben oktatható szakképesítéseket,

b) az iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli szakképzésben is oktatható szakképesítéseket,

c) a kizárólag iskolarendszeren kívüli szakképzésben oktatható szakképesítéseket, továbbá

d) a szakképesítés-ráépítéseket és a részszzakképesítéseket.

(3) Az OKJ-ban kell meghatározni

a) a szakképesítés azonosító számát, szintjét és megnevezését,

b) a szakképesítés megszerzéséhez szükséges képzés képzés-szervezési formától függő adott időtartamát (az iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok számát, az iskolarendszeren kívüli szakképzésben az óraszámot),

c) a szakképesítések szakmacsoportját és szakközépiskolai ágazat szerinti besorolását,

d) annak a megjelölését, hogy a szakképesítés az esti, a levelező, a távoktatás vagy egyéb sajátos munkarend szerinti képzésben oktatható,

e) a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei meghatározására a Kormány által rendeletben kijelölt miniszter megnevezését (a továbbiakban: szakképesítésért felelős miniszter). Szakképesítésért felelős miniszternek szakképesítésenként egy miniszter nevezhető meg.”

Az Országos Képzési Jegyzék két táblázatból épül fel.

Az egyik tartalmazza az alapszakképesítéseket és ráépítéseket, a másik táblázat tartalmazza a részszzakképesítéseket.

Az OKJ táblázatok felépítése, tartalmuk, jelölések:

2. oszlop: Szakképesítések szintje

A táblázatok második oszlopában található szám jelzi az egyes szakképesítések szintjét, amely tájékoztatja az olvasót a bemeneti feltételekről, a képzés megkezdéséhez szükséges iskolai végzettségekről illetve hogy a szakképesítés iskolarendszerben, iskolarendszeren kívül

vagy mindkettőben indítható-e. Általánosságban elmondhatjuk, hogy a 2-es szintű szakképesítések nem igényelnek iskolai végzettséget, a 3-as szintű szakképesítések alapfokú iskolai végzettséghez, az 5-ös szintű szakképesítések érettségihez és a 62-s szintű szakképesítések felsőfokú végzettséghez kötöttek.

(lásd 2. számú táblázat Szintek meghatározása)

Szakképesítés: Egy vagy több foglalkozás valamennyi munkakörének betöltésére képesít, a szakmai és vizsgakövetelménye jellemzően több saját modul, illetve más szakképesítéssel közös modul(oka)t is tartalmazhat.

Részszzakképesítés – tekintettel arra, hogy önálló, új követelményeket nem tartalmaz, csak egyes szakképesítések követelményeinek önállóan is megszerezhető kisebb részét alkotja. Legalább egy munkakör ellátására képesít. (Az alapszakképesítésnek tartalmaznia kell minden modult, amit a részszzakképesítés is tartalmaz.)

Szakképesítés-ráépülés: A szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott szakképesítésre épül, jellemzően saját modul(oka)t tartalmaz, újabb munkakör(ök) ellátására képesít. Egy szakképesítés-ráépülés több szakmai előképzettségként elfogadható szakképesítésre is ráépülhet.

3. oszlop: Az OKJ harmadik oszlopa a tanulmányi területek szerinti rendszerezést mutatja, amely a Központi Statisztikai Hivatal által kiadott Képzési területek egységes osztályozási rendszere (KEOR).

4. oszlop: Az azonos szintű és tanulmányi területű szakképesítések sorszámát tartalmazzák.

5. oszlop: A szakképesítések megnevezését tartalmazza.

6. oszlop: Szakmacsoportokat tartalmazó oszlop.

(lásd 1. számú táblázat Szakmacsoportok)

7. oszlop : Szakközépiskolai ágazati besorolás

A szakközépiskolák a kilencedik évfolyamtól szakmai képzést is folytatnak a közismereti képzéssel párhuzamosan. Ezért a beiskolázások a kimenetnek megfelelő ágazatra történnek, amelyeket az Országos Képzési Jegyzék határoz meg. Egy azon szakközépiskolai ágazatba kerültek azon szakképesítések, amelyek közös alapozásra épülnek. A szakközépiskolában az OKJ-ban meghatározott ágazatokban munkakör betöltésére képesítő szakmai érettségi vizsga tehető. A kilencediktől a tizenkettedik évfolyamig az ágazathoz tartozó, érettségihez kötött szakképesítések közös elemeinek tartalmát magában foglaló szakmai elméleti és gyakorlati oktatás folyik. A szakmai érettségit követően 1 év után szerezhető meg az ágazathoz tartozó szakképesítések valamelyike. A szakközépiskolai ágazatokat az 4. számú táblázat tartalmazza.

8-9. oszlop: Az iskolai rendszerű képzési idő és az iskolarendszeren kívüli képzési idő tartalmazza azon képzési időintervallumokat, amelyek minimum szükségesek egyes szakképesítés oktatásához. Az iskolai rendszerű képzések esetében évben az iskolarendszeren

kívüli képzések esetében óraszámban kerültek feltüntetésre. Ahol mindkét formában feltüntetésre került a képzési idő ott mindkét képzési formában indulhat a képzés.

10. oszlop: A képzés munkarendje

Iskolai rendszerű szakképzés esetén: a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározottak alapján nappali, esti, levelező, távoktatás vagy egyéb sajátos munkarend szerinti képzések.

Iskolarendszeren kívüli szakképzés esetén: az OKJ-ban meghatározott óraszámban megtartott képzés (tanfolyami képzés) vagy távoktatás

Jelölések:

Nappali: N

Esti: E

Levelező: L

Egyéb sajátos munkarend: S

Iskolarendszeren kívüli, adott óraszámú képzés (tanfolyami képzés): TK

Távoktatás: T

A **11-12. oszlop** tartalmazza a szakképesítésekért felelős minisztert. Az új OKJ felépítése során elvként került meghatározásra, hogy egy szakképesítés mellett, csak egy miniszter kerülhet feltüntetésre.

4.2. Az új típusú vizsgáztatás hazai előnyei (Tóthné Farkas Evelin)

Az oktatásnak, azon belül is szakképzésnek megkülönböztetett szerepe van egy nemzet gazdasági fellendülésében, a foglalkoztatás növekedésében. A Kamara és a Kormány megállapodásának, valamint a szakképzési rendszer újragondolásának a célja, hogy a gazdaság, a munkáltatók korszerű ismeretekkel rendelkező, megfelelő szakmai színvonalú, már szakmai gyakorlattal rendelkező munkavállalókat alkalmazzanak. 2011 júniusában a Magyar Kormány elfogadta a duális képzés koncepcióját.

A duális képzés lényegi eleme, hogy a szakképzési feladatok ellátásában az állam és a gazdaság közösen vesznek részt. A duális képzés alapfeltétele, hogy a két szereplő szorosan, konstruktívan működjön együtt a jövő szakembereinek a felkészítésében.

A duális képzés modellje alapvetően az iskolai rendszerű szakképzésben - középfokú képzésben - valósul meg, a nyolcadik osztályra épülő három éves szakképzésben. A szakképzés elsősorban elméleti elemeit az állami, illetve az egyházi, egyesületi, alapítványi iskolák végzik, míg a gyakorlati képzés a gazdálkodó szervezeteknél zajlik.

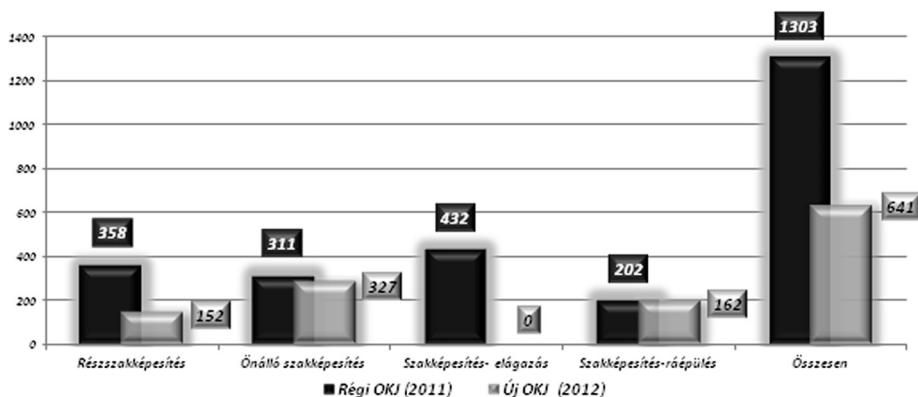
A duális képzés megvalósulásához új jogi szabályozásra volt szükség, ennek eredményeként jelent meg a 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről, mely meghatározta a további végrehajtási rendeletek irányvonalait.

Az új szakképzési rendszer teljes körű bevezetése 2013. szeptemberében történt, melynek értelmében iskolai rendszerű és az iskolarendszeren kívüli képzésben egyaránt már csak a duális képzés szerint lehet tanulókat beiskoláztatni, képzéseket indítani.

Kifutó jelleggel a moduláris rendszerű képzések még zajlanak, moduláris rendszerű szakmai vizsgáztatásra egészen 2017. év végéig kerülhet sor.

Az új rendszer bevezetését komoly szakmai munka előzte meg az állam, és a gazdasági kamara oldaláról. Átdolgozásra került az Országos Képzési Jegyzék, kidolgozásra kerültek a szakmai és vizsgakövetelmények, valamint az új kerettantervek.

Az új OKJ fejlesztésének eredményei számokban
Szakképesítés-kimenetek szerint

25. ábra A korábbi és a legutóbbi OKJ szakképesítés számainak egymáshoz viszonyítása

Az Országos Képzési Jegyzék felülvizsgálata és átdolgozása a munkaerő-piacon keresett és alkalmazott szakmai képesítéseknek és munkaköröknek megfelelően módosította a szakmai képzések megnevezését, tartalmát és követelményét. Az 1303 szakképesítést 641 alkalmazható szakképesítésre redukálta.

A Szakképzési Törvény alapjaiban lefekteti a duális képzés kimeneti vizsgájának a szabályozását. 2017 évvégéig átmeneti időszakról beszélhetünk, hiszen szakmai vizsgáztatás szempontjából két vizsgáztatási rendszer működik egymás mellett, melyeket külön jogszabályok szabályoznak. A moduláris rendszerű szakmai vizsgát továbbra is a 20/2007 (V.

21.) SZMM rendelet a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárás rendjéről szóló jogszabály szerint kell lebonyolítani, míg a komplex szakmai vizsgáztatás a 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló rendelet, illetve az új szakmai és vizsgakövetelmények alapján történik. A duális képzés, a komplex vizsga bevezetése a régi szakmunkás képzés rekonstrukciója alapján történik, mely gyakorlatorientált, a szakmai elméleti képzés és gyakorlati ismeretszerzés egységére épít.

A komplex szakmai vizsga előnyei

- A 2007-ben bevezetett moduláris rendszerű szakképzés, illetve szakmai vizsgáztatás összetettsége, kompetencia alapú értékelése, megnövekedett
- adminisztrációja, többnapos szakmai vizsga időtartama nehézséget jelentett mind a vizsgaszervezők, mind a vizsgázók, mind a vizsgabizottságok számára. Az új vizsgáztatási rendelet a moduláris rendszerű vizsgáztatás tapasztalatait felhasználva módosította a szakmai vizsgáztatás szabályait, oly módon, hogy annak alapvető célját - a szakmára való felkészültség mérését – tűzte ki célul.
- A vizsgaszabályzat gyakorlatban történő alkalmazását segíti a 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet, amely tartalmazza a szakmai vizsgáztatásra vonatkozó előírásokat. Általános felépítését tekintve a korábbinál részleteiben átláthatóbb, egyértelműbb szabályozás jött létre.
- A komplex szakmai vizsga jelentős változása, hogy a modulonkénti számonkérést felváltja az egységesen összefüggő szakmai vizsga, mely elsősorban a munkatevékenységre való szakmai felkészültség mérését szolgálja. A komplex szakmai vizsgáztatás lehetőséget ad arra, hogy a szakterületnek és a munkakörnek megfelelő szakmai sajátosságok, gyakorlati munkatevékenységek hangsúlyosabban jelenjenek meg a szakmai képzés lezárását szolgáló számonkérésnél. A duális képzés szakmai és vizsgakövetelményeinek megfelelően nő a gyakorlati vizsgatevékenységek szerepe, minősége, az értékelésnél a nagyobb súlyozása.
- A modulus vizsgáztatás egyik fő problémája volt, hogy számos szakképesítés tekintetében elhúzódó - akár 5 napos - vizsgák szervezésével mérte a szakmai és vizsgakövetelményekben megjelölt kompetenciákat, míg a komplex szakmai vizsga 3 napra csökkenti a vizsga idejét. Csökkent az egy főre jutó vizsgázók vizsgálóraszám, a bonyolult értékelési rendszer, az adminisztrációs feladatok sokasága. A komplex szakmai vizsgáztatás értékelési rendszere a hagyományosan elfogadott egytől ötig terjedő - mindegyik fél számára érthető - osztályzatokkal történik.
- Másik fontos lényegi változás a vizsgabizottság összetétele. A modulus szakmai vizsgáztatás három tagú vizsgabizottsága négy tagúra bővült. Az elnök és két

vizsgabizottsági tag mellett a képző intézmény tesz javaslatot egy vizsgabizottsági tagra, aki minden esetben a képzés valamely oktató tanára. Megszűnt a vizsgaszervező által delegált tag szerepe, a vizsgaszervező megfigyelő személyt delegálhat a vizsgára, akinek nincs hatásköre a szakmai vizsgán.

- Lényeges változás a vizsgabizottság elnökének és tagjainak a megbízásánál, hogy a szakképesítésért felelős miniszter, a gazdasági kamara, a szakmai szervezetek javaslatot tehetnek a delegált vizsgabizottsági tagok személyére. A megbízást minden esetben az állami szakképzési és felnőttképzési szerv elektronikus formában küldi meg a vizsgabizottsági tagok számára. Olyan személy delegálható szakmai vizsgára, aki szerepel az országos szakképzési névjegyzék részét képező vizsgaelnöki, illetve vizsgabizottsági tagi névjegyzéken.
- Változás következett be a vizsgabizottság tagjainak feladataiban is. A komplex szakmai vizsgán a négy tagú vizsgabizottság vizsgálzat. A jogszabály szerint, nincs kérdező tanár, az elnök és a három vizsgabizottsági tag feladata a számonkérés, és az értékelés egyaránt. Az új szabályozás értelmében továbbra is segíthetik a vizsgabizottság munkáját szakértők, de csak a vizsga folyamatosságáért, törvényes lebonyolításáért, az esetlegesen felmerülő problémák elhárításáért felelnek, ténylegesen nem vehetnek részt a vizsgáztatásban, a vizsgaeredmények kialakításában.
- Az adminisztráció körüli teendők tekintetében is történt változás, melynek lényegi eleme a központi elektronikus nyilvántartás. Megmaradtak a központi vizsgadokumentumok, de a vizsga bejelentésén át, a törzslapok kitöltésén keresztül a vizsga utáni adatszolgáltatásig az állami szakképzési és felnőttképzési szerv elektronikus rendszerén történik a vizsga adminisztrációja.
- A vizsgára vonatkozó többféle jegyzőkönyv készítésében is változás történt. Egy lebonyolítási rendet kell a vizsga egész időtartama alatt vezetni, mely átláthatóvá teszi az értekezletek, a feladatmegosztások, a vizsgabizottsági tagok, segítő szakértők szerepét.
- Az új törvényi szabályozás a kis létszámú, elaprózódó vizsgák elkerülése érdekében engedélyezi - bizonyos szabályok mellett - az összevont szakmai vizsgáztatást. Elsősorban az iskolai rendszerű tanév végi vizsgák esetében jelent könnyebbséget a vizsgaszervezők és a vizsgabizottsági tagok részére. Az összevont vizsgának megegyezhet az időpontja, a helyszíne, a vizsgabizottsága, de minden más tekintetben külön vizsgaként kezelendő. (315/2013. (VIII. 28.) Korm.r. 8.§)
- A sajátos nevelési igényű tanulók vizsgáztatására vonatkozó speciális feltételek is pontosításra kerültek, mely szintén a modulós rendszerű vizsgáztatás tapasztalatain alapul. A vizsga alóli felmentések is pontos, részletes szabályozásra kerültek. (315/2013. (VIII. 28.) Korm.r. 7.§)

- Változott a vizsgáztatás díjazása is. A korábbi két jogszabály helyett, a díjazásra vonatkozó szabályok beépültek a 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendeletbe. Az új rendszer számítási módszere eltér a moduláris rendszerű vizsgán alkalmazandótól, lényeges változás az alapidj és a változó díj megállapítása. Az új szabályok kialakításánál fontos szempont, hogy a korábinál jobban igazodik a vizsgáztatás során ténylegesen ellátott feladatokhoz, de nem jelent nagyobb terhet a vizsgaszervezők számára.

Összességében megállapítható, hogy a komplex szakmai vizsgáztatás a vizsgaszervező, a vizsgázó és a vizsgabizottság tagjai számára egyszerűbb, átláthatóbb számonkérésre, értékelésre ad lehetőséget, segítő támaszt nyújtva a rendelet alkalmazóinak, hogy a vizsgáztatás gyakorlatában megfeleljenek a törvényi előírásoknak.

4.3. Az OKJ hatályosulása és a szakmai vizsgák

(Mihálka Gáborné)

Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII.6.) Kormányrendelet 2012. szeptember 1-jén lép hatályba.

A 9. § (4) szerint a 2012. szeptember 1-jén induló iskolai rendszerű képzések a 2012. augusztus 31-én hatályos OKJ-hoz kiadott szakmai és vizsgakövetelmények szerint is indíthatók. Tehát iskolai rendszerben a 2012/2013 tanévben még a régi-modulos rendszerben is indítható szakképzési évfolyam. Ez tehát az utolsó lehetősége az iskoláknak a modulos szakképesítések esetében.

A 9. § (6) bekezdése alapján az iskolarendszeren kívüli képzések 2013. szeptember 1-től már csak a 2012. augusztus 31-ét követő időpontban hatályos OKJ-hoz kiadott szakmai és vizsgakövetelmények szerint indíthatók képzések. Tehát felnőttképzésben kizárólag csak az új OKJ alapján indíthatók képzések 2013. szeptember 1-től.

A szakképzési törvény átmeneti rendelkezései szerint:

- A régi Szt. alapján szakmai vizsgát az iskolai rendszerű szakképzésben utoljára a 2012/2013-as tanévben a régi Szt. alapján indított képzésben, de legkésőbb 2017. július 31-ig, javító- és pótló vizsgát legkésőbb 2017. december 31-ig lehet tenni.
- A 2012. szeptember 1-jét megelőzően hatályos OKJ-ban szereplő szakképesítések megszerzésére irányuló iskolarendszeren kívüli szakképzések szakmai vizsgáinak a régi Szt. alapján történő megszervezésére és lebonyolítására legfeljebb a képzésnek a felnőttképzési szerződésben rögzített befejezését követő egy évig, a javító-, pótlóvizsgák megszervezésére és lebonyolítására a szakmai vizsgát követő egy évig

kerülhet sor. Az új Szt hatálybalépését követően a régi (modulos) kiadott szakmai és vizsgakövetelmények alapján indult képzések szakmai vizsgáit a régi. szakmai vizsgáztatásra vonatkozó rendelkezései szerint kell megszervezni és lebonyolítani az új vizsgaszabályzatban foglalt eltérésekkel.

Az új képzési struktúrának megfelelő alkalmazást egy Közlemény megjelenése segítette az iskolai rendszerű képzésben.

A Közlemény a 2013 szeptembere előtt indult iskolai rendszerű szakképzések esetén ad iránymutatást.

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 92. §-ának (1) és (2) bekezdései tartalmazzák a szakiskolai, szakközépiskolai képzésekre vonatkozó átmeneti szabályokat. Ennek értelmében utoljára a 2012/2013-as tanévben indult képzéseket lehet a korábbi szabályozás, azaz a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény és a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény rendelkezései, valamint a 133/2010. (IV. 22.) Kormányrendelettel kiadott Országos Képzési Jegyzék alapján kell befejezni.

Ez azt jelenti, hogy a kilencedik vagy magasabb évfolyamon 2012 szeptemberében (de legkésőbb keresztfélévben 2013 februárjában) vagy korábban indult, jelenleg folyamatban lévő szakiskolai vagy szakközépiskolai képzések esetén lehetőség van a képzések korábbi szabályok és a régi OKJ szerinti befejezésére.

Szakiskolai képzés

Az előzők alapján tehát a kilencedik-tizedik évfolyamos – azaz az ún. hagyományos („2+2-es”) rendszerű képzésben már részt vevő – szakiskolai tanulók 2013., illetve 2014. szeptember 1-jétől még megkezdhetik a 2012. augusztus 31-én hatályos régi OKJ szerinti szakképesítések tanulását. [Erre példa a Fodrász szakképesítés, amelyben a képzés a szociális és munkaügyi miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 15/2008. (VIII. 13.) SZMM rendelet módosításáról szóló 32/2011. (VIII. 25.) NGM rendelet alapján folyhat még, azok kifutásáig.] Azon tanulók tehát, akik az ún. 2+2-es rendszerű képzésben a 2012/2013-as tanévben a kilencedik vagy a tizedik évfolyamot végzik, folytathatják a képzésüket a korábbi szabályok (régi szakképzési törvény, régi OKJ és az ehhez kidolgozott szakmai és vizsgakövetelmény alapján). Ez azt jelenti, hogy a 2+2-es rendszerű szakiskolai képzésben jelenleg tizedik évfolyamos tanuló a 2013/14-es tanévben, a jelenleg kilencedik évfolyamos tanuló pedig a 2014/15-ös tanévben még megkezdheti a 2+2-es rendszer szerint a tizenegyedik (azaz első szakképzési) évfolyamot a korábbi követelmények szerint.

Szakközépiskolai képzés

A szakközépiskolai tanulók esetén utoljára a 2012 szeptemberében kilencedik évfolyamot kezdett tanulók választhatják majd a régi OKJ-ban szereplő szakképesítésekre történő felkészülést, de kizárólag abban az esetben, ha a kilencedik-tizenkettedik évfolyamos tanulmányaik beszámítása révén képzésük egy évvel rövidebb lesz.

Ha az előzetes tudás beszámítására nem kerül sor (a régi OKJ-ban szereplő, érettségi utáni kettő vagy két évnél hosszabb képzés), akkor 2013 szeptemberétől már csak az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelettel kiadott új Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések választhatók. Az előzetes tudás beszámíthatóságának hiányában nem választhatók továbbá a régi OKJ-ban szereplő érettségire épülő egy éves képzési idejű szakképesítések sem (pl. Marketing- és reklámügymintéz, Biztonságszervező I.).

Azon tanulók tehát, akik 2012/2013-as tanévben a kilencedik, tizedik, tizenegyedik vagy tizenkettedik évfolyamot végzik szakközépiskolában, folytathatják a képzésüket a korábbi szabályok (réggi szakképzési törvény, régi OKJ és az ehhez kidolgozott szakmai és vizsgakövetelmény alapján), ha az ezeken az évfolyamokon szerzett ismereteik beszámításra kerülnek. Ez azt jelenti, hogy a 2012/2013-as tanévben tizenkettedik évfolyamos tanuló a 2013/14-es tanévben még a régi szabályok szerint iratkozhat be a tizenharmadik (azaz első szakképzési) évfolyamra. (Ez utoljára azon szakközépiskolai tanuló esetén történhet meg, akik a 2012/2013-as tanévben kezdték meg a kilencedik évfolyamot a régi szabályok szerint, azaz a 2015/2016-os tanévben kezdi meg a tizenkettedik évfolyamot.) Ha viszont nem kerül beszámításra az előzetes szakmai ismeret, akkor csak az új OKJ szerinti kettő éves képzésre iratkozhat be a tizenharmadik, tizenegyedik évfolyamon.

A régi OKJ szerinti, érettségire épülő szakképesítés-ráépülések megszerzésére irányuló képzések szintén a 2012/2013-as tanévben indulhattak utoljára, a 2013/14-es tanévtől pedig már csak az új OKJ szerinti szakképesítés-ráépülések képzése indítható.

A 2012/13-as tanévben nyelvi előkészítő képzéssel induló szakképzések esetén is lehetőség van a képzés 2012. augusztus 31-én hatályos OKJ szerinti befejezésére, amennyiben a tanulók adott szakképesítésre, szakmacsoportra történő beiskolázása megtörtént. Amennyiben tehát a tanulók az iskola korábban elfogadott pedagógiai programja alapján olyan képzésben kezdtek nyelvi előkészítő évfolyamot, amely a továbbiakban (szakmai orientáció, szakmacsoportos alapozó képzés) valamely régi OKJ szerinti szakképesítés tekintetében nyújt a szakképzésbe beszámítható (és ezáltal a képzési idő rövidülésével járó) ismereteket, úgy a tanulóknak az érettségit követően még lehetőségük van a képzés korábbi szabályok szerinti befejezésére és a 2012. augusztus 31-én hatályos OKJ szerinti szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai vizsga letételére.

2013 szeptemberében és az azt követő tanévekben már csak az új szabályozás szerint indítható iskolai rendszerben képzés, a szakiskolában és szakközépiskolában egyaránt. (Akkor is, ha azt nem a kilencedik évfolyamon, hanem magasabb évfolyamon indítva szervezik meg.)

Az új típusú képzésre történő áttérés

Az Szt. hivatkozott 92. §-ának (1) bekezdése – az új szakképzési rendszerre történő mielőbbi áttérés érdekében – tartalmazza ugyanakkor azt is, hogy a tanuló választása szerint az Szt. szerinti új képzési formába jelentkezhet át a szakképző iskola igazgatójának az engedélye alapján, az Szt.-nek a beszámításra vonatkozó szabályai [27. § (1) bekezdés] szerint. Ennek megfelelően az új OKJ-ban szereplő szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek, szakképzési kerettanterveinek kiadását követően, a beszámítási lehetőségek figyelembevételével, biztosítani kell a lehetőséget arra, hogy a képzésüket korábban megkezdett tanulók – beszámítási igény és megalapozott beszámíthatóság esetén – már az új OKJ szerinti képzésben fejdhessék be a tanulmányaikat.

4.4. Az ágazati szakközépiskola kapcsolata a komplex szakmai vizsgával (Mihálka Gáborné)

A 2011 júniusában, a Kormány által elfogadott Szakképzési koncepció egyik legjelentősebb új eleme, hogy a szakközépiskolák ágazati szakközépiskolákká válnak. Az iskolaszervezeti módosítás lényege, hogy a hasonló munkakörök betöltését lehetővé tevő szakképesítéseket egy-egy ágazatba sorolta az Országos Képzési jegyzék. Az OKJ tartalmazza a szakképesítések szakmacsoportját (1.számú táblázat) és szakközépiskolai ágazat szerinti besorolását (4.számú táblázat) és az ágazat szerint betölthető munkaköröket (5.számú táblázat).

Az új szakképzési struktúrában a szakközépiskola feladata kettős, mert egyrészt fel kell készítenie a szakmai érettségi végzettséget adó érettségire, másrészt a szakközépiskola a szakmai érettségit szerzett tanulóját szakképzési évfolyamán (a tizenkettedik évfolyamot követően) felkészíti legalább egy, az ágazathoz tartozó szakképesítésre. Az iskolai rendszerű szakképzésben a szakmai képzés a szakmai és vizsgakövetelmény alapján kiadott annak tartalmát és menetét leíró egységes, kötelezően alkalmazandó kerettanterv szerint folyik.

A szakképzési kerettanterv a szakközépiskolákban ágazatonként tartalmazza a kilencedik-tizenkettedik évfolyamon a szakmai elméleti és a szakmai gyakorlati órakereteket és annak tartalmát, a szakmai tantárgyak rendszerét és témaköreinek tartalmát, annak meghatározását, hogy az adott szakmai tantárgy a szakmai elméleti képzés vagy a szakmai gyakorlati képzés része, a tantárgyi követelmények évfolyamonkénti megoszlását, a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló időkeretet. A szakképzési kerettanterv tartalmazza azt is, hogy az adott szakmai tantárgy mely szakmai követelménymodulnak felel meg.

A szakközépiskola 9-12 évfolyamán tehát az ágazathoz tartozó szakképesítések közös tartalmi elemeit magában foglaló követelménymodulok kompetenciái alapján - természetesen a közismeretei képzéssel párhuzamosan – folyik a szakmai elmélet és a gyakorlati képzés.

Ez felkészíti az ágazatára előírt szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei szerint arra, hogy a szakmai érettségi vizsgatárgyból érettségi vizsgát tegyen a fiatal. A szakmai érettségi vizsga vizsgakövetelmények kidolgozása folyamatban van.

A tanuló dönt arról, hogy a szakmai érettségi vizsgát követően továbbtanul-e a szakközépiskola komplex szakmai vizsgára felkészítő szakképzési évfolyamán.

A szakközépiskola a szakmai érettségit szerzett tanulókat a szakképzési évfolyamán (13. évfolyamon) felkészíti legalább egy, az ágazathoz tartozó szakképesítésre. A 13. évfolyamon (első szakképzési évfolyam) a szakmai érettségi vizsga ágazatához tartozó szakképesítés komplex szakmai vizsgájára történő felkészítés folyik.

A szakközépiskola szakképzési évfolyamán megszerezhető szakképesítésekről és az adott szakképesítésbe való bekapcsolódás feltételeiről a tanulót a szakközépiskolába való jelentkezésekor tájékoztatni kell.

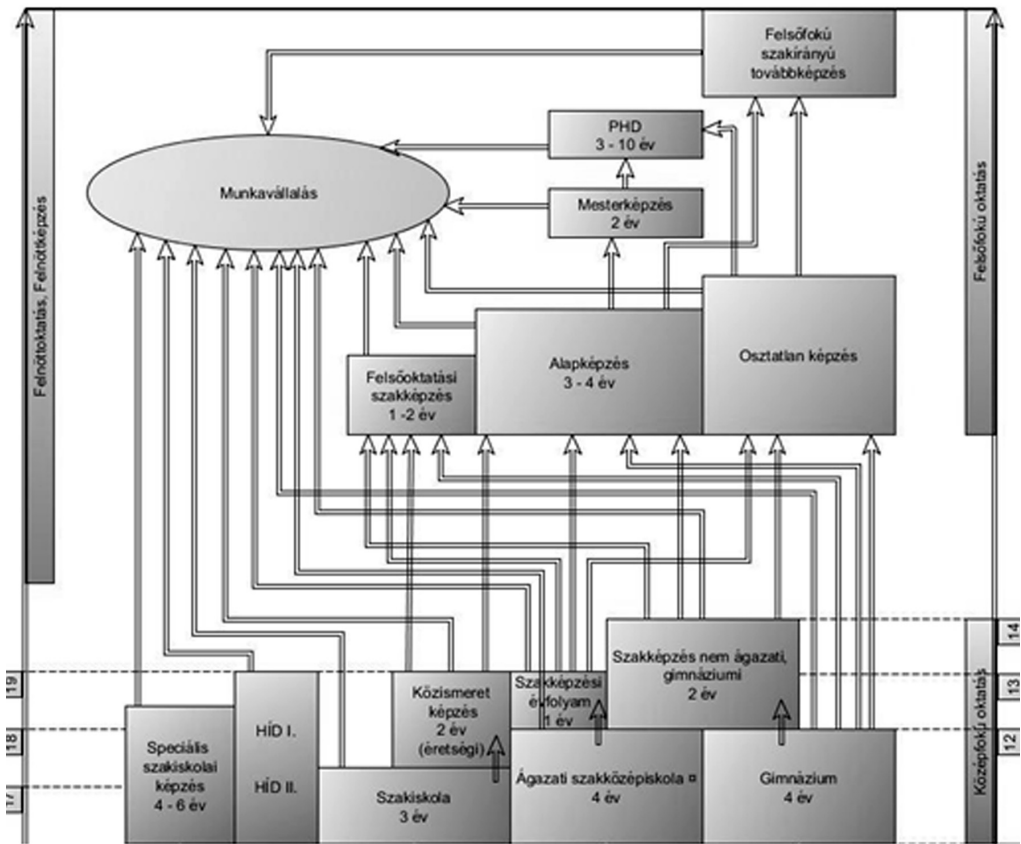
Azoknak a fiataloknak, akik más ágazatban, vagy a gimnáziumokban szereztek érettségi vizsgát a szakképzés két évfolyamon át zajlik, az érettségihez kötött szakképesítésre való felkészítés.

Ebben az esetben a szakközépiskola a komplex szakmai vizsgára történő felkészítést a tizenharmadik-tizennegyedik (első-második szakképzési) évfolyamon szervezi meg.

Amennyiben a tanulónak már van szakiskolai végzettsége, az érettségre történő középiskolai felkészítéssel párhuzamosan bekapcsolódhat az érettségihez kötött szakképesítésre történő felkészítésbe, azonban a második szakképző évfolyam (14. évfolyam) már nem kezdhető meg a középiskola befejező évfolyamának elvégzése nélkül.

Ha a tanulónak még nincs meg az érettségi vizsgája, de a középiskola befejező évfolyamát elvégezte, bekapcsolódhat az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítésbe úgy, hogy legkésőbb a tizenharmadik (első szakképzési) évfolyam első félévének utolsó tanítási napjáig megszerzi az érettségi végzettséget. Megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya, ha a megadott határidőig az érettségi végzettséget nem szerzi meg.

A lehetséges tanulási utak láthatóak a 26. ábrán.

26.ábrán A lehetséges tanulási utak

A szakközépiskola szakképzési évfolyamainak száma a tanuló előképzettségétől függően eltérő lehet.

- Amennyiben a tanuló a szakközépiskola ágazati képzésének megfelelő szakirányban folytatja tanulmányait a szakképzési évfolyamon, úgy számára a képzési idő rövidebb, a szakképzési évfolyamok száma egy, amely idő alatt szakképesítés szerezhető.
- A rendelkezés eltérő tanulási utakat is rögzít.
  - Szakmai előképzettség nélkül (gimnáziumi) érettségi végzettséggel a szakképzési évfolyamok száma kettő, az első szakképzési évfolyam tartalma ebben az esetben megegyezik a szakközépiskola kilenc-tizenkettedik évfolyamaira az ágazatra előírt szakmai tartalommal.
  - Ez az egységesítés lehetőséget ad arra is, hogy más ágazati szakmai érettséggel rendelkező tanulók is szakmai érettségüket szerezzék, valamint a képzések szervezését is egyszerűsíti.

- 9-12 évfolyam:
  - közismereti képzés + ágazati közös szakmai elmélet+szakmai gyakorlat
  - ágazati érettségi vizsga ® munkakör betöltése
  - ágazati érettségi vizsga ® felsőoktatásban továbbtanulás
- 13. évfolyam:
  - az ágazatnak megfelelő szakképesítés komplex szakmai vizsgájára való felkészítés; ®komplex szakmai vizsga ® munkavállalás;
  - komplex szakmai vizsga ® felsőoktatásban továbbtanulás
- 9-12 évfolyam után másik út:
  - más ágazatban és a gimnáziumokban érettségizettek részére 13+14 évfolyam: szakmai képzés, felkészítés a komplex szakmai vizsgára; ®komplex szakmai vizsga
  - Szakközépiskolai ágazati végzettséggel is lehet szakiskolába lépni, bármilyen szakmát tanulni. Ebben az esetben a képzési idő (közismereti beszámítással) akár 2, vagy 1 év is lehet.

Szakiskolai végzettséggel rendelkezők részére tanulási utak az új rendszerben.

Szakiskolai képzésbe alapfokú iskolai végzettséggel (8 osztály), vagy a HÍDI program elvégzésével lehet bekapcsolódni.

- A szakiskola elvégzése után lehetőségük van a végzeteknek érettségi vizsgát is szerezni, szakközépiskola, vagy gimnázium 9. évfolyamára beiratkozik, 4 év alatt megszerzi az érettségi bizonyítványt,
- a tanuló kérheti a 10. évfolyamba való felvételét (felvételi után) 3 év alatt megszerzi az érettségi bizonyítványt,
- ágazati szakközépiskolában folytathatja a tanulmányait (közismereti és szakmai követelménymoduljainak beszámításával) 2 év alatt felkészülhet az érettségire. A kötelező négy tantárgyból érettségi vizsgát tesz, a szakiskolai végzettséget pedig elfogadják középszintű szakmai érettséginek.
- szakiskolai végzettséggel rendelkezőknek: ágazati érettségire való felkészítés + szakképző évfolyam
  - ágazati érettségi vizsga ® munkakör betöltése;
  - ágazati érettségi vizsga ® felsőoktatásban továbbtanulás;
  - komplex szakmai vizsga ® munkavállalás;
  - komplex szakmai vizsga ® felsőoktatásban továbbtanulás.

Lényeges új elem, hogy a megszerzett szakképesítés az adott ágazati képzésen belül középszintű szakmai érettségi vizsgával egyenértékűnek tekinthető, amennyiben a tanuló a közismereti vizsgatárgyakból sikeres érettségi vizsgát tett. Középszintű szakmai érettségivel rendelkező tanuló szakirányú technikusképzésben folytathatja tovább a tanulmányait.

A szakképesítésre történő felkészítéskor a tanuló előzetes szakirányú szakmai képzése és szakirányú szakképzése a szakközépiskola pedagógiai programja részét képező szakmai programban meghatározottak szerint a tanulmányokba beszámítható, amelynek mértékéről és tartalmáról az iskola igazgatója határoz.

4.5. A szakmai érettségi vizsga

(Mihálka Gáborné)

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény definiálja az új szakmai érettségi végzettséget (lásd Fogalmak jegyzéke). Az ágazati szakközépiskolában a szakmai érettségi végzettség kötelező közismereti vizsgatárgyakból és a szakközépiskola ágazata szerinti kötelező szakmai vizsgatárgyakból áll.

A szakközépiskolák a 9-12. évfolyamon az azonos ágazatba tartozó szakképesítések mindegyikére közös tartalommal és módszertannak készíti fel a tanulókat. A négy évfolyamnyi közös tartalom alapján egységes komplex szakmai érettségi vizsgával zárulnak a középiskolai tanulmányok.

A kötelező közismeretei és közös szakmai követelmények mellé három olyan modul beépítésre került a 9-12 évfolyamba, melynek elsajátítása után a fiatalok könnyebben eligazodnak a munkaerőpiacra való bejutásban.

- Munkahelyi egészség és biztonság követelménymodul célja: A tanuló általános felkészítése az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre, a biztonságos munkavállalói magatartáshoz szükséges kompetenciák elsajátítása.
- Foglalkoztatás II. követelménymodul célja: A tanuló általános felkészítése az álláskereső módszereire, technikáira, valamint a munkavállaláshoz, munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismeretek elsajátítására.
- Foglalkoztatás I. követelménymodul célja: hogy a diákok alkalmasak legyenek egy idegen nyelvű állásinterjún eredményesen és hatékonyan részt venni.

Ehhez kapcsolódóan tudjanak idegen nyelven személyes és szakmai vonatkozást is beleértve bemutatkozni, a munkavállaláshoz kapcsolódóan pedig egy egyszerű formanyomtatványt kitölteni.

Az ágazati érettségi vizsgán számonkérés történik majd az ágazati közös szakmai modulokból, melynek alapján képesek lesznek ellátni olyan egyszerű munkafolyamatokat, mely feljogosítja őket egy FEOR-hoz kötött munkakör betöltésére.

Az ágazati érettségi vizsga után következik a specializált tartalmú, kifejezetten a választott szakképesítést meghatározó szakképzési évfolyam (13. évfolyamon). A szakképzési koncepció munkaerő-piaci igények szempontjából fontos újítása, hogy a komplex szakmai érettséggel

rendelkező fiatalok jogszabályban meghatározott munkakörök betöltésére válnak képessé és jogosulttá, ami nem számít első szakképesítésnek a finanszírozás szempontjából, viszont a gimnáziumi érettségihez képest előnyt jelenthet a munkaerőpiacon. Az Szt. 2. § 40. pontja szerinti ágazati szakmai érettségi végzettséggel betölthető munkakörök megjelölését az 5. számú táblázat tartalmazza (lásd Táblázatok jegyzéke).

4.6. Az előzetes tudás beszámításának jogi keretei

(Mihálka Gáborné)

A Szakképzési törvényből pontosan idézésre kerülnek a paragrafusok, hiszen pontosan kell követni, a szabályozott beszámítási lehetőségeket.

Az Szt. 22. § (3) A szakképesítésre történő felkészítéskor a tanuló **előzetes szakirányú szakmai képzése** és szakirányú szakképzése a szakközépiskola pedagógiai programja részét képező szakmai programban meghatározottak szerint **a tanulmányokba beszámítható**, amelynek mértékéről és tartalmáról az iskola igazgatója határoz.

Az Szt. 24.§ (3) **A szakiskolai végzettséggel** rendelkező tanuló – közismereti tanulmányainak és teljesített szakmai követelménymoduljainak beszámításával – folytathatja tanulmányait olyan kétéves középiskolai képzésben, amely **legalább négy kötelező közismereti érettségi vizsgatárgyból készít fel** érettségire. A képzés követelményeinek teljesítése középiskolai végzettséget tanúsít.

A Szt. 27. § (1) A szakképzést folytató intézményben és a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat a szakképesítést nyújtó szakképzésben előírt – **megegyező tartalmú – követelmények teljesítésébe be kell számítani**. Az előzetes tanulmányok és az azokkal megegyező tartalmú követelmények teljesítésének egyidejű igazolásával a beszámítás iránti kérelmet a szakképzést folytató intézmény vezetőjéhez kell benyújtani. A beszámítás mértékéről a szakképzést folytató intézmény vezetője határozattal dönt. A szakképzést folytató intézmény vezetőjének döntése ellen a kormányhivatalhoz lehet fellebbezést benyújtani. A fellebbezésre a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályait (2004. évi CXL. törvény) kell alkalmazni.

Ezek a jogi keretek a képzésbe történő előzetesen megszerzett tudás beszámításáról intézkednek.

Az **előzetes tudásszint-felmérés** célja, hogy pontosan meghatározza a képzésre jelentkező korábban megszerzett ismereteit, készségeit és gyakorlati tapasztalatait. Az előzetes tudásszint felmérésének további célja, hogy rendszerezett formában bemutassa a jelentkezőnek, hol tart most, melyek a tudásának az erős, illetve a gyenge oldalai.

Az előzetes tudásszint-felmérést az intézmények oktatói végzik, mely a választott képzés tekintetében az elméleti szakmai képességét, készség szintjét, kompetenciáit kívánja felmérni.

Lehetőséget teremtve ezzel, már a szakma kiválasztásánál, hogy a képzésben részt vevők elegendő információkkal rendelkeznek-e a szakma elsajátításához. Az előzetes tudás felmérése és beszámítása annak elismerését jelenti, hogy az élettapasztalattal, vagy a munka során szerzett mindennapi tudás, szakértelem a formális képzéssel azonos értékű lehet.

Az egész életen át tartó tanulás elve szerint ismereteink bővítése során a formális keretek között megszerzett tudás mellett jelentős szerepe van a non-formális és informális módon szerzett ismereteknek is. (lásd Fogalmak jegyzéke fejezetben)

Ezeknek a tanulási utaknak a képzésbe történő beszámításáról az Szt. rendelkezik.

A képzés megkezdésének feltételei a szakmai és vizsgakövetelményekben rögzítetten jelenik meg.

Az SZVK szabványos szempontok alapján készül, példa kerül bemutatásra néhány a témához kapcsolódó szempont kiemelésével.

- „2.1. A képzés megkezdésének feltételei:
  - 2.1.1. Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség
vagy iskolai előképzettség hiányában
  - 2.1.2. Bemeneti kompetenciák: a képzés megkezdhető a szakmai és vizsgakövetelmény rendeletében meghatározott kompetenciák birtokában;

Példaként az Építészet szakmacsoportra vonatkoztatva:

3. Építészet szakmacsoport

Kompetencia-csoportok

Alapkompetenciák	Kiemeli a lényegeset Visszaadja az olvasottakat Szöveget leír Felismeri az alapvető összefüggéseket Használja a négy számtani alpműveletet Számológépet használ Mértékegységeket átvált A hibás eredményt felismeri Az eredmény nagyságrendjét megbecsüli
Info-kommunikációs kompetenciák	Megérti a kapott információkat Kérdéseket tesz fel Válaszokat ad Megfogalmazza a véleményét Megérti mások kommunikációját Figyelembe veszi mások véleményét

Szakmai kompetenciák

Egyszerű szöveges vázlatot készít
Egyszerű rajzvázlatot készít
Alapvető rajzeszközöket használ
Méréseket végez
Felismeri a sík és térbeli alakzatokat
Mennyiségeket becsül

- Az érettségihez kötött szakképesítésekben másként rendelkezik a szakmai és vizsgakövetelmények rendelete:

Például 54 811 01 Vendéglátásszervező-vendéglős:

„2.1.1. Iskolai előképzettség: érettségi vizsga

vagy

A szakképesítés megszerzése céljából a felnőttoktatás keretében folyó képzésbe bekapcsolódhat, aki rendelkezik szakiskolában szerzett cukrász vagy szakács, vagy pincér, szakiskolai végzettséggel, a szakiskolában szerzett szakképesítéssel betölthető munkakörben szerzett legalább öt éves gyakorlattal és az adott szakképesítésben tett mestervizsgával.”

- Elsősorban a pénzügyi szakmák területén jelentkezik a felmentési lehetőségek több módja, minden esetben a rendeletben kiadott szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározottak alapján.

„7.4.Korábban megszerzett szakmai előképzettség beszámítása: lehetőséget ad a jogszabály.

Így a vizsgára jelentkező – amennyiben valamennyi feltételt teljesítette már korábban - szervezett képzésben nem vesz részt, csak a beszámításnak megfelelően (a felsorolt diplomák, illetve végzettségnek megfelelően) kiállításra kerül számára a szakmai bizonyítvány.

4.7. A vizsga alóli felmentés

(Mihálka Gáborné)

Felmentés lehetőségének vizsgálata során szakképzési törvényt és a vizsgaeljárás kormányrendeletét együttesen kell értelmezni, hiszen mindkettő tartalmaz szabályozást a témát illetően.

Az Szt. 9 § (5) A komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei alól – a 11. §-ban foglalt kivételekkel – felmentés nem adható.

A komplex szakmai vizsga állami vizsga, összetett, egységes mérési eljárás, amelyet továbbra is vizsgabizottság előtt kell letenni. A komplex szakmai vizsgát – függetlenül az előképzettségtől és gyakorlattól – mindenkinek teljesítenie kell, felmentés nem adható.

Alapesetben a komplex szakmai vizsga alól felmentés nincs.

A komplex szakmai vizsgát – függetlenül attól, hogy esetleg egy korábbi rendszerben valamilyen hasonló követelményt már teljesített, gyakorlattal rendelkezik, a szakmai komplex vizsga előírásait mindenképpen teljesíteni kell. A komplex szakmai vizsga komplex jellege jelzi, hogy a vizsgázónak teljességgel, a szakképesítés valamennyi követelményére kiterjedően kell számot adni a tudásáról.

Az **esélyegyenlőség elvének érvényesülése** érdekében azonban meghatározásra kerülnek olyan speciális szabályok, amelyek továbbra is biztosítják, hogy a sajátos nevelési igényű vizsgázók állapotuk, sajátos helyzetük figyelembe vételével lehetőséget kapjanak a vizsga eltérő tevékenységgel történő teljesítésre.

A fogyatékossgal élő emberek számára is biztosítani kell azokat a körülményeket, melyek lehetővé teszik az ő számukra is azt, hogy a felkészítés és a szakmai vizsgáztatás során bizonyíthassák felkészültségüket a jövőbeni, választott szakmájukhoz.

A duális jellegű szakképzés legfontosabb elemeként a gyakorlati vizsgatevékenységet mindenkinek egyformán teljesíteni kell. Amennyiben a sajátos nevelési igény jellege indokolja, mentesíteni kell a tanulókat/hallgatókat egyes tantárgyak, tananyagegységek (modulok) tanulása és a beszámolás kötelezettsége alól.

Egyik legnagyobb probléma az idegen nyelvi felmentés. Ezt a gyakorlati vizsgatevékenységnél nem lehet megtenni. Amennyiben van a szakképesítésnek idegen nyelvi része a gyakorlatban, akkor azt mindenkinek teljesíteni kell.

Tehát a törvény szerint a sajátos nevelési igényű vizsgázóknak biztosítani kell azokat a lehetőségeket, hogy ők is teljesíteni tudják a szakképesítés vizsgáztatási követelményeit. Általános felmentés nem adható, különösen nem a gyakorlati vizsgatevékenység alól, hiszen nekik is teljesíteni kell majd azokat az elvárásokat, feladatokat, amelyeket a szakma megkövetel. Egyes tevékenységreszletek alól lehet csak felmenteni indokolt, igazolt esetben. Pl. ha igazoltan nem tudja teljesíteni az idegen nyelv elsajátítását, nem tanulta a képzés során az idegen nyelvet, akkor a vizsgán is mentesíteni kell ez alól. Természetesen olyan szakképesítés esetén, amelynél nem előírás az idegen nyelvi beszédképesség, pl. idegenvezető szakképesítésnél ez elképzelhetetlen, azonban pl. egy szakácsnál elfogadható. Szt. 11. §

A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, segédszemély alkalmazását, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt, ha azt a sajátos nevelési igény jellege indokolja.

A szakképzési törvény alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható, és nem vezethet a bizonyítvány által tanúsított szakképesítés megszerzéséhez szükséges követelmények alóli általános felmentéshez.

A szakmai vizsgabizottság engedélyezheti az írásbeli (interaktív) vizsgatevékenység szóbeli vizsgatevékenységgel vagy a szóbeli vizsgatevékenység írásbeli (interaktív) vizsgatevékenységgel történő felváltását. (315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet)

Továbbra is lehetőség van az írásbeli helyett szóbeli vizsgatevékenység alkalmazására. Ez esetben ugyanazt teljesíti a speciális igényű vizsgázó, mint a normál tanuló, azonban neki egy elkülönített helyen felolvassa a felügyelő tanár az írásbeli kérdéseket és ő szóban válaszol azokra. Válaszait a tanár lejegyzi és ennek megfelelően történik az értékelése.

Az a vizsgázó, aki kérelmére, a vizsgabizottság döntése alapján a szóbeli vizsgatevékenységet írásban teljesíti, a feladatlap kihúzása után külön teremben, felügyelő tanár jelenlétében elkészíti a kidolgozott válaszát. A feladat megoldására a szakmai és vizsgakövetelményben előírt időtartam kétszerese adható. Az írásbeli munkát a vizsgázó, vagy a vizsgázó kérésére a vizsgabizottság egyik tagja felolvassa.

A gyakorlati vizsgatevékenységet teljesíteni kell minden vizsgázónak, de a vizsgabizottság döntése alapján a vizsgára előírt időtartam meghosszabbítható, ez a meghosszabbítás a gyakorlati vizsgatevékenység során nem lehet több, mint az előírt idő 130%-a. 315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet 7.§ szerint.

Halláskárosodott vizsgázó kérelmére a vizsga szervezője a szóbeli vizsgatevékenység idejére jelnyelvi tolmácsot köteles biztosítani. A vizsgázó a kérelmének indokoltságát köteles igazolni.

Az **országos tanulmányi versenyek** (OSZTV, SZKTV, SZÉTV) a versenykiírásaiban szereplő meghatározott követelményeket teljesítő versenyzőknek nem kell külön szakmai vizsgát tenni. Teljesítményük alapján megkapják a szakmai bizonyítványt is. A versenykiírásban meghatározott felmentés esetén a vizsga, vagy a megjelölt vizsgafeladat eredményét jelesnek (5) kell tekinteni. 315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet 7.§ szerint.

A felmentés iránti igényt minden esetben a vizsgázóknak kérnie kell. Ezt a kérelmet a vizsgára való jelentkezéskor írásban kell benyújtani a vizsgaszervezőnek. A vizsgaszervező megvizsgálja a kérelem indokoltságát, bekéri az eredeti dokumentumokat, amellyel alátámasztja a felmentés tényét és nem kötelező érvényű javaslatot készít a vizsgabizottság részére.

A vizsgabizottság megvizsgálja a felmentési javaslatot, a benyújtott dokumentumokat és meghozza a döntését az első vizsgatevékenység előtt. A döntését határozatba foglalja, amit írásban eljuttat a vizsgázó számára az első vizsgatevékenység előtt legalább három nappal. Erre

azért van szüksége, hogy a vizsgázó ne a vizsga megkezdésekkor értesüljön arról, hogy vizsgáznia kell, vagy sem. Ezt a döntést a vizsga jegyzőkönyvében is rögzíteni kell.

Az Szt. 7. § (1) A vizsga letétele alól a szakmai és vizsgakövetelményben foglaltak szerint adható felmentés. (315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet)

Ez a felmentési lehetőség a szakmai és vizsgakövetelmények 7 pontjában megjelenhet néhány szakképesítésnél például a modulzáró vizsgán, vagy a szakmai komplex vizsga vizsgatevékenységeiben.

A modulzáró vizsgatevékenységek alóli felmentés feltételei:

A modulzáró vizsga képzés nélküli teljesíthetősége egyéni tanulási utakra is lehetőséget nyújt, de kizárólag csak a felnőttképzésben.

Példa 1. a Pénzügyi-számviteli ügyintéző szakképesítésnél:

Az a jelölt, aki a közgazdasági felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeiről szóló 4/1996. (I. 18.) Kormányrendelet szerinti végzettséggel, vagy a felsőoktatási alap- és mesterképzésről, valamint a szakindítás eljárási rendjéről szóló 289/2005. (XII. 22.) Kormányrendelet szerinti gazdaságtudományok képzési területen szerzett végzettséggel, vagy a közgazdasági felsőoktatásban folyó szakirányú továbbképzési szakok képesítési követelményeiről szóló 7/1999. (II. 1.) OM rendelet, vagy a szakirányú továbbképzés szervezésének általános feltételeiről szóló 10/2006. (IX. 25.) OKM rendelet alapján szerzett közgazdasági felsőoktatásban folyó szakirányú végzettséggel rendelkezik, felmentést kap a 10147-12 Gazdálkodási feladatok ellátása modulzáró vizsga írásbeli vizsgatevékenysége alól.

Az a jelölt, aki rendelkezik a Vállalkozási ügyintéző, vagy Vállalkozási és bérügyintéző szakképesítéssel felmentést kap a 10147-12 Gazdálkodási feladatok ellátása modulzáró vizsga írásbeli és a 10145-12 Gazdálkodási alaptervékenység ellátása modulzáró vizsga gyakorlati vizsgatevékenysége alól.

Példa Államháztartási mérlegképes könyvelő:

- Korábban megszerzett szakmai előképzettség beszámítása:
- korábban megszerzett Mérlegképes könyvelő szakképesítés, továbbá aki a könyvviteli szolgáltatást végzők nyilvántartásába vételéről szóló 93/2002. (V. 5.) Kormányrendelet alapján a nyilvántartásba vétel szempontjából regisztrált mérlegképes könyvelő, vagy
- felsőfokú (egyetemi vagy főiskolai) iskolai végzettség esetében, – amennyiben nem közgazdasági felsőoktatásban szerzett végzettség – legalább két legalább két év pénzügyi, vagy számviteli területen szerzett (igazolt) gyakorlat, vagy
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 133/2010. (IV. 22.)Kormányrendelet szerinti az adópolitikáért, az államháztartásért, a pénz-, tőke- és biztosítási piac szabályozásáért, a számviteli

- szabályozásért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések valamelyike (kivétel nonprofit menedzser, pénzügyőr, valutapénztáros és valutaügymintéző, vám-, jövedéki és termékdíj ügyintéző, közösségi civilszervező szakképesítés), vagy
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és törlés eljárási rendjéről szóló 1/2006. (II. 17.) OM rendelet szerinti a pénzügyminiszter hatáskörébe tartozó szakképesítések, továbbá az adópolitikáért, az államháztartásért, a pénz-, tőke- és biztosítási piac szabályozásáért, a számviteli szabályozásért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések valamelyike (kivétel nonprofit menedzser, pénzügyőr, valutapénztáros és valutaügymintéző, vám-, jövedéki és termékdíj ügyintéző, közösségi civilszervező szakképesítés), vagy
  - az Országos Képzési Jegyzékről szóló 37/2003. (XII. 27.) OM rendelet szerinti a pénzügyminiszter hatáskörébe tartozó szakképesítések valamelyike (kivétel valutapénztáros, vámkezelő, vámügyintéző, jövedéki ügyintéző szakképesítés), vagy
  - az Országos Képzési Jegyzékről szóló 7/1993. (XII. 30.) MüM rendelet szerinti a pénzügyminiszter hatáskörébe tartozó szakképesítések valamelyike, (kivétel projektmenedzser asszisztens, vámkezelő, vámügyintéző szakképesítés), vagy
  - a 13/1977. (VII. 23.) PM-ÁH együttes rendelet szerinti árkalkulátori és árszakértői képesítés, vagy
  - a számviteli képesítés rendjéről szóló 14/1977. (VII. 30.) PM rendeletben szabályozott képesített könyvelői képesítéssel rendelkező, vagy az iskolarendszeren kívüli pénzügyi és számviteli szakmai oktatásról, képesítésről és minősítésről, a pénzügyi-számviteli tevékenységek szakképesítési feltételeiről, valamint az adószakértői működés engedélyezésének szabályozásáról szóló 10/1993. (IV. 9.) PM rendelet alapján szerzett képesítés.

4.8. Szakképesítés, részsakképesítés és ráépülés összefüggései

(Mihálka Gáborné)

Az állam által elismert szakképesítéseket az OKJ tartalmazza.

OKJ-ban szerepel minden olyan államilag elismert szakképesítés, amely munkakör betöltésére, foglalkozás, tevékenység gyakorlására képesít. A 133/2010. (IV. 22.) Kormányrendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről egy táblázatban tartalmazza valamennyi szakképesítést, amelyben a keresés nem egyszerű. Az új, 2012-es, illetve a későbbi 2014-ben kiadott OKJ, a 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről legszembevetőbb változása az, hogy két külön táblázatot tartalmaz, amely átláthat és benne könnyen kereshető a szakképesítés.

A szakképesítések azonosító számai rövidebbek, 7 jegyűek lettek. Az OKJ áttekinthetősége is sokkal egyszerűbb, külön táblázatban találhatóak a szakképesítések/ráépülések és külön a részszzakképesítések. A képzések definícióit lásd a Fogalmak jegyzéke című fejezetben.

A szakképesítések azonosító számának első számjegye a szintet jelöli meg: a 2014-es OKJ-ban a szakképesítések száma 643. A szintjeinek eloszlását a következő táblázat mutatja:

szintek	szakképesítés száma	szakképesítés jellege	%-ban
21-es szint	21	részszzakképesítés	3%
31-es szint	80	részszzakképesítés	12%
32-es szint	48	szakképesítés	7%
33-as szint	7	szakképesítés-ráépülés	1%
34-es szint	75	szakképesítés	12%
35-ös szint	43	szakképesítés-ráépülés	7%
51-es szint	49	részszzakképesítés	8%
52-es szint	48	szakképesítés	7%
53-as szint	31	szakképesítés-ráépülés	5%
54-es szint	115	szakképesítés	18%
55-ös szint	118	szakképesítés-ráépülés	18%
62-es szint	8	szakképesítés	1%
összesen:	643		100%

A szakmáknak csak 3%-a nem igényel befejezett iskolai végzettséget, illetve 12-15%-a alkalmas a speciális felkészítő tanfolyamok számára, illetve a HÍD programokban szerezhető meg.

A tipikusan szakiskolai képzésekben a szakmáknak 20-27%-a szerezhető meg.

A szakközépiskolákban 30-40%-a sajátítható el.

Jellemzően a szakképesítések az iskolai rendszerben és felnőttképzésben is, a ráépülések elsősorban a felnőttképzésben szerezhetőek meg.

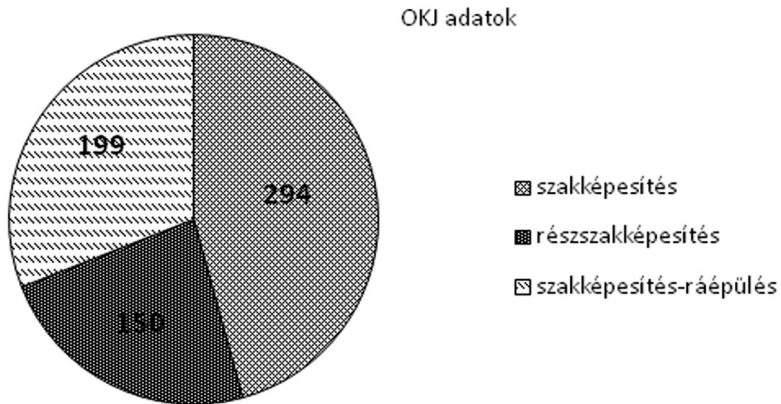
A részszzakképesítések vagy felnőttképzésben, vagy speciális iskolákban oktathatók.

Ennek megfelelően a számuk az OKJ-ban a következőképpen alakult:

Szakképesítés: 46%

Részszzakképesítés: 31%

Szakképesítés-ráépülés: 23%

27. ábra az OKJ szakképesítések megoszlása

A szakképesítések szintjeinek meghatározása a 2. számú táblázatban található.

4.9. A modul rendelet (Gubicza Zsanett)

Az Országos Képzési Jegyzék felülvizsgálatát és újraserkesztését követően a szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményei átdolgozásra kerültek. Korábban a szakmai és vizsgakövetelmények tartalmazták a szakképesítések részletes szakmai tartalmát, azaz a modulokat. Az új szakmai és vizsgakövetelmények azonban már kifejezetten csak a szakmát felépítő modulok számait jelenítik meg. A modulok részletes tartalmait külön kormányrendeletben kerültek kiadásra. Mindez logikus, hisz a szakmai és vizsgakövetelmények – a nevében is benne van – a vizsgakövetelményekre kell, hogy a hangsúlyt fektesse. Ha szükségünk van egy szakképesítés modultartalmára, akkor szükséges kikeresni a hozzá tartozó szakmai és vizsgakövetelményt, majd a benne szereplő modulszámok alapján a szakmai követelménymodulról szóló kormányrendeletben megtaláljuk a teljes, részletes szakmai tartalmat.

A moduláris képzés a képzésnek az a formája, melyben a képzési szakaszok önmagukban is hasznosítható kockakövenként, modulonként különülnek el egymástól. A képzési program a különböző részegységek, modulok egymáshoz illesztett darabjaiból áll. Egy-egy modul önmagában is használható résztudást ad. A moduláris képzés lehetővé teszi menet közben a képzésbe való be- és kilépést, a képzési programok közti átjárást, a képzési tartalmak kombinálását. Ezáltal növeli a képzés egészének rugalmasságát. A szakmákon belül modulokba

(kisebb egységekbe) rendezik a tantárgyakat. A tanulók a képzés során tantárgyakat tanulnak, amelyek lefedik a teljes modul tartalmát. A modularitás lehetőséget nyújt a szakmák közötti átjárhatóságra, vagyis az egyik szakma elvégzése után gyorsabban sajátíthatunk el egy másikat, ezzel időt, pénzt és fáradozást megspórolva.

A modulok tartalmazzák egy-egy részegység feladatprofilját, - a modul elvégzése után milyen tevékenység elvégzésére lesz képes – és szakmai kompetenciákat (szakmai ismereteket, szakmai készségeket, személye-, társas-, és módszerekompetenciákat).

A modulok kormányrendeletben való megjelenítését az a cél vezérelte, hogy a több szakképesítést érintő közös modul változtatása jelenjen meg minden érintett szakképesítésnél. Amíg miniszteri rendeletben megjelentetett SZVK-k tartalmazták a modulokat, előfordult, hogy egy SZVK -ban változtatott közös modul tartalom nem jelent meg abban a másik SZVK -ban, amely szintén tartalmazta azt a modult.

A Kormány 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelete az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló rendelet tartalma a következő:

- Az 1. sz. melléklet tartalmazza az Országos Képzési Jegyzékben (a továbbiakban: OKJ) szereplő azon egyes szakképesítések felsorolását, amelyek a 2. mellékletben felsorolt egyes szakmai követelménymodulokból állnak.
- A 2. sz. melléklet tartalmazza az 1. mellékletben feltüntetett szakképesítések szakmai követelménymoduljainak felsorolását a szakmai követelménymodulok azonosító számának és megnevezésének feltüntetésével.
- A 3. sz. melléklet tartalmazza a 2. sz. mellékletben felsorolt szakmai követelménymodulok részletes tartalmi leírását 2. sz. melléklet szerinti sorrendben.

Maga a modulrendelet nem tartalmazza, hogy egy-egy modul, mely szakképesítésekben szerepel. Számozását tekintve sorrendben találhatjuk meg a modulokat. Amennyiben szükségünk van arra, hogy adott modul mely szakképesítésekhez tartozik, azt a szakmai és vizsgakövetelményekben találhatjuk meg. A modulrendelet több, mint 1400 db modult tartalmaz ezért a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatóság honlapján megtalálható modulterkép segít eligazodni a modulkapcsolatok világában. Felhasználás során érdemes egy-egy szakképesítéshez tartozó modulokat külön-külön lementeni.

4.10. A szakmai és vizsgakövetelmények (SZVK) rendszere és a hatályosulás a szakmai vizsga szempontjából

(Mihálka Gáborné)

2012. január 1-én hatályba lépett és már többször az életszerű igények felmerülésekor korrekcióra is került a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény, melynek tartalmi elemei jelentős változásokat hoztak a szakképzés egész rendszerének átalakításában. A jogszabály újraértelmezi az alaptörvénnyel összhangban a szakképzés alapelveit, meghatározza a törvény hatályát, az új irányvonalat a szakképzés intézményrendszerére, a szakképzés dokumentumaira, a komplex szakmai vizsgáztatásra, az iskolai rendszerű szakképzésre, a szakképzés irányítási és együttműködési rendszerére, valamint a szakképzés finanszírozására és információs rendszerére vonatkozóan, harmonizálva a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezéseivel

A szakképzési törvény adja meg a kereteit a végrehajtási rendeleteknek így azt is, hogy az állam által elismert szakképesítéseket az OKJ tartalmazza

(Szt.6. §), amelynek kiemelt adatai a szakmai vizsga szempontjából

- a kizárólag iskolai rendszerű szakképzésben oktatható szakképesítések,
- az iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli szakképzésben is oktatható szakképesítések,
- a kizárólag iskolarendszeren kívüli szakképzésben oktatható szakképesítések,
- a szakképesítés-ráépülések és a részsakképesítések.
- szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei meghatározására a szakképesítésért felelős miniszter jogosult.

Az OKJ-ban levő szakképesítésekhez a törvény kimondja, hogy ellenőrzési, mérési és értékelési rendszer kialakítása és működése szükséges amit, szakmai és vizsgakövetelménynek nevez (Szt.7. §).

Szakmai és vizsgakövetelmények:

- A szakképesítésekért felelős minisztériumok a szakképzésért és felnőttképzésért felelős minisztérium koordinálásával kiadták a saját felelősségi körükbe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendeleteket 2012-2013. évben.
- A szakmai és vizsgakövetelmények felépítése szintén változott, egyszerűbb, áttekinthetőbbé vált.

- Felsorolja, hogy mely követelménymodulokból áll az adott szakképesítés, de a tartalmuk nem jelenik meg. Ezáltal lényegesen csökkent a jelenleg hatályos SZVK-k terjedelme és megszűntek a duplikációk.
- A szakmai és vizsgakövetelményekben kerülnek feltüntetésre a foglalkozás(ok)on belül a legjellemzőbb munkakörök.

A szakmai és vizsgakövetelmények egységes szerkezete:

1. OKJ-ben szereplő adatok a szakképesítés OKJ-ban szereplő azonosító száma, megnevezése és a hozzárendelt FEOR-szám,

2. Egyéb képzési adatok (elmélet/gyakorlat arány) a képzés megkezdéséhez szükséges elméleti és gyakorlati tudáselemek,

- a bemeneti kompetencia,
- az iskolai és szakmai előképzettség,
- az egészségügyi alkalmassági követelmények,
- a pályalkalmassági követelmények,
- az előírt gyakorlat,
- a szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb foglalkozás, tevékenység,
- a munkaterület rövid leírása (feladatprofil),
- az elméleti és gyakorlati képzési idő aránya,
- szakképző iskolában a szakképzési évfolyamok száma,
- az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat mérő szintvizsga,

3. Pályatükör (munkakörök, kapcsolódások),

4. Szakmai követelménymodulok a szakképesítéshez (a szakképesítés szakirányához, részsakképesítéshez, szakképesítés-ráépüléshez) tartozó, kormányrendeletben meghatározott szakmai követelménymodul(ok) azonosító száma,

5. Vizsgáztatási követelmények a komplex szakmai vizsgáztatással kapcsolatos követelmények

- a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételei, beleértve a nyelvvizsga, modulzáró vizsga letételére vonatkozó feltételek,
- a komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei,
- a vizsgatevékenységek alóli felmentés esetei, módja és feltételei,
- a vizsgatevékenységek szervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra, a vizsgatevékenységek vizsgatételeire, értékelési útmutatóira és egyéb dokumentumaira, a vizsgán használható segédeszközökre vonatkozó részletes szabályok,
- a vizsgatevékenységek és a komplex szakmai vizsga értékelésének a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló kormányrendeletben (a - továbbiakban: szakmai vizsgaszabályzat) meghatározottaktól eltérő szempontjai,

6. Eszköz- és felszerelési jegyzék- a képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék,

7. Egyebek (szakmai szervezet, felmentés, stb.) - az iskolai rendszerű szakképzés esetében a szorgalmi időszakot követően teljesítendő összefüggő szakmai gyakorlat időtartama,

- az iskolai rendszerű oktatásban, a szakképzésben, a felsőoktatásban, a nonformális és informális tanulással, továbbá a munkavégzés során szerzett kompetenciáknak, a szakmai előkészítő érettségi tantárgyi vizsgának vagy az ágazati szakmai érettségi vizsgának a szakmai követelmények teljesítésébe történő beszámíthatósága,
- amennyiben a szakképesítés nem tartozik egyik országos gazdasági kamara hatáskörébe vagy országos gazdasági érdekképviseleti szervezet hatáskörébe sem, a szakmai vizsgabizottságban való részvételre a szakmai és vizsgakövetelményben kijelölt szakmai szervezet vagy az ágazat egészében érdekelt szakmai kamara (a továbbiakban: szakmai szervezet, szakmai kamara).

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a modulzáró vizsga és annak funkciói (képzési szakasz lezárás, vizsgára bocsátás feltétele) szintén megjelennek a vizsgára bocsátás feltételei között. A modulzáróvizsga képzés nélküli teljesíthetősége egyéni tanulási utakra is lehetőséget nyújt, de kizárólag csak a felnőttképzésben.

A modulzáró vizsga: az iskolarendszeren kívüli képzésben a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételeként a szakképzést folytató intézmény által megszervezett vizsga, olyan kompetenciamérés, amellyel az intézmény meggyőződik arról, hogy a képzésben részt vevő elsajátította a szakmai és vizsgakövetelmény egyes követelménymoduljaiban előírtakat.

A modulzáró vizsgáknál előírásra kerül, hogy milyen tevékenységgel kell végrehajtani az adott feladatot, és milyen minimális eredményt kell elérni annak, aki szakmai vizsgára bocsátható.

Az iskolai rendszerű képzés szabályozó rendszere garantálja a képzés közbeni méréseket, ezért az iskolai rendszerű képzésben a tanulóknak nem kell modulzáró vizsgákat tenni, azokat a szakképzési évfolyamokat lezáró bizonyítvány kiváltja.

Jelentős koncepcionális változás a szakmai vizsga tekintetében, hogy a korábbi modulokhoz rendelt vizsgatevékenységeket felváltja a komplex szakmai vizsga, mely a vizsgaidő jelentős csökkenésén túl az elaprózott vizsgafeladatok helyett kevesebb feladattal, de átfogóbban kéri számon a szükséges tudáselemeket.

A szakképesítéshez jutás tekintetében az esélyegyenlőség elvének érvényesülése érdekében meghatározásra kerültek azon speciális szabályok, amelyek továbbra is biztosítják, hogy a sajátos nevelési igényű vizsgázók állapotuk, sajátos helyzetük (pl. fogyatékoságuk) figyelembe vételével lehetőséget kapjanak a vizsga eltérő tevékenységgel történő (pl. szóbeli

helyett írásbeli vagy fordítva) vagy hosszabb vizsgaidő alatti teljesítésre, valamint egyéb segédeszközök használatára. Fontos ugyanakkor azt is kimondani, hogy ezen szabályok alkalmazása továbbra is csak a vizsga letételéhez adhat segítséget, de törvényben meghatározott kivételekkel az előírt vizsgakövetelményeket, vizsgafeladatokat minden esetben teljesíteni kell.

A 2014. évben május 15-ig bejelentett és lebonyolított komplex jellegű szakmai vizsgák tapasztalatainak figyelembe vételével a következő fontos tanácsok összegeződtek vizsgáztatásban részt vevők körének.

A komplex szakmai vizsgák „felfutó” időszakában (2014-15-ben), a vizsgák zavartalan lebonyolítása érdekében javasolt a vizsgabizottságokban részt vevő szakemberek gyors tájékoztatása a fontosabb változásokról. Ennek elsődlegesen nem a felvilágosítás, ismeretátadás a célja, hanem a figyelemfelhívása a változásokra, arra, hogy a komplex vizsgák esetén (legalábbis a kezdeti időszakban) nem lehet rutinból vizsgáztatni. A javasolt megemlíthető információk:

- 4 tagú a vizsgabizottság, a vizsgaszervező (képviselője) nem tagja a bizottságnak,
- 2 „kamarai” vizsgabizottsági tag van a vizsgán,
- a vizsgabizottság tagjai vizsgáztatnak (ha valaki nincs jelen, megállhat vagy elhúzódik a vizsgáztatás),
- előzetes tájékoztató kötelezettség a tananyagról, annak specialitásairól (ha volt specialitás),
- 35 fő helyett 34 fő a maximális vizsgacsoport létszám (összevont vizsga esetén 25 fő)
- összevont vizsga esetén lehetséges több szakképesítés vizsgáztatása egy vizsgán,
- kizárólag elektronikusan (e-mailben) kapja mindenki a megbízólevelet (figyelje az e-mail, ha megkeresték vizsga ügyben),
- megváltoztak a díjazási szabályok (tanulmányozza a jogszabályt),
- melyik szabályrendszert kell alkalmazni a vizsgán? Egyszerű különbségtétel:
- moduláris OKJ vizsga – a 15 számjegyű azonosítóval rendelkező szakképesítések esetén,

komplex szakmai vizsga a 7 számjegyű OKJ azonosítóval rendelkező szakképesítések esetén.

4.11. A gazdasági kamarák szakképzési feladataihoz jogosítvány

(Vitkóczy Marianna)

A kamarák szakképzési jogosítványait és feladatait szabályozó jogszabályok

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara és a Magyar Kormány, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium között 2010 végén megállapodás jött létre a szakképzési feladatok közös megvalósítása és a munkaerő-piaci orientáltságú szakképzési rendszer megerősítése érdekében. Ezt követően 2011-ben a Kormány elfogadta a szakképzési koncepciót, majd az országgyűlés elfogadta a korábbi dokumentumokban foglalt változásokat tükröző törvényeket a szakképzésről, szakképzési hozzájárulásról, ill. a köznevelésről és a nemzeti felsőoktatásról. Hosszabb szünet után, 2013 nyarán megszületett az új felnőttképzési törvény is, valamint elfogadásra kerültek a kapcsolódó rendeletek: 2012-ben átalakításra került az Országos Képzési Jegyzék (OKJ), életbe léptek a megújult szakmai és vizsgakövetelmények és kerettantervek, megtörtént a vizsgáztatás szabályozása. 2013 szeptemberétől mind az iskolai rendszerű, mind az iskolarendszeren kívüli szakképzések esetén általánosan bevezetésre került az új szakképzési rendszer.

A kamarák főbb szakképzési közjogi feladatai

1. Szakmagondozás: a Nemzetgazdasági Minisztériummal (NGM) kötött megállapodás keretében átadott szakképesítések korszerűsítése, karbantartása;
2. A duális gyakorlati képzés működtetése és felügyelete;
3. Gyakorlati képzőhelyek és az ott folyó gyakorlati képzés komplex szakmai és hatósági ellenőrzése és felügyelete, a gyakorlati képzőhelyek nyilvántartása;
4. Szintvizsgák szervezése és lebonyolítása;
5. Szakmai záróvizsgákkal kapcsolatos feladatok;
6. Szakmai tanulmányi versenyek: a Szakma Kiváló Tanulója Verseny, az Országos Szakmai Tanulmányi verseny, az EuroSkills és a WorldSkills előválogatok szervezése, lebonyolítása;
7. A munkaerő-piaci orientáltságú szakképzési rendszer működéséhez kapcsolódóan a megyei fejlesztési és képzési bizottságok (MFKB-k) működtetése;
8. Közreműködés pályaválasztással, pályorientációval kapcsolatos feladatokban;
9. A felnőttképzés területén jogszabályilag meghatározott feladatok ellátása;
10. A felsőoktatási szakképzéshez kapcsolódó feladatok ellátása;
11. Mesterképzés és mestervizsgáztatás.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési feladatai

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) **szakmailag irányítja, felügyeli és koordinálja, ellátja és szervezi a szakképzési feladatok megvalósítását** a következő területeken:

- Ellátja a kormányzati és egyéb szakmai szervezetekkel (érdekképviseletek, szakmai kamarák) történő kapcsolattartást, együttműködést, illetve az ezzel járó feladatokat és képviseli a gazdaság érdekeit a szakképzés területén.
- Országos és nemzetközi szakmai versenyek szervezése és lebonyolítása.
- Szakmai rendezvények szervezése és lebonyolítása.
- A kamarai szakképzési feladatokhoz kapcsolódó egységes dokumentum rendszer, tanügyi dokumentumok és eljárási rendek kialakítása, fejlesztése.
- Az országosan egységes internet alapú, szakképzési integrált információs rendszer (ISZIIR) fejlesztése.
- A feladatok ellátásához szükséges források biztosítása.
- Országosan egységes szempontok szerinti szakértői pályázatok kialakítása.
- Névjegyzékek és az ahhoz kapcsolódó adatbázisok kezelése.
- A pályaaorientációval kapcsolatos országos feladatok ellátása.
- A felnőttképzés területén jogszabályilag meghatározott feladatok ellátása.
- A területi kamarák felsőoktatási szakképzéshez kapcsolódó feladatai szakmai feltételeinek biztosítása.

A területi kereskedelmi és iparkamarák feladatai

A területi kamarák a szakképzéssel összefüggő közjogi feladataikat **önállóan, de az országos kamara MKIK irányelvei szerint, országosan egységes eljárásrend alapján** végzik az egyes területeken:

- Tanulószerződések, együttműködési megállapodások nyilvántartása.
- Gyakorlati képzőhelyek ellenőrzése, nyilvántartása.
- Vizsgabizottsági elnökök és tagok delegálása, tagi névjegyzék nyilvántartása, kezelése.
- Közreműködés az országos és nemzetközi szakmai versenyek szervezésében és lebonyolításában.
- Szintvizsgák szervezése és lebonyolítása.
- A megyei fejlesztési és képzési bizottságok működtetése.
- Mesterképzés és - vizsgáztatás szervezése, bonyolítása.
- A területi adatok rögzítése és karbantartása ISZIIR-ben.
- Szakmai dokumentumok véleményezése.
- A felsőoktatási szakképzés területén jogszabályilag meghatározott feladatok ellátása.

- Helyi szintű kapcsolattartás, együttműködés a kormányzati és egyéb szakmai szervezetekkel a szakképzés terén a gazdaság érdekeinek a képviselésére és érvényesítésére.
- Kapcsolattartás és együttműködés a szakképzés helyi szereplőivel.

A kamarák szakképzési közjogi feladatainak részletesebb bemutatása

1. Szakmagondozás

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján az átadott szakképesítésekben az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetekkel együttműködve kidolgozza és gondozza a megállapodásban szereplő szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményét, ill. javaslatot tesz az állam által elismert szakképesítésre. Szakértők bevonásával kidolgozza a szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményét: meghatározza a képzés időtartamát, a képzés tartalmát, az elméleti és gyakorlati képzés arányát, tartalmát, a szakképesítés tananyagegységeit, szakmai követelménymoduljait és az ehhez tartozó modulértéket, és részt vesz a szakképesítések kerettantervének és szakmai képzési programjának kidolgozásában.

2. A duális gyakorlati képzés működtetése és felügyelete: tanulószerveződések kötése, ellenőrzése, tanácsadói rendszer működtetése, a tanulószerveződések, együttműködési megállapodások nyilvántartása, felügyelete

- A gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvény, a 2011. évi CLXXXVII. szakképzésről szóló törvény, valamint a közigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény értelmében és alapján a területi kamarák végzik a tanulószerveződések és együttműködési megállapodások nyilvántartását és felügyeletét.
- A kamara feladata a **tanulószerveződés** megkötésének elősegítése tanácsadással, ellenőrzéssel, a tanulószerveződések ellenjegyzése és nyilvántartása. A tanulószerveződés a kamara ellenjegyzésével válik érvényessé.
- Az **együttműködési megállapodást** a gyakorlati képzést folytató és szervező szakképző iskola köti a szakképzési törvényben meghatározottak feltételeknek megfelelő szervezettel. A kamara feladata az együttműködési megállapodás nyilvántartása, és ellenjegyzése, a megállapodás a kamara ellenjegyzésével válik érvényessé.

3. Gyakorlati képzőhelyek és az ott folyó gyakorlati képzés komplex szakmai és hatósági ellenőrzése és felügyelete, gyakorlati képzőhelyek nyilvántartása

- A képzésre vonatkozó rendelkezések megtartásának ellenőrzését az illetékes területi gazdasági kamara az érintett szakképző iskola/iskolák közreműködésével látja el. Az ellenőrzés vizsgálja a személyi, tárgyi feltételek meglétét, a szakképzési kerettanterv előírásának betartását, a tanulószerveződésben rögzítettek tartalmát és azok betartását. A

személyi és a tárgyi feltételek ellenőrzése a szakképzési törvény, a 8/2006. (III. 23.) OM rendelet, a szakmai és vizsgakövetelmények eszköz- és felszerelési jegyzéke, ill. egyéb pl. munkavédelemmel és egyéb hatóságok által előírt követelmények teljesülésére vonatkozó jogszabályok ellenőrzésére történik az MKIK által kiadott nyomtatványok használatával.

- A felsőoktatási szakképzés területén a gazdasági kamara kötelezettsége a szakmai gyakorlóléhelyek nyilvántartásba vétele. A felsőoktatási szakképzés gyakorlati képzésre vonatkozó előírásait tartalmazó 230/2012. (VIII. 28.)Kormányrendelet értelmében felsőoktatási intézmény felsőoktatási szakképzésben csak olyan szakmai gyakorlóléhellyel köthet megállapodást, amelyet a gazdasági kamara e céllal minősített és nyilvántartásba vett.

4. Szintvizsgák szervezése és teljes körű lebonyolítása

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara a 2011. évi CLXXXVII. törvény 28. §-ában foglalt felhatalmazása alapján – annak megállapítása céljából, hogy a tanuló elsajátította-e az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat a területi kamarákkal együttműködve az iskolai rendszerű szakképzés területén szintvizsgát szervez. A

szintvizsga a gyakorlati képzés szakmai követelményeire épülő gyakorlati vizsga. A szintvizsga követelményét a kamara dolgozza ki a szakiskolai kerettanterv alapján a szakmai szervezetek és szakmai kamarák bevonásával. A szintvizsgák megszervezésének részletes szabályozását a „Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szabályzata a gyakorlati szintvizsga szabályairól és eljárási rendjéről” c. dokumentum tartalmazza.

5. Szakmai záróvizsgákkal kapcsolatos feladatok

A 2011. évi CLXXXVII. számú szakképzésről szóló törvény, valamint a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló rendelet szerint a kamarák a vizsgákat a gazdasági, törvényességi és munkaerő-piaci elvárásoknak való megfeleléség tekintetében felügyelik és ellenőrzik az alábbi szinteken és területeken:

- javaslatot tesznek az elnöki névjegyzékre,
- vizsgaelnök és vizsgabizottsági tagokat kérnek fel és delegálnak,
- ellenőrzik a szakmai vizsgáztatás minőségét és jogszerűségét.

6. Hazai és nemzetközi szakmai tanulmányi versenyek szervezése, lebonyolítása

A **Szakma Kiváló Tanulója Versenyt (SZKTV)** és az **Országos Szakmai Tanulmányi Versenyt (OSZTV)** a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara a számára gondozásba átadott szakmák minden évben előre meghatározott körében nappali tagozaton végzős tanulók számára hirdeti meg. A verseny az MKIK szervezésében, szakmai irányításával és felügyeletével zajlik, melyet versenyfelhívásban évente meghirdet, részletes szabályait a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Versenyszabályzata tartalmazza.

A gazdasági kamara a versenyfelhívást évente megküldi a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter részére. A szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter a versenyfelhívást a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben közzéteszi, amelyet ezzel egyidejűleg a gazdasági kamara megjelentet a honlapján. A területi elődöntő megszervezése és lebonyolítása a területi kamarák feladata, az elődöntők, előválogatók és a döntők országos, központi (MKIK) szervezésűek.

A **EuroSkills és a WorldSkills** nemzetközi versenyekkel kapcsolatosan az MKIK ellátja a WorldSkills és az EuroSkills versenyekre történő előkészítéssel, felkészítéssel és a versenyeken való részvétellel kapcsolatos feladatokat, valamint megszervezi és koordinálja a WorldSkills és az EuroSkills előválogató versenyét. A szakképzés politikai fejlesztési irányelvek, a szakképesítések magyarországi hagyományai, valamint a munkaerő-piaci elvárások alapján évente meghatározza a meghirdetésben érintett szakképesítéseket.

7. Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságok (MFKB) működtetése

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 83. § (5) bekezdése értelmében a megyei fejlesztési és képzési bizottság (MFKB) működtetése a gazdasági kamara feladata. A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 83. § (3) bekezdése értelmében az MFKB elnökének személyére a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara tesz javaslatot a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszternek. Az MFKB működtetésével, a hatáskörébe tartozó javaslatok, állásfoglalások előkészítésével és a végrehajtással kapcsolatos feladatokat a bizottság munkaszervezeteként a területi kereskedelmi és iparkamara látja el.

8. Közreműködés a pályaaorientációs feladatokban

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara a 2011. évi CLXXXVII. törvény 76. és 85. §-ában foglalt felhatalmazása alapján – a pályaaorientáció részletes szabályairól szóló

kormányrendeletben meghatározottak szerint – közreműködik a pályaaorientációval összefüggő, a szakképzési törvényben meghatározott feladatok ellátásában a területi kamarákkal együttműködve.

9. Felnőttképzési szakmai programkövetelmények nyilvántartása

A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény 18. §-ának felhatalmazása alapján a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara látja el a támogatott egyéb szakmai képzések tekintetében az Országos Képzési Jegyzéken kívüli felnőttképzési szakmai programkövetelmények nyilvántartását és gondozását. A szakmai programkövetelmény bevezetésének és nyilvántartásának célja az egyéb szakmai képzések esetén az egységes követelményrendszer kialakítása, mely átláthatóbbá, ellenőrizhetőbbé teszi a támogatott egyéb szakmai képzések körét.

A szakmai programkövetelmény javaslatokról a felnőttképzési szakmai programkövetelmények nyilvántartásba vételének követelményeiről és eljárási rendjéről,

valamint a szakmai végzettség megszerzésének igazolásáról szóló 59/2013. (XII.13) NGM rendeletben foglaltak alapján 5 főből álló bizottság dönt. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara vezeti a felnőttképzési programszakértők nyilvántartását.

10. Mesterképzés és mestervizsgáztatás

A kereskedelmi és iparkamarák a mesterképzés és mestervizsgáztatással összefüggő feladataikat a gazdasági kamarákról szóló. évi CXXI. törvény (kamarai törvény) 9. § e) pontja, valamint a 2011. évi CLXXXVII. törvény (Szt.) 75. § felhatalmazása alapján végzik. A mesterképzéssel és mestervizsgáztatással kapcsolatos rendelkezéseket a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara hatályos Mesterképzési és Mestervizsga Szabályzata tartalmazza, a képzés és vizsgáztatással kapcsolatos feladatok ellátása a Szabályzat alapján történik.

A gazdasági kamara az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetekkel együttműködve meghatározza azoknak a szakképesítéseknek a körét, amelyekre a szakmai tevékenység magasabb szintű gyakorlása céljából mesterképzés folytatható és mestervizsgáztatás szervezhető, kidolgozza a mestervizsga követelményeit, amelyet a szakképesítésért felelős miniszter rendeletben ad ki, és szervezi a mesterképzést és a vizsgáztatást.

4.12. A nemzeti köznevelési törvény szakmai vizsgákra vonatkozó előírásai

(Dr Madarász Sándor)

A 2012. szeptember 1-jén hatályba lépő 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről több paragrafusában is tartalmaz rendelkezéseket a komplex szakmai vizsgákra vonatkozóan.

Ez elsősorban abból ered, hogy komplex szakmai vizsgát az iskolai rendszerű szakképzés intézményeiben, összefoglaló néven szakképző iskolában, azaz; szakközépiskolában, szakiskolában és speciális szakiskolában is lehet tenni.

A szakképző iskolában az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképesítések megszerzésére szervezett szakmai vizsga állami vizsga. A tanuló a

szakképzés utolsó évfolyama követelményeinek teljesítése után tehet szakmai vizsgát (Kt.6. § (5) bekezdés).

A komplex szakmai vizsga helyét és időpontját, a tanév rendjében meghatározott keretek között, a komplex szakmai vizsgát szervező szakképző intézmény jelöli ki. A tanév, ezen belül a tanítási év rendjét és a szakmai vizsga időszakát meghatározó rendeletet, a köznevelési törvény 94. § (1) r) bekezdése alapján az oktatási miniszter adja ki. Az oktatási miniszter e jogkörét a 94. § (2) b) bekezdésében foglaltak alapján a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszterrel egyetértésben gyakorolja.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény előírásait kell figyelembe venni a vizsgacsoportok létszámának kialakításakor is. A 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet a komplex szakmai

vizsgáztatás szabályairól 8. § (1) bekezdése szerint ugyanis: „Az iskolai rendszerű és az iskolarendszeren kívüli szakképzésben kialakított vizsgacsoport létszáma nem haladhatja meg a nemzeti köznevelésről szóló törvény 4. mellékletében meghatározott szakközépiskolai maximális osztálylétszámot.” A hivatkozott mellékletben a gimnáziumi és szakközépiskolai osztály- és csoportlétszám maximális értéke **34 fő**.

A szakmai vizsgabizottságok döntéseivel kapcsolatos jogszabályként kell figyelembe venni a köznevelésről szóló törvény 38. § (7) bekezdésében foglaltakat. E szerint: a szakmai vizsgabizottságának döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása ellen, a döntést követő öt napon belül, jogszabálysértésre hivatkozással fellebbezés nyújtható be a kormányhivatalhoz. A fellebbezés benyújtására meghatározott határidő elmulasztása jogvesztő, igazolásnak helye nincs. A fellebbezést a kormányhivatal három munkanapon belül bírálja el.

A komplex szakmai vizsga megszervezéséről, a szakképesítést tanúsító bizonyítványok kiadásáról a köznevelésről szóló törvény 6. § (6) bekezdése szerint, azonban már a szakképzésre vonatkozó jogszabályok rendelkeznek.

4.13. A szakképzésről szóló törvény vizsgával kapcsolatos előírásai (Mészárosné Szabó Anna)

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény kerettörvény, amely közvetlen rendelkezések helyett elsősorban deklarációkat, elveket, felhatalmazást, útmutatást, irányelveket tartalmaz a magyar duális szakképzési rendszer szabályozására, s így az iskolai rendszerű és az iskolarendszeren kívüli, az Országos Képzési Jegyzékben szereplő, államilag elismert szakképesítések oktatásának alappillére.

A törvényalkotó a szakképzési törvény alapelvei között deklarálja, hogy az iskolai rendszerű szakképzés egyik feladata a tanuló komplex szakmai vizsgára történő felkészítése.

A szakképzési törvény hatálya az iskolai rendszerű szakmai képzésre, valamint az iskolarendszeren kívüli szakmai képzések esetén az állam által elismert szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzésre terjed ki. képzések irányulhatnak,

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben meghatározott Köznevelési Hídprogram keretében megszerezhető részsakképesítés megszerzésére,
- az állam által elismert szakképesítés megszerzésére,
- munkakör betöltéséhez szükséges, foglalkozás, tevékenység gyakorlására képesítő végzettség megszerzésére.

A szakképzési törvény hatálya kiterjed még többek között a komplex szakmai vizsgára, a komplex szakmai vizsgát szervező intézményre, valamint a komplex szakmai vizsgán és a szakmai vizsgáztatásban résztvevő személyre.

Az állam által elismert szakképesítéseket az Országos Képzési Jegyzék tartalmazza. Minden, OKJ-ban meghatározott szakképesítéshez tartozik egy szakmai és vizsgakövetelmény, mely biztosítja az ellenőrzési, mérési és értékelési rendszer kialakulását és működését. Az adott ágazathoz tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit a szakképesítésért felelős miniszter rendeletben határozza meg.

A szakmai és vizsgakövetelménynek többek között tartalmaznia kell a komplex szakmai vizsgáztatással kapcsolatos követelmények közül

- a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételeit, beleértve a nyelvvizsga, modulzáró vizsga letételére vonatkozó feltételeket,
- a komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységeit,
- a vizsgatevékenységek alóli felmentés eseteit, módját és feltételeit,
- a vizsgatevékenységek szervezésére, a vizsgaidőpontokra, a vizsgaidőszakokra, a vizsgatevékenységek vizsgatételeire, értékelési útmutatóira és egyéb dokumentumaira, a vizsgán használható segédeszközökre vonatkozó részletes szabályokat,
- a vizsgatevékenységek és a komplex szakmai vizsga értékelésének a szakmai vizsgaszabályzatban meghatározottaktól eltérő szempontjait.

A komplex szakmai vizsga

A szakmai és vizsgakövetelményben előírt, a szakmai elméleti és gyakorlati képzés során átadott szakmai követelmények elsajátítását a komplex szakmai vizsga méri, mint a kimeneti szabályozás egyetlen eszköze.. A kizárólag Magyarország területén szervezhető komplex szakmai vizsga állami vizsga, melyet vizsgabizottság előtt kell letenni és a szakmai és vizsgakövetelmény alapján, valamint a szakmai vizsgaszabályzat rendelkezései szerint kell megtartani.

Szakképesítést igazoló bizonyítványt az kaphat, aki a komplex szakmai vizsgán teljesítette a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott valamennyi követelményt. Részszzakképesítésről szóló bizonyítvány nem szerezhető, kivétel ez alól a Köznevelési Hídprogram keretében, valamint a speciális szakiskolában és a készségfejlesztő speciális szakiskolában részszzakképesítés megszerzésére irányuló szakképzés komplex szakmai vizsgája.

Az a tanuló, aki a komplex szakmai vizsgán eredménytelen vizsgát tett vagy a követelményeknek csak egy részét teljesítette, javítóvizsgát tehet. Ha a javítóvizsgán teljesített követelmények megfelelnek valamely részszzakképesítés vagy részszzakképesítések követelményeinek, a tanuló számára a szakmai vizsgabizottság részszzakképesítést igazoló bizonyítványt állít ki.

Általános szabály, hogy a komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei alól felmentés nem adható. Kivétel ez alól a sajátos nevelési igényű vizsgázó szakmai vizsgája, de ez sem jelenti azt, hogy a sajátos nevelési igényű tanuló a bizonyítvány által tanúsított szakképesítés megszerzéséhez szükséges követelmények alól általános felmentést kaphat. Gyakorlati tantárgyak, tananyagegységek esetén nem lehet őt mentesíteni sem a tantárgyak, tananyagegységek tanulása, sem a beszámolás kötelezettsége alól. Ha viszont azt a sajátos nevelési igény jellege indokolja, a vizsgázót mentesíteni kell a vizsgatevékenység idegennyelvi része vagy annak egy típusa, szintje alól. A szakmai vizsgabizottság engedélyezheti az írásbeli (interaktív) vizsgatevékenység szóbeli vizsgatevékenységgel vagy a szóbeli vizsgatevékenység írásbeli (interaktív) vizsgatevékenységgel történő felváltását is. A vizsgáztatás során biztosítani kell a sajátos nevelési igényű vizsgázó számára a fizikai és infokommunikációs akadálymentességet (pl. jelnyelvi tolmács alkalmazása szóbeli vizsgán).

A mentesítésről iskolai rendszerű szakképzés esetén a nemzeti köznevelésről szóló törvényben a sajátos nevelési igény megállapítására felhatalmazott szakértői és rehabilitációs bizottság, iskolarendszeren kívüli szakképzés esetén a szakértői bizottság kettő évnél nem régebbi véleménye alapján, ennek hiányában a sajátos nevelési igényt megalapozó fogyatékoság tekintetében illetékes szakambulancia, szakrendelő vagy szakgondozó intézmény szakorvosának véleménye alapján a szakmai vizsgabizottság dönt.

Modulzáró vizsga

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltétele a szakmai és vizsgakövetelményben előírt modulzáró vizsga eredményes letétele, ezért a szakképzést folytató intézmény a képzési szakaszok lezárásaként a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott moduloknak megfelelő modulzáró vizsgát szervez, melyhez ő biztosítja a vizsgafeladatokat.

Az iskolai rendszerű szakképzésben az évfolyam teljesítését igazoló bizonyítványban foglaltak szerint teljesített tantárgyak – a szakképzési kerettantervben meghatározottak szerint – egyenértékűek az adott követelménymodulhoz tartozó modulzáró vizsga teljesítésével.

A komplex szakmai vizsga - vizsgaszervezési jogosultság

A törvény előírja, hogy ki és milyen feltételekkel jogosult az iskolai rendszerű és az iskolarendszeren kívüli szakképzésben komplex szakmai vizsgát szervezni.

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképző iskola az általa oktatott szakképesítések vonatkozásában külön engedély nélkül szervezhet komplex szakmai vizsgát a következő tanulók számára:

- a vele tanulói jogviszonyban állók tekintetében;
- a vele ugyanazon térségi integrált szakképző központ tagjaként működő másik szakképző iskolával tanulói jogviszonyban állók tekintetében;

- a vele vagy a vele ugyanazon térségi integrált szakképző központ tagjaként működő másik szakképző iskolával tanulói jogviszonyban álltak tekintetében és
- ebben az esetben a korábbi tanulói jogviszony keretében tanult, a szakképző iskola által oktatott szakképesítések vonatkozásában;
- javító-, vagy pótlóvizsgát a nem vele tanulói jogviszonyban állók tekintetében;

Iskolarendszeren kívüli szakképzésben komplex vizsgát szervezhet:

- vizsgaszervezési engedéllyel rendelkező intézmény,
- vizsgaszervezési engedély nélkül:
  - a szakképesítésért felelős miniszter által jogszabályban kijelölt, irányítása alá tartozó intézmény, felügyelete alá tartozó szerv által irányított intézmény,
  - az állami szakképzési és felnőttképzési szerv valamennyi szakképesítésre irányuló szakképzés, valamint az államháztartás vagy az európai uniós források által támogatott, állam által elismert szakképesítésekre irányuló szakképzés tekintetében,
  - a szakképző iskola a vele a felnőttképzésről szóló törvényben szabályozott felnőttképzési szerződést kötöttek számára a szakképző iskola által iskolai rendszerben oktatható szakképesítésre és ezek részzakképesítéseire irányuló szakképzés tekintetében.

Fontos szabály, hogy a komplex szakmai vizsgát szervező intézmény köteles gondoskodni arról, hogy az eredménytelen szakmai vizsgát tett tanulók legkésőbb a komplex szakmai vizsgát követő vizsgaidőszak végéig javító-, vagy pótlóvizsgát tehessenek.

A komplex szakmai vizsga vizsgabizottsága

A vizsgázó a komplex szakmai vizsgát szakmai vizsgabizottság előtt teszi le, mely egy 4 tagú független szakmai testület. A szakmai vizsgabizottság munkájában csak olyan személy vehet részt, aki a szakmai elméleti tantárgyak oktatásához vagy a gyakorlati képzés ellátásához jogszabályban előírt szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkezik. A szakmai vizsgabizottság munkájában az elnök mellett három tag vesz részt, akik közül legalább egy tag szakirányú felsőfokú végzettségű, egy tag pedig a képzést folytató intézmény által javasolt, a képzésben részt vett oktató. A szakmai vizsgabizottság munkáját szakértők segíthetik (a kérdező tanár státusza megszűnt). A szakmai vizsgabizottság elnökét és tagjait a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter az állami szakképzési és felnőttképzési szerv útján bízta meg. A gazdasági kamara által gondozott szakképesítésekben az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsgaelnököt és a tagokat a gazdasági kamara javaslata alapján bízta meg.

Vizsgaelnöki, illetve tagi megbízást csak az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által vezetett országos szakképzési névjegyek részét képező vizsgaelnöki, illetve vizsgabizottsági

névjegyzéken szereplő vizsgaelnök, illetve vizsgabizottsági tag kaphat. Kivétel ez alól a képzést folytató intézmény által javasolt, a képzésben oktatóként részt vett vizsgabizottsági tag.

Az országos szakképzési névjegyzék részét képező szakértői névjegyzék közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

A szakmai vizsgabizottság döntése ellen a vizsgázó jogszabálysértésre hivatkozva a vizsgaszervező intézményhez törvényességi kérelmet nyújthat be, melyet a vizsgaszervező véleményez és továbbít az illetékes kormányhivatalhoz. A törvényességi kérelemmel és a kérelem tárgyában hozott határozat bírósági felülvizsgálatával kapcsolatban a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályait kell alkalmazni.

Szintvizsga

A szakképzési törvény az előző évek gyakorlati szintvizsgájához képest egy teljesen új szintvizsga fogalmat vezet be. Míg eddig többnyire a képzés félidejében mérte a gazdasági kamara a tanulókat, az új szintvizsga időpontja áttolódik az első szakképző évfolyamra, a februártól áprilisig terjedő időszakra. Célja annak mérése, hogy a tanuló elsajátította-e az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat. Szintvizsgát minden szakiskolai nappali rendszerű oktatásban vagy a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban részt vevő tanulónak kötelező tennie, aki nem rendelkezik érettségi végzettséggel. A tanuló gyakorlati oktatását mindaddig, amíg nem tesz sikeres szintvizsgát, kizárólag iskolai tanműhelyben, illetve kizárólag gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezet gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyében lehet megszervezni.

A komplex szakmai vizsga ellenőrzése

A szakképzés ellenőrzési rendszere hatósági és törvényességi és szakmai ellenőrzésből áll.

Az iskolai rendszerű szakképzésben a komplex szakmai vizsga hatósági ellenőrzését a területileg illetékes megyei, fővárosi kormányhivatal végzi.

A komplex szakmai vizsga eseti szakmai ellenőrzését a szakképesítésért felelős miniszter a gazdasági kamara vagy az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetek, vagy amennyiben a szakképesítés nem tartozik egyik gazdasági kamara vagy országos gazdasági érdekképviseleti szervezet hatáskörébe sem, a szakmai szervezet vagy szakmai kamara bevonásával végzi. Az ellenőrzés kiterjedhet a vizsgatevékenységekre, a vizsgarészekre, a vizsganapokra vagy a teljes vizsgára és a vizsgaszervező, a szakmai vizsgabizottság és a szakmai vizsgabizottság munkáját segítő szakértők a komplex szakmai vizsga színvonalas lebonyolítása, illetve a vizsgázók felkészültségének hatékony mérése érdekében folytatott tevékenységének vizsgálatára irányul.

Az iskolarendszeren kívüli szakmai képzés ellenőrzése – kivéve, ha azt a szakképesítésért felelős miniszter kezdeményezi – a felnőttképzésről szóló törvényben meghatározottak szerint folyik.

A komplex szakmai vizsgáztatással kapcsolatos jogszabály-alkotási feladatok a szakképzési törvény felhatalmazása szerint a Kormány feladata:

- a szakmai vizsgaszabályzat kiadása,
- a komplex szakmai vizsgák szakmai ellenőrzése általános szabályainak kiadása,
- a komplex szakmai vizsgával kapcsolatos díjak meghatározása.

A szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter feladata:

- az országos szakképzési (szakmai vizsgálóbizottsági tagi, szakképzési szakértői) névjegyzék elkészítése és kiadása szabályainak meghatározása,
- a komplex szakmai vizsga szervezésére vonatkozó vizsgaszervezési engedély megszerzésére irányuló engedélyezési eljárás igazgatási szolgáltatási díja és a díj megfizetése szabályainak meghatározása,
- közvetlenül vagy az állami szakképzési és felnőttképzési szerv vezetője útján valamennyi szakképesítés tekintetében a szakmai vizsgálóbizottság elnökének kinevezése,
- a komplex szakmai vizsgák lebonyolításának, az adatszolgáltatás informatikai támogatásának, a bizonyítványok központi elektronikus nyilvántartásának kidolgozása és működtetése.

Az állami szakképzésért felelős miniszter feladata az ágazatába tartozó szakképesítések esetében:

- szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek meghatározása,
- a komplex szakmai vizsgák szakmai ellenőrzése általános szabályainak meghatározása,
- a vizsgaszervezési engedély megszerzésének és a szakmai vizsgaszervezési tevékenység folytatásának speciális szakmai, tárgyi és személyi feltételeinek meghatározása,
- a komplex szakmai vizsga szervezésére kijelölt, irányítása alá tartozó intézmény meghatározása.

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv feladata:

- a komplex szakmai vizsgák adatainak és a törzslapokat magába foglaló központi nyilvántartásnak, valamint a vizsgázó természetes személyazonosító adatainak kezelése.

Az országos gazdasági kamara feladata:

- a kamarai gondozású szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kidolgozása,
- mesterképzés és –vizsgáztatás megszervezése,
- szakképző iskolával együttműködésben a szintvizsgák megszervezése, szintvizsga feladatbank elkészítése,
- komplex szakmai vizsga elnökére, tagjaira javaslattevés.

4.14. A szakmai vizsgáztatás új szabályai (Mihálka Gáborné)

A szakmai vizsgáztatás általános jogszabályi háttere

Bár a szakképzés megújult rendszerében a jogszabályok teljes körű cseréjére sor került, a vizsgáztatás rendszerében a szabályozási szintek száma, hierarchiája megmaradt. Ez azt jelenti, hogy az egyes szakképesítések komplex szakmai vizsgáinak konkrét időtartamait, feladatait, speciális szabályait továbbra is a jogszabályban – a szakképesítésért felelős miniszter által **miniszteri rendeletben – kiadott szakmai és vizsgakövetelmények** (elsősorban azok V. pontjában foglaltak) tartalmazzák, határozzák meg.

A vizsgáztatással összefüggő további, minden szakmai vizsgára, minden szakképesítésre, minden vizsgáztatásban közreműködőre és vizsgán részt vevőre vonatkozó előírásokat, feladatokat, szabályokat egy további jogszabály, a vizsgaszabályzat tartalmazza. Ezen a szinten formailag is lényeges változás történt, hiszen az új vizsgaszabályzat a korábbi két különálló miniszteri rendelet helyett immár egyetlen kormányrendeletben rögzíti a vizsgáztatással összefüggő előkészítési, lebonyolítási, értékelési és a díjazási szabályokat és ez **a komplex szakmai vizsgáztatásról szóló 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet**, amely új szabályzata a vizsgáknak.

Mintegy **keretként fogja össze az egész rendszert az Szt.**, amelynek vizsgáztatásra vonatkozó rendelkezései (elsődlegesen a 9-16. §-ok, továbbá a törvény végén szereplő, kapcsolódó felhatalmazó rendelkezések) teremtik meg a vizsgáztatás törvényi hátterét, a komplex szakmai vizsga állam általi elismertségét és a vizsgáztatás rendszerének alapszabályait.

A felsorolt jogszabályi szintek között – a jogalkotási elveknek megfelelően – nincs átfedés, illetve azonosság, az egyes szintek szabályai kiegészítik egymást, ezért a korábbi vizsgáztatási gyakorlatnak megfelelően továbbra is mindegyik szint megfelelő és együttes ismerete szükséges a komplex szakmai vizsgák szabályszerű lebonyolításához.

A szakmai vizsgáztatás megváltozott törvényi háttere

Az Szt.-ben új fogalomként megjelenő komplex szakmai vizsga fő funkciója változatlanul a mérés. Annak felmérése, hogy a vizsgán részt vevők szakmai elméleti és gyakorlati tudása, képességei, készségei, ismeretei elegendőek-e az OKJ-ban meghatározott szakképesítés megszerzéséhez, a szakképesítéssel betölthető munkakörök feladatainak, tevékenységeinek ellátásához. Ahogy a 2. pontban említésre került az Szt. keretszabályként meghatározza, hogy a komplex szakmai vizsgát a szakmai és vizsgakövetelmény alapján és a szakmai vizsgaszabályzat rendelkezései szerint kell megtartani, továbbá szakképesítés megszerzését

igazoló bizonyítványt csak az kaphat, aki a komplex szakmai vizsgán teljesítette a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott valamennyi követelményt.

A komplex szakmai vizsga továbbra is állami vizsga, olyan összetett, egységes mérési eljárás, amelyet vizsgabizottság előtt kell letenni. A komplex szakmai vizsgát függetlenül az előképzettségtől és gyakorlattól mindenkinek teljesítenie kell, felmentés – bizonyos szűk kivételektől eltekintve – nem adható.

Az OKJ-ban szereplő szakképesítésekhez kiadott szakmai és vizsgakövetelményekben foglalt vizsgafeladatok alapján elmondható, hogy a komplex szakmai vizsga jellemzően gyakorlatorientált, kevés kivételtől eltekintve kötelező tartalmi eleme a gyakorlati vizsgatevékenység, amely mellett a szakképesítés jellegétől függően további kötelezően választható vizsgatevékenység (az írásbeli és/vagy szóbeli) is megtalálható.

A komplex szakmai vizsgáztatás bevezetése a vizsga menetét, lebonyolítását befolyásolja leginkább, mert a komplex értelmezés, kezelés révén jelentősen lecsökkenthető a vizsgarészek, vizsgafeladatok száma, a vizsga időtartama és a szakmai vizsgához kapcsolódó adminisztrációs feladatok mennyisége. A tudás komplex eljárás keretében történő mérése realisabb, átfogóbb képet ad a vizsgázó felkészültségéről, mint az anyagot modulokra bontó, és az egyes részeket nehezen átlátható, többszörösen súlyozott, százalékos módon mérő értékelés.

Az új törvényi keretek a szakmai vizsga komplex jellegén túl további jelentős változásokat is hoztak:

- Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben (felnőttképzésben) a vizsgára bocsátás általános feltételévé vált a modulzáró vizsga (Szt. 10. §). Korábban e feltételt egyedileg a szakmai és vizsgakövetelmények írhatták elő az egyes szakképesítések tekintetében, most viszont az Szt. ezt minden OKJ-ban szereplő szakképesítés tekintetében kötelezően előírta. A modulzáró vizsgák megszervezéséről, a vizsgafeladatok elkészítéséről a képzést folytató intézmény köteles gondoskodni hasonlóan a korábbi gyakorlathoz, de a modulzáró vizsgák vizsgatevékenységeit a szakmai és vizsgakövetelmény előre meghatározza (és szintén a korábbi gyakorlathoz hasonlóan, továbbra is van néhány pénzügyi szakképesítés, ahol a szakmai és vizsgakövetelmények alapján a modulzáró vizsgák feladatai központi kiadásúak). A modulzáró vizsgák összevontan is megszervezhetők, ha ez a lehetőség a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározásra került. Nincs változás viszont az iskolai rendszerű képzésben, itt ugyanis az évfolyamok eredményes teljesítése továbbra is megfelel a modulzáró vizsgának. A szakképzési évfolyamok eredményes teljesítéséről kiállított bizonyítvány a modulzáró vizsgák sikeres teljesítésével ekvivalens.
- Lényegében nem változott a szakmai vizsga szervezésére jogosult intézmények köre, az ezen intézmények kiválasztására vonatkozó szabályok, feltételek rendszere sem (Szt. 12.

§-a). A komplex szakmai vizsgát szervező intézményeket alapvetően két csoportba sorolhatjuk attól függően, hogy a szakképesítés megszerzésére irányuló képzés iskolai rendszerű vagy iskolarendszeren kívüli (felnőttképzés) formában folyt-e.

- Az iskolai rendszerű képzések esetén a korábbi gyakorlatnak megfelelően kizárólag a szakképző iskolák – a szakképzési törvény felhatalmazása alapján – „alanyi jogon” szervezhetik az általuk oktatott szakképesítések esetén a komplex szakmai vizsgákat.
- Az iskolarendszeren kívüli képzések esetén már szélesebb a vizsgaszervezésre jogosultak köre:
  - fővárosi vagy megyei kormányhivatal által lefolytatott engedélyezési eljárás alapján vizsgaszervezési engedélyt kapott intézmények (pl. felnőttképzés folytató vállalkozások, felnőttképzést folytató felsőoktatási intézmények, az „alap” képzési profiljuktól eltérő területen felnőttképzést folytató szakképző iskolák),
  - a szakképesítésért felelős miniszter által jogszabályban kijelölt, irányítása alá tartozó intézmények, felügyelete alá tartozó szerv által irányított intézmények (pl. - [NAKVI], Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet [NCSSZI], BM Katasztrófavédelmi Oktatási Központ [BM KOK], Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet Főigazgatóság [GYEMSZI ETI]),
  - az állami szakképzési és felnőttképzési szerv valamennyi szakképesítésre irányuló szakképzés tekintetében (Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatóság [NMH SZFI]),
  - az állami felnőttképzési intézmény az államháztartás vagy az európai uniós források által támogatott, állam által elismert szakképesítésekre irányuló szakképzés tekintetében (Türr István Képző és Kutató Intézet regionális igazgatóságai [TKKI]), továbbá
  - a szakképző iskolák alanyi jogon a velük felnőttképzési szerződést kötött tanulók esetén, a szakképző iskola által iskolai rendszerben oktatható szakképesítés (és ezek részsakképesítései) esetén.

A vizsgaszervezők lehetséges körére és a vizsgaszervezési jogosultság igazolásának módjaira (engedély, rendelet, törvény) vonatkozó ismeretek jelentősége az új vizsgáztatási rendszerben csökken a vizsgabizottságok tagjait delegálók számára a korábbiakhoz képest, mert mint az a későbbiekben látható lesz, az átalakult megbízási rendszer miatt a vizsgaszervezési jogosultságok meglétének ellenőrzése „központilag” fog történni, így vizsgabizottsági javaslattétel kérés csak vizsgaszervezési engedéllyel vagy jogosultsággal rendelkező vizsgaszervezők esetén fog megjelenni a rendszerben.

Részletesebb, pontosabb lett a sajátos nevelési igényű vizsgázók speciális vizsgafeltételeinek, felmentési lehetőségeinek törvényben foglalt szabályozása. Az Szt. külön szakaszban, a 11. §-ban rögzíti a sajátos nevelési igényű vizsgázó esetén alkalmazható és alkalmazandó speciális szabályokat, amelyek biztosítják, hogy e vizsgázók sajátos helyzetükre tekintettel lehetőséget kapjanak a vizsga eltérő vizsgatevékenységgel (pl. írásbeli helyett szóbeli vagy a szóbeli helyett írásbeli) történő vagy hosszabb vizsgaidő alatti teljesítésére, továbbá segédszemélyek, illetve egyéb, a képzés során is használt segédeszközök használatára. Hangsúlyozni kell azonban azt, hogy e szabályok alkalmazása változatlanul csak a vizsga letételéhez adhat segítséget, de az előírt, elsősorban gyakorlati vizsgakövetelmények, vizsgafeladatok teljesítése alól felmentés nem adható. Az Szt. 11. §-ának (5) bekezdése az előzőeken túl lehetőséget ad arra is, hogy az új vizsgaszabályzat további felmentési szabályokat tartalmazzon, amelynek lehetőségeiről, kereteiről a későbbiekben lesz szó.

Megváltozott a vizsgabizottság létszámára, összetételére vonatkozó előírás is. Az új szabályozás szerint a szakmai vizsgabizottság munkájában az elnök mellett három tag vesz részt, így a vizsgabizottság létszáma 4 főre emelkedett. A tagok közül legalább egyiküknek szakirányú felsőfokú végzettséggel kell rendelkeznie, egy tag pedig a képzésben részt vett oktató, akit – a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint – a képzést folytató intézmény javasol. Ezen túlmenően változatlanul érvényes az az általános szabály is miszerint a szakmai vizsgabizottság munkájában csak olyan személy vehet részt, aki a szakmai elméleti tantárgyak oktatásához vagy a gyakorlati képzés ellátásához jogszabályban előírt szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkezik (Szt. 14. §).

Jelentősen változtak, szigorodtak a vizsgabizottság elnökének és tagjának jelölhetőségére vonatkozó szabályok is. Az új előírások szerint, már csak az országos szakképzési névjegyzék részét képező vizsgaelnöki, illetve vizsgabizottsági névjegyzéken szereplő személyek kaphatnak vizsgaelnöki vagy vizsgabizottsági tagi megbízást. Ez alól kivétel a képzést folytató intézmény által javasolt, a képzésben részt vett oktató

vizsgabizottsági tag, hiszen neki „hivatalból” kell a vizsgán részt vennie (Szt. 14. §). (De természetesen az általános szabálynak – a szakmai elméleti tantárgyak oktatásához vagy a gyakorlati képzés ellátásához jogszabályban előírt szakképesítés vagy szakképzettség meglétére vonatkozó feltételnek – az ő esetében is minden esetben meg kell felelni.)

Az országos szakképzési névjegyzéket az állami szakképzési és felnőttképzési szerv Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatósága vezeti. A vizsgaelnöki névjegyzékre vonatkozó javaslatot a szakképesítésért felelős miniszter, illetve – azon a szakképesítések esetén, amelyeknél a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel megállapodást kötött a szakképesítések gondozására – a gazdasági kamara tehet. A vizsgabizottsági névjegyzékre a szakképesítésért felelős miniszteren keresztül lehet jelentkezni,

de ebben az esetben is javaslatot tehet a szakképesítés szerint illetékes területi gazdasági kamara, vagy ha a szakképesítés nem tartozik egyik gazdasági kamara hatáskörébe sem, akkor a szakmai szervezet vagy szakmai kamara is (Szt. 15. §).

Ezen ponthoz kapcsolódó kérdés a vizsgabizottságok leendő elnökeinek és tagjainak a névjegyzékre való felkerüléséhez szükséges feltételek köre, illetve szabályozási rendszere. E tekintetben az Szt. ad felhatalmazást a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter számára a feltételrendszer jogszabályban történő meghatározására, azonban erre vonatkozó új jogszabály még sajnos nem készült el (tudomásunk szerint folyamatban van). Ezért a vizsgabizottsági elnökök tekintetében jelenleg még mindig *az Országos szakértői, az Országos vizsgáztatási, az Országos szakmai szakértői és az Országos szakmai vizsgaelnöki névjegyzékről, valamint a szakértői tevékenységről* szóló 31/2004. (XI. 13.) OM rendelet szolgáltatja a jogszabályi hátteret, míg a vizsgabizottsági tagok esetében ilyen külön rendeleti szabályozás nincs, tehát az új jogszabály megjelenéséig a kiválasztás és felvétel szempontjait, szabályait az Szt.-ben rögzített „általános” feltételek határozzák meg.

Az Szt. lényegesen módosította a vizsgabizottságok kijelölésének rendszerét is. A részletes szabályokat az új vizsgaszabályzat tartalmazza, így bővebben majd később lesz róla szó, de mindenképpen meg kell itt említeni, hogy az OKJ-ban szereplő összes szakképesítés esetében minden vizsgaelnök és vizsgabizottsági tag megbízásának kiadása egységesen az NMH SZFI törvényben kijelölt feladata lett. Azon szakképesítések esetén viszont, ahol a szakképesítésért felelős miniszter a szakképesítés gondozását megállapodással a gazdasági kamarának adta át, a vizsgaelnök kijelölése a gazdasági kamara javaslata alapján történik.

A vizsga értékeléséhez kapcsolódó további változás, hogy a korábbiakkal ellentétben sikertelen vizsga esetén csak akkor állítható ki részszzakképesítés megszerzését igazoló bizonyítvány, ha az eredménytelen vizsga már javítóvizsga volt (és természetesen a javítóvizsgán nyújtott teljesítmény a részszzakképesítés megszerzéséhez elegendő). Így tehát részszzakképesítést az „első” szakmai vizsgán csak akkor lehet megszerezni, ha a vizsga eleve részszzakképesítés megszerzésére irányult.

A bizonyítvány és törzslap, mint központi vizsgadokumentumok használata változatlanul megmaradt, de lényeges változás, hogy a törzslapok és a kiadott szakmai bizonyítványok adatai a komplex vizsgák esetén már központi elektronikus nyilvántartásban kerülnek rögzítésre.

A vizsgával, vizsgáztatással összefüggő további lényeges szabályok

A törvény szabályozási körébe került a vizsgaszervezőkre vonatkozó azon előírás, miszerint a komplex szakmai vizsgát szervező intézmény köteles gondoskodni arról, hogy a kialakított vizsgacsoport tagjai eredménytelen vizsga esetén, legkésőbb a komplex szakmai vizsgát követő vizsgaidőszak végéig javító-, pótlóvizsgát tehessenek (ez a rendelkezés korábban a vizsgaszabályban szerepelt).

Módosult a vizsgázó jogorvoslati lehetőségével kapcsolatos szabályozás. A vizsgabizottság döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása ellen a vizsgázó által benyújtott törvényességi kérelmet nem az Oktatási Hivatalhoz, hanem a szakmai vizsga helyszíne szerint illetékes kormányhivatalhoz kell címezni, de a szakmai vizsgát szervező intézményhez kell benyújtani, amelyet az köteles továbbítani vizsga helyszíne szerint illetékes kormányhivatalhoz. A törvényességi kérelmet a kormányhivatal a beérkezést követő naptól számított öt napon belül bírálja el.

Végezetül, utalva a fokozatos átmenetre az Szt. átmeneti szabályai kimondják, hogy a korábbi törvényi háttér (a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény) alapján megkezdett képzéseket a korábbi szabályoknak megfelelően kell lefolytatni és befejezni, a szakmai vizsgákat a korábbi szabályok szerint kell lebonyolítani. Ezen rendelkezések következtében tehát, mint ahogy a bevezetőben már említésre került a korábbi rendszer szerinti moduláris vizsgát az iskolai rendszerű szakképzésben folyó képzések esetén legkésőbb 2017. július 31-ig, javító- és pótló vizsgát legkésőbb 2017. december 31-ig lehet tenni. A 150/2012. (VII. 6.)Kormányrendelettel kiadott OKJ hatályba lépését (2012. szeptember 1-jét) megelőzően hatályos OKJ-ban [133/2010. (IV. 22)Kormányrendelet] szereplő szakképesítések megszerzésére irányuló iskolarendszeren kívüli szakképzések moduláris szakmai vizsgáinak megszervezésére és lebonyolítására legfeljebb a képzésnek a felnőttképzési szerződésben rögzített befejezését követő egy évig, a javító-, pótlóvizsgák megszervezésére és lebonyolítására a szakmai vizsgát követő egy évig kerülhet sor. [Szt. 92. § (28) bekezdés].

A szakmai vizsgáztatás szempontjából lényeges törvényi változások felvázolását követően, a komplex szakmai vizsgák szabályozási háttérének legnagyobb részét kitevő új vizsgaszabályzat [a komplex szakmai vizsgáztatásról szóló 315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet] vonatkozó rendelkezéseinek keresztül bemutatásra kerülnek az új vizsgarendszer lényegesebb elemei, esetenként utalva a korábbi (moduláris) és az új rendszer közötti fontosabb eltérésekre, azonosságokra.

Az új vizsgaszabályzat kézikönyvszerű gyakorlati alkalmazhatóságát hivatott elősegíteni, hogy szerkezete a könnyebb áttekinthetőség érdekében alapjaiban követi a korábbi vizsgaszabályzat általános felépítését és egyben a komplex szakmai vizsga időrendi lefolyását is. Az alkalmazást segíti továbbá, hogy a vizsgák egyes részeire, lépéseire, tevékenységeire vonatkozó, egymással összefüggő rendelkezések lehetőség szerint egy csoportban, a korábbinál rendszerezettebben, egy fejezetben kerültek szabályozásra.

A komplex szakmai vizsga általános jellemzői

Az új vizsgaszabályzat 2-4. §-ai tartalmazzák a komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységeire, a lehetséges vizsgaidőpontokra, az egyes vizsgafeladatok elkészítésének módjára (központi vagy helyi), felhasználhatóságuk egyszeri vagy többszöri lehetőségére vonatkozóan rögzített szabályokat. Ezen paraméterek vizsgálata alapján kijelenthető, hogy azok lényegében megegyeznek a korábbiakkal.

Ennek megfelelően az iskolai rendszerű képzések esetén a mindenkori tanév rendjéről szóló jogszabállyal összhangban, továbbra is három vizsgaidőszakban lehet vizsgát tenni, míg a felnőttképzésben – bizonyos feltételekkel – egész évben van lehetőség a vizsgák lebonyolítására.

Továbbra is négyféle vizsgatevékenységgel lehet a szakmai és vizsgakövetelményekben előírt vizsgafeladatokat teljesíteni: írásbeli, számítógép alkalmazását igénylő interaktív, gyakorlati és/vagy szóbeli jellegű vizsgatevékenységekkel. Új elem viszont a központi gyakorlati vizsgafeladat, amely néhány, a közgazdasági szakmacsoportba tartozó pénzügyi szakképesítésnél szerepel.

A központi kiadású gyakorlati feladat feladatlapja – a központi írásbeli feladatlapokkal megegyezően – csak egy vizsgán használható fel. A „hagyományos” (nem központi) gyakorlati vizsgatevékenységhez készült feladatlapokra vonatkozó javaslatot pedig továbbra is a vizsgaszervező dolgozza ki.

Nincs változás abban sem, hogy az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgatevékenység esetén – mind az iskolai rendszerű, mind az iskolarendszeren kívüli szakképzésben – országos központi vizsganapokat (iskolai rendszerű szakképzés esetén a tanév rendjéről szóló előírások figyelembe vételével) határoz meg a szakképesítésért felelős miniszter. A nem központi gyakorlati és a szóbeli vizsgatevékenységek vizsgaidőpontját továbbra is a vizsgaszervező állapítja meg.

Jelentős változás azonban, hogy az új vizsgaszabályzat rögzíti, hogy a vizsga nyelve elsősorban magyar. Az idegen nyelv használata a komplex szakmai vizsgán csak akkor lehetséges, ha a szakképzés nemzetiségi iskolában vagy két tanítási nyelvű szakképző iskolában és idegen nyelven folyt, illetve a vizsgán megszerezhető szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei írják elő a követelmények idegen nyelvű teljesítését. E szabályozás tehát a vizsga folyamán egységesen, minden vizsgázótól megköveteli a vizsgához (a vizsgafeladat önálló teljesítéséhez) szükséges magyar nyelvű kommunikációt [új vizsgaszabályzat 2. § (2) bekezdés]. (A korábbi szabályozás általánosan lehetővé tette vizsga idegen nyelven történő letételét, ott a modulzáró vizsgát kellett kötelezően magyar nyelven teljesíteni, amelynek teljesülése azonban nem volt ellenőrizhető.)

Szintén új lehetősége az új vizsgáztatási rendszernek az ún. összevont szakmai vizsga szervezésének engedélyezése. Ezen új szabályozási elem a kis létszámú vizsgák (a korábbi rendszer szerinti ún. 10 fő alatti vizsgák) lebonyolításának elkerüléséhez nyújt segítséget, elősegítve a vizsgarendszer hatékonyabb működését a vizsgáztatási kapacitások jobb kihasználását. Az alacsony létszámú vizsgák ugyanis mind a vizsgaszervezői, mind a vizsgabizottságokat delegáló oldalon egyértelműen jelentős többletmunkát (és költséget) jelentenek az összességében azonos létszámú, de egyetlen csoportban vizsgázó csoportokhoz képest.

Ezt felismerve az új vizsgaszabályzat megadja a lehetőséget a vizsgaszervezők számára, hogy kis létszámú képzési csoportok esetén a következőkben részletezett feltételek fennállásakor e csoportokat nagyobb összlétszámú vizsgacsoportokba összevonhassák. Így tehát a szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározottak szerinti ún. kapcsolódó szakképesítések vagy az OKJ szerint azonos szakközépiskolai ágazatba sorolt szakképesítések esetén a vizsgaszervezők önállóan dönthetnek arról, hogy az egyes alacsony létszámú képzési csoportok a vizsgáikat összevontan, azonos vizsgaidőpontokban és egyazon vizsgabizottság előtt tehessek le. Ez maximum három vizsgacsoport esetén és együttesen maximálisan 25 fős létszámmá tehető meg, de a szakképesítésért felelős miniszter meghatározhatja ún. tiltott szakképesítés párokat, amelyek esetén az összevonás nem lehetséges. Az összevont vizsga szervezését a vizsgabejelentésben is meg kell jelölni, így arról a kijelölt vizsgabizottság is előzetesen tudomást szerez. Lényeges viszont, hogy az összevont vizsgának csak az időpontja és helyszíne lehet azonos, a vizsgatevékenységek végrehajtását, a vizsgadokumentumok vezetését az összevont vizsga esetén is elkülönülten, vizsgacsoportonként kell végezni (új vizsgaszabályzat 8. §).

4.15. Az új vizsgarendelet hatályba lépése

(Mihálka Gáborné)

Az új vizsgáztatásra vonatkozó szabályozást a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet határozza meg. A korábbi vizsgáztatási szabályok hatályon kívül helyezésére vonatkozó rendelkezéseit a kormányrendelet Záró rendelkezései tartalmazzák.

Itt szerepelnek az átmeneti időszakra (moduláris vizsgák szervezésére még 2017-ben is sor kerülhet) vonatkozó szabályok is.

Ez a rendelet 2013. szeptember 1-jén lép hatályba.

Az Szt. átmeneti rendelkezéseivel összhangban itt kerül rögzítésre, hogy a régi [133/2010. (IV. 22) Kormányrendelettel kiadott] OKJ szerinti képzések szakmai moduláris vizsgái –

meghatározott kivételekkel – még a korábbi szabályoknak megfelelően kerülnek lebonyolításra.

A 2013. augusztus 31-én megkezdett képzéseket még a régi OKJ alapján kell befejezni és a szakmai vizsgáit a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 20/2007. (V. 21.) SZMM rendelet alapján kell lebonyolítani. Ez azt jelenti, hogy 2013. szeptember 1. után már csak az új típusú képzések indíthatók.

A modulós vizsgák esetében a vizsgadíjakat továbbra is a 20/2008. (XII. 17.) SZMM rendelet alapján kell elszámolni, kivéve az átmeneti rendelkezésben megjelölt 10 fő alatti vizsgákat, a vizsgaösszevonásokat és a jegyzői díjazást. 315/2013. Kormányrendelet 62. §-a szerint.

A törzslapok vezetése, amely a moduláris vizsgák esetén 2013. december 31-ig még kizárólag papír alapon történhet. A moduláris vizsgák esetén 2014. január 1-jétől nyílik meg lehetőség az elektronikus törzslap nyilvántartó rendszerhez történő kapcsolódásra és 2014. június 30-át követően a korábbi papír alapú törzslapok már nem használhatók. 315/2013. Kormányrendelet 62. § (2,3) szerint.

Időközben ez a rendelkezés módosításra került.

A 136/2014. (IV. 24.)Kormányrendelet alapján, a komplex szakmai vizsgáztatás általános szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet 62. § (2) és (3) bekezdésének módosítása értelmében, **a modulós törzslap elektronikus kitöltésének és beküldésének határideje 2015. június 30-ra tolódik** az alábbiak szerint:

A régi OKJ-ban szereplő szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai vizsga (a továbbiakban: moduláris vizsga) esetén az R1. 30. § (1) bekezdése szerinti törzslap azon moduláris vizsga esetén használható fel, amelynek utolsó vizsgatevékenysége legkésőbb **2015. június 30-án** befejeződik.

A moduláris vizsga esetén **2015. január 1-jétől** lehetőség van a törzslap elektronikus kitöltésére.

Az átmeneti szabályok a vizsgabejelentések egységesítése érdekében a kifutó moduláris vizsgák esetén is eltörlik a 10 fő alatti vizsgacsoportok tekintetében fennálló engedélyeztetési előírást, és itt is lehetővé teszik – a vizsgázók létszámának növelése érdekében – az összevont vizsgák szervezésének lehetőségét. A vizsgáztatási díj meghatározása elveinek változásához (alapdíj+változó díj) igazodóan ugyanakkor a vizsgánként minimálisan kifizetendő vizsgadíjat a 10 főre ki kell fizetni.

Összevont vizsga esetében, - ha a régi OKJ és az új OKJ szerinti szakképesítéseket vannak össze -, a vizsgáztatási díjat az új rendelet szerint kell fizetni.

315/2013. Kormányrendelet. 63. § (1,2,3,4) szerint.

A változó díjazási szabályok körébe tartozik a vizsga jegyzőjének díjazása is, amely esetben már az új szabályokat kell alkalmazni.

Az átmeneti rendelkezések lehetőséget adnak a szakképesítésért felelős minisztereknek, valamint a gazdasági kamara elnökének arra, hogy döntsenek arról, hogy a régi OKJ szerinti kifutó képzések szakmai vizsgáival összefüggő vizsgaelnök, vizsgabizottsági tag kijelölési feladatokat a korábbi szabályok szerint saját hatáskörben végzik, vagy e - folyamatosan zsugorodó mennyiségű - feladattal az új szabályozási rendszerhez kapcsolódva az NMH SZFI-t bízzák meg.

Ezt a lehetőséget a szaktárcák nem választották.

4.16. A szakmai vizsgaszervezői jog megszerzése

(Madarász Erik)

Szakmai vizsga vizsgaszervezési engedély megléte esetén szervezhető. A szakmai vizsga megszervezésére vonatkozó engedély megszerzéséről és a kiadásának feltételeiről a 111/2010. (IV.9) Kormányrendelet a szakmai vizsga megszervezésére vonatkozó engedély kiadásának és a vizsgaszervezési tevékenység ellenőrzésének részletes szabályairól rendelkezik. **A vizsgaszervezési engedély visszavonásig érvényes.**

Engedély a komplex szakmai vizsga megszervezésére vonatkozóan akkor adható ki, ha a kérelmező intézmény:

- rendelkezik az adott szakképesítés megszerzésére irányuló képzés folytatására feljogosító engedéllyel (felnőttképzési tevékenység folytatására jogosító engedély),
- rendelkezik és folyamatosan biztosítja a szakmai vizsgaszervezési tevékenységekhez kapcsolódó személyi és tárgyi feltételeket,
- rendelkezik ügykezelési és titoktartási szabályzattal,
- rendelkezik és folyamatosan biztosítja a kérelemben megjelölt, az OKJ-ban szereplő szakképesítés tekintetében (szakképesítésenként legalább egy vizsgahelyszínrre vonatkozóan) a szakmai vizsga vizsgatevékenységeihez szükséges személyi és tárgyi feltételeket,
- rendelkezik a szakképesítésért felelős miniszter által az Szt.-ben foglalt felhatalmazás alapján kiadott rendeletben meghatározott speciális szakmai, tárgyi és személyi feltételekkel,
- nem áll a vizsgaszervezési tevékenységtől való eltiltás hatálya alatt,
- szerepel a köztartozásmentes adózói adatbázisban, vagy igazolja, hogy nem rendelkezik az adózás rendjéről szóló törvény szerint köztartozással és nem áll csőd- vagy felszámolási eljárás vagy végelszámolás alatt.

A kérelmező intézmény az engedély kiadása iránti kérelmet a székhelye szerint illetékes kormányhivatalhoz nyújthatja be. Az engedély kiadása iránti kérelem a kérelmező intézmény általános adatait (szervezeti egység megjelölése, cím, elérhetőség, stb.), a szakképesítés megnevezését és számát, szakképesítésenként legalább egy vizsgahelyszín pontos címmel történő megjelölését, valamint a tárgyi eszközök biztosításáról szóló leírást tartalmazza. A szakmai vizsga szervezését engedélyező kormányhivatal az engedély kiadása iránti kérelemről szakértő bevonásával, helyszíni szemle tartását követően hoz döntést.

A szakmai és vizsgakövetelmények megváltozása nincs hatással az engedély érvényességére. A vizsgaszervező intézmények komplex szakmai vizsgák szervezésére való jogosultságát a szakmai és vizsgakövetelményekről szóló rendeletek konverziós táblázatai alapján szükséges vizsgálni. A felnőttképző intézményeknek abban az esetben kell új kérelmet benyújtaniuk, illetve a kormányhivataloknak csak akkor kell új engedélyezési eljárást indítaniuk, amennyiben a megjelölt szakképesítésre a konverziós tábla szerint nem érvényes az intézmény korábbi vizsgaszervezési engedélye.

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 12. § alapján:

A szakképző iskola a vele a felnőttképzésről szóló törvényben szabályozott felnőttképzési szerződést kötöttek számára a szakképző iskola által iskolai rendszerben oktatható szakképesítés (és ezek részsakképesítései) esetén is szervezhet vizsgát.

5. A SZAKKÉPZÉS ÉS VIZSGÁZTATÁS ÖSSZEFÜGGÉSEI (Mihálka Gáborné)

A szakképzési utak eltérőek függenek a különféle rendszerektől, a korosztálytól, típusoktól, módszerektől, formáktól. A különféle képzési lehetőségeknél azonban eltérő a komplex szakmai vizsgára való belépés feltétele. A komplex szakmai vizsga azonban mindenhol egységes és követelménye, tartalma azonos.

5.1. A szakképzést megelőző iskolai rendszerű képzés (Mihálka Gáborné)

Alapfokú nevelés-oktatás

Az alapfokú nevelés-oktatás az első évfolyamon kezdődik, a nyolcadik évfolyam végéig tart és két részre tagolódik:

- alsó tagozat, mely az első évfolyamon kezdődik és a negyedik évfolyam végéig tart, illetve
- felső tagozat, mely az ötödik évfolyamon kezdődik és a nyolcadik évfolyam végéig tart.

Az alapfokú nevelés-oktatás, az általános műveltség megalapozása jellemzően *általános iskolában*, országosan egységes követelmények szerint folyik. Az általános iskola a tanulót az érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelően felkészíti a középfokú iskolai továbbtanulásra.

A nevelő és oktató munka a Nemzeti alaptanterv és a kerettanterv alapján készített pedagógiai program szerint folyik, amelyet a nevelőtestület fogad el és az intézményvezető hagy jóvá.

Az alsó fokú nevelés első szakaszában az *alsó tagozatban* fejlesztik a kisgyermek felelősségtudatát, a kitartását, az önállóságát, megalapozzák a reális önértékelését, a magatartási normákat, szabályokat közvetítenek a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez.

Az alapfokú nevelés-oktatás *felső tagozatos* szakasza folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. A teljes személyiségre irányuló készség, képesség fejlesztés helyett előtérbe kerül a tantárgyon keresztüli nevelés-oktatás. A tanulók ismereteihez és tudásához kapcsolódó készségek, képességek fejlesztése kerül a középpontba, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere is van.

A tanulók teljesítményét érdemjeggyel kell értékelni, és erről a szülőknek rendszeres, részletes és érdemi tájékoztatást kell adni. A tanulók félévkor és évvégén bizonyítványt kapnak.

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítést kell adni. Az iskola jóváhagyott kerettanterve vagy az oktatásért

felelős miniszter engedélyével a második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a tanuló értékelésére az iskola pedagógiai programja eltérő jelölés, szöveges értékelés alkalmazását is előírhatja. Az alkalmazott jelölés, értékelés érdemjegyre, osztályzatra való átváltásának szabályait a helyi tantervben kell meghatározni. A nyolcadik évfolyam sikeres elvégzéséről az iskola bizonyítvány állít ki, mely alapfokú iskolai végzettséget igazol.

Az *alapfokú művészeti iskola* feladata, hogy kibontakoztassa a művészi képességeket, fejlessze a művészi tehetségeket, igény esetén felkészítsen szakirányú továbbtanulásra.

Az alapfokú művészeti iskolának legalább hat és legfeljebb tizenkettő évfolyama van, amelynek keretei között az oktatás előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokon, zeneművészet, képző- és iparművészet, báb- és színművészet, táncművészet ágakban folyhat. A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.

A középfokú nevelés-oktatás szakasza

A középfokú oktatás *gimnáziumban, szakközépiskolában és szakiskolában* folyik. A gimnáziumban általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és a felsőfokú tanulmányok megkezdésére felkészítő oktatási intézmény, a szakközépiskolában az érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére készítene fel szakmacsoportos alapozás mellett. A szakiskola általános és alapozó szakmai képzést és szakképzést nyújt.

A *gimnázium* négy, hat vagy nyolc évfolyammal működő nevelési-oktatási intézmény, ahol általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés-oktatás folyik. A gimnáziumok általában négy osztályosak, de indíthatnak ISCED 2-es szintű alsó középfokkal kezdődő és ISCED 3-as szintű (2.számú táblázat) felső középfokkal záródó programokat. A hat vagy nyolc évfolyammal működő gimnáziumok a tehetséggondozás speciális feladatának vállalásával emelt szintű oktatás követelményeit teljesítik. Nyelvi előkészítő évfolyam esetében öt, hét vagy kilenc évfolyammal is működhetnek.

A gimnáziumi kerettantervekben meghatározott fejlesztési követelmények, tevékenységek és tartalmak biztosítják az érettségi vizsgára és a munkába állásra, illetve a felsőfokú tanulmányok megkezdésére való felkészítést. A gimnáziumi nevelés-oktatás felkészíti a tanulókat a társadalmi jelenségek, kapcsolatok megértésére, alakítására, az alkalmazásra kész tudás megszerzéséhez nélkülözhetetlen munka felvállalására. Mindehhez elengedhetetlen a tanulók tudatos, önkéntes, aktív, segítőkész együttműködése az iskolával.

A középiskola (gimnázium, szakközépiskola) feladata, hogy előmozdítsa a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését, hogy elősegítse a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon módot tudásuk rendezésére, továbbépítésére, integrálására.

A gimnáziumi osztályok elvégzéséről a tanuló év végén bizonyítványt kap. A befejező évfolyam sikeres elvégzéséről kiállított bizonyítvány középfokú végzettséget igazol. A gimnázium érettségi bizonyítványt ad. Az érettségi vizsga állami vizsga, amelyet országosan egységes, ún. központi vizsgakövetelmények szerint kell megtartani. Az

érettségi bizonyítvány tanúsítja az érettségi végzettséget, és felsőoktatási intézménybe való felvételre, szakképzésbe való bekapcsolódásra, valamint munkakör betöltésére, tevékenység folytatására jogosít. Az érettségi vizsgát a magyar nyelv és irodalom, a történelem, a matematika, az idegen nyelv - a nemzetiségi nevelés-oktatásban részt vevők számára anyanyelv és irodalom -, egy kötelezően választandó vizsgatárgyból kell kötelezően tenni. A kötelezőkön kívül egyéb tantárgyakból is tehető érettségi vizsga.

A szakképzés tartalmi szempontból lehet

- az állam által elismert szakképesítés megszerzésére irányuló képzés,
- a Köznevelési Hídprogram keretében részszakképesítés megszerzésére irányuló képzés,
- a munkakör betöltéséhez, foglalkozás, tevékenység gyakorlásához szükséges képesítés megszerzésére felkészítő képzés,
- a szakmai tevékenység magasabb szintű gyakorlásához, a mestervizsgához szükséges ismeretek elsajátítását biztosító képzés.

A szakképzés intézményei iskolai rendszerben: a szakközépiskola és a szakiskola, beleértve a speciális szakiskolát és a készségfejlesztő speciális szakiskolát is.

Iskolai rendszerű szakképzésbe a tanulók az alapfokú nevelés-oktatás után kerülhetnek. Az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszában az iskolai rendszerű szakképzés megszervezésekor egyszerre kell alkalmazni az oktatásra és a szakképzésre érvényes jogszabályi előírásokat. Az iskolai rendszerű szakképzésben a gazdasági termelő tevékenységhez hasonló tevékenység folyik, ezért a tanulói jogviszony tartalmát ki kell egészíteni olyan elemekkel, amelyek a munkavállalói jogviszonyhoz teszik hasonlóvá. Az iskolai rendszerű szakképzés a Nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott iskolákban, a tanítási évhez igazodva szerveződik. Formája lehet nappali, esti vagy levelező munkarendű.

Az iskolai rendszerű szakképzésben a szakmai képzés a szakmai és vizsgakövetelmény alapján kiadott egységes, kötelezően alkalmazandó kerettanterv szerint folyik.

A szakképzési kerettanterv a szakiskolai képzésben szakképesítésenként a szakmai elméletre, továbbá az iskolai tanműhelyben folyó vagy a gazdálkodó szervezetnél szervezhető szakmai gyakorlati képzésre kerül kiadásra.

A szakképzési kerettanterv a szakközépiskolákban ágazonként a kilencedik-tizenkettedik évfolyamon a szakmai elméleti, továbbá a szakmai gyakorlati, valamint szakképesítésenként az érettségi vizsgát követő szakképzési évfolyamon a szakmai elméleti, továbbá a szakmai gyakorlati oktatásra kerül kiadásra.

A szakképzési kerettanterv tartalmazza a szakmai követelménymodulok alapján a szakmai tantárgyak rendszerét és témaköreinek tartalmát, annak meghatározását, hogy az adott szakmai tantárgy a szakmai elméleti képzés vagy a szakmai gyakorlati képzés része, a tantárgyi követelmények évfolyamonkénti megoszlását, a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló időkeretet, a szakmai elméleti és gyakorlati képzés tagolását és arányait. A szakképzési kerettanterv tartalmazza, hogy az adott szakmai tantárgy mely szakmai követelménymodulnak felel meg.

Az adott szakképző iskola típusára és évfolyamára – a köznevelésről szóló törvényben – a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább kilencven százalékának tartalmát a szakképzési kerettanterv állapítja meg. A szabadon hagyott időkeret szakmai tartalmát a szakképző iskola szakmai programja határozza meg.

Az alapfokú iskolai hiányosságok pótlását célzó Híd programban a felzárkóztató képzést külön egységes kerettanterv határozza meg.

A szakképzési kerettantervet a miniszter – az oktatásért felelős miniszterrel egyetértésben – adja ki rendeletben.

A szakközépiskolában a közismereti képzéssel párhuzamosan az első évfolyamtól kötelezően szakmai elméleti és gyakorlati képzés is folyik. Az iskola a tanulókat a számukra kötelező és ágazonként egységes szakmai érettségire, (elsősorban szakirányú) felsőoktatásba történő belépésre, az ágazathoz tartozó munkakör betöltésére vagy az ágazathoz tartozó, érettségi végzettséghez kötött szakképesítés megszerzésére készíti fel. A szakközépiskola szakképzési évfolyamainak száma a tanuló előképzettségétől függően eltérő lehet.

A tizenkettedik évfolyam befejezését, illetve az érettségi letételét követően amennyiben a tanuló szakképesítés megszerzése céljából szakképzési évfolyamra lép, úgy előzetes szakmai ismeretei beszámítható.

A szakiskolai végzettséggel rendelkezők számára lehetőség nyílik arra, hogy a kétéves, közismereti érettségi vizsgatárgyakra történő felkészítéssel párhuzamosan elvégezzék valamely érettségi végzettséghez kötött szakképesítés első szakképzési évfolyamát is.

A szakiskolai képzés alapvetően három szakképzési évfolyam megszervezését és teljesítését jelenti. Az új szabályozás logikus és komplex rendszerben határozza meg a szakiskolai képzési utakat, amely attól függően alakul, hogy a tanuló milyen iskolai végzettséggel, előképzettséggel kezd meg a szakiskolában megszerezhető szakképesítésre történő felkészülést. Az újfajta szakiskolai képzésben a szakmai képzés és a közismereti képzés párhuzamosan zajlik. Új elem, hogy a megszerzett szakképesítés az adott ágazati képzésen belül középszintű szakmai érettségi vizsgával egyenértékűnek tekinthető, amennyiben a tanuló a közismereti vizsgatárgyakból sikeres érettségi vizsgát tett.

A szakiskolai képzésben továbbra is a szakképző iskolában kell megszervezni a kilencedik évfolyamon folyó gyakorlati képzést, s a gyakorlati képzés csak a szorgalmi időszakban teljesítendő gyakorlati képzésből és a szorgalmi időszakon kívüli összefüggő szakmai gyakorlati képzésből áll. A tanuló a szorgalmi időszakra és az összefüggő szakmai gyakorlatra meghatározott óraszámom felül gyakorlati foglalkozáson való részvételre nem kötelezhető.

Szakiskolába alapfokú iskolai végzettség nélkül is felvételt lehet nyerni. Ennek feltétele:

- a tizenhatodik életév betöltése, és
- a szakiskolában szervezett Köznevelési Hídprogram szerinti tanév teljesítése.

A **Köznevelési Hídprogramok** a középfokú nevelés-oktatásba, szakképzésbe való belépéshez, a munkába álláshoz nyújtanak segítséget. Köznevelési Hídprogramok

szakiskolában szervezhetők. A programokban közreműködő intézményeket az állami intézményfenntartó központ jelöli ki. A hídprogramok egy évesek, céljuk a tanulók középfokú oktatásba való visszavezetése, illetve a munkába álláshoz, az önálló életkezdéshez szükséges ismeretek megszerzése. Ezt a feladatot komplex, tanulmányi, szociális, kulturális, képességbeli és személyiségfejlesztést támogató pedagógiai tevékenységgel érik el.

Két típusa van a Hídprogramnak

A Híd I program azoknak a tanulóknak segít, akiket nem vesznek fel középfokú iskolába, vagy nem tudják befejezni a nyolcadik osztályt, de még tankötelesek. A program felkészítik őket a szakiskolai továbbtanulásra. Egyéni képességekre és szükségletre épülő differenciált fejlődési utak biztosításával pótolják a továbbtanuláshoz szükséges, hiányzó alapvető ismereteket, kompetenciákat. A tanulmányi követelmények teljesítéséről a szervező iskola tanúsítványt állít ki.

A Híd II programban az vehet részt, aki tanköteles, alapfokú iskolai végzettséggel nem rendelkezik, de legalább hat általános iskolai évfolyamot sikeresen elvégzett. A program keretében motiválnak a tanulásra, fejlesztik az egyes szakmák elsajátításához szükséges készségeket, pályaeorientációs feladatokat látnak el, részsakképesítést adnak. A program végén

a tanulók záróvizsgát tesznek, alapfokú végzettséget igazoló tanúsítványt kapnak. A Híd II. program elvégzéséről a szervező iskola alapfokú végzettséget igazoló tanúsítványt, sikeres komplex szakmai vizsgáról pedig részszakképesítést igazoló szakmai bizonyítványt állít ki.

5.2. A szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételei

(Mihálka Gáborné)

A szakképző iskolába szakképzésre csak olyan tanulót lehet felvenni, aki az adott szakképesítésre a szakmai és vizsgakövetelményben előírt egészségügyi alkalmassági, továbbá a pályaalkalmassági követelményeknek megfelel.

A tanítás-tanulási folyamatban a szintvizsga feladata annak mérése, hogy a tanuló az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat elsajátította-e. A szintvizsga teljesítése a feltétele annak, hogy a tanuló tanulószereződést köthessen.

A szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételei a szakközépiskolában:

A szakközépiskola kilencedik-tizenkettedik évfolyamán az ágazathoz tartozó érettségi végzettséghez kötött – a Nemzeti alaptantervre épülő kerettanterv szerinti közismereti oktatással párhuzamosan – a szakképesítések közös tartalmi elemeit magában foglaló szakmai elméleti és gyakorlati oktatás folyik az ágazati szakképzési kerettanterv szerint.

A szakközépiskola a kilencedik-tizenkettedik évfolyamon az ágazatára előírt szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei szerint felkészít a kötelező szakmai érettségi vizsgatárgyból tehető érettségi vizsgára. A szakmai érettségi vizsga vizsgakövetelményeit – a közismereti érettségi vizsga követelményeinek figyelembevételével – az ágazatokra

előírt kötelező szakmai érettségi vizsgatárgyak követelményei tekintetében a Kormány adja ki.

A szakközépiskola a szakmai érettségit szerzett tanulóját szakképzési évfolyamán felkészíti legalább egy, az ágazathoz tartozó szakképesítésre.

A szakközépiskola tizenharmadik (első szakképzési) évfolyamán érettségi végzettséghez kötött, az OKJ-ban meghatározottak szerint a szakmai érettségi vizsga ágazatához tartozó szakképesítés komplex szakmai vizsgájára történő felkészítés folyik.

A szakképesítés ágazata szerinti szakmai érettségi vizsgával nem rendelkező, érettségi végzettséget szerzett tanulók részére a szakközépiskolában az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítés keretében a szakképzési évfolyamok száma kettő. Ebben az esetben a szakközépiskola a komplex szakmai vizsgára történő felkészítést a tizenharmadik-tizennegyedik (első-második szakképzési) évfolyamon szervezi meg.

A felkészítés a tizenharmadik (első szakképzési) évfolyamon a szakközépiskola kilencedik-tizenkettedik évfolyamára a szakképesítés ágazata szerinti szakképzési kerettanterv által előírt követelmények szerint folyik. A tizenharmadik (első szakképzési) évfolyam követelményeinek teljesítését követően a tanuló az ágazati szakmai érettségi vizsgatárgyból tehető érettségi vizsga teljesítésével szakmai érettségi végzettséget szerezhet.

Az OKJ szerint iskolai rendszerű szakképzésben megszerezhető szakképesítés-ráépülés esetén a szakképzési évfolyamok száma több lehet, azonban nem lehet több négy szakképzési évfolyamnál.

A szakközépiskolába alapfokú iskolai végzettséggel, valamint – ha a jelentkezők száma meghaladja a felvehető tanulói létszám kétszeresét – a központi felvételi eljárás keretében mért teljesítmény alapján, továbbá indokolt esetben a szakközépiskola felvételi eljárásában meghatározott követelmények teljesítésével lehet belépni.

A tanuló dönt arról, hogy a szakmai érettségi vizsgát követően továbbtanul-e a szakközépiskola komplex szakmai vizsgára felkészítő szakképzési évfolyamán.

A szakközépiskola szakképzési évfolyamán megszerezhető szakképesítésekről és az adott szakképesítésbe való bekapcsolódás feltételeiről a tanulót a szakközépiskolába való jelentkezésekor tájékoztatni kell. A szakképesítésre történő felkészítéskor a tanuló előzetes szakirányú szakmai képesítése és szakirányú szakképesítése a szakközépiskola pedagógiai programja részét képező szakmai programban meghatározottak szerint a tanulmányokba beszámítható, amelynek mértékéről és tartalmáról az iskola igazgatója határoz.

A tanuló az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítésbe bekapcsolódhat szakiskolai végzettség birtokában, a nemzeti köznevelésről szóló törvényben szabályozottak szerinti, érettségire történő középiskolai felkészítéssel párhuzamosan és azzal, hogy a tizennegyedik (második szakképzési) évfolyam a középiskola befejező évfolyamának elvégzése nélkül már nem kezdhető meg.

Ha a tanuló az előző bekezdés szerint kezdte meg az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítést, az érettségi végzettség megszerzésének határideje az utolsó szakképzési évfolyam első félévének utolsó tanítási napja.

A tanuló az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítésbe bekapcsolódhat a középiskola befejező évfolyamának elvégzésével azzal, hogy legkésőbb

a tizenharmadik (első szakképzési) évfolyam első félévének utolsó tanítási napjáig megszerzi az érettségi végzettséget. Megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya, ha a megadott határidőig az érettségi végzettséget nem szerzi meg.

Kizárólag szakképzési évfolyamokon folyhat a nevelés-oktatás a szakközépiskolában, ha a szakközépiskola olyan tanulót készít fel a komplex szakmai vizsgára, aki teljesítette a szakképzési évfolyamra történő belépés követelményeit.

Szakiskola:

A nemzeti köznevelésről szóló törvény szerint folyó szakiskolai képzésbe alapfokú iskolai végzettséggel vagy a nemzeti köznevelésről szóló törvényben szabályozott Köznevelési Hídprogram elvégzésével lehet bekapcsolódni.

Kizárólag szakmai elméleti és gyakorlati oktatás akkor folyhat a szakiskola szakképzési évfolyamain, ha a szakiskola olyan tanulót készít fel a komplex szakmai vizsgára, aki a szakiskolai közismereti kerettantervben előírt követelményeket vagy a középiskola tizedik évfolyamát eredményesen teljesítette.

A szakiskolai képzésben a szakképzési évfolyamok száma a közismereti kerettantervben előírt követelményeket teljesítő tanuló, valamint a gimnáziumban szerzett érettségivel vagy szakközépiskolában szerzett nem szakirányú szakmai érettségivel rendelkező tanuló esetén az OKJ-ban az adott szakképesítésre meghatározottnál eggyel kevesebb.

Azon tanuló részére, aki a szakközépiskolában szakirányú szakmai érettségi végzettséget szerzett, a szakiskolai képzés – a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározottak szerint – a meghatározott időnél rövidebb idő alatt is megszervezhető.

Ha a szakiskola több szakképesítés megszerzésére készít fel, a szakképzési évfolyamok száma – a felkészítési időtől függően – az egyes szakképzésekben eltérhet egymástól.

A szakiskola szakképzési évfolyamain a szakképzési kerettanterv szerint – a közismereti oktatással párhuzamosan – szakmai elméleti és gyakorlati oktatás folyik.

A *szakiskola* általános és alapozó szakmai képzést és szakképzést nyújt. Nem készít fel közvetlenül az érettségire. 2013 óta három éves duális szakiskolai képzés működik, melyben a szakmai gyakorlati képzés aránya a korábbinál nagyobb, már az első évfolyamtól, munkahelyen, tanulószerveződéses formában történik. A duális képzésnek megfelelően a tanulás és a vizsgáztatás is gyakorlatorientálttá válik, a gyakorlati vizsga minden szakképesítésnél megjelenik. A gazdaság igényeihez igazodó szakképzési feladat-ellátásban a gazdálkodó szervezetek szerepe erősödik, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara részt vesz a képzés gyakorlati megszervezésében.

Kizárólag szakmai elméleti és gyakorlati oktatás akkor folyhat a szakiskola szakképzési évfolyamain, ha a szakiskola olyan tanulót készít fel a komplex szakmai vizsgára, aki a szakiskolai közismereti kerettantervben előírt követelményeket vagy a középiskola tizedik évfolyamát eredményesen teljesítette.

A szakiskolai végzettség középfokú végzettségnek minősül.

A szakiskola tanulója a nemzeti köznevelésről szóló törvény átvételre és felvételre vonatkozó rendelkezései szerint folytathatja tanulmányait másik szakiskola, vagy középiskola megfelelő évfolyamán. A szakiskolai végzettséggel rendelkező tanulót kérésére a szakközépiskola tizedik évfolyamára kell felvenni, ha a követelményeket teljesítette.

Amennyiben a tanuló a négy kötelező közismereti érettségi vizsgatárgyból érettségi vizsgát tesz, a szakiskolában szerzett államilag elismert szakképesítést a tanuló kérésére középszintű szakmai érettségi vizsgának kell elismerni.

A szakiskolai végzettséggel rendelkező tanuló – közismereti tanulmányainak és teljesített szakmai követelménymoduljainak beszámításával – folytathatja tanulmányait olyan kétéves középiskolai képzésben, amely legalább négy kötelező közismereti érettségi vizsgatárgyból készít fel érettségire. A képzés követelményeinek teljesítése egyenértékű a középiskola befejező évfolyamának elvégzésével.

A szakiskolai végzettséggel rendelkező tanuló kétéves, érettségire történő középiskolai felkészítését a szakközépiskola tizenegyedik-tizenkettedik évfolyamán kell megszervezni azzal, hogy a szakközépiskola a tanulót a kötelező közismereti érettségi vizsgatárgyakra a közismereti kerettantervben a szakközépiskola kilencedik-tizenkettedik évfolyamára előírtak szerint készíti fel.

5.3. Szakmai vizsgáztatás szervezésének és folytatásának feltételei (Madarász Erik)

Az iskolai rendszerű szakképzésben a vizsga időpontja: február-március, május-június, és október-november. Az iskolarendszeren kívüli képzés vizsganapjait a szakképesítésért felelős miniszter határozza meg.

A szakmai vizsga szervezésének feltétele minden esetben az adott szakképesítéshez kapcsolódó vizsgaszervezési jogosultság megléte. A komplex szakmai vizsgák esetében a vizsgaszervezési szándékot minden szakképesítés esetében a Nemzeti Munkaügyi Hivatalhoz kell bejelenteni elektronikus úton, legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással hitelesítve.

A komplex vizsgabejelentés feltétele a vizsgaszervezési jogosultságon és az elektronikus aláíráson túl, hogy a vizsgaszervező intézmény regisztráljon az NMH rendszerében és ezáltal rendelkezzen felhasználónévvel és egyedi jelszóval. A belépéshez szükséges azonosítók meglétével a vizsgaszervezőnek lehetősége nyílik arra, hogy azon szakképesítések esetében, melyekhez rendelkezik érvényes vizsgaszervezési engedéllyel, elektronikus úton bejelentse vizsgaszervezési szándékát.

A vizsgaszervező a vizsgacsoportokat részszzakképesítésenként, szakképesítésenként vagy szakképesítés-ráépülésenként alakítja ki. A vizsgacsoport maximális létszáma nem haladhatja meg a 34 főt, az összevont vizsga esetén a 25 főt. A szakmai vizsga alól felmentés nem adható, kivétel, ha a vonatkozó SZVK erről másként nem rendelkezik.

Az idegen nyelvű képzések és a két tanítási nyelvű, valamint a nemzetiségi iskolában megvalósuló képzések és az idegen nyelvi tantárgyak kivételével a szakmai vizsga nyelve magyar.

A vizsga megkezdése előtt a vizsgaszervező legalább hét nappal korábban értesíti a vizsgabizottságot a vizsgatevékenységek helyszínéről, időpontjáról és a megvalósítással kapcsolatos egyéb tudnivalókról.

5.4. A vizsgázó jogai és kötelességei

(Mihálka Gáborné)

A szakképzési törvény hatálya alá tartozó szereplők a törvényben meghatározott szakképzési feladatokból eredő kötelezettségeiket és jogaikat a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő szakképzés megvalósítása érdekében kötelesek teljesíteni és jóhiszeműen gyakorolni (Szt. 1.§ (5)).

A tanulónak joga van életpálya-tanácsadásban részt venni (pályaorientáció). A tanácskérő támogatása az életpálya-tanácsadási szolgáltatás keretében az érdeklődésének, képességének, személyiségének és a munkaerő-piaci igényeknek megfelelően történik. A pályaterv kialakításában és megvalósításában, a tanácskérő a pályaválasztáshoz vagy a pályamódosításhoz kap segítséget (Szt. 2.§. (3)).

Az életpálya-tanácsadás formája az egyéni tanácsadás, a csoportos tanácsadás, a távtanácsadás és az előző program az életpálya-tanácsadási szolgáltatás keretében (Szt. 2.§. (4)).

A tanulónak joga van az *első szakképesítés ingyenes megszerzésére*. Az iskolai rendszerű szakképzésben elsőként megszerzett, az OKJ-ban szereplő minden olyan államilag elismert szakképesítés, amely munkakör betöltésére, foglalkozás, tevékenység gyakorlására képesít (Szt. 2.§. (6)).

A tanulónak/felnőttnek joga van szervezett képzésben való részvételre. A tanulási folyamat szinterei és formái sokfélék, ezek lehetnek a formális, az informális és a nonformális. Meghatározásuk a Fogalmak jegyzéke című fejezetben található.

Bármilyen úton is jutott hozzá a tudásához a szaktudást szerezni vágyó ember, arról a complex szakmai vizsgán (Lásd Fogalmak jegyzéke) kell számot adni.

A vizsgázónak joga részt venni a szakmai komplex vizsgán, és ott az előírt feltételek teljesítése után szakmai bizonyítványhoz jutni.

A komplex szakmai vizsgán, illetve az előkészítése alatt a vizsgázó kötelességei:

1. Az előírt határidőben személyesen vagy meghatalmazott útján, írásban jelentkezik a szakmai vizsgára a vizsgaszervezőnél. A jelentkezési lap kitöltésével mely az állami szakképzési és felnőttképzési szerv honlapjáról letölthető. (www.nive.hu/vizsgak/komplex-szakmai-vizsgak/formanyomtatvanyok) A jelentkezéshez csatolni kell az előírt okiratokat. Javító- vagy pótlóvizsga esetén a korábbi vizsga törzslapkivonatát, (komplex vizsga esetén törzslap kitöltésére szolgáló központi elektronikus rendszerből kinyomtatott, a vizsgaszervező által hitelesített törzslapkivonatot is, a vizsgafelmentés iránti kérelmet, valamint az ezt alátámasztó dokumentumokat(*315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 5. §.*)

2. Legkésőbb a szakmai vizsga első vizsgatevékenységéig bemutatja magyar állampolgár esetén a vizsgázó személyazonosságra alkalmas igazolványát, külföldi állampolgár esetén személyazonosságát igazoló hatályos úti okmányt, a szakképesítéshez

előírt iskolai előképzettséget tanúsító eredeti bizonyítványt, és a szakmai és vizsgakövetelményben előírt egyéb feltételek teljesítését igazoló okiratokat (*315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 5. §.*)

3. A lebonyolítási rendben megjelölt helyen és időben megjelenik és a szükséges és megengedett segédeszközök segítségével, legjobb tudása szerint teljesíti a vizsgafeladatokat.

4. Ha a szakmai vizsgát a vizsgázó a vizsgát neki fel nem róható okból meg sem kezdte, vagy megkezdte, de befejezni nem tudta, azokból a vizsgafeladatokból, amelyekből még nem vizsgázott, pótlóvizsgát tehet(*315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 40. §.*)

5. A vizsgázó az írásbeli, az interaktív, a központi gyakorlati, szóbeli vizsgán a vizsgaszervező vagy a képző intézmény bélyegzőjével ellátott lapokon dolgozik. a vizsgafeladat kidolgozásához segítséget nem kérhet és nem kaphat(*315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 24. §.*)

6. Ha a vizsgázó befejezte a vizsgafeladat kidolgozását, vagy a rendelkezésre álló idő letelt, dolgozatát, átadja a felügyelőnek, aki közvetlenül az átvételt követően ráírja a beadás időpontját és ellátja kézjegyével.

7. Ha a vizsgázónak el kell hagynia a vizsgatermet, engedélyt kér a felügyelőtől, és egyidejűleg részére átadja a dolgozatát.(*315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 25. §.*)

8. Ha a vizsgázó az írásbeli vagy interaktív vizsgán szabálytalanságot követ el, erről készült jegyzőkönyvet aláírja, különvéleményét rávezetheti. A vizsgabizottság haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanságot és dönt a vizsgázó esetén a vizsga további folytathatóságáról(*315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 26. §.*)

9. Gyakorlati vizsgafeladatát a kihúzott kiválasztott feladatlap alapján, az abban meghatározott segédanyagok használata mellett végzi. Ha a vizsgázó a vizsgafeladatokat befejezte, azt közli a vizsgabizottság egyik tagjával, aki ennek időpontját feljegyzi, az elkészült gyakorlati vizsgamunkákat átveszi (*315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 27-28. §.*)

10. A szóbeli vizsgatevékenységnél a vizsgázó a vizsgafeladat jellegének megfelelően önállóan felel vagy szakmai megbeszélést folytat. Az önálló ismertetés csak akkor szakítható meg, ha a vizsgázó nyilvánvalóan és súlyosan téved, vagy a kifejtésben elakad(315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 31-32. §).

11. A vizsgázó a kijavított és értékelt írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati dolgozatot és az értékelési útmutatót a lebonyolítási szabályzatban meghatározott módon és időben megtekintheti. A megtekintésre úgy kell időt biztosítani, hogy a vizsgázó az észrevételeit a vizsga utolsó vizsgatevékenységének megkezdése előtt írásban leadhassa a vizsgaszervező képviselőjének. Észrevétel kizárólag az értékelési útmutatóban foglaltaktól eltérő javítás vagy az értékelés számszaki hibája esetében tehető(315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 35. §).

5.5. A végbizonyítvány és a modulzáró vizsga

(Mihálka Gáborné)

A modulzáró vizsga (Lásd Fogalmak jegyzéke) az iskolarendszeren kívüli képzésben a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltétele, a szakképzést folytató intézmény által megszervezett vizsga.

A modulzáró vizsga egyrészt a képzési folyamat lezárásaként, másrészt a vizsgára bocsáthatóság feltételeként értelmezhető.

Tartalmát, kereteit ellentétben a modulós rendszerrel nem a képző intézmények határozzák meg, hanem a jogszabály. A szakmai és vizsgakövetelményekben előírásra került a modulzáró vizsgák tartalma, melyik követelménymodul kompetenciáit kell felmérni és az, hogy ezt milyen vizsgatevékenységgel kell teljesíteni. Meghatározásra került az is, hogy ezeket a modulzáró vizsgákat milyen eredménnyel kell legalább teljesíteni ahhoz, hogy a jelölt a szakmai vizsgára bocsátható legyen.

Az OKJ-ban található olyan szakképesítések pl. a pénzügyi szakterületen, ahol a modulzáró vizsgát is központilag készített tételek alapján teljesítik a hallgatók. Általánosságban azonban a képző intézmény állítja össze a feladatsort, az SZVK-ban meghatározott modulokból.

A vizsgára bocsátás feltételeként meghatározott modulzáró vizsga ezáltal kötődik a szakképesítés vizsgarendszeréhez. A modulzáró vizsga nem tekinthető a szakmai vizsga leképezésének, egy próbavizsgának, tematikájában, tagolódásában azokhoz a modulokban levő kompetenciákhoz kötődik, amelyeket az SZVK rendelete előír. A komplex vizsgán viszont annak a felmérése történik, hogy a vizsgán részt vevők szakmai elméleti és gyakorlati tudása, képességei, készségei, ismeretei elegendőek-e az OKJ-ban meghatározott szakképesítés megszerzéséhez, a szakképesítéssel betölthető munkakörök feladatainak, tevékenységeinek ellátásához.

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a vizsgára történő jelentkezéskor benyújtandó dokumentumok közül a szakképzési törvényben, a felnőttképzés tekintetében kötelező modulzáró vizsga letételét igazoló dokumentum bemutatása szükséges. Ezen igazolás mintája a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatóságának honlapjáról letölthető.

Az iskolarendszeren kívüli szakképzés esetén modulzáró vizsgára jelentkezhet az is, aki képzésben nem vett részt. A modulzáró vizsga képzés nélküli teljesíthetősége egyéni tanulási utakra is lehetőséget nyújt, de kizárólag csak a felnőttképzésben.

Az iskolai rendszerű szakképzésben az évfolyam teljesítését igazoló bizonyítványban foglaltak szerint teljesített tantárgyak – a szakképzési kerettantervben meghatározottak szerint – egyenértékűek az adott követelménymodulhoz tartozó modulzáró vizsga teljesítésével (Szt. 10.§).

Az iskolai rendszerű képzés szabályozó rendszere garantálja a képzés közbeni méréseket, ezért az iskolai rendszerű képzésben a tanulóknak nem kell modulzáró vizsgákat tenni, azokat a szakképzési évfolyamokat lezáró bizonyítvány kiváltja.

Szakképesítést igazoló bizonyítványt az kaphat, aki a komplex szakmai vizsgán teljesítette a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott valamennyi követelményt (Szt. 9.§ (4)).

A komplex szakmai vizsgán csak olyan bizonyítvány és nyomtatvány használható, amelyet a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter hagy jóvá. A bizonyítvány és a nyomtatvány előállításához és forgalmazásához a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter engedélye szükséges(Szt. 9.§ (8))

A szakmai vizsga szerepe azért is nagyon lényeges, mert a munkaadók olyan munkavállalót szeretnének, akik kompetenciájuk alapján képesek a szakképesítésük által lefedett, többféle feladat ellátására és arra is, hogy a technológiaváltást követően célra orientált rövid továbbképzéssel el tudják végezni az új feladataikat. A vizsgán folytatott mérés értékelő felelősségteljes a munkaadói és munkavállalói elvárások, de sok esetben az élet és vagyónvédelem szempontjából is.

A magyar gyakorlatban a szakképzettség, valamely országos érvényű az eredményes vizsgát követően kiadott, jogszerűen okirattal igazolható, a szakképesítést igazoló bizonyítvány.

A szakképesítés megszerzését igazoló bizonyítvány közokirat. A vizsgázó a szakmai és vizsgakövetelménynek megfelelően eredményes vizsgaletétel után, Magyarország címerével ellátott, részszakképesítés, szakképesítés vagy szakképesítés-ráépülés megszerzését igazoló bizonyítványt kap(315/2013 (VIII.28) Kormányrendelet 44. §).

6. A VIZSGA ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI (Mihálka Gáborné)

A komplex szakmai vizsga állami vizsga, olyan összetett, egységes mérési eljárás, amelyet vizsgabizottság előtt kell letenni. A komplex szakmai vizsgát függetlenül az előképzettségtől és gyakorlattól mindenkinek teljesítenie kell. Felmentés – bizonyos szűk kivételektől eltekintve – nem adható.

Az OKJ-ban szereplő szakképesítésekhez kiadott szakmai és vizsgakövetelményekben foglalt vizsgafeladatok alapján elmondható, hogy a komplex szakmai vizsga jellemzően gyakorlatorientált, - kevés kivételtől eltekintve - kötelező tartalmi eleme a gyakorlati vizsgatevékenység, amely mellett a szakképesítés jellegétől függően további kötelezően előírt vizsgatevékenység (az írásbeli és/vagy szóbeli) is megtalálható.

A komplex szakmai vizsgáztatás bevezetése a vizsga menetét, lebonyolítását befolyásolja leginkább, mert a komplex értelmezés, kezelés révén jelentősen lecsökkenthető a vizsgarészek, vizsgafeladatok száma, a vizsga időtartama és a szakmai vizsgához kapcsolódó adminisztrációs feladatok mennyisége. A tudás komplex eljárás keretében történő mérése realisabb, átfogóbb képet ad a vizsgázó felkészültségéről, mint az anyagot modulokra bontó, és az egyes részeket nehezen átlátható, többszörösen súlyozott, százalékos módon mérő értékelés.

Az új törvényi keretek a szakmai vizsga komplex jellegén túl további jelentős változásokat is hoztak.

Független vizsgabizottság- összeférhetetlenség

Az országos képzési jegyzékben szereplő szakképesítések esetében alapelv a képzőtől független vizsgáztatás, aminek célja az országosan egységes követelmények érvényesítése. A képzések eltérő színvonala, módszerei, körülményei a számonkérésben ne tükröződjenek, egységes követelményeket támasztva a vizsgázók elé.

A függetlenségre való törekvést megfogalmazza a törvény is és a vizsgarendelet is. A függetlenségre való törekvés csak akkor lehet sikeres, ha a kijelölésnél minden fél figyel a személyi összeférhetetlenség elkerülésére. A jogszabály tételesen felsorolja az összeférhetetlenség eseteit.

- A vizsgaszervező alkalmazottja nem lehet vizsgaelnök abban az intézményben, amellyel közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban vagy megbízási jogviszonyban áll(*315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet* 11.§).
- Nem lehet vizsgaelnök vagy – a képző intézmény által delegált vizsgabizottsági tag kivételével – a vizsgabizottság tagja az, aki a vizsgacsoportban szereplő vizsgázó oktatásában vagy a vizsgára történő felkészítésében közvetlenül részt vett.

- Nem lehet vizsgálónök vagy a vizsgabizottság tagja az, aki a vizsgázónak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 685. § b) pontja szerinti közeli hozzátartozója vagy hozzátartozója.

A komplex szakmai vizsgáztatás keretszabályait az Szt. 9-16. §-ai tartalmazzák. E rendelkezések képezik az alapot a komplex szakmai vizsgáztatás új rendszerének felépítéséhez, továbbá iránymutatásul szolgálnak.

- A komplex szakmai vizsga az SZVK-ban előírt szakmai követelményeknek az elsajátítását egységes eljárás keretében méri.
- A komplex szakmai vizsgát az SZVK alapján és a (jogszabályban kiadott) szakmai vizsgaszabályzat rendelkezései szerint kell megtartani.
- Szakképesítést igazoló bizonyítványt az kaphat, aki a komplex szakmai vizsgán teljesítette az SZVK-ban meghatározott valamennyi követelményt.
- A komplex szakmai vizsga állami vizsga, amely Magyarország területén szervezhető, és amelyet vizsgabizottság előtt kell letenni. A komplex szakmai vizsga vizsgabizottsága Magyarország címerét tartalmazó körbélyegzőt használ.
- A szakmai vizsgabizottság a javítóvizsgán, a tanulónak a javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján részsakképesítést igazoló bizonyítványt állíthat ki, ha a tanuló a komplex szakmai vizsgán eredménytelen vizsgát tett vagy csak a komplex szakmai vizsga követelményeinek egy részét teljesítette, és a vizsgázó által teljesített követelmények megfelelnek valamely részsakképesítés vagy részsakképesítések követelményeinek.
- Megmaradtak a központi vizsgadokumentumok (bizonyítvány, törzslap), de a törzslapok adatai 2013. szeptember 1-jétől központi elektronikus nyilvántartásban kerülnek rögzítésre.
- Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a vizsgára bocsátás kötelező feltételévé vált a modulzáró vizsga, míg az iskolai rendszerű képzésben az évfolyamok eredményes teljesítése továbbra is megfelel a modulzáró vizsgának.
- Részletesebb, pontosabb lett a sajátos nevelési igényű vizsgázók speciális vizsgafeltételeinek, felmentési lehetőségeinek törvényben foglalt szabályozása.
- Lényegesen megváltozott a vizsgálónök/vizsgabizottsági tag megbízására vonatkozó szabályozás. Az OKJ-ban szereplő összes szakképesítés és minden vizsgálónök és vizsgabizottsági tag esetében a megbízások kiadása egységesen az állami szakképzési és felnőttképzési szerv (a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatóságának) törvényben kijelölt feladata lett. Azon szakképesítések esetén, ahol a szakképesítésért felelős miniszter a szakképesítés gondozását megállapodással a

gazdasági kamarának adta át, a vizsgaelnök kijelölése a gazdasági kamara javaslata alapján történik.

- Megváltozott a vizsgabizottság létszámára, összetételére vonatkozó előírás is. A vizsgabizottság létszáma 4 főre emelkedett és egy tagja minden esetben a vizsgára felkészítő képzésben részt vett oktató kell, hogy legyen.
- Változatlanul a vizsgát szervező intézmény jelöli ki a komplex szakmai vizsga helyét és időpontját (az egyéb jogszabályban meghatározott keretek figyelembe vételével), és gondoskodik a szükséges vizsgafeltételek folyamatos biztosításáról.
- A törvény szabályozási körébe került a vizsgaszervezőkre vonatkozó azon előírás, miszerint a komplex szakmai vizsgát szervező intézmény köteles gondoskodni arról, hogy a kialakított vizsgacsoport tagjai eredménytelen szakmai vizsga esetén legkésőbb a komplex szakmai vizsgát követő vizsgaidőszak végéig javító-, vagy pótlóvizsgát tehessenek.
- Szigorodtak a vizsgabizottság elnökének és tagjának jelölhetőségére vonatkozó lehetőségek is. Az új előírások szerint kijelölést már csak az országos szakképzési névjegyzék részét képező vizsgaelnöki, illetve vizsgabizottsági névjegyzéken szereplő személyek kaphatnak.
- Pontosításra, megerősítésre kerültek a szakképesítésért felelős miniszter által végezhető komplex szakmai vizsga eseti szakmai ellenőrzésének keretei, szabályai.

6.1.A szakmai vizsgára jelentkezés feltételei

(Mihálka Gáborné)

A vizsgára történő jelentkezéshez kapcsolódó eljárás lényegében nem változott. A jelentkezéskor benyújtandó dokumentumok közül minden esetben szükséges a modulzáró vizsgák letételét igazoló dokumentum bemutatása iskolarendszeren kívüli képzés vizsgáinál. Újdonság, hogy ezen igazolás mintája a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatóságának (a továbbiakban: NMH SZFI) honlapjáról letölthető lesz.

A vizsgára történő jelentkezés folyamata (315/2013 (VIII.28) Kormányrendelet)

A vizsgázó az előírt határidőben személyesen vagy meghatalmazott útján, írásban jelentkezik a szakmai vizsgára a vizsgaszervezőnél. A jelentkezési lap kitöltésével mely az állami szakképzési és felnőttképzési szerv honlapjáról letölthető (www.nive.hu/vizsgak/komplex szakmai vizsgák/formanyomtatványok). A jelentkezéshez csatolni kell az előírt okiratokat, javító- vagy pótlóvizsga esetén a korábbi vizsga törzslap kivonatát, (komplex vizsga esetén törzslap kitöltésére szolgáló központi elektronikus

rendszerből kinyomtatott, a vizsgaszervező által hitelesített törzslapkivonatot is) a vizsgafelmentés iránti kérelmet, valamint az ezt alátámasztó dokumentumokat. 5. § (1)

A jelentkezési lapon fel kell tüntetni a következő adatokat:

- a vizsgára jelentkező nevét,
- születési nevét, (akkor is ki kell tölteni, ha azonos a névvel)
- születési helyét, idejét,
- lakcímét,
- tanulói azonosító számát(iskolai rendszerben),
- anyja születési nevét,
- állampolgárságát,
- a megszerezni kívánt szakképesítés OKJ szerinti azonosító számát és OKJ szerinti megnevezését,
- a szakmai vizsgára felkészítő képző intézmény megnevezését, címét,
- a képzés formáját aszerint, hogy a vizsgázó iskolai rendszerű vagy iskolarendszeren kívüli képzésben vett részt vagy képzésben nem vett részt,
- a vizsgaszervező megnevezését,
- a vizsga, javítóvizsga vagy pótlóvizsga várható időpontját, javítóvizsga vagy pótlóvizsga esetén a teljesítendő vizsgafeladatok megjelölését,
- a vizsgára történő jelentkezés dátumát,
- A vizsgára jelentkezőnek alá kell írnia, e nélkül érvénytelen

A vizsgaszervező a jelentkezést a vezetőjének aláírásával fogadja el, majd a külön záradék aláírásával tanúsítja, hogy a vizsgázó a vizsgára bocsátáshoz szükséges feltételekkel rendelkezik, és az azokat igazoló dokumentumokat a vizsgát megelőzően bemutatta.

Miután minden szükséges aláírás, és pecsét rákerült a dokumentumra, a vizsgaszervező egy másolatot visszaad a vizsgázónak, aki ezzel a dokumentummal tudja igazolni a jelentkezését és azt, hogy minden feltételt teljesített a vizsgára való bocsátáshoz. 6§.(3)

A vizsgára való jelentkezés feltételeit a vizsgaszabályzat írja elő (315/2013 (VIII.28. Kormányrendelet 5.§).

A vizsgázónak a vizsgára való jelentkezéskor be kell mutatnia:

- magyar állampolgár esetén a vizsgázó személyazonosságát igazoló igazolványát,
- külföldi állampolgár esetén személyazonosságát igazoló hatályos úti okmányt
- szakképesítéshez előírt iskolai előképzettséget tanúsító eredeti bizonyítványt (okiratot), vagy a szakmai és vizsgakövetelményben megjelölt bemeneti kompetenciák méréséről és megfelelő szintjéről szóló igazolást, amely az állami szakképzési és felnőttképzési szerv honlapjáról letölthető formanyomtatványon is benyújtható, .
(www.nive.hu/vizsgak/komplex_szakmai_vizsgak/formanyomtatvanyok)

- a szakmai és vizsgakövetelményben előírt szakmai előképzettséget igazoló bizonyítványt vagy annak a képző intézmény vagy a vizsgaszervező által hitelesített másolatát,
- előzetes szakmai gyakorlat teljesítését igazoló dokumentumot.

Legkésőbb a vizsga első vizsgatevékenységének megkezdéséig be kell mutatni:

- az SZVK-ban előírt egyéb feltételek teljesítését igazoló okiratot, pl nyelvvizsgabizonyítvány,
- iskolai rendszerű szakképzés esetén a szakképzés befejezését igazoló bizonyítványt,
- iskolarendszeren kívüli képzésben a szakmai és vizsgakövetelményben foglaltak szerinti szakmai követelménymodulok modulzáró vizsgáinak letételét igazoló igazolást. Az igazolás az állami szakképzési és felnőttképzési szerv honlapjáról letölthető formanyomtatványon is benyújtható. . (www.nive.hu/vizsgak/komplex szakmai vizsgák/formanyomtatványok)

A vizsgára történő jelentkezéskor kell benyújtani a vizsgával kapcsolatos kérelmeket, és egyidejűleg csatolni kell a kérelem alapjául szolgáló iratokat.

A javító- vagy pótlóvizsgára való jelentkezéskor a vizsgázónak a jelentkezési lapjához csatolnia kell a törzslap kitöltésére szolgáló központi elektronikus rendszerből kinyomtatott, a vizsgaszervező által hitelesített törzslapkivonatot is.

A vizsgára jelentkezés benyújtásának határideje

- az iskolai rendszerű vizsgák esetében
  - a februári–márciusi vizsgaidőszak esetén a vizsgaidőszakot megelőző év december hónapjának első napja,
  - a májusi–júniusi vizsgaidőszak esetén a vizsgaidőszak éve február hónapjának tizenötödik napja,
  - az októberi–novemberi vizsgaidőszak esetén a vizsgaidőszak éve augusztus hónapjának utolsó munkanapja,
- az iskolarendszeren kívüli vizsgák esetében, a vizsgaszervező által meghatározott időpont, amely nem lehet későbbi, mint az első vizsgatevékenységét megelőzően negyvenötödik naptári napnál.

6.2. Szakmai vizsgáztatás az iskolai rendszerű és az iskolarendszeren kívüli szakképzésben

(Szabados Lívía)

Az állam által elismert szakképesítés, OKJ-s bizonyítvány megszerzése különböző képzési folyamatok lezárásával érhető el. A szükséges ismeretek elsajátítása történhet iskolai rendszerben és iskolarendszeren kívül, amely elsősorban a képzésben résztvevők életkorától függ. Alapvető különbség ezenkívül a két tanulási út között a képzés időtartamában található, azonban lezárásuk minden esetben a komplex szakmai vizsgán történő, adott szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményében meghatározott feladatok eredményes teljesítésével valósul meg.

Az életkori kötöttségek szabályai a következők:

Iskolai rendszerben általában a középfokú képzés megkezdésének feltétele az alapfokú iskolai végzettség (8 osztály elvégzése), a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 60. § (2) értelmében pedig „A tanuló attól az évtől kezdődően, amelyben [...] középiskola és szakiskola esetén huszonegyedik életévét betölti, kizárólag felnőttoktatásban kezdhet új tanévet.”

Iskolarendszeren kívül oktatásban pedig a 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről 13.§. (4) rendelkezése szerint „Tanköteles tanulóval OKJ szerinti szakképesítés megszerzésére irányuló képzésre szerződés nem köthető.”

Különbözőségek a képzési időtartamot tekintve:

A képzések időtartamát az Országos Képzési Jegyzék határozza meg, mind az iskolai rendszerű, mind az iskolarendszeren kívüli oktatást érintően. Általánosan elmondható, hogy szakiskolában 3 évfolyamos szakmai képzés folyik, szakközépiskolában pedig 4 év ágazati szakképzési kerettanterv szerinti oktatást követően a szakmai érettségire épülő szakmák esetében 1, érettségit szerzett tanulók esetében 2 évfolyamon folyik komplex szakmai vizsgával záruló szakképesítésre történő felkészítés.

Az ún. egyenszilárdságú bizonyítványt jelentő minőségi tudás megszerzése érdekében változás, hogy az iskolarendszeren kívüli képzések tekintetében a minimális képzési idő is meghatározásra került a 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről 1. számú mellékletének 6. (H) oszlopában.

A szakképzési specifikumok függvényében előfordulnak olyan képesítések, amelyek mind iskolai rendszerben, mind iskolarendszeren kívül elsajátíthatóak, de léteznek olyanok is,

amelyek csak az egyik tanulási útvonalon érhetőek el, erről szintén a fenti rendelet 1. számú mellékletének 5. és 6. (G-H) oszlopa nyújt útmutatást.

Különbözőségeket a vizsgára bocsátás feltételeit érintően:

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a képzési szakaszokat modulzáró vizsga zárja le, amelyek összevontan is megszervezhetőek, ha ez a lehetőség a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározásra került. A 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről 10. § (2), (3) rendelkezései alapján „Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltétele a szakmai és vizsgakövetelményben előírt modulzáró vizsga eredményes letétele.”

„Az iskolai rendszerű szakképzésben az évfolyam teljesítését igazoló bizonyítványban foglaltak szerint teljesített tantárgyak – a szakképzési kerettantervben meghatározottak szerint – egyenértékűek az adott követelménymodulhoz tartozó modulzáró vizsga teljesítésével.”

Iskolarendszeren kívül a modulzáró vizsgákról szóló igazolást, iskolai szakképzés esetén a befejezését igazoló bizonyítványt a vizsgára történő jelentkezéshez csatolni szükséges.

Különbözőségeket a vizsgaszervezési jogosultságok szerint:

A vizsgaszervezési jogosultságok lehetőségeit az Szt. 12 §-a határozza meg a komplex szakmai vizsgák tekintetében.

Iskolai rendszerű képzések esetén a korábbi gyakorlatnak megfelelően kizárólag a szakképző iskolák „alanyi jogon” szervezhetik az általuk oktatott szakképesítések esetén a komplex szakmai vizsgákat.

Iskolai rendszeren kívüli képzések esetében a vizsgaszervezők leggyakrabban a komplex szakmai vizsga szervezését engedélyező kormányhivatal által lefolytatott engedélyezési eljárás alapján arra vizsgaszervezési engedélyt kapott intézmények. (Ezen engedélyezési eljárás kereteit a 111/2010. (IV. 9.) Kormányrendelet a szakmai vizsga megszervezésére vonatkozó engedély kiadásának és a vizsgaszervezési tevékenység ellenőrzésének részletes szabályairól szóló rendelet teremti meg.)

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv (NMH SZFI) valamennyi szakképesítésre irányuló szakképzés tekintetében szervezhet vizsgát az Szt. felhatalmazása alapján, annak érdekében, hogy valamennyi szakképesítés tekintetében biztosított legyen a szakmai vizsga Magyarország egész területén.

Vizsgaszervezési jogosultsággal bírnak még:

- a szakképesítésért felelős miniszter által jogszabályban kijelölt, irányítása alá tartozó intézmények, felügyelete alá tartozó szerv által irányított intézmények,
- az állami felnőttképzési intézmény az államháztartás vagy az európai uniós források által támogatott, állam által elismert szakképesítésekre irányuló szakképzés tekintetében,
- továbbá a szakképző iskolák alanyi jogon a velük felnőttképzési szerződést kötöttek számára esetén, a szakképző iskola által iskolai rendszerben oktatható szakképesítésre (és ezek részsakképesítéseire) irányuló szakképzés esetén.

A komplex vizsga időpontjai:

Az új vizsgaszabályzat általános rendelkezései (2-4.§-ai) határozzák meg a lehetséges vizsgaidőpontokat.

Az iskolai rendszerű szakképzésben a tanév rendjében meghatározott vizsgaidőszakokban, február–március, május–június és október–november hónapban lehet vizsgát tartani.

Az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgatevékenység országos központi vizsganapjait a szakképesítésért felelős miniszter határozza meg - évente, legkésőbb október végéig - mind az iskolai rendszerű, mind az iskolarendszeren kívüli szakképzésre. A nem központi gyakorlati és a szóbeli vizsgatevékenységek vizsgaidőpontját mindkét esetben a vizsgaszervezők állapítják meg.

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a központilag meghatározott írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati vizsgaidőponttól eltérő időpontban is kerül sor vizsgaszervezésre, azonban az ennek lebonyolításával járó többletköltség a vizsgaszervezőt terheli.

A vizsgaszervezők a szakképesítésért felelős miniszter által meghatározott központi vizsganapokra vonatkozó tájékoztatását az NMH SZFI honlapján találják meg.

6.3. Független 4 tagú vizsgabizottság együttes feladatai

(Szabados Lívía)

A független, négy tagú szakmai vizsgabizottság feladatait, s azok megosztását a 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló rendelet határozza meg, a következők szerint:

- A vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai együttesen és az általuk külön-külön felügyelt vizsgafolyamatok tekintetében önállóan is felelősek a vizsga szabályos és zavartalan lefolytatásáért.

- A vizsga megkezdését megelőzően tájékoznak a képzés speciális tartalmáról, körülményeiről.
- Döntenek, és határozatot hoznak a vizsgafelmentésekről, amelyről a vizsgázót legkésőbb a vizsga első vizsgatevékenységének megkezdése előtt három nappal tájékoztatják
- A vizsga megkezdését megelőzően részt vesznek a lebonyolítási rendre vonatkozó javaslat jóváhagyásában
- A vizsga megkezdése előtt részt vesznek a gyakorlati feladatlaponra vonatkozó javaslat jóváhagyásában
- A vizsga lebonyolítási rendjében rögzítettek szerint vesznek részt a vizsgán, illetve a vizsgáztatásban
- Az írásbeli, az interaktív és a központi gyakorlati vizsgatevékenységeknél a teljes vizsgabizottságnak vagy – a vizsga lebonyolítási rendjében rögzítettek szerint – a vizsgabizottság legalább egy, nem a képző intézményt képviselő tagjának kell részt vennie a vizsgán.
- A nem központi gyakorlati és a szóbeli vizsgatevékenységeknél a teljes vizsgabizottságnak kell részt vennie, kivéve ha ezen vizsgatevékenységek párhuzamosan folynak. Ebben az esetben a lebonyolítási rendben rögzítésre került és a vizsgahelyszínek vagy a vizsgáztató helyek mindegyikénél a vizsgabizottság legalább két tagja van jelen.
- A teljes vizsgabizottságot titoktartási kötelezettség terheli: a gyakorlati feladatlapon tekintetében azok felhasználásáig, a vizsgaeredmények tekintetében azok kihirdetéséig.
- Valamennyi vizsgatevékenység megkezdésekor a vizsga lebonyolítási rendjében rögzítettek szerint ellenőrzik a vizsgázó személyazonosságát.
- A vizsgaelnök a vizsgabizottsági tagok közreműködésével ellenőrzi a vizsga jogszabályban előírt dokumentumainak meglétét, azok formai és tartalmi megfelelését.
- A vizsgaelnök a vizsgabizottsági tagok közreműködésével ellenőrzi – a vizsgázók jelentkezési iratai alapján – a vizsga megkezdésére való jogosultság feltételeinek meglétét.
- Meggyőződnek a gyakorlati feladatok ellátására kijelölt helyszín, valamint a szükséges személyi és tárgyi feltételek megfelelőségéről.
- A vizsgatevékenységek lebonyolításának helyszínét, személyi és tárgyi feltételeit, azok biztosításának módját, a feltételek megfelelőségének írásban rögzített tényét aláírásukkal hitelesítik.

- A vizsga lebonyolítása, ha a vizsga lebonyolításának jogszerű feltételei nem biztosítottak, a vizsgabizottság határozata alapján függeszthető fel.
- Ha a vizsgaszervezés helyi sajátosságai vagy rendkívüli esemény ezt indokolja, egy nappal meghosszabbíthatják/meghosszabbítják a vizsga időtartamát.
- Ha az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgatevékenységen szabálytalanság történik, azt haladéktalanul kivizsgálják, és külön jegyzőkönyvben rögzítve, döntenek a vizsgázó esetén a vizsga további folytathatóságáról.
- A teljes vizsgabizottság részt vesz a vizsgabizottsági értekezletek döntéshozatalában, mely csak ez esetben határozatképes.
- A lebonyolítási rendben rögzítetteknek megfelelően vesznek részt a vizsgáztatásban
- Gondoskodnak az elkészült gyakorlati vizsgamunkák értékeléséről.
- Részt vesznek a részeredmények kialakításában és a vizsgaeredmény véglegesítésében.
- Aláírják a vizsgajegyzőkönyvet és az elektronikus rendszerből kinyomtatott törzslapot.
- A vizsga lezárását követően a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai külön-külön elkészítik a vizsgával kapcsolatos észrevételeket, javaslatokat tartalmazó elektronikus jelentésüket, amelyet a vizsga befejezését követő egy héten belül rögzítenek az elektronikus felületen.

6.4. A komplex vizsga jegyzői feladatai

(Freinwald Éva)

A komplex szakmai vizsgáztatás általános szabályairól szóló 315/2013. (VIII.28.) Kormányrendelet 18.§ „A vizsga jegyzője a vizsga előkészítésével, lefolytatásával és lezárásával kapcsolatos írásbeli, dokumentálási feladatokat látja el.

A jegyző feladatköre:

- a) vezeti a vizsgajegyzőkönyvet,
- b) összesíti a vizsga részeredményeit,
- c) kitölti és vezeti a törzslapot,
- d) kitölti a bizonyítványt,
- e) elvégzi a vizsgával kapcsolatos egyéb adminisztratív teendőket,
- f) felelős a törzslap és a bizonyítvány adatainak összeolvasásáért, egyezségéért,
- g) gondoskodik a vizsga lezárását követően a vizsga dokumentumainak a vizsgabizottság által történő hitelesítéséről, valamint
- h) gondoskodik a vizsga lezárását követően az elektronikus adatszolgáltatási kötelezettség teljesítéséről” (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 18. §).

A jogszabályban felsorolt feladatok magas szintű ellátása sok felkészülést és előkészületet igényel. Fontos számára, hogy ismerje a komplex szakmai vizsgáztatás általános szabályairól szóló 315/2013. (VIII.28.)Kormányrendeletet, valamint az adott szakképesítés/részzakképesítés/ráépülés szakmai és vizsgakövetelményét.

A jegyzői megbízás:

A jegyző megkapja megbízását a vizsgaszervezőtől, valamint az e-mail címére a központi elektronikus rendszerbe való belépéshez szükséges jelszavát. Megbízólevele csak az alapinformációkat tartalmazza, így feltétlenül szükséges a mielőbbi kapcsolatfelvétel a vizsgaszervezővel illetve a képző intézménnyel, akik valamennyi, az előkészítő feladatokhoz szükséges adatokat biztosítják a részére:

A vizsgázók névsorát és adatait

A vizsgabizottság nevét, elérhetőségét (telefonszám, e-mail cím)

A vizsgarendet

A vizsgázók statisztikai adatait

Tájékoztatást kap arról, hogy:

A vizsgacsoportban van-e felmentési kérelemmel rendelkező vizsgára jelentkező

(Ebben az esetben a vizsgaszervező tájékoztatja a vizsgabizottság döntéséről (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 7.§.(4)) és rögzíti a vizsgabizottság határozatát a vizsgajegyzőkönyvben)

A vizsgacsoportban van-e javító- vagy pótlóvizsgás

(Ebben az esetben a vizsgaszervező hitelesített törzslapmásolatot állít ki és átadja a jegyzőnek)

Mivel a jegyző munkájához feltétlenül szükséges a megfelelő informatikai háttér, ezért egyeztetnek:

A vizsgahelyszínen biztosított technikai feltételekről (számítógép, számítógépre telepített megfelelő böngészők, internetelérhetőség)

A jegyző előkészülete a szakmai vizsgára:

- A fenti adatok és dokumentumok, valamint az adott szakmai vizsgára vonatkozó SZVK alapján előkészíti a vizsgabizottság részére a vizsga megkezdéséhez szükséges dokumentumokat;
- A lebonyolítási rendre vonatkozó javaslatot (A vizsgaszervezővel együtt, (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 13.§ (2); R. 14.§ (1) b.)), amelyet a vizsga megkezdését megelőzően a vizsgaelnök a vizsgabizottsági tagokkal egyeztetve jóváhagyja (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 15.§(3)). A vizsgajegyzőkönyv mellékletét képezi (R. 47.§ (2));

- A vizsgajegyzőkönyvet (Egyetlen vizsgajegyzőkönyv készül, amely időrendi sorrendben tartalmazza a szakmai vizsga valamennyi eseményét, tehát folyamatosan kell vezetni. A vizsga megkezdésére előkészített jegyzőkönyv tartalmazza a vizsgabizottság határozatait pl. a lebonyolítási rend elfogadásáról, a felmentési kérelmekkel kapcsolatos döntésről stb.)
- Belép a központi elektronikus rendszerbe és felviszi a szakmai vizsga alapadatait
- Előkészíti a vizsgabizottság „nyilatkozatát” a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott személyi és tárgyi feltételek megfelelőségéről (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 21.§ (4)).
- Kitölti a szakmai bizonyítványok általános adatait (képző intézmény megnevezése, vizsgaszervező megnevezése, szakképesítés/részsakképesítés/ráépülés OKJ száma, megnevezése)

A jegyző tevékenysége a szakmai vizsgán:

a.) A vizsgabizottság a vizsga megkezdése előtt tanulmányozza a vizsgaszervező és a képző intézmény által biztosított dokumentumokat, tájékozódik az SZVK által előírt személyi és tárgyi feltételekről, majd a jegyző által a vizsgaszervezővel egyeztetve előkészített dokumentumokat elfogadja, vagy amennyiben szükséges kiegészíti, illetve módosítja. A jegyző a vizsgabizottság által kért kiegészítéseket illetve módosításokat rögzíti.

b.) A jegyző átadja az elfogadott dokumentumokat aláírásra a vizsgabizottság részére:

Lebonyolítási rend

„Nyilatkozat” a személyi és tárgyi feltételek megfelelőségéről (amelyet mellékletként csatolni kell majd a vizsgajegyzőkönyvhöz)

A vizsgajegyzőkönyv aláírására, mivel folyamatosan kell vezetni, csak a vizsga lezárását követően kerül sor.

c.) Amennyiben a szakmai vizsga tartalmaz **írásbeli/interaktív/központi gyakorlati vizsgatevékenységet**, a jegyző előkészíti a vizsgajegyzőkönyv erre vonatkozó részét. Rögzítésre kerül:

- A csomagban érkezett feladatlapok felbontásának, valamint a megnyitásának időpontja;
- A csomag sértetlenségének, sérült, felbontott vagy megnyitott állapotának ténye;
- A jelenlévők neve;
- A vizsgabizottság jelenlevő tagjának/tagjainak esetleges megállapításai;
- Amennyiben szabálytalanság történik (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 26.§ (2),(3));

A vizsgatevékenység befejezését követően mellékletként csatolja a felügyelő által elkészített ülésrendet (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 24.§).

d.) Amennyiben a szakmai vizsga tartalmaz **gyakorlati vizsgatevékenységet**, a jegyző előkészíti a vizsgajegyzőkönyv erre vonatkozó részét. A vizsgatevékenység megkezdése előtt a vizsgázók részére tájékoztatást tartanak a vizsgafeladat/ok ellátásának munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásairól (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 27.§ (2)). A tájékoztatáson elhangzottak elfogadását és ezen való részvételét a vizsgázó aláírásával igazolja, amelyet mellékletként csatolni kell a vizsgajegyzőkönyvhöz.

Rögzítésre kerül:

- A gyakorlati vizsgatevékenység menete;
- A jogszabályi megfelelése;
- A vizsgafeladatok megváltoztatása a vizsgabizottság 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 28.§ (3) bekezdése szerint hozott döntése alapján;
- Az esetleges rendkívüli események;
- A vizsgabizottság határozata;

e.) Amennyiben a szakmai vizsga tartalmaz **szóbeli vizsgatevékenységet**, a jegyző előkészíti a vizsgajegyzőkönyv erre vonatkozó részét.

Rögzítésre kerül:

- A szóbeli vizsgatevékenység menete;
- Póttétel húzás ténye (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 37.§ (2));
- Az esetleges rendkívüli események;
- A vizsgabizottság határozata;

f.) A jegyző eredeti okiratok alapján (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 5.§ (4) a) b)) bejegyzi a vizsgázók személyes adatait a központi elektronikus rendszerbe.

(Valamennyi, a vizsgaszervező által hitelesített jelentkezési lappal rendelkező (tehát a vizsgára bocsátás feltételeit teljesítő) vizsgára jelentkezőt szerepeltetni kell a törzslapon!)

A vizsgabizottság elnöke által jóváhagyott eredményeket folyamatosan rögzíti a húzott tételek számával együtt az osztályozó íven. Amennyiben póttétel húzása történt, azt is rögzíteni kell.

315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 42.§ § „(1) A vizsgaeredmények kialakítását követően a törzslapon az egyes vizsgafeladatok eredményeit külön-külön kell rögzíteni.

(2) A törzslapra rá kell vezetni a vizsgajegyzőkönyv vizsgázóra vonatkozó, a 20. § (1) bekezdés b) pontja szerinti határozatait a 3. melléklet 1–6. pontjának megfelelően.

(3) A törzslapra rá kell vezetni a vizsgabizottság határozata alapján az eredményes vizsga letételéről szóló záradékot a 3. melléklet 7–8. pontja szerint.”

g.) A jegyző a törzslapon szereplő adatokkal egyezően tölti ki a bizonyítványokat.

h.) A törzslap és a bizonyítványok összeolvasását, az adatok egyeztetését és ellenőrzését követően a jegyző lezárja a törzslapot, majd két példányban kinyomtatja és előkészíti aláírásra.

i.) A központi elektronikus rendszerből kinyomtatja és előkészíti aláírásra az osztályozó ívet.

j.) A vizsgabizottság határozata alapján véglegesíti és lezárja a vizsgajegyzőkönyvet, majd előkészíti aláírásra.

A jegyző feladata a szakmai vizsga lezárásán:

A vizsgabizottság határozata alapján lezárt szakmai vizsga dokumentumai és aláírói:

a.) Törzslap:

- A központi elektronikus rendszerből 2 példányban kell kinyomtatni (mind a külvét, mint a belíveket);
- Aláírók: vizsgaelnök, vizsgabizottság tagjai, jegyző (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 43.§ (1));
- Hitelesíti: vizsgaelnök, vizsgaszervező vezetője;
- Aláírásbélyegzőt nem szabad használni (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 43.§ (1))!

b.) Bizonyítvány:

- A jegyző számára a vizsgaszervező biztosítja;
- Kiállítása abban az esetben történik, amennyiben a vizsgázó az SZVK-nak megfelelően eredményes vizsgát tett;
- A személyes adatokat eredeti okiratokból kell bejegyezni;
- A bizonyítványban szereplő adatoknak meg kell egyeznie a törzslap adataival (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 41.§)
- Aláírók: vizsgaelnök, vizsgaszervező vezetője;
- Hitelesítése a vizsgabizottság körbélyegzőjével történik (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 45.§);

c.) Összesített osztályozóív (csatolni kell a vizsgajegyzőkönyvhöz (315/2013 (VIII.28.)

Kormányrendelet 20.§ (2)):

A központi elektronikus rendszerből kell kinyomtatni;

Célszerű aláírattni: vizsgaelnökkel, vizsgabizottsági tagokkal és a jegyzővel

d.) Vizsgajegyzőkönyv:

Aláírók: vizsgaelnök, vizsgabizottság tagjai, a vizsgaszervező képviselője, jegyző

e.) Vizsgajegyzőkönyv mellékletei (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 47.§ (2)(3)):

- Lebonyolítási rend
- Összesített osztályozóív
- „Nyilatkozat” a személyi és tárgyi feltételek megfelelőségéről
- A felmentési kérelmekhez benyújtott okiratok másolata (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 20.(2))

- Ülésrendet tartalmazó jegyzőkönyv (amennyiben a vizsga tartalmaz írásbeli/interaktív/központi gyakorlati vizsgatevékenységet)
- Tájékoztatás a gyakorlati vizsgatevékenység ellátásával kapcsolatos munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról (amennyiben a vizsga tartalmaz gyakorlati vizsgatevékenységet)
- Aláírók: vizsgaelnök, vizsgabizottság tagjai, a vizsgaszervező képviselője
- A vizsgaeredmények tekintetében a szakmai vizsga jegyzőjét titoktartási kötelezettség terheli mindaddig, amíg ezeket a vizsgabizottság ki nem hirdeti (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 15.§ (5)).

6.5.A vizsgázó teljesítményének értékelése

(Mészárosné Szabó Anna)

A vizsgázó teljesítményének értékelése a régi Országos Képzési Jegyzékbe tartozó, 15 jegyű azonosító számmal ellátott szakképesítés esetén *a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 20/2007. (V.21.) SZMM rendelet* alapján, az új Országos Képzési Jegyzékbe tartozó, 7 jegyű azonosító számmal ellátott szakképesítés esetén *a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII.28.) Kormányrendelet* alapján történik.

A vizsgázó teljesítményének értékelése a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 20/2007. (V.21.) SZMM rendelet alapján

A vizsgabizottság elnök feladata gondoskodni az írásbeli és interaktív dolgozatok, valamint az elkészült gyakorlati vizsgafeladatok értékeléséről a vizsgaszervezési és lebonyolítási szabályzatban foglaltaknak megfelelően. Általános szabály, hogy a

vizsgabizottság munkáját segítő szakértő (írásbeli vizsgatevékenység: javító tanár, szóbeli vizsgatevékenység: kérdező tanár, gyakorlati vizsgatevékenység: felügyelő tanár) tesz javaslatot a vizsgázó teljesítményének értékelésére.

A vizsgázó a szakmunkás bizonyítványba az egyes vizsgarészekben elért teljesítménye alapján szakképesítésenként egyetlen osztályzatot kap, mely a következő lehet:

jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2) és elégtelen (1).

A vizsgarész %-os eredményét az egyes feladatok %-os értéke és a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott súlyozás szerint kell megállapítani. Ha a szakmai és vizsgakövetelményről szóló rendelet másképp nem rendelkezik, sikeres a vizsgarész, ha az így kapott érték 50% feletti.

Ha a szakmai és vizsgakövetelményről szóló rendelet nem rendelkezik másképp, a vizsgarészenként elért %-os teljesítmények szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott

súlyozott átlaga alapján az osztályzatot a következőképpen kell kialakítani:

81–100% jeles (5); 71–80% jó (4); 61–70% közepes (3); 51–60% elégséges (2); 50% vagy 50% alatt elégtelen (1)

A vizsga értékelése és az eredmények számítása során az értékeket az általános szabályok szerint kerekítve és egész %-ban kifejezve kell megállapítani.

Ha a szakmai és vizsgakövetelményről szóló rendelet másképp nem rendelkezik, sikertelen a szakmai vizsga, ha a vizsgázó egy vagy több vizsgarészen 50% vagy az alatti teljesítményt nyújtott.

Ha a vizsgarészen, illetve vizsgarészekben nyújtott teljesítmény 50% vagy az alatti, akkor az egyes feladatok javítási-értékelési útmutatója szerinti értékeléssel meg kell állapítani, hogy a vizsgázó megfelelt-e a vizsgán megszerzhető részsakképesítés követelménymoduljainak. Amennyiben megfelelt, akkor részsakképesítésről szóló bizonyítványt kap. Amennyiben nem felelt meg, javítóvizsgát kell tennie.

- **Írásbeli és interaktív vizsgatevékenység értékelése**

A vizsgázó írásbeli és interaktív dolgozatát a vizsgabizottság munkáját segítő szakértő a javítási-értékelési útmutató alapján javítja ki és értékeli, valamint egyidejűleg javaslatot tesz a %-os eredményre.

Ha a javítás során a vizsgabizottság munkáját segítő szakértő megállapítja, hogy a vizsgázó szabálytalanságot követett el a kidolgozásakor, legkésőbb a kijavított dolgozat leadásáig szóban tájékoztatja a vizsgaszervező képviselőjét, és írásban jelentést készít.

Az írásbeli és interaktív vizsgafeladatok megoldására javasolt %-os eredményt a szakmai vizsga lezárása előtt a vizsgázó tudomására kell hozni és lehetőséget kell biztosítani számára, hogy dolgozatát megtekinthesse. A megtekintésre úgy kell időt biztosítani, hogy a vizsgázó az észrevételeit a szakmai vizsga utolsó vizsgatevékenységének megkezdése előtt írásban leadhassa a vizsgaszervező képviselőjének. Észrevétel kizárólag az értékelési útmutatóban foglaltaktól eltérő javítás vagy az értékelés számszaki hibája esetében tehető. A vizsgázónak a kijavított és értékelt dolgozatra tett észrevételeit illetően a vizsgabizottság határoz.

A kijavított és értékelt dolgozatot, az eredeti írásbeli vagy interaktív vizsgafeladat egy példányát, a javítási-értékelési útmutatókat – ha a szakmai és vizsgakövetelményről szóló rendelet másképp nem rendelkezik – az utolsó vizsgatevékenység megkezdése előtt legalább három nappal meg kell küldeni a vizsgabizottság elnökének.

A vizsgabizottság elnöke akkor kezdeményezheti az írásbeli és az interaktív vizsgatevékenység javasolt értékelésének megváltoztatását, ha a dolgozat javításánál az értékelési útmutatóban foglaltakat a javító nem vette figyelembe, vagy a dolgozatban téves javítást, illetve ki nem javított hibát talált.

- **Szöbeli vizsgatevékenység értékelése**

A szóbeli vizsgatevékenység során a vizsgázó munkáját vizsgafeladatonként a jelenlévő vizsgabizottsági tagok és a vizsgabizottság munkáját segítő szakértők egymástól függetlenül %-osan értékelik. A %-os teljesítményre a vizsgabizottság munkáját segítő kérdező tanár tesz javaslatot. Véleményeltérés esetén a vizsgabizottság szavazással dönt.

A szakmai vizsga szóbeli vizsgatevékenységei során a vizsgázó egy alkalommal póttételt választhat. A vizsgázó teljesítménye póttétel esetén legfeljebb 60%-ra értékelhető.

- **Gyakorlati vizsgatevékenység értékelése**

A gyakorlati vizsgafeladatokat – a javítási-értékelési útmutató alapján – %-osan kell értékelni.

A vizsgázó gyakorlati felkészültségének átfogóbb felmérése érdekében a szakmai és vizsgakövetelményről szóló rendelet a szakmai vizsgát megelőzően külön gyakorlati vizsgaproduktum teljesítését is előírhatja, melynek értékelése a szakmai és vizsgakövetelményről szóló rendeletben meghatározottak figyelembevételével %-osan történik. Az értékelőlapon fel kell tüntetni a vizsgázó nevét, születési helyét és idejét, a szakképesítés megnevezését, a vizsgaproduktum tárgyát, a végzett munka értékelését és a javasolt teljesítményszázalékot. Az értékelést a gyakorlati oktató és a szakképzést folytató intézmény vezetője írja alá és az intézmény körbélyegzőjével hitelesíti. Az elkészült vizsgaproduktumról azonosításra alkalmas dokumentációt (részletes leírás, fényképfelvétel stb.) kell készíteni és azt a vizsgadokumentációhoz kell csatolni.

Ha a szakmai vizsga keretében azért nincs lehetőség a szakképesítésre jellemző gyakorlati vizsgafeladat megoldására, mert a követelménymodul olyan kompetenciákat tartalmaz, melyek mérése, értékelése nem lehetséges a vizsgaidőszakban, akkor a gyakorlati vizsgafeladatot a képzés során, a kompetenciák elsajátítását követően, előrehozott gyakorlati vizsgatevékenységet tartalmazó modulzáró vizsga keretében kell teljesíteni, melynek eredménye beszámít a szakmai vizsga eredményébe. Az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység lehetőségét, teljesítésének, értékelésének és beszámításának módját a szakmai és vizsgakövetelményről szóló rendeletben kell meghatározni. A vizsgázó részére az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység teljesítéséről és eredményéről igazolást kell kiadni, amelyet csatolni kell a szakmai vizsga irataihoz.

- **Felmentés**

Ha a vizsgázó az adott vizsgarész követelményeit országos tanulmányi versenyen, diákolimpián már teljesítette és a versenykiírásban meghatározott helyezést, szintet elérte, mentesül az adott vizsgarész tekintetében a szakmai vizsga letétele alól. Ez azt jelenti, hogy a vizsgabizottság az adott vizsgarész teljesítményét 100%-nak tekinti.

Ha a vizsgabizottság azt állapítja meg, hogy a vizsgára jelentkező a vizsgált szakképesítés esetén egy adott vizsgarész tekintetében teljesítette a szakmai és vizsgakövetelményről szóló rendeletben előírtakat, akkor a vizsgázó teljesítményének értékelésekor a vizsgarészt annak korábbi szakmai vizsgán teljesített százalékos értékével,

vagy a felmentés alapjául szolgáló tanulmányokban meghatározott, illetve a vizsgán szerzett érdemjegynek maximális % értékével kell figyelembe vennie.

Ha a vizsgabizottság azt állapítja meg, hogy a vizsgára jelentkező a vizsgált szakképesítés esetén minden vizsgarész tekintetében teljesítette a szakmai és vizsgakövetelményről szóló rendeletben előírtakat, akkor a szakmai vizsgabizonyítványt a vizsgázó számára újabb szakmai vizsga letétele nélkül a korábbi vizsgán, vizsgákon elért eredménye alapján kell kiállítani.

Az elnöknek a szakmai vizsga tapasztalataival kapcsolatos értékelését az utolsó vizsgatevékenységet követő értekezleten készült jegyzőkönyv tartalmazza.

A vizsgázó teljesítményének értékelése a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII.28.) Kormányrendelet alapján

Komplex szakmai vizsgán a vizsgaelnök feladata gondoskodni az írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati dolgozatok értékeléséről, az eredmények dokumentálásáról. Az elkészült gyakorlati vizsgamunkák értékeléséről szintén ő gondoskodik, bevonva ebbe a feladatba a vizsgabizottság tagjait is. A vizsgabizottság elnöke a lebonyolítási rendben rögzítetteknek megfelelően vesz részt a vizsgáztatásban, a vizsgabizottság tagjai részt vesznek a részeredmények kialakításában. A vizsgabizottságnak a képző intézményt képviselő tagja – a vizsgabizottság egyetértésével – elsősorban a szóbeli vizsgatevékenység esetén lát el vizsgáztatási feladatokat.

Szakképesítést igazoló bizonyítványt az kaphat, aki a komplex szakmai vizsgán teljesítette a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott valamennyi követelményt. Általános szabály, hogy a komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei alól felmentés nem adható, azaz minden tanulóknak át kell esnie az értékelési folyamaton.

◦ Mentésítés

Kivétel ez alól a sajátos nevelési igényű tanuló, akit a sajátos nevelési igény jellege alapján – a gyakorlati vizsgatevékenység kivételével – mentesíteni kell egyes tantárgyak, tananyagegységek (modulok) tanulása és ebből következően a beszámolás kötelezettsége alól. Ha azt a sajátos nevelési igény jellege indokolja, a vizsgázót mentesíteni kell a vizsgatevékenység idegennyelvi része vagy annak egy típusa, szintje alól, ez azt jelenti, hogy ebben az esetben a vizsgabizottság nem ad értékelést. De ez a mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható és nem vezethet a bizonyítvány által tanúsított szakképesítés megszerzéséhez szükséges követelmények alóli általános felmentéshez.

◦ **Felmentés**

Míg a komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei alól nem adható, addig a vizsga letétele alól a szakmai és vizsgakövetelményben foglaltak szerint adható felmentés. Annak a vizsgázónak a vizsga vagy vizsgafeladat eredményét, aki az országos tanulmányi versenyen, diákolimpián a versenykiírásban meghatározott követelményt teljesítette, és a versenykiírásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte, jelesnek (5) kell tekinteni. A vizsgázónak a felmentés iránti kérelmét a vizsgára való jelentkezéskor kell a vizsgaszervezőnek benyújtania, mely alapján a vizsgaszervező javaslatot készít elő a szakmai vizsgabizottság számára, mely alapján a vizsgabizottság határozattal döntést hoz. Döntéséről köteles a vizsgázót a vizsga első vizsgatevékenységének megkezdése előtt 3

nappal tájékoztatni. Tehát ebben az esetben a vizsgabizottság közvetlenül nem értékeli, hanem a versenybizottság általi értékelést hagyja jóvá.

◦ **Értékelés**

A vizsgabizottság a szakmai és vizsgakövetelményben előírt valamennyi vizsgafeladatot külön-külön, 1-től 5-ig terjedő érdemjeggyel értékeli. A vizsgázók egyes vizsgafeladatokon elért eredményeit a teljes vizsgacsoport esetében az állami szakképzési és felnőttképzési szerv elektronikus felületén kitöltött vagy onnan letöltött egyetlen vizsgaösszesítő íven kell vezetni, amelyen fel kell tüntetni a gyakorlati és a szóbeli vizsgatevékenységeknél a kihúzott tételszámot is. Az egyes vizsgafeladatok eredményeit a későbbi összesítés céljából a vizsgaszervező által készített osztályozóíven külön-külön is lehet vezetni.

A vizsgázó a bizonyítványába az egyes vizsgafeladatokban elért teljesítménye alapján a vizsga végeredményeként egyetlen összesített osztályzatot kap. Az osztályzatok a következők lehetnek: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2) és elégtelen (1).

Az egyes vizsgafeladatok eredménye a szakmai és vizsgakövetelményben rögzített értékelési súlyaránynak megfelelően számít bele a vizsga eredményébe. Az egyes vizsgafeladatok súlyozással figyelembe vett érdemjegyeinek két tizedes jegy pontossággal számolt összege kerekítés után adja a vizsga végeredményét. Az osztályzat megállapítása során a kerekítés általános szabályai szerint kell eljárni. Sikertelen a vizsga, ha a vizsgabizottság bármely vizsgafeladat eredményét elégtelenre (1) értékeli.

◦ **Írásbeli, interaktív és központi gyakorlati vizsgatevékenység értékelése**

A vizsgázó dolgozatának javítását és értékelését a vizsgabizottság munkáját segítő szakértő végzi, aki csak olyan személy lehet, aki a szakmai elméleti tantárgyak oktatásához jogszabályban előírt szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkezik. A vizsgabizottság munkáját segítő szakértő az írásbeli dolgozatot a központi javítási-értékelési útmutató alapján javítja ki és értékeli, valamint egyidejűleg javaslatot tesz az eredményre. Ha a javítás során a vizsgabizottság munkáját segítő szakértő megállapítja, hogy a vizsgázó szabálytalanságot

követett el a kidolgozáskor, köteles a vizsgaelnököt legkésőbb a kijavított dolgozat leadásáig szóban tájékoztatni, és írásban jelentést készíteni. A kijavított és értékelt dolgozatot, az eredeti írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati vizsgafeladat egy példányát, a javítási-értékelési útmutatókat – ha a szakmai és vizsgakövetelmény másképp nem rendelkezik – a vizsga utolsó vizsgafeladatának megkezdése előtt legalább két nappal el kell juttatni a vizsgaelnökhöz.

Az írásbeli, az interaktív és a központi gyakorlati vizsgafeladatok megoldására javasolt eredményt a vizsga lezárása előtt a vizsgázó tudomására kell hozni. A vizsgázó a kijavított és értékelt dolgozatot és az értékelési útmutatót a lebonyolítási szabályzatban meghatározott módon és időben megtekintheti és észrevételt tehet. A vizsgázó észrevételt kizárólag az értékelési útmutatóban foglaltaktól eltérő javítás vagy az értékelés számszaki hibája esetén tehet. A vizsgázónak a kijavított és értékelt dolgozatra tett észrevételeit illetően a vizsgabizottságnak kell határoznia.

Amennyiben a vizsgaelnök a dolgozatban téves javítást, vagy ki nem javított hibát talál, illetve azt tapasztalja, hogy a vizsgabizottság munkáját segítő szakértő a dolgozat javításánál az értékelési útmutatóban foglaltakat nem vette figyelembe, kezdeményezi az írásbeli, az interaktív vagy központi gyakorlati vizsgatevékenység javasolt értékelésének megváltoztatását.

◦ **Gyakorlati vizsgatevékenység értékelése**

Gyakorlati vizsgatevékenység a vizsgán

A gyakorlati vizsgafeladatokat – a központi gyakorlati vizsgafeladatok kivételével – a vizsgaszervező által a gyakorlati vizsgafeladatokhoz kidolgozott és a vizsgabizottság által jóváhagyott javítási-értékelési útmutató alapján kell értékelni. A vizsgaelnöknek és a vizsgabizottság tagjainak lehetőségük van a gyakorlati vizsgatevékenységet – a lebonyolítási rendben rögzítettek szerint – együttesen vagy külön-külön felügyelni és értékelni. A vizsgaszervező által a vizsgacsoport mellé biztosított felügyelő tanár nem vehet részt a feladat értékelésében.

Gyakorlati vizsgatevékenység a vizsga előtt

Ha azt a szakmai és vizsgakövetelmény előírja, a vizsgát megelőzően külön gyakorlati vizsgamunkát kell készíteni vagy egyéb vizsgaprodukciót kell megvalósítani. A vizsgamunkát az értékelő lapon, melyet a gyakorlati oktató és a képző intézmény vezetője ír alá, a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott szempontok szerint kell érdemjeggyel értékelni.

Ha a vizsgamunkát a vizsgázó a vizsgára bocsátás feltételeként készíti el, a képző intézmény tesz írásos javaslatot az értékelésre a szakmai és vizsgakövetelményekben leírtak szerint, amelyet a vizsga előtt öt nappal a vizsgabizottság rendelkezésére bocsát.

Ha a vizsga keretében azért nincs lehetőség a szakképesítésre jellemző gyakorlati vizsgafeladat megoldására, mert olyan kompetenciákat tartalmaz, amelyek mérése, értékelése nem lehetséges a vizsgaidőszakban, akkor a gyakorlati vizsgafeladatot a képzés során, a

kompetenciák elsajátítását követően, előrehozott gyakorlati vizsgatevékenységgel kell teljesíteni, ha erre lehetőséget ad a szakmai és vizsgakövetelmény. A vizsgázó részére a teljesítésről és az eredményről igazolást kell kiadni, amelyet csatolni kell a vizsga irataihoz. Az értékelést az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által delegált képviselő végzi.

◦ **Szóbeli vizsgatevékenység értékelése**

A vizsgaelnöknek és a vizsgabizottság tagjainak lehetőségük van a szóbeli vizsgatevékenység során a vizsgázó feleletét – a lebonyolítási rendben rögzítettek szerint – együttesen vagy külön-külön értékelni.

A vizsgázó a szóbeli vizsgatevékenység során – a kihúzott tételek számától függetlenül – egy alkalommal póttételt húzhat. A póttétel választás tényét az érintett szóbeli vizsgafeladat megjelölésével fel kell tüntetni a vizsgaösszesítő íven és rögzíteni kell a vizsgajegyzőkönyvben is. Azon tétel esetén, ahol póttétel húzására került sor, a vizsgázó eredményét a két feleletnek a kerekítés általános szabályai szerint képzett átlaga adja.

◦ **Javítóvizsga**

Amennyiben a szakmai és vizsgakövetelmény másként nem rendelkezik, sikertelen vizsga esetén csak az elégtelenre értékelt vizsgafeladatot kell a vizsgázónak megismételnie.

Javítóvizsga esetén, ha a póttétel alapján nyújtott szóbeli teljesítmény elégtelen és a megszerezni kívánt szakképesítésnek van részsakképesítése, akkor a vizsgázó további egy póttételt húzhat a részsakképesítés szóbeli tételsorából, így öt ez alapján kell értékelni.

Ha javítóvizsga esetén a szóbelin kívüli vizsgatevékenységek részeredményei alapján már csak részsakképesítés megszerzésére van lehetőség, akkor a szóbeli tételt a részsakképesítés tételsorából kell választani. A vizsgázónak ebben az esetben is van lehetősége egy póttétel választására.

6.6. A vizsga alóli felmentés (OSZTV, SZKTV)

(Kalmár Zsolt)

A modul rendszerű szakmai vizsgázást többen kritizálták és sérelmezték annak személyes kompetenciákra adott értékelések beszámítását, szétaprózódott anyagrészek sem segítették a komplex munkatevékenységek értékelését. Ezért a komplex szakmai vizsgarendszer kialakítása mellett döntöttek a szakmai döntéshozók. Ebben a részben a szakmai tanulmányi versenyeken elért teljesítmények beszámítását kívánjuk ismertetni.

A 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről és a 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet szabályozza a komplex szakmai vizsgáztatást, a Kormányrendelet 7. § tájékoztat részletesebben a felmentés lehetőségeiről.

Szakmai vizsga alól felmentés adható:

- szakmai és vizsgakövetelmény szerint,
- sajátos nevelési igényű tanuló esetén,
- országos tanulmányi versenyen, diákolimpián meghatározott követelmény szintet elérő számára.

A szakmai vizsga alóli felmentési kérelmeket a vizsgaszervezőnek írásban kell benyújtani a vizsgára történő jelentkezéskor. Ezen határidő alól a rendelet egyetlen kivételt engedélyez, a szakmai versenyeken eredményesen szereplő diákok számára van lehetőség az első vizsgatevékenység megkezdéséig ezt megtenni.

A vizsgaszervező a kérelem alapján a szakmai vizsgabizottságnak javaslatot készít elő, melyről a szakmai vizsgabizottság dönt. A szakmai vizsgabizottság a határozatát jegyzőkönyvben rögzíti, határozatáról a vizsgázót értesíti.

Szakmai vizsga esetén mentesül a vizsga vagy annak a versenykiírásban meghatározott vizsgafeladatának letétele alól az a vizsgázó, aki a szakképesítésért felelős miniszter által meghirdetett országos szakmai tanulmányi versenyen, diákolimpián a versenykiírásban meghatározott követelményt, helyezést, teljesítményt, szintet elérte.

Azok számára akik, a vizsga vagy a megjelölt vizsgafeladat esetén megszerzik a versenykiírásban meghatározott felmentést, az eredményüket jelesnek (5) kell tekinteni.

Az országos szakmai versenyeket 2007/2008-as tanévtől rendezi a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, kezdetben a Szakma Kiváló Tanulója Versenyt, majd később már az Országos Szakmai Tanulmányi Versenyekkel is kiegészült a szakmai versenyek palettája. A szakmai versenyek országos döntői a Szakma Sztár Fesztivál keretében kerülnek lebonyolításra.

A szakmai versenyek lebonyolítását Versenyszabályzat szabályozza, melyek az adott szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeire épülnek, de annál szélesebb ismereteket is számon kérhetnek.

A szakmai verseny központi elődöntőből, előválogatóból és döntőből áll.

Az MKIK a területi kamarák közreműködésével biztosítja valamennyi megyeszékhelyen az írásbeli elődöntők lebonyolítását.

2014. évtől minden szakképesítésben előválogatókat szerveztünk az elődöntőt követően, így biztosítva, hogy a legfelkészültebb diákok kerülhessenek a verseny országos döntőjébe. Innen a legsikeresebben szereplő diákok jutnak tovább az országos döntőbe.

Az előválogatókon az oda bekerült diákok elsősorban gyakorlati illetve gyakorlati jellegű feladatokat oldanak meg. A végső megmértetésre, **az országos döntőre a Szakma Sztár Fesztiválon** kerül sor.

Az előválogató és az elődöntő eredménye önállóan kerül értékelésre a továbbjutáshoz, a szakképesítésenkénti versenyszabályzatok figyelembevételével. Az országos döntőn a rangsort a döntőn nyújtott teljesítménye határozza meg a versenyzőknek.

A szakmai vizsgára történő beszámításhoz az MKIK a versenyző valamennyi versenyfeladatban elért teljesítménye alapján adja ki az igazolást, az előírt szintet teljesítő számára. Azon szakképesítések esetén, ahol nem a meghirdetett rendelet szerint indultak a képzések, a végzős évfolyamos tanulók is részt vehetnek a versenyen, azonban a versenyszabályzat szerinti feladatokat kell megoldaniuk a verseny keretében. Ebben az esetben a versenyen elért eredmények szakmai vizsgába történő beszámítása nem automatikusan történik. A versenyzők számára a Versenyszabályzat és a Versenykiírás szerint adja ki az MKIK az Igazolásokot, azok számára, akik nem jutnak tovább, de jogosulttá válnak felmentésre az elődöntőt, előválogatót követően kapják meg. Az országos döntőbe bekerültek az értékelésükkel együtt kapják meg az Igazolásukat.

A szakmai verseny a résztvevő fiatalok számára a következő előnyöket nyújtja:

A mindenkori Versenyszabályzat szerint azon tanuló, aki a vizsgafeladat (versenyfeladat) eléri a megszerezhető pontok meghatározott százalékát, az adott vizsgafeladat letétele alól mentesül a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) NGM rendelet 7. § bekezdése alapján. A vizsgafeladat(ok) alóli mentesítésről és a versenyző által elért eredményről a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara igazolás kiadásával értesíti – a versenybizottság értékelése alapján – a versenyző iskoláját. A szakképesítést tanúsító bizonyítványt az igazolás alapján a tanuló iskolája mellett működő szakmai vizsgabizottság adja ki.

Az OSZTV döntőjén részt vevők szakirányú továbbtanulás esetén a felsőoktatási intézményekben – a felvételi eljárás során – a többletpontokat a 423/2012.Kormányrendelet alapján érvényesíthetik.

6.7. Javító, pótló vizsga

(Szabados Lívía)

Az új vizsgaszabályzat javító-, pótló vizsgával kapcsolatos előírásai

Sikertelen a vizsga, ha a vizsgabizottság bármely vizsgafeladat eredményét elégtelenre értékeli. A komplex szakmai vizsga megjelenésével, amely kevesebb, komplexebb vizsgafeladatot tartalmaz, általános szabályként bevezethetővé vált, hogy sikertelen vizsga esetén csak az elégtelenre értékelt vizsgafeladatot kell megismételni.

Pótlóvizsga

Ha a vizsgázó a vizsgát neki fel nem róható okból meg sem kezdte, vagy megkezdte, de befejezni nem tudta, azokból a vizsgafeladatokból, amelyekből még nem vizsgázott, pótlóvizsgát tehet. A vizsgázó az iskolai rendszerű szakképzést követő vizsga pótlóvizsgája esetén a pótlóvizsgát még ugyanabban a vizsgaidőszakban is leteheti, ha a vizsga letételét gátló akadályok elhárultak és lebonyolításának feltételei adottak.

Javítóvizsga

A szakképesítés megszerzéséhez javítóvizsgát kell tennie annak a vizsgázónak, aki:

- a) sikertelen vizsgát tett,
- b) a vizsgán igazolható ok nélkül nem jelent meg, vagy azt megszakította,
- c) szabálytalanság miatt a vizsgabizottság a vizsga folytatásától eltiltott.

A b) és c) pontokban meghatározott esetben a vizsgát teljes egészében meg kell ismételni.

Javítóvizsga esetén, ha a póttétel alapján nyújtott szóbeli teljesítmény elégtelen és a megszerezni kívánt szakképesítésnek van részsakképesítése, akkor a vizsgázó további egy póttételt húzhat a részsakképesítés szóbeli tételsorából.

Ha javítóvizsga esetén a szóbelin kívüli vizsgatevékenységek részeredményei alapján már csak részsakképesítés megszerzésére van lehetőség, akkor a szóbeli tételt a részsakképesítés tételsorából kell választani. Ebben az esetben egy alkalommal póttétel választására is van lehetőség.

Mind a javító-, mind a pótlóvizsga a szakmai és vizsgakövetelmény megváltozásáig, de legalább a vizsgát követő egy évig a képzés megkezdésekor hatályos szakmai és vizsgakövetelmény szerint tehető le.

A javító- vagy pótlóvizsgára való jelentkezéskor a vizsgázónak a jelentkezési lapjához csatolnia kell a törzslap kitöltésére szolgáló központi elektronikus rendszerből kinyomtatott, a vizsgaszervező által hitelesített törzslapkivonatot is.

Változás, hogy a korábban vizsgaszabályzatban szerepelő előírás a törvényi szabályozás jogkörébe került (Szt. 13. § (4)), mely szerint „A komplex szakmai vizsgát szervező intézmény köteles gondoskodni arról, hogy a kialakított vizsgacsoport tagjai eredménytelen szakmai vizsga esetén legkésőbb a komplex szakmai vizsgát követő vizsgaidőszak végéig javító-, pótlóvizsgát tehessenek.” Ebben az esetben az iskolai rendszerű szakképzésben a tanulói jogviszony fennállása alatt megkezdett komplex

szakmai vizsga javító- vagy pótlóvizsgáját az a szakképző iskola is megszervezheti az általa oktatott szakképesítések vonatkozásában, amellyel a vizsgázó nem állt tanulói jogviszonyban.

Az állam által költségvetési hozzájárulásban részesített iskolai rendszerű szakképzésben ingyenes a tanuló részére az iskolai rendszerű szakképzésben az első komplex szakmai vizsga, és első alkalommal a javító- és pótlóvizsga, amely ingyenes a volt tanuló részére első alkalommal a tanulói jogviszony megszűnése után is.

Szintén a vizsga értékeléséhez tartozó változás, hogy a szakmai vizsgabizottság - mindössze a javítóvizsgán - a tanulónak a javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján részsakképesítést igazoló bizonyítványt állíthat ki, ha a tanuló a komplex szakmai vizsgán eredménytelen vizsgát tett, vagy csak a komplex szakmai vizsga követelményeinek egy részét teljesítette, és a vizsgázó által teljesített követelmények megfelelnek valamely részsakképesítés követelményeinek, kivéve, ha a komplex szakmai vizsga eleve részsakképesítés megszerzésére irányult.

A részsakképesítést igazoló bizonyítvány kiállíthatóságának érdekében a javítóvizsga esetén az írásbeli, az interaktív vagy a gyakorlati vizsgatevékenységhez készült feladatlapnak alkalmasnak kell lennie a részsakképesítés megszerzéséhez szükséges tudás mérésére is, ha az érintett szakképesítésnek van részsakképesítése.

6.8. Mestervizsga (Feczkó Tímea)

Az elmúlt években a mesterképzés területén végzett fejlesztések során meghatározó szerepet játszott a szakképzési törvénybe foglalt változás, mely alapján a gazdálkodó szervezeteknél tanulóval foglalkozó gyakorlati oktatóknak 2015. szeptember 1-jétől mestervizsgával kell rendelkezniük.

A mester végzettség szintje, az elnyert cím foglalkoztatásban betöltött szerepe nincs pontosan meghatározva a magyar képzési rendszerben. Ehhez kapcsolódó célkitűzés a mesterképzés területén a mester cím hasznosíthatóságának jogszabályi meghatározása. Azzal, hogy a jövő szakembereit mesterek fogják oktatni, elindulhatunk azon az úton, ahol a mester szerepe, elismerése erősödni fog.

A mesterjelöltnek 3 területen kell tudásáról számot adnia a vizsgán:

- Szakmai ismeretek,
- Pedagógiai ismeretek,
- Vállalkozási ismeretek.

A mesterjelölt sokoldalú, a szakmai záróvizsgálathoz képest magasabb szintű tudást sajátíthat el a képzésen, és számolhat be arról a mestervizsgán.

Pedagógiai ismeretek vizsgarésszel a mesterjelölt szert tehet olyan ismeretekre, melyek segítségével tudását hatékonyabban tudja átadni az utánpótlásnak, tudatosabb pedagógiai tevékenységre lesz képes és egyes problémás szituációkat könnyebben kezelhet.

Vállalkozási ismeretek témában frissítheti ismereteit a jelenlegi vállalkozása működtetésével, menedzselésével kapcsolatos jogi szabályozásokról, marketing, pénzügyi és számviteli ismeretekről, mely nélkülözhetetlen a tudatos és hatékony vállalkozásirányításhoz.

A szakmai ismeretek elsősorban a korszerű technikai, technológiai ismeretek elsajátítását nyújtják. A gyakorlati életben dolgozó jelöltek munkájuk során széles körű gyakorlati tapasztalatot szereznek, ezért a képzés során általában az elméleti oktatás kap nagyobb szerepet, azonban a vizsga során a gyakorlati tudás számonkérésére helyeződik a hangsúly. Vannak természetesen gyakorlatigényesebb mesterszakmák is, ahol a képzés során a magasabb gyakorlati óraszámokat az indokolja, hogy ezen a területen több újdonságot tudnak bemutatni, mint az elmélet terén, illetve a szakma széles profilköre miatt az abban dolgozók csak egy-egy részterületével találkoznak napi szinten.

A mesterszintek fejlesztése során a törvényi kötelezettséget szem előtt tartva törekedtünk azokat a képesítéseket előtérbe helyezni, melyekben várhatóan magas lesz a jogszabály által kötelezett mestervizsgázók száma. A korszerűsítés folyamán elsőként meghatározásra kerülnek a fejlesztendő mesterszakmák, illetve a hatályos Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő szakképesítések kapcsolata. Az alapszakképesítés követelményeit ismerve meghatározásra kerülnek a mestervizsga követelmények, mely magasabb szintű ismereteket követelnek meg a mesterjelöltektől, mint a szakmunkás vizsgán. Ezt követően kerül sor az egységes képzési tartalom és számonkérési szintet biztosító mesterképzési programok, és az országosan egységes szóbeli és írásbeli mestervizsga feladatok kidolgozására.

A korszerűsítés még egy korábbi OKJ-nek megfelelően indult, mely következtében hatályba léptek olyan mestervizsga követelmények, melynek megfelelően modul rendszerű vizsgán kell a mesterjelölteknek helyt állniuk. 2012-es év második félévi fejlesztései során már a szakképesítések esetében a komplex vizsga volt az előírás, ezért a mesterszintek fejlesztése során is ezt vettük figyelembe. A komplex vizsga számonkérési módja hasonlít a hagyományos mestervizsga követelményekben előírt vizsgához, hiszen abban is szóbeli, írásbeli és gyakorlati vizsgát kellett tennie a vizsgázónak a szakmai vizsgarészből.

A komplex vizsgaforma bevezetésének ellenére a mestervizsga felépítésében és követelményeiben megőrizte sajátosságait, ennek következtében a komplex mestervizsgán való teljesítés eltér a szakmai vizsgától. Egyrészt a pedagógiai és vállalkozási ismeretek részvizsga a szakmai résztől külön szervezhető és bonyolítható. Ezen kívül, míg a szakmai vizsgán

sikertelen vizsgarész esetében a teljes vizsgát meg kell ismételni a vizsgázónak, addig a komplex mestervizsgán csak azt a vizsgarészt kell ismételnie a mesterjelöltnek, amelyben „nem felelt meg” minősítést kap.

Jelenleg a kamara gondozásában lévő szakképesítések közül 74-ben van hatályos mestervizsga követelmény. A követelmények 80%-a a fejlesztési munkáknak köszönhetően már modularizált rendszerű. A korszerűsített mesterszintek fele a komplex vizsga rendszerében került kidolgozásra. Az illetékes minisztériumokhoz beterjesztett követelmények rendeletben kerülnek megjelentetésre, és ezt követően lépnek hatályba. A

Nemzetgazdasági Minisztérium és a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium által megjelentetett rendeletek már tartalmazzák a tudást komplex vizsga keretében számon kérő mestervizsga követelményeket. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma ez évben tervez rendeletet kiadni, melyben megjelenő követelmények között is lesz olyan mesterszint, mely komplexen kéri számon az elsajátított ismereteket.

A mesterképzés területén a következő évek fejlesztési tervei között szerepel azon modularizált mestervizsga követelmények komplex vizsgáztatásra történő átdolgozása, melyek korábban modul szerinti vizsgáztatást követelnek meg. Szakmai kezdeményezések is jelentkeztek arra vonatkozóan, hogy komplex számonkérési forma jelenjen meg a mesterszintekben. Ennek a kérésnek és az OKJ változásának igyekeznünk eleget tenni.

6.9. Vizsgaidőszak

(Mihálka Gáborné)

Vizsgaidőszaknak tekintjük azt az előzetesen megállapított időkeretet, melyen belül a szakmai vizsgát le kell bonyolítani.

Több jogszabályt is figyelembe kell venni a vizsgaszervezőnek, mikor a vizsgáit tervezi.

Az iskolai rendszerben a vizsgaidőszak

Az oktatásért felelős miniszter minden évben rendelet formájában adja ki a mindenkori Tanév rendjét, mely meghatározza, hogy iskolai rendszerben mikor vannak kötelezően a szakmai vizsgaidőszakok, vizsganapok. Ezt általában egységesen határozza meg, néhány minisztérium esetében azonban (HM, BM) egyedi vizsgaidőszakokat állapít meg.

A szakközépiskolákban, a szakiskolákban, a speciális szakiskolákban február–március, május–június és október–november hónapban lehet vizsgát tartani. A Tanév rendje konkrétan meghatározza, mely napokon kell az írásbeli, interaktív vizsgatevékenységeket lebonyolítani.

A modulós vizsgáztatásban a felsőfokú szakképzés esetén még figyelembe kell venni a vizsgaidőszak meghatározásánál a felsőoktatási intézmények vizsgarendjét, azonban mivel ezek a szakképesítések kikerültek az OKJ-ból, ezért a komplex vizsgaidőpontoknál ez már nem játszik szerepet.

A szakképesítésért felelős miniszter a tanév rendjéhez igazodva a szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott írásbeli, interaktív és központi gyakorlati vizsgatevékenységekhez tartozó konkrét vizsganapokat és időpontokat jelöl meg, a feladatok elvégzésére. Ezt Közlemény formájában, vagy a honlapján, illetve a háttérintézmény honlapján közzéteszi. Ezek a vizsgaidőpontok bekerülnek az állami szakképzési és felnőttképzési szerv (NMH SZFI) elektronikus rendszerébe, így a vizsgabejelentéskor csak ezeket az időpontokat lehet kiválasztani a vizsgaszervezőnek.

A másik jogszabály, amit vizsgálni kell: a vizsgaszabályzat, amely vizsgaidőszakokra való jelentkezési határidőt határozza meg.

VIZSGAIDŐSZAK	JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ
február-március	december 1.
május-június	február 15.
október	szeptember 5.

A tanév rendjében meghatározásra kerül a május-júniusi vizsgaidőszakhoz köthető úgynevezett pótnap is. Ezt akkor lehet igénybe venni, ha a vizsgázónak a szakmai vizsgatevékenysége és az érettségi vizsgája ugyanazon napra esik, így egyszerre nem tud mindkét vizsgájának eleget tenni. A pótnap szükségességéről értesíteni kell a szakképesítésért felelős minisztériumot és a szakmai tételt biztosító intézményt is. A vizsgabejelentéskor, az elektronikus felületen keresztül is célszerű a külön eljárás kérelemnél ezt beírni, hogy időben értesüljön róla a tételeket készítő szerv.

„A szakközépiskolákban a szakmai vizsgák írásbeli vizsgarésze, valamint írásbeli, interaktív vizsgatevékenysége 2014. május 29-én is megszervezhető (pótnap) abban az esetben, ha a vizsgázó szakmai vizsgát, valamint érettségi vizsgát is tesz, és az írásbeli vizsgák, továbbá az írásbeli vagy interaktív vizsgatevékenységek azonos napra eső időpontjai nem teszik lehetővé a mindkét vizsgán való részvételt. A vizsgaidőpontok egybeeséséről, a pótnap igénybevételének szükségességéről a szakközépiskola a vizsgabejelentés és tételigénylés megküldésével egyidejűleg értesíti a szakképesítésért felelős minisztert és a szakmai vizsga írásbeli tételét biztosító intézményt.”

A vizsgaidőszakban a vizsgatevékenységek sorrendjét szabadon választja meg a vizsgaszervező, azzal a megkötéssel, hogy az írásbeli, interaktív, központi gyakorlat vizsganapjai kötelezően meghatározottak. A szóbeli és a gyakorlati vizsgatevékenység időpontjait ehhez igazítva választhatja meg. A komplex vizsgáztatásban sincs feltételként szabályozva, melyik vizsgatevékenységgel kell kezdeni a szakmai vizsgát. Bármelyikkel kezdhető, de jellemzően az írásbelikkel kezdődnek a vizsgák, hogy legyen elegendő idő a feladatlapok kijavítására és a kötelezően előírt vizsgaelnöki jóváhagyásra. Az utolsó vizsgatevékenység időpontját úgy kell kiválasztani, hogy jogszerűen a vizsga utolsó vizsgafeladatának megkezdése előtt legalább két nappal el kell juttatni a vizsgaelnökhöz.

Az iskolai rendszerű vizsgák esetén a szóbeli és a gyakorlati vizsgatevékenység átnyúlik az írásbeli vizsgákat követő hónapba.

Egy konkrét vizsgaidőszak 30 napig tarthat. Ez idő alatt be kell fejezni minden vizsgatevékenységet, le kell zárni a szakmai vizsgát.

Az iskolarendszeren kívül a vizsgaidőszak

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a vizsga időpontját a szakképesítésért felelős miniszter határozza meg. Hogy a munkaerőpiac számára biztosítani lehessen a szakképzett munkaerőt, ezért általában évente több (5-12) alkalom kerül kijelölésre a központi vizsgafeladatok megoldására. Ezt a vizsganaptárt a szakképesítésért felelős miniszter, és/vagy a háttérintézménye honlapján közzé kell tenni. A nyilvánosságra hozott

vizsganaptár alapján, ezekből időpontot választva, a vizsgaszervező tűzi ki saját vizsgájának időpontjait.

Ha a vizsgaszervezőnek nem megfelelőek az időpontok, a képzése, illetve a körülmények megkövetelik, hogy ettől eltérő időpontban szervezze meg a vizsgáját, azt megteheti, de ebben az esetben a többletköltség a vizsgaszervezőt terheli. A lebonyolítással járó többletköltséget a vizsgaszervezőnek meg kell fizetni (legfeljebb a minimálbér 150%-a.)

A vizsgatevékenységek sorrendjét szabadon választja meg a vizsgaszervező, azzal a megkötéssel, hogy az írásbeli, interaktív, központi gyakorlat vizsganapjai kötelezően meghatározottak. A szóbeli és a gyakorlati vizsgatevékenység időpontjait ehhez igazítva választhatja meg. A komplex vizsgáztatásban sincs feltételként szabályozva, melyik vizsgatevékenységgel kell kezdeni a szakmai vizsgát. Bármelyikkel kezdhető, de jellemzően az írásbelikkel kezdődnek a vizsgák, hogy legyen elegendő idő a feladatlapok kijavítására és a kötelezően előírt vizsgaelnöki jóváhagyásra. az utolsó vizsgatevékenység időpontját úgy kell kiválasztani, hogy jogszerűen a vizsga utolsó vizsgafeladatának megkezdése előtt legalább két nappal el kell juttatni a vizsgaelnökhöz.

Az iskolarendszeren kívüli képzés lezáró szakmai vizsgán a szóbeli és gyakorlati vizsgatevékenységek időpontját a vizsgaszervező határozza meg úgy, hogy a szakmai vizsga első vizsgatevékenységétől 30 napon belül be kell fejezni a vizsgát, valamint az utolsó vizsgatevékenység előtt legalább két napot biztosítani kell a vizsga elnökének arra, hogy az írásbeli, interaktív vizsgatevékenységek feladatlapjainak javítását jóváhagyja.

Az iskolarendszeren kívüli képzést lezáró szakmai vizsgára történő jelentkezés határideje: A vizsgaszervező által meghatározott vizsgaidőszak első vizsgatevékenysége előtt 45 nap.

Vizsgaidőszak a pótlóvizsga esetén:

Ha a vizsgázó valamilyen neki fel nem róható okból (igazolható betegség, rendkívüli körülmény) meg sem kezdte, vagy megkezdte, de befejezni nem tudta a vizsgáját, akkor pótlóvizsgát tehet azokból a feladatokból, amelyből még nem vizsgázott.

Iskolai rendszerben még ugyanabban a vizsgaidőszakban is leteheti a vizsgáját, ha az akadályok elhárultak, és a vizsga lebonyolítható.

A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 40. § (1) „Ha a vizsgázó a vizsgát neki fel nem róható okból meg sem kezdte, vagy megkezdte, de befejezni nem tudta, azokból a vizsgafeladatokból, amelyekből még nem vizsgázott, pótlóvizsgát tehet.

(2) A pótlóvizsga a szakmai és vizsgakövetelmény megváltozásáig, de legalább a vizsgát követő egy évig a képzés megkezdésekor hatályos szakmai és vizsgakövetelmény szerint tehető le.

(3) A vizsgázó az iskolai rendszerű szakképzést követő vizsga pótlóvizsgája esetén a pótlóvizsgát még ugyanabban a vizsgaidőszakban is leteheti, ha a vizsga letételét gátló akadályok elhárultak és lebonyolításának feltételei adottak.”

6.10. Szintvizsga

(Kiss Éva)

A szintvizsga célja az, hogy felmérje a tanulók alapkompenciáit, amelyek az önálló - tanműhelyi körülményeken kívüli - munkavégzéshez szükségesek. Az új duális képzésben szintvizsgát annak a szakiskolai tanulónak kötelező tennie, aki nappali rendszerű oktatásban vagy a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban vesz részt és nem rendelkezik érettségi végzettséggel. Eredménye a tanuló év végi szakmai érdemjegyébe nem számít bele. A sikeres szintvizsga nem feltétele a komplex vizsgára bocsátásnak.²

² Korábban csak az a tanuló kezdhetette meg a szakmai záróvizsgát, aki rendelkezett szintvizsgával.

A szintvizsga időpontját a 2011. évi CLXXVII. törvény a szakképzésről az első szakképző évfolyam február, március, április hónapokra determinálja. Az új duális szakiskolai képzésben a 9. évfolyam szakmai gyakorlati képzését iskolai vagy kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyben³ kell megszervezni. Sikeres szintvizsga esetén (legalább 2-es érdemjegy) a tanuló kihelyezhető egyéb gazdálkodó szervezethez tanuló szerződéssel vagy együttműködési megállapodással. Sikertelen szintvizsga esetén a tanuló továbbra is tanműhelyben teljesítheti a gyakorlatot mindaddig, amíg sikeres szintvizsgával nem rendelkezik. Azok számára, akik a követelményeket nem teljesítették a gazdasági kamara pótló, javító vizsgát szervez.

A szintvizsgán teljesítendő követelményeket a szakképesítés szakiskolai kerettanterve határozza meg. Ezek alapján a kamara szakértői állítják össze a vizsgán kötelezően használandó, országosan egységes, nyilvános feladatokat, amelyek a kamarák honlapjáról letölthetők.

A 2013/2014-es tanévben több mint 41500 fő szintvizsgázott, kb. 4000 db vizsga keretében. A szervezés ugyan a kamara feladata, de a szakiskolák együttműködése elengedhetetlenül szükséges a vizsgák lebonyolításához, gördülékeny folyamatához.

Szakiskola feladatai:

- a tanuló felkészítése a szintvizsgára
- minden szintvizsga-köteles tanuló jelentkeztetése a szintvizsgára
- felvételtkor ismerteti a szintvizsga követelményeit a tanulóval
- gondoskodik róla, hogy a jelentkezett tanuló részt vegyen a szintvizsgán
- a honlapján folyamatosan biztosítja a szintvizsga követelményeinek nyilvánosságát
- a területileg illetékes kamarával együttműködve részt vesz a szintvizsga előkészítésében
- javaslatot tesz a szintvizsgabizottság tagjának és a segítő tanárnak a személyére vonatkozóan

Területi kamara feladatai:

- szintvizsga (pótló, javító is) előkészítése, megszervezése, lebonyolítása
- szintvizsga elnök delegálása
- szintvizsgabizottság, szintvizsgát segítő tanár, szintvizsga jegyző megbízása

³ Kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely: a termeléstől teljesen elkülönített, legalább 8 tanuló képzésére alkalmas kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely, ahol a tanulók tanuló szerződéssel vagy együttműködési megállapodással vesznek részt a gyakorlati képzésben.

“Átiskolázás”:

Az új duális szakiskolai képzésbe olyan tanuló is bekapcsolódhat, aki korábban a 2+2-es vagy a 3 éves előrehozott képzésben kezdte meg tanulmányait. A szakiskola feladata megvizsgálni, hogy a tanuló az átiskolázáshoz szükséges ismeretekkel rendelkezik-e. Azon tanulók részére, akik három év helyett kettő év alatt végezhetik el a szakiskolát, a szakképzési kerettantervek a három éves mellett kettő éves óratervet is tartalmaznak, feltételezve természetesen azt, hogy a tanuló korábban már teljesítette a szakiskolai közismereti kerettantervben előírt követelményeket vagy a középiskola 10. évfolyamát.

Amennyiben a tanuló ugyanabban a szakképzésben szeretné tanulmányait folytatni, mint amelyben a képzést elkezdte és rendelkezik már sikeres szintvizsgával, az új duális rendszerben nem kell azt megismételnie. Ennek oka, hogy korábban a képzési idő felénél határozta meg a szakmai és vizsgakövetelmény a szintvizsgát, tehát azok a tanulók akik a korábbi képzésben már szintvizsgáztak magasabban kvalifikált feladatokat oldottak meg, mint azok, akik az első szakképző évfolyamon vizsgáznak.

Részsakképesítés:

A 2011. évi CLXXVII. törvény a szakképzésről 28. § (1) pontjába foglaltak alapján a gazdasági kamara annak mérésére, hogy a tanuló a szakiskolában az első szakképzési évfolyamon elsajátította-e az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat, a szakmai és vizsgakövetelményben előírt szintvizsgát szervez. Az Országos Képzési Jegyzékben szereplő részsakképesítések szakmai és vizsgakövetelményei nem írnak elő szintvizsgát, valamint az erre beiskolázott speciális szakiskolai tanulók gyakorlati képzésére jellemzően nem gazdálkodó szervezettel kötött tanulószereződés alapján kerül sor, ezért számukra nem kell szintvizsgát szervezni.

2+2-éves és 3 éves előrehozott képzés:

A 2011. évi CLXXVII. törvény a szakképzésről 92/A. § (1) lehetővé tette, hogy a régi képzési rendben induló és ebben is végző tanulók mentesüljenek a szintvizsga-szigorítás alól, azaz számukra a 10. évfolyamtól szintvizsga nélkül is lehetséges a szakmai gyakorlati képzés bármilyen gyakorlati képzőhelyen.

6.11. Titoktartás és őrzés (Mihálka Gáborné)

A korábbi vizsgaszabályzathoz hasonlóan az írásbeli, az interaktív és a központi gyakorlati vizsgatevékenység feladatlapjait kell a titoktartásra vonatkozó szabályok megtartásával őrizni. A fent említett feladatlapok minősített dokumentumok, „Korlátozott terjesztésű” dokumentumként kezelendők.

A vizsgaszervező az írásbeli feladatlapokat kizárólag meghatalmazással veheti át a készítő szervektől és ezután a csomagolásán, illetve az elektronikus úton elküldött feladatlapon feltüntetett időpontig köteles oly módon őrizni, hogy ahhoz illetéktelen személy hozzá ne férhessen. A vizsgaszervező a feladatlapokat a vizsga megkezdése előtt legalább három nappal kell, hogy átvegye a szakképesítésért felelős minisztérium által megbízott szervtől.

A szakképesítésért felelős miniszter a vizsga írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati vizsgatevékenységéhez központilag kiadott feladatlapokat a vizsga megkezdése előtt legalább három nappal nyomtatott formában vagy elektronikus úton juttatja el a vizsgaszervezőnek. *315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 23. § (1)*

Az átvett tételcsomagokat a vizsgaszervező a vizsga időpontjáig köteles biztonságos, mindenki számára elzárt helyen tárolni a titoktartásra vonatkozó szabályok megtartásával.

A tételek felbontása központi vizsgaidőpontban történik a jogszabályban előírt feltételek mellett. A bontás előtt két vizsgázó aláírásával igazolja, hogy a felbontandó boríték sértetlen, a megjelölt időpontban történik a kibontása, azt a tételt tartalmazza, amit nekik meg kell oldani. Ez a jegyzőkönyvben is rögzítésre kerül.

Vannak olyan szakképesítések is, melynek a szakmai és vizsgakövetelményében központi modulzáró feladat van előírva. Ezeket is a szakképesítésért felelős minisztérium készíteti el, és azonos módon kell eljárni, mint az írásbeli vizsgatevékenységek tételeinél.

A vizsgabizottság elnökét és minden tagját a vizsga alatt, annak befejezéséig titoktartás kötelezi. Az értékeléseket a bizottság tagjai külön-külön teszik meg, de a végső osztályzat kialakításában a teljes bizottság határoz. Ugyanez a titoktartás vonatkozik a jegyzőre is. A vizsgaeredmények a kihirdetésig titkosan kezelendők. *(315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 15.§ (5))*

TITOKTARTÁSI NYILATKOZAT

(Dokumentum minta)

1. Alulírott: .....

.....
 tudomásul veszem, hogy a I...../1/2014. nyt. számú felhasználói engedély birtokában a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvényben (a továbbiakban Mavtv.), Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló 90/2010. (III.26.)Kormányrendeletben (a továbbiakban Kormányrendelet), és más jogforrásokban meghatározott titokvédelmi előírások hatálya alá tartozom.

2. Tudomásul veszem továbbá, hogy a fenti számú felhasználói engedélyben szereplő minősített adatok vonatkozásában a minősítés érvényességi ideje alatt titoktartási kötelezettség terhel.

Mavtv.-ben, a Kormányrendeletben meghatározott előírásokat alkalmazás szinten megismertem és azokat maradéktalanul betartom. A munkaköröm/megbízásom teljesítése érdekében részemre átadott minősített adatot illetéktelen részére nem tehetem hozzáférhetővé és semmilyen formában nem hozhatom tudomására, így különösen nem publikálhatom.

4. Ismert előttem, hogy a rendelkezésemre bocsátott minősített adattal a nevemre szóló felhasználói engedélyben foglaltak szerint rendelkezhetem, az adathordozókról a minősítő, vagy a titokbirtokos szerv vezetőjének engedélye nélkül a megbízásom teljesítéséhez elengedhetetlenül szükséges eseten túl, se másolatot, se kivonatot nem készíthetek, illetve ezek tartalmának rögzítésére semmilyen technikai vagy más eszközt nem alkalmazhatok.

5. Tudomásul veszem, hogy a birtokomba kerülő minősített adathordozó, továbbá a megbízásom során arról bármilyen technikai eszközzel készült másolat, kivonat nem képezi a tulajdonomat. Kötelezem magam, hogy az eredeti adathordozót visszaszolgáltatom, az eredeti adathordozóról bármilyen technikai eszközzel készült másolatokat, kivonatokot az adattartalom helyreállítását lehetetlenné tévő módon megsemmisítem.

6. Tisztában vagyok azzal, hogy

a) a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 206. § (1) bekezdésében felsorolt cselekmények elkövetése minősített adat biztonságának megsértése szabálysértésnek minősül;

b) a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 265. § (2) bekezdés a) pontja szerint visszaélés korlátozott terjesztésű minősített adattal vétségének minősített bűncselekményt követek el, ha a „Korlátozott terjesztésű!” minősítési szintű minősített adatot jogosulatlanul megszerzem, jogosulatlan személy részére hozzáférhetővé, vagy jogosult személy részére hozzáférhetővé teszem.

Budapest, 2014.

.....

aláírás

Készült: 2 példányban

6.12. A szakmai vizsga nyelve

(Mihálka Gáborné)

Jelentős változás, hogy az új vizsgaszabályzat (315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet) rögzíti, hogy a vizsga nyelve elsősorban magyar.

Az idegen nyelv használata a komplex szakmai vizsgán csak akkor lehetséges, ha a szakképzés nemzetiségi iskolában vagy két tanítási nyelvű szakképző iskolában és idegen nyelven folyt, illetve a vizsgán megszerzhető szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei írják elő a követelmények idegen nyelvű teljesítését. E szabályozás tehát a vizsga folyamán egységesen, minden vizsgázótól megköveteli a vizsgához (a vizsgafeladat önálló teljesítéséhez) szükséges magyar nyelvű kommunikációt [315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 2. § (2) bekezdés]. (A korábbi szabályozás általánosan lehetővé tette vizsga idegen nyelven történő letételét, ott a modulzáró vizsgát kellett kötelezően magyar nyelven teljesíteni, amelynek teljesülése azonban nem volt ellenőrizhető.)

Külön kiemeli a szabályzat, hogy az idegen nyelven letett vizsga nem helyettesíti az állami nyelvvizsgát.

A vizsga nyelve – a szakmai és vizsgakövetelményben előírt idegen nyelvi követelmények kivételével – a magyar, a nemzetiségi iskolában, két tanítási nyelvű szakképző iskolában magyar vagy a nemzetiség vagy a képzés nyelvének megfelelő idegen nyelv. Az idegen nyelven letett vizsga az államilag elismert nyelvvizsgával nem egyenértékű, azt nem helyettesíti (315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 2.§ (2)).

Amennyiben vizsga nyelve nem magyar, olyan vizsgaelnököt kell kijelölni, akinek a vizsgáztatás nyelvéből felsőfokú állami nyelvvizsgája van.

Ha a vizsga nyelve nem magyar, vagy a szakmai és vizsgakövetelmény a vizsgára bocsátás feltételeként középfokú nyelvvizsgát ír elő és a vizsga idegen nyelvi követelményeket is tartalmaz, a vizsgaelnöknek a vizsgáztatás nyelvéből felsőfokú állami nyelvvizsgával vagy azzal egyenértékű okirattal kell rendelkeznie (315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 11.§ (2)).

6.13. A sajátos nevelési igényű vizsgázók

(Mihálka Gáborné)

Az esélyegyenlőség elvének érvényesülése érdekében meghatározásra kerülnek azon speciális szabályok, amelyek továbbra is biztosítják, hogy a sajátos nevelési igényű vizsgázók állapotuk, sajátos helyzetük figyelembe vételével kapjanak lehetőséget a vizsga eltérő tevékenységgel történő teljesítésre.

- A fogyatékossgal élő emberek számára is biztosítani kell azokat a körülményeket, melyek lehetővé teszik az ő számukra is azt, hogy a felkészítés
- és a szakmai vizsgáztatás során bizonyíthassák felkészültségüket a jövőbeni, választott szakmájukhoz.
- A duális jellegű szakképzés legfontosabb elemeként a gyakorlati vizsgatevékenységet mindenkinek egyformán teljesíteni kell. Amennyiben a sajátos nevelési igény jellege indokolja, mentesíteni kell a tanulókat/képzésben részt vevőket egyes tantárgyak, tananyagegységek (modulok) tanulása és a beszámolás kötelezettsége alól. Egyik legnagyobb probléma az idegen nyelvi felmentés. Ezt a gyakorlati vizsgatevékenységnél nem lehet megtenni. Amennyiben van a szakképesítésnek idegen nyelvi része a gyakorlatban, akkor azt mindenkinek teljesíteni kell.
- A törvény szerint a sajátos nevelési igényű vizsgázóknak biztosítani kell azokat a lehetőségeket, hogy ők is teljesíteni tudják a szakképesítés vizsgáztatási követelményeit. Általános felmentés nem adható, különösen nem a gyakorlati vizsgatevékenység alól, hiszen nekik is teljesíteni kell majd azokat az elvárásokat, feladatokat, amelyeket a szakma megkövetel. Felmenteni csak egyes tevékenységreszletek alól lehet indokolt, igazolt esetben. (Pl. ha igazoltan nem tudja teljesíteni az idegen nyelv elsajátítását, nem tanulta a képzés során az idegen nyelvet, akkor a vizgán is mentesíteni kell ez alól.) Természetesen olyan szakképesítés esetén, amelynél előírás az idegen nyelvi beszédkézség. pl. idegenvezető szakképesítésnél ez elképzelhetetlen, azonban pl. egy szakácsnál elfogadható (Szt. 11. §).
- A vizgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, segédszemély alkalmazását, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt, ha azt a sajátos nevelési igény jellege indokolja.
- A törvény alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható, és nem vezethet a bizonyítvány által tanúsított szakképesítés megszerzéséhez szükséges követelmények alóli általános felmentéshez.

- A szakmai vizsgabizottság engedélyezheti az írásbeli (interaktív) vizsgatevékenység szóbeli vizsgatevékenységgel vagy a szóbeli vizsgatevékenység írásbeli (interaktív) vizsgatevékenységgel történő felváltását. (315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet)
- Továbbra is lehetőség van az írásbeli helyett szóbeli vizsgatevékenység alkalmazására. Ez esetben ugyanazt teljesíti a speciális igényű vizsgázó, mint a normál tanuló, azonban neki egy elkülönített helyen felolvassa a felügyelő tanár az írásbeli kérdéseket és ő szóban válaszol azokra. Válaszait a tanár lejegyzi és így történik az értékelése.
- Az a vizsgázó, aki kérelmére, a vizsgabizottság döntése alapján a szóbeli vizsgatevékenységet írásban teljesíti, a feladatlap kihúzása után külön teremben, felügyelő tanár jelenlétében elkészíti a kidolgozott válaszát. A feladat megoldására a szakmai és vizsgakövetelményben előírt időtartam kétszerese adható. Az írásbeli munkát a vizsgázó, vagy a vizsgázó kérésére a vizsgabizottság egyik tagja felolvassa.
- A gyakorlati vizsgatevékenységet teljesíteni kell minden vizsgázónak, de a vizsgabizottság döntése alapján a vizsgára előírt időtartam meghosszabbítható, de ez a meghosszabbítás a gyakorlati vizsgatevékenység során nem lehet több, mint az előírt idő 130%-a.
- Halláskárosodott vizsgázó kérelmére a vizsga szervezője a szóbeli vizsgatevékenység idejére jelnyelvi tolmácsot köteles biztosítani. A vizsgázó a kérelmének indokoltságát köteles igazolni.

A **szakképzési törvény** a sajátos nevelési igényű vizsgázó szakmai vizsgájával a 11. § foglalkozik:

(1) A sajátos nevelési igényű vizsgázó részére a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott pályaalkalmassági és egészségügyi alkalmassági követelmények figyelembevételével biztosítani kell a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a kötelezettségeit.

(2) A sajátos nevelési igény jellege alapján, a sajátos nevelési igényű vizsgázót – a gyakorlati vizsgarész kivételével – mentesíteni kell egyes tantárgyak, tananyagegységek (modulok) tanulása és a beszámolás kötelezettsége alól. Ha azt a sajátos nevelési igény jellege indokolja, mentesíteni kell a vizsgatevékenység idegennyelvi része vagy annak egy típusa, és szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszköz (számítógép stb.) alkalmazását, ha azt a sajátos nevelési igény jellege indokolja, a szakmai vizsgabizottság engedélyezheti az írásbeli (interaktív) vizsgatevékenység szóbeli vizsgatevékenységgel, vagy a szóbeli vizsgatevékenység írásbeli (interaktív) vizsgatevékenységgel történő felváltását.

(3) A mentesítésről iskolai rendszerű szakképzés esetén a köznevelésről szóló törvényben a sajátos nevelési igény megállapítására felhatalmazott szakértői és rehabilitációs bizottság, iskolarendszeren kívüli szakképzés esetén a szakértői bizottság kettő évnél nem régebbi véleményének hiányában a sajátos nevelési igényt megalapozó fogyatékoság tekintetében illetékes szakambulancia, szakrendelő vagy szakgondozó intézmény szakorvosának véleménye alapján a szakmai vizsgabizottság dönt.

(4) Az e § alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható, és nem vezethet a bizonyítvány által tanúsított szakképesítés megszerzéséhez szükséges követelmények alóli általános felmentéshez.

A szakképesítéshez jutás tekintetében az esélyegyenlőség elvének érvényesülése érdekében meghatározásra kerülnek azon speciális szabályok, amelyek továbbra is biztosítják, hogy a sajátos nevelési igényű vizsgázók állapotuk, sajátos helyzetük (pl. fogyatékoságuk) figyelembe vételével lehetőséget kapjanak a vizsga eltérő tevékenységgel történő (pl. szóbeli helyett írásbeli vagy fordítva) vagy hosszabb vizsgaidő alatti teljesítésre, valamint egyéb segédeszközök használatára. Fontos ugyanakkor azt is kimondani, hogy ezen szabályok alkalmazása továbbra is csak a vizsga letételéhez adhat segítséget, de törvényben meghatározott kivételekkel az előírt vizsgakövetelményeket, vizsgafeladatokat minden esetben teljesíteni kell.

A további szabályozást a 315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet tartalmazza:

7. § (1) A vizsga letétele alól a szakmai és vizsgakövetelményben foglaltak szerint adható felmentés.

7.§ (2) A sajátos nevelési igényű vizsgázó kérelmére, fogyatékosága miatt az adott vizsgafeladat eltérő – szóbeli helyett írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati, továbbá írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati tevékenység helyett szóbeli – vizsgatevékenységgel, valamint az adott vizsgafeladatra a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott időnél hosszabb idő alatt is teljesíthető. Gyakorlati vizsgatevékenység esetén a hosszabbítás nem haladhatja meg a szakmai és vizsgakövetelményben előírt időtartam harminc százalékát kivéve, ha a szakmai és vizsgakövetelmény másként rendelkezik.

32.§ (4) Ha a sajátos nevelési igényű vizsgázó a szóbeli vizsgatevékenység helyett írásbeli vagy központi gyakorlati vizsgatevékenységet végez, a tétel kiválasztása után felügyelő jelenlétében készíti el vizsgafeladatát.

6.14. Országos szakképzési vizsgaelnöki névjegyzék (Madarász Erik)

Az országos szakképzési névjegyzéket az állami szakképzési és felnőttképzési szerv vezeti.

A névjegyzék részei:

- szakmai vizsgaelnöki névjegyzék
- szakmai vizsgabizottsági tagi névjegyzék
- szakképzési szakértői névjegyzék

Szakmai vizsgaelnöki névjegyzék a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény alapján a következő:

15. § (1) A szakképesítésért felelős miniszter elkészíti, és az állami szakképzési és felnőttképzési szerv részére megküldi az ágazatába tartozó szakképesítések tekintetében a vizsgaelnöknek javasoltak listáját. Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsgaelnöki névjegyzékre történő felvételt megtagadja, ha a vizsgaelnöknek javasolt személy nem felel meg az e törvényben és a vizsgaelnöki névjegyzékre kerülésről szóló jogszabályban előírt feltételeknek.

(2) Azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt, a gazdasági kamara közvetlenül tesz javaslatot az állami szakképzési és felnőttképzési szerv részére a vizsgaelnöki névjegyzékre.

(3) A vizsgaelnöki névjegyzékre javaslatot tevő szakképesítésért felelős miniszter és gazdasági kamara a vizsgaelnöki és a vizsgabizottsági névjegyzékre történő felvételre vonatkozó javaslatát évente kettő alkalommal küldi meg az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek.

(4) Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által vezetett vizsgabizottsági névjegyzékre a szakképesítésért felelős miniszteren keresztül jelentkezhet az, aki az e

törvényben és a szakmai vizsgaszabályzatban meghatározott feltételeknek megfelel. A vizsgabizottsági névjegyzékre javaslatot tehet a szakképesítés szerint illetékes területi gazdasági kamara, vagy ha a szakképesítés nem tartozik egyik gazdasági kamara hatáskörébe sem, akkor a szakmai szervezet vagy szakmai kamara is.

Az országos szakmai vizsgaelnöki névjegyzékre kerülés feltételeit az Országos szakértői, az Országos vizsgáztatási, az Országos szakmai szakértői és az Országos szakmai vizsgaelnöki névjegyzékről, valamint a szakértői tevékenységről szóló 31/2004. (XI. 13.) OM rendelet határozza meg.

A rendelet alapján új pályázat esetén az alábbi dokumentumokat kell benyújtani a szakképesítésért felelős miniszter felé:

- névjegyzékbe való felvétel iránti kérelmet,
- részletes szakmai önéletrajzot,
- erkölcsi bizonyítványt (akinél jogszabály rendelkezése alapján a büntetlenség az alkalmazás és a foglalkoztatás előfeltétele, és akinek a munkáltatója ezt igazolja),
- a szakirányú pedagógus végzettséget, vagy felsőfokú szakirányú végzettséget, vagy felsőfokú iskolai végzettséget és szakirányú szakképzettséget tanúsító oklevél hiteles másolatát és a tíz év szakmai gyakorlati idő meglétét tanúsító igazolást,
- legalább két szakmai ajánlást,
- a bírálati díj befizetéséről szóló igazolást.

Hosszabbítás esetén:

- hosszabbítás iránti kérelmet,
- korábbi engedély másolatát,
- a nyilvántartásba vétel óta végzett vizsgaelnöki tevékenység ismertetését,
- a bírálati díj befizetéséről szóló igazolást,
- a kötelező elnöki továbbképzés elvégzéséről szóló igazolást.
- A nyilvántartás meghosszabbítására irányuló kérelmet a nyilvántartási idő lejárta előtt kell benyújtani.

Több szakképesítésre egy pályázatot kell benyújtani, azonban szakmacsoportonként külön pályázat összeállítása szükséges. A nyilvántartásba vétel időtartalma öt év.

6.15.Europass keretrendszer

(Karvázy Eszter)

Az Europass portfólió

Az Európai Tanács 1992-es határozata (93/C49/01) kimondja, hogy a szakképesítések átláthatóságával kapcsolatos munkában új irányvonalakra, új eszközökre van szükség. A szakképesítések átláthatóvá tételével foglalkozó Európai Fórum (European Forum) az Európai Bizottság és a CEDEFOP közös kezdeményezése alapján jött létre 1998-ban. A Fórum munkájában a tagállamok önkéntes alapon vettek részt.

Magyarország segítő szerepet vállalt az alapelvek kidolgozásában. A Fórum fő célja egy olyan rendszer létrehozása volt, amelyben az egyes országok, a hivatalosan elismert bizonyítványokhoz, kiállíthatóan egy olyan mellékletet, amely egy

másik Európai Unió nyelven részletes adatokat tartalmaz a képesítés minden jellemzőjéről, kitérve a tanulás időtartamára, a képesítéssel betölthető egyéb munkakörökre, a megszerzés módjára, az esetlegesen megszerezhető kreditpontokra.

A tudás és készségek átláthatóvá, átjárhatóvá tételére törekvés életre hívott több európai szintű kezdeményezést is. A Tanács és az Európai Parlament annak érdekében, hogy elősegítse a képesítési rendszerek, bizonyítványok, szaktudások és kompetenciák átláthatóságát, és a tagállamok közötti munkavállalási és tanulmányi célú mobilitást, az erre irányuló fejlesztések alapján egy egységes rendszert hozott létre, és 2005. január 1-től bevezette az Europass keretrendszert, melynek jogi alapját az 2004. december 15-i 2241/2004/EK határozat teremtette meg.

Az Europass rendszer

Az Europass egy személyre szabható dokumentumcsomag, amelyet az állampolgárok önkéntes alapon használhatnak végzettségeik, oktatásban és képzésben szerzett szaktudásuk, készségeik bemutatására, munkavállalás esetén a munkaadók tájékoztatására Európában. A dokumentumcsomag különböző elemei tájékoztatást nyújtanak a hazai képzésekről, a képzést és kompetenciákat érintő változásokról, valamint a külföldön megszerzett képesítésekről.

A rendszer hét dokumentumból áll, melyből hármat, az Europass önéletrajzot (Europass CV), a Nyelvi útlevelet (Europass Language Passport) és a Motivációs levelet (Cover Letter) egyénileg lehet 27 Európai Unió nyelven kitölteni egy központi internetes portálon keresztül (<http://europass.cedefop.europa.eu/hu/home>). A három másik dokumentumot, az Europass bizonyítvány-kiegészítőt (Europass Certificate Supplement), az Europass oklevélmellékletet (Europass Diploma Supplement) és az Europass mobilitási igazolványt (Europass Mobility) a felelős szervezetek állítják ki a kérelmező részére.

Az Europass önéletrajz egységes formátumot kínál az egyének számára, hogy az alapvető adatokon túl kompetenciáinak szélesebb körét mutathassa be, így akár az informális, non-formális tanulási formát is dokumentálhatóvá teszi. Az Europass mobilitási igazolvány a külföldi gyakorlat vagy tanulmányok során szerzett készségek és tudás igazolására szolgál. A bizonyítvány-kiegészítő a szakképesítések részletes leírását tartalmazza idegen nyelven, míg az oklevélmelléklet a felsőoktatásban megszerzett tudást mutatja be. A nyelvtudást igazoló bizonyítványokon túlmutató nyelvi útlevélben kulturális tapasztalatok is szerepeltethetők. A dokumentumok és a hozzájuk kapcsolódó anyagok (pl.: referenciák, bizonyítványok) egy elektronikus mappába, az Európai készségútlevélbe (European Skills Passport) rendezhetők, így létre hozva egy portfóliót, amelyből az egyén végzettségei és készségei részletesen megismerhetők. 2014-ben a Motivációs levél megjelenésével tovább bővült a portfólió. Az új Europass dokumentum révén az álláskereső a levél felépítéséhez, és kitöltéséhez kapnak támogatást.

Az Europass bizonyítvány-kiegészítő fejlesztése az Európai Unióban

Az Europass Bizonyítvány-kiegészítő első változata egy Leonardo da Vinci projekt keretében, EuroCert néven került kifejlesztésre. Az EuroCert célja egy olyan innovatív megoldás keresése volt, amely elősegíti a mobilitást, illetve lehetővé teszi, hogy a szakképzett emberek munkát vagy oktatási/képző intézményeket találjanak egy másik tagállamban. Az EuroCert egy kiegészítő leírás a bizonyítványhoz, amelyet a szakképesítésért felelős intézmény ad ki.

Az EuroCert dokumentum alapján az Európai Fórum kidolgozta a bizonyítvány-kiegészítőt (Certificate Supplement), amely tartalmazta a szakképesítésre vonatkozó azon adatokat, amelyek megkönnyítik az átláthatóságot, és ezzel együtt segítik a mobilitást. 2005-ben a dokumentumban érdemi változás nem történt, de a neve Europass bizonyítvány-kiegészítőre változott (Europass Certificate Supplement). Az Europass bizonyítvány-kiegészítő az eredeti végzettséget igazoló dokumentumot kiegészítve írja le a képesítéssel rendelkező szakmai kompetenciáit, tanulmányainak pontos tartalmát, jellegét, szintjét, a képesítéssel betölthető foglalkozások körét. Ezáltal további információkkal szolgál az eredeti bizonyítvány tartalmán túl, ezzel segítve a kibocsátó országon kívüli munkáltatókat vagy intézményeket a megértésben és az elfogadásban. Az Europass bizonyítvány-kiegészítőről információ a Nemzeti Europass Központokban, a Nemzeti Referencia Központokban és a vizsgáztató intézményeknél kapható. Az Europass bizonyítvány-kiegészítő nem helyettesíti az eredeti bizonyítványt, és megszerzése nem jelenti a végzettség automatikus elismerését.

Az Europass bizonyítvány-kiegészítő hazai fejlesztése

Magyarországon a bizonyítvány-kiegészítők kidolgozására és elérhetővé tételére jött létre 2003-ban a Nemzeti Referencia Központ (NRK). A Központ a bizonyítvány-kiegészítők rendszerét működteti a hozzá kapcsolódó ügyfélszolgálattal együtt, míg az Europass bizonyítvány-kiegészítőt a vizsgaszervező intézmények bocsátják ki.

A bizonyítvány-kiegészítők adatbázisba kerültek, kitöltésükhöz és kiadásukhoz egy on-line rendszer készült, amin keresztül a vizsgaszervezők saját maguk tölthetik ki és adhatják ki a dokumentumokat. Az internetes rendszeren keresztül lehetőség van a vizsgaszervező adatainak nyilvántartására és változtatására, a letöltött és lefordított bizonyítvány-kiegészítők nyilvántartására, és a már kiadott bizonyítvány-kiegészítők újrakiadására. A Nemzeti Referencia Központ az Europass bizonyítvány-kiegészítőket térítésmentesen biztosítja a vizsgaszervezők számára. A 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet alapján a bizonyítvány-kiegészítő kiadásáért a kérelmező térítési díjat fizet a vizsgaszervezőnek. A térítés összege a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított, az

adott naptári év január 1-én érvényes minimálbér havi összegének öt százaléka idegen nyelvenként.

Az Europass bizonyítvány-kiegészítők kiadásához a vizsgaszervezők speciális mappát igényelhetnek térítésmentesen a Nemzeti Referencia Központ weblapján (http://nrk.nive.hu/nyit_lap/) keresztül.

7. A KOMPLEX SZAKMAI VIZSGA DOKUMENTUMAI (Mihálka Gáborné)

A törvényi háttér változása következtében a komplex szakmai vizsgák esetén a vizsgázók törzslapjainak korábbi rend szerinti papír alapú vezetésére, kitöltésére már nem kerül sor, a komplex szakmai vizsgákhoz nem is szerezhető be törzslap nyomtatvány. Az új dokumentációs rendszerben a vizsgázók adatai és eredményei az NMH SZFI által biztosított központi elektronikus rendszerben, elektronikus törzslapon kerülnek rögzítésre (Szt. 16. §, 315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 41. §).

A vizsgázók azonban továbbra is a kézhez kapják a jelenlegi formátumú bizonyítványt, amelynek tartalma az új vizsgaszabályzat 2. melléklete szerint változott. Ennek megfelelően a bizonyítványban már csak a vizsga (összesített) végeredménye kerül feltüntetésre (315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 44-45. §-ok).

Az elektronikus törzslapok kitöltéséhez a – vizsgaszervezők által az adott vizsgához kijelölt – jegyzők a leadott vizsgabejelentésekhez kapcsolódóan kapnak egyedi hozzáférési lehetőségeket, amely alapján elvégezhetik a vizsgához tartozó törzslapok kitöltését és a vizsga során az eredmények rögzítését. A vizsgázók vizsgaeredményeit külön – a vizsga jegyzőkönyvének mellékletét képező – vizsgaösszesítő íven is vezetni kell, amely szintén megtehető az elektronikus rendszerben, de a vizsgaösszesítő ív ki is nyomtatható, így a papír alapú kitöltés is lehetséges. A vizsgaösszesítő ív elektronikus vezetése esetén a rögzített eredmények a törzslapokra is átmásolódnak. Ahogy a vizsgázó teljesítményének értékelése című fejezetben bemutatásra került, a komplex szakmai vizsgák esetén már nem követelménymodulenkénti százalékos eredmények születnek, ezért az új elektronikus törzslapokon szintén nem követelménymodulok, hanem az egyes (komplex) vizsgafeladatok és az elért osztályzatok kerülnek rögzítésre. Az elektronikus törzslap nyilvántartó rendszer is biztosítja a dokumentumok előzetes (vizsga megkezdését megelőző) kitöltésének lehetőségét, így a szakmai vizsgán csak a vizsga végeredményeinek utólagos rögzítése szükséges (315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 33. §).

A vizsgadokumentumok másik fontos csoportját alkotják a vizsgajegyzőkönyv és annak kötelező mellékletei. A korábbi gyakorlathoz képest – amely szerint külön nyitó, záró, írásbeli feladatok bontásához kapcsolódó stb. jegyzőkönyvek készültek – az új vizsgaszabályzat meghatározza, hogy a vizsgáról csak egyetlen jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyben a vizsga összes eseményét, a vizsgabizottság értekezleteit, döntéseit időrendben kell rögzíteni.

A vizsgajegyzőkönyv lehetséges fontosabb elemei kapcsolódva a vizsga eseményeihez:

a) a vizsga gyakorlati feltételei meglétének, megfelelőségének rögzítése (továbbá a jogszabályban előírt külön nyilatkozat, pl. 1. mellékletben),

b) az előzetesen megküldött lebonyolítási rend és a gyakorlati feladatok módosítással/módosítás nélküli jóváhagyása tényének rögzítése,

c) a felmentésekkel kapcsolatos adatok, információk rögzítése,

d) a megjelent vizsgázók esetén a vizsgára bocsátás feltételei (pl. betöltött 18. életév, eredményes modulzáró vizsga) megléte ellenőrzésének megtörténte,

e) a vizsgáztatás menetéről, vizsgaeseményekről, szabálytalanságokról, a megtett intézkedésekről szóló információk rögzítése (pl. a lebonyolítási rendnek megfelelően a vizsgabizottság két csoportra bontva folytatta a vizsgáztatást, szabálytalanság nem történt, a vizsgázók a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott 120 perces végrehajtási időt minden esetben kihasználták),

f) a vizsgázók személyazonossága ellenőrzésének módja,

g) a vizsgabizottság döntése a vizsga egy nappal történő meghosszabbításáról, a döntés indoklása,

Az új vizsgaszabályzat előírja, hogy a vizsgajegyzőkönyv kötelező mellékleteit képezi a lebonyolítási rend, az összes vizsgázó eredményét tartalmazó vizsgaösszesítő ív, továbbá a személyi, tárgyi feltételek biztosításának módját, azok megfelelőségét a szakképzési törvény 13. §-ának (2) bekezdéséhez igazodóan bemutató külön írásos dokumentum. Utóbbi elkészítését a vizsgaszervezők számára a szakmai vizsga megszervezésére vonatkozó engedély kiadásának és a vizsgaszervezési tevékenység ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 111/2010. (IV. 9.)Kormányrendelet 6. § (5) bekezdése is meghatározza.

7.1. A szakmai vizsga törzslapja

(Madarász Erik)

A vizsga megkezdése előtt a vizsga jegyzője az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által biztosított központi elektronikus rendszerben előkészíti a törzslapot. A komplex vizsgabejelentések alapján előálló elektronikus törzslap kitöltése és pontos vezetése a vizsga jegyzőjének feladata. A külíven és a belíveken (továbbiakban törzslap) rögzíti a vizsga adatait. A törzslap előkészítése során az adatok (pl. a vizsgázók személyes adatainak) rögzítése, felvitele minden esetben az eredeti dokumentumok alapján történik. Az elektronikus törzslap lezárását követően azt két példányban ki kell nyomtatni. A nyomtatott példányokat a vizsga elnöke, tagjai, jegyzője és a vizsgaszervező intézmény vezetője hitelesíti aláírásával. Az aláírások alatt a nevet és a vizsgabizottságban betöltött szerepet olvashatóan fel kell tüntetni. A

törzslap külívét és beliveit szakképesítésenként, vizsgánként szalaggal átfűzve, körcímkével ellátva le kell zárni és a vizsgaszervező körbélyegzőjével a külív hátlapján hitelesíteni kell oly módon, hogy a bélyegzőlenyomat érintse a törzslapot és a körcímkét is. A kinyomtatott törzslapok egy példányát az NMH részére kell megküldeni az utolsó vizsganapot követő harminc napon belül, másik példányát a vizsgaszervező őrzi. Amennyiben a beküldött törzslap hibás vagy hiányos az NMH felhívja a beküldőt az észlelt hibák harminc napon belüli kijavítására. Az esetlegesen elveszett vagy megsemmisült bizonyítvánnyról a törzslap alapján bizonyítvány másodlatot állít ki az NMH.

A törzslappal egyező tartalmú törzslapkivonatot kérésre, sikertelen vizsga esetén kérés nélkül ki kell adni a vizsgázónak a vizsga lezárását követő harminc napon belül.

A törzslapkivonat a központi elektronikus rendszerből nyomtatható, amelyet a vizsgaszervező vezetője ír alá és hitelesíti a vizsgaszervező körbélyegzőjével. A törzslapkivonatot a pótlóvizsgát megelőzően ki kell adni a vizsgázónak.

A törzslapnyilvántartási rendszer az alábbi linken érhető el:

<https://torzslap.nive.hu/>

Az elektronikus törzslaprendszer moduláris vizsgákra történő kiterjesztése

A 2014. május 2-án hatályba lépett kormányrendeletek módosításáról szóló 136/2014. (IV. 24.) Korm. rendelet alapján a moduláris szakmai vizsgákhoz kapcsolódó elektronikus törzslap bevezetésének és a rendszer működtetésének kezdő határideje megváltozott, az eredeti szabályozáshoz képest egy évvel későbbre módosult.

„Az egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 136/2014. (IV. 24.) Korm. rendelet 20. § szerint:

A komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet 62. § (2) A régi OKJ-ban szereplő szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai vizsga (a továbbiakban: moduláris vizsga) esetén az R1. 30. § (1) bekezdése szerinti törzslap azon moduláris vizsga esetén használható fel, amelynek utolsó vizsgatevékenysége legkésőbb 2015. június 30-án befejeződik.

(3) A moduláris vizsga esetén 2015. január 1-jétől lehetőség van a törzslap 41. §-ban foglaltak szerinti kitöltésére.”

A jogszabályi hivatkozás értelmében a Nemzeti Munkaügyi Hivatal 2015. január 1-ig megteremti és a határidőt követően pedig folyamatosan biztosítja annak lehetőségét, hogy a moduláris szakmai vizsgák esetében a papír alapú törzslap helyett a vizsgaszervező a komplex szakmai vizsgák megvalósítása során már alkalmazott módon, elektronikusan készítse el a vizsga törzslapját (külív és belív egyaránt) és az erre a célra kialakított informatikai felületen keresztül küldje azt meg. 2015. január 1-ét követően a vizsgaszervező intézmények eldönthetik,

hogy a kifizető rendszerű moduláris vizsgák esetében a korábbi papír alapú törzslapot nyújtanak be, avagy a kialakításra kerülő informatikai rendszeren keresztül már az elektronikus adatszolgáltatás módját választják. A jogszabály értelmében 2015. január 1-ét követően az áttérés még nem kötelező, az szabadon választott, az esetlegesen rendelkezésre álló papír alapú törzslapok ekkor még felhasználhatóak. Amennyiben elektronikusan kerül beküldésre a moduláris szakmai vizsgához kapcsolódó törzslap, attól kezdve a többi megvalósított vizsga esetében is kötelező az áttérés.

2015. június 30-át követően kötelező érvénnyel át kell térni az elektronikus törzslap használatára a moduláris szakmai vizsgák esetében is. A jogszabályban meghatározott időpontot követően a szakmai vizsgákat követő adatszolgáltatás, azaz a törzslap beküldésének módja egységessé válik a vizsgarendszerek tekintetében. A vizsgáztatás rendszerének átalakítási folyamata ekkor a jelenlegi tervek szerint lezárul. A moduláris és a komplex szakmai vizsgák kezeléséből adódó különbségek megszűnnek, minimálisra csökkennek a kötelező adatszolgáltatás vonatkozásában. Az átalakításnak köszönhetően egyszerűsödnek a feladatok a vizsgaszervezői oldalon és az NMH törzslapfeldolgozással

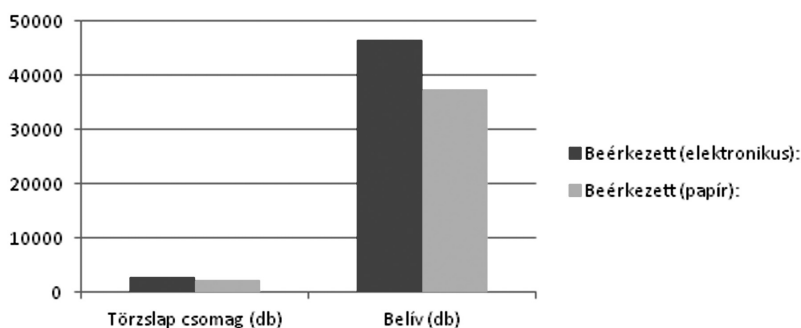
foglalkozó szervezeti egységénél is. A törzslapok (komplex és moduláris vizsgák esetén) egységesen elektronikus kezelése, illetve a kapcsolódó informatikai rendszer(ek) használata nem ró többletfeladatokat a vizsgaszervező intézmények számára, illetve nem igényli egyéb (további) tárgyi és/vagy technikai feltételek biztosítását. A jelenleg is működő elektronikus törzslaprendszer kerül kibővítésre annak megfelelően, hogy a korábbi, azaz a moduláris vizsgák törzsadatainak átvételével az elektronikus törzslap (külvív és belív egyaránt) előállítható és jóváhagyást követően beküldhető legyen. Az egyes feladatok, azaz a vizsgabejelentés menete, a vizsga jegyzőjének az adott vizsgához csatolása (azaz a jegyző számára az elektronikus törzslaphoz való hozzáférés, a felhasználói jogosultság biztosítása), az elektronikus törzslap kitöltése, vezetése, lezárása, nyomtatása és beküldése egy egységes vizsgaügyviteli folyamatokat támogató informatikai rendszerben kerül megvalósításra.

Az elektronikus beküldést követően a rendszerből kinyomtatott törzslapot (2 példányban) a külvív első oldalán hitelesíti aláírásával a vizsga elnöke, a vizsgabizottság tagjai, a vizsga jegyzője és a vizsga szervezője. Az aláírások alatt a nevet és a vizsgabizottságban betöltött szerepet olvashatóan kell feltüntetni.

A törzslapot (külvívet és belívket) szakképesítésenként, vizsgánként szalaggal átfűzve, körcímkével ellátva kell lezárni és a vizsgaszervező körbélyegzőjével a külvív hátlapján hitelesíteni kell oly módon, hogy a bélyegzőlenyomat érintse a törzslapot és a körcímkét is.

2014. január 01. és 2014. július 7. között az NMH-hoz beérkezett elektronikus törzslapok és az azokhoz kapcsolódó nyomtatott példányok darabszáma:

	Törzslap csomag (db)	Belív (db)
Beérkezett (elektronikus):	2866	46 532
Beérkezett (papír):	2284	37 295

28. ábra A beérkezett törzslapok 2014-ben

7.2. A szakképesítés megszerzését igazoló bizonyítvány (Mihálka Gáborné)

Szakképesítést igazoló bizonyítványt az kaphat, aki a komplex szakmai vizsgán teljesítette a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott valamennyi követelményt.

A komplex szakmai vizsgán csak olyan bizonyítvány és nyomtatvány használható, amelyet a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter hagy jóvá. A bizonyítvány és a nyomtatvány előállításához és forgalmazásához a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter engedélye szükséges.

A komplex szakmai vizsgán kiadott bizonyítványok központi elektronikus nyilvántartásáról a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter gondoskodik. (Szt. 9. §)

Ha a vizsgázó a szakmai és vizsgakövetelménynek megfelelően eredményes vizsgát tett, Magyarország címerével ellátott, a 315/2013.Kormányrendelet 2. melléklete alapján készült, részsakképesítés, szakképesítés vagy szakképesítés-ráépülés megszerzését igazoló bizonyítványt (a továbbiakban: bizonyítvány) kap. A bizonyítvány közokirat.

A bizonyítványban meg kell jelölni a szakképesítés jellegét (részszzakképesítés, szakképesítés, szakképesítés-ráépülés) és ahol van, a szakmairányt.

A bizonyítvány megrendelésére és átvételére csak a vizsgaszervező jogosult. A sorozatjellel és sorszámval ellátott bizonyítvány a biztonsági okmányok védelmének rendjéről szóló 86/1996. (VI. 14.)Kormányrendelet alapján a „B” védelmi kategória szerint gyártott és forgalmazott nyomtatvány, amely szoros elszámolási kötelezettség alá esik.

A vizsgaszervező a kitöltetlen bizonyítványokat köteles zárt helyen úgy elhelyezni, hogy ahhoz csak a vizsgaszervező vezetője vagy az általa megbízott személy férhessen hozzá.

A vizsgaszervező a kitöltetlen bizonyítványokról, a kiállított és kiadott bizonyítványokról, valamint az elrontott és megsemmisített bizonyítványokról nyilvántartást vezet.

Az elrontott bizonyítványokat a selejtezést követően meg kell semmisíteni. A kitöltetlen, elveszett bizonyítványok érvénytelenítéséről és az érvénytelenített bizonyítványok közzétételéről a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter gondoskodik. ((315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 44. §)

Bizonyítványok megrendelése

A biztonsági okmányok védelmének rendjéről szóló 86/1996. (VI. 14.) Kormányrendelet 10. §-ának (2) bekezdése alapján lefolytatott közbeszerzési eljárást követően 3 éves időtartamra (2014. június 30-ig) a szakmai vizsga dokumentumok gyártási és forgalmazási jogát a CODEX Értékpapírnyomda Zrt. nyerte el.

A vizsgadokumentumok a CODEX Értékpapírnyomda Zrt-nél rendelhetők meg.

Bizonyítvány kitöltése

A vizsga jegyzője a törzslap alapján – a törzslapon szereplő adatokkal egyezően – tölti ki a bizonyítványt, amelyet a vizsgaelnök és a vizsgaszervező vezetője ír alá. Az aláírt bizonyítványt a vizsgabizottság körbélyegzőjével kell hitelesíteni.

A vizsgaszervező által elkészített vizsgabizottsági körbélyegző külső ívén a vizsgaszervező megnevezését, a belső ívén a „mellett működő szakmai vizsgabizottság” szöveget, valamint a vizsgaszervező székhelyének a nevét, közepén Magyarország címerét tartalmazza. (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 45. §)

A 100/1997. (VI.13.) az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló Kormányrendelet rendelkezik pontosan a bizonyítványok kitöltéséről az alábbiak szerint:

- Az érettségi bizonyítványt, tanúsítványt az érettségi törzslap alapján – a bizonyítvány-, illetve tanúsítvány-nyomtatvány felhasználásával – a jegyző állítja ki, olvasható, nyomtatott betűkkel, nem fakuló tintával. A kiállított érettségi bizonyítványt,

tanúsítványt legkésőbb a záróértekezletet követő első munkanapon át kell adni a vizsgázóknak.

- Az érettségi bizonyítványba, tanúsítványba beírt adatoknak a megfelelő törzslapi adatokkal szó szerint egyezniük kell. Az érettségi bizonyítványon, tanúsítványon fel kell tüntetni a vizsgabizottságot működtető intézmény OM azonosítóját, kivéve, ha a vizsgabizottságot a kormányhivatal működteti. Erről az igazgatónak az érettségi bizonyítvány, tanúsítvány aláírása előtt meg kell győződnie.
- Az érettségi bizonyítvány rovatainak kitöltésekor a vizsgatárgyak felesleges rovatait egy-egy vízszintes vonallal érvényteleníteni kell.
- Az érettségi bizonyítványban, tanúsítványban törölni, helyesbíteni vagy javítani nem szabad. Az elrontott tanúsítvány-nyomatványra, illetve az elrontott bizonyítvány-nyomatvány minden oldalára rá kell írni tintával, nyomtatott nagy betűkkel az „ELRONTOTT” kifejezést, és vastagon át kell húzni tintával (100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet 50. §).

A szakképesítésért felelős miniszter – közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai szerint – az ágazatába tartozó szakképesítések tekintetében megsemmisítheti a komplex szakmai vizsga eredményét, valamint érvénytelenné nyilváníthatja a kiállított, szakképesítést tanúsító bizonyítványt, ha bebizonyosodik, hogy a komplex szakmai vizsgát jogellenesen szervezték meg, vagy a bizonyítványt jogellenesen állították ki. Az érvénytelenné nyilvánított bizonyítványt be kell vonni és meg kell semmisíteni. A szakképesítésért felelős miniszter az e bekezdés szerint meghozott határozatát – indokolás nélkül – a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben közzéteszi. (Szt. 73. §)

A nyilvántartás alapján az elveszett, ellopott, megrongálódott vagy megsemmisült bizonyítványról bizonyítványmásodlatot állít ki kérelemre az állami szakképzési és felnőttképzési szerv.

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben szerzett szakképesítésről az (5) bekezdés alapján készült bizonyítványmásodlat kiállítására alkalmazni kell a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló rendelet bizonyítványmásodlatra vonatkozó rendelkezéseit.

A jogutód nélkül megszűnt szakmai vizsgaszervező esetében az állami szakképzési és felnőttképzési szerv kérelemre kiállítja az Europass bizonyítvány-kiegészítőt. (Szt 74. §)

Az EUROPASS bizonyítvány-kiegészítő

A vizsgázó kérésére a vizsgaszervező a bizonyítvány kiadásával egyidejűleg vagy azt követően magyar, angol, német, francia, spanyol vagy olasz nyelven kiállított Europass bizonyítvány-kiegészítőt (a továbbiakban: bizonyítvány-kiegészítő) ad ki, amely tartalmazza a bizonyítványt kiállító intézmény nevét és jogi státuszát, a bizonyítvány sorozatjelét, sorszámát, a bizonyítvány kiállításának időpontját, a vizsgafeladatok megnevezését, eredményét, a vizsga osztályzatát, valamint a szakképzés folyamatára vonatkozó információkat. A bizonyítvány-kiegészítő általános felépítését a 315/2013.Kormányrendelet 4. melléklete tartalmazza.

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv honlapján található bizonyítvány-kiegészítő nyomtatványt a vizsgaszervező tölti ki. A kitöltött bizonyítvány-kiegészítőt a vizsgaszervező vezetője aláírásával és a vizsgaszervező bélyegzőjével hitelesíti.

A bizonyítvány-kiegészítő kiadásáért a kérelmező térítési díjat fizet a vizsgaszervező részére. A térítési díj a bizonyítvány-kiegészítő kiadásával kapcsolatos igazolt költség fedezetéül szolgál, amelynek összege a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított, az adott naptári év január 1-jén érvényes kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) havi összegének öt százaléka bizonyítvány-kiegészítőnként.

(315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 46. §)

A bizonyítványnyomtatványok, tanúsítványnyomtatványok kezelése

Az iskola az üres bizonyítvány-nyomtatványokat, tanúsítványnyomtatványokat köteles zárt helyen úgy elhelyezni, hogy ahhoz csak az igazgató vagy az általa megbízott személy férhessen hozzá.

Az iskola az elrontott és nem helyesbíthető, továbbá a kicserélt bizonyítványról jegyzőkönyvet készít, és a bizonyítványt megsemmisíti.

Az iskola

- a) az üres bizonyítványnyomtatványokról, tanúsítványokról,
  - b) a kiállított és kiadott bizonyítványnyomtatványokról, tanúsítványokról,
  - c) az elrontott és megsemmisített bizonyítványokról, tanúsítványokról
- nyilvántartást vezet (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 115. §).

Az iskola az elveszett, megsemmisült üres bizonyítványnyomtatvány, tanúsítvány érvénytelenségéről szóló közlemény közzétételét kezdeményezi az oktatásért felelős miniszter által vezetett minisztérium hivatalos lapjában, megjelölve az adott bizonyítványnyomtatvány egyedi azonosításához szükséges adatokat és az érvénytelenség időpontját. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 116. §)

7.3. A bizonyítvány másodlat (Mihálka Gáborné)

A szakmai vizsgáról kiállított bizonyítvány és törzslap tartalmát és kiállításának módját a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló jogszabály határozza meg. (20/2012. (VIII. 31.) a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló EMMI rendelet 98. §).

A köznevelés rendszerében kiállított bizonyítványmásodlat az eredeti okirat pótlására szolgáló, a törzslap tartalmával megegyező, a kiállításának időpontjában hitelesített irat.

A bizonyítványmásodlatnak – a 113. § (2) bekezdés szerinti névváltozás kivételével – szöveghűen tartalmaznia kell az eredeti bizonyítványon található minden adatot és bejegyzést. A másodlat kiadását az eredeti bizonyítványt kiállító iskola vagy jogutódja, az iskola jogutód nélküli megszűnése esetén az végzi, akinél a megszűnt iskola iratait elhelyezték (a továbbiakban együtt: kiállító szerv). A bizonyítványmásodlaton záradék formájában fel kell tüntetni a másodlat kiadásának az okát, továbbá a kiállító szerv nevét, címét, a kiadás napját, valamint el kell látni iktatószámmal, a kiállító szerv vezetőjének vagy megbízottjának aláírásával és körbélyegzőjének lenyomatával.

Bizonyítványmásodlat kiadása esetén a törzslapon fel kell tüntetni a kiadott másodlat iktatószámát, a kiadás napját, továbbá azt, ha az eredeti bizonyítványt megsemmisítették vagy érvénytelenné nyilvánították. Amennyiben az eredeti érettségi bizonyítvány, szakképesítő bizonyítvány szerepel a hivatal vagy a szakképzésért felelős miniszter által kijelölt szervezet által vezetett központi nyilvántartásában, az eredeti bizonyítvány megsemmisítéséről, érvénytelenné nyilvánításáról és a másodlat kiadásáról a központi nyilvántartás vezetőjét értesíteni kell.

A bizonyítványokról, az érettségi és a szakképesítő bizonyítványokról másodlatot engedélyezett, sorszámozott bizonyítványnyomtatványon nem lehet kiállítani.

(20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 114. §)

Az elveszett vagy megsemmisült bizonyítványról – kérelemre – az állami szakképzési és felnőttképzési szerv bizonyítványmásodlatot állít ki a törzslap alapján.

A bizonyítványmásodlat – a névváltozás kivételével – az eredetileg kiadott bizonyítvánnyal mindenben egyező szövegű, tartalmú, kiadása a központi elektronikus nyilvántartásból kinyomatott nyomtatvánnyal történik (315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet 49. §).

Névváltozás esetén a vizsgázó kérelmére, a névváltozást engedélyező okirat alapján a megváltozott nevet az elektronikus nyilvántartásban szereplő törzslapra be kell jegyezni, és az eredeti bizonyítványról – a megváltozott adatokkal – bizonyítványmásodlatot kell kiadni. Az

eredeti bizonyítványt meg kell semmisíteni, vagy – ha tulajdonosa kéri – az „ÉRVÉNYTELEN” felirattal vagy iratlyukasztóval történő kilyukasztással érvényteleníteni kell, és vissza kell adni a tulajdonosának. Az elektronikus nyilvántartásban rögzíteni kell azt is, hogy az eredeti bizonyítványt megsemmisítették vagy érvénytelenné nyilvánították (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 51. §).

Hibás bizonyítvány cseréje

- Ha a bizonyítvány kiadását követően derül ki, hogy a vizsgaszervező hibás adatokat vezetett be a bizonyítványba, a bizonyítványt a vizsgaszervezőnek ki kell cserélnie, a hibás bizonyítványt meg kell semmisítenie, és erről az új bizonyítvány kiadását követő harminc napon belül írásban értesítenie kell az állami szakképzési és felnőttképzési szervet. A kiadott új bizonyítvány adatai – a hibás adatok kivételével – megegyeznek az eredeti bizonyítvány adataival. A csere az érintett vizsgázó számára díjmentes.
- Ha az eredeti bizonyítványt kiállító vizsgaszervező nem lelhető fel, akkor a javított bizonyítványt az állami szakképzési és felnőttképzési szerv állítja ki (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 50. §).
- Elveszett, megrongálódott, olvashatatlaná vált bizonyítványok helyett a vizsgázó kérheti a bizonyítványmásodlat kiállítását. A vizsgázónak lehetősége van a hibás bejegyzés javítása, valamint a névváltozás miatt kérni a bizonyítvány cseréjét.
- 2012 óta ezt az állami szakképzési és felnőttképzési szerv teheti meg a szakképzés területén. A korábban kiállított, illetve a modulos rendszerben kiadott bizonyítványok helyett az alábbiakban volt lehetőség.

A bizonyítvány másodlat kiállítása időszakonként változott

- A 2010.01.29-ét megelőző időszakban kiállított szakképesítő bizonyítványokról kérelemre – a törzslap alapján a vizsgaszervező, illetve ha a vizsgaszervező jogutód nélkül megszűnt vagy a vizsgaszervező iratai megsemmisültek, a kiállító vizsgaszervező székhelye szerint illetékes főjegyző állít ki bizonyítványmásodlatot [20/2007. (V. 21.) SZMM rendelet 32. § (7); 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet 37. § (6)].
- Törzslap hiányában a bizonyítvány megszerzését és tartalmát igazoló közokirat (személyi igazolvány, munkakönyv, munkaügyi nyilvántartás stb.) alapján a vizsgaszervező vezetője pótbizonyítványt állít ki. A pótbizonyítványban azokat az adatokat lehet feltüntetni, amelyek a kiállítás alapjául szolgáló közokiratból megállapíthatók [20/2007. (V. 21.) SZMM rendelet 32. § (8); 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet 37. § (7)].

- 2010.01.29. és 2012.01.01 közötti időszakban a nyilvántartás alapján az elveszett, ellopott, megrongálódott vagy megsemmisült bizonyítványról bizonyítványmásodlatot állít ki kérelemre az állami szakképzési és felnőttképzési intézet [2009. évi CXXXV. törvény 4. § (2) alapján a 1993. évi LXXVI. törvény 6. § (2)-(5)].
- 2012. január 1-ét követően az elveszett, ellopott, megrongálódott vagy megsemmisült bizonyítványról bizonyítványmásodlatot állít ki kérelemre az állami szakképzési és felnőttképzési szerv [2011. évi CLXXXVII. törvény 74. § (5)].

A bizonyítványmásodlatért a külön jogszabályban meghatározottak szerint illetéket kell leróni [20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 96. § (6)].

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény mellékletének VIII. pontja szerint az iskolai bizonyítvány – ideértve a felsőfokú oktatási intézmény által kiállított oklevelet is – továbbá a tanfolyami bizonyítvány másolatának, másodlatának kiállításáért 2000 forint illetéket kell fizetni, melyet okmánybélyeggel kell leróni.

Az elveszett vagy megsemmisült bizonyítványról – kérelemre – az állami szakképzési és felnőttképzési szerv bizonyítványmásodlatot állít ki a törzslap alapján. 315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 49 § (1)

A bizonyítványmásodlat – a névváltozás kivételével – az eredetileg kiadott bizonyítvánnyal mindenben egyező szövegű, tartalmú, kiadása a központi elektronikus nyilvántartásból kinyomtatott nyomtatvánnyal történik. 315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 49 § (2)

A bizonyítványmásodlaton záradék formájában fel kell tüntetni a bizonyítványmásodlat kiadásának okát, a kiállítás időpontját, a kiállító nevét és címét, el kell látni iktatószámmal, továbbá az állami szakképzési és felnőttképzési szerv vezetőjének aláírásával és körbélyegzőjének lenyomatával. A záradékban szereplő adatokat a központi elektronikus nyilvántartásban és az állami szakképzési és felnőttképzési szerv birtokában lévő törzslapon is rögzíteni kell. 315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 49 § (3)

A bizonyítványmásodlat kiadásáról az állami szakképzési és felnőttképzési szerv az elektronikus felületen keresztül értesíti a vizsgaszervezőt. A bizonyítványmásodlat záradékának adatait a vizsgaszervezőnél található kinyomtatott törzslapra is rá kell vezetni és a vizsgaszervező vezetőjének aláírásával és körbélyegzőjének lenyomatával hitelesíteni. 315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 49 § (4)

Névváltozás esetén a vizsgázó kérelmére, a névváltozást engedélyező okirat alapján a megváltozott nevet az elektronikus nyilvántartásban szereplő törzslapra be kell jegyezni, és az eredeti bizonyítványról – a megváltozott adatokkal – bizonyítványmásodlatot kell kiadni. Az eredeti bizonyítványt meg kell semmisíteni, vagy – ha tulajdonosa kéri – az

„ÉRVÉNYTELEN” felirattal vagy iratlyukasztóval történő kilyukasztással érvényteleníteni kell, és vissza kell adni a tulajdonosának. Az elektronikus nyilvántartásban rögzíteni kell azt is, hogy az eredeti bizonyítványt megsemmisítették vagy érvénytelenné nyilvánították. A komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 51. §.

Amennyiben a bizonyítvány kiadását követően derül ki, hogy a vizsgaszervező hibás adatokat vezetett be a bizonyítványba, a bizonyítványt a vizsgaszervezőnek ki kell cserélnie, a hibás bizonyítványt meg kell semmisítenie, és erről az új bizonyítvány kiadását követő harminc napon belül írásban értesítenie kell az állami szakképzési és felnőttképzési szervet. A kiadott új bizonyítvány adatai – a hibás adatok kivételével – megegyeznek az eredeti bizonyítvány adataival. A csere az érintett vizsgázó számára díjmentes (315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 50. § (1)).

Ha az eredeti bizonyítványt kiállító vizsgaszervező nem lelhető fel, akkor a javított bizonyítványt az állami szakképzési és felnőttképzési szerv állítja ki (315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 50. § (2)).

A köznevelés rendszerében kiállított bizonyítványmásodlat az eredeti okirat pótlására szolgáló, a törzslap tartalmával megegyező, a kiállításának időpontjában hitelesített irat [20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 114. § (1)].

A bizonyítványokról, az érettségi és a szakképesítő bizonyítványokról másodlatot engedélyezett, sorszámozott bizonyítványnyomtatványon nem lehet kiállítani [20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 114. § (4)].

Amennyiben nem áll rendelkezésre törzslap (pl régi vizsga, jogutód nélkül megszűnt vizsgaszervező) akkor azon adatok feltüntetésével kell pótbizonyítványt kiállítani, melyek a kiállítás alapjául szolgáló okiratokból (személyazonosító igazolvány, munkakönyv, munkaügyi nyilvántartás stb.) megállapítható.

A szakképesítő bizonyítványmásodlat kiadásának folyamata az NMH SzFI-nál

A bizonyítványmásodlat kiállításához egy kérelemre van szükség, mely a honlapról letölthető. www.nive.hu,

A kérelem engedélyezését követően egy meghatalmazást (honlapról szintén letölthető) kérünk a másodlat postázásához. A meghatalmazást, és annak mellékleteként egy 2.000 - azaz kétezer - forint értékű okmánybélyeget kérünk csatolni, mint szolgáltatási díj postai úton eljuttatni a megadott címre. Ezután a kiállított bizonyítványmásodlatot a meghatalmazásban szereplő névre és címre továbbítjuk tértivevénnyel.

7.4. Az EUROPASS bizonyítvány-kiegészítő (Karvázy Eszter)

A bizonyítvány-kiegészítő nem helyettesíti a megszerzett képzést igazoló eredeti dokumentumot, hanem kiegészítő információval szolgál, és részletes leírást tartalmaz a szakképzés tulajdonosa által elsajátított készségekről és kompetenciákról. Az Europass bizonyítvány-kiegészítő segítségül szolgál a külföldi képzés- elismertetési folyamatokban, de a bizonyítvány automatikus elismerését nem garantálja.

A bizonyítvány-kiegészítő elsődlegesen az anyanyelven és angol nyelven készül el, kérésre a lefordítható egy másik európai nyelvre, az igényelhető nyelvi változatok skálája tagországokként változó.

Az Europass bizonyítvány-kiegészítő európai közös tartalmai

Az Europass bizonyítvány-kiegészítő alapja egy Európai Uniósi minta, amelyből a tagországok saját oktatási rendszerüknek megfelelően alakíthatták ki az ország- specifikus dokumentumokat.

Jellemzően az Europass bizonyítvány-kiegészítőt minden tagországban a bizonyítványt kiállító szervezet készíti el.

A mintadokumentum az alábbiakban részletezett, minden tagországban közös információkat tartalmazza:

rovat: a szakképzés megnevezése: Itt jeleníthető meg a szakképzés megnevezése a bizonyítványban használt eredeti nyelven.

1. A SZAKKÉPESÍTÉS MEGNEVEZÉSE ⁽¹⁾

31 5212 10 PÉK

⁽¹⁾ eredeti nyelven

rovat: a szakképzés megnevezésének fordítása

Itt jeleníthető meg a szakképzés megnevezése idegen nyelven.

2. A SZAKKÉPESÍTÉS MEGNEVEZÉSÉNEK FORDÍTÁSA ⁽¹⁾

BAKER

⁽¹⁾A MEGNEVEZÉS FORDÍTÁSA TÁJÉKOTATÓ JELLEGŰ

rovat: a készségek és kompetenciák leírása: Ebben a rovatban a képzés során elsajátított alapvető tudás, készségek és kompetenciák tömör leírása jelenik meg.

3. A KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK LEÍRÁSA

A szakember képes: bármely sütőipari termék kiváló minőségben történő előállítására; az alapanyagok szabályszerű minőségi és mennyiségi átvételére; anyagnorma ismeretében anyagszükségletet számolni; a termékek elkészítéséhez a megfelelő eszközök és gépek használatára, alkalmazására; betartani a higiéniai, minőség biztosítási, környezet -, munka -, és tűzvédelmi követelményeket, előírásokat.

rovat: a bizonyítvány tulajdonosa által betölthető foglalkozások köre

Itt jelennek meg azok a jellemző ágazatok és/vagy foglalkozások (ha vannak), amelyekben a bizonyítvány tulajdonosa alkalmazható.

4. A BIZONYÍTVÁNY TULAJDONOSA ÁLTAL BETÖLTHETŐ FOGLALKOZÁSOK KÖRE

7216 Sütő-, tésztaipari munkás

rovat: A bizonyítvány hivatalos alapja

Ebben a rovatban több információs cella is megjelenik. Itt található a bizonyítványt kiállító szerv neve és státusza, illetve a bizonyítvány elismeréséért felelős nemzeti hatóság neve és státusza.

5. A BIZONYÍTVÁNY HIVATALOS ALAPJA

A bizonyítványt kiállító szerv neve és státusza

Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakképző Iskola
és Gimnázium
1062 Budapest, Andrássy út 63-65.

A bizonyítvány elismeréséért felelős

nemzeti hatóság neve és státusza:A

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési
Minisztérium ágazatába tartozó
szakképesítéseknél az általa
megbízott, szakképesítésenként
létrehozott független szakmai
bizottság.

A bizonyítvány hivatalos alapja alatt szerepel a bizonyítvány szintje rovat, amelyben a szakképesítés nemzeti és nemzetközi besorolási szintjei jelennek meg. 2005 és 2012 között a nemzetközi besorolásnál az ISCED 97-es kódrendszer, a komplex szakmai vizsgához készült bizonyítvány-kiegészítőknél pedig már az ISCED 2011 kódrendszer alapján tüntetjük fel a besorolásokat.

A bizonyítvány szintje (nemzeti vagy nemzetközi)

OKJ szakképesítési szint

31 nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettségre épülő szakképesítések

ISCED 97 kód

3CV

Szintén itt kerül bemutatásra a hazai osztályozási skála magyarázattal, illetve itt található információ, arról, hogy a bizonyítvány megszerzése az oktatás/képzés mely következő szintjére való továbblépésre jogosít fel.

Osztályozási skála/Vizsgakövetelmények

Ötfokú: 5 jeles 4 jó 3 közepes 2 elégséges 1 elégtelen

A szakképzés befejezése után szakmai vizsga

A szakmai vizsga részei:

- Szakmai elmélet
- Szakmai gyakorlat

Az eredményes szakmai vizsgához szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból az elégséges osztályzatot el kell érni.

TOVÁBBLÉPÉS AZ OKTATÁS/KÉPZÉS KÖVETKEZŐ SZINTJÉRE

Középfokú oktatásba

Ebben a rovatban még olyan nemzetközi megállapodásokat lehet feltüntetni, amelyek segítséggül szolgálnak a kölcsönös elismeréshez, és a képesítések egyenértékűségét illetőleg.

NEMZETKÖZI MEGÁLLAPODÁSOK

Pl.: Franciaországgal kötött kölcsönös elismerési megállapodás

rovat: A bizonyítvány megszerzésének hivatalosan elismert módjai

A szakmai elméleti és gyakorlati oktatás leírása információt ad arról, hogy a képzés iskolai, vagy munkahelyi alapú, az elmélet és gyakorlat milyen százalékban oszlik meg a teljes képzési idő arányában, illetve mennyi a képzés teljes időtartama.

A szakmai elméleti és gyakorlati oktatás leírása	A teljes program százalékában (%)	Időtartam (órák/hetek/hónapok/évek)
Iskolai/képző központ alapú	50%	
Munkahelyi alapú	50%	
Akkreditált előzetes képzettség		
Teljes képzési idő		2 év

rovat: Belépési követelmények (A belépési követelmények az iskolai végzettséggel kapcsolatos követelményeket jeleníti meg.)

Belépési követelmények

- a nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség

rovat: További információk

Ebben a rovatban röviden lehet ismertetni az értékeléssel és/vagy a végzettség igazolásával kapcsolatos további információkat.

rovat: Nemzeti Referencia Központ

Ebben a rovatban szerepel a Nemzeti Referencia Központ elérhetősége.

A magyar bizonyítvány-kiegészítő sajátosságai

A magyar Europass bizonyítvány-kiegészítő az eredeti mintához képest további olyan információkat is tartalmaz, amelyek a képesítések külföldi elfogadtatását, és elismerését támogatják.

A magyar dokumentumokon megjelennek például az adott szakképesítésre vonatkozó magyar jogszabályok. Továbbá az eredeti bizonyítvánnyal való összekapcsolást segíti, hogy a magyar dokumentumon a vizsgaszervezők feltüntetik az eredeti bizonyítvány sorozatjelét, sorozatszámát és a kiállítás eredeti dátumát.

Jogi alap

1993. évi LXXVI. törvény a szakképzésről,

26/2001. (VI. 27.) OM rendelet a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről,

26125/2005. FVM jóváhagyási számmal az FVM által jóváhagyott központi program.

A bizonyítvány sorozatjele: PT K
 Sorszám: 025896
 A bizonyítvány kiállításának időpontja:
 2005.06.14.

A magyar Europass bizonyítvány-kiegészítőt a vizsgaszervező vezetője aláírásával és pecséttel hitelesíti.

A vizsgaszervező vezetője: Kovács János P.H.
 Kiállítás dátuma: 2012-11-27

Minden 2001 és 2006 között megszerzett bizonyítványhoz tartozó Europass bizonyítvány-kiegészítő információt nyújt a vizsgafeladatok megnevezéséről és a szakmai vizsga részein elért eredményekről, a „Szakmai elméleti és gyakorlati tantárgyak” megnevezéséről és azok osztályzatairól. Ezek mellett a kiegészítők tartalmazzák a kötelező szakmai elméleti és gyakorlati tantárgyak felsorolását a hozzájuk tartozó óraszámokkal.

KÖTELEZŐ SZAKMAI ELMÉLETI TANTÁRGYAK

Szakmai technológia	250 óra
Szakmai gépek és berendezések	40 óra
Minőségbiztosítás	60 óra
Higiénia és munkavédelem	60 óra

KÖTELEZŐ SZAKMAI GYAKORLATI TANTÁRGYAK

Szakmai technológia gyakorlat	1366 óra
-------------------------------	----------

A 2006 és 2012 közötti moduláris rendszerű szakképesítésekhez kiállítható Europass bizonyítvány-kiegészítők az „Osztályzási skála/Vizsgakövetelmények” rovatban a szakképesítéshez tartozó modulokat jelenítik meg a vizsgán elért eredményekkel.

A szakmai követelménymodul azonosítója, megnevezése és a szakmai követelménymodulhoz rendelt vizsgarészen elért teljesítmény %-ban kifejezve:	
0110-06 Általános gépészeti munka-, baleset-, tűz- és környezetvédelmi feladatok	100%
0225-06 Általános anyagvizsgálatok és geometriai mérések	100%
0227-06 Általános gépészeti technológiai feladatok II. (forgácsoló)	100%
0281-06 CNC-forgácsolási feladatok	100%
A vizsgázó szakmai vizsgán elért teljesítménye %-ban kifejezve:	100%
A vizsgázó szakmai vizsgán elért teljesítménye osztályzattal kifejezve	5

2012-től a komplex vizsga bevezetésével elkészült az Europass bizonyítvány-kiegészítők új generációja. Ebben a típusban az „Osztályzási skála/Vizsgakövetelmények” rovatban a vizsgatevékenységeken elért eredmények, és az eredmények komplex érdemjegyben megjelenő százalékos aránya kerül feltüntetésre.

A vizsgatevékenységeken elért eredmények és százalékos arányuk a komplex érdemjegyben			
vizsga típusa	vizsgafeladat megnevezése	érdemjegy	értékelési súlyarány
szóbeli	Kisvállalkozás alapításával, működtetésével, kapcsolatos feladatok	5	100%
gyakorlati	Az áruforgalom tervezésével, elemzésével kapcsolatos vezetői feladatok	5	100%
A vizsgázó szakmai vizsgán elért teljesítménye osztályzattal kifejezve		5	

A komplex vizsgához kitölthető bizonyítvány-kiegészítők a szakképesítés moduljait a 6. rovatban jelenítik meg.

Szakmai követelmény modulok:	
11508-12	Az áruforgalom tervezése, irányítása, elemzése
11394-12	Kisvállalkozások működtetése

Nemzeti Referencia Központ (NRK) alatt működő Europass bizonyítvány-kiegészítők online kitöltő rendszere interneten elérhető szolgáltatás (<http://nrk.nive.hu>), amelyet bármilyen nyomtatóval, internet kapcsolattal és böngészőprogrammal rendelkező személyi számítógépről igénybe lehet venni.

A kitöltő rendszer támogatja a legtöbb használatban lévő böngésző programot, és a közeljövőben megjelenő böngészőprogramokkal is használható lesz.

A bizonyítvány-kiegészítők a kitöltés véglegesítése után, PDF dokumentum formátumban érhetőek el.

Jelenleg három külön rendszerű Europass bizonyítvány-kiegészítő adatbázis áll a vizsgaszervezők rendelkezésére:

- a 2001-től 2006-ig OKJ rendeletekben kiadott szakképesítésekhez kitölthető bizonyítvány-kiegészítők adatbázisa,
- a 2006-tól 2012-ig OKJ rendeletekben kiadott moduláris felépítésű szakképesítésekhez kitölthető bizonyítvány-kiegészítők adatbázisa,
- a 2012-től OKJ rendeletekben kiadott komplex típusú szakképesítésekhez kitölthető bizonyítvány-kiegészítők adatbázisa.

A Nemzeti Referencia Központ honlapján a „Látogatók” menüpont alatt az Europass bizonyítvány-kiegészítő minták a rendelkezésre álló nyelveken megtekinthetők.

Az internetes felületen az „Intézményi regisztráció” menüpont alatt a vizsgaszervezésre jogosult intézmények és az általuk meghatalmazott ügyintéző személyek adatait lehet felvinni a rendszerbe.

Az adatok a regisztrációs űrlap kitöltésével kerülnek a rendszerbe. A vizsgaszervezők saját felhasználónevükkel és jelszavukkal lépnek be a kitöltő rendszerbe, és saját online felületükön tartják nyilván a már általuk kiadott és lefordított bizonyítvány-kiegészítőket.

A hagyományos típusú, a 2006 óta érvényben lévő moduláris, és a komplex típusú Europass bizonyítvány-kiegészítők kiállításának lépései a legtöbb esetben megegyeznek.

A bizonyítvány-kiegészítők kiállításához a „Regisztrált intézményeknek nyújtott szolgáltatások” menüpont alatt három féle kiállítási lehetőséget kínálnak az almenüpontok: „Europass Bizonyítvány-kiegészítők kiállítása”, „Moduláris Europass Bizonyítvány-kiegészítők kiállítása”, és „Komplex Europass Bizonyítvány-kiegészítők kiállítása”.

A **bizonyítvány-kiegészítő kiállítás**a többlépcsős folyamat, amely négy fő lépésből áll.

- A "Felmérés",
- a "Kitöltés",
- az "Előzetes megtekintés" és
- a "Kiadás" lépések.

A bizonyítvány- kiegészítő kitöltőeszköz felső részében láthatók, az aktuálisan látható lépés pedig grafikusán is ki van emelve. A kitöltés folyamatában a vizsgaszervező bármikor visszaléphet egy korábbi lépésre az adatok javításához, illetve lehetőség van a teljes folyamat újrakezdésére a kitöltőeszköz alján található „Újrakezdés” gomb segítségével.

A **"Felmérés"** pont alatt az első lépésében a a képzésre vonatkozó adatokat kell kitölteni. Ezek az adatok a vizsga helyére, a képzés helyére, a képzés formájára, vizsgázó nemére, a vizsgázó születési évére, és a vizsgázó megye szerint lakóhelyére vonatkoznak.

A **„Kitöltés"** részben a következő adatok vihetők fel: a szakképesítés megnevezése, a bizonyítvány sorozatjele, a bizonyítvány sorszáma, és a bizonyítvány kiállításának dátuma.

A „Nemzetközi megállapodások” és a „Szakképzés folyamatára vonatkozó egyéb információ” rovatokat csak abban az esetben kell kitölteni, amennyiben létezik releváns nemzetközi megállapodás a szakképesítés elismerési folyamatára vonatkozóan, illetve a szakképzés folyamatára vonatkozóan olyan fontos információ áll rendelkezésre, amelyet a további rovatok nem tartalmaznak.

A szakképzés OKJ-ban meghatározott maximum képzési idejét a rendszer a szakképesítés kiválasztása után, automatikusan kitölti. Ha a képzés ideje nem érte el a maximum óraszámot, a vizsgaszervező maga írhatja be a valós számadatokat az űrlapon.

Az Europass bizonyítvány-kiegészítő „Osztályzatok” rovatában a hagyományos bizonyítvány-kiegészítők kitöltésekor a szakképzés vizsgatárgyain, illetve a szakmai gyakorlaton szerzett osztályzatokat lehet felvinni a rendszerbe, ezek az adatok megegyeznek a szakmai vizsga törzslapjának adataival.

A moduláris bizonyítvány-kiegészítők esetében a szakképesítéshez tartozó modulzáró vizsgákon elért teljesítményt kell kitölteni. A modulokat a rendszer automatikusan rendelkezésre bocsátja. A vizsgák eredményét százalékosan, az összesített teljesítményt számmal kell megadni az eredeti bizonyítványban rögzített adatokkal összhangban. A komplex Europass bizonyítvány-kiegészítők kitöltésekor a szakképesítéshez tartozó vizsgatevékenységeken elért teljesítményt kell kitölteni. A vizsgák listáját a rendszer automatikusan állítja össze, és az eredményeket érdemjegyen kell megadni.

A 2001 és 2005 közötti képesítési rendszerben kiadott bizonyítványokhoz letölthető bizonyítvány-kiegészítők kitöltésekor a szakképzés során oktatott szakmai elméleti és

gyakorlati tantárgyakat, illetve azok óraszámait is fel lehet vinni a rendszerbe, amennyiben ezek az adatok rendelkezésre állnak.

A bizonyítvány-kiegészítő kiállítása előtt a rendszerben fel kell vinni a vizsgaszervező vezetőjének a nevét és az Europass bizonyítvány-kiegészítő kiállítási dátumát.

Az „**Előzetes megtekintés**” fülön a kész dokumentum kiadása és nyomtatása előtt megtekinthető az összes felvitt adat, így hiba esetén a javítások könnyen elvégezhetők.

A „**Kiadás**” oldalon a kész bizonyítvány-kiegészítő PDF formátumban tölthető le, és a kiadással egy időben megjelenik a vizsgaszervező egyéni nyilvántartásában. Az egyéni nyilvántartás a „Korábban kiadott bizonyítvány-kiegészítők nyilvántartása” menüpont alatt található, ahol a vizsgaszervező összes, már kiadott dokumentuma tárolásra kerül. A már elkészített hagyományos, moduláris és komplex típusú bizonyítvány-kiegészítők külön adatbázisban szerepelnek.

A magyar nyelven kiállított bizonyítvány-kiegészítőről a rendszerben angol, német, francia, olasz és spanyol nyelveken fordítás kérhető.

Az idegen nyelvű változatokat a „Regisztrált intézményeknek nyújtott szolgáltatásaink” menüpont „Fordítás kérése”, „Fordítás kérése (moduláris)” és „Fordítás kérése (komplex)” almenüpontok alatt lehet igényelni. Amennyiben a kért nyelven létezik már mintadokumentum, a fordítás pár percet vesz igénybe, és a bizonyítvány-kiegészítő lefordított változata PDF formátumban letölthető. Az elkészített nyelvi változatok a „Korábban kiadott bizonyítvány-kiegészítők nyilvántartása” menüpontban szintén elérhetők. Előfordulhat, hogy egyes dokumentumokhoz bizonyos nyelvekre még nem érhető el fordítás, ilyenkor az ügyfélszolgálat e-mail címén (nrk@lab.hu) lehet a fordítást kezdeményezni.

A rendszerben a vizsgaszervezőnek lehetősége van a vizsgaszervezésre jogosult intézmény és a kitöltésre jogosult személy adatainak módosítására a „Regisztrált intézményeknek nyújtott szolgáltatásaink” menüpont „Intézményi adatmódosítás” és „Felhasználói adatmódosítás”, almenüpontjai alatt. A módosítások minden esetben az NRK munkatársainak ellenőrzése és jóváhagyása után lépnek életbe.

Az Europass bizonyítvány-kiegészítőket az erre a célra készített mappákban célszerű kiadni. A mappákat az NRK biztosítja. A mapparendelési igényt a „Regisztrált intézményeknek nyújtott szolgáltatásaink” menüpont „Mapparendelés” almenüpontja alatt található űrlapon lehet leadni. A rendeléshez a mapparendelő felületen található űrlapon az igényelt mappák számát kell megadni. Az igényelt mappákat postai úton kapják meg a vizsgaszervezők.

Az Europass bizonyítvány-kiegészítőket a vizsgaszervező intézmény a vizsgaszervező vezetőjének aláírásával és a szervezet pecsétjével hitelesíti, és így adja ki az eredeti bizonyítvány mellékleteként.

A 315/2013. (VIII.28.) Kormányrendelet 46§ szerint az Europass bizonyítvány-kiegészítők végzett tanulók számára állíthatók ki. A képesítések és a szakmai alkalmasság átláthatóságának egységes közösségi keretéről (Europass) szóló, 2004. december 15-i 2241/2004/EK európai parlamenti és tanácsi határozat VI. mellékletének végrehajtásához szükséges rendelkezések szerint a 2005. július 1. után végzettek kaphatják. A korábban végzettek számára a vizsgaszervező úgy állíthat ki bizonyítvány-kiegészítőt, hogy az Europass különengedély menüpontban kérelmet ad le, amelyet a jogosultság ellenőrzése után az adminisztrátor hagy jóvá.

A kérvény jóváhagyásáról, és a kitölthetőségről e-mail üzenetet küld a rendszer. A korábban végzett tanulók számára akkor adható ki bizonyítvány-kiegészítő, ha a rendszerben megtalálható a kérelmezett szakképesítés, és a szakmai- és vizsgakövetelmények nem változtak. A kérvényben fel kell tüntetni a kérelem okát (pl. külföldi munkavállalás).

Az Europass bizonyítvány-kiegészítők kitöltését részletes „Felhasználói kézikönyv” segíti, amely a Nemzeti Referencia Központ honlapjáról letölthető „az útmutató az Europass bizonyítvány-kiegészítő használatához” menüpont alatt.

Az Europass dokumentum-rendszerről bővebb információ található a Nemzeti Europass Központban.

7.5. A vizsgajegyzőkönyv (Cséfalvay Ágnes)

A vizsgajegyzőkönyvet a vizsga jegyzője a vizsga előkészítésével, lefolytatásával és lezárásával kapcsolatos dokumentálási feladatai körében vezeti a 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet.

A vizsgáról egyetlen vizsgajegyzőkönyv készül, amely időrendben tartalmazza a vizsga összes eseményét, a vizsgabizottság értekezleteit és döntéseit (47§(1)).

A vizsgaszervező által elkészített **vizsgajegyzőkönyv részét képezik** a következő mellékletek (47.§(2)):

- Lebonyolítási rend (13§(4))
- Vizsgaösszesítő ív
- Helyszín, személyi és tárgyi feltételek biztosításának módja, a feltételek • megfelelésének rögzítése

Nyilatkozat a munka-, tűz- és balesetvédelmi oktatáson való részvételtől

- A vizsgázó által benyújtott felmentési kérelmek

A vizsgabizottság a bizottsági értekezleten döntéseit határozat formájában hozza meg, melyet időrendi sorrendben a vizsgajegyzőkönyvbe kell rögzíteni (7§(4),19§(1)). Amennyiben a vizsgabizottság tagjainak vagy a vizsgaszervező képviselőjének a hozott döntésekkel, intézkedésekkel kapcsolatban különvéleménye van, kérheti ennek rögzítését a vizsgajegyzőkönyvbe.

A vizsgajegyzőkönyvnek a vizsgabizottsági értekezletekkel kapcsolatban minden esetben tartalmaznia kell az értekezlet helyét és idejét, a jelenlévők nevét, a vizsgával összefüggő szerepkörét (20§(1)), valamint

- a vizsgabizottsági értekezleten elhangzottak leírását, a meghozott határozatokat, a szavazás eredményét, vita esetén az esetleges különvélemények feltüntetésével,
- az esetleges óvást, a vizsgabizottsági határozat végrehajtásának felfüggesztését, az óvással kapcsolatos vizsgabizottsági megállapításokat,
- a vizsgálónök vizsgával kapcsolatos tapasztalatainak értékelését.

A vizsgabizottság a következő esetekben tart értekezletet:

- A vizsga első vizsgatevékenységének megkezdése előtt (felmentési kérelem elbírálása, lebonyolítási rend elfogadása).
- Az utolsó vizsgatevékenység befejezését követően (a vizsgázók teljesítményének értékelése, a vizsga szabályszerűségének megállapítása).
- Bármely olyan esetben, mely a vizsga lefolytatását, megtartását, befejezését zavarja, gátolja, illetve szabálytalanság esetén (baleset, áramszünet, a vizsgázó által elkövetett szabálytalanság).

A **nyitó értekezleti** vizsgajegyzőkönyvbe a fenti adatokon felül a lebonyolítási rend elfogadását, a felmentési kérelmet beadott vizsgázó nevét: aki valamely vizsgafeladat eredményét a szakmai versenyen elért eredménye alapján kapta, vagy akit felmentett a vizsgabizottság a vizsga valamely vizsgafeladata alól. A felmentés okát és az alapul szolgáló dokumentumokat csatolni kell. Amennyiben van a vizsgán sajátos nevelési igényű vizsgázó, felmentéséről, vizsgarendjéről külön kell határozni. Ekkor kerülnek jóváhagyásra a gyakorlati feladatokat.

A komplex szakmai vizsga írásbeli/ interaktív/ gyakorlati vizsgatevékenységeiről készült vizsgajegyzőkönyv az azonosító adatokon kívül a tételt tartalmazó boríték felbontásának körülményét és idejét, a vizsgaesemény kezdő és befejező időpontját, esetlegesen a vizsgafeladat megváltoztatását és az ülésrendet is tartalmazza.

Záró értekezlet vizsgajegyzőkönyve a vizsga adatain felül tartalmazza az érintett vizsgázó nevét: akit a szabálytalanság miatt a vizsgabizottság a vizsga folytatásától eltiltott, vagy aki a vizsgán igazolható okból nem jelent meg vagy azt nem tudta befejezni, megjelölve azt a

vizsgafeladatot, amelyekből pótló vizsgát kell tennie, valamint aki a vizsgán igazolható ok nélkül nem jelent meg vagy azt megszakította.

A komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei során felmerülnek olyan körülmények, melyeket a **vizsgajegyzőkönyvbe rögzíteni kell**:

- A **vizsgafelmentésekről** a vizsgabizottság dönt. A vizsgabizottság a döntéséről határozatot hoz, amelyről a vizsgázót legkésőbb a vizsga első vizsgatevékenységének megkezdése előtt három nappal tájékoztatja. A vizsgabizottság a határozatot a vizsgajegyzőkönyvben rögzíti.
- A vizsgázó a szóbeli vizsgatevékenység során - a kihúzott tételek számától függetlenül - egy alkalommal **póttételt** húzhat. A póttétel választás tényét az érintett szóbeli vizsgafeladat megjelölésével fel kell tüntetni a vizsgaösszesítő íven és a vizsgajegyzőkönyvben is rögzíteni kell. Azon tétel esetén, ahol póttétel húzására került sor, a vizsgázó eredményét a két feleletnek a kerekítés általános szabályai szerint képzett átlaga adja (37§(2)).
- A **gyakorlati vizsgafeladat megváltoztatható**, ha balesetveszély, egészségi ártalom, technológiai vagy más rendkívüli ok azt indokolja. A vizsgabizottság gyakorlati vizsgán jelen lévő tagja a vizsgaelnökkel erről egyeztet. A változtatásról szóló döntést az ok megadásával és indoklással rögzíteni kell a vizsgajegyzőkönyvben (28§(3)).
- A vizsga írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati vizsgatevékenységéhez központilag kiadott **feladatlapok felbontása** a kijelölt vizsgabizottsági tag előtt történik. A felbontás, megnyitás időpontját, a csomag állapotát (sértetlen, sérült, felbontott, megnyitott) és a jelenlévők nevét a vizsgajegyzőkönyvben rögzíteni kell (23§(5)).
- A vizsgabizottság a vizsga időtartamát, ha a vizsgaszervezés helyi sajátosságai vagy rendkívüli esemény ezt indokolja, **egy nappal meghosszabbíthatja**. A vizsgaprogramot a meghosszabbításnak megfelelően módosítani kell és a meghosszabbítás tényét, valamint annak indokát a vizsgajegyzőkönyvben is rögzíteni kell (22§(5)).
- A vizsgaelnök a vizsgabizottság határozata alapján **felfüggeszti a vizsga** lebonyolítását (16§(2)), az érintett vizsgatevékenység végrehajtását, ha a vizsga lebonyolításának jogszerű feltételei nem biztosítottak. A felfüggesztés tényét és indokát a vizsgajegyzőkönyvben rögzíteni kell.
- Amennyiben a javítás során a vizsgabizottság munkáját segítő szakértő megállapítja, hogy a **vizsgázó szabálytalanságot követett el a kidolgozáskor**, akkor legkésőbb a kijavított dolgozat leadásáig szóban tájékoztatja a vizsgaelnököt, és írásban jelentést készít. A jelentést csatolni kell a bizottsági döntést tartalmazó vizsgajegyzőkönyvhöz (26§(3)).

- Az írásbeli, az interaktív és a központi gyakorlati vizsgafeladatok megoldására javasolt eredményt a vizsga lezárása előtt a vizsgázó tudomására kell hozni. A vizsgázó a kijavított és értékelt írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati dolgozatot és az értékelési útmutatót megtekintheti a lebonyolítási szabályzatban meghatározott módon és időben. A megtekintésre úgy kell időt biztosítani, hogy a vizsgázó az észrevételeit a vizsga utolsó vizsgatevékenységének megkezdése előtt írásban leadhassa a vizsgaszervező képviselőjének. Észrevétel kizárólag az értékelési útmutatóban foglaltaktól eltérő javítás vagy az értékelés számszaki hibája esetében tehető. A **vizsgázónak a kijavított és értékelt dolgozatra tett észrevételeit** illetően a vizsgabizottság határoz. A meghozott határozat a vizsgajegyzőkönyv része.
- A **vizsgaszervező a vizsga lebonyolításával kapcsolatban jogellenességet** vagy annak előre látható bekövetkezését **tapasztalja**, felhívja a vizsgabizottság figyelmét - a vizsgabizottság elnökén keresztül - a jogszerű működés feltételeinek biztosítására, megtartására. Ennek ténye a vizsgajegyzőkönyvben rögzítésre kerül.
- Az egyes vizsgatevékenységek lebonyolításának helyszínét, személyi és tárgyi feltételeit, azok biztosításának módját, a feltételek megfelelőségének tényét írásban kell rögzíteni, amelyet a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai aláírásukkal hitelesítenek.

A vizsga jegyzőkönyvét és valamennyi mellékletét a vizsgabizottság valamennyi tagja és a vizsgaszervező képviselője külön-külön aláírja (16.§(3)i).

A vizsgajegyzőkönyvet a vizsgaszervező irattárában öt évig kell őrizni (48§(3)).

7.6. A vizsgabizottság kinevező dokumentumai

(Cséfalvai Ágnes)

A 2011. évi CLXXXVII. a szakképzésről szóló törvény 14. § (2) bekezdése értelmében a szakmai vizsgabizottság elnökét és tagjait a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter az állami szakképzési és felnőttképzési szerv útján bízta meg.

A szakmai vizsgabizottság független szakmai testület, amely négy tagból áll. A szakmai vizsgabizottság munkájában az elnök mellett három tag vesz részt, akik közül legalább egy tag szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkezik, egy tag pedig a képzésben részt vett oktató, akit a képzést folytató intézmény javasolt.

A szakképzési törvény alapján az új vizsgaszabályzat rögzíti, hogy az Országos Képzési Jegyzékben szereplő összes szakképesítés esetén a vizsgabizottságok elnökeinek és tagjainak megbízását egységesen a NMH SZFI adja ki az által működtetett elektronikus felületen, ahol a komplex szakmai vizsgák bejelentése is történik.

Az új vizsgaszabályzat szerint a vizsgabizottság elnökére a vizsgán megszerezhető szakképesítéstől függően javaslatot tehet a szakképesítésért felelős miniszter, vagy a gazdasági kamara is azokban a szakképesítésekben, melyek a gondozásra átvett. A vizsgabizottság további két tagjára szintén az illetékes gazdasági kamara vagy a szakmai és vizsgakövetelményben megjelölt szakmai szervezet tehet javaslatot. Amennyiben az adott szakképesítésben a megjelölt személy nem szerepel a szakképzési névjegyzékben vagy nem felel meg a vizsgáztatási szabályozásban szereplő összeférhetlenségi kritériumoknak, akkor az NMH SZFI a javaslatot figyelmen kívül hagyva saját hatáskörben jelöl új személyt. A vizsgabizottság negyedik tagjára a vizsgaszervező cég tesz javaslatot.

A vizsgára való felkérés, a vizsgabizottsági elnök, illetve vizsgabizottsági tag kiválasztása a következő szempontokat figyelembe vételével történik:

- a vizsgabizottsági elnök, illetve vizsgabizottsági tag a vizsgára jelentkezést benyújtó személyekkel sem üzleti, sem hozzátartozói kapcsolatban nem áll,
- a vizsgabizottsági elnök, illetve vizsgabizottsági tag a vizsgaszervezést végző intézménynél nem állhat alkalmazásban,
- nem lehet a vizsgabizottság elnöke vagy tagja az, akinek hozzátartozója vizgázik, vagy részt vett a képzésben (kivéve a képző intézményt képviselő tag).

A vizsgabizottság megbízása során az NMH SZFI kizárólag az elektronikus felületen keresztül értesíti a vizsgaszervezőket, valamint a vizsgabizottság elnökét és tagjait. Ezért fontos, hogy vizsgaelnöki, tagi pályázatban vagy egyéb úton megadott e-mail cím változása esetén a megbízó szervezet értesítsék. Először egy értesítés kerül kiküldésre a jelölt számára a letölthető megbízólevél kiállításáról. Ez tartalmazza a vizsga számát, a javasoló szervezet nevét, a vizsga helyét, időpontját. Tájékoztatást tartalmaz továbbá arról, hogy legkésőbb az első vizsgatevékenység előtti 10. napon e-mailben megkapja megbízó levelét. Az NMH SZFI honlapján (<https://vb.nive.hu/vej>) a megbízó levelet elektronikus formában lehet elérni.

A megtett javaslat alapján az NMH SZFI megbízza a vizsgabizottság elnökét és tagjait. A gyorsabb és költséghatékonyabb ügyintézés érdekében a megbízó levelet elektronikus aláírással hitelesített dokumentumként kiküldi a vizsgabizottság tagjainak. Ezzel egy időben a vizsgaszervező intézmény részére megküldi az intézményi értesítőt is. Az elektronikus levelek az egyedi azonosítók használatával érhetők el.

A vizsgabizottság elnökének és három tagjának megbízólevele két részből áll: megbízó levélből és mellékletből.

A megbízó levél tartalmazza:

- a vizsga számát és az ügyintéző nevét
- az elnök vagy tag vizsgán betöltött státuszát, nevét, címét
- a törvényi hivatkozás, amely alapján a megbízás megtörténik
- a jogszabályi hivatkozás, mely alapján a feladatot el kell látni
- a jogszabályi hivatkozás, mely felhívja a figyelmet a vizsga utáni adatszolgáltatási kötelezettségre, annak határidejére és a feltöltés helyére
- a kiküldés dátuma
- elektronikus aláírás

A vizsgabizottság négy tagjának **megbízó leveléhez csatolt melléklet tartalmazza a konkrét vizsgaadatokat:**

- a szakképzés OKJ azonosítóját
- a szakképzés megnevezését
- a szakmai vizsga szervezőjének nevét, címét, elérhetőségét (telefonszám)
- a vizsgatevékenységek, vizsgaidőpontok és helyszínek
- a vizsgázók száma.
- Az írásbeli/ interaktív/ gyakorlati/ szóbeli vizsgatevékenységek megnevezését követően annak pontos napja és kezdési ideje valamint a vizsga helyszínének címe kerül feltüntetésre.

7.7. A vizsgaszervező vizsga lebonyolítással kapcsolatos szabályzatai

(Cséfalvay Ágnes)

A komplex szakmai vizsgát a szakmai és vizsgakövetelmény és a szakmai vizsgaszabályzat (315/2013. (VIII.28.) Kormányrendelet) alapján kell megtartani.

A vizsga megkezdése előtt legalább hét nappal a vizsga szervezője tájékoztatja a vizsgaelnököt, a vizsgabizottság tagjait, a vizsgázókat, a vizsga szervezésében közreműködő gazdálkodó szervezetet, valamint a vizsga lebonyolításában közreműködő személyeket a vizsgán lebonyolításra kerülő vizsgatevékenységek jellegéről, sorrendjéről, időpontjáról, helyszínéről és a vizsgával kapcsolatos további tudnivalókról. Ezzel egyidejűleg megküldi a vizsgaelnöknek és a vizsgabizottság tagjainak a jóváhagyásra javasolt gyakorlati feladatlapokat és a vizsga lebonyolításának tervezett rendjére vonatkozó javaslatot: a lebonyolítási rendet.

A vizgáról a vizsgaszervezőnek vizsgajegyzőkönyvet kell készíteni, mely egy folyamat jegyzőkönyve. Mellékletei szabályozzák a komplex szakmai vizsga szabályos lebonyolítását.

- A vizsgaszervező által elkészített **vizsgajegyzőkönyv** mellékletei közül a következők:
- Lebonyolítási rend
- Vizsgaösszesítő ív
- Nyilatkozat a munka-, tűz- és balesetvédelmi oktatáson való részvételtől
- Helyszín, személyi és tárgyi feltételek biztosításának módja, a feltételek megfelelésének rögzítése.

A vizsgát a **lebonyolítási rend** alapján kell megszervezni, lebonyolítani. A lebonyolítási rend tartalmazza a vizsga beazonosításának adatait (szakképesítés neve, azonosítója, felelős miniszter, munkarendje), valamint a vizsgabizottság tagjainak megnevezését is. A könnyebb átláthatóság érdekében a dokumentumban nevesítésre kerülnek a vizsgabizottság munkáját segítő szakértők, feladatai:

- javító tanár(ok)
- vizsgaszervező intézmény képviselője
- vizsga jegyzője
- írásbeli / az interaktív / a központi gyakorlati vizsgatevékenység felügyelője
- gyakorlati vizsgatevékenységnél közreműködő felügyelő tanár
- technikai feltételek biztosításáért felelős személy
- A technikai feltételek biztosításáért felelős személy vizsgaszervező által kiállított írásos engedélyét csatolni kell a vizsgadokumentumokhoz.
- Célszerű felsorolni a szakképesítés / részzakképesítés / szakképesítés-ráépülés szakmai követelménymoduljait. A komplex szakmai vizsgára bocsátás feltétele valamennyi modulzáró vizsga eredményes letétele. A felnőttképzésben ennek igazolása is a vizsga dokumentáció része.

A lebonyolítási rend része a **vizsgaprogram**, amely tartalmazza az egyes vizsgafeladatok megnevezését, azok sorrendjét, a vizsgafeladatok közötti százalékos arányt, az egyes vizsgafeladatok végrehajtásának várható időtartamát. Párhuzamos vizsgáztatás esetén az osztott vizsgacsoportok vizsgafeladatainak sorrendjét, időtartamát, az osztott vizsgacsoportok létszámát, beosztását, helyszínét és a résztvevő vizsgabizottsági tagok nevét. Párhuzamos vizsgafeladatnál vizsgahelyszínenként legalább két-két vizsgabizottsági tagnak kell jelen lenni.

A teljes vizsgára, ezen belül a párhuzamos vizsgáztatásra vonatkozóan részletezni kell azokat a szabályokat, amelyek meghatározzák a bizottsági tagok közötti munkamegosztást, ellenőrzési felelősséget. A vizsgarész csak a megnevezett személyek jelenlétében kezdhető meg és folytathatók le.

Az írásbeli, az interaktív és a központi gyakorlati vizsgafeladatok megoldására javasolt eredményt a vizsga lezárása előtt a vizsgázó tudomására kell hozni. A lebonyolítási szabályzatban meg kell határozni a módot és időt, amikor a vizsgázó a kijavított és értékelt dolgozatot és az értékelési útmutatót megtekintheti.

A **technikai feltételek** folyamatos biztosításáért felelős személy és a gyakorlati vizsgatevékenységnél közreműködő felügyelő tanár részvételére vonatkozó szabályokat is rögzíteni kell. Őket a vizsgaszervező írásban bízta meg (ez főként felnőttképzés keretében szervezett vizsga esetében értelemszerű), s a vizsgatevékenység teljes időtartama alatt folyamatosan készenlétben kell lenniük.

Tartalmaz a vizsga lebonyolítása során a helyi sajátosságokat figyelembe véve kialakított minden olyan további rendelkezést, amely a vizsgázó, a vizsgabizottság és a vizsgaszervező számára egyértelművé teszi az adott vizsga lebonyolításának körülményeit.

A lebonyolítási rend elkészítésénél figyelemmel kell lenni a vizsga szervezését meghatározó jogszabályi előírásokra:

- A vizsgát az első vizsgatevékenység napját követő harminc napon belül be kell fejezni. Kivételt képez, ha a szakmai és vizsgakövetelmény másként rendelkezik.
- Ugyanazon vizsganapra több vizsgafeladat, vizsgatevékenység is szervezhető, amennyiben azt a szakmai és vizsgakövetelmény nem zárja ki.
- A vizsgázó egy vizsganapra eső vizsgatevékenységeinek összes ideje nem haladhatja meg a nyolc órát. A nyolc órás időkeret számításakor a vizsgafeladatok végrehajtására meghatározott maximális időt kell figyelembe venni.
- Az egyes vizsgatevékenységek lebonyolítási rendjét úgy kell meghatározni, hogy a vizsgázó a szóbeli, az írásbeli, az interaktív és a központi gyakorlati vizsgatevékenységeket nyolc és tizenhét óra között, a gyakorlati vizsgatevékenységeket hét és tizenkilenc óra között végezhesse el.
- A vizsga időtartama legfeljebb három nap lehet minden körülményt figyelembe véve a vizsgázó számára. A vizsgabizottság a vizsga időtartamát egy nappal meghosszabbíthatja, ha a vizsgaszervezés helyi sajátosságai vagy rendkívüli esemény ezt indokolja. Ebben az esetben a vizsgaprogramot a meghosszabbításnak megfelelően módosítani kell és a meghosszabbítás tényét, valamint annak indokát a vizsgajegyzőkönyvben is rögzíteni kell.

A vizsga részeredményeit az állami szakképzési és felnőttképzési szerv elektronikus felületén kitöltött egyetlen **vizsgaösszesítő íven** kell vezetni.

A gyakorlati vizsgatevékenység megkezdése előtt a vizsgázókat munka-, tűz- és balesetvédelmi oktatásban kell részesíteni, melyet aláírásukkal kell igazolni. A nyilatkozat is melléklete a vizsgajegyzőkönyvnek.

Írásban kell rögzíteni a vizsgatevékenységek lebonyolításának helyszínét, személyi és tárgyi feltételeit, azok biztosításának módját, a feltételek megfelelőségének tényét. Ezt a dokumentumot a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai aláírásukkal hitelesítik, és a jegyző csatolja a vizsga jegyzőkönyvéhez. Az egyes vizsgatevékenységeket az adott vizsgacsoport esetében csak azon a helyszínen lehet lefolytatni, mely megfelel a speciális feltételeknek.

7.8. Archiválási dokumentum

(Mihálka Gáborné)

A szakmai vizsga befejezése, lezárása után fontos feladata a szakmai vizsgával kapcsolatos feladatlapok, vizsgadokumentáció, iratok, szerződések, adatok archiválása, elektronikusan, vagy papír alapon, annak őrzése, irattárba helyezése, selejtezése, levéltárba történő átadása mind a képző, mind a vizsgaszervező intézmény részéről.

A köznevelési törvény, a szakképzési törvény, a felnőttképzési törvény határozzák meg azokat a dokumentumokat, melyekben a képzéssel, vizsgákkal kapcsolatos nyilvántartásokat kell vezetni, kikről, milyen adatokat kell kiállítani és ezen dokumentumok archiválási, megőrzési kötelezettségét. A szakmai vizsga eljárásrendje meghatározza, milyen iratokat kell kiállítani a vizsgákkal kapcsolatban és annak őrzési rendjét, időtartamát.

Jelentkezési lap

A vizsgára személyesen vagy meghatalmazott útján, írásban kell jelentkezni a vizsgaszervezőnél az alábbi adattartalmú jelentkezési lap benyújtásával. A jelentkezési lap formanyomtatványát az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a honlapján is közzéteszi.

A vizsgaszervező a **jelentkezési lap** beadásakor a jelentkezési lap záradékának kitöltésével köteles dokumentálni, hogy a vizsgázó az 5. § (4) bekezdés *d)* pont *dc)* alpontjában, *e)* és *f)* pontjában megjelöltek kivételével a **vizsgára bocsátáshoz előírt dokumentumokat** bemutatta.

A vizsgaszervező a jelentkezési lap aláírásával nyilatkozik arról, hogy a vizsgázó megfelel a szakmai és vizsgakövetelményben előírt vizsgára bocsátás feltételeinek.

A jelentkezési lap egy másolati példányát az aláírást követően a vizsgára jelentkezőnek vissza kell adni (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 6. §).

Felmentés iránti kérelem

A vizsgázó a **felmentés** iránti **kérelmet** a vizsgára való jelentkezéskor írásban nyújtja be a vizsgaszervezőnek. A vizsgaszervező a kérelem alapján javaslatot készít elő a szakmai vizsgabizottság (a továbbiakban: vizsgabizottság) részére. A vizsgafelmentés tárgyában a vizsgabizottság dönt. A vizsgabizottság a döntéséről határozatot hoz, amelyről a vizsgázót legkésőbb a vizsga első vizsgatevékenységének megkezdése előtt három nappal tájékoztatja. A vizsgabizottság a határozatot a vizsgajegyzőkönyvben rögzíti (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 7. §).

Lebonyolítási rend

A vizsgán lebonyolításra kerülő vizsgatevékenységek jellegéről, sorrendjéről, időpontjáról, helyszínéről és a vizsgával kapcsolatos további tudnivalókról a vizsgaszervező – a vizsga megkezdése előtt legalább hét nappal – tájékoztatja a vizsgaelnököt, a vizsgabizottság tagjait, a vizsgázókat, a vizsga szervezésében közreműködő gazdálkodó szervezetet, valamint a vizsga lebonyolításában közreműködő személyeket.

A vizsgaszervező a bekezdésben meghatározott tájékoztatással egyidejűleg megküldi a vizsgaelnöknek és a vizsgabizottság tagjainak a jóváhagyásra javasolt gyakorlati feladatlapokat és a vizsga lebonyolításának tervezett rendjére a **lebonyolítási rendre** vonatkozó javaslatot.

A gyakorlati vagy a szóbeli vizsgatevékenység lebonyolítása párhuzamosan is folyhat, ha ez a lebonyolítási rendben rögzítésre került és a vizsgahelyszínek vagy a vizsgáztató helyek mindegyikénél a vizsgabizottság legalább két tagja jelen van.

A vizsgajegyzőkönyv mellékletét képező lebonyolítási rend tartalmazza:

a) a csoportbontásra vonatkozó információkat,

b) a vizsgaprogramot, amely tartalmazza az egyes vizsgafeladatok megnevezését, azok sorrendjét, az egyes vizsgafeladatok adott vizsgacsoport általi végrehajtásának várható időtartamát, párhuzamos vizsgáztatás esetén az osztott vizsgacsoportok vizsgafadatainak sorrendjét, időtartamát, az osztott vizsgacsoportok beosztását,

c) a teljes vizsgacsoportra vagy csoportbontással a párhuzamos vizsgáztatásra vonatkozóan azokat az adott vizsgára vonatkozó szabályokat, amelyek meghatározzák az adott vizsga lebonyolítása során a bizottsági tagok között kialakított munkamegosztást, ellenőrzési felelősséget,

d) a technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős személy és a gyakorlati vizsgatevékenységnél közreműködő felügyelő tanár részvételére vonatkozó szabályokat, valamint

e) a vizsga lebonyolítása során a helyi sajátosságokat figyelembe véve kialakított minden olyan további rendelkezést, amely a vizsgázó, a vizsgabizottság és a vizsgaszervező számára egyértelművé teszi az adott vizsga lebonyolításának körülményeit (315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet 13. §).

Megbízólevelek, Titoktartási nyilatkozatok

A vizsgaszervező a vizsga lebonyolításával kapcsolatos feladatkörében

a) a vizsgát megelőzően **írásban kijelöli a vizsgaszervező képviselőt a vizsgán ellátó személyt, a vizsga** jegyzőjét, a felügyelőt, a technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős személyt, az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati feladat javítását végzőt és a gyakorlati vizsgatevékenységnél közreműködő felügyelő tanárt,

d) a **titoktartásra vonatkozó szabályok** megtartásával őrzi az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati feladatlapokat és a gyakorlati feladatlapokat azok felhasználását megelőzően (315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet 14. §).

Elektronikus jelentés

A vizsga lezárását követően a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai külön-külön **elkészítik elektronikus jelentésüket**, amelyet a vizsga befejezését követő egy héten belül rögzítenek az elektronikus felületen.

A vizsga lezárását követően a **vizsgaszervező jelentést küldhet** az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek a vizsgával, a vizsgabizottság munkájával kapcsolatos tapasztalatairól, javaslatairól az elektronikus felületen (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 17. §).

Vizsgajegyzőkönyv

A vizsga jegyzője a vizsga előkészítésével, lefolytatásával és lezárásával kapcsolatos írásbeli, dokumentálási feladatokat látja el.

A vizsga utolsó vizsgatevékenységét követő értekezleten lezárt, és a vizsgaelnök, a vizsgabizottság tagjai és a vizsga jegyzője és a vizsgaszervező képviselője által aláírt vizsgajegyzőkönyvhöz csatolni kell az **összesített osztályozóívet**, továbbá a **felmentési kérelemhez benyújtott okiratok másolatát** (315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet 20. §).

A vizsga jegyzőkönyvét és valamennyi mellékletét a vizsgabizottság valamennyi tagja és a vizsgaszervező képviselője külön-külön aláírja (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 47. §).

A vizsgatevékenységek lebonyolításának **helyszínét, személyi és tárgyi feltételeit, azok biztosításának módját, a feltételek megfelelőségének tényét írásban** kell rögzíteni, amelyet a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai aláírásukkal hitelesítenek. **Ezt a dokumentumot csatolni kell a vizsga jegyzőkönyvéhez és a vizsgát követő öt évig meg kell őrizni** (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 21. §).

Feladatlap

A szakképesítésért felelős miniszter a **vizsga írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati** vizsgatevékenységéhez **központilag kiadott feladatlapokat** a vizsga megkezdése előtt legalább három nappal nyomtatott formában vagy elektronikus úton juttatja el a vizsgaszervezőnek.

A technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős személy a vizsga biztonságos lebonyolításának érdekében a vizsgaszervező írásos engedélyével jelen lehet.

A felbontás, megnyitás időpontját, a csomag sértetlenségének, sérült, felbontott vagy megnyitott állapotának tényét és a jelenlévők nevét a vizsgajegyzőkönyvben rögzíteni kell.

Ha az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgatevékenység alatt ülésrendet kell készíteni (315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet 23. §).

Rendkívüli esemény jegyzőkönyve

Ha a felügyelő az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgatevékenység közben szabálytalanságot észlel, felfüggeszti a vizsgázó vizsgatevékenységét, és

A szabálytalansággal összefüggésben felvett jegyzőkönyvet csatolni kell a vizsgajegyzőkönyvhöz (315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet 26. §).

Munkavédelmi, tűzvédelmi és egészségvédelmi jegyzőkönyv

A gyakorlati vizsgatevékenység megkezdése előtt a vizsgázót tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgatevékenység rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról, a munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról.

A gyakorlati vizsgatevékenység a vizsgafeladatok elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek – ideértve a munkavédelmi, tűzvédelmi és egészségvédelmi feltételeket – megléte esetén kezdhető meg, és folytatható. A feltételek meglétét a feladat végrehajtását megelőzően a vizsgaelnök vagy a vizsgabizottságnak a lebonyolítási rendben erre kijelölt tagja ellenőrzi és engedélyezi a gyakorlati vizsgatevékenység megkezdését (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 27. §)

Vizsgamunka

Ha azt a szakmai és vizsgakövetelmény alapján külön gyakorlati vizsgamunkát, vizsgaremeket, vizsgaművet, záródolgozatot kell készíteni vagy egyéb vizsgaprodukciónak kell megvalósítani (a továbbiakban: vizsgamunka).

A vizsgamunkát a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott szempontok szerint kell érdemjeggyel értékelni. Az értékelőlapon fel kell tüntetni a vizsgázó nevét, születési helyét és idejét, a szakképesítés megnevezését, a vizsgamunka tárgyát, a végzett munka értékelését és

a javasolt érdemjegyet. Az értékelést a gyakorlati oktató és a képző intézmény vezetője írja alá és az intézmény körbélyegzőjével hitelesíti.

Az elkészült vizsgamunkáról annak azonosítására alkalmas dokumentációt (pl. fénykép, videofelvétel, részletes leírás) kell készíteni és azt a vizsgadokumentációhoz kell csatolni (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 29. §).

Előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység

A vizsgázó részére az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység teljesítéséről és eredményéről igazolást kell kiadni, amelyet csatolni kell a vizsga irataihoz.

A vizsgázó értékelését osztályozó íven kell vezetni, jegyzőkönyvben kell rögzíteni, amelyet a jelenlévő oktató, az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által delegált képviselő és egy vizsgázó aláírásával hitelesít. Az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység dokumentálását a képző intézmény által kijelölt oktató végzi. Az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység dokumentumait a képző intézmény őrzi és a vizsgát tizenöt nappal megelőzően átadja a vizsgaszervezőnek (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 30. §).

Szóbeli tételsor

A vizsgázó a vizsga szóbeli vizsgatevékenysége során a szóbeli vizsgatevékenység megkezdését megelőzően a vizsgabizottság által meghatározott sorrendben, **központilag meghatározott tételsorból**, a vizsgázó által véletlenszerűen kiválasztott tétel alapján ad számot felkészültségéről. A vizsga központi szóbeli tételsorait a szakképesítésért felelős miniszter biztosítja. Minden vizsgaszervezőnek rendelkeznie kell szakképesítésenként egy példány hitelesített szóbeli tételsorral, amelyeknek sokszorosított változatát biztosítja a vizsgára.

A felkészüléshez a vizsgaszervező által lepecsételt lapokon készítheti el a felelet vázlatát a vizsgázó (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 31. §).

Vizsgaösszesítő ív, osztályozóív

A szakmai és vizsgakövetelményben előírt valamennyi vizsgafeladat értékelése külön-külön, 1-től 5-ig terjedő érdemjeggyel történik.

A vizsgázók egyes vizsgafeladatokon elért eredményeit a teljes vizsgacsoport esetében az állami szakképzési és felnőttképzési szerv elektronikus felületén kitöltött vagy onnan letöltött **egyetlen vizsgaösszesítő íven kell vezetni**, amelyen fel kell tüntetni a gyakorlati és a szóbeli vizsgatevékenységeknél a kihúzott tételszámot is.

Az egyes vizsgafeladatok eredményei későbbi összesítés céljából a vizsgaszervező által készített osztályozóíven külön-külön is vezethetők (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 33. §).

Törzslap

A vizsga adatainak az 1. melléklet szerinti **törzslap külvén és belíveken** (a továbbiakban együtt: törzslap) történő rögzítése elektronikus úton történik.

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv gondoskodik az elektronikus rendszer működtetéséről és egyedi hozzáférési jogosultságot biztosít a vizsgaszervező számára.

A vizsga megkezdése előtt a vizsga jegyzője az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által biztosított központi elektronikus rendszerben előkészíti a törzslapot. A törzslapra az adatokat eredeti okiratok, igazolások alapján kell bejegyezni (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 41. §).

A vizsgát követően a törzslapot kettő példányban ki kell nyomtatni, amelyeket a külvén első oldalán a vizsgaelnök, a vizsgabizottság tagjai, a vizsga jegyzője és a vizsgaszervező vezetője aláírásával hitelesít. Az aláírások alatt a nevet és a vizsgabizottságban betöltött szerepet olvashatóan fel kell tüntetni. Aláírásbélyegző használata nem megengedett.

A törzslap külvét és belíveit szakképesítésenként, vizsgánként szalaggal átfűzve, körcímkével ellátva le kell zárni és a vizsgaszervező körbélyegzőjével a külvén hátlapján hitelesíteni kell oly módon, hogy a bélyegzőlenyomat érintse a törzslapot és a körcímkét is.

A törzslappal egyező tartalmú törzslapkivonatot kérésre, sikertelen vizsga esetén kérés nélkül ki kell adni a vizsgázónak a vizsga lezárását követő harminc napon belül. A törzslapkivonat a központi elektronikus rendszerből nyomtatható, amelyet a vizsgaszervező vezetője ír alá és hitelesíti a vizsgaszervező körbélyegzőjével (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 43. §).

Bizonyítvány

Ha a vizsgázó a szakmai és vizsgakövetelménynek megfelelően eredményes vizsgát tett, Magyarország címerével ellátott, a 2. melléklet alapján készült, részsakképesítés, szakképesítés vagy szakképesítés-ráépülés megszerzését igazoló **bizonyítványt** (a továbbiakban: bizonyítvány) kap.

A vizsgaszervező a kitöltetlen bizonyítványokról, a kiállított és kiadott bizonyítványokról, valamint az elrontott és megsemmisített bizonyítványokról nyilvántartást vezet (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 44. §).

Europass bizonyítvány-kiegészítő

A vizsgázó kérésére a vizsgaszervező a bizonyítvány kiadásával egyidejűleg vagy azt követően magyar, angol, német, francia, spanyol vagy olasz nyelven kiállított Europass bizonyítvány-kiegészítőt ad ki (315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 46. §).

Iratkezelés

A törzslap egy példányát a vizsgaszervező a vizsga befejezését követő húsz napon belül küldi meg az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek. Az elektronikus törzslapot a kinyomtatott példány beérkezését és az abban szereplő adatokkal történő összevetést követően le kell zárni.

A kinyomtatott törzslap egy példányát a vizsgaszervező irattárában, egy példányát az állami szakképzési és felnőttképzési szerv irattárában kell elhelyezni. **A törzslap nem selejtezhető, folyamatos sorszámozással kell ellátni, és a tárgyév végén bekötve kell irattározni.**

A vizsgajegyzőkönyvet a vizsgaszervező irattárában öt évig kell őrizni.

A vizsgaszervező a vizsgával kapcsolatos levelek, iratok és egyéb küldemények iratkezelésére, irattárba helyezésére, selejtezésére, levéltári átadására a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.)Kormányrendelet rendelkezéseit kell alkalmaznia (315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet 48. §).

6.számú táblázat a szakmai komplex vizsga valamennyi dokumentumáról összefoglaló

7.9. Iratminták

(Madarász Erik)

„Az Iratminták fejezetet a Kézikönyv a komplex szakmai vizsgák megszervezéséhez című kiadvány lemez mellékletének a word változata tartalmazza „

8. A VIZSGABIZOTTSÁGI TAGOK FELKÉSZÜLÉSE A VIZSGÁRA (Tóthné Farkas Evelin)

A komplex szakmai vizsga előkészítésével kapcsolatos feladatokat **a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet** 8§-a tartalmazza.

A vizsgaszervező intézmény a szakmai vizsgára való jelentkezési lapokat befogadja a vizsgázóktól, majd kialakítja a vizsgacsoportokat és elektronikus úton bejelenti a komplex szakmai vizsgát az állami szakképzési és felnőttképzési szerv felé. A 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet lehetővé teszi az összevont vizsga szervezését, a kis létszámú vizsgák elkerülése érdekében. Az összevont vizsga feltételei, hogy a vizsgázók együttes létszáma ne haladja meg a 25 főt, maximálisan 3 vizsgacsoport kerülhet összevonásra, illetve az összevonásban érintett szakképesítések nem szerepelnek a szakképesítésért felelős miniszter által közleményben és a honlapján is közzétett, nem összevonható szakképesítés párok között. Az összevont vizsgák időpontja és helyszíne lehet azonos, minden más vizsgával kapcsolatos adminisztrációt külön vizsgaként kell kezelni.

A szakképesítésért felelős miniszter, a gazdasági kamara, a szakmai szervezetek, az oktató intézmény javaslatai alapján az állami szakképzési és felnőttképzési szerv elektronikus úton megbízza a vizsgabizottságot a szakmai vizsga elnöki, tagi feladatainak ellátására.

A vizsgaszervező az első vizsgatevékenység megkezdése előtt 7 nappal tájékoztatja a megbízott vizsgabizottság minden tagját a vizsga lebonyolításáról. Jóváhagyás céljából megküldi a lebonyolítási rendet, valamint a gyakorlati feladatokat.

A vizsgabizottság feladatai a vizsga megkezdése előtt:

- a vizsgaszervező vizsgaszervezési jogosultságának ellenőrzése,
- a szakmai vizsga előkészítésének megfelelése a Szakmai és Vizsgakövetelményeknek,
- hatályos írásbeli, interaktív, központi gyakorlati, szóbeli feladatok megléte,
- bemeneti kompetencia, modulzáró igazolás megléte a vizsgázók részéről a szakmai vizsgára történő jelentkezéskor,
- felmentési kérelmek jóváhagyása,
- sajátos nevelési igényű vizsgázókra vonatkozó, jogszabálynak megfelelő döntések meghozatala,
- a javító tanár által kijavított írásbeli, interaktív, központi gyakorlati feladatok áttanulmányozása, azok jóváhagyása, a vizsgabizottság elnöke aláírásával hitelesíti a dolgozatokat,

- vizsgahelyszínek ellenőrzése az egészséges vizsgáztatás érdekében, a vizsgatermek világításnak, szellőzésnek az ellenőrzése, megfelelő ülőalkalmatosságok, asztalok, biztosítása, a szociális helyiségek megléte,
- a vizsga személyi, tárgyi feltételének ellenőrzése,
- a gyakorlati feladatok elvégzéséhez szükséges eszközök meglétének ellenőrzése a szakmai és vizsgakövetelmény szerint,
- a vizsgaszervező által elkészített lebonyolítási rend jóváhagyása, a vizsgabizottság megosztott munkájának pontos rögzítése, párhuzamos vizsgáztatás abban az esetben lehetséges, ha a 4 tagú vizsgabizottságból 2-2 tag vesz részt a vizsgáztatásban,
- a vizsga megkezdését megelőzően tájékozik a képzés speciális tartalmáról, körülményeiről,
- vizsgabizottsági értekezletek megtartása.

8.1. A szakmai vizsgaelnök és a vizsgabizottsági tagok felkészülése a komplex szakmai vizsgákra (Dr Bartha Tamás, Dr Madarász Sándor)

A komplex szakmai vizsgára történő felkészülés lényegében két részből tevődik össze. Nevezetesen egy **permanens** és egy **operatív felkészülésből** áll.

Ahhoz, hogy magabiztosan és szakszerűen legyen képes a vizsgaelnök/tag a vizsgán mindenkor helytállni, rendszeresen szükséges a hatályos jogszabályok és a módosítások figyelemmel kísérése, tanulmányozása. Azt is lehet mondani, hogy a **permanens tanulás** olyan követelmény, amely **önművelő** és **irányított** részből tevődik össze. Az önművelődési tanulás szerepe felerősödött, mert a 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 16.§ (1.) bekezdésének e.), valamint (3.) bekezdés e.) pontja szerint a lebonyolítási rendben rögzítetteknek megfelelően a vizsgaelnök/tagok, azaz a vizsgabizottság részt vesznek a vizsgáztatásban. Ezt a feladatot megfelelő szinten, és etikusan csak úgy lehet ellátni, ha a vizsgáztató – aki nem vett részt a képzésben – részletesen tájékozik az adott szakmában tanítottokról, és tisztában van azokkal a követelményekkel, amelyeknek a vizsgázó meg kell hogy feleljen. A 15.§ (2.) bekezdés elő is írja, hogy „A vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai a vizsga megkezdését megelőzően, tájékoznak a képzés speciális tartalmáról, körülményeiről.”

Az irányított tanulás – tanítás folyamata pedig azt a szerepet tölti be, hogy a vizsgáztatók figyelmét azokra a lényeges kérdésekre irányítsa, mint a jogszabályok és módosításaik értelmezése, egyes szakmák tartalmi és módszertani fejlődése, pedagógiai – andragógiai ismeretek bővítése, és nem utolsó sorban gyakorlati tapasztalatcserére vonatkoznak. Ezért a kötelező továbbképzéseken túl, célszerű szakmai konferenciákon, elismert szakemberek által tartott előadásokon, csoportos megbeszéléseken, tréningeken, konzultációkon is részt venni.

Az operatív felkészülés pedig azt jelenti, hogy a vizsgaelnöki/tagi megbízást követően, a rendelkezésre álló időt jól felhasználva, a jogszabályokban meghatározottak szerint kell döntéseket hozni.

A helyes döntések meghozatalához elengedhetetlenek azon valós információk, amelyek birtokában lehet csak eljutni az optimális megoldáshoz.

Információs források, amelyek a vizsga lebonyolításához feltétlenül szükségesek, a következők:

• **Törvények:**

- A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény
A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény

• **Rendeletek:**

- A komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet
- Országos Képzési Jegyzék (OKJ) 150/2012. (VII. 6.)Kormányrendelet
- Követelménymodul rendelet 217/2012. (VIII. 9.)Kormányrendelet
- Az iskolai rendszerű szakképzések kerettantervei 14/2003. (IV. 5.) NGM rendelet
- A szakmai vizsga megszervezésére vonatkozó engedély kiadásának és a vizsgaszervezési tevékenység ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 111/2010. (IV. 9.) Kormányrendelet
- 84/2013. (III. 21.)Kormányrendelet az egyes szakképzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

• **Szakmai és vizsgakövetelmény rendeletek:**

- 20/2013. (V. 28.) BM rendelet
- 37/2013. (V. 28.) EMMI rendelet
- 19/2012. (VII. 18.) HM rendelet
- 12/2013. (III. 29.) NFM rendelet
- 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet, módosítása 12/2013. (III. 28.) NGM rendelet
- 41/2013. (V. 28.) VM rendelet
- 28/2014. (IV. 24.) KIM rendelet a közigazgatási és igazságügyi miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes igazságügyi tárgyú rendeletek módosításáról
- A 136/2014. (IV. 24.) Kormányrendelet az egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

- **Országos Képzési Jegyzék (OKJ):**

- Az OKJ – ban meghatározásra került az iskolarendszeren kívüli képzési idő minimális és maximális óraszám. Az OKJ ezen adatai alapján, az átlagosan 500 órát meghaladó – a 150/2012. (VII. 6.)Kormányrendelet 1. számú melléklet „A” oszlopa, amely a szakképesítés szintjét jelöli – 32. és 34. szintű szakképesítéseknél, az SZVK – ban megjelölt modulokon túl, a 217/2012. (VIII. 9.)Kormányrendeletben megjelölt 11497-12; 11499-12; valamint a 11500-12 számú követelménymodulokat, illetve az 52. és 54. szintű szakképesítéseknél a 11498-12; a 11499-12; és a 11500-12 számú követelménymodulokat is be kell építeni a képzésbe. Ezért nem csak azt kell nézni, hogy az SZVK tartalmazza – e ezeket a felsorolt modulokat, hanem a modulterképet is szükséges tanulmányozni. Az 500 órát meghaladó óraszámot pedig úgy kell figyelembe venni, hogy a minimális és a maximális óraszám matematikai átlagát kell alapul venni.

- **Szakmai és vizsgakövetelmény (SZVK):**

- Valamennyi SZVK követelményt teljesíteni kell, ami azt jelenti, hogy a vizsga előtt szükséges megnézni azokat a dokumentumokat, amelyek ennek a teljesítését igazolják. Az iskolai rendszerű képzések esetén – illetve a felnőttképzésnél is, ha az OKJ – ban úgy került megjelölésre, hogy a képzés iskolarendszerben is történhet – a kerettanterveket is figyelembe kell venni.

Döntések a megbízólevél és a vizsga megkezdése közötti időszakban

A vizsgabizottság elnöke és tagjai – miután letöltötték az NMH-NSZF rendszeréből (<https://vb.nive.hu/>) megbízóleveleiket, a vizsgaszervező intézménnyel felvett kapcsolatot követően – döntéseket kell, hozzanak:

A vizsgaszervezőnek, a vizsga megkezdése előtt, legalább 7 nappal meg kell küldenie a vizsgaelnöknek és a vizsgabizottság tagjainak, a jóváhagyásra javasolt gyakorlati feladatokat és a lebonyolítási rend tervezetét.

A vizsgaelnök, a vizsga kezdetét megelőzően, a vizsgabizottság tagjainak egyetértésével hagyja jóvá a lebonyolítási rendre vonatkozó javaslatot. Ennek tényét a vizsga jegyzőkönyvében rögzíteni kell.

A vizsga megkezdése előtt, a gyakorlati feladatokra vonatkozó javaslatot a vizsgabizottsági tagok véleménye alapján, a vizsgaelnök hagyja jóvá.

Vizsgafelmentés tárgyában a vizsgabizottság dönt, és erről határozatot hoz, melyet jegyzőkönyvben rögzít. Döntéséről a vizsgázót legkésőbb a vizsga első vizsgatevékenységének megkezdése előtt 3 nappal tájékoztatja.

A vizsgaelnöknek ellenőriznie kell a vizsga előkészítését, a szükséges szakmai, tárgyi, és személyi feltételeket, az egészséges és biztonságos vizsgakörülményeket.

A vizsgaelnök, a vizsgabizottság tagjainak bevonásával meggyőződik a gyakorlati feladatok ellátására kijelölt helyszínen, valamint a szükséges személyi- és tárgyi feltételek megfelelőségéről. *(A vizsgaszervező intézmények, a szakmai vizsga megszervezésére vonatkozó engedélyeket többek között annak alapján kapták meg, hogy be kellett mutatni a vizsga helyszínét és a személyi- és tárgyi feltételeket. Abban az esetben, ha a vizsga szervezője nem a vizsgaengedélyezési kérelemben feltüntetett helyszínen tartja meg a vizsgát, akkor is ugyanazon feltételeket kell biztosítani, mint amire az engedélyt megkapta. A vizsgabizottságnak minden vizsgahelyszínt ellenőriznie kell, és a feltételek megfelelőségének tényét írásban kell rögzíteniük, alá kell írniuk, és ezt a dokumentumot a vizsga jegyzőkönyvéhez kell csatolniuk.)*

A vizsgaelnök, vizsgabizottság határozata alapján, felfüggeszti a vizsga lebonyolítását, ha a vizsga lebonyolításának jogszervi feltételei nem biztosítottak. Ezt a tényállást és annak indokát a vizsgajegyzőkönyvben kell rögzíteni. Ha a jogszervi állapot nem állítható helyre oly módon, hogy a vizsga folytatására még az adott napon sor kerülhessen, a vizsgaelnöknek a vizsga felfüggesztéséről megbízóját tájékoztatnia kell. *(Ez lényegében azt is jelenti, hogy abban az esetben, ha a vizsga megkezdése előtt, a vizsgabizottság úgy dönt, hogy a jogszervi feltételek nem biztosítottak, akkor ugyan úgy kell eljárnia, mint ahogy az előzőekben leírásra került.)*

Dokumentumok, melyek hiányában a vizsga nem kezdhető meg

A komplex szakmai vizsga állami vizsga, ezért kiemelt fontosságú, hogy a jogszabályokban előírt dokumentációk szabályszerűen és pontosan legyenek kitöltve, aláírva (hitelesítve) megőrizve, irattározva. A bizonyítványok kizárólag a dokumentumok alapján kerüljenek kiállításra. A dokumentumoknak e fontos szerepe miatt a vizsgabizottságnak is kiemelt figyelmet kell fordítania azok meglétének ellenőrzésére, illetve a szükséges hitelesítésére. A komplex szakmai vizsgára vonatkozó rendelet kimondja, hogy a vizsga elnöke, a vizsgabizottság tagjainak bevonásával ellenőrzi a vizsga jogszabályban előírt dokumentumainak meglétét, azok formai és tartalmi megfelelőségét. Ellenőrzi a vizsgázók jelentkezési iratainak alapján a vizsga megkezdésére való jogosultság feltételeinek meglétét. A vizsga előkészítésére vonatkozó dokumentumok:

A vizsgára írásban kell jelentkeznie a vizsgázónak, jelentkezési lap kitöltésével. A jelentkezési lap formanyomtatványa az NMH-NSZF weboldaláról (https://vb.nive.hu/?oldal=komplex_vizsga_formanyomtatvanyai) tölthető le. Ezt szükséges használni, mert az előírt adatokat tartalmazza. A vizsgaszervező, a jelentkezési lap záradékának kitöltésével köteles dokumentálni, hogy a vizsgázó, a vizsgára bocsátáshoz előírt dokumentumokat bemutatta, és egyben a vizsgaszervező, aláírásával nyilatkozik arról, hogy a

vizsgáló megfelel a szakmai és vizsgakövetelményben (SZVK) előírt vizsgára bocsátás feltételeivel.

Ellenőrizni kell a szakképesítéshez az SZVK – ban előírt iskolai előképzettséget tanúsító eredeti bizonyítványt (okiratot), vagy az SZVK – ban megjelölt bemeneti kompetenciák méréséről és megfelelő szintjéről szóló igazolást.

Az SZVK – ban előírt előzetes szakmai gyakorlat teljesítését igazoló dokumentum meglétének ellenőrzése.

SZVK – ban előírt alkalmassági követelmények, illetve egészségügyi igazolás meglétének ellenőrzése.

Az iskolai rendszerű szakképzés esetén, a szakképzés befejezését igazoló bizonyítványt kell megnézni, mint dokumentumot.

Iskolarendszeren kívüli képzésben, az SZVK – ban, valamint az Országos Modultérképben foglaltak szerinti követelménymodulok modulzáró vizsgáinak letételét bizonyító igazolás ellenőrzése.

A vizsga megkezdése előtt rendelkezésre kell állnia egy példány hitelesített szóbeli tételsornak.

A vizsgaszervezőnek, a vizsgát megelőzően írásban kell kijelölnie a saját képviselőjét ellátó személyt, a vizsga jegyzőjét, a felügyelőt, a technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős személyt az írásbeli, az interaktív, vagy a központi gyakorlati feladat javítását végzőt, és a gyakorlati vizsgatevékenységnél közreműködő felügyelő tanárt. Ennek meglétét azért is szükséges ellenőrizni, mert többek között ez lehet a biztosító a vizsga szakszerű és zavartalan megtartásának.

A vizsga megkezdés előtti felkészülés összesítő útmutatója

Sorszám	A felkészülés megnevezése	Jogszábaály megnevezése (A <i>jelmagyarázat szerinti jogszábaály</i>)
1.	A vizsgabizottság részt vesz a vizsgáztatásban	A.) 16.§ (1.) e); 16.§ (3.)e)
2.	Iskolarendszeren kívüli képzési idő	B.) 1. sz. melléklet, 1. táblázat H oszlopa
3.	Az OKJ-ban az 500 órát meghaladó képzések	C.) 1.§ (3.)
4.	Vizsgaszervező javaslata a gyakorlati feladatlapokra és a lebonyolítási rendre	A.) 13.§ (1-2.)
5.	Lebonyolítási rend jóváhagyása	A.) 15.§ (3.)
6.	Gyakorlati feladatlapok jóváhagyása	A.) 27.§ (1.)
7.	Vizsgafelmentésről való döntés	A.) 7.§ (4.)
8.	A vizsgaelnök ellenőrzése az előkészítés vonatkozásában	A.) 16.§ (1.)a.)
9.	Vizsgabizottság ellenőrzése a gyakorlati feladatokra kijelölt helyszíneiről, és a személyi- és tárgyi feltételekről.	A.)16. § (1.)bb.) 21.§ (4.)
10.	Vizsga felfüggesztése	A.) 16.§ (2.)
11.	A vizsgabizottság feladatai a dokumentumok ellenőrzésében	A.) 16.§ (1.)ba-bc.)
12.	Jelentkezési lap a vizsgára	A.) 5.§ (1-2.)
13.	Vizsgaszervező feladata a jelentkezési lap vonatkozásában	A.) 6.§ (1-2.)
14.	Iskolai előképzettséget tanúsító bizonyítvány	A:) 5.§ (4.(c.)
15.	Gyakorlat teljesítését igazoló dokumentum	A:) 5.§ (4.)db)
16.	Alkalmassági követelmények, egészségügyi igazolás ellenőrzése	A.) 5.§ (4.)dc)
17.	Iskolai rendszerű szakképzésnél, a szakképzés befejezését igazoló bizonyítvány	A.) 5.§ (4.)e.)
18.	Követelménymodulok letételére vonatkozó igazolás	A.)5.§ (4.)f.) C.) 1.§ (3.)
19.	Hitelesített szóbeli tételsor	A.) 31.§ (2.)
20.	A vizsgán közreműködők írásbeli megbízása	A.) 14.§ (1.)a.)

Jelmagyarázat: 315/2013. (VIII. 28.)Kormányrendelet
150/2012. (VII. 6.)Kormányrendelet
217/2012. (VIII. 9.)Kormányrendelet

A komplex szakmai vizsga teljes rendszerében a vizsgabizottság felkészülése alapozza meg a vizsga jogszerűségét. A vizsgabizottság tevékenységében nem elhanyagolható szempont, hogy mindig tudatában legyenek annak a ténynek, miszerint minden vizsga újabb és újabb feladat elé állítja az embert. Ahogy a somáli bölcsesség is mondja: „Bár egy sorból valók, még az újjak sem egyformák.”

Ellenőrző teszt

- A komplex szakmai vizsgára történő felkészülés, hány részből tevődik össze? *(a helyes választ húzza alá)*
  - a. Egy
  - b. Kettő
  - c. Három
- Az operatív felkészülés során a felsorolt törvények közül egy hiányzik. *(Ezt írja le!)*
  - a. A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény
  - b. A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXXVII. törvény
  - c. ....
- A felnőttképzés esetében mikor kell figyelembe venni a kerettanterveket? *(a helyes választ húzza alá)*
  - a. Minden esetben
  - b. A felnőttképzésnél mindig csak az SZVK – ban előírtakat kell figyelembe venni
  - c. Ha az OKJ – ban úgy került leírásra, hogy a képzés iskolarendszerben is történhet
- Hány nappal kell a vizsgaszervezőnek a vizsga megkezdése előtt a jóváhagyásra javasolt gyakorlati feladatokat, a lebonyolítási rend tervezetét megküldenie a vizsgaelnököknek és a vizsgabizottsági tagoknak? *(a helyes választ húzza alá)*
  - a. 10 nappal
  - b. 5 nappal
  - c. 7 nappal
- Állapítsa meg, hogy a következő állítás igaz, vagy hamis: Az iskolai rendszerű szakképzés esetén a szakképzés befejezéséről igazolást kell kiállítani. *(a helyes választ húzza alá)*
  - a. Igaz
  - b. Hamis

Megoldási kulcs:

- b)
- c) A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- c)
- c)
- b)

8.2.A vizsgabizottsági elnöki feladat által támasztott személyiségi etikai, közösségi elvárások (Erdei Györgyné)

A vizsgaelnök „a törvényesség őre”, elsődleges feladata és felelőssége a vizsga jogszerű és szakszerű megtartásának, zavartalan lebonyolításának biztosítása.

A vizsga elnöke a szakmai vizsga megkezdése előtt a vizsgabizottság tagjainak egyetértésével jóváhagyja a lebonyolítási rendet. Ellenőrzi a vizsga előkészítését, a szükséges szakmai, tárgyi és személyi feltételeket, az egészséges és biztonságos vizsgakörülmények meglétét. Vezeti a szakmai vizsgát és a vizsgabizottság értekezleteit, valamint jóváhagyja azok jegyzőkönyveit. Ellenőrzi a vizsga jogszabályban előírt dokumentumainak meglétét, formai és tartalmi megfelelőségét. Meggyőződik a gyakorlati vizsgahelyszín megfelelőségéről. Ellenőrzi a vizsgázók jelentkezési iratai alapján a vizsga megkezdésére vonatkozó jogosultságot. A lebonyolítási rendben rögzítetteknek megfelelően részt vesz a vizsgáztatásban. Összehívja a vizsgabizottsági értekezleteket. Gondoskodik az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati dolgozatok és az elkészült gyakorlati vizsgamunkák értékeléséről, az eredmények dokumentálásáról, a vizsga iratainak szabályszerű kiállításáról és hitelességéről. Felügyeli a vizsga jegyzőjének munkáját. Aláírja a vizsgabizonyítványokat és hitelesíti a törzslapot. Tájékoztatja a vizsgázókat az egyes vizsgarészek, vizsgafeladatok előtt az őket érintő döntésekről, valamint a vizsgarészekkel kapcsolatos tudnivalókról. A vizsga utolsó vizsgafeladatát követően a teljes vizsgabizottság, a vizsgázók, a vizsgaszervező képviselője és a vizsgát segítők jelenlétében értékeli a vizsgát, majd lezárja azt. A vizsga lezárását követően elkészíti a vizsga előkészítésével, lebonyolításával, a vizsgáztatás feltételeivel, a vizsgázók felkészültségével, a vizsgafelmentéssel kapcsolatos döntéssel, a szakmai és vizsgakövetelményben leírtak teljesülésével, a jogszabályi rendelkezések betartásával kapcsolatos észrevételeket, és a javaslatokat tartalmazó elektronikus jelentést, amelyet a vizsga befejezését követő egy héten belül rögzít az elektronikus felületen.

A vizsgaelnöki szerep, a vizsgaelnökkel szemben támasztott elvárások:

- A szakmai vizsgát az elnök vezeti, ezért személye, személyisége a vizsga hangulata, eredményessége, a vizsgabizottság és a vizsgázók közérzete szempontjából meghatározó. Az elnöknek nyugalmat kell sugároznia, oldania kell a vizsga résztvevőinek feszültségét, ezért magatartása ne félelmet sugározzon, hanem nyugtassa meg a vizsgázókat. Ezt azzal tudja elősegíteni, hogy ő maga derűsen, oldottan, természetesen viselkedik.

- Miután a vizsga minden esetben kivált némi szorongást a vizsgázókból, **beszéd közben az elnök mosolyogjon sokat, de azért ügyeljen arra, hogy vidámságával mindig maradjon a jó ízlés határain belül.**
- A vizsga teljes ideje alatt követeljen, de mindig legyen emberséges, kedves és udvarias.
- A vizsgázók értékelésénél az embert és a szakmát is vegye figyelembe, de csupán lojalitásból nem helyes a szakmai és vizsgakövetelményeket nem teljesítő vizsgázót is átengedni. Egyszerre kell megértőnek és szilárdnak lennie, következetesen képviselve minősítő véleményét.
- Váratlan helyzetekben is legyen magabiztos, rendelkezzen jó problémamegoldó képességgel. Vitás esetekben is maradjon nyugodt, higgadt, és törekedjen a kompromisszumra.
- Mindig ügyeljen a helyes és udvarias viselkedésre. Az elnök ne késsen, legyen szerény, de határozott! Ne kapkodjon, legyen felkészült!

Étikai szempontok, amit az elnöknek a vizsga során be kell tartani:

Hitelesség: Legyen szavahihető és következetes, tettei kiszámíthatóak!

Minőség: Legyen munkájával szemben igényes, szakmailag jól felkészült, ismerje az adott szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit, a szakmai vizsga jogszabályait, mert ezek nélkül döntésképtelen!

Jó szándék és segítőkészség: Korrekt, jó kapcsolatot alakítson ki a vizsgabizottság tagjaival, a vizsgaszervező- és a képző intézmény képviselőivel, valamint a vizsgázókkal. Legyen segítőkész, de csak a törvényi előírások betartásával. A problémákat őszintén tárja fel, szerény, de határozott magatartással segítse azok megoldását!

Biztosítsa az összeférhetlenség elkerülését!

Tegyen eleget bejelentési kötelezettségének a megbízó felé, ha manipulálni akarják!

Vegye komolyan titoktartási kötelezettségét! A vizsgabizottsági határozatokról, az eredményekről a vizsgázóknak és más külső személynek csak a törvényi előírások betartása mellett nyújtson tájékoztatást!

A vizsgán mind a vizsgabizottság tagjainak, mind a vizsgázóknak a mobiltelefonjai legyenek kikapcsolva - erre a nyitó értekezleten az elnök hívja fel a figyelmet!

Az emberi méltóság tiszteletben tartása

- Méltóság biztosítása: Ha a vizsgázó nem tanult, emberi méltóságát akkor is tartsa tiszteletben a vizsgabizottság! Nem lehet viccelődni, nem lehet a vizsgázót megszégyeníteni.

- Kerülje a fölényeskedést, a lekezelést! Ne tegyen különbséget a vizsgázók között szimpátia és külső megjelenés alapján, ne legyenek előítéletei!

Mit ne tegyen az elnök a vizsga során?

- Ne telefonáljon, ne beszélgessen, ne sustorogjon a vizsgabizottság tagjaival, mindig szemtől-szembe legyen a vizsgázóval!
- Ne szólja le a vizsgázót!
- Ne vitatkozzon!

Beszéd

Érthetően fejezze ki gondolatait! Fontos a szép magyar beszéd, megfelelő hangnemben és hangerővel. A szóbeli közlésnél nagy jelentősége van a pontos kiejtésnek, a hangsúlynak, a hanglejtésnek, a pontos, szabatos fogalmazásnak, a világos, egyszerű mondatszerkesztésnek, szabályos nyelvhasználatnak.

A pontos megértés érdekében a mondanivaló megformálása során alkalmazkodni kell a befogadó nyelvhasználatához! Különösen fontos figyelni arra, hogy a befogadó számára értelmezhető kifejezéseket használjon, segítse a speciális szakmai nyelvezet megértését, tartalmának befogadását. Kerülni kell a szakzsargont!

Kérdéstechnika, alkalmazott kérdéstípusok

A kérdés képessége vitathatatlanul hasznos az elnöki munkában. Sok előnye van, ha magas szinten elsajátítja az elnök. A megfelelő kérdések feltevésével be kell vonni a vizsgázót a beszélgetésbe.

Fontos a **nyitott kérdések** alkalmazása, amelyekre nehéz egyszerű „igennel” vagy „nemmel” válaszolni. Ezek arra ösztönzik a vizsgázót, hogy beszéljen, értékes információkat nyújtva.

Ne feledje – az előny mindig a kérdezőnél van.

Rossz kérdésre értelmetlen a válasz, kérdezni tudni kell! Az elnök kérdései legyenek egyértelműek és pontosak! A kérdésre ne a vizsgáztatók adják meg a választ (a nyitott értekezleten erre fel kell hívni a figyelmet)!

A **figyelmes hallgatás** a kérdés másik oldala. Mindenki szereti, ha meghallgatják, mert ez növeli az önbecsülését. Ha látszik a vizsgabizottság elnökén, hogy figyel, ez arra bátorítja a vizsgázót, hogy még többet mondjon. Nem elég csupán úgy tenni, mint aki hallgatja a vizsgázót, mutatni is kell, hogy érdeklí, amit a vizsgázó mond.

Az elnök metakommunikációja

A testbeszéd az információátadásnak ugyanolyan eszköze, mint a kimondott szó. A következő területeken érvényesül: arckifejezés, mimika, gesztusok, kézmozdulatok, testmozgás, testtartás.

Az elnök metakommunikációja soha ne legyen sértő, zavaró! Használja helyesen a testbeszéd jelzéseit! Ezzel jelentős mértékben megnövelheti kommunikációjának hatékonyságát.

Kommunikációs zavart okozhat, amennyiben az elnök verbális- és metakommunikációja nincs összhangban.

Az öltözék is árulkodik

Vizsgaelnökként nem csak önmagunknak, hanem a partnereinknek is öltözünk. Őket tiszteljük meg a megfelelően kiválasztott, alkalomhoz illő ruházatunkkal, ugyanakkor ezzel példát is mutatunk a vizsgázóknak.

A kosztüm és az öltöny nem kötelező, de az öltözködés mindig az alkalomhoz igazodjon. Az **egyszerűséget és a visszafogottságot** kell szem előtt tartani! A hajviselet és a smink egyaránt legyen szolid, rendezett. Fontos az is, hogy a kiválasztott öltözék kényelmes legyen. Kerülni kell a kihívó és az extravagáns megoldásokat.

Az elnök vizsga utáni teendői

Az elnök a záró értekezleten terjeszti elő értékelését, ismerteti a vizsga tapasztalatait. Fontos, hogy **az értékelés alapos, tényekkel alátámasztott, alkotó és előrevivő elemzés legyen!**

Az elnök

- az érdemjegy megállapításnál legyen következetes!
- mindig a tudást vegye alapul!
- őszintén értékelje a csoport teljesítményét, mutasson rá a tanulságokra, adjon tanácsokat, amelyet a vizsgázók szakmájukban, önértékelésükben hasznosítani tudnak!
- a szakmai vizsga jegyzőkönyvébe őszintén írja le a véleményét, tapasztalatait!
- Ne engedje, hogy előre legépelt anyagot készítsen és írasson alá a vizsgaszervező intézmény!

A vizsga befejezését követően az elnök a megadott határidőig készítse el tényeknek megfelelő vizsgajelentését, amit rögzítsen az elektronikus felületen. Aki a vizsgajelentési kötelezettségeknek nem tesz eleget, e kötelezettség teljesítéséig nem bízható meg újabb vizsgaelnöki, vizsgabizottsági tagi feladattal.

8.3.A vizsgabizottsági tagok felkészülése a komplex vizsgára

(Mészárosné Szabó Anna)

Szakképzési névjegyzék

Komplex szakmai vizsgára vizsgaelnöki, illetve tagi megbízást csak az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által vezetett országos szakképzési névjegyzék részét képező vizsgaelnöki, illetve vizsgabizottsági névjegyzéken szereplő vizsgaelnök, illetve vizsgabizottsági tag kaphat. Ebből következően az első feladat a pályázat benyújtása vizsgaelnöknek, illetve vizsgabizottsági tagnak. E nélkül csak vizsgabizottsági tag lehet valaki, de csak abban az esetben, ha őt a képzést folytató intézmény delegálja, mint képzésben részt vett oktatót.

Vizsgaelnöki pályázatot a Nemzeti Munkaügyi Hivatalhoz kell benyújtani. A névjegyzékben történő nyilvántartásba vétel időtartama öt év. Figyelni kell nyilvántartásba vétel időtartamának lejártát, mert a lejáratkor hosszabbítás iránti kérelmet kell benyújtani. Ha ezt az elnök elmulasztja, mindaddig nem kaphat megbízást, míg új pályázatát el nem bírálják.

Vizsgabizottsági tagi pályázatot a 124 gazdasági kamarai szakképesítésben a területileg illetékes kereskedelmi és iparkamarákhoz kell benyújtani, ehhez országosan egységes pályázati adatlap áll rendelkezésre, amely a területi kamarák honlapjain elérhető. Sikeres elbírálás után a névjegyzékben történő nyilvántartásba vétel időtartama öt év, amit a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara – eltérő nyilatkozat hiányában – automatikusan meghosszabbít. Amennyiben a vizsgabizottsági névjegyzék gondozása átkerül a Nemzeti Munkaügyi Hivatalhoz, hasonló eljárásra lehet számítani, mint a vizsgabizottsági névjegyzéknél. A 124-en kívüli szakképesítésben az adott szakminisztériumhoz kell pályázni vizsgabizottsági tagnak.

Számítógépes ismeretek

Aki komplex szakmai vizsgán vizsgáztatási teendőket kíván ellátni, rendelkezni kell számítógéppel és internetes elérhetőséggel, e-mail címmel. A régi rendszerű (modulos) vizsgáztatásban postai úton érkezett a megbízás, a komplex szakmai vizsgán az állami szakképzési és felnőttképzési szerv, azaz a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatósága elektronikus felületen keresztül értesíti a vizsgaelnököt és a vizsgabizottsági tagokat a megbízásukról.

A számítógépen folyamatosan nyomon kell követni a levelező rendszerbe való beérkezéseket. Iskolai rendszerű szakképzésben egy vagy több megbízás a februári-márciusi, a májusi-júniusi és az október-novemberi vizsgaidőszakok kezdetét megelőzően várható. Iskolarendszeren kívüli szakképzés esetén bármikor érkezhethet megbízás.

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatósága on-line elérhetősége: www.nive.hu.

Jogsabályi ismeretek

A komplex szakmai vizsga fogalmát a szakképzésről szóló 2011.évi CLXXXVII. törvény vezeti be. Ez egy kerettörvény, az egyes területek részletes szabályozása rendeletekben található.

A komplex szakmai vizsgát a szakmai és vizsgakövetelmény alapján és a szakmai vizsgaszabályzat rendelkezései szerint kell megtartani.

A 27/2012. (VIII.27.) NGM rendelet a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazza. Ezt a rendeletet már módosították a 12/2013. (III.28.) NGM rendelettel. Ebben a rendeletben az összes NGM szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye megtalálható együtt. Ha valaki külön szeretné, csak az őt érintő szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményét megtekinteni, megteheti ezt a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatósága honlapján (www.nive.hu) oldalon, a szakmai és vizsgakövetelmények címszó alatt, ahol a következő címen éri el a szükséges anyagot:

a 150/2012. (VII.6.) Kormányrendelettel kiadott OKJ-ban szereplő szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek adatbázisa.

A szakmai és vizsgakövetelmény megmutatja az adott szakmai vizsgára vonatkozóan a következőket:

- iskolarendszeren kívüli vizsgáztatás esetén mely szakmai követelménymodulból kell modulzáró vizsgával rendelkeznie a vizsgázónak;
  - milyen vizsgatevékenységek vannak (írásbeli, interaktív, szóbeli, gyakorlati, központi gyakorlati);
  - vizsgafeladatok ismertetése;
  - a vizsgafeladat időtartama;
  - a vizsgafeladat értékelési súlyaránya;
  - a vizsgatevékenységek szervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra, a vizsgatevékenységek vizsgatételeire, értékelési útmutatóira és egyéb dokumentumaira, a vizsgán használható segédeszközökre vonatkozó részletes szabályok ismertetése;
  - vannak-e a szakmai vizsga értékelésének a szakmai vizsgaszabályzattól eltérő szempontjai;
- a vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék.

Az új szakképzési törvényben megfogalmazott keretekhez igazodó szakmai vizsgaszabályzat a komplex szakmai vizsgáztatásról szóló 315/2013. (VIII.28.) kormányrendelettel került kiadásra. Az előző, moduláris vizsgáztatáshoz képest számtalan változást tartalmaz, így a vizsgára való felkészülés fontos eleme a rendelet átolvasása. A vizsgaelnököknek 3évente kötelező a Nemzeti Munkaügyi Hivatal által szervezett felkészítésen részt venni, de a területi kamarák többsége minden évben tart tájékoztatást, felkészítő előadást elnököknek, tagoknak egyaránt.

A komplex szakmai vizsga vizsgaelnökét és tagjait (a képző intézmény által delegált tag kivételével) az állami szakképzési és felnőttképzési bizza meg úgy, hogy a vizsga első vizsgatevékenységét megelőző 25. napig az elnök személyére

- a gazdasági kamara az általa gondozott 124 szakképesítésben;
- a szakképesítésért felelős miniszter a 124 szakképesítésen kívüli szakképesítésben tehet javaslatot,
- illetve a tagok személyére
- a gazdasági kamara az általa gondozott 124 szakképesítésben;
- egyéb szakképesítésekben a szakmai szervezetek tehetnek javaslatot.

Az NMH-től a megbízás iskolai rendszerű szakképzésben a vizsga első vizsgatevékenységének időpontja előtti 10 nappal érkezik. Fontos tudnivaló, hogy a megbízáson szereplő vizsgáztatandó tanulói létszám ezután már nem változtatható meg.

Ha a vizsgaelnök, vagy a vizsgabizottsági tag a megbízást nem tudja ellátni, köteles erről tájékoztatni a megbízóját, azaz az NMH-t.

A vizsgaelnök nem vállalhatja el a megbízást, amennyiben

- a megbízás abba az intézménybe szól, amellyel ő közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban vagy
- megbízási jogviszonyban áll.

A vizsgaelnök, illetve a vizsgabizottság tagja nem vállalhatja el a megbízást, amennyiben

- közvetlenül részt vett a vizsgázó oktatásában vagy a vizsgára történő felkészítésében (kivétel a képző intézmény által delegált tag); vagy
- a vizsgázónak a Polgári Törvénykönyv szerinti hozzátartozója.

Ha a vizsga nyelve nem magyar, vagy a szakmai és vizsgakövetelmény a vizsgára bocsátás feltételeként középfokú nyelvvizsgát ír elő és a vizsga idegen nyelvi követelményeket is tartalmaz, a vizsgaelnöknek a vizsgáztatás nyelvéből felsőfokú állami nyelvvizsgával vagy azzal egyenértékű okirattal kell rendelkeznie.

A vizsga megkezdése előtt legalább 7 nappal meg kell érkeznie az elnökhöz és a tagokhoz a vizsgán lebonyolításra kerülő vizsgatevékenységek jellegéről, sorrendjéről, időpontjáról, helyszínéről és a vizsgával kapcsolatos további tudnivalókról a vizsgaszervező tájékoztatása. Ezzel egyidejűleg a vizsgaszervező köteles megküldeni a vizsgaelnöknek és a vizsgabizottság tagjainak a jóváhagyásra javasolt gyakorlati feladatlapokat és a vizsga lebonyolításának tervezett rendjére vonatkozó javaslatát, melyet az elnöknek a vizsgabizottság tagjainak egyetértésével kell jóváhagynia.

A lebonyolítási rend tartalmazza:

- a csoportbontásra vonatkozó információkat (a vizsgacsoport létszáma nem haladhatja meg a szakközépiskolai maximális osztálylétszámot, azaz a 34 főt, összevont vizsga esetén a 25 főt);
- a vizsgaprogramot, amely tartalmazza az egyes vizsgafeladatok megnevezését és sorrendjét, végrehajtásának várható időtartamát, párhuzamos vizsgáztatás esetén az osztott vizsgacsoportok vizsgafeladatainak sorrendjét, időtartamát, az osztott vizsgacsoportok beosztását,
- a bizottsági tagok között kialakított munkamegosztást, ellenőrzési felelősséget a párhuzamos vizsgáztatásra vonatkozóan;
- a technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős személy és a gyakorlati vizsgatevékenységnél közreműködő felügyelő tanár részvételére vonatkozó szabályokat;
- a vizsga lebonyolítása során a helyi sajátosságokat figyelembe vevő rendelkezéseket.

Fontos tudnivaló, hogy a vizsgaszervező csak a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározottak szerinti kapcsolódó szakképesítések vagy az OKJ szerint azonos szakközépiskolai ágazatba sorolt szakképesítések tekintetében alakíthat ki úgy vizsgacsoportokat, hogy azok azonos vizsgaidőpontokban egyetlen vizsgabizottság előtt telessenek vizsgát. Összevont vizsga esetén a vizsgázók együttes létszáma nem haladhatja meg a huszonöt főt és maximálisan három vizsgacsoportot lehet összevonni.

A vizsgaelnöknek és a vizsgabizottság tagjainak a vizsga megkezdését megelőzően tájékozódniuk kell

- a képzés speciális tartalmáról, körülményeiről,
- előzetesen meg kell győződniük a gyakorlati feladatok ellátására kijelölt helyszín és a szükséges tárgyi és személyi feltételek megfelelőségéről.

Amennyiben a vizsgacsoportban sajátos nevelési igényű tanuló van és felmentés iránti kérelmet juttat el a vizsgaszervezőnek, akkor a felmentés tárgyában hozandó döntésre még a vizsgára való felkészülés időszakában kell a vizsgabizottságnak összeülnie, mert a hozott döntésről a tanulót legkésőbb a vizsga első vizsgatevékenységének megkezdése előtt három nappal tájékoztatni kell.

A vizsgabizottságnak fel kell készülnie arra az esetre is, ha a szakképesítésért felelős miniszter – vagy felhatalmazásában az általa irányított költségvetési szerv megbízott ellenőrzést végző szakértője eseti ellenőrzést végez. Erről a vizsgaszervezőt az ellenőrzés előtt legalább 3 nappal értesíteni kell.

A moduláris vizsgáztatásban külön rendelet tartalmazta a vizsgaszabályzatot és külön rendelet foglalkozott a vizsgabizottságot érintő díjazással.

A komplex szakmai vizsgáztatásról szóló 315/2013. (VIII.28.) Kormányrendelet a vizsgabizottságot érintő díjazás szabályait is tartalmazza.

9. A SZAKMAI VIZSGA MEGVALÓSÍTÁSÁBAN ÉRINTETTEK FELADATAI

(Madarász Erik)

A komplex szakmai vizsgának számos szereplője van. A teljesség igénye nélkül felsorolható irányítási oldalról a szakképzésért felelős miniszter, a szakképesítésért felelős miniszter (szaktárca), a Nemzeti Munkaügyi Hivatal, kamarák, szakmai szervezetek. A végrehajtoi oldalon (a vizsga megvalósításában közreműködők) elsősorban a vizsgaszervező intézmény, a szakmai vizsgabizottság és bizonyos mértékben a képző intézmény is jelen van. Természetesen a szakmai vizsgák kiemelt szereplője minden esetben a VIZSGÁZÓ.

A vizsgázó érdekeinek szem előtt tartása, a hatékony, jogszerű, szakmai és egyben igazságos vizsgarendszer és a vizsga optimális feltételeinek, körülményeinek megteremtése a vizsga minden szereplőjének közös feladata, közös célja. A munkaerőpiac (kereslet és kínálat) igényeinek összehangolása, a piacképes tudás megszerzésének biztosítása az egyes szereplők jól megtervezett és összehangolt intézkedéseinek és munkájának eredményeként hozzájárul a nemzetgazdasági célok teljesítéséhez és a szakképesítést megszerzők elégedettségéhez, valamint egyéni boldogulásához. Jelen rendszerben az említett célok és szempontok elérése és teljesítése fokozott együttműködést, összehangolt munkát követel meg az egyes szereplőktől.

A közös, folyamatámogató informatikai rendszer bevezetése és használata, a vizsgabejelentések egycsatornás rendszere, a vizsgabizottság megbízásának egységesítése, az elektronikus ügyintézés és a szakmai folyamatok fejlesztése a visszajelzések és tapasztalatok alapján, mind – mind hozzájárul a piacképes, hatékony szakképzési rendszer működtetéséhez.

9.1.A szakképesítésért felelős minisztériumok feladatai

(Madarász Erik)

A Kormány kiadja az OKJ-t és az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljait, a szakmai vizsgaszabályzatot, valamint a komplex szakmai vizsgák szakmai ellenőrzésének általános szabályait.

A szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter

- A szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter meghatározza
- az országos szakképzési (szakmai vizsgaelnöki, szakmai vizsgabizottsági tagi, szakképzési szakértői) névjegyzék elkészítésének és kiadásának szabályait, valamint
- a komplex szakmai vizsga szervezésére vonatkozó vizsgaszervezési engedély megszerzésére irányuló engedélyezési eljárás igazgatási szolgáltatási díját és a díj megfizetésének szabályait.
- valamennyi szakképesítés tekintetében megbízza a szakmai vizsgabizottság elnökét,

A szakképesítésért felelős miniszter

A szakképesítésért felelős miniszter az ágazatába tartozó szakképesítések tekintetében meghatározza

- a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit,
- a szakmai vizsgáztatás és a komplex szakmai vizsga szakmai ellenőrzésének részletes szabályait,
- a vizsgaszervezési engedély megszerzésének és a szakmai vizsgaszervezési tevékenység folytatásának speciális szakmai, tárgyi és személyi feltételeit, valamint
- a komplex szakmai vizsga szervezésére kijelölt, irányítása alá tartozó intézményt.
- meghatározza a szakképesítés szakmai követelménymoduljait
- javaslatot tesz a szakmai vizsgaszabályzatra,
- közvetlenül vagy a vizsgabizottságok útján gondoskodik a komplex szakmai vizsga vizsgafeladatainak teljesítésére alkalmas vizsgatevékenységek (írásbeli, szóbeli, gyakorlati, interaktív) vizsgatételeiről, értékelési útmutatóiról és egyéb dokumentumairól,
- közreműködik a komplex szakmai vizsgának a kormányhivatal által folytatott hatósági ellenőrzésében.

A szakképesítésért felelős miniszter – közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai szerint – az ágazatába tartozó szakképesítések tekintetében megsemmisítheti a komplex szakmai vizsga eredményét, valamint érvénytelenné nyilváníthatja a kiállított, szakképesítést tanúsító bizonyítványt, ha bebizonyosodik, hogy a komplex szakmai vizsgát jogellenesen szervezték meg, vagy a bizonyítványt jogellenesen állították ki. Az érvénytelenné nyilvánított bizonyítványt be kell vonni és meg kell semmisíteni. A szakképesítésért felelős miniszter e határozatát – indokolás nélkül – a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben közzéteszi (Szt.73.§).

A szakképesítésért felelős minisztériumok a Nemzeti Munkaügyi Hivatallal szoros együttműködésben látják el feladataikat a vizsga szervezéséhez kapcsolódóan. A vizsga bejelentése a Nemzeti Munkaügyi Hivatal elektronikus rendszerén keresztül történik, azonban a felhasználói jogosultságok beállításának eredményeként az egyes szakképesítésekhez tartozó vizsgabejelentések befogadása a szaktárca feladata. A bejelentett és befogadott vizsgabejelentéshez kapcsolódóan a szakképesítésért felelős minisztérium tesz javaslatot a szakmai vizsga elnökére és készíteti el a központi vizsgafeladatokat (írásbeli/gyakorlati). A vizsga megkezdése előtt gondoskodik a vizsgatételek címzetthez való eljuttatásáról, valamint az átadásig annak biztonságos őrzéséről.

A szakképesítésért felelős miniszter feladata továbbá a szakmai és vizsgakövetelmény kiadása, amely meghatározza az adott szakképesítés szakmai vizsgájára történő felkészülés követelményeit és feltételeit. Elkészíti és (évente két alkalommal) megküldi az állami szakképzési és felnőttképzési szerv részére az ágazatába tartozó szakképesítésekhez kapcsolódóan a javasolt vizsgaelnökök listáját, valamint ellátja a komplex szakmai vizsgák szakmai ellenőrzését.

9.2. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara feladatai jogosítványai és szerepe (Cséfalvay Ágnes)

A gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvény értelmében a gazdasági kamara az országos gazdasági érdek-képviselői szervezetekkel együttműködve ellátja a szakképzésről szóló törvényben és végrehajtási rendeletében, valamint a felnőttképzésről szóló törvényben és végrehajtási rendeletében meghatározott feladatokat.

A köznevelési és a szakképzési törvény fontos feladatokat bíz a kamarákra, annak érdekében, hogy a munkaerőpiac igényeit közvetítse a szakképzés felé, illetve ellenőrizze a gyakorlati képzés színvonalát.

- A gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás (Szt.16.§(2)) alapján kidolgozza és gondozza a megállapodásban szereplő szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményét, amelyet a szakképesítésért felelős miniszter rendeletben határoz meg.
- Annak mérésére, hogy a tanuló a szakiskolában az első szakképzési évfolyamon elsajátította-e az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat, a kamara a szakiskola bevonásával a szakmai és vizsgakövetelményben előírt szintvizsgát (Szt.28.§) szervez az első szakképzési évfolyam tanévében.

- Nyilvántartja (Szt.43.§) és ellenőrzi (Szt.58.§,59.§,60.§) azokat a vállalkozásokat, ahol a gyakorlati képzőhelyek vannak és a szakmai gyakorlati felkészítés folyik. Az ellenőrzés kiterjed az oktatáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételek meglétére és a munka- és balesetvédelemre.
- A kamara a jogszabályban meghatározott módon javaslatot tehet a vizsgabizottsági névjegyzékbe kerülésre (Szt.15.§).
- Meghatározza azoknak a szakképesítéseknek a körét, amelyekre mesterképzés folytatható és mestervizsgáztatás szervezhető, szervezi és végzi a mesterképzést és a mestervizsgáztatást.
- Azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt, az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsgaelnököt a gazdasági kamara javaslata alapján bízza meg (Szt.14.§).
- A területileg illetékes gazdasági kamara az iskolarendszeren kívüli szakképzés tekintetében a felnőttképzésről szóló törvényben foglaltak szerint közreműködik a gyakorlati képzés ellenőrzésében.

A kamarák szakképzési feladatait a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény szabályozza. A vállalkozások érdekeit képviselő kamara kiemelt célja, hogy hozzájáruljon a jól képzett munkaerő biztosításához. Ennek érdekében látja el a kimeneti szabályozású oktatási rendszerben az OKJ-s szakmai vizsgákra elnök és vizsgabizottsági tagok felkérését. Így lehetősége van olyan szakemberek felkérésére, akik a végzősök gyakorlati felkészültségét gazdasági szemlélettel ellenőrzik, értékelik. Ezzel is megvalósul az a kormányzati cél, mely a gazdaság előrelépésének egyik feltétele és egyben lehetősége, hogy a szakmai képzés színvonala összhangba kerüljön a munkaerő-piaci igényekkel.

Az államilag elismert OKJ-s szakmai képzés színvonalának ellenőrzése a kimenet szabályozással, a komplex szakmai vizsgával történik. OKJ-s szakmai vizsgák célja annak megállapítása, hogy a jelölt rendelkezik-e a vizsgatantárgyak követelményeinek megfelelő munkatevékenységhez szükséges elméleti és gyakorlati felkészültséggel. Eredményes vizsga esetén a vizsgázó szakképesítést igazoló bizonyítványt kap.

A komplex szakmai vizsgát csak szakmai vizsgabizottság előtt lehet letenni. A vizsgabizottság minden esetben 4 tagból áll, közöttük van a bizottság elnöke is. A három tag közül az egyik a képzésben részt vett oktató, akire a vizsga szervezője tesz javaslatot. A további két fő közül legalább egynek szakirányú felsőfokú végzettséggel kell rendelkeznie.

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsgabizottság elnökének és tagjainak megbízását megelőzően, lehetőséget biztosít a gazdasági kamara számára a vizsgaelnökre vonatkozó javaslat kialakítására azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt. A gazdasági kamara a vizsgabizottsági tagra is ad javaslatot, ha a szakmai és vizsgakövetelményben nem más szervezet került megjelölésre.

A szakmai vizsgabizottság elnökét és tagjait a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter az állami szakképzési és felnőttképzési szerv útján bizza meg. Azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt, a vizsgaelnököt, egyéb esetekben a tagot is a gazdasági kamara javaslata alapján bizza meg az állami szakképzési és felnőttképzési szerv.

Vizsgaelnöki és tagi megbízást csak az kaphat, aki szerepel az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által vezetett országos szakképzési névjegyzéken. A gazdasági kamara közvetlenül tesz javaslatot a vizsgaelnöki és a vizsgabizottsági névjegyzékre történő felvételre az állami szakképzési és felnőttképzési szerv részére azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt. Javaslatait országos hálózata útján gyűjti be. Törekszik arra, hogy a helyi ismeret felhasználva ösztönözze a szakmákban kiváló szakembereket a pályázat beadására. Az országos gazdasági kamara javaslatát évente kettő alkalommal küldi meg a nyilvántartást vezető szervnek.

A szakképzési és a vizsgatörvény alapján ellátott kamarai feladatok alapján a szakképesítésért felelős miniszter a gazdasági kamara számára betekintést biztosít az ágazatába tartozó szakképesítések vizsgáival kapcsolatos jelentésekbe.

A kamarai vizsgadelegálás folyamata

Az új vizsgaszabályzat szerint a vizsgabizottság elnökére a vizsgán megszerezhető szakképesítéstől függően javaslatot tehet a szakképesítésért felelős miniszter, illetve a „gondozásra átvett” szakképesítések esetén a gazdasági kamara. A vizsgabizottság további két tagjára szintén az illetékes gazdasági kamara vagy a szakmai és vizsgakövetelményben megjelölt szakmai szervezet tehet javaslatot. A javaslattétel megvalósulása érdekében az NMH SZFI elektronikus rendszerén keresztül biztosít javaslattételi lehetőséget többek között a kamarának. Szakképesítéstől függően a gazdasági kamara jelölhet akár három személyt is: elnököt és 2 tagot (például a szakács vagy pincér szakképesítés esetén).

E javaslatok megtételére a vizsga első vizsgatevékenységét megelőző huszonötödik napig biztosít lehetőséget az új vizsgaszabályzat, így az azonnali értesítés esetén 15 nap áll rendelkezésre a javaslatok kialakítására. Ekkor a területi kamara vizsgadelegálással foglalkozó szakemberei felveszik a kapcsolatot a névjegyzékben szereplő, lehetőleg területi közelségben lévő szakemberrel és felkéri őket a vizsgabizottsági szerepkörre. Amennyiben lehetséges, a megye határain belül keresnek elnököt vagy vizsgabizottsági tagot, mentesítve ezzel a hosszabb utazástól, mely nehezítheti feladata ellátását.

A kamarai ügyintéző minden alkalommal körültekintően jár el a javasolt személyek kiválasztásában. Csak az országos vizsgajegyzékből választ, figyel az összeférhetetlenségi kritériumok betartására, vagyis nem állhat alkalmazásban a vizsgaszervezőnél a jelölt, nem oktathatott az adott képzésben és nincs hozzátartozója a vizsgacsoportban.

A gazdasági kamara szakemberei felkészítésére a jogszabályi változások miatt folyamatosan szükség van. Ezért került kidolgozásra egy minőségbiztosítási rendszer keretében a vizsgadelegálással foglalkozó kamarai dolgozók felkészítése és belső vizsgáztatási rendszere.

A kamara kiemelt figyelmet fordít a vizsgabizottsági tagok felkészítésére, folyamatos képzésre is. Fontos, hogy tisztában legyenek az aktuális jogszabályi változásokkal, ismerjék feladataikat, tisztában legyenek felelősségükkel. Ezért évente felkészítést szervez a vizsgáztatók részére. A felkészítésen részt vevő és sikeres vizsgát tevő elnökök/tagok tanúsítványt kapnak, mely a vizsgáztatásra jelölés egyik alapvető feltétele.

9.3. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (Juhász Beáta)

A Magyar Köztársaság Kormánya programjában célul tűzte ki a hazai szakképzés átfogó reformját, a gyakorlati képzés súlyának növelését, és a gazdaság erőteljesebb részvételét, szükségleteinek, elvárásainak közvetlenebb megjelenítését lehetővé tevő struktúra kialakítását. Ennek érdekében a 1198/2011. (VI. 17.) Kormányhatározat szerint elfogadott, a szakképzés átalakításáról szóló koncepció, a gazdasági kamara számára fontos felelőségeket és jogköröket fogalmaz meg.

Stratégiai együttműködés keretein belül a 2013. június 17-én Magyarország Kormánya és a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara között létrejött megállapodás 5. és 12. pontja alapján, a gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvény 2. § g) pontja, valamint a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról szóló 2012. évi CXXVI. törvény 2. § e) bekezdése értelmében a gazdasági kamarának minősülő Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával a Vidékfejlesztési Minisztérium megállapodást kötött.

A 2013. november 1-től hatályos megállapodás értelmében a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara végzi az Országos Képzési Jegyzékben szereplő 14. Környezetvédelem-vizsgadalkodás, 18. Vendéglátás-turisztika (54 812 02 Lovastúra-vezető), 20. Mezőgazdaság és 21. Élelmiszeripar szakmacsoportba tartozó szakképesítések tekintetében a szakmai és vizsgakövetelmények kidolgozását és gondozását.

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 14. § (2) bekezdése alapján a szakmai vizsgabizottság elnökét és tagjait a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter az állami szakképzési és felnőttképzési szerv útján bizza meg. Azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképzésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt, az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsgaelnököt a gazdasági kamara javaslata alapján bizza meg.

Vizsgabizottság	Megbízó	Javaslattevő
Elnök	NMH SZFI	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Tag 1.	NMH SZFI	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Tag 2.	NMH SZFI	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Tag 3. (képző)	NMH SZFI	képző intézmény

A komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 10. § (1) bekezdése alapján az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsga első vizsgatevékenységét megelőző huszonötödik napig lehetőséget biztosít a gazdasági kamara számára az elnök, illetve a tag személyére vonatkozó javaslat megtételére. Ennek érdekében az Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatósága a vizsgabejelentések beérkezéséről értesíti a kamarát.

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Szakképzési Igazgatósága számára a javaslattétel érdekében hozzáférési lehetőséget biztosított a komplex szakmai vizsgákat elektronikusan kezelő felülethez, az Integrált Ügyviteli Keretrendszerhez. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara számára rendszeren keresztül kizárólag azon bejelentett vizsgák megtekintésére nyílik lehetőség, melyekben a megállapodás alapján a kamara javasol vizsgabizottsági elnököt és tagot.

A vizsgabizottsági elnök és a tagok kiválasztása az NMH-SZFI részére átadott adatbázisok adatai alapján történik. Kizárólag azon elnökök és tagok közül van lehetőség választani, akik az adott szakképesítésre a nyilvántartás alapján érvényes engedéllyel rendelkeznek.

Vizsgabizottság	Jelölés feltétele
Elnök	elnöki névjegyzék
Tag 1.	tagi névjegyzék (felsőfokú végzettség)
Tag 2.	tagi névjegyzék
Tag 3. (képző)	megfelelő végzettség

A kiválasztott elnök és tag részére a rendszeren keresztül tájékoztató e-mail küldhető. Amennyiben minden vizsgabizottsági tag kijelölésre került, és a vizsgabizottság megfelel a jogszabályi követelményeknek a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara továbbadja a vizsgát jóváhagyásra az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek. Az elnök és a tagok megbízását az NMH-SZFI végzi.

Abban az esetben, ha a meghatározott határidőig a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara részéről nem érkezik javaslat, az állami szakképzési és felnőttképzési szerv intézkedik a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjainak megbízásáról.

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 15. § (1) bekezdése alapján a szakképesítésért felelős miniszter elkészíti, és az állami szakképzési és felnőttképzési szerv részére megküldi az ágazatába tartozó szakképesítések tekintetében a vizsgaelnöknek javasoltak listáját. A 15. § (2) bekezdése szerint azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt, a gazdasági kamara közvetlenül tesz javaslatot az állami szakképzési és felnőttképzési szerv részére a vizsgaelnöki névjegyzékre.

A javaslattétel érdekében a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara pályázatot hirdet az Országos Szakképzési Névjegyzék részét képező Vizsgaelnöki és Vizsgabizottsági névjegyzékbe történő jelentkezésre. A pályázatok értékelésére a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara 9 fős Bizottságot hozott létre, tagjai:

- VM Jogi Főosztály képviselője
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara képviselői (2 fő)
- Nemzeti Agrárszaktanácsadási és Vidékfejlesztési Intézet (NAKVI) képviselője
- Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Országos Szövetsége (MAGOSZ) képviselője
- Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége (MOSZ) képviselője
- Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetsége (ÉFOSZ) képviselője
- Országos Magyar Vadászkamara képviselője
- Országos Erdészeti Egyesület képviselője

Vizsgaelnöki névjegyzékre jelentkezhetnek, akik

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv. 66. § (4), valamint a tv. 3. sz. mellékletében meghatározott végzettséggel, ill. szakképesítéssel,
- tíz év, szakiránynak megfelelő szakmai gyakorlati idővel rendelkeznek,
- büntetlen előéletűek
- Vizsgabizottsági névjegyzékre jelentkezhetnek, akik
- szakirányú főiskolai, egyetemi végzettséggel és 5 éves gyakorlattal, vagy
- szakirányú technikus oklevéllel, 10 éves szakmai gyakorlattal és pedagógiai végzettséggel, vagy mesteroklevéllel, vagy
- szakirányú szakmunkás bizonyítvánnyal, érettségivel, 10 éves szakmai gyakorlattal és pedagógiai végzettséggel, vagy mesteroklevéllel rendelkeznek
- büntetlen előéletűek

A bizottság titkára gondoskodik bírálatot követően a bizottsági javaslat átadásáról a nyilvántartást vezető állami szakképzési és felnőttképzési szervnek. A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 15. § (3) bekezdése alapján a vizsgaelnöki névjegyzékre javaslatot tevő szakképesítésért felelős miniszter és gazdasági kamara a vizsgaelnöki és a vizsgabizottsági névjegyzékre történő felvételre vonatkozó javaslatát évente kétszer alkalommal küldi meg az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek.

9.4. A gazdasági érdekképviseletek szerepe a vizsgáztatásban
(Bátyai László)

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény és a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet határozza meg a szakmai vizsgabizottság létszámát és összetételét.

Szt. „14. § (2) A szakmai vizsgabizottság független szakmai testület, amely négy tagból áll. A szakmai vizsgabizottság munkájában az elnök mellett három tag vesz részt, akik közül legalább egy tag szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkezik, egy tag pedig a képzést folytató intézmény által – a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint – javasolt, a képzésben részt vett oktató. A szakmai vizsgabizottság elnökét és tagjait a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter az állami szakképzési és felnőttképzési szerv útján bízza meg. Azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt, az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsgaelnököt a gazdasági kamara javaslata alapján bízza meg.”

A szakmai és vizsgakövetelményekről szóló törvényi szabályozás ezt a következőképpen módosítja:

Szt. 7. § (1) *Az OKJ-ban meghatározott szakképesítéshez – az ellenőrzési, mérési és értékelési rendszer kialakulását és működését biztosító – szakmai és vizsgakövetelményt kell előírni. A szakmai és vizsgakövetelmény kötelező tartalmi elemei a következők:*

k) amennyiben a szakképesítés nem tartozik egyik országos gazdasági kamara hatáskörébe vagy országos gazdasági érdekképviseleti szervezet hatáskörébe sem, a szakmai vizsgabizottságban való részvételre a szakmai és vizsgakövetelményben kijelölt szakmai szervezet vagy az ágazat egészében érdekelt szakmai kamara (a továbbiakban: szakmai szervezet, szakmai kamara).

A jogszabály alapján tehát, ha a szakképesítés nem tartozik egyik gazdasági kamara hatáskörébe sem, akkor a szakmai szervezetet vagy szakmai kamarát ruház fel a szakmai és vizsgakövetelmény (SZVK) vizsgabizottsági tagi jelölési feladattal.

A szakképesítésért felelős miniszter pl. a következő szervezeteket ruházta fel a *szakmai és vizsgakövetelményekben vizsgabizottsági tagi jelölési feladattal:*

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma pl. a Magyar Olimpiai Bizottság, Művészeti Szakközépiskolák Szövetsége (MŰ-SZA), a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara közreműködésével, a Nemzetgazdasági Minisztérium a Magyar Okleveles Adószakértők Egyesülete, a Magyar Adótanácsadók és Könyvviteli Szolgáltatók Országos Egyesülete, közreműködésével lát el a feladatot. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara és az Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetségével működik együtt az informatikai szakmacsoportba tartozó képeztések tekintetében.

A pontos, delegálási joggal felruházott szervezeteket a szakminisztériumok gondozásában kiadott szakmai és vizsgakövetelmények tartalmazzák.

„Szt. 75. § (5) A gazdasági kamara a szakképzésben való közreműködésről, a területi szervezetei közötti együttműködésről írásbeli megállapodást köt az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetekkel. Azokkal a szakképesítésekkel kapcsolatban, amelyek nem tartoznak egyetlen gazdasági kamara vagy országos gazdasági érdekképviseleti szervezet hatáskörébe sem, a gazdasági kamara az e törvényben meghatározott szakképzési feladatok ellátásának módjáról megállapodást köt a szakmai szervezettel vagy szakmai kamarával.”

A vizsgabizottsági tag delegálásának jogával felruházott szervezetek tehát az Szt. és a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet előírásai szerint kötelesek végezni a vizsgabizottsági tag kijelölését.

A 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet minden delegáló szervezet részére az NMH irányítása mellett meghatározza a feladatokat.

10. § (1) Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsgabizottság elnökének (a

továbbiakban: vizsgaelnök) és tagjainak megbízását megelőzően, a vizsga első vizsgatevékenységét megelőző huszonötödik napig lehetőséget biztosít

a) a gazdasági kamara számára a vizsgaelnökre vonatkozó javaslat kialakítására azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt,

b) a szakképesítésért felelős miniszter számára a vizsgaelnökre vonatkozó javaslat kialakítására az a) pontban megjelölt szakképesítések kivételével,

c) a szakmai és vizsgakövetelményben megjelölt szervezetek közül a szakképesítésért felelős miniszter által kijelölt szervezet számára a vizsgabizottsági tagra vonatkozó javaslat kialakítására,

d) a gazdasági kamara számára a vizsgabizottsági tagra vonatkozó javaslat kialakítására a c) pontban érintett szakképesítések kivételével.

Az NMH az elektronikusan lejelentett vizsgák alapján felkéri a jogosult szervezeteket a delegálásra. A delegáló szervezet a szakmai vizsgaelnöki és vizsgabizottsági tagi névjegyzék alapján egyeztet a taggal a felkérésről és tájékoztatja az NMH-t a javaslatáról.

Ha a meghatározott határidőig nem érkezik javaslat, vagy a javasolt személyek az érintett szakképesítés tekintetében nem szerepelnek az országos szakképzési névjegyzéken, az állami szakképzési és felnőttképzési szerv intézkedik a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjainak megbízásáról.

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv az iskolai rendszerű szakképzésben a vizsgaidőszak első napja, az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a vizsga első vizsgatevékenységének időpontja előtt legalább tíz nappal az elektronikus felületen keresztül értesíti a vizsgaszervezőt a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjainak megbízásáról. (11.§.).

A vizsgabizottsági tagi delegálás folyamata sokkal egyszerűbb és kevesebb szereplőssé vált. A gazdasági érdekképviseleti szervezeteknek csak néhány a kamara hatáskörébe nem tartozó szakképesítés esetében van feladata.

9.5. A szakmai szervezetek szerepe a vizsgáztatásban

(Madarász Erik)

A szakmai szervezetek szerepe az adott vizsga vizsgabizottságában való részvétel, amennyiben a szakképesítés SZVK-ja ezt tartalmazza. A szakmai szervezetek által delegált tag szerepe és célja az adott szakterülethez kapcsolódóan a vizsga megfelelő színvonalú szakmaiságának biztosítása. A szakmai vizsga megvalósítása során a vizsga elnökével együtt és önállóan is felelős a vizsga szabályos és zavartalan megvalósításáért. A komplex

vizsgáztatásban való részvétel a szervezetek szempontjából fontos terület az adott szakma oktatásának és vizsgáztatásának aktuális áttekintésére, felmérésére.

Példa: a komplex rendszerű 54 211 09 – Üvegműves szakképesítés SZVK-ja tartalmazza:

„7. EGYEBEK

7.1. A szakmai vizsgabizottságban való részvételle kijelölt szakmai szervezet:

Művészeti Szakközépiskolák Szövetsége (MŰ-SZA)”

Jogszabályi hivatkozás a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendeletből:

„10. § (1) Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsgabizottság elnökének (a továbbiakban: vizsgaelnök) és tagjainak megbízását megelőzően, a vizsga első vizsgatevékenységét megelőző huszonötödik napig lehetőséget biztosít

c) a szakmai és vizsgakövetelményben megjelölt szervezetek közül a szakképesítésért felelős miniszter által kijelölt szervezet számára a vizsgabizottsági tagra vonatkozó javaslat kialakítására,”

A példaként említett szakképesítés vonatkozásában a vizsgabizottsági tag személyére a MŰ-SZA tesz javaslatot az NMH felé. Amennyiben a javasolt személy megfelel a vonatkozó jogszabályokban megfogalmazott feltételeknek (szerepel az országos szakképzési névjegyzék részét képező vizsgabizottsági tagi névjegyzéken), az NMH megbízza a vizsgabizottsági tagi feladatok ellátásával.

A vizsgabizottsági tag feladatai:

- részt vesz a vizsga szakmai, tárgyi és személyi feltételeinek, az egészséges és biztonságos vizsgakörülmények meglétének ellenőrzésében,
- közreműködik a vizsga jogszabályban előírt dokumentumai meglétének és megfeleléségének ellenőrzésében,
- meggyőződik (a vizsgaelnökkel együttműködve) a gyakorlati feladatok ellátására kijelölt helyszín és a szükséges személyi és tárgyi feltételek megfeleléségéről,
- részt vesz a vizsga megkezdésére való jogosultság feltételeinek ellenőrzésében,
- részt vesz a vizsgáztatásban,
- részt vesz a vizsgabizottsági értekezletek döntéshozatalában,
- a vizsgaelnökkel együttműködve értékeli az elkészült gyakorlati vizsgamunkákat,
- részt vesz a részeredmények kialakításában és a vizsgaeredmények véglegesítésében,
- aláírja a vizsgajegyzőkönyvet és az elektronikus rendszerből kinyomtatott törzslapot.

9.6. A szakmai vizsgabizottság tagjait kijelölő Nemzeti Munkaügyi Hivatal feladatai

(Madarász Erik)

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal biztosítja a vonatkozó jogszabályban meghatározottak szerint a szakmai vizsga bejelentésére alkalmas elektronikus felület rendelkezésre állását. Ellátja a rendszerhez kapcsolódó adminisztrációs feladatokat és technikai segítséget nyújt a felhasználók számára. A szakmai vizsga bizottságának tagjait minden esetben a Nemzeti Munkaügyi Hivatal bízza meg a szaktárcák, Kamarák és meghatározott szakmai szervezetek javaslatai alapján. A javaslatok felülvizsgálata és jóváhagyása után a Hivatal elektronikus úton értesíti a vizsgaszervező intézményt és a vizsgabizottság tagjait a kijelölésről.

Vizsgaelnöki feladatok ellátására az a személy kérhető fel, aki az érintett szakképesítés esetében szerepel az országos szakképzési névjegyzék részét képező vizsgaelnöki névjegyzéken. Tagi feladatok ellátására az a személy kérhető fel, aki az érintett szakképesítés esetében szerepel az országos szakképzési névjegyzék részét képező vizsgabizottsági tagi névjegyzéken.

A vizsgabizottság számára a megbízásokat az NMH minden esetben elektronikus aláírással hitelesítve, elektronikus formában küldi meg.

Amennyiben a vizsgabizottság elnöke vagy a vizsgaszervező képviselője a vizsga folyamán jogszerűtlenséget észlel, amelyet a vizsgabizottság a helyszínen nem orvosol, a Nemzeti Munkaügyi Hivatal hoz döntést az esettel kapcsolatban.

A vizsgát követő tizedik napon belül a vizsgabizottság tagjainak írásos jelentést kell küldeniük a vizsgán tapasztaltakról, a jogszerű működésről, a tétel megfelelőségéről és egyéb benyomásairól, észrevételeikről. A vizsgabizottsági jelentés egyedi azonosítókkal történő belépést követően küldhető meg a Hivatal erre a célra kialakított felületén keresztül. A vizsgaszervező intézménynek is lehetősége van megküldeni a vizsgával kapcsolatos észrevételeit az elektronikus felületen keresztül.

9.7.A képzőintézmény vizsgával kapcsolatos feladatai

(Freinwald Éva)

A **képző intézmény (továbbiakban: Képző)** feladatainak ellátásához feltétlenül szükséges a vonatkozó jogszabályok ismerete és gyakorlatban történő helyes alkalmazása. Az alábbi jogszabályok tartalmazzák a Képző komplex szakmai vizsgával kapcsolatos feladatait:

- 150/2012.(VII.6.)Kormányrendelet az Országos Képzési Jegyzékről,
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről,
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (tankötelezettség!),
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről,
- a tanfolyam indításakor a szakképesítés aktuális szakmai és vizsgakövetelménye
- 315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet a komplex szakmai vizsgáztatás általános szabályairól.

A jogszabályokból összegyűjtve a Képző feladatai:

- **Vizsgaszervező felkérése:**

A Képzőnek már a tanfolyam megkezdése előtt gondoskodnia kell a tanfolyam elvégzését követő komplex szakmai vizsgát szervező intézményről, hiszen a felnőttképzési szerződésben ezt fel kell tüntetni. Tehát javasolt tájékozódni az indítandó tanfolyamra jogosult vizsgaszervezőkről, felvenni velük a kapcsolatot és megtudni a feltételeket az együttműködésről. Fontos figyelemmel kísérni a továbbiakban a kiválasztott vizsgaszervező honlapját, megtudni a vizsga-bejelentési határidőket és a felmerülő kérdéseket, esetleges problémákat megbeszélni, egyeztetni.

- **Folyamatos és részletes tájékoztatás és a vizsgára bocsátás feltételeinek biztosítása a vizsgaszervező részére:**

A Képző számára fontos, hogy a tanfolyamra beiratkozók elégedettek legyenek a képzésének minőségével, a személyi és tárgyi feltételekkel, valamint a folyamatos és korrekt tájékoztatással.

Amennyiben a Képző részletesen tájékoztatja a tanfolyamra járókat a szakmai és vizsgakövetelményben leírtakról (pl. megköveteli a beiratkozás előtt az előírt iskolai végzettség bemutatását, egészségügyi orvosi alkalmassági igazolás teljesítését, közli a külföldi bizonyítványok jogszabályban előírt megfeleltetésének módját és költségeit, azonnal elutasítja a tankötelezett jelentkezőket stb. vagy pl. az SZVK vizsgaszabályzattól eltérő szempontjaira felhívja a figyelmet és értelmezi stb.), abban az esetben pontosan tisztában lesznek az őket érintő kérdésekben, így a továbbiakban saját felelősségükre tudnak döntéseket hozni.

- **Szakmai vizsga bejelentése:**

A Képző a vizsgaszervező által megszabott időpontig és módon bejelenti a 315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet szerint meghatározott adatokkal (9.§ (3)) a szakmai vizsgát. A Képző által javasolt vizsgarendet az SZVK által előírt személyi és tárgyi feltételek, valamint a vizsgafeladatok teljesítésére megadott maximális időtartam figyelembe vételével kell előkészíteni.

- **A vizsga előkészítő dokumentumainak biztosítása:**

A vizsga bejelentését követően előkészíti és átadja a vizsgaszervező részére a szükséges dokumentumokat.

Jelentkezési lap szakmai vizsgára

A jelentkezési lapot, a 315/2013.(VIII.28.) Kormányrendeletben előírt tartalommal (5.§) kitölti (formanyomtatvány megtalálható az állami szakképzési és felnőttképzési szerv honlapján (5.§ (1)), majd a vizsgára jelentkező számára átadja. A vizsgára jelentkező ellenőrzi személyes adatait, majd aláírja. Az aláírt jelentkezési lapot a megadott határidőig (5.§ (3)) átadja a vizsgaszervezőnek, aki a jogszabályban előírt feltételek (5.§ (4)) ellenőrzését követően aláírja (5.§ (2) l.)), majd egy másolati példányát visszajuttatja a vizsgára jelentkezőnek (6.§(3)).

Modulzáró igazolás

Iskolarendszeren kívüli képzés esetén a Képző az Szt. 10.§, valamint a tanfolyam indításakor érvényes SZVK alapján előkészíti és lebonyolítja a modulzáró vizsgát.

A modulzáró vizsga fogalmát a SZT. határozza meg: 2.§ „28. modulzáró vizsga: az iskolarendszeren kívüli képzésben a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételeként a szakképzést folytató intézmény által megszervezett vizsga, olyan kompetenciamérés, amellyel az intézmény meggyőződik arról, hogy a képzésben részt vevő elsajátította a szakmai és vizsgakövetelmény egyes követelménymoduljaiban előírtakat;”

Az eredményes modulzáró vizsgáról a 315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet 5.§ (4) f.) alapján modulzáró igazolást állít ki és átadja a vizsgaszervezőnek.

Bemeneti kompetenciák méréséről szóló igazolás

Amennyiben az SZVK lehetőség ad rá és a tanfolyamra jelentkező nem tudja bemutatni az előírt iskolai végzettséget, a Képző bemeneti kompetenciát mérhet. Az eredményes bemeneti kompetenciák méréséről és megfelelő szintjéről szóló igazolást a Képző kiállítja és a vizsgára jelentkezés során átadja a vizsgaszervezőnek. A formanyomtatvány megtalálható az állami szakképzési és felnőttképzési szerv honlapján. (R. 5.§ (4) c.).

A 315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet felhívja a figyelmet arra, hogy:

az 5.§ (7) „A (4) bekezdés c) és f) pontjában megjelölt igazolásként kizárólag az adott szakképesítés képzésére a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Fktv.) szerinti engedéllyel vagy az engedély megszerzése alóli felmentéssel rendelkező képző intézmény vagy az Fktv. 1. § (5) bekezdés a) pontjában meghatározott képző intézmény által kiállított igazolás fogadható el.”

Az SZVK által előírt iskolai végzettség

A Képző a tanfolyamra jelentkezőktől bemutatásra kért eredeti okiratokat lemásolja, hitelesíti, majd a vizsgára jelentkezés során átadja a vizsgaszervezőnek (315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet 5.§ (4) da.)

Az SZVK által előírt egyéb feltételeket igazoló dokumentumok

A tanfolyam indításakor érvényes SZVK, valamint a 315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet 5.§ (4) d.) előírásai alapján előkészített dokumentumokat biztosítja a vizsgaszervező részére.

Felmentési kérelmek

Az Szt. 9.§ „(5) A komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei alól – a 11. §-ban és a vizsgaszabályzatban foglalt kivételekkel – felmentés nem adható.”

A kivételek alapján beadott kérelmeket átadja a vizsgaszervező részére. A felmentésekkel kapcsolatos további szabályozásokat a 315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet 7.§ tartalmazza.

Kérelem a javító-, pótlóvizsgások vizsgaszervező által hitelesített törzslapmásolatának kiállítására.

Vizsgamunka elkészítése

Amennyiben a vizsga megkezdése előtt az SZVK gyakorlati vizsgamunka elkészítését írja elő, a 315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet 29. § szerint:

„(1) Ha azt a szakmai és vizsgakövetelmény a vizsgázó gyakorlati felkészültségének átfogóbb felmérése érdekében előírja, a vizsgát megelőzően külön gyakorlati vizsgamunkát, vizsgaremeket, vizsgaművet, záródolgozatot kell készíteni vagy egyéb vizsgaprodukciónak kell megvalósítani (a továbbiakban: vizsgamunka).

(2) A vizsgamunkát a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott szempontok szerint kell érdemjeggyel értékelni. Az értékelőlapon fel kell tüntetni a vizsgázó nevét, születési helyét és idejét, a szakképesítés megnevezését, a vizsgamunka tárgyát, a végzett munka értékelését és a javasolt érdemjegyet. Az értékelést a gyakorlati oktató és a képző intézmény vezetője írja alá és az intézmény körbélyegzőjével hitelesíti.

(3) Az elkészült vizsgamunkáról annak azonosítására alkalmas dokumentációt (pl. fénykép, videofelvétel, részletes leírás) kell készíteni és azt a vizsgadokumentációhoz kell csatolni. A vizsgamunka felhasználásáról a vizsgaszervező rendelkezik.

(4) Ha a vizsgamunkát a vizsgázó a vizsgára bocsátás feltételeként készíti el, a képző intézmény tesz írásos javaslatot az értékelésre a szakmai és vizsgakövetelményekben leírtak szerint, amelyet a vizsga előtt öt nappal a vizsgabizottság rendelkezésére bocsát.”

Előrehozott gyakorlat

A 315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet 30.§ „(1) Ha a vizsga keretében azért nincs lehetőség a szakképesítésre jellemző gyakorlati vizsgafeladat megoldására, mert olyan kompetenciákat tartalmaz, amelyek mérése, értékelése nem lehetséges a vizsgaidőszakban, akkor a gyakorlati vizsgafeladatot a képzés során, a kompetenciák elsajátítását követően, előrehozott gyakorlati vizsgatevékenységgel kell teljesíteni, amennyiben annak lehetősége, teljesítésének, értékelésének és a vizsga eredményébe történő beszámításának módja a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározásra került. A vizsgázó részére az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység teljesítéséről és eredményéről igazolást kell kiadni, amelyet csatolni kell a vizsga irataihoz.

(2) Az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység megszervezését és lebonyolítását a képző intézmény végzi.

(3) Az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység a képző intézmény által írásban kijelölt, az oktatásban részt vett oktató és az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által delegált képviselő jelenlétében történik.

(4) A képző intézmény az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység időpontját megelőzően legalább harminc nappal jelzi az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység lebonyolításának szándékát, időpontját, helyszínét és a vizsgázók létszámát az állami szakképzési és felnőttképzési szerv felé, és egyidejűleg kéri az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenységen részt vevő képviselője kijelölését.

(5) Az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenységet a gyakorlati vizsgatevékenység lebonyolítására vonatkozó szabályok szerint kell megtartani. Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által delegált képviselő ellenőrzi az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység megkezdésének feltételeit, engedélyezi a vizsgatevékenység megkezdését, továbbá értékeli a vizsgázó teljesítményét.

(6) A vizsgázó értékelését osztályozó íven kell vezetni, továbbá az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység menetét, jogszabályi megfelelőségét és az esetleges rendkívüli eseményeket jegyzőkönyvben kell rögzíteni, amelyet a jelenlévő oktató, az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által delegált képviselő és egy vizsgázó aláírásával hitelesít. Az előrehozott

gyakorlati vizsgatevékenység dokumentálását a képző intézmény által kijelölt oktató végzi. Az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység dokumentumait a képző intézmény őrzi és a vizsgát tizenöt nappal megelőzően átadja a vizsgaszervezőnek.”

A szakmai vizsga

A Képző a vizsgaszervezővel kötött együttműködési megállapodás, valamint a 315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet alapján látja el feladatait a szakmai vizsgán.

A vizsgadíjak kifizetése

A szakmai vizsga zárását követően a 315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet 54.§ (1)-(2) bekezdései alapján a vizsga felsorolt résztvevőit díjazás illeti meg.

A 315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet 54.§ „(3) A vizsgadíjat

a) az iskolai rendszerű szakképzés esetén – az Szt. 29. § (1) bekezdés *f*) pontjában és (1a) bekezdésében meghatározott esetek kivételével – a vizsgázó,

b) az iskolarendszeren kívüli képzés esetén a vizsgázó vagy a vizsgázóval az Fktv. szerinti felnőttképzési szerződést kötött képző intézmény fizeti.”

Az 54-59.§ tartalmazza az erre vonatkozó előírásokat, amelyek közül szeretném kiemelni a Képző számára fontos alábbi részleteket:

Az 58.§ „(3) Az utazási eszközt a vizsgáztató választja meg oly módon, hogy a jelenlétét igénylő vizsganapokon a vizsga, vizsgatevékenységek megkezdése előtt, a pontos kezdést lehetővé tevő időpontban a helyszínre tudjon érkezni. Amennyiben a rendelkezésre álló közlekedési eszközökkel e feltétel nem biztosítható, vagy a vizsgáztató a vizsgaszervezővel szállásköltség megtérítéséről állapodott meg, úgy a vizsgáztató éjszakánként legfeljebb a minimálbér tizenöt százalékának megfelelő összeghatárig szállást vehet igénybe. A szállásköltség elszámolása a vizsgaszervező, vagy ha a vizsgaszervező e költség térítésére vonatkozóan is írásbeli megállapodást kötött a képző intézménnyel, akkor a képző intézmény nevére szóló számla alapján történik.

Az 59. § (1) A vizsgáztatási díjat, továbbá az utazási és szállásköltséget a vizsgaszervező vagy a vizsgaszervezővel kötött megállapodás alapján a képző intézmény fizeti ki a vizsgáztatónak.”

Szeretném felhívni a figyelmet továbbá az alábbi részletre:

Az 55.§ „(6) A vizsgáztatási díj meghatározásakor a vizsgaszervező által megküldött vizsgabejelentésben feltüntetett vizsgalétszámot kell figyelembe venni, amelyet csökkenteni kell a vizsgát igazolt okból meg nem kezdő vizsgázók számával.”

A szakmai vizsga lezárását követő tennivalók

- A vizsga lezárását követően is nagyon fontos a Képző és a vizsgaszervező szoros együttműködése, hiszen:
- Gondoskodni kell az aláírt, pecséttel ellátott szakmai bizonyítványok átadásáról az eredményes vizsgázók részére
- Tájékoztatást kell adni Europass bizonyítvány-kiegészítőkkal kapcsolatban
- Segítséget kell nyújtani az eredménytelen vizsgázók részére a javító-, pótlóvizsgával kapcsolatban (pl. vizsgahelyszín keresés)
- Segítséget kell adni a lezárást követően felmerülő kérdésekkel kapcsolatban (pl. elveszett bizonyítvány, hibás bejegyzés a bizonyítványban stb.)

9.8. A vizsgaszervező feladatai

(Freinwald Éva)

A vizsgaszervezési jogosultsággal rendelkező intézmények számára a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény ismerete jelenti az első lépést a komplex szakmai vizsgák szervezésére való felkészülésre.

A leendő és a már működő vizsgaszervezők első és legfontosabb feladata a 150/2012.(VII.6.) Kormányrendeletben kiadott Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítésekre vonatkozó vizsgaszervezési jogosultság jogszabályban meghatározott módjának pontos ismerete.

A vizsgaszervezési jogosultság:

Az Szt. 12.§ tartalmazza a komplex szakmai vizsgák szervezésére való jogosultságokat az iskolai rendszerű (1), és az iskolarendszeren kívüli (2) szakképzésben. Amennyiben engedélyezési eljárással (Szt. (2) a.) szeretne iskolarendszeren kívüli szakmai vizsgák tekintetében vizsgaszervezői tevékenységet folytatni egy intézmény, abban az esetben a székhelye szerint illetékes kormányhivatalhoz szükséges benyújtani a kormányhivatalnál történő tájékozódást és a vonatkozó jogszabályok (Szt.18.§ - 20. §; 111/2010. (IV.9.) Kormányrendelet a szakmai vizsga megszervezésére vonatkozó engedély kiadásának és a vizsgaszervezési tevékenység ellenőrzésének részletes szabályairól) megismerését követően az előírt dokumentumokat.

A vizsgaszervezésre való felkészülés:

A komplex szakmai vizsgákra történő folyamatosan zajló felkészítések nagy segítséget jelentenek a résztvevők számára, de a teljes tájékozottságot csak a vonatkozó jogszabályok átfogó ismerete adhatja. A vizsgaszervezés sok részfeladatból tevődik össze, amelyhez összehangolt munkára és folyamatos tájékozottságra van szükség. A komplex szakmai vizsgák szervezésére és lebonyolítására való felkészülés alapja a **komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII.28.) Kormányrendelet**. A következőkben a vizsgaszervező feladatainak részletezése során megjelölt jogszabályrészletek mellett feltétlenül kiemelendő a jogszabályok teljes megismerése.

A vizsgaszervezés lépései:

A képző intézmény előzetes tájékozódását követően az általa kiválasztott vizsgaszervezőt felkéri az adott tanfolyami csoportjának vizsgaszervezési feladatainak ellátására. A vizsgaszervező az együttműködést csak abban az esetben kezdi meg, amennyiben a képző intézmény dokumentumait ellenőrizve meggyőződik a képzésre való jogosultságáról (315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet 9.§ (3) db.)).

Amennyiben mindkét fél teljesíti a jogszabályokban előírt feltételeket, megkezdődik egy közös, felelősségteljes munka annak érdekében, hogy a vizsgára jelentkezők az előírt személyi és tárgyi feltételek között, nyugodt légkörben eredményes vizsgát tehessenek.

A vizsgacsoport kialakítása

A vizsgaszervező a Képző által bejelentett vizsgacsoport minden adatát ellenőrzi, hiszen a szakmai vizsgán már ő felel a vizsga előkészítéséért és lebonyolításáért.

Ellenőrzi a Képző jogosultságát a képzésre a tanfolyam kezdetekor az adott szakképesítésre vonatkozóan

Ellenőrzi a tanfolyam kezdési és befejezési idejét (teljesítette-e az OKJ jegyzékben megjelölt minimális óraszámot stb.)

Ellenőrzi a vizsgára jelentkezők dokumentumait (a Képző által hitelesített másolatokat).

Az ellenőrzésre bekért dokumentumok (315/2013.(VIII.28.) Kormányrendelet 5.§ (4)):

a.) A szakmai és vizsgakövetelményben előírt képzés megkezdésének feltételeit igazoló dokumentumok képző által hitelesített másolatai (pl. iskolai előképzettség, ha az SZVK megengedi bemeneti kompetencia mérés eredménye /formanyomtatvány az állami szakképzési és felnőttképzési szerv honlapján/, szakmai előképzettség, előírt gyakorlat, stb.)

b.) A szakmai és vizsgakövetelményben előírt vizsgára bocsátás feltételeit igazoló dokumentumok (pl. iskolarendszeren kívüli képzés esetében modulzáró igazolás /formanyomtatvány az állami szakképzési és felnőttképzési szerv honlapján/ stb.)

c.) A vizsgázók személyes adatai (születési dátumok ellenőrzése a tankötelezettség teljesítésére vonatkozóan (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 97.§ (1))

d.) Jelentkezési lapok szakmai vizsgára (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 5.§ (1)) (ez az egyedüli dokumentum, amelyet feltétlenül eredeti példányban kell bekérni, hiszen a vizsgaszervező írja alá, igazolva a vizsgabizottság számára, hogy ellenőrizte a dokumentumokat és megfelelőnek találta (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 5.§ (1) l.). A formanyomtatvány megtalálható az állami szakképzési és felnőttképzési szerv honlapján.

A vizsgaszervező, aláírását követően egy másolati példányt átad a vizsgára jelentkezőnek (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 5.§ (6)).

Figyelem! A vizsgára jelentkezés határidejét jogszabály határozza meg (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 5.§ (3)).

e.) A vizsgázó által benyújtott kérelmek, amelyek alapján a vizsgaszervező javaslatot készít elő a vizsgabizottság részére (7.§ (4))

f.) Javító-, pótlóvizsgás jelentkező esetében az előző vizsga törzslapjának ellenőrzése, hitelesített másolat előkészítése a vizsgabizottság részére (5.§ (6))

Ellenőrzi a bejelentett létszámot

(a 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet minimális létszámot nem határoz meg, a vizsgacsoport maximális létszáma 34 fő (8.§ (1); amennyiben összevont csoportról van szó összesen 25 fő lehet a vizsgázók száma (8.§ (3) a.))

Vizsgarend kialakítás

A vizsgaszervező - figyelembe véve a Rendeletben előírtakat (R.22.§) és a szakmai és vizsgakövetelményben az adott vizsgafeladatokra/vizsgatevékenységekre előírt maximális időtartamot és a személyi és tárgyi feltételeket – tervezi meg a vizsgarendet.

A Vizsganapok meghatározása

Iskolai rendszerű képzés esetében	Iskolarendszeren kívüli képzés esetében
A tanév rendjében meghatározott vizsgaidőszakokban lehet vizsgát szervezni és lebonyolítani (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 2.§ (3))	A szakképesítésért felelős miniszter által meghatározott írásbeli, központi gyakorlati időpontokat figyelembe véve az egyéb vizsgatevékenységek/vizsgafeladatok napjait a vizsgaszervező határozza meg (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 2. § (4))

A komplex szakmai vizsga bejelentése

Iskolai rendszerű képzés esetében	Iskolarendszeren kívüli képzés esetében
A képzést követő vizsgára történő jelentkezések határidejét követő tizenöt napon belül, az október–novemberi vizsgaidőszak esetén öt napon belül (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 9.§ (1) a.))	A képzést követő vizsga esetén a vizsga első vizsgatevékenységét megelőzően negyven naptári nappal (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 9.§ (1) b.))

A komplex szakmai vizsgák bejelentése vizsgacsoportonként az állami szakképzési és felnőttképzési szerv honlapján történik (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 9.§ (1)-(2)) a jogszabályban meghatározott tartalommal (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 9.§ (3)). Az elektronikus felületen történt bejelentést követően kezdődik meg a vizsgarendek ellenőrzése, a vizsgabizottság elnökének és tagjainak kijelölése, a vizsgabizottság e-mailen történő értesítése a megbízásról. (Tehát a komplex szakmai vizsgákat már nem kell a www.isziir.hu honlapon is bejelenteni a szakmai vizsgákat!) Törekedjünk az elektronikus felületen felvitt adatok pontosságára, hiszen pl. a Képző által javasolt vizsgabizottsági tagra vonatkozó e-mail cím elírása esetén megbízásáról nem érkezik értesítés.

A vizsgaszervező hívja fel a Képző figyelmét az általa javasolt vizsgabizottsági tag személyének helyes megválasztására, hiszen a vizsga sikeressége az ő személyétől is jelentősen függ.

Tájékoztatás, egyeztetés

- A vizsgaszervező folyamatosan figyelemmel kíséri az elektronikus felületen a vizsgabizottság kijelölését és ahogy információhoz jut, felveszi a kapcsolatot a vizsgabizottsággal.
- Tájékoztatást ad a vizsgarendről, egyeztet a kérelmekkel, a vizsgacsoport összetételével, a lebonyolítási renddel kapcsolatban, megküldi a javasolt gyakorlati feladatokat (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 13.§ (1) - (2)), tájékoztat a vizsgahelyszínek adottságairól, felszereltségéről stb.
- A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 14.§ (1) „(1) A vizsgaszervező a vizsga lebonyolításával kapcsolatos feladatkörében
...c) gondoskodik a vizsga helyszínének előkészítéséről, személyi és tárgyi feltételeinek a vizsga során történő folyamatos biztosításáról,”

- A vizsgaszervező megbízza a jogszabályban előírt személyeket
- 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 14.§ „(1) A vizsgaszervező a vizsga lebonyolításával kapcsolatos feladatkörében
- a vizsgát megelőzően írásban kijelöli a vizsgaszervező képviselőjét a vizsgán ellátó személyt, a vizsga jegyzőjét, a felügyelőt, a technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős személyt, az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati feladat javítását végzőt és a gyakorlati vizsgatevékenységnél közreműködő felügyelő tanárt,”
- Tájékoztatja a jegyzőt a vizsgabizottsággal történt egyeztetés eredményeiről, majd a javasolt lebonyolítási rendet is megküldi a vizsgabizottságnak.
- A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 14.§ (1) „(1) A vizsgaszervező a vizsga lebonyolításával kapcsolatos feladatkörében...b) előkészíti, és a vizsgaelnökkel jóváhagyatja a lebonyolítási rendre vonatkozó javaslatot”

Vizsgadokumentumok biztosítása

A vizsgaszervező megrendeli a bizonyítványokat, előkészíti a jogszabályban előírt tartalommal ellátott dokumentumokat (lebonyolítási rend, jegyzőkönyv és mellékletei, írásbeli/interaktív/központi gyakorlati feladatlapok sértetlen, bontatlan állapotban stb.) és a megjelölt napon mindezeket biztosítja a szakmai vizsgára.

A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 14. § (1) „A vizsgaszervező a vizsga lebonyolításával kapcsolatos feladatkörében *d)* a titoktartásra vonatkozó szabályok megtartásával őrzi az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati feladatlapokat és a gyakorlati feladatlapokat azok felhasználását megelőzően,”

Szakmai vizsga

A vizsga megkezdése előtt a vizsgabizottság rendelkezésére kell bocsátani a képző intézménnyel, a tanfolyammal és a vizsgázók bemeneti feltételeivel kapcsolatos dokumentációt. A személyi és tárgyi feltételek megfelelőségét rögzíteni kell, amelyet a vizsgabizottság aláír és a jegyzőkönyvhöz szükséges csatolni. Mivel a vizsgázók törzslapon szereplő adatainak rögzítése elektronikusan történik, ezért biztosítani kell a jegyző munkájához a megfelelő programmal ellátott számítógépet, nyomtatót és internet elérhetőséget.

A vizsgaszervező feladatai

A komplex szakmai vizsgák esetében a vizsgaszervező képviselője nem tagja a vizsgabizottságnak, de jelenlétét a 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendeletben rögzített módon biztosítani kell, a következő feladatokban

- A 14.§ (1) „**A vizsgaszervező a vizsga lebonyolításával kapcsolatos feladatkörében** kijelölt képviselője útján folyamatosan figyelemmel kíséri a vizsga lebonyolításának jogszerűségét,
a vizsgabizottság jogellenes működése vagy annak előre látható bekövetkezése esetén felhívja – a vizsgabizottság elnöke útján – a vizsgabizottság figyelmét a jogszerű működés feltételeinek biztosítására, megtartására,
a jogszerű működés helyreállítására vonatkozó felhívás eredménytelensége esetén haladéktalanul jelzi a vizsgabizottság megbízója felé a jogellenes működést vagy annak előre látható veszélyét, valamint előkészíti a vizsga eredményének kihirdetését, gondoskodik a vizsga iratainak szabályszerű kiállításáról és továbbításáról.”
- Amennyiben a szakmai vizsga tartalmaz írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati vizsgatevékenységet, a vizsgaszervezőnek gondoskodnia kell (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 23.§ - 26.§):
  - A központilag kiadott feladatlapok átvételéről, jogszabályban előírt módon való őrzéséről és sértetlen formában történő átadásáról a vizsgára
  - Folyosói ügyelet és teremfelügyelet biztosításáról
  - A körülmények, ülésrend jegyzőkönyvben történő rögzítéséről
  - A vizsgaszervező vagy a képző intézmény bélyegzőjével ellátott lapok biztosításáról a feladatok kidolgozásához
  - A technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős személy jelenlétéről
  - Szabálytalanság esetén a jogszabályban előírt eljárás biztosításáról
- Amennyiben a szakmai vizsga tartalmaz gyakorlati vizsgatevékenységet, a vizsgaszervezőnek gondoskodnia kell (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 27.§ - 30. §):
  - A vizsgaelnök által a vizsgabizottsági tagok véleménye alapján jóváhagyott gyakorlati feladatok húzható és összefüggő formában történő biztosításáról a vizsgahelyszínen
  - A gyakorlati feladatok ellátására vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról való tájékoztatás, amelyet jegyzőkönyvben rögzít
  - A vizsgázók tájékoztatásáról a gyakorlati feladatok teljesítéséről
  - Vizsgacsoportonként legalább egy szakmai felügyelő tanár biztosításáról a biztonságos munkavégzés érdekében
  - Amennyiben a szakmai és vizsgakövetelmény vizsgamunkát ír elő, rendelkezik a felhasználásáról, valamint az azonosítására alkalmas dokumentációt a vizsgadokumentációhoz csatolja

- Amennyiben a szakmai vizsga tartalmaz szóbeli vizsgatevékenységet, a vizsgaszervezőnek gondoskodnia kell (R. 31. § - 32. §):
  - A hitelesített szóbeli tételsorok összefüggő és húzható formában történő biztosításáról, valamint ha szükséges, segédanyagokról
  - A vizsgaszervező bélyegzőjével ellátott felkészülési lapokról
  - Sajátos nevelési igényű vizsgázó esetén kérésére jelnyelvi tolmács biztosításáról
  - Ha a sajátos nevelési igényű vizsgázó számára engedélyezte a vizsgabizottság a szóbeli vizsgatevékenység helyett írásbeli vagy központi gyakorlati vizsgatevékenység teljesítését, felügyelő jelenlétének biztosításáról

Titoktartási kötelezettség:

315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 15.§ „(5) A vizsgaszervezőt, a vizsgaelnököket és a vizsgabizottság tagjait a gyakorlati feladatok tekintetében azok felhasználásáig, a vizsgaelnököket, a vizsgabizottság tagjait és a vizsga jegyzőjét a vizsgaeredmények tekintetében azok kihirdetéséig titoktartási kötelezettség terheli.”

A szakmai vizsga lezárása

■ Törzslap (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 41.§ - 42. §)

A komplex szakmai vizsga lezárását követően a jegyző a törzslapot két példányban kinyomtatja, majd a törzslap külveken a vizsgabizottság elnöke és tagjai, a jegyző, valamint a vizsgaszervező vezetője aláírásával hitelesíti a rögzített adatokat. Figyelni kell arra, hogy aláírásbélyegzőt nem szabad használni!

A vizsgaszervező a törzslapokat megfelelő módon lezárja (43.§ (2)), majd az egyik példányt átadja az állami szakképzési és felnőttképzési szerv részére.

(Szt.16.§. (3) „Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv folyamatosan ellenőrzi az elektronikusan beérkező adatokat és a vizsgaelnöki kijelölések alapján a beérkezett törzslapokat, és ha a komplex szakmai vizsgát szervező intézmény (2) bekezdésben foglalt, a törzslapok megküldésére vagy kijavítására vonatkozó kötelezettségének elmulasztását észleli, tájékoztatja a vizsgaszervező székhelye szerint illetékes hivatalt. A hivatal a 17. § (2) bekezdésében foglaltak szerint jár el.”)

A törzslap másik példányát a vizsgaszervező őrzi.

Sikertelen vizsgázó esetén kérés nélkül ki kell adni a vizsgaszervező által hitelesített törzslapkivonatot a vizsgázónak a vizsga lezárását követő harminc napon belül.

Iskolai rendszerű vizsga esetén 43.§ (4)” A 40. § (3) bekezdése szerinti esetben a törzslapkivonatot a pótlóvizsgát megelőzően ki kell adni a vizsgázónak.”

■ **Bizonyítvány** (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 44.§ - 45. §)

Amennyiben a vizsgázó a jogszabályi előírásoknak megfelelően eredményes vizsgát tett, a jegyző a vizsgabizottság döntése alapján szakmai bizonyítványt állít ki. A bizonyítványt a vizsgabizottság elnöke, valamint a vizsgaszervező vezetője írja alá. A bizonyítványt Magyarország címerével ellátott körbélyegzővel hitelesíti a vizsgaszervező, amely külső ívén a vizsgaszervező megnevezése és székhelye, belső ívén a „mellett működő szakmai vizsgabizottság” szöveg áll.

A bizonyítvány közokirat, így ennek megfelelően kell kezelni.

■ **Sikertelen vizsgázók** (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 39.§ - 40. §)

SZT 13.§. (4) „A komplex szakmai vizsgát szervező intézmény köteles gondoskodni arról, hogy a kialakított vizsgacsoport tagjai eredménytelen szakmai vizsga esetén legkésőbb a komplex szakmai vizsgát követő vizsgaidőszak végéig javító-, pótlóvizsgát tehessenek.

(5) Az iskolai rendszerű szakképzésben a tanulói jogviszony fennállása alatt megkezdett komplex szakmai vizsga javító- vagy pótlóvizsgáját az a szakképző iskola is megszervezheti az általa oktatott szakképesítések vonatkozásában, amellyel a vizsgázó nem állt tanulói jogviszonyban.

(6) Az iskolai rendszerű szakképzésben azok számára, akiknek a szakképesítés megszerzésére történő felkészítése tanulói jogviszonyban történt, és a tanévet eredményesen lezárták, de a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételeinek az első vizsgaidőszakban nem tudtak eleget tenni, a komplex szakmai vizsgát az a szakképző iskola is megszervezheti az általa oktatott szakképesítések vonatkozásában, amellyel a vizsgázó nem állt tanulói jogviszonyban.”

■ **Europass bizonyítvány-kiegészítő** (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 46.§)

Az eredményes szakmai vizsgát tett vizsgázó kérelmére a vizsgaszervező állítja ki, a vizsgaszervező vezetője írja alá és a vizsgaszervező körbélyegzőjével hitelesíti.

Szeretném felhívni a figyelmet az alábbiakra:

Szt. 74.§ (6)” A jogutód nélkül megszűnt szakmai vizsgaszervező esetében az állami szakképzési és felnőttképzési szerv kérelemre kiállítja az Europass bizonyítvány-kiegészítőt.”

■ **Bizonyítványmásodlat** (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 49.§; 51.§)

A komplex szakmai vizsgák esetében bizonyítványmásodlatot az állami szakképzési és felnőttképzési szerv állít ki, kérelemre.

Figyelem! A 2010. január 29-ét megelőzően zárult szakmai vizsgákra vonatkozó bizonyítványmásodlati kérelmeket a vizsgaszervező fogadja és a vonatkozó jogszabályok alapján állítja ki a másodlatot.

- **Hibásan kitöltött bizonyítvány cseréje** (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 50.§)
Amennyiben a bizonyítvány kiadását követően derült ki, hogy a vizsgaszervező hibás adatokat rögzített a bizonyítványba, a bizonyítványt a vizsgaszervezőnek ki kell cserélnie és a Rendelet szerint kell eljárnia

Amennyiben az eredeti bizonyítványt kiállító vizsgaszervező nem található, abban az esetben a javított bizonyítványt az állami szakképzési és felnőttképzési szerv állítja ki. A javított bizonyítvány kiállítása a vizsgázó számára díjmentes.

- **Névváltozás**

A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 51.§ „Névváltozás esetén a vizsgázó kérelmére, a névváltozást engedélyező okirat alapján a megváltozott nevet az elektronikus nyilvántartásban szereplő törzslapra be kell jegyezni, és az eredeti bizonyítványról – a megváltozott adatokkal – bizonyítványmásolatot kell kiadni. Az eredeti bizonyítványt meg kell semmisíteni, vagy – ha tulajdonosa kéri – az „ÉRVÉNYTELEN” felirattal vagy iratlyukasztóval történő kilyukasztással érvényteleníteni kell, és vissza kell adni a tulajdonosának. Az elektronikus nyilvántartásban rögzíteni kell azt is, hogy az eredeti bizonyítványt megsemmisítették vagy érvénytelenné nyilvánították.”

A kormányhivatal tájékoztatása

A szakmai vizsga megszervezésére vonatkozó engedély kiadásának és a vizsgaszervezési tevékenység ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 111/2010. (IV. 9.)Kormányrendelet

5. § (1)” A nyilvántartásba vett intézmény minden év január 30-ig szakmacsoport szerinti bontásban és tervezési statisztikai régióként tájékoztatja a kormányhivatalt a tárgyévvel megelőző évben szervezett vizsgák számáról, továbbá arról, hogy a tárgyévben mely régiókban tervezi szakmai vizsgák szervezését.

(2) A kormányhivatal az (1) bekezdés szerinti adatokat összesítve megküldi a szakképesítésért felelős miniszternek és az állami szakképzési és felnőttképzési intézetnek.”

Szakmai vizsga ellenőrzése (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 52.§ - 53.§)

Szt.16.§ (6) A komplex szakmai vizsga eseti szakmai ellenőrzése a vizsgaszervező, a szakmai vizsgabizottság és a szakmai vizsgabizottság munkáját segítő szakértők – a komplex szakmai vizsga színvonalas lebonyolítása, illetve a vizsgázók felkészültségének hatékony mérése érdekében folytatott – tevékenységének vizsgálatára irányul.

9.9. A vizsgázó feladatai

(Freinwald Éva)

A vizsgázó folyamatos tájékoztatása a képzés és vizsgázót érintő, szakmai vizsgával kapcsolatos jogszabályi előírásairól a **képző intézmény (továbbiakban: Képző)** feladata.

Fontos számára, hogy ismerje a **komplex szakmai vizsgáztatás általános szabályairól szóló 315/2013. (VIII.28.) Kormányrendeletet** /természetesen nem olyan mélységig, ahogy a Képzőnek vagy a vizsgaszervezőnek szükséges/ valamint az adott szakképesítés/részzakképesítés/ráépülés **szakmai és vizsgakövetelményét**

A Képző részéről történt tájékoztatást követően a jogszabályi elvárások teljesítése a vizsgázó feladata.

Tájékozódás

A leendő vizsgázó a számára fontos képzésről több területen is tájékozódhat (internet, ismerősök, újságok, Képzők stb.). A Képző felelőssége, a korrekt és érthető tájékoztatása személyesen, telefonon, a honlapján illetve hirdetései útján.

Beiratkozás

A leendő vizsgázó kiválasztotta a számára legkedvezőbb feltételekkel rendelkező Képzőt. Kölcsönös egyeztetést követően, amennyiben mindkét fél számára érthetőek és elfogadhatóak a feltételek, elkezdődhet a közös együttműködés. A tanfolyamra jelentkezőnek be kell mutatnia a Képző részére az SZVK által előírt, a tanfolyam megkezdéséhez szükséges iskolai végzettséget (az eredeti bizonyítványt), valamint teljesítenie kell a szakmai és vizsgakövetelményben rögzített egyéb előírásokat (pl. egészségügyi orvosi alkalmassági, külföldi bizonyítványok elismerése, honosítása stb.). A Képző a kért dokumentumokról hitelesített másolatokat készít, majd előkészíti a felnőttképzési szerződést. A vizsgázó felelőssége, hogy alaposan áttanulmányozza a szerződést és csak azt követően írja alá.

Vizsgára jelentkezés

- Jelentkezés határideje

A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 5.§ „(3) A vizsgára jelentkezés benyújtásának határideje

a) az iskolai rendszerű vizsgák esetében

aa) a februári–márciusi vizsgaidőszak esetén a vizsgaidőszakot megelőző év december hónapjának első napja,

ab) a májusi–júniusi vizsgaidőszak esetén a vizsgaidőszak éve február hónapjának tizenötödik napja,

ac) az októberi–novemberi vizsgaidőszak esetén a vizsgaidőszak éve augusztus hónapjának utolsó munkanapja,

b) az iskolarendszeren kívüli vizsgák esetében a vizsgaszervező által meghatározott időpont, amely nem lehet későbbi, mint a 9. § (1) bekezdésében megjelölt határidőt megelőző ötödik nap.”

- Jelentkezési lap szakmai vizsgára:

A vizsgára való jelentkezési lapot a Képző tájékoztatását követően a 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet megfelelően (5.§) benyújtja a vizsgaszervezőnek az előírt dokumentumokkal együtt.

A vizsgára bocsátás feltételei:

Az SZVK által előírt bemeneti feltételeket biztosítania kell (5.§ (4)) a vizsgaszervező részére, aki ellenőrzi, majd ezt követően a jelentkezési lapot aláírja, hitelesíti, majd egy másolati példányt átad a vizsgázónak (6.§ (3)).

- Felmentési kérelem (7.§):

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 9.§ (5) A komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei alól – a 11. §-ban és a vizsgaszabályzatban foglalt kivételekkel – felmentés nem adható.

A törvényben meghatározott kivételek szerint a vizsgázó felmentési kérelmet a vizsgára való jelentkezéskor nyújthat be a vizsgaszervezőnek. A vizsgaszervező a kérelem alapján javaslatát előkészíti a vizsgabizottság részére. A felmentésre irányuló kérelem ügyében döntési joga a vizsgabizottságnak van.

- Modulzáró vizsga:

Iskolarendszeren kívüli vizsga esetén a vizsgára bocsátás egyik feltétele a modulzáró vizsga eredményes teljesítése. A modulzáró vizsgát a Képző készíti elő és bonyolítja le az adott szakképesítés/részsakképesítés/ráépülés SZVK-jában előírt vizsgatevékenység formájában.

Javítóvizsgára jelentkezés fontosabb felmerülő kérdései:

- Kinek kell javítóvizsgát tennie?

A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 39.§ „(1) A szakképesítés megszerzéséhez javítóvizsgát kell tennie annak a vizsgázónak,

a) aki sikertelen vizsgát tett,

b) aki a vizsgán igazolható ok nélkül nem jelent meg, vagy azt megszakította, vagy

c) akit szabálytalanság miatt a vizsgabizottság a vizsga folytatásától eltiltott.

(2) Az (1) bekezdés **b) és c)** pontjában meghatározott esetben a vizsgát teljes egészében meg kell ismételni.”

- Meddig lehet ugyanolyan feltételekkel javítóvizsgát tenni, mint amilyen feltételekkel a szakmai vizsgát megkezdte?
A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 39.§ „ (3) A javítóvizsga a szakmai és vizsgakövetelmény megváltozásáig, de legalább a vizsgát követő egy évig a képzés megkezdésekor hatályos szakmai és vizsgakövetelmény szerint tehető le vagy ismételhető meg.”
- A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet milyen fontos előírásokat tartalmaz a javítóvizsgázókra vonatkozólag?
  - A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 5.§ „(6) A javító- vagy pótlóvizsgára való jelentkezéskor a vizsgázónak a jelentkezési lapjához csatolnia kell a törzslap kitöltésére szolgáló központi elektronikus rendszerből (a továbbiakban: elektronikus rendszer) kinyomtatott, a vizsgaszervező által hitelesített törzslap kivonatot is.”
  - A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 3.§ „(4) Javítóvizsga esetén az írásbeli, az interaktív vagy a gyakorlati vizsgatevékenységhez készült feladatlapnak alkalmasnak kell lennie a részsakképesítés megszerzéséhez szükséges tudás mérésére is, ha az érintett sakképesítésnek van részsakképesítése.”
  - A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 37. § „ (3) Javítóvizsga esetén, ha a póttétel alapján nyújtott szóbeli teljesítmény elégtelen és a megszerezni kívánt sakképesítésnek van részsakképesítése, akkor a vizsgázó további egy póttételt húzhat a részsakképesítés szóbeli tételsorából.
  - (4) Ha javítóvizsga esetén a szóbelin kívüli vizsgatevékenységek részeredményei alapján már csak részsakképesítés megszerzésére van lehetőség, akkor a szóbeli tételt a részsakképesítés tételsorából kell választani. Ebben az esetben a (2) bekezdésben foglaltak szerint egy alkalommal póttétel választására is van lehetőség.”

Pótlóvizsgára jelentkezés fontosabb felmerülő kérdései:

Kinek kell pótlóvizsgát tennie?

- A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 40.§ „(1) Ha a vizsgázó a vizsgát neki fel nem róható okból meg sem kezdte, vagy megkezdte, de befejezni nem tudta, azokból a vizsgafeladatokból, amelyekből még nem vizsgázott, pótlóvizsgát tehet.
- (2) A pótlóvizsga a szakmai és vizsgakövetelmény megváltozásáig, de legalább a vizsgát követő egy évig a képzés megkezdésekor hatályos szakmai és vizsgakövetelmény szerint tehető le.
- (3) A vizsgázó az iskolai rendszerű sakképzést követő vizsga pótlóvizsgája esetén a pótlóvizsgát még ugyanabban a vizsgaidőszakban is leteheti, ha a vizsga letételét gátló akadályok elhárultak és lebonyolításának feltételei adottak.”

- A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 40.§ „(4) A 40. § (3) bekezdése szerinti esetben a törzslapkivonatot a pótlóvizsgát megelőzően ki kell adni a vizsgázónak.”
- A vizsgára való jelentkezési lap mellé csatolni kell a hitelesített törzslapmásolatot is:
- A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 5.§ „(6) A javító- vagy pótlóvizsgára való jelentkezéskor a vizsgázónak a jelentkezési lapjához csatolnia kell a törzslap kitöltésére szolgáló központi elektronikus rendszerből (a továbbiakban: elektronikus rendszer) kinyomtatott, a vizsgaszervező által hitelesített törzslapkivonatot is.”

Szakmai vizsga

- A szakmai vizsga lebonyolításának részleteiről a vizsgaszervező tájékoztatja a vizsgázót.
- A vizsgázó a megadott időpontban megjelenik a vizsgán, magával viszi személyazonosítására alkalmas eredeti okiratát, valamint az SZVK által előírt feltételek igazolására alkalmas eredeti dokumentumait (ezeket a vizsgabizottságnak be kell mutatnia).
- A vizsga megkezdése előtt a vizsgabizottság tájékoztatja a vizsga menetéről, valamint felmentési kérelem (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 7.§). esetében a vizsgabizottság ez irányú döntéséről.
- Minden vizsgafeladat megkezdése előtt tájékoztatást kap a vizsga vonatkozó szabályairól, teljesítésére előírt maximális időtartamról, az alkalmazható segédeszközökről, valamint az esetleges szabálytalanságok elkövetésének következményeiről. Amennyiben szabálytalanságot követ el, tájékoztatják a további előírásokról és a vizsgabizottság döntéséről. Ebben az esetben külön jegyzőkönyv készül, amelyben a vizsgázó is nyilatkozik a történekről (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet.26.(3)).
- Amennyiben a szakmai vizsga tartalmaz írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati vizsgatevékenységet, a 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet alapján:
- 35.§ „(5) Az írásbeli, az interaktív és a központi gyakorlati vizsgafeladatok megoldására javasolt eredményt a vizsga lezárása előtt a vizsgázó tudomására kell hozni. A vizsgázó a kijavított és értékelt írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati dolgozatot és az értékelési útmutatót a lebonyolítási szabályzatban meghatározott módon és időben megtekintheti. A megtekintésre úgy kell időt biztosítani, hogy a vizsgázó az észrevételeit a vizsga utolsó vizsgatevékenységének megkezdése előtt írásban leadhassa a vizsgaszervező képviselőjének. Észrevétel kizárólag az értékelési útmutatóban foglaltaktól eltérő javítás vagy az értékelés számszaki hibája esetében tehető. A vizsgázónak a kijavított és értékelt dolgozatra tett észrevételeit illetően a vizsgabizottság határoz.”

- Amennyiben a szakmai vizsga tartalmaz szóbeli vizsgatevékenységet, a 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet alapján:
- 37.§ „(2) A vizsgázó a szóbeli vizsgatevékenység során – a kihúzott tételek számától függetlenül – egy alkalommal póttételt húzhat. A póttétel választás tényét az érintett szóbeli vizsgafeladat megjelölésével fel kell tüntetni a vizsgaösszesítő íven és a vizsgajegyzőkönyvben is rögzíteni kell. Azon tétel esetén, ahol póttétel húzására került sor, a vizsgázó eredményét a két feleletnek a kerekítés általános szabályai szerint képzett átlaga adja.”
- A szakmai vizsgán az SZVK által előírt valamennyi vizsgafeladat értékelése külön-külön, 1-5 érdemjeggyel (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 33. § (1)) történik, amely eredmények a jogszabályban előírt értékelési súlyaránynak megfelelően számítanak bele a vizsgaeredménybe (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 34.§ (1)-(2)).
- A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 34.§ „(3) A vizsgázó az egyes vizsgafeladatokban elért teljesítménye alapján egyetlen összesített osztályzatot kap. Az osztályzatok a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2) és elégtelen (1).”
- A vizsgaeredmények kihirdetéséig a vizsgabizottságot és a jegyzőt titoktartási kötelezettség terheli.
- Milyen esetben sikertelen a vizsga?
- A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet” 38.§ (1) Sikertelen a vizsga, ha a vizsgabizottság bármely vizsgafeladat eredményét elégtelenre értékeli.
- (2) Ha a szakmai és vizsgakövetelmény másként nem rendelkezik, sikertelen vizsga esetén csak az elégtelenre értékelt vizsgafeladatot kell megismételni.
- (3) A vizsga eredményét – a vizsgabizottság tagjainak jelenlétében – a vizsgaelnök hirdeti ki.”

A szakmai vizsga lezajlását követően felmerülő kérdések

- Hogyan lehet Europass bizonyítvány-kiegészítőt kérni és kitől?
Eredményes szakmai vizsgát követően kell kérelemmel fordulni a vizsgaszervezőhöz (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 46.§ (1)). Kiadásáért térítési díjat kell fizetni (46.§ (3)). Az Europass bizonyítvány-kiegészítő csak a bizonyítvánnyal együtt érvényes.
- Mít kell tenni, ha a vizsgaszervező jogutód nélkül megszűnt?
A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 74.§ (6) alapján:
„(6) A jogutód nélkül megszűnt szakmai vizsgaszervező esetében az állami szakképzési és felnőttképzési szerv kérelemre kiállítja az Europass bizonyítvány-kiegészítőt.”

- Mít kell tenni, ha valaki elveszítette a bizonyítványát?

2010. január 29-ét követően zárult szakmai vizsga esetében az állami szakképzési és felnőttképzési szerv állít ki kérelemre bizonyítványmásodlatot az elveszett vagy megsemmisült bizonyítványok helyett. (R. 49.§)

- Mít kell tenni névváltozás esetében?

51. § „Névváltozás esetén a vizsgázó kérelmére, a névváltozást engedélyező okirat alapján a megváltozott nevet az elektronikus nyilvántartásban szereplő törzslapra be kell jegyezni, és az eredeti bizonyítványról – a megváltozott adatokkal – bizonyítványmásodlatot kell kiadni. Az eredeti bizonyítványt meg kell semmisíteni, vagy – ha tulajdonosa kéri – az „ÉRVÉNYTELEN” felirattal vagy iratlyukasztóval történő kilyukasztással érvényteleníteni kell, és vissza kell adni a tulajdonosának. Az elektronikus nyilvántartásban rögzíteni kell azt is, hogy az eredeti bizonyítványt megsemmisítették vagy érvénytelenné nyilvánították.”

- Mít kell tenni, ha a bizonyítvány kiadását követően derül ki, hogy a bizonyítványban hibás adatok szerepelnek?

A 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 50.§ §” (1) Ha a bizonyítvány kiadását követően derül ki, hogy a vizsgaszervező hibás adatokat vezetett be a bizonyítványba, a bizonyítványt a vizsgaszervezőnek ki kell cserélnie, a hibás bizonyítványt meg kell semmisítenie, és erről az új bizonyítvány kiadását követő harminc napon belül írásban értesítenie kell az állami szakképzési és felnőttképzési szervet. A kiadott új bizonyítvány adatai – a hibás adatok kivételével – megegyeznek az eredeti bizonyítvány adataival. A csere az érintett vizsgázó számára díjmentes.

(2) Ha az eredeti bizonyítványt kiállító vizsgaszervező nem lehető fel, akkor a javított bizonyítványt az állami szakképzési és felnőttképzési szerv állítja ki.”

9.10. A vizsgaelnökök feladatai

(Tóthné Farkas Evelin)

A vizsgabizottság tagjainak, és köztük a vizsgaelnököknek a feladatait a 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló rendelet 15§-20§ tartalmazza.

A rendelet egyértelműen megfogalmazza, hogy a vizsgabizottság együttesen és külön-külön is felelősek a vizsga szakszerű, jogszerű és zavartalan lefolytatásáért.

A vizsgabizottság elnökének személyére a szakképesítésért felelős miniszter, illetve a gazdasági kamara telhet javaslatot. A megbízásról minden esetben az állami szakképzési és felnőttképzési szerv elektronikus úton küld értesítést.

A vizsgaelnök feladatai a komplex szakmai vizsgán:

- elsődleges feladata és felelőssége a vizsga jogszerű és szakszerű megtartásának, zavartalan lebonyolításának a biztosítása
- a vizsga megkezdését megelőzően tájékozódik a képzés speciális tartalmáról, körülményeiről,
- a vizsga megkezdését megelőzően - a vizsgabizottság többi tagjának egyetértésével - jóváhagyja a lebonyolítási rendre tett javaslatát a vizsgaszervezőnek, melyet jegyzőkönyvben rögzíteni kell. A vizsgaszervező a lebonyolítási rendet a vizsga megkezdése előtt 7 nappal eljuttatja a vizsgabizottság részére.
- irányítja a vizsgabizottság munkáját, vezeti a vizsgabizottság értekezleteit. A vizsgabizottsági értekezlet akkor határozatképes, ha a döntés meghozatalában a teljes vizsgabizottság részt vesz.
- ellenőrzi a vizsga előkészítését, szakmai, tárgyi, személyi feltételeit minden vizsgatípus és körülmény tekintetében,
- ellenőrzi a vizsgázók vizsgára bocsátásának feltételeit. Iskolai rendszerű képzés esetén a sikeresen teljesített tanév, iskolarendszeren kívüli képzés esetén a modulzáró vizsga szükséges a komplex szakmai vizsgára való jelentkezéshez.
- a vizsgaszervező által - a vizsga megkezdése előtt 7 nappal - megküldött gyakorlati feladatok jóváhagyása, azzal kapcsolatos titoktartási kötelezettség betartása a feladatok lebonyolításáig,
- a csatolt dokumentumok alapján jóváhagyja a vizsgázók felmentési kérelmét, a képzés Szakmai és Vizsgakövetelményének megfelelően. A felmentések a törzslapra rávezetésre kerülnek.
- az előzetesen csatolt dokumentumok alapján a vizsgabizottság dönt a sajátos nevelési igényű tanulókra vonatkozó szabályokról, melyet az elnök hagy jóvá
- tájékoztatja a vizsgázókat a vizsgafeladatok előtt az őket érintő döntésekről, tudnivalókról,
- részt vesz a vizsgáztatásban, értékeli a vizsgázók gyakorlati, szóbeli munkáját, a vizsgabizottsággal közösen alakítják ki a vizsgázó vizsgaeredményét,
- gondoskodik az írásbeli, interaktív vagy a központi gyakorlati dolgozatok értékeléséről, az eredmények dokumentálásáról a titoktartásra vonatkozó szabályok megtartásával,
- felügyeli a vizsga jegyzőjének a munkáját,
- aláírja a vizsgabizonyítványokat,
- aláírásával hitelesíti az elektronikus rendszerből kinyomtatott törzslapot,
- az utolsó vizsgafeladat befejezését követően értékeli és lezárja a vizsgát, megtartja a vizsgabizottság záró értekezletét,

- felfüggeszti a vizsga lebonyolítását, az érintett vizsgatevékenység végrehajtását - a vizsgabizottság határozata alapján - amennyiben nem biztosítottak a jogszerű, szakszerű feltételek. A felfüggesztés tényéről külön jegyzőkönyvet vesz fel a vizsgabizottság. Ha nem megoldható aznap a megfelelő feltételek biztosítása, tájékoztatja a megbízóját a vizsga felfüggesztéséről, és a további részletekről.
- a vizsga lezárását követő 7 napon belül elektronikusan rögzíti vizsgaelnöki jelentését.

9.11. A vizsgabizottsági tagok feladata

(Tothné Farkas Evelin)

A vizsgabizottság tagjainak a feladatait a 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló rendelet 15§-20§ tartalmazza.

A rendelet egyértelműen megfogalmazza, hogy a vizsgabizottság együttesen és külön-külön is felelősek a vizsga szakszerű, jogszerű és zavartalan lefolytatásáért.

A vizsgabizottsági tag személyére történő javaslatétel:

- tag: szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott szakmai szervezet vagy a gazdasági kamara
- tag: gazdasági kamara
- tag: képző intézmény képviselője.

A vizsgabizottsági tagok közül legalább az egyik tagnak a szakmai vizsgához tartozó felsőfokú végzettséggel kell rendelkeznie.

A vizsgabizottsági tagok személyére történő javaslatétel után a vizsga megkezdése előtt 10 nappal elektronikus úton kapnak értesítést a megbízásról az állami szakképzési és felnőttképzési szerv részéről.

A vizsgabizottsági tag feladatai a komplex szakmai vizsgán:

- a vizsga megkezdését megelőzően tájékozódik a képzés speciális tartalmáról, körülményeiről,
- ellenőrzi a vizsga előkészítését, szakmai, tárgyi, személyi feltételeinek, az egészséges és biztonságos vizsgakörülményeknek a meglétét minden vizsgatípus és körülmény tekintetében,
- közreműködik a vizsga jogszabályban meghatározott dokumentumainak a meglétének, megfelelőségének az ellenőrzésében,
- a vizsga megkezdését megelőzően közreműködik a vizsga megkezdésére való jogosultság feltételeinek az ellenőrzésében,

- a vizsga megkezdése előtt jóváhagyja a vizsgaszervező által megküldött lebonyolítási rendet,
- meggyőződik a gyakorlati feladatok ellátására kijelölt helyszín, valamint a feladatok ellátáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételek megfelelőségéről,
- a vizsgaszervező által, a vizsga megkezdését megelőző 7 nappal megküldött gyakorlati feladatokat jóváhagyja,
- minden vizsgatevékenység megkezdése előtt részt vesz a személyazonosságok ellenőrzésében,
- a lebonyolítási rendnek megfelelően részt vesz a vizsgáztatásban, értékeli a vizsgázók gyakorlati, szóbeli munkáját, a vizsgabizottsággal közösen alakítják ki a vizsgázó vizsgaeredményét,
- részt vesz a vizsgabizottsági értekezleteken, azon történő döntések meghozatalában,
- aláírja a vizsga lebonyolítási rendjét, a jegyzőkönyveket,
- aláírásával hitelesíti az elektronikus rendszerből kinyomtatott törzslapot,
- a vizsga befejezését követő 7 napon belül elektronikusan rögzíti vizsgabizottsági tagi jelentését az állami szakképzési és felnőttképzési szerv honlapján.

9.12. A vizsgabizottság munkáját segítő tanár és a gazdálkodó szervezet feladatai

(Tóthné Farkas Evelin)

A vizsgabizottság munkáját segítő tanár feladatai:

A vizsgabizottság munkáját segítő tanár személyét a vizsgaszervező jelöli ki, akit a lebonyolítási rendben is rögzíteni kell.

A vizsgabizottság munkáját segítő szakértő csak olyan személy lehet, aki a szakmai elméleti tantárgyak oktatásához jogszabályban előírt szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkezik. E szabályozást a 2011. évi CLXVII. törvény a szakképzésről 30-32 §-a tartalmazza.

Gyakorlati felügyelő tanár

- a vizsgaszervező vizsgacsoportonként legalább egy szakmai felügyelő tanárt biztosít a gyakorlati vizsgatevékenységek lebonyolításához,
- szakmai felügyeletet lát el, felel a balesetmentes munkavégzésért,
- a vizsgáztatásban, a gyakorlati feladatok értékelésében nem vesz részt,
- a vizsgabizottság egyetértésével közreműködik a felmerült problémák elhárításában.

Javító tanár

- írásbeli, interaktív dolgozatok javítását a javítási-értékelési útmutató alapján végzi,
- az írásbeli, interaktív dolgozatok javítását követően javaslatot tesz az érdemjegyre, melyet a vizsgaelnök hagy jóvá, és aláírásával hitelesít.

Felügyelők

- a vizsgaszervező az írásbeli, interaktív, központi gyakorlati vizsgatevékenységre állandó terem- és folyosófelügyeletet biztosít,
- a felügyelő tanárok szakmai végzettsége nem lehet a szakmai vizsga szakterületével megegyező.

Technikai feltételekért felelős személy

- a vizsgaszervező az írásbeli, interaktív, központi gyakorlati vizsgafeladatok lebonyolításához biztosít egy személyt, aki a technikai feltételekért felel,
- feladata a vizsga zavartalan lebonyolításában való közreműködés, az esetlegesen felmerülő technikai problémák elhárítása,
- a technikai feltételekért felelős személyt a vizsgaszervező írásos engedéllyel hatalmazza fel.

Gazdálkodó szervezet feladatai:

A gazdálkodó szervezet szerepe abban esetben jelenik meg egy komplex szakmai vizsgán, ha vizsgaszervező a helyszín biztosítását nem tudja megoldani csak külső gyakorlati helyszínen. A vizsgaszervezők a gyakorlatigényes szakmák esetében olyan vállalkozásoknál, cégeknél szervezhetik meg a gyakorlati vizsgatevékenységet, ahol minden tárgyi feltétel biztosított a jogszerű lebonyolításhoz.

A gazdálkodó szervezet feladatai komplex vizsga esetén:

- a szakmai vizsgának megfelelő helyszín biztosítása. A helyszínnek meg kell felelni az egészséges munkavégzés körülményeinek, fontos a megfelelő fény, levegő biztosítása, szociális helyiségek megléte.
- a szakmai és vizsgakövetelmény eszközjegyzékében található eszközök biztosítása, melyek elengedhetetlenek a gyakorlati feladatok elvégzéséhez,
- balesetmentes munkavégzés biztosítása, a Tűz-, munka- és balesetvédelmi szabályokról szóló előadás megtartása a vizsgázók számára, melyet a vizsgázó aláírásával tanúsít, valamint az arról szóló jegyzőkönyv vezetése.
- a szakmai vizsgán felmerülő problémák elhárítása, a vizsgabizottság munkájának kérés esetén történő segítése.

9.13. A jegyző feladatai

(Freinwald Éva)

Ellenőrző lista

A komplex szakmai vizsgáztatás általános szabályairól szóló 315/2013. (VIII.28.)Kormányrendeletet 18.§ „A vizsga jegyzője a vizsga előkészítésével, lefolytatásával és lezárásával kapcsolatos írásbeli, dokumentálási feladatokat látja el. E feladatkörében:

- a) vezeti a vizsgajegyzőkönyvet,
- b) összesíti a vizsga részeredményeit,
- c) kitölti és vezeti a törzslapot,
- d) kitölti a bizonyítványt,
- e) elvégzi a vizsgával kapcsolatos egyéb adminisztratív teendőket,
- f) felelős a törzslap és a bizonyítvány adatainak összeolvasásáért, egyezééséért,
- g) gondoskodik a vizsga lezárását követően a vizsga dokumentumainak a vizsgabizottság által történő hitelesítéséről, valamint
- h) gondoskodik a vizsga lezárását követően az elektronikus adatszolgáltatási kötelezettség teljesítéséről”

Az előbbieken meghatározott és „ A komplex szakmai vizsga jegyzői feladatai” fejezetben részletezett feladatok listába szedve:

1. Felkészül a vizsgára (vizsgaszabályzat és SZVK ismerete)
2. Előkészíti a vizsgadokumentumokat (vizsgajegyzőkönyv, lebonyolítási rend, „Nyilatkozat” a személyi és tárgyi megfeleléségről)
3. A szakmai vizsgán:
  - Előkészített dokumentumokkal megy (lebonyolítási rend és vizsgajegyzőkönyv a vizsgaszervezővel egyeztetett adatokkal; bizonyítványokban alapadatok kitöltve; elektronikus törzslapon alapadatok rögzítve;)
  - Folyamatosan vezeti a jegyzőkönyvet
  - Folyamatosan tölti fel adatokkal az elektronikus törzslapot adatokkal és a vizsgabizottság elnöke részéről jóváhagyott vizsgaeredményekkel
  - Titoktartás terheli
  - A vizsgabizottság döntései, határozatai alapján lezárja az elektronikus törzslapot, összesített osztályozóívet, valamint a vizsga egyéb dokumentumait (vizsgajegyzőkönyv és mellékletei)
  - Kitölti a bizonyítványokat

4. Aláírásra előkészíti:

- Kinyomtatott törzslapokat (2 példányban a központi elektronikus rendszerből)
- Bizonyítványokat
- Vizsgajegyzőkönyvet
- Vizsgajegyzőkönyv mellékleteit:
  - a.) Lebonyolítási rend
  - b.) Összesített osztályozóív (központi elektronikus rendszerből)
  - c.) „Nyilatkozat” a személyi és tárgyi feltételek megfelelőségéről
  - d.) Felmentési kérelmekhez benyújtott okiratok másolata
  - e.) Ülésrendet tartalmazó jegyzőkönyv
  - f.) Tájékoztató a gyakorlati vizsgatevékenység ellátásával kapcsolatos munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról

10. A VIZSGABIZOTTSÁG MŰKÖDÉSE

(Mihálka Gáborné)

- A szakmai vizsgabizottság összetételét törvény határozza meg. (Szt.14. §)
- a szakmai vizsgaszabályzat rendelkezései szerint kell megtartani a vizsgát,
- a komplex szakmai vizsgát szakmai vizsgabizottság előtt kell letenni,
- a szakmai vizsgabizottság független szakmai testület, négy tagból áll,
- a szakmai vizsgabizottság munkájában az elnök mellett három tag vesz részt, akik közül legalább egy tag szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkezik, egy tag pedig a képzést folytató intézmény által javasolt, a képzésben részt vett oktató,
- a szakmai vizsgabizottság elnökét és tagjait a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter az állami szakképzési és felnőttképzési szerv útján bízta meg,
- azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt, az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsgaelnököt a gazdasági kamara javaslata alapján bízta meg,
- a szakmai vizsgabizottság munkájában csak olyan személy vehet részt, aki a szakmai elméleti tantárgyak oktatásához vagy a gyakorlati képzés ellátásához jogszabályban előírt szakképesítéssel rendelkezik,
- vizsgaelnöki megbízást csak az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által vezetett országos vizsgaelnöki névjegyzéken szereplő vizsgaelnök kaphat,
- a szakmai vizsgabizottsági tagságra vonatkozó megbízás vizsgabizottsági névjegyzéken szereplő személynek adható,
- a szakmai vizsgabizottság munkáját szakértők segíthetik.

Vizsgabizottság

A vizsga megkezdése előtt hét nappal kapott tájékoztatás elegendő lehetőséget, mozgásteret ad a vizsgabizottság számára a javasolt gyakorlati feladatok tartalmának és színvonalának a szakmai és vizsgakövetelményekben előírtakkal történő összehasonlítására, indokolt esetben módosítási javaslatokkal történő elfogadására. A vizsgabizottság által tett esetleges módosítási javaslatok esetén a vizsgaszervezőnek is elegendő idő áll rendelkezésére, hogy a módosításoknak megfelelő gyakorlati feltételrendszert biztosítsa. (Amennyiben viszont a vizsgaszervező e tájékoztatást nem adta meg, és az elégtelen feltételek miatt a vizsga felfüggesztésre kerül, úgy egyértelmű a vizsgaszervező felelőssége a nem megfelelő előkészítés miatt.)

A gyakorlati feladatok előzetes elfogadása mellett a tervezett lebonyolítási rend jóváhagyása is a vizsgabizottság (pontosabban a vizsgabizottsági tagok egyetértésével az elnök) feladata, amelyhez támpontul szolgálhat a lebonyolítási rend lehetséges tartalmára vonatkozó következő felsorolás, illetve az új vizsgaszabályzat 13. §-a. A lebonyolítási rend lehetséges főbb elemei:

- a technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős személy, illetve a gyakorlati vizsgatevékenységnél közreműködő felügyelő tanár részvételére vonatkozó szabályok (pl. melyik személynek mikor és hol kell jelen lennie és milyen tevékenységeket végezhet önállóan),
- a csoportbontás és a párhuzamos vizsgáztatás alkalmazása, a csoportbontás jellege (pl. különböző vizsgahelyszíneken a szóbeli és a gyakorlati vizsgatevékenységek lebonyolítása történik párhuzamosan vagy a szóbeli illetve a gyakorlati vizsgatevékenység kerül két csoportban, párhuzamosan lebonyolításra),
- az egyszerűsített vizsgaprogram bemutatása, amely magában foglalja az egyes vizsgafeladatok megnevezését, azok sorrendjét, a kezdési időpontokat, a csoportonkénti (kalkulált) végrehajtási időket (pl. 22 vizsgázó szóbeli vizsgatevékenységének kezdete 9.00 óra, várható befejezés 15.00 óra vagy a gyakorlati vizsgatevékenység kezdete 7.00 óra, befejezése 11.00 óra és a vizsgázók párhuzamosan, elkülönített munkahelyeken önállóan végzik a kijelölt feladatot),
- a vizsgabizottság tagjai közti munkamegosztás rögzítése (pl. egyik vagy másik csoportnál jelenlévő tagok megnevezése, vagy az írásbeli vizsgatevékenységen jelenlévő bizottsági tag megjelölése),
- az ellenőrzési felelősségek meghatározása (a vizsga egyes folyamatait külön figyelemmel kísérő vizsgabizottsági tagok megjelölése, pl. a szóbeli vizsgatevékenységet megelőzően a vizsgaelnök ellenőrzi a személyazonosságokat).

A vizsgabizottságok tevékenységei között eddig nem szereplő, a vizsgát megelőzően ellátandó új feladatot is rögzít az új vizsgaszabályzat, meghatározza a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai számára, hogy a vizsga megkezdését megelőzően tájékozódjanak a képzés speciális tartalmáról, körülményeiről. Ez összefügg azzal, amint később látható lesz, hogy a vizsga lebonyolítása során a korábbiakhoz képest jelentősen változik a vizsgabizottság elnökének és tagjainak a komplex szakmai vizsgán ellátandó feladatköre (315/2013 (VIII. 28) Kormányrendelet 15. §).

A vizsgabizottság vizsgát megelőző feladatai közé tartozik még a felmentéssel kapcsolatos kérelmek elbírálása is, amelyek esetei, lehetőségei a korábbiakban az Szt.-re, illetve a vizsgázóra vonatkozó témáknál már megjelentek. Ezek kiegészítéseként azonban itt érdemes még megjegyezni, hogy az új vizsgaszabályzat a sajátos nevelési igényű vizsgázók tekintetében

tartalmaz néhány olyan új rendelkezést, amelyek a korábbi szabályozásokban nem szerepeltek. Ezek egyike a gyakorlati feladat eltérő idejű végrehajtásának korlátozása, általánosan maximum 30%-os időbeli hosszabbítás lehetőségét biztosítva [új vizsgaszabályzat 7. § (2) bekezdés]. A szóbeli vizsgatevékenységekhez kapcsolódóan pedig a vizsgaszervező kötelezettségeként került meghatározásra a jelnyelvi tolmács biztosításának feladata halláskárosodott vizsgázó esetén [új vizsgaszabályzat 7. § (6) bekezdés].

Megbízás lemondása

Előfordulhat, hogy a vizsgabizottság elnöke vagy tagja váratlan akadályoztatása okán nem tud részt venni a vizsgán. Erre az esetre az új vizsgaszabályzat egyértelműen előírja, hogy az érintett vizsgáztató haladéktalanul köteles értesíteni a megbízóját (az NMH SZFI-t). Ekkor az NMH SZFI (a valószínűsíthető időhiány miatt) már nem kér újabb javaslatot, hanem az új vizsgaszabályzat felhatalmazása alapján önállóan intézkedik a kieső személy pótlásáról. Gyakran előfordulhat azonban, hogy az érintett a lemondásról, akadályoztatásról nem az NMH SZFI-t, hanem a „gazdasági kamarát” (az őt felkérő szakembert) értesíti. Ezért ezen esetekben fontos annak tisztázása, hogy ki kapott értesítést a lemondásról, továbbá mindenképpen írásban (e-mailben is lehet) kell kérni a lemondás megerősítését. Amennyiben az NMH SZFI még nem kapott értesítést, úgy – akár a „helyettes” személyre vonatkozó javaslatlétellel – mielőbb indokolt az értesítése a lemondásról, hogy megfelelően tudjon gondoskodni az új elnök, tag megbízásáról.

10.1. Nyitó értekezlet

(Mihálka Gáborné)

A szakmai vizsga tulajdonképpen a vizsgabejelentés után megkezdődik. Megtörténik a vizsgabejelentés jogszerűségének ellenőrzése, és a vizsgabizottság felkérése. Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv az iskolai rendszerű szakképzésben a vizsgaidőszak első napja, az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a vizsga első vizsgatevékenységének időpontja előtt legalább tíz nappal az elektronikus felületen keresztül értesíti a vizsgaszervezőt a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjainak megbízásáról.

A vizsgabizottság minden tagja a központi elektronikus felületen átveheti a digitálisan aláírt megbízólevelét. Megkezdődik a vizsga előkészítésének folyamata. A vizsgaszervező a vizsga megkezdése előtt legalább hét nappal – tájékoztatja a vizsgaelnököt, a vizsgabizottság tagjait, a vizsgázókat, a vizsga szervezésében közreműködő gazdálkodó szervezetet, valamint a vizsga lebonyolításában közreműködő személyeket. Ezzel egyidejűleg megküldi a vizsgaelnöknek és a vizsgabizottság tagjainak a jóváhagyásra javasolt gyakorlati feladatlapokat és a vizsga lebonyolításának tervezett rendjére vonatkozó javaslatot.

A felmentési kérelmek alapján a vizsgaszervező felmentési javaslatot készít a bizottságnak. A felmentés tényéről a bizottság dönt.

A vizsgabizottság a döntéseit bizottsági értekezleten, határozat formájában hozza meg, és a határozatait időrendi sorrendben, a vizsgajegyzőkönyvben rögzíti.

A vizsgálónök és a vizsgabizottság tagjai a vizsga megkezdését megelőzően tájékozódnak a képzés speciális tartalmáról, körülményeiről.

A nyitó értekezlet

- Az első vizsgatevékenység előtt a vizsgaszervező megszervezi a vizsgabizottság nyitóértekezletét. Itt a vizsgaszervező javaslata, álláspontja ismertetésével együtt előterjeszti azokat az ügyeket, melyekben a bizottság még nem döntött.
- A nyitó értekezleten a vizsgabizottság megállapítja, hogy a vizsga körülményei megfelelőek-e a szakmai vizsga lebonyolításához.
- A felmentés tárgyában a vizsgabizottság megvizsgálja a benyújtott kérelmeket és javaslatokat. A döntésüket úgy kell meghozni, hogy a kérelmező vizsgázókat még az első vizsgatevékenység előtt legalább három nappal előbb írásban értesíteni kell.
- A nyitóértekezleten kell elfogadni a javasolt gyakorlati vizsgafeladatokat.
- A lebonyolítási rend elfogadása is ezen az értekezleten történik. Valamennyi bizottsági tag, aláírásával hitelesíti. A lebonyolítási rendre vonatkozó javaslatot, elfogadását a vizsga jegyzőkönyvében is rögzíteni kell
- A nyitóértekezleten jegyzőkönyv készül, melyben valamennyi döntésről készített határozatot rögzíteni kell.

10.2. Záró értekezlet

(Mihálka Gáborné)

A vizsga utolsó napján az utolsó vizsgatevékenység befejezését követően, a vizsgázók teljesítményének értékelése, a vizsga lebonyolítása, szabályszerűségének megállapítása céljából a vizsgabizottság záró értekezletet tart.

A záró értekezleten valamennyi bizottsági tag és szakértő jelen van. Az elnök egyeztet a tagokkal, meghallgatja a vizsgát segítő szakértőket, majd előterjeszti értékelését, a vizsga tapasztalatait.

Az értékelés legyen alapos, tényekkel alátámasztott, alkotó és előrevivő elemzés.

Az értékelés általános szempontjai:

- a gyakorlati vizsgatételek megfeleltek-e a szakmai és vizsgakövetelménynek
- a vizsga légköre, jellemzője, a vizsgázók felkészültsége, a felkészültség főbb eredményei és hiányosságai,
- a vizsgázók általános tájékozottsága és magatartása a vizsgáztatás folyamán,
- az eredmények és az iskolai feltételek közötti összefüggések,
- egyéb megállapítások, ajánlások képzőknek, vizsgaszervezőnek, vizsgázóknak.

A szakmai vizsga eredményét a vizsgabizottsági tagok és az iskola/képző/vizsgaszervező képviselőjének jelenlétében a vizsga elnöke hirdeti ki.

Az eredmény kihirdetése nyilvános. Személyre szóló eredmények közlésére csak akkor van lehetőség, ha a vizsgázók ehhez hozzájárultak.

Minden vizsgázónak átadja a bizonyítványát.

Az eredményhirdetés legyen ünnepélyes, tartalmas.

Az elnök röviden értékelje a végzett munkát, ismertesse, hogy a bizottság kiket és miért részesített dicséretben. Mutassa be az Europass bizonyítvány-kiegészítő nyújtotta lehetőségeket.

A sikertelen vizsgázókat tájékoztatni kell a további lehetőségeikről, mikor, hol tehet javító-pótlóvizsgát.

A záró értekezlet után még van teendője a bizottságnak

A vizsga lezárását követően a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai külön-külön elkészítik

- a) a vizsga előkészítésével, lebonyolításával,
- b) a vizsgáztatás feltételeivel,
- c) a vizsgázók felkészültségével,
- d) a vizsgafelmentéssel kapcsolatos döntéssel,
- e) a szakmai és vizsgakövetelményben leírtak teljesülésével, valamint
- f) a jogszabályi rendelkezések betartásával kapcsolatos észrevételeket, javaslatokat tartalmazó elektronikus jelentésüket, amelyet a vizsga befejezését követő egy héten belül rögzítenek az elektronikus felületen.

A vizsga lezárását követően a vizsgaszervező jelentést küldhet az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek a vizsgával, a vizsgabizottság munkájával kapcsolatos tapasztalatairól, javaslatairól az elektronikus felületen.

Aki az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségének nem tesz eleget, e kötelezettség teljesítéséig nem bízható meg újabb vizsgaelnöki, vizsgabizottsági tagi teendők ellátásával.

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a szakképesítésért felelős miniszter, a gazdasági kamara vagy amennyiben a szakképesítés nem tartozik egyik gazdasági kamara hatáskörébe sem, úgy az ágazat egészében érdekelt szakmai kamara számára betekintést biztosít az ágazatába tartozó szakképesítés tekintetében a vizsgával kapcsolatos jelentésekbe.

17. § (1,2,3,4)

10.3. Feladatmegosztás a bizottságon belül a vizsga folyamatában

(Mihálka Gáborné)

Az új vizsgaszabályzat felsorolásszerűen és a vizsgán betöltött szerepkörök szerint csoportosítva tartalmazza a vizsgán részt vevő személyek által ellátható, illetve ellátandó feladatokat. Ennek alapján megállapítható, hogy melyek a vizsgabizottság elnökének kizárólagos feladatai (pl. írásbeli feladatok ellenőrzése, bizonyítványok aláírása) és melyek azok, amelyeket – a lebonyolítási szabályzatban rögzítettek szerint – megoszthat („elcserélhet”) a vizsgabizottság tagjaival (315/2013Kormányrendelet 16. §).

Önálló szakaszban kerültek rögzítésre a vizsga jegyzőjének kötelező feladatai is (315/2013Kormányrendelet 18. §).

A felsorolt feladatok tanulmányozása alapján megállapíthatjuk, hogy a vizsgabizottság vizsgát megelőző feladatai esetében számottevő változásról nem beszélhetünk, azonban a vizsgáztatás során alaposan változtak a vizsgabizottság elnökének és tagjainak teendői. Az új vizsgarendszer előírásai között talán ez a változás tekinthető a legjelentősebbnek, ugyanis a vizsgabizottság korábbi, jellemzően inkább háttértámogató szerepkörét, a vizsga menetében való aktív közreműködés váltotta fel. Természetesen továbbra is a vizsgabizottság kiemelt feladata a szakmai vizsga nyugodt légkörű, biztonságos és jogszerű lebonyolításának biztosítása, azonban az új szabályok alapján már kizárólag csak a vizsgabizottság vehet részt aktívan a vizsgáztatásban, megszűnt a korábbi ún. kérdező tanár szerepkör. Ez a megváltozott szereposztás a korábinál nagyobb felelősséget és valódi (tényleges) jelenléte vár el a vizsgabizottság elnökétől és tagjaitól. Ezen új feladatkör maradéktalan és felelősségteljes elláthatósága érdekében írja elő az új vizsgaszabályzat a vizsgabizottság számára a vizsga megkezdését megelőző tájékoztatói kötelezettséget is.

Bár az új OKJ-ban szereplő szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményei a korábbiaknál sokkal gyakorlat centrikusabbá tették a komplex szakmai vizsgákat, a megszerzett ismeretek, az elsajátított tudás egy részének méréséhez továbbra is szükség van az írásbeli, illetve a szóbeli számonkérésre. Így – elsősorban a szóbeli vizsgatevékenységhez kapcsolódóan – segítséget nyújthat a felhasznált szakirodalom, egyéb tananyagok, valamint képzés esetleges sajátosságairól felvilágosítást nyújtó előzetes tájékoztató. Az új vizsgáztatási környezethez

való alkalmazkodást, az új vizsgáztatási módra történő áttérést segítő intézkedésnek tekinthető annak rögzítése, hogy a vizsgabizottságnak a képzést folytató intézményt képviselő oktató tagja – a vizsgabizottság egyetértésével – elsősorban a szóbeli vizsgatevékenység esetén lásson el vizsgáztatási feladatokat, amely egyben a vizsga nyugodt, zavartalan lebonyolítását is segítheti (315/2013Korm.rend 16. §). (Ez természetesen nem zárja ki, hogy a vizsgabizottság képző intézményt képviselő tagja más szerepkört is ellásson, hiszen mind a döntéshozatal, mind a vizsgáztatási feladatellátás vonatkozásában egyenrangú a bizottság többi tagjával. Az új vizsgaszabályzat nem zárja ki, hogy a vizsgabizottság más „felállásban” vizsgáztasson, és adott esetben a képző intézményt képviselő tag a gyakorlati feladatok mérésében, értékelésében vegyen részt nagyobb súllyal.)

Egy vizsgáztatásra felkészült, tájékozott szakember számára nem jelenthet számottevő problémát az új vizsgáztatási helyzet kezelése, ha figyelembe vesszük azt is, hogy a komplex szakmai vizsgákon a korábbinál nagyobb arányú a gyakorlati számonkérés, amely esetben a vizsgabizottság feladatai lényegében nem változtak az új rendszerben és azt, hogy a szóbeli vizsgatevékenység esetén a korábbiakhoz hasonlóan az új vizsgaszabályzat is elsősorban önálló feleletet vár el a vizsgázótól.

A vizsgabizottság tagjainak feladatai

A következő táblázatban az áttekinthetőség miatt, felsorolás jelleggel olvasható, hogy az elnök és a vizsgabizottsági tagok, valamint a jegyző miért felelős, mi a feladata a komplex szakmai vizsga folyamatában.

(Csekk lista)

Feladat a komplex vizsgán	Vizsgaelnök	Tag1- /tag 2	Tag/képzésben részt vett oktató	Jegyző
1.Megbízás elfogadása	x	x	x	x
2.Részt vesz a vizsgabizottság döntéshozatalaiban	x	x	x	
3.Dönt a felmentésekről	x	x	x	
4.Határozatot hoz	x	x	x	
5.Vizsga szabályos és zavartalan lefolytatásának biztosítása	x	x	x	
6.Tájékoztódnak a képzés speciális tartalmáról, körülményeiről	x	x	x	
7.Jóváhagyja a lebonyolítási rend javaslatát	x			

8.Egyetért a lebonyolítási rend javaslatával		x	x	
9.Vezeti a jegyzőkönyvet				x
10.Legalább egyikük részt vesz az írásbeli vizsgán - az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati feladatlapok felbontása a bizottsági tag előtt történik	x	x		
11.Szóbeli/gyakorlati vizsgán részt vesz 2-2 fő vizsgatevékenységenként	x	x	x	
titoktartási kötelezettsége van	x	x	x	x
12.Vizsgáló személyazonosságát valamennyi vizsgatevékenység megkezdésekor ellenőrzi a jelen levő bizottsági tag	x	x	x	
13.Irányítja a vizsgabizottság munkáját	x			
14.Az elnök ellenőrzi a vizsga előkészítését, a szükséges szakmai, tárgyi és személyi feltételeket, az egészséges és biztonságos vizsgakörülmények meglétét / bizottsági tagok is részt vesznek a feladatban	x	x	x	
15.Jogszámban előírt dokumentumok ellenőrzése	x	x	x	
16.Gyakorlati helyszín személyi, tárgyi feltételeinek ellenőrzése	x	x	x	
17.Vizsga megkezdésére való jogosultság feltételeinek ellenőrzése (jelentkezési lap, bemeneti feltételek, vizsgára bocsátás feltételei)	x	x	x	
18.Vezeti a vizsgát	x			
19.Összehívja és vezeti a vizsgabizottsági értekezleteket	x			
20.Jóváhagyja a jegyzőkönyvet	x			
21.Tájékoztatja a vizsgázókat a vizsgafeladatok előtt az őket érintő döntésekről, tudnivalókról	x			
22.Részt vesz a vizsgáztatásban a lebonyolítási rend szerint	x	x	x	
23.Az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati dolgozatok értékelését jóváhagyja	x			

24.Elsősorban a szóbeli vizsgatevékenység esetén lát el vizsgáztatási feladatokat			x	
25.Felügyeli a gyakorlati és szóbeli vizsgafeladatokat	x	x	x	
26.Értékeli a gyakorlati és szóbeli vizsgafeladatokat	x	x	x	
27.Gondoskodik a vizsga iratainak szabályszerű kiállításáról és hitelesítéséről	x			
28.Felügyeli a vizsga jegyzőjének munkáját	x			
29.Aláírja a vizsgabizonyítványokat	x			
30.Aláírja az elektronikus rendszerből kinyomtatott törzslapot	x	x	x	x
31.Értékeli és lezárja a vizsgát	x			
32.Jelen van a záró értékelésen	x	x	x	x
33.Felfüggeszti a vizsga lebonyolítását, az érintett vizsgatevékenység végrehajtását, ha a vizsga lebonyolításának jogszerű feltételei nem biztosítottak (a vizsgabizottság határozata alapján!)	x			
34.Tájékoztatja megbízóját a vizsga felfüggesztéséről	x			
35.Elkészítik a vizsgajelentést, a vizsga befejezését követő egy héten belül rögzítik az elektronikus felületen	x	x	x	
36.Összesíti a vizsga részeredményeit				x
37.Kitölti és vezeti a törzslapot és a bizonyítványt				x
38.Elvégzi a vizsgával kapcsolatos egyéb adminisztratív teendőket				x
39.Felelős a törzslap és a bizonyítvány adatainak összeolvasásáért				x
40.Felelős a törzslap és a bizonyítvány adatainak egyezőségért	x	x	x	
41.Gondoskodik a vizsga dokumentumainak a vizsgabizottság által történő hitelesítéséről				x
42.Gondoskodik az elektronikus adatszolgáltatási kötelezettség teljesítéséről				x

11. A SZAKMAI VIZSGA ELŐKÉSZÍTÉSE

A komplex szakmai vizsga előkészítése a vizsga gördülékeny lebonyolítása érdekében nagy odafigyelést igényel. A vizsga újszerűsége nemcsak a pontos és folyamatos adminisztrációt igényli, hanem a jogszabálynak megfelelő dinamikus szervezést, és valamennyi partner szerepkörére való alapos felkészülést, megfelelő együttműködést.

11.1. Jelentés a szakmai vizsga előkészítéséről

(Madarász Erik)

A vizsgaszervező a vizsgabizottság kijelölése és a központi vizsgafeladatok biztosítása érdekében részzakképesítésenként, szakképesítésenként vagy szakképesítés-ráépülésenként, elektronikus aláírással hitelesítve jelenti be vizsgáit az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által biztosított elektronikus felületen keresztül.

Vizsgabejelentési rendszerbe bekért adatok:

- Vizsga típusa
- Összevont vizsga (ha igen, akkor a fő vizsga számát is)
- Képzői adatok (adatbázisból)
- Képzőnként:
- Képzés kezdete
- Képzés vége
- Vizsgaszervezésre feljogosító jogszabály vagy határozat
- Szakképesítés megnevezése és azonosítószáma
- Szakmai és vizsga követelmény
- Vizsgára jelentkezettek száma
- Pótló vizsgázók száma
- Javító vizsgázók száma
- Felmentésre javasoltak száma
- A vizsga elsődleges nyelve
- Vizsgaidőszak
- Képzőt képviselő tag:
- Neve
- Képzésben betöltött szerepe
- Végzettsége
- Végzettsége felsőfokú-e

- E-mail címe
- Telefonszáma
- Megfelel-e a jogszabályi követelményeknek
- Gyakorlati csoportbontás (ha igen, akkor mely feladatoknál)
- Vizsgafeladatonként:
- Vizsgálók száma
- Javító/pótló vizsgálók száma
- Felmentésre javasoltak száma
- Vizsga időpontja
- Vizsga helyszínének megnevezése
- Vizsga helyszínének címe (gyakorlat esetén több is lehet)
- Egyéb megjegyzések
- Tételekre vonatkozó kérdések
- Idegen nyelvi tétel (ha igen, akkor meg kell adni a nyelvet)
- SNI tétel szükséges (ha igen, akkor meg kell adni milyen)

A szakmai vizsga megszervezése tulajdonképpen már a szakképzés megkezdésekor megkezdődik.

A következőkben összeállított feladatok és határidők segíthetik a vizsgaszervezők munkáját.

Szakmai vizsga időpontok és az előkészítés menete:

1. a vizsgaidőpontok összegyűjtése

iskolarendszeren kívül a szak tárca által meghatározott központi vizsgaidőpontok; iskolai rendszerben a mindenkori tanév rendje által meghatározott központi vizsgaidőszakok (írásbeli, szóbeli, gyakorlati);

2. A tanulók jelentkezése a szakmai vizsgákra:

az iskolai rendszerű vizsgák esetében

a februári–márciusi vizsgaidőszakra megelőző év december 1.

a májusi–júniusi vizsgaidőszakra február 15.

az októberi–novemberi vizsgaidőszakra augusztus utolsó munkanapja,

iskolarendszeren kívüli vizsgákra az első vizsgatevékenység előtt 45 naptári nap.

3. A vizsgaszervező összeállítja a lebonyolítási rendet (létszám, meghatározza az időbeli sorrendet, a vizsgát 30 napon belül be kell fejezni; írásbeli, szóbeli 8-18 óra között; gyakorlat 7-19 óra között;)

4. Vizsgabejelentés az elektronikus felületen

az iskolai rendszerű vizsgák esetében

a februári–márciusi vizsgaidőszakra megelőző év december 1. + 15 nap

a májusi–júniusi vizsgaidőszakra február 15. + 15 nap

az októberi–novemberi vizsgaidőszakra augusztus utolsó munkanapja, + 05 nap Figyelem!

Itt rövidebb a határidő!

iskolarendszeren kívüli vizsgákra az első vizsgatevékenység előtt 40 naptári nap.

5. Felmentési kérelmek összegyűjtése, felmentési javaslat készítése;

6. A vizsgaszervező képviselőjének, jegyzőnek, segítő szakértők megbízása

7. A vizsgabizottsági javaslat-tételére a minisztériumok, illetve a kamarának lehetősége van: az első vizsgatevékenység előtt 25 napig

8. Az NMH-SZFI megbízza a vizsgabizottság 4 tagját az első vizsgatevékenység előtt legalább 10 nappal, az elektronikus felületen keresztül értesíti a bizottságot és a vizsgaszervezőt.

9. A vizsgaszervező az első vizsgatevékenység előtt legalább 7 nappal értesíti a vizsgabizottságot (elnök, tag) a feladatok sorrendjéről, helyszínéről, egyéb tudnivalókról

10. A vizsgaszervező megküldi a gyakorlati vizsgafeladatokat, a lebonyolítási rend javaslatát a bizottságnak első vizsgatevékenység előtt legalább 7 nappal.

11. Központi tételek átvétele az előre meghatározott futárnapokon. Azok titkos őrzése a felhasználásig.

12. Gyakorlati vizsgahelyszín előkészítése. (tanműhely, gyakorlati vizsgafeladatokhoz szükséges anyagok, eszközök, vizsgabizottsággal egyeztetve)

13. Szóbeli vizsgatevékenység előkészítése. (terem, szóbeli tételek, segédanyagok, lebélyezett papírok...)

14. Bizonyítványok előkészítése,

15. Internet, nyomtató biztosítása a helyszíne(ke)n.

11.2. A vizsgabizottság elnökének és tagjainak megbízása

(Madarász Erik)

Az NMH megbízza a szakmai vizsga elnökét (az összes szakképesítés tekintetében), amennyiben az érintett személy az adott szakképesítéshez kapcsolódóan szerepel az országos szakképzési névjegyzék részét képező vizsgaelnöki névjegyzéken és a vizsgabizottság tagját, amennyiben az érintett személy szerepel a vizsgabizottsági tagi névjegyzékben.

Azon szakképesítések esetében, amelyekben a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt, az NMH a vizsgaelnököt a gazdasági kamara javaslata alapján bízza meg.

A vizsgabizottság elnökének és tagjainak megbízását megelőzően, a vizsga első vizsgatevékenységét megelőző huszonötödik napig az NMH lehetőséget biztosít:

- a gazdasági kamara számára a vizsgaelnökre vonatkozó javaslat kialakítására azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt,
- a szakképesítésért felelős miniszter számára a vizsgaelnökre vonatkozó javaslat kialakítására az előző pontban megjelölt szakképesítések kivételével,
- a szakmai és vizsgakövetelményben megjelölt szervezetek közül a szakképesítésért felelős miniszter által kijelölt szervezet számára a vizsgabizottsági tagra vonatkozó javaslat kialakítására,
- a gazdasági kamara számára a vizsgabizottsági tagra vonatkozó javaslat kialakítására az előző pontban érintett szakképesítések kivételével.

Vizsgabizottság	Megbízó	Feltétel
Elnök	NMH SZFI	elnöki névjegyzék
tag 1	NMH SZFI	tagi névjegyzék (felsőfokú végzettség)
tag 2	NMH SZFI	tagi névjegyzék
tag képző javaslata	NMH SZFI	megfelelő végzettség

11.3. A vizsga helyszínének kijelölése

(Modláné Görgényi Ildikó)

A vizsgaszervező a vizsga lebonyolításával kapcsolatos feladatkörében gondoskodik a vizsga helyszínének előkészítéséről, a személyi és tárgyi feltételeinek a vizsga során történő folyamatos biztosításáról (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet **14. § (1)**)

A vizsgabizottság munkáját a vizsgaelnök irányítja. A vizsgaelnök elsődleges feladata és felelőssége a vizsga jogszerű és szakszerű megtartásának, zavartalan lebonyolításának biztosítása.

Ennek keretében az elnök a vizsgabizottság tagjainak bevonásával meggyőződik

- a gyakorlati feladatok ellátására kijelölt helyszín, valamint
- a szükséges személyi és tárgyi feltételek megfelelőségéről (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet **16. § (1)**).

A vizsgát a lebonyolítási rend alapján kell lefolytatni. A vizsgatevékenységek lebonyolításának helyszínét, személyi és tárgyi feltételeit, azok biztosításának módját, a feltételek megfelelőségének tényét írásban kell rögzíteni, amelyet a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai aláírásukkal hitelesítenek. Ezt a dokumentumot csatolni kell a vizsga jegyzőkönyvéhez és a vizsgát követő öt évig meg kell őrizni. **21. § (1) (4)**

A vizsgajegyzőkönyv mellékletét képezi a vizsgatevékenységek lebonyolításának helyszíne, a személyi és tárgyi feltételeik, azok biztosításának módja, a feltételek megfelelőségének ténye (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 47§ (2))

Szempontok az egyes vizsgatevékenységekhez szükséges helyszínek kiválasztásához:

• **Az írásbeli vizsgatevékenységek helyszíne és feltételei**

Az iskolai tantermek általában megfelelőek az írásbeli vizsgatevékenység lebonyolításához. Természetesen a megfelelő világításra, teremhőfokra és a szellőztetésre figyelemmel kell lenni.

A berendezés olyan kialakítású legyen, hogy az ülésrend biztosítsa a vizsga tisztaságát, vagyis a vizsgázók közötti távolság a kommunikációt ne tegye lehetővé.

A felügyelő tanár rálásson valamennyi vizsgázóra.

A terem falain ne legyen felhasználható további információforrás.

Az asztalfelület legyen megfelelő a feladathoz például a rajzos feladatok esetében megfelelő nagyságú legyen.

A számítógépes környezetben elvégzett írásbeli vizsgákhoz a hardver- és szoftver feltételek előzetes tesztelése nélkülözhetetlen, továbbá a vizsga alatti technikai feltételek biztosításához egy rendszergazda folyamatos jelenléte és a kiadott feladat szerinti személyes közreműködése szükséges.

A vizsgázók bármiféle számítógépes kommunikációjának fizikai úton való kizárását biztosítani kell. A monitor csak a vizsgázó számára legyen látható.

A vizsgázók számára biztosítani kell a mosdóba távozás lehetőségét, amelyhez ugymond folyosó ügyeletes is szükségeltetik.

• **Az számítógépes interaktív vizsgatevékenységek helyszíne és feltételei**

A számítógépes interaktív vizsgatevékenységre ugyanazok az előírások vonatkoznak, mint az írásbeli vizsgatevékenységnél leírtak.

• **A szóbeli vizsgatevékenységek helyszíne és feltételei**

Az iskolai tantermek szintén megfelelőek a szóbeli vizsgatevékenység lebonyolításához. A szóbeli vizsgatevékenység megszervezésénél figyelemmel kell lenni a felkészülési és a kommunikációs szakaszra. Ez meghatározza a terem elrendezését, mert a “padsor” részben ülnek a felkészülők (általában max5fő) és egy hosszabb asztalnál a terem másik

részen kellő távolságban pedig a vizsgabizottság. Közvetlenül a vizsgabizottsággal szemben az éppen vizsgázó ül oly módon, hogy a vizsgabizottság valamennyi jelen lévő tagja figyelhesse és értékelhesse őt.

Az elrendezés olyan legyen, hogy a kommunikációs szakaszt végző vizsgázók ne zavarják a felkészülőket.

A felkészülésre szolgáló teremrészben a felkészülők felügyeletét a vizsgabizottság látja el.

A számítógép-használattal járó szóbeli feladatok esetében az írásbeli vizsgatevékenységekre érvényes feltételeket kell biztosítani.

• **Gyakorlati vizsgatevékenység helyszíne és feltételei**

- A SZVK –ban meghatározott eszközöknek az adott gyakorlathoz előírt valamint a valós munkatevékenységhez szükséges eszközök és feltételek rendelkezésre állása. A feladat végrehajtásához megfelelő mennyiségű és minőségű szerszám, gép, eszköz és anyag kell, hogy rendelkezésre álljon a kijelölt műhelyben.
- Munkavédelemi, tűzvédelemi, és egészségvédelemi követelményeknek megfelelés biztosítása. Az ezekhez szükséges bejárásokról a jegyzőkönyvek és bizonyítványok stb megléte nélkülözhetetlen.
- Amennyiben balesetveszély, egészségi ártalom, technológiai vagy más rendkívüli ok indokolja, a vizsgabizottság a vizsgafeladatokat megváltoztathatja.
- A vizsgáztatandó létszámnak is feleljen meg a helyszínen, amelynél alkalmazható a csoportbontás is mert az a cél, hogy biztosítson elegendő férőhelyet a vizsgázók számára.
- Kiszolgáló helységek vizsgálata is szükséges pl várakozó helységek folyosók, mosdók stb A fizikai munkával járó vizsgafeladatok esetében a szakmai szokásoknak megfelelően biztosítani kell a tisztálkodási, átöltözési feltételeket és a feladatok között az ehhez szükséges időtartamot

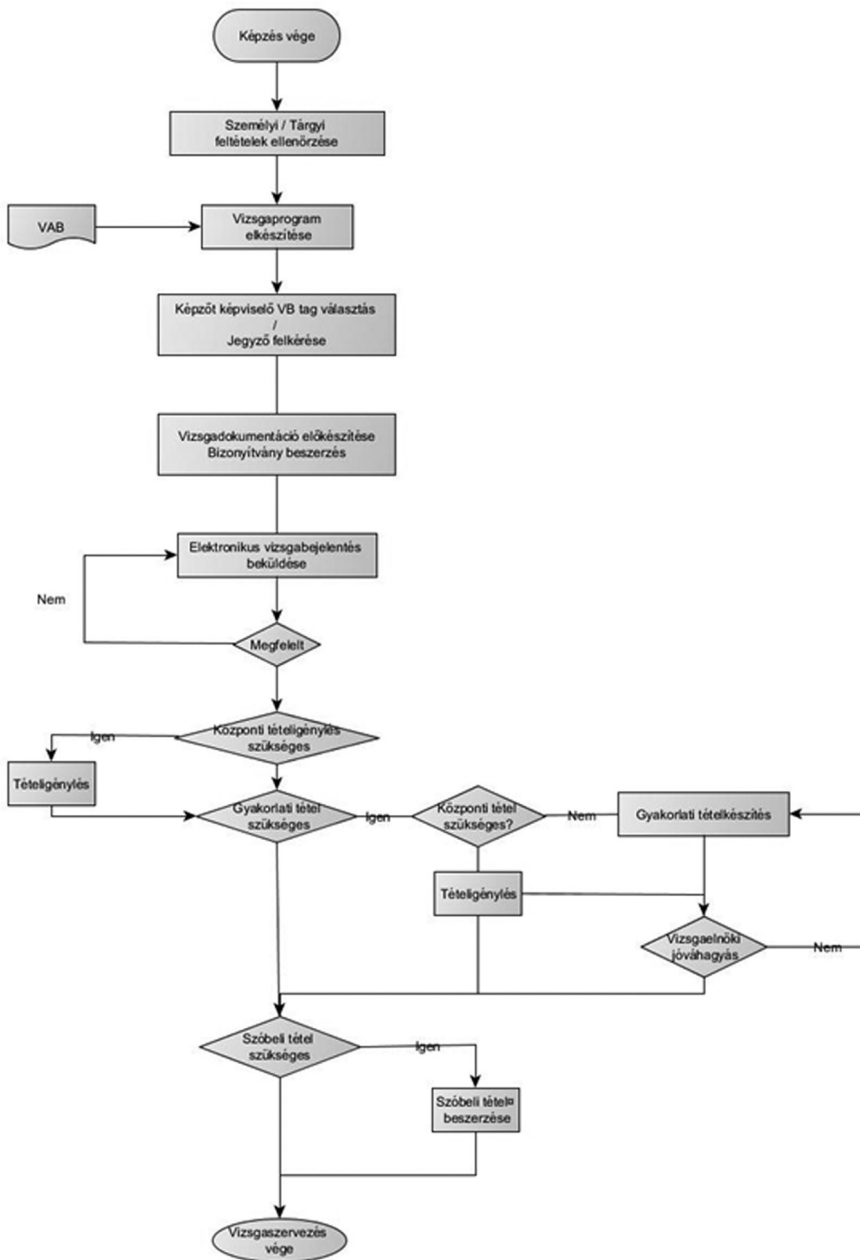
A vizsgára kijelölt helyszínek az épületek, a telephelyek, belül a vizsga termek, olyan környezetűek legyenek, hogy zavaró körülmények pl zaj, nagy meleg, rossz világítás ne nehezítsék a vizsga lebonyolítását.

Amennyiben a gyakorlati vizsga helyével kapcsolatban tanulószerveződés, vagy megállapodás miatt valamely gazdálkodó szervezet is érintett, akkor egyeztetés szükséges amelyet az erről szóló megállapodásban rögzítenek.

Gyakorlati vizsgatevékenység nem szervezhető olyan helyszínen, melyet a vizsgabizottság tagjai arra alkalmatlannak minősítenek.

A gyakorlati vizsgatevékenység csak akkor kezdhető meg, ha a vizsgabizottság elnöke meggyőződött a feltételek meglétéről.

11.4.A vizsga előkészítésének folyamatábrája (Madarász Erik)

29. ábra A vizsgaelőkészítés folyamata

12.A SZAKMAI VIZSGA LEBONYOLÍTÁSA

12.1. Vizsgacsoport kialakítása

(Szabados Lívía)

A vizsgaszervező a vizsgacsoportokat a 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet részsakképesítésenként, szakképesítésenként vagy szakképesítés-ráépülésenként alakítja ki. Az iskolai rendszerű és az iskolarendszeren kívüli szakképzésben kialakított vizsgacsoport létszáma nem haladhatja meg a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. mellékletében meghatározott 34 főt a szakközépiskolai maximális osztálylétszámot (8§(1)).

Az összevont vizsga szervezésének új lehetősége a komplex vizsga rendszerének hatékonyabb működéséhez járul hozzá. Rendeleti szabályozás szintjén nyílt mód az alacsonyabb létszámú vizsgák lebonyolításának elkerülésére, amely a vizsgaszervezők, vizsgáztatók és a vizsgabizottság tagjait delegálók számára is ésszerű, költségkímélő, emberi erőforrás kihasználtságot, és adminisztratív terheket csökkentő megoldást nyújthat.

A vizsgaszervező a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározottak szerinti kapcsolódó szakképesítések (azaz szakképesítés, részsakképesítése, illetve ráépülése), vagy az OKJ szerint azonos szakközépiskolai ágazatba sorolt szakképesítések tekintetében alakíthat ki vizsgacsoportokat. Az OKJ struktúrájának új eleme a szakközépiskolai ágazatok meghatározása, az egyes szakképesítések ágazati besorolása az OKJ 4. oszlopában található meg.

A 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól 8. §. (3) értelmében **összevont vizsga esetén:**

- a vizsgázók együttes létszáma nem haladhatja meg a 25 főt,
- maximálisan 3 vizsgacsoport kerülhet összevonásra és
- az összevonásban érintett szakképesítések nem szerepelhetnek a szakképesítésért felelős miniszter által közleményben és a honlapján is közzétett, nem összevonható szakképesítés párok között.

Az ily módon megszervezett vizsgák időpontja és helyszíne azonos, azonban a vizsgatevékenységek végrehajtását, a vizsgadokumentumok vezetését elkülönülten, vizsgacsoportonként kell végezni. Az összevont vizsga szervezését a vizsgabejelentésben is meg kell jelölni, ezáltal ennek tényéről a kijelölt vizsgabizottság már előzetesen értesülhet.

A vizsgabizottság díjazását tekintve az összevont vizsgát az alapidíj meghatározása szempontjából egyetlen vizsgának kell tekinteni, a változó díjat pedig a vizsgáztatott szakképesítésnek megfelelő kategória szerint kell megállapítani.

12.2. Vizsgatevékenységek

(Mihálka Gáborné)

Az írásbeli, az interaktív és a központi gyakorlati vizsgatevékenység (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 23. §, 25.§, 26.§)

- Az írásbeli az interaktív és a központi gyakorlati vizsgatevékenységhez a szakképesítésért felelős miniszter központi tételeket és speciális tájékoztatót ad ki továbbá nyomtatott formában vagy elektronikus úton juttatja el a vizsgaszervezőnek.
- A vizsgaszervező a tételeket az azon feltüntetett időpontig köteles oly módon őrizni, hogy illetéktelen személy ne férhessen hozzá.
- Az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgatevékenység vizsgafeladataihoz előzetesen, de legkésőbb a feladatlapok megküldésével egyidejűleg tájékoztatót kell kiadni, amely alapján a vizsgaszervező a vizsgafeladathoz szükséges speciális feltételeket, segédeszközöket, biztosítani tudja.
- A zárt csomagolásban megküldött vizsgatételek kibontása a csomagon, vagy a kísérőlevélen megjelölt időpontban a felügyelő és a kijelölt vizsgabizottsági tag előtt történik, oly módon, hogy a csomag sértetlenségét aláírásukkal igazolják.
- Az írásbeli, az interaktív vizsgatevékenység ideje alatt a vizsgatermekben és a folyosókon állandó felügyeletről kell gondoskodni. Teremfelügyelő nem lehet az, aki az adott vizsgatevékenység oktatására jogosító végzettséggel rendelkezik.
- A felügyelő ülésrendet készít és tájékoztatja a vizsgázókat a vizsga szabályairól, az alkalmazható segédeszközökről, továbbá a vizsgán elkövetett szabálytalanságok következményeiről.
- A vizsgafeladat kidolgozására előírt időtartamba nem számít bele a feladat ismertetésének időtartama, valamint a vizsgázónak fel nem róható okból kieső idő.
- A vizsgázó számára a tétel kidolgozásához vizsgaszervező vagy a képző intézmény bélyegzőjével ellátott lapokat kell biztosítani, amelyen kitölti a szükséges adatokat. Ha több lapot használ fel, valamennyi lapon fel kell tüntetni a nevét és a lapok sorszámát.
- Amennyiben az írásbeli, az interaktív vizsgatevékenység alatt a vizsgázónak el kell hagynia a vizsgatermet, engedélyt kér a felügyelőtől és átadja a dolgozatát, aki a távozás és visszaérkezés idejét rávezeti a dolgozatra, és beírja az ülésrendbe. Ez az idő beszámít a rendelkezésre álló időtartamba.
- A vizsgázó segítséget nem kérhet és nem is kaphat.
- Ha a felügyelő szabálytalanságot észlel, elveszi a vizsgázó dolgozatát, ráírja az elvétel időpontját, a szabálytalanság jellegét, és aláírja. Ezt követően a vizsgabizottság jelen lévő tagjának értesítése mellett visszaadja az elvett dolgozatot és engedélyezi a vizsgázónak a feladat folytatását.

- A vizsgatevékenység befejezését követően a vizsgabizottság haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanságot és dönt arról, hogy a vizsgázó folytathatja-e tovább a szakmai vizsgát. A szabálytalansággal kapcsolatban külön jegyzőkönyvet kell felvenni, mely tartalmaz minden olyan adatot és eseményt, amely a szabálytalansággal kapcsolatos, és magában foglalja a bebizonyított szabálytalanság következményeit is. A jegyzőkönyvet a szabálytalanságot észlelő felügyelőnek, a vizsgabizottság tagjának, a vizsgaelnöknek és a vizsgázónak is alá kell írnia. A vizsgázó észrevételt tehet és ezt a jegyzőkönyvben is rögzíteni kell.
- Ha a szabálytalanság az interaktív vizsgatevékenységnél történik, a vizsgázóval elektronikusan rögzítetteti az addig elvégzett tevékenység eredményét (mentés) , majd a vizsgázó nyomtassa ki az addig elvégzett munkáját, erre kell ráírni a szabálytalanság idejét (óra, perc), tényét, körülményeit és a jelenlévő felügyelő és vizsgabizottsági tag aláírja. Ezután a vizsgázó folytathatja a feladatot.
- Amikor a vizsgázó befejezte a vizsgatétel kidolgozását átadja azt a felügyelőnek, aki az átvétel időpontját ráírja és kézjeggyével ellátja. A vizsgázó által üresen hagyott helyeket és oldalakat - lehetőség szerint - piros színű tollal, áthúzással kell érvényteleníteni. Az interaktív feladatok utólag nem módosítható elektronikus adathordozón adja le a vizsgázó
- Számítógépen végzett vizsgatevékenységnél a technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős személy a vizsga biztonságos lebonyolításának érdekében a vizsgaszervező írásos engedélyével jelen lehet.

A gyakorlati vizsgatevékenység (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 27. §, 28.§, 29.§, 30.§)

- A vizsga megkezdése előtt a gyakorlati vizsgatevékenység feladatait a vizsgaelnök a vizsgabizottsági tagok véleménye alapján hagyja jóvá és ellenőrzi a szükséges személyi és tárgyi feltételeket.
- A gyakorlati vizsga megkezdése előtt a vizsgázót tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgatevékenység rendjéről és a munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról. Erről jegyzőkönyvet kell felvenni és a vizsgázókkal aláíratni.
- A vizsgafeladatok megkezdése után a vizsgázók további útmutatást nem kaphatnak, csak akkor, ha baleset és jelentős károkozás veszélye áll fenn.
- A vizsgázó választja ki feladatát a vizsgabizottság által jóváhagyott gyakorlati feladatsorból. A feladatban meghatározott segédanyag használata megengedett.
- A gyakorlati vizsgafeladatok elvégzését csak akkor lehet megkezdeni, ha az ehhez szükséges személyi, tárgyi feltételek adottak és ezt a bizottság ellenőrizte.

- A gyakorlati vizsga zavartalan lebonyolításához vizsgacsoportonként legalább egy, a gyakorlati képzés folytatásához szükséges végzettséggel rendelkező szakmai felügyelő tanár részvételét biztosítani kell. Ő a vizsgáztatásban, a feladat értékelésében nem vesz részt azonban felügyeli a vizsgázók balesetmentes munkavégzését.
- A szakmai és vizsgakövetelmény határozza meg a gyakorlati vizsgafeladat végrehajtásához az időtartamot, a részfeladatok végrehajtási idejét a vizsgafeladat leírása tartalmazhatja. Nem számít bele a feladat végrehajtásának időtartamába a vizsgázónak fel nem róható okból kieső idő.
- Balesetveszély, vagy egyéb egészségi ártalom, rendkívüli ok azt indokolja, a vizsgabizottság jelenlévő tagja - a vizsgaelnökkal történt egyeztetés után - a vizsgafeladatokat megváltoztathatja. Ezt jegyzőkönyvben rögzíteni kell.
- Amikor a vizsgázó a munkát befejezte, azt közli a vizsgabizottság egyik tagjával, aki az elkészült gyakorlati vizsgamunkát átveszi és rögzíti az időpontot is.
- A szakmai és vizsgakövetelmény előírhat, a vizsgát megelőzően külön gyakorlati vizsgamunkát, vizsgaremeket, vizsgaművet, amelyről záródolgozatot kell készíteni. A vizsgamunkát a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott szempontok szerint érdemjeggyel kell értékelni és azonosítására alkalmas dokumentációt (pl. fénykép, részletes leírás stb).
- Amennyiben a vizsgamunka a vizsgára bocsátás feltétele, a képző értékeli a szakmai és vizsgakövetelményekben leírtak szerint, amit a vizsga előtt öt nappal a vizsgabizottság részére át kell adni.
- Előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység teljesíthető akkor, amikor a vizsgafeladat megoldására nincs lehetőség az adott vizsgaidőszakban (pl. májusi, júniusi vizsgaidőszakban nem lehet szünet, kukorica betakarítás, stb), ezért a gyakorlati vizsgafeladatot ebben az esetben a képzés során, kell teljesíteni
- A szakmai és vizsgakövetelményben meghatározottak szerint és legalább harminc nappal előtte be kell jelenteni a lebonyolítás szándékát, időpontját, helyszínét és a létszámot az NMH-SZFI elektronikus felületén. Az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység értékelését osztályozó íven kell vezetni, teljesítéséről a képzőnek igazolást kell kiadni, amit csatolni kell a vizsga irataihoz. Az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység a képző intézmény által kijelölt, az oktatásban részt vett oktató és az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által delegált képviselő jelenlétében történik, a folyamatról jegyzőkönyv készül.
- A delegált képviselő ellenőrzi a vizsgatevékenység megkezdésének feltételeit, engedélyezi megkezdését, továbbá értékeli a vizsgázó teljesítményét.

A szóbeli vizsgatevékenység (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 31.§, 32. §)

- A szóbeli vizsgatevékenység központi szóbeli tételsorait a szakképesítésért felelős miniszter adja ki. Valamennyi vizsgaszervezőnek rendelkeznie kell a jogosultságának megfelelően szakképesítésenként egy példány hitelesített szóbeli tételsorral, melyet a szakképesítésért felelős minisztérium, vagy a háttérintézménye honlapjáról letölthető. Ennek sokszorosított változatát biztosítja a vizsgára.
- A vizsgázó a szóbeli vizsgatevékenysége során a központilag meghatározott tételsorból, a vizsgázó által véletlenszerűen kiválasztott tétel alapján ad számot felkészültségéről. A vizsgázó által kihúzott feladat sorszámát rögzíteni kell az osztályozó íven.
- A vizsgázó a szóbeli feladatra felkészül és a tétel alapján lehetséges, a vizsgaszervező által biztosított segédanyagokat használja. A vizsgafelelet vázlata a vizsgaszervező bélyegzőjével ellátott papíron készül.
- A vizsgázó önállóan felel vagy megbeszélést folytat. Az önálló ismertetés csak akkor szakítható meg, ha a vizsgázó téved, vagy elakad.
- „ **32. § (3)** A vizsgázó a vizsgafeladat jellegének megfelelően önállóan felel vagy szakmai megbeszélést folytat. Az önálló ismertetés csak akkor szakítható meg, ha a vizsgázó nyilvánvalóan és súlyosan téved, vagy a kifejtésben elakad.”
- Ennek értelmében a vizsgabizottság jelenlévő tagjainak nincs lehetőségük folyamatosan kérdezni a vizsgázót, meg kell várni, amíg ő önállóan számot ad a feladattal kapcsolatos ismereteiről, tudásáról.
- Sajátos nevelési igényű vizsgázó esetén a szóbeli vizsgatevékenységet helyettesíteni lehet írásbeli vagy központi gyakorlati vizsgatevékenységgel. Ilyen esetben a vizsgázó a kihúzott szóbeli tétel alapján írásban kidolgozza az arra adandó választ.

12.3. A vizsgabizottság és az elnök tevékenysége

(Cséfalvay Ágnes)

A 2011. évi CLXXXVII. törvény 14. § (1) értelmében:”Az OKJ-ban meghatározott szakképesítés megszerzésére a komplex szakmai vizsgát a szakmai és vizsgakövetelmény alapján és a szakmai vizsgaszabályzat rendelkezései szerint kell megtartani. A komplex szakmai vizsgát szakmai vizsgabizottság előtt kell letenni.” A szakmai vizsgabizottság független szakmai testület, amely négy tagból áll. A szakmai vizsgabizottság munkájában az elnök mellett három tag vesz részt, akik közül legalább egy tag szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkezik, egy tag pedig a képzésben részt vett oktató, akit a képzést folytató intézmény javasolt.

A vizsgaszervező a vizsga megkezdése előtt legalább hét nappal tájékoztatja a vizsgabizottság elnökét és tagjait, a vizsga szervezésében közreműködő gazdálkodó szervezetet

a vizsgatevékenységek jellegéről, időpontjáról, helyszínéről, és jóváhagyatja a javasolt gyakorlati feladatlapokat.

A vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai együttesen és az általuk külön felügyelt vizsgafolyamatoknál önállóan is felelősek a vizsga szabályos és zavartalan lefolytatásáért.

A vizsgabizottság döntéseit határozat formájában a bizottsági értekezleteken hozza, melyeket időrendben a vizsgajegyzőkönyvbe rögzít.

Az első vizsgatevékenység megkezdése előtt a vizsgabizottság határoz a felmentésekről, a lebonyolítási rend elfogadásáról. Az utolsó vizsgát követően értékeli a vizsgázók teljesítményét és a vizsga szabályszerűségét. Rendkívüli vizsgabizottsági értekezletet kell tartani, amennyiben bármely körülmény megzavarja a vizsga folyamatát, vagy a vizsgázó szabálytalanságot követ el.

A döntések meghozatalában csak a teljes vizsgabizottság határozatképes. A bizottság határozatait nyílt szavazással hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata a döntő. A vizsgabizottság elnöke és/vagy tagja a döntéssel, elmaradt intézkedéssel kapcsolatos különvéleményét feltünteti a vizsgajegyzőkönyvbe.

A négytagú vizsgabizottság tevékenysége, feladatai:

- A vizsga megkezdését megelőzően vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai tájékozódnak a képzés speciális tartalmáról, körülményeiről, különös tekintettel az egyes vizsgarészekhez szükséges eszközökre.
- A vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai ellenőrzik a vizsga előkészítését, a személyi, tárgyi, szakmai feltételeket, valamint a biztonságos vizsgakörülményeket, különös tekintettel a gyakorlati vizsgáztatásra kijelölt helyszínrre.
- Ellenőrzik a jogszabályban előírt dokumentumok meglétét, formai és tartalmi megfelelőségét.
- Szükség esetén jóváhagyják a javasolt gyakorlati feladatokat.
- A vizsgaelnöknek és a vizsgabizottság tagjainak a gyakorlati feladatlapok felhasználásáig és a vizsgaeredmények kihirdetéséig titoktartási kötelezettsége van.
- Ellenőrzik a vizsga megkezdésére való jogosultság meglétét a vizsgázó jelentkezési iratai alapján. Felnőttképzés esetén a modulzáró vizsgák meglétének igazolását is.
- A vizsgaelnök a vizsga megkezdését megelőzően a vizsgabizottság tagjainak egyetértésével jóváhagyja a lebonyolítási rendre vonatkozó javaslatot és dönt a felmentések ügyében.
- Külön figyelemmel kíséri a sajátos nevelési igényű vizsgázókat (vizsgaszabályzat 7.§).
- Az írásbeli, az interaktív és a központi gyakorlati vizsgatevékenységeknél a lebonyolítási rendjében rögzítettek szerint a vizsgabizottság legalább egy (nem a képző intézményt képviselő) tagjának jelen kell lenni.

- A nem központi gyakorlati és a szóbeli vizsgatevékenységeknél a teljes vizsgabizottságnak részt kell vennie.
- Párhuzamos vizsgáztatás esetén a vizsgázó helyek mindegyikén a vizsgabizottság legalább két-két tagja van jelen.
- A vizsgabizottságnak a vizsgázó személyazonosságát valamennyi vizsgatevékenység megkezdésekor ellenőrizni kell.
- A vizsgabizottság minden tagja a lebonyolítási rendben rögzítetteknek megfelelően részt vesz a vizsgáztatásban, az elkészült gyakorlati vizsgamunkák értékelésében, az egyes vizsgatevékenységek részeredményeinek kialakításában és a vizsgaeredmény véglegesítésében. A vizsgabizottságnak a képző intézményt képviselő tagja elsősorban a szóbeli vizsgatevékenységnél kapcsolódik be a vizsgáztatásba.
- A vizsga jegyzőkönyvét és valamennyi mellékletét a vizsgabizottság valamennyi tagja és a vizsgaszervező képviselője külön-külön aláírja.
- A vizsgabizottság tagjainak aktívan kell részt venni a vizsgáztatásban, nincs külön kérdező tanár. Ez nagyobb felelősséget jelent a vizsgabizottság számára. Az új feladatkör felelősségteljes ellátása érdekében írja elő a vizsgaszabályzat a vizsgabizottság számára a vizsga megkezdését megelőző kötelező tájékoztatót.

A vizsgabizottság munkáját a vizsgaelnök irányítja, akinek elsődleges feladata és felelőssége a vizsga jogszerű és szakszerű megtartásának, zavartalan lebonyolításának biztosítása. A vizsgaelnök a vizsgabizottság határozata alapján felfüggesztheti a vizsgát vagy az érintett vizsgatevékenység végrehajtását, ha a vizsga lebonyolításának jogszerű feltételei nem biztosítottak. A felfüggesztés tényét és indokát a vizsgajegyzőkönyvben rögzíteni kell. Ha a jogszerű állapot nem állítható helyre oly módon, hogy a vizsga folytatására még az adott napon sor kerülhessen, a vizsgaelnök tájékoztatja megbízóját a vizsga felfüggesztéséről.

A vizsgaelnök feladatai:

- ellenőrzi a vizsga előkészítést, dokumentumait (jelentkezési lap, iskolai előképzettség, modulzáró igazolás, felmentési kérelem, törzslap kivonat; vizsgaengedély, eü. igazolások, közreműködők végzettsége, megbízó levelek, képzési program megléte, szóbeli vizsgakérdések hitelessége),
- vezeti a vizsgát és a vizsgabizottság értekezleteit, jóváhagyja a vizsgajegyzőkönyvet,
- tájékoztatja a vizsgázókat a vizsgafeladatok előtt az őket érintő döntésekről, tudnivalókról,
- összehívja a vizsgabizottsági értekezleteket,
- gondoskodik az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati dolgozatok és az elkészült gyakorlati vizsgamunkák értékeléséről, az eredmények dokumentálásáról,

- gondoskodik a vizsga iratainak szabályszerű kiállításáról és hitelesítéséről, felügyeli a vizsga jegyzőjének munkáját,
- a vizsga utolsó vizsgafeladatát követően értékeli a vizsgát és lezárja azt aláírja a vizsgabizonyítványokat és az elektronikus rendszerből kinyomtatott törzslapot.
- Amennyiben a vizsgaelnök a vizsgabizottság eljárásával vagy határozatával nem ért egyet, óvást nyújthat be, és a határozat végrehajtását felfüggesztheti. Az óvást megküldi az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek, amely köteles azt három napon belül kivizsgálni. Az óvás elbírálásáig a bizonyítványt nem lehet kiadni.

12.4. A vizsgázó teljesítményének értékelése (Mihálka Gáborné)

Értékelés a komplex szakmai vizsgán

- A szakmai vizsga komplex jellegű lebonyolítása a vizsgaeredmények megállapításának számottevő egyszerűsítését tette lehetővé. Ez egyrészt köszönhető a vizsgafeladatok – szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott – száma csökkenésének, másrészt az új vizsgaszabályzat is segíti az egyszerűbb értékelést azzal, hogy már nem írja elő az egyes vizsgafeladatok százalékos értékelését, továbbá – a közbenső moduleredmények elmaradásából fakadóan – a vizsga végeredményének meghatározása is lényegesen egyszerűbbé, egylépcsősé vált. A vizsgázó teljesítményének mérése a teljes produktumán keresztül történik a lebonyolítási rendben leírt időrendje szerint. A módosult értékelési rend szerint a szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott egyes vizsgafeladatok értékelése külön-külön – szintén 1-től 5-ig terjedő – érdemjeggyel történik. Ezen részeredmények – a szintén a szakmai és vizsgakövetelményekben megtalálható (feladat) súlyaránynak megfelelő – súlyozott átlagolásával kerül az összesített osztályzat kialakításra. Az osztályzat megállapításakor a kerekítés általános szabályai szerint kell eljárni. A vizsgázó az egyes vizsgafeladatokban elért teljesítménye alapján egyetlen összesített osztályzatot kap.
- Az osztályzatok a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2) és elégtelen (1). A vizsga végeredménye pedig változatlanul egyetlen, 1-től 5-ig terjedő összesített osztályzattal kerül megállapításra, azonban e végeredményt %-os formában már nem kell (de nem is lehetne) megadni (33-34. §-ok).
- Az értékelés rendszerének vizsgázó számára pozitív és lényeges változása továbbá az, hogy a komplex szakmai vizsga megjelenésével – köszönhetően a kevesebb és összetettebb önálló vizsgafeladatnak – általános szabályként bevezethetővé vált, hogy a javítóvizsgán csak a sikertelenre értékelt vizsgafeladatot kell megismételni kivéve, ha a szakmai és vizsgakövetelmény másként rendelkezik (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 38. §).

- Az értékelési tevékenységet – figyelembe véve az érdemi szakértői közreműködés lehetőségének hiányát – kizárólag a vizsgabizottság tagjai végzik az egyetlen, korábban már jelzett írásbeli feladat kivételével, amelyet a vizsgabizottság munkáját segítő szakértő (javító tanár) javít ki. A lényegesen rövidebb időtartamú írásbeli feladatok révén – tekintettel a rövidebb javítási, ellenőrzési időre – a kijavított írásbeli dolgozatokat a korábbi három nap helyett csak kettő nappal az utolsó vizsgafeladat megkezdése előtt kell eljuttatni az elnöknek, amely szintén rövidebbé teszi a vizsgát (új vizsgaszabályzat 35. §). A rövidebb időtartamot jellemzi, hogy az írásbeli vizsgatevékenység hossza csak mintegy 10 szakképesítés esetén éri el a 4-4,5 órát, a többi esetben legfeljebb 3 órás, de az írásbeli feladattal rendelkező szakképesítések több mint fele esetén csak 2 órás vagy annál kevesebb.

A vizsgázó teljesítményének értékelése (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet

33.§-38. §)

- Az írásbeli, az interaktív vizsgafeladat megoldását a központi javítási-értékelési útmutató alapján kell értékelni. A javítási-értékelési útmutatót tartalmazó borítékot csak az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgafeladatok megoldására rendelkezésre álló idő letelte után lehet felbontani.
- A vizsgabizottság munkáját segítő szakértő a vizsgázó írásbeli és az interaktív dolgozatot a központi javítási-értékelési útmutató alapján javítja ki és értékeli, majd javaslatot tesz az eredményre. Ha a szakértő a javítás során megállapítja, hogy a vizsgázó szabálytalanságot követett el a kidolgozáskor, tájékoztatja a vizsgaelnököt, és írásban jelentést készít. A szakértő csak olyan személy lehet, aki a szakképesítés szakmai elméleti tantárgyak oktatásához jogszabályban előírt szakképesítéssel, vagy szakképzettséggel rendelkezik.
- Az írásbeli, az interaktív vizsgafeladatok megoldására kialakított eredményt a vizsgázó tudomására kell hozni a vizsga lezárása előtt, amelyet a vizsgázó megtekinthet és észrevételeit írásban leadhatja a vizsgaszervezőnek a vizsga utolsó vizsgatevékenységének megkezdése előtt.
- Észrevételt kizárólag az értékelési útmutatóban foglaltaktól eltérő javítás vagy az értékelés számszaki hibája esetében tehet. A vizsgázónak a kijavított és értékelt dolgozatra tett észrevételeit illetően a vizsgabizottság határoz.
- A kijavított és értékelt írásbeli, interaktív központi dolgozatot, a javítási-értékelési útmutatókat a vizsga utolsó vizsgafeladatának megkezdése előtt legalább két nappal meg kell küldeni a vizsgaelnöknek.
- A vizsgaelnök kezdeményezheti a javasolt értékelés megváltoztatását, ha a dolgozatban téves javítást, vagy ki nem javított hibát talált.

- A vizsgaszervező által kidolgozott gyakorlati vizsgafeladatokat a vizsgabizottság által jóváhagyott útmutató alapján értékeli a vizsgabizottság tagjai együttesen, vagy külön-külön.
- A vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai a szóbeli vizsgatevékenység során a vizsgázó feleletét együttesen vagy külön-külön értékeli. A szóbeli tételek „tanári példány” kulcsfogalmai segítséget nyújtanak ebben.
- A vizsgázó a szóbeli vizsgatevékenység során egy alkalommal póttételt húzhat, ebben az esetben a vizsgázó eredményét a két feleletnek a kerekítés szabályai szerinti átlaga adja.

Javítóvizsga esetén, amennyiben a vizsgázó a póttétel alapján nyújtott szóbeli teljesítménye elégtelen és a szakképesítésnek van részsakképesítése, akkor a részsakképesítés szóbeli tételsorából további egy póttételt húzhat, mert már csak részsakképesítés megszerzésére van lehetőség.

A vizsga eredményét az elnök hirdeti ki a vizsgabizottság tagjainak jelenlétében.

Az egyes vizsgafeladatok eredményei az elektronikus rendszerben vagy a vizsgaszervező által készített osztályozóíven vezethetők.

A teljes vizsgacsoportra vonatkozó vizsgaösszesítő ívet az állami szakképzési és felnőttképzési szerv elektronikus felületén kell vezetni, amelyen az érdemjegy mellett fel kell tüntetni a kihúzott tételszámot is.

Sikeres a szakmai vizsga, ha a vizsgázó a szakmai és vizsgakövetelményben előírt vizsgatevékenységeket legalább elégséges szinten teljesítette, vagy - amennyiben az SZVK másképp rendelkezik – az SZVK-ban előírt módon teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a vizsgabizottság bármely vizsgafeladat eredményét elégtelenre értékeli. Sikertelen vizsga esetén, csak az elégtelenre értékelt vizsgafeladatot kell megismételni, ha a szakmai és vizsgakövetelmény másként nem rendelkezik.

A szakképesítés megszerzéséhez javító- és a pótlóvizsga (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 39. §, 40.§).

- A vizsgázónak javítóvizsgát kell tennie akkor, amikor
  - sikertelen vizsgát tett,
  - a vizsgán igazolható ok nélkül nem jelent meg,
  - szabálytalanság miatt a vizsga folytatásától a vizsgabizottság eltiltotta.
- A vizsgázó pótlóvizsgát tehet amennyiben a vizsgát neki fel nem róható okból nem kezdte meg, vagy megkezdte, de befejezni nem tudta, iskolai rendszerű szakképzést követő vizsga esetén a pótlóvizsgát még ugyanabban a vizsgaidőszakban is leteheti.

- A javítóvizsga és a pótlóvizsga a szakmai és vizsgakövetelmény megváltozásáig, de legalább a vizsgát követő egy évig a képzés megkezdésekor hatályos szakmai és vizsgakövetelmény szerint tehető le.

12.5. A szakmai vizsga iratainak kitöltése

(Mihálka Gáborné)

A vizsga utolsó vizsgatevékenységét követő értekezleten lezárt, és a vizsgaelnök, a vizsgabizottság tagjai és a vizsga jegyzője által aláírt vizsgajegyzőkönyvhöz csatolni kell az összesített osztályozóívet, továbbá a felmentési kérelemhez benyújtott okiratok másolatát (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 20. § (2)).

A vizsgázó értékelését osztályozó íven kell vezetni, továbbá az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység menetét, jogszabályi megfelelését és az esetleges rendkívüli eseményeket jegyzőkönyvben kell rögzíteni, amelyet a jelenlévő oktató, az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által delegált képviselő és egy vizsgázó aláírásával hitelesít. Az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység dokumentálását a képző intézmény által kijelölt oktató végzi. Az előrehozott gyakorlati vizsgatevékenység dokumentumait a képző intézmény őrzi és a vizsgát tizenöt nappal megelőzően átadja a vizsgaszervezőnek

(315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 30. § (6))

A vizsgázó a szóbeli feladatát csak a tétel kiválasztása után és a tétel sorszámának az osztályozóíven való rögzítése után ismerheti meg. A felkészülést és a feladat megoldását a tétel alapján, a vizsgaszervező által biztosított segédanyagok használata mellett végzi

(315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 32. § (1))

Az egyes vizsgafeladatok eredményei későbbi összesítés céljából a vizsgaszervező által készített osztályozóíven külön-külön is vezethetők (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 33. § (3))

A vizsga adatainak az törzslap külíven és belíveken (a továbbiakban együtt: törzslap) történő rögzítése elektronikus úton történik. (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 41. § (1))

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv gondoskodik az elektronikus rendszer működtetéséről és egyedi hozzáférési jogosultságot biztosít a vizsgaszervező számára

(315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 41. § (2))

A vizsga megkezdése előtt a vizsga jegyzője az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által biztosított központi elektronikus rendszerben előkészíti a törzslapot. A törzslapra az adatokat eredeti okiratok, igazolások alapján kell bejegyezni.

A vizsgaszervező képviselője által külön aláírt záradékot, amely tanúsítja, hogy a vizsgázó a vizsgára bocsátáshoz szükséges feltételekkel rendelkezik, és az azokat igazoló dokumentumokat a vizsgát megelőzően bemutatta.

Előzetes szakmai gyakorlat teljesítését igazoló dokumentumot szintén bemutatta (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 41. § (3)).

A vizsgaszervező a jelentkezési lap beadásakor a jelentkezési lap záradékának kitöltésével köteles dokumentálni, hogy a vizsgázó a vizsgára bocsátáshoz előírt dokumentumokat bemutatta (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 41. § (2) 6. § (1), 5. § (4) bekezdés *d*) pont *dc*) alpontjában, *e*) és *f*)).

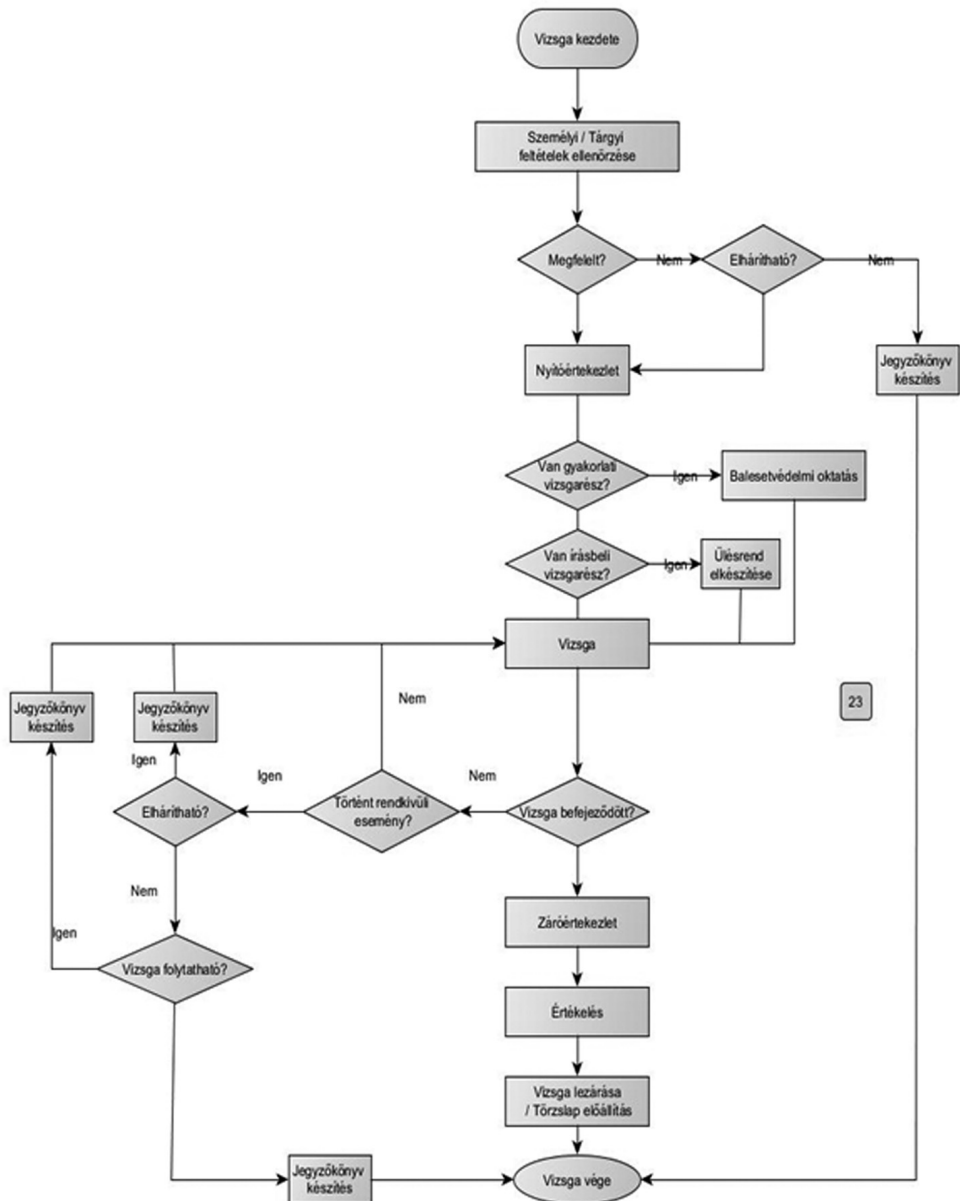
A vizsgatevékenységek lebonyolításának helyszínét, személyi és tárgyi feltételeit, azok biztosításának módját, a feltételek megfelelőségének tényét írásban kell rögzíteni, amelyet a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai aláírásukkal hitelesítenek. Ezt a dokumentumot csatolni kell a vizsga jegyzőkönyvéhez és a vizsgát követő öt évig meg kell őrizni (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 21. § (4))

A vizsgáról egyetlen vizsgajegyzőkönyv készül, amely időrendben tartalmazza a vizsga összes eseményét, a vizsgabizottság értekezleteit és döntéseit. A vizsgajegyzőkönyv mellékletét képezi a lebonyolítási rend, a vizsgaösszesítő ív és a vizsgatevékenységek lebonyolításának helyszínét, személyi és tárgyi feltételeit, azok biztosításának módját, a feltételek megfelelőségének tényét írásban rögzítő dokumentum. A vizsga jegyzőkönyvét és valamennyi mellékletét a vizsgabizottság valamennyi tagja és a vizsgaszervező képviselője külön-külön aláírja. (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 47. § (1))

12.6. A vizsga lebonyolításának folyamatábrája (Madarász Erik)

A szakmai vizsgát minden esetben a lebonyolítási rend alapján kell megvalósítani. Kérdező tanár hiányában a vizsgabizottság vizsgáztat (szóbeli és gyakorlati vizsgafeladat esetén), amely során a vonatkozó jogszabályban (315/2013. (VIII. 28) Kormányrendelet) meghatározottak szerint lehetőség van a párhuzamos vizsgáztatásra.

A vizsgázót vizsgafeladatonként külön-külön értékeli a bizottság 1-5 érdemjegy szerint. A végső osztályzat a vizsgafeladatokra kapott érdemjegyek súlyozott átlaga (minden esetben egyetlen osztályzat). Amennyiben valamelyik vizsgafeladatra kapott érdemjegy elégtelen, nem kaphat bizonyítványt a vizsgázó és a javító vizsgán csak az elégtelenre értékelt feladatot kell megismételni. Javító vizsga esetén lehetősége van a vizsgázónak a résszaképesítés megszerzésére. A vizsgaszervező ugyan nem tagja a vizsgabizottságnak, azonban nagyon fontos feladata, a vizsga jogszerűségének figyelemmel kísérése személyesen, vagy megbízottja útján (jogi kontrollt lát el).

23

30.ábra A vizgalebonyolítás folyamata

13. A KOMPLEX VIZSGA BEFEJEZÉSE

(Mihálka Gáborné)

A vizsga lezárásához kapcsolódó feladatok

Vizsgabizottság feladatai:

- A vizsga befejezését és az összes vizsgaeredmény rögzítését követően a törzslapot a vizsgabizottság elnökének jóváhagyásával „le kell zárni”. A lezárást megelőzően a vizsga jegyzőjének irányításával el kell végezni az adatok és eredmények összeolvasását is. A lezárást követően az elektronikus rendszer megvizsgálja a kitöltés teljességét, jelzi az esetleges hiányosságokat, ütközéseket, illetve megfelelőnek ítélt kitöltés esetén lehetővé teszi a végleges törzslapok (eltűnik a lapokról a „minta” vízjel) kinyomtatását. A törzslapokat két példányban kell kinyomtatni, majd mindkét példányt a vizsgabizottságnak, a jegyzőnek és a vizsgaszervező intézmény vezetőjének alá kell írnia, azaz hitelesítenie.
- A vizsga lezárásaként a vizsgabizottság elnöke kiosztja a törzslapokkal egyezően kitöltött és aláírt bizonyítványokat és a vizsgán részt vevők jelenlétében értékeli, majd lezárja a vizsgát.
- Ezt követően a bizottság véglegezi és lezárja és aláírja a vizsga jegyzőkönyvét. A vizsgajegyzőkönyvön és annak kötelező mellékletein (lebonyolítási rend, vizsgaösszesítő ív, feltételek meglétét rögzítő dokumentum) szerepelnie kell a teljes vizsgabizottság, valamint a vizsgaszervező képviselője aláírásának.
- A vizsgát követően a vizsgabizottság elnökének és tagjainak továbbra is jelentést kell tenniük az elvégzett feladatokról a megbízó (az NMH SZFI) felé. A jelentést az elektronikus felületen keresztül tehetik meg a vizsga befejezését követő egy héten belül. (Ha a jelentést határidőn belül nem teszik meg, akkor a jelentés megtörténtéig nem kaphatnak új megbízást, illetve a késést a rendszer „megjegyzí”). A jelentésnek azonban kötelezően már nem kell tartalmaznia a gyakorlati feladat leírását ((315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 17. §).

Vizsgaszervező feladata:

- A kinyomtatott és aláírt (hitelesített) törzslapok egyik példányát a vizsga befejezését követő 20 napon belül meg kell küldeni az NMH SZFI-nek. Ha az NMH SZFI a beküldött törzslapok hibás kitöltését észleli, akkor felhívja a beküldőt az észlelt hibák harminc napon belüli kijavítására. Ha a vizsgaszervező elmulasztja a beküldési vagy hiba javítási kötelezettségét, akkor az NMH SZFI erről tájékoztatja a vizsgaszervező székhelye szerint illetékes kormányhivatalt, aki intézkedik a jogszabálysértés megszüntetése érdekében. A törzslap vizsgaszervezőnél maradó példánya nem selejtezhető, folyamatos sorszámozással kell ellátni, és a tárgyév végén bekötve kell irattározni. (Szt. 16. § (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 48. §).

- A törzslapkivonat (amelyet sikertelen vizsga esetén változatlanul automatikusan ki kell adni) a továbbiakban szintén a központi elektronikus rendszerből nyomtatható, hitelesítését a vizsgaszervező vezetője aláírásával és a vizsgaszervező körbélyegzőjével végzi (új vizsgaszabályzat 43. §).
- Változatlanul megmaradt az EUROPASS bizonyítvány kiegészítő kiállításának lehetősége, amelyet továbbra is a vizsgaszervező állít ki a vizsgázó számára. Ennek kiadásáért térítési díjat kell fizetni a vizsgaszervező részére. A térítési díj a minimálbér havi összegének öt százaléka, amely 2014-ben 5075 Ft (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 46. §).
- Végezetül a vizsgajegyzőkönyvet és mellékleteit a vizsgaszervező irattárában öt évig meg kell őrizni (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 48. §).
- Új lehetőség, hogy a vizsgaszervező is küldhet jelentést, értékelést az elektronikus felületen a vizsgával, a vizsgabizottság munkájával kapcsolatos tapasztalatairól, javaslatairól (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 17. §).
- A beküldött (vizsgáztatói és vizsgaszervezői) jelentések esetén az NMH SZFI a vizsgabizottság delegálásában közreműködők számára biztosítja a lehetőséget a jelentések tartalmának megismerésére.

13.1. A vizsgázó tájékoztatása, az eredmények kihirdetése és a szakmai bizonyítvány átadása (Mihálka Gáborné)

A szakmai vizsga eredményét a vizsgabizottsági tagok és az iskola/képző/vizsgaszervező képviselőjének jelenlétében a vizsga elnöke hirdeti ki.

Az eredmény kihirdetése nyilvános. Személyre szóló eredmények közlésére csak akkor van lehetőség, ha a tanulók/hallgatók ehhez hozzájárultak.

Minden vizsgázónak átadja a bizonyítványát. A vizsgázók ellenőrizték a saját bizonyítványuk valamennyi adatát, helyesen van-e kitöltve, mert ilyenkor még van lehetőség a cserére. Az elrontott bizonyítványokat a jegyzőkönyvben rögzítve a selejtezést követően meg kell semmisíteni.

Az eredményhirdetés legyen ünnepélyes, tartalmas.

Az elnök röviden értékelje a végzett munkát, ismertesse, hogy a bizottság kiket és miért részesített dicséretben.

Mutassa be az Europass bizonyítvány-kiegészítő nyújtotta lehetőségeket.

A sikertelen vizsgázókat tájékoztatni kell a további lehetőségeikről, mikor, hol tehet javító-pótlóvizsgát.

13.2.Iratok lezárása

(Mihálka Gáborné)

Iratkezelési szabályok

Az elektronikus törzslap egy példányát a vizsgaszervező megküldi az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek.

A kinyomtatott törzslap egy példányát a vizsgaszervező irattárában, egy példányát az állami szakképzési és felnőttképzési szerv irattárában kell elhelyezni.

A törzslap nem selejtezhető, folyamatos sorszámozással kell ellátni, és a tárgyév végén bekötve kell irattározni.

A vizsgajegyzőkönyvet öt évig a vizsgaszervező irattárában meg kell őrizni.

A vizsgával kapcsolatos iratok és küldemények kezelésére, az iratkezelésnek általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Kormányrendelet rendelkezései vonatkoznak.

Bizonyítványmásodlatot állít ki az állami szakképzési és felnőttképzési szerv annak, aki azt az elveszett vagy megsemmisült bizonyítványa helyett kérelmezi.

A másodlaton fel kell tüntetni a bizonyítványmásodlat kiadásának okát, és természetesen valamennyi adatot, majd az állami szakképzési és felnőttképzési szerv vezetőjének kell aláírnia és körbélyegzőjével ellátni. Az elektronikus nyilvántartásban is rögzíteni kell, valamint a vizsgaszervezőnél levő kinyomtatott törzslapra is rá kell vezetni és aláírással és körbélyegzővel hitelesíteni kell.

A hibás bizonyítványt ki kell cserélni és az érintettet állami szakképzési és felnőttké

14. A VIZSGÁN ELŐFORDULÓ SZABÁLYSÉRTÉSEK (Mihálka Gáborné)

A szakmai vizsga során a 315/2013 (VIII:28.) Kormányrendelet minden egyes rendelkezéseit be kell tartani valamennyi résztvevőnek. Ettől eltérni nem lehet, aki ezt mégis megteszi, jogszabálysértés követ el.

14.1. A vizsgázó által okozott szabálysértés és következménye (Mihálka Gáborné)

A vizsgázó segítséget nem kérhet és nem is kaphat, sem személyesen, sem telefonon keresztül (!). Ha ezt mégis megteszi szabálytalanságot követ el.

Ha a felügyelő szabálytalanságot észlel, elveszi a vizsgázó dolgozatát, ráírja az elvétel időpontját, a szabálytalanság jellegét, és aláírja. Ezt követően a vizsgabizottság jelen lévő tagjának értesítése mellett visszaadja az elvett dolgozatot és engedélyezi a vizsgázónak a feladat folytatását.

A vizsgatevékenység befejezését követően a vizsgabizottság haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanságot és dönt arról, hogy a vizsgázó folytathatja-e tovább a szakmai vizsgát. A szabálytalansággal kapcsolatban külön jegyzőkönyvet kell felvenni, mely tartalmaz minden olyan adatot és eseményt, amely a szabálytalansággal kapcsolatos, és magában foglalja a bebizonyított szabálytalanság következményeit is. A jegyzőkönyvet a szabálytalanságot észlelő felügyelőnek, a vizsgabizottság tagjának, a vizsgaelnököknek és a vizsgázónak is alá kell írnia. A vizsgázó észrevételt tehet és ezt a jegyzőkönyvben is rögzíteni kell.

14.2. A vizsgaszervező által okozott szabálysértés és következménye (Mihálka Gáborné)

A szakmai vizsga jogellenesen megszervezésének, vagy a bizonyítvány jogellenes kiadásának következménye: a szakképesítésért felelős miniszter - a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai szerint – megsemmisítheti a szakmai vizsga eredményét és érvénytelenné nyilváníthatja a kiállított szakképesítést igazoló bizonyítványt, ha bebizonyosodik, hogy jogellenesen állították ki.

Az érvénytelenné nyilvánított bizonyítványt be kell vonni, és meg kell semmisíteni. A megsemmisítés tényét a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben közzé kell tenni.

A titoktartás és őrzés szabályainak megszegéséből keletkező jogsértés.

Az írásbeli az interaktív és a központi gyakorlati vizsgatevékenységhez a szakképesítésért felelős miniszter központi tételeket és speciális tájékoztatót ad ki továbbá nyomtatott formában vagy elektronikus úton juttatja el a vizsgaszervezőnek.

A vizsgaszervező a tételeket az azon feltüntetett időpontig köteles oly módon őrizni, hogy illetéktelen személy ne férhessen hozzá.

Az írásbeli az interaktív és a központi gyakorlati feladatsorokhoz tartozó javítási értékelési útmutatót kizárólag a borítékon feltüntetett időpontban szabad felbontani.

Ha a titoktartásra és az őrzésre vonatkozó szabályokat megszegik a vizsgaszervezők a szakképesítésért felelős minisztérium intézkedéséig a vizsgát fel kell függeszteni.

Szakmai ellenőrzés által feltárt jogszabálysértés esetén

A komplex szakmai vizsga során a vizsgatevékenység lefolytatásával kapcsolatos jogszabálysértés történt, akkor az ellenőrzést végző szerv, végzéssel kötelezi a vizsgaszervezőt a jogszabálysértés megszüntetésére, valamint a komplex szakmai vizsgát – a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint – felfüggesztheti, a komplex szakmai vizsga eredményét megsemmisítheti.

Ha a komplex szakmai vizsgát szervező intézmény e kötelezettségének a meghatározott határidő elteltéig nem tesz eleget, a szakképesítésért felelős miniszter a jogszabálysértés megszüntetésére ismételten kötelezi, és egyidejűleg bírságot szab ki. Az eljárást a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai szerint kell végezni. Szt. 17. §

Ha a komplex szakmai vizsgát vizsgaszervezési engedély alapján szervező intézmény

a) a feltárt jogszabálysértést nem szünteti meg,

b) a mulasztott kötelezettségét nem teljesíti,

c) ismételten jogszabálysértést követ el, vagy

d) a már lebonyolított komplex szakmai vizsga eredményének megsemmisítését eredményező jogszabálysértést követ el, a kormányhivatal az intézmény vizsgaszervezési engedélyét visszavonja, és négy évre eltiltja a szakmai vizsgaszervezési tevékenységtől. Erről a jogsértést megállapító határozatban a komplex szakmai vizsgát szervező intézményt tájékoztatni kell. A hivatal a vizsgaszervezési engedélyt visszavonó és a vizsgaszervezési tevékenységtől eltiltó határozat egy példányát megküldi az érintett szakképesítésért felelős miniszternek és az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek. (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 19. § (1)

14.3. A vizsgabizottság által okozott szabálysértés és következménye (Mihálka Gáborné)

Amennyiben a vizsgabizottság nem a jogszabály szerint jár el, a vizsgázónak jogorvoslati lehetősége van. A szakmai vizsgabizottság döntése, intézkedése, vagy intézkedésének elmulasztása ellen a vizsgázó jogszabálysértésre hivatkozva – a közléstől, ennek hiányában a tudomásra jutástól számított öt napon belül – a komplex szakmai vizsga helyszíne szerint illetékes kormányhivatalhoz törvényességi kérelmet nyújthat be. A törvényességi kérelmet a kormányhivatal a beérkezést követő naptól számított öt napon belül bírálja el. A törvényességi kérelemmel és a kérelem tárgyában hozott határozat bírósági felülvizsgálatával kapcsolatban a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályait kell alkalmazni. A benyújtásra meghatározott határidő elmulasztása jogvesztő, igazolásnak helye nincs. Szt. 14. § (7)

A vizsgaelnök is nyújthat be óvást, - ha vélelmezi a szabálysértést - a vizsgabizottság eljárásával szemben. Ha a vizsgaelnök a vizsgabizottság eljárásával vagy határozatával nem ért egyet, óvást nyújthat be, és a határozat végrehajtását felfüggesztheti. Az óvást haladéktalanul meg kell küldeni az NMH-SZFI-nek, aki azt három munkanapon belül köteles elbírálni. Az óvás elbírálásáig a vizsgázó bizonyítványát nem lehet kiállítani.

Ha a vizsgaszervező észleli, hogy a vizsgabizottsága nem a jogszabályok szerint jár el, azt azonnal jeleznie kell a vizsgabizottság elnökének. Fel kell hívnia a vizsgabizottság figyelmét – az elnökön keresztül -a jogszerű működésre, és annak biztosítására.

Amennyiben nem történik meg a jogsértés megszüntetése, haladéktalanul jelezni kell a vizsgabizottság megbízója felé – azaz a NMH-SZFI felé - a jogellenes működést vagy annak előre látható veszélyét.

A vizsgabizottságnak a szakmai vizsga lezárása után jelentési kötelezettsége van. A vizsgabizottság minden tagjának a vizsga befejezését követő egy héten belül az NMH-SZFI elektronikus felületén a vizsgával kapcsolatos észrevételeiről, javaslatairól jelentést kell küldeni. Aki e kötelezettségének nem tesz eleget, a kötelezettség teljesítéséig nem bízható meg újabb szakmai vizsgaelnöki, vizsgabizottsági tagi megbízással.

15. A VIZSGÁZTATÁS MÓDSZERTANA

(Mihálka Gáborné)

A vizsgák lefolytatásának általános keretszabályaiban nem történt változás. A vizsgák továbbra is a vizsgabizottság elnökének irányításával folynak, a döntéseket értekezleteken hozza a vizsgabizottság és a döntéseket határozat formájában, időrendben rögzítik a vizsga jegyzőkönyvében. A vizsga komplex módon történő megszervezése, az egyes vizsgafeladatok szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott végrehajtási időinek jelentős csökkenése biztosította azt, hogy a komplex szakmai vizsgák lebonyolításának időkerete a korábbi 45 napról 30 napra, a vizsgázó maximális vizsganapjainak száma 5 napról 3 napra csökkenjen úgy, hogy a vizsgázónkénti napi vizsgaidő keret (8 óra) és az egyes vizsgatevékenységek végrehajtásának időkeretei (gyakorlat: 7-19 óra, elmélet és központi gyakorlat: 8-18 óra) nem változtak (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 22. §).

Mint ahogy arról már szó volt, a vizsga lebonyolításának szabályai továbbra is lehetővé teszik a gyakorlati vagy a szóbeli vizsgatevékenység párhuzamosan, külön csoportokban történő lebonyolítását. Ehhez kapcsolódóan előírásra került azonban, hogy a vizsgahelyszínek vagy a vizsgáztató helyek mindegyikénél a vizsgabizottság legalább két tagjának kell jelen lennie. Ez tehát azt is jelenti, hogy a vizsgabizottság valamely tagjának távolmaradása esetén a párhuzamos vizsgáztatás nem valósítható meg [315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 13. § (3) bekezdés].

Az Szt. tartalmazza, hogy a szakmai vizsgabizottság munkáját szakértők segíthetik, a bizottság vizsgáztatási szerepe azonban a szakértői tevékenységet háttérbe szorítja. Az új vizsgaszabályzat szerint a szakértők nem vesznek, nem vehetnek részt ténylegesen a vizsgáztatásban, értékelésben (kivéve az írásbeli vizsgafeladatokat, amelyek javítását továbbra is a javító tanár végzi), de – a lebonyolítási rendben meghatározottak szerint – jelen lehetnek a vizsgákon (jellemzően a vizsgák gyakorlati vizsgatevékenységgel járó eseményeinél) és közreműködhetnek a vizsga zavartalan, folyamatos, biztonságos és balesetmentes lebonyolítása érdekében [315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 27. § (5) bekezdés].

További változás, amelyre a vizsgabizottság összeállítására, megbízására vonatkozó információkból már lehetett következtetni, hogy az új összetételű vizsgabizottságnak nem tagja automatikusan a vizsgaszervező képviselője. (A képzést folytató intézmény nem minden esetben azonos a vizsgaszervezővel). Ezért annak érdekében, hogy a vizsgaszervezőnek a szakmai vizsga szabályszerűségéért való felelőssége érvényesülhessen, az új vizsgaszabályzat biztosítja a vizsgaszervező számára, hogy kijelölt (írásban megbízott) külön képviselője útján kontrollálja a vizsga jogszerű lefolytatását és – kizárólag a vizsgabizottság jogellenes működése esetén – beavatkozhatson a jogszerű működés fenntartása érdekében, pl. a

vizsgabizottság figyelmeztetése, felszólítása, a vizsgabizottság megbízójának értesítése formájában. (A képviselő tevékenysége kizárólag a működés figyelemmel kísérése korlátozódik, sem a vizsgáztatásban, sem az értékelésben nem vehet részt, a vizsgabizottságot nem befolyásolhatja.) Ennek alapján a teljes vizsgafolyamat felett megvalósulhat az a kölcsönös kontroll, amely szerint a vizsgaszervező vizsga előtti előkészítő, szervező tevékenységének megfelelőségét, jogszerűségét a vizsgabizottság ellenőrzi, majd a vizsgáztatás során a vizsgabizottság jogszerű működését a vizsgaszervező kontrollálja (315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet 14. §).

15.1. Az írásbeli és az interaktív vizsgatevékenység bonyolítása (Mihálka Gáborné)

Az írásbeli és az interaktív vizsgatevékenységhez a szakképesítésért felelős miniszter központi tételeket és speciális tájékoztatót ad ki. Ezeket a vizsgaszervezők átveszik és felhasználásukig titkosan őrzik. A tételek korlátozott terjesztésű nyomtatványok. A zárt borítékot felbontani csak a címkén található időpontban lehet, hiszen az országban valamennyi bejelentett vizsgánál, minden vizsgahelyszínen ugyanazt a tételsort oldják meg a vizsgázók. Így lehet biztosítani az egységes mérési-értékelési rendszert.

A jelen lévő bizottsági tag és a felügyelő jelenlétében kezdhető meg és folytatható a vizsga. A felügyelő nem lehet az írásbeli/interaktív témájához kapcsolódó szakos tanár.

A vizsga helyszínén úgy kell elhelyezni a vizsgázókat, hogy egymást ne zavarják, és ne akadályozzák a munkában. Ellenőrizni kell a személyazonosságukat. Tájékoztatni kell őket a használható segédeszközökről, valamint a nem megengedett eszközök használatának tilalmáról. Különös tekintettel a korszerű médiaeszközökre (okostelefon, tablet, bluetooth-os fülhallgatók stb.)

Fel kell hívni a vizsgázók figyelmét a szabálytalanságok elkövetésének következményeire.

A tételbontás, vagy interaktív vizsgánál a telepítés előtt két vizsgázóval hitelesítettjük, hogy a lezárt boríték sértetlen.

A vizsgázóknak a feladatlapok első oldalára fel kell írni a nevüket. Ha külön papírlap szükséges a kidolgozásához, azt a vizsgaszervező pecsétjével és aláírásával ellátott papíron tehetik meg. A feladatlap kidolgozása végén valamennyi oldalt szignáljon le a vizsgázó.

A vizsga felügyelője elkészíti az ülésrendet, mely az írásbeli vizsgatevékenységről szóló jegyzőkönyv melléklete. A technikai feltételek biztosítása érdekében egy felelős személy - írásos megbízás - alapján jelen lehet.

A feladat kidolgozásának kezdetekor jól látható helyre fel kell írni a kezdési és befejezési időpontot, tétel kidolgozásához adható időtartamot, amit a szakmai és vizsgakövetelmény tartalmaz.

Ha a feladat kidolgozása közben a vizsgázónak el kell hagyni a termet, a feladatlapján átadja a felügyelőnek, aki ráírja a távozás és a visszaérkezés idejét.

Ha befejeződött az írásbeli feladatok kidolgozása, lejárt a kidolgozási idő, a vizsgázók átadják a feladatlapjukat a felügyelő tanárnak, aki felírja az átvétel időpontját és piros tollal kihúzza az üresen maradt helyeket a dolgozatban. (utólagos kiegészítést lehetetlenné teszi).

15.2. Módszerek a szóbeli vizsgán

(Mihálka Gáborné)

Szóbeli a vizsgatevékenység általában a szokásos tantermi körülmények között zajlik. Az új vizsgaszabályzat megengedi a komplex vizsgáztatásban is a párhuzamos vizsgáztatást. Tehát elképzelhető, hogy egy gyakorlati és egy szóbeli vizsgatevékenység egy időben, párhuzamosan történjen. Mindkét helyszínen két-két bizottsági tag jelenléte szükséges.

De az is lehetséges, hogy a szóban vizsgázókat két külön bizottság hallgatja meg és értékeli.

A szóbeli vizsgatevékenység alapvetően két, időben elkülönülő tevékenységre osztható. A felkészülési szakaszból, és a válaszadási szakaszból tevődik össze.

A terem berendezése ahhoz illeszkedjen, hogy a bizottság két-két tagja előtt fejtik ki ismereteiket a vizsgázók. A felkészüléshez is biztosítva legyen a vizsgázóknak a külön-külön felkészülési hely.

Ha egy teremben párhuzamosan folyik a szóbeli vizsga, a terem mérete és az elrendezés olyan legyen, hogy ne zavarják feleletükkel a másik a vizsgázót, a másik vizsgáztatókat és a felkészülőket sem.

A szóbeli tételeket a szakképesítésért felelős minisztérium adja ki, és a hitelesített tételsor a szakképesítésért felelős minisztérium, vagy a háttérintézménye honlapjáról letölthető. A szóbeli tételek visszavonásig használhatók. Amennyiben valami szakmai kifogás érkezik a szóbeli tételsorral szemben, vagy jogszabályváltozás miatt a tételsor visszavonásra kerül, akkor átdolgozott, vagy teljesen új tételsor kerül kiadásra. Mindig a legutóbbi dátumú tételsor a hatályos.

A vizsgateremben általában egyszerre hat vizsgázó tartózkodhat. A vizsgázók a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott szóbeli feladatsorokból véletlenszerű kiválasztással tételt húznak. A jegyző felírja a feladatok sorszámát, majd elkezdődik a felkészülés szakasza. A szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott idő alatt a vizsgázó, a vizsgaszervező által lepecsételt, aláírt papírra dolgozik a megengedett segédeszközök használatával.

A vizsgázó a szóbeli feleletnél a bizottság legalább két tagja előtt vizsgázik. A képzésben részt vevő oktató bizottsági tag lehetőleg a szóbeli vizsgatevékenységnél a korábbi „kérdőtanár” szerepét töltsse be. Ez nem jelenti azt, hogy más szerepkörben nem

alkalmazható. Amennyiben úgy ítéli meg a képző intézmény vezetője, hogy olyan személyt javasol, aki a gyakorlatnál láthat el vizsgáztatási feladatokat, azt is megteheti. A képzésben részt vett oktató egyenrangú tagja a vizsgabizottságnak, és ilyen minőségében bármilyen vizsgáztatási feladatot vállalhat.

Ez a vizsgázókra is pozitívan hat, hiszen ismerik őt, jelenlétében talán nem izgulnak annyira, mint egy idegen előtt. Az értékelés objektivitását biztosítja, hogy a mindkét vizsgabizottsági tag is értékeli a hallottakat. Az értékelésről a döntést a két jelenlévő bizottsági tag hozza meg. A szóbeli vizsgatevékenységnél a vizsgabizottság értékelését segítik a szóbeli feladatsorban a tanári példány kulcsszavai és a meghatározott fogalmak.

A szóbeli vizsgafeladatoknál előfordul olyan, hogy a kihúzott feladatban egy kifejtendő kérdés van, de olyan is lehet, hogy A, B, C,... kérdésből áll egy feladat. A válaszadási időnél ügyelni kell arra, hogy mindegyik (A, B, C...) kérdésre adandó válasz beleférjen a szakmai és vizsgakövetelmény által biztosított időkeretbe.

Nagyon fontos, hogy a jogszabály nem ad lehetőséget a bizottságnak, hogy a vizsgázót kérdésekkel halmozza el!

A vizsgázó önállóan felel, vagy szakmai beszélgetést folytat a feladat jellegének megfelelően. Az önálló ismertetés csak akkor szakítható meg, ha a vizsgázó nyilvánvalóan és súlyosan téved, vagy a kifejtésben elakad.

15.3. Módszerek a gyakorlati vizsgán (Polgár Zsuzsanna)

Az új Országos Képzési Jegyzék kiadása, az új szakmai és vizsgakövetelmények és a szakképzési kerettantervek megjelenése szükségessé tette a szakmai vizsgáztatás rendszerében bekövetkező változásokat is. A jogszabályi alapok már az új szakképzési törvényben megjelentek, a törvényi rendelkezések végrehajtására került kiadásra a 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet a komplex vizsgáztatás szabályairól. Az Szt. meghatározza, hogy a szakmai vizsgának mit kell mérnie.

9. § (2) A komplex szakmai vizsga a szakmai elméleti és gyakorlati képzés során átadott és megtanult, a szakmai és vizsgakövetelményben előírt szakmai követelményeknek az – iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési kerettanterv szerinti, az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a képzési program szerinti – elsajátítását egységes eljárás keretében méri.⁴ Annak megkülönböztetése, hogy az ismeretek mely tartalmi dokumentum alapján történő átadását méri a vizsga azért volt szükséges, mert az iskolai rendszerű képzésben kötelező alkalmazni a szakképzési kerettanterveket, a felnőttképzésben viszont mindez csak ajánlás. A

⁴ Megállapította: 2012. évi CCXV. Törvény 16. § (1). Hatályos: 2013. I. 1-től

mindkét képzési forma számára kötelező érvényű szakmai és vizsgakövetelmények az oktatási folyamat kimenetét szabályozzák, tartalmazzák az egyes szakképesítések szakmai követelménymoduljainak felsorolását, meghatározzák a vizsgáztatási követelményeket és a szakképesítés oktatásához szükséges eszközök és felszerelések minimumát is.

A komplex szakmai vizsga

Az Szt. a komplex szakmai vizsga fogalmát a következőképpen határozza meg:

2. § 21. komplex szakmai vizsga: az iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanuló és az iskolarendszeren kívüli szakképzésben részt vevő felnőtt szakmai elméleti és gyakorlati tudásának, képességeinek, készségeinek, ismereteinek mérése, amely az OKJ-ban meghatározott szakképesítés megszerzéséhez szükséges, a szakképesítéshez tartozó feladatprofil szerinti tevékenységek ellátásához meghatározott ismertek elsajátítását tanúsító, jogszabályban meghatározott bizonyítvány kiadására irányuló eljárás.

A szakmai vizsga olyan állami vizsga, amely az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképesítés megszerzésére irányul. Célja a munkafeladat elvégzésére való alkalmasság felmérése.

A szakmai és vizsgakövetelményekben külön rész rögzíti a vizsgáztatáshoz kapcsolódó követelményeket: többek között a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételeit, s a komplex szakmai vizsgatevékenységeinek és vizsgafeladatainak felsorolását. Vizsgatevékenységenkénti bontásban tartalmazza a vizsgafeladat megnevezését, ismertetését, időtartamát, értékelési súlyarányát. A szakmai vizsgákon a feladatok jellege szerint írásbeli, szóbeli, interaktív, gyakorlati és központi gyakorlati vizsgatevékenységeket különböztetünk meg.

A gyakorlati vizsgákkal kapcsolatos általános tudnivalók

A gyakorlati vizsga a szakképesítés megszerzése révén végezhető munkatevékenységgel azonos vagy azt pontosan modellező tevékenység. A vizsgatevékenység során a vizsgázó olyan tevékenységet végez, olyan terméket készít, amely a szakképesítésre jellemző. A gyakorlati vizsgatevékenységgel elsősorban olyan kompetenciákat kell számon kérni, amelyek az adott szakképesítéssel betölthető munkakörök tipikus, jellemző tevékenységeihez kapcsolódnak. Mérnie kell azt a gyakorlati tudást, amely a munkaerőpiacra való belépéshez nélkülözhetetlen. A gyakorlati vizsgatevékenység állhat egy vagy több részből. Néhány példa kerül bemutatásra.

A Cukrász komplex szakmai vizsga egy összetett gyakorlati vizsgafeladatot tartalmaz: Cukrászati termékkészítést ír elő a vizsgázó számára. A vizsgafeladat ismertetéséből kiderül, hogy a vizsgázónak a cukrászati termékek elkészítését megelőzően munkatervet kell készítenie, az általa elkészített termékeket tálalnia kell, s a vizsga részét képezi egy kiválasztott termék idegen nyelvű technológiai bemutatása is.

Az Ács komplex szakmai vizsga gyakorlati vizsga viszont három területet ölel fel:

Zsaluzóács feladatok elkészítése

Rendszerzsaluzatok, homlokzati fémállványok szerelése, bontása a kiosztási rajzok és anyagkigyűjtések alapján

Ács feladatok

A gyakorlati vizsga során a vizsgázónak biztosítani kell a szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott vizsgaidőt a feladat megoldására. Pl. a Festő, mázoló, tapétázó szakképesítés gyakorlati vizsgáján a vizsgát megelőzően a felületeket a vizsgázó előkészíti, előkezei. Az erre fordított idő nem része a vizsgaidőnek, a vizsgahelyszín függvényében az előkészítés időtartamát a vizsgabizottság határozza meg, és a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

A gyakorlati vizsgatevékenység lehet helyi és központi gyakorlati. A vizsgaszervező által összeállított helyi gyakorlati feladatot a vizsga elnöke hagyja jóvá. A vizsgabizottság kötelessége a gyakorlati vizsga helyszínéről, a lebonyolításhoz szükséges személyi és tárgyi feltételek megfelelőségéről meggyőződni. A gyakorlati vizsga párhuzamosan is folyhat abban az esetben, ha a lebonyolítási szabályzatban ezt rögzítették, és az egyes helyszíneken jelen van 2-2 vizsgabizottsági tag.

A központi gyakorlati vizsga teljes ideje alatt a vizsga helyszínén és a folyosókon állandó felügyeletről kell gondoskodni. A vizsga elnöke a központi gyakorlati feladat téves javítása vagy nem teljes körű javítása esetén kezdeményezheti a javasolt értékelés megváltoztatását.

A gyakorlati vizsgatevékenység előtt a vizsgázót tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgatevékenység rendjéről és az egyéb tudnivalókról. A gyakorlati vizsgán a vizsgázó véletlenszerűen kiválasztott feladatközlő lapot húz, a vizsgán csak az abban meghatározott segédanyagokat használhatja. A helyi gyakorlati vizsgafeladatokat a vizsgabizottság értékeli. A gyakorlati vizsga ideje alatt vizsgacsoportonként legalább egy szakmai felügyelő tanárt kell biztosítani a vizsgaszervezőnek a balesetmentes munkavégzés, s a felmerülő problémák elhárítása céljából.

A gyakorlati vizsgatevékenység 7 és 19 óra között tartható.

A vizsgaidőszakban nem mérhető és értékelhető kompetenciák számonkérésére előrehozott gyakorlati vizsgatevékenységet kell a képző intézménynek szerveznie abban az esetben, ha ezt a szakmai és vizsgakövetelmények lehetővé teszik. A vizsgázó részére ebben az esetben a teljesítésről és az eredményről igazolást kell kiadni.

A gyakorlati vizsga során elkészült vizsgamunkáról olyan dokumentációt kell készíteni, amely alkalmas annak azonosítására. Ez lehet fénykép, videofelvétel, részletes leírás, melyet a vizsgadokumentációhoz csatolni kell.

A képzés során alkalmazott munkaformák és oktatási módszerek

A képzés során alkalmazott módszerek áttekintése azért fontos, mert a vizsgán is hasonló módszerek alkalmazására kerül sor. Az oktatás és képzés megvalósulhat frontális munka, egyéni munka, párban végzett munka és csoportmunka keretében.

A szakképzési kerettantervek ajánlás jelleggel határozzák meg a képzés során alkalmazható sajátos módszereket, tanulói tevékenységformákat. Ezek között megtalálhatók hagyományos oktatásban alkalmazott módszerek és alternatív tanulásszervezési módszerek egyaránt.

Az oktatási módszerek az alábbiak lehetnek: magyarázat, elbeszélés, kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, házi feladat, teszt, vita, szerepjáték, kiselőadás, projekt, kooperatív tanulás, szimuláció, digitális alapú feladatmegoldás, önálló példamegoldás, csoportos példamegoldás, gazdasági események bemutatása, gazdasági szituációk elemzése, szimulált gazdasági események, összefüggő gyakorlati feladat, esettanulmány készítése.

A kerettantervek a felsorolt oktatási módszereket a tanulói tevékenység konkrét szervezeti kereteihez rendeli (egyéni, csoport, osztály). Részletesen meghatározásra kerülnek azok a tanulói tevékenységformák ugyancsak differenciálási módok szerinti bontásban, amelyek a tantárgy elsajátítása során alkalmazhatók. A tanulói tevékenységformák általános csoportjait a következők:

- Információ feldolgozó tevékenységek
- Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok
- Képi információk köréhez tartozó tevékenységek
- Komplex információk köréhez tartozó tevékenységek
- Csoportos munkaformák köréhez tartozó tevékenységek
- Gyakorlati munkavégzés köréhez tartozó tevékenységek
- Üzemeltetési tevékenységek köréhez tartozó tevékenységek
- Vizsgálati tevékenységek köréhez tartozó tevékenységek
- Szolgáltatási tevékenységek köréhez tartozó tevékenységek

A kerettantervek követelménymodulonkénti bontásban meghatározzák, hogy milyen feladatokat kell teljesíteni az egyes tantárgyak és témakörök oktatása során, az ehhez szükséges szakmai ismeretek körét, a szakmai készségeket, a személyes, társas és módszer kompetenciákat. Természetes, hogy a szakmai vizsgákon a számonkérésnek is ezekhez kell igazodni.

A gyakorlati vizsgafeladatokkal szembeni elvárások

- A gyakorlati vizsgatevékenységhez készült feladatlapok kidolgozásáról a vizsgaszervezőnek, ill. a képző intézménynek kell gondoskodnia. Ez alól kivételt a központi gyakorlati feladatlapok összeállítása jelent. A feladatközlő lapoknak egyértelműnek, kellően részletesnek kell lenniük, ugyanakkor komplex tudást kell mérniük.
- Az életszerű munkakörülményekhez, munkavégzéshez kell igazodniuk, vagy legalábbis modellelniük kell a szokásos munkakörülményeket.
- A gyakran előforduló, tipikus munkafeladatokhoz kell igazodniuk.
- Annyi, a feladatprofilban meghatározott konkrét feladatot kell mérnie, amennyit az átlagos képességekkel rendelkező vizsgázó az adott vizsgatevékenységre előírt idő alatt normál erőfeszítéssel meg tud oldani. A feladatok bonyolultságának is ehhez kell igazodni. Az iskolarendszerben és a felnőttképzésben alkalmazott gyakorlati feladatoknak, feladatsoroknak azonos nehézségi fokúnak kell lennie.
- Ügyelni kell a vizsgafeladatok szakszerű, pontos megfogalmazására. Csak ezáltal biztosítható, hogy a felkészült vizsgázó önállóan tudja értelmezni és megoldani azokat.
- A feladatvariációk számának igazodni kell a szakmai és vizsgakövetelményekben felsorolt szakmai kompetenciákhoz, a helyi viszonyokhoz, a technikai felszereltséghez és a vizsgázók számához. Fontos, hogy a vizsgázó a gyakorlati vizsgatevékenység során olyan feladatsorok közül választhasson, amelyek alkalmasak a szakmai gyakorlati tudás mérésére.
- A gyakorlati vizsgákon van igazán lehetőség a gondolkodás, a tudás különböző szintjeinek (az ismeret, mint elemi tudás, a megértés, az alkalmazás, az elemzés, az értékelés és a szintézis) differenciált mérésére.
- A gyakorlati vizsgatevékenység során törekedni kell többféle feladattípus alkalmazására. Például egy feladaton belül kombinálható a számítógépes adagrögzítés vagy tervezés, a konkrét munkadarab elkészítése, s egy előre elkészített dokumentáció ismertetése.
- A vizsgafeladatok készítése előtt a feladatok összeállítójának teljes körűen ismernie kell az adott szakképesítés szakképzési dokumentációit. Meg kell vizsgálni, hogy mely kompetenciák mérhetőek elsősorban a gyakorlatban. A kerettantervek feladatprofiljait minden esetben a gyakorlati feladatokon keresztül kell számonkérni.
- A feladatoknak tartalmazniuk kell a szakmai törzsanyag tananyagtartalmát.

Gondot okozhat, hogy a különböző szintű szakmai képzésekhez ugyanazon modulok elvárása szerepel a vizsgafeladatokban. Pl. munkajog, idegen nyelv. A feladatok nehézségi fokánál figyelembe kell venni a szintek különbözőségét.

A gyakorlati vizsgákon alkalmazott módszerek

A gyakorlati vizsgáztatás módszertana összetett kategória, a pszichológiához és az oktatásemlethez egyaránt kapcsolódik. Magában foglalja a vizsgáztatással kapcsolatos tények, tapasztalatok összességét is. A gyakorlati vizsgákon alkalmazott módszereknek illeszkedniük kell a gyakorlati képzés során használt oktatási módszerekhez. Befolyásoló tényezők még a helyi adottságok (pl. a rendelkezésre álló tárgyi feltételek), a gyakorlat konkrét tartalma.

A gyakorlati vizsgákon a vizsgázókkal kapcsolatban számtalan információ gyűjtésére nyílik lehetőség. A jól összeállított feladaton vagy feladatokon keresztül a teljesítmény objektíven és reálisan mérhető.

A vizsga célja a munkafeladat elvégzésére való alkalmasság felmérése.

A vizsgáztatás előkészítésénél törekedni kell arra, hogy a gyakorlati vizsga helyszíne, személyi és tárgyi feltételei minél hitelesebben szimulálják a későbbi munkakörnyezetet.

A gyakorlati vizsgák jelentős részénél konkrét szakmai feladatot vagy feladatsort manuálisan kell elkészíteni a vizsgázónak. Pl. süteményt kell sütni, ételt kell főzni, szeket kell készíteni, ruhát kell varrni.

A feladatok bonyolultságától függetlenül a vizsgabizottságnak az ellenőrzés és értékelés során azonban több területet is vizsgálnia kell.

a) A munka **előkészítésénél** értékelni kell az eszközök, szerszámok alkalmasságát abban az esetben, ha a vizsgázónak magának kell ezeket biztosítani, az előkészítő műveleteket is minősíteni kell.

b) A **munkafolyamat közben** figyelni kell az eszközök, szerszámok szakszerű használatára, a munka- és balesetvédelmi, higiéniai előírások betartására, a technológiai folyamatok sorrendjére, a vizsgázó által kiválasztott anyagok minőségére, mennyiségére. Értékelni kell azt is, hogy a vizsgázó mennyire ügyelt a rendbe, tisztaságra a feladat megoldása közben.

c) Az **elkészült terméket, produktumot** többféle szempontból kell minősíteni, értékelni. Amennyiben rajz, ábra, műszaki rajz alapján készült, mérésekkel kell ellenőrizni a pontosságot. Bizonyos szakmákban az elkészült termék esztétikai megjelenése is az értékelés tárgyát képezi. Pl. Cukrász szakképesítés esetén.

d) **A gyakorlati vizsga összegző értékelése az előkészületeket, valamennyi munkafolyamatot és a végső eredményt is számba veszi.**

Gyakorlati vizsgán is elképzelhető, hogy a vizsgázónak még szóban és/vagy írásban is számot kell adnia tudásáról. Amennyiben a termék elkészítése előtt rajzot, tervet kell készíteni, műveleti sorrendet kell eltervezni, számítási feladatokat kell végezni, a gyakorlati feladat

írásbeli résszel egészül ki. Ugyanez a helyzet akkor is, ha a feladathoz dokumentációt, bizonylatot kell kitölteni. Előfordulhat, hogy mindezt számítógépen kell megoldani, s az alkalmazói programok használata után a mentett állományt ki is kell nyomtatni.

Például az Irodai asszisztens szakképesítés gyakorlati vizsgatevékenysége három vizsgafeladtból áll. A megoldáshoz minden esetben számítógépet kell használni. A forrásfájlban megadott 10-12 kérdésre szövegszerkesztő program alkalmazásával kell válaszolni. A gyakorlati vizsga részét képezi még az ügyviteli szoftverkezelés is.

A szóbeli kiegészítés nagyon gyakori. Sokszor fordulnak elő az alábbi megfogalmazások a gyakorlati feladatokban:

Értelmezze...

Adjon tájékoztatást magyar és idegen nyelven....

Röviden foglalja össze....

Magyarázza meg....

Udvariasan köszöntse....

Ismertesse....

Válassza ki és indokolja.....

Egyes szakmáknál (pl. ipari gépész, gépi forgácsoló, járműfényező) a gyakorlati feladathoz elsősegélynyújtás, újraélesztési feladatrész is tartozik, a gyakorlati megvalósítás szóbeli ismertetéssel lesz teljes.

A Magasépítő technikus szakképesítésnél a számítógépen elkészített prezentációt kell szóban bemutatni a vizsgázónak. A CAD-CAM informatikus szakképesítésnél záródolgozatot kell a vizsga előtt a jelöltnek készíteni (iskolai rendszerű képzés esetén az utolsó tanítási nap előtt 30 nappal, felnőttképzés esetén a vizsgára való jelentkezés napjáig), amit a gyakorlati vizsgán be is kell mutatni. A pénzügyi-számviteli ügyintézők esetén a vizsgára bocsátás feltétele iskolai rendszerű szakképzésben esettanulmány készítése a projekttervezés és – finanszírozás témakörében.

Vannak olyan szakképesítések, amelyeknél a feladat jellege megkívánja több személy összehangolt munkáját, a vizsgán történő mérés, értékelés viszont az egyénhez kapcsolódik. Az építőiparban különösen jellemző több személy összehangolt munkájának a kívánalma. A szárazépítő, kőműves és hidegburkoló szakmák esetén a vizsgán gyakorlati vizsgatevékenység feladatait úgy kell a vizsgaszervezőnek kialakítani, hogy azt a vizsgázó egyéni munkavégzéssel, segítőkkal legyen képes megvalósítani.

A vizsgákat szervezhetjük frontális módon, csoportmunka módszerével, illetve projekt módszerrel.

- **Frontális módon szervezett vizsgáknál** a feladatokat frontális munkaszervezés keretében végzik. Egyidejűleg valamennyi vizsgázó teljes mértékben azonos vagy hasonló feladatot old meg. A feladat nehézségi foka, megoldásának időszükséglete az átlagos képességű tanulóhoz igazodik. Ezáltal a feladat megoldásának üteménél is az „átlagos felkészültségű tanuló” a mérvadó. Az értékelés elsősorban az egyéni teljesítményt tükrözi, a feladatra fordított idő közvetett módon jelenik meg abban az esetben, ha a vizsgaidő nem elegendő a gyakorlati feladat megoldására.
- **Csoportmunka módszerével szervezett vizsgák** során több tanuló (2-6 fő) alkot egy csoportot. A vizsga megvalósulhat homogén és heterogén csoportok kialakításával. Homogén csoportösszetétel esetén a feladatok megoldásának időszükséglete nagy szélsőségeket is mutathat. Ennél a módszernél a csoport értékelésén kívül a vizsgázók egyéni értékelésére is sort kell keríteni. A csoportos vizsgáztatás előkészítése nagyobb odafigyelést, a vizsgabizottságtól pedig komoly felkészülést igényel. Az értékelésnél mind az egyéni, mind a csoportteljesítmény megjelenik. Ez a módszer alkalmazható például építőipari szakképesítések esetében.
- **Projekt módszerrel szervezett vizsgáknál** a vizsgázóktól ugyancsak egy produktum elkészítését várjuk el. A széles körű munkatevékenységek megoldása komoly feladatot jelent, átfogó ismereteket igényel. A projekt komplexitása a vizsgabizottságtól is szakértelmet, rendkívül nagy figyelmet kíván. Az értékelést célszerű több részre bontani, az egyéni, a társas tényezőket egyaránt figyelembe venni az időtényezők és más szakmai tényezők mellett.

A szakmai vizsgákon a vizsgázók teljesítményének mérése, értékelése elsősorban egyénileg történik. A tanulónként vezetett értékelőlapokon pontozással kerül értékelésre, hogy a vizsgázó a szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott szakmai ismereteket mennyire tudta alkalmazni, a szakmai készségeket mennyire szerezte meg. A komplex gyakorlati feladatban a személyes, társas és módszerkompetenciák pontozása nem különül el, azok a gyakorlati feladat egészében a szakmai ismeretekkel és készségekkel együtt kerülnek mérésre és értékelésre. A pontozáson túl a vizsgán az értékelést a lehetőségekhez mérten ki kell egészíteni szóbeli, szöveges értékeléssel is. A vizsgázók kritikai érzékének fejlődéséhez nagyban hozzájárul a tanulók saját magukra és társaikra vonatkozó értékelése. Sajnos ez utóbbira a vizsgákon időigényességük miatt kevésbé van lehetőség.

Annak ellenére, hogy a vizsgákon a tanulók teljesítményének végső minősítése egyéni, a vizsgabizottságnak összefoglalóan értékelni kell a csoport munkáját is. Az elvégzett

teljesítményt nem lehet teljes mértékben beazonosítani az elkészült munkatermékkel vagy az elvégzett szolgáltatással. Az elemzésnek ki kell térnie a megvalósítás, a gyakorlat során nyújtott aktivitásra, magatartásra, a megvalósítás ütemére, időbeosztására, a leggyakrabban elkövetett hibákra, azok okaira, s mindenképpen javaslatot kell adnia a jövőre vonatkozóan.

Egyes szakképesítések gyakorlati vizsgájához kapcsolódó sajátosságok

Központi gyakorlati feladatlap alapján történik a gyakorlati vizsga pl. a Bérügyintéző és a Társadalombiztosítási ügyintéző szakképesítés esetén.

Vannak olyan szakképesítések, amelyeknél a gyakorlati vizsgán használt eszközöket, szerszámokat a vizsgázónak kell magával vinnie. Pl. Festő, mázoló, tapétázó szakképesítés

A vizsgaszervező által helyileg összeállított gyakorlati feladatokat a helyi sajátosságoknak megfelelően a vizsgabizottság döntése alapján össze lehet vonni, amennyiben a szakmai és vizsgakövetelmények ezt lehetővé teszik. Ebben az esetben az előírt vizsgaidők módosulhatnak a konkrét feladat függvényében. Pl. az Ács szakképesítés

A gyakorlati feladat megoldásához a megfelelő modellről a vizsgázónak kell gondoskodni pl. a fodrász és kozmetikus szakképesítések esetében.

Néhány szakképesítés esetén a szakmai és vizsgakövetelmények a szakmai vizsga értékelésének a szakmai vizsgaszabályzattól eltérő szempontokat határoznak meg. Pl. a Fodrász és Kozmetikus szakmáknál a gyakorlati vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a vizsgafeladaton belül felsorolt műveletenként elérte a minimum 61 %-ot.

A kozmetikus szakmai vizsgán a gyakorlati feladatonként a megadott idő maximum 12 fő vizsgacsoportokra vonatkozik. A műveletek elvégzése során csak professzionális, Magyarországon forgalomban lévő kozmetikumokat lehet használni. Minden művelethez csak a választott termékcsalád termékeit kell alkalmazni.

Bizonyos szakképesítések esetén a vizsgázó gyakorlati felkészültségének átfogóbb felmérése érdekében a szakmai és vizsgakövetelmények előírják, hogy a vizsgára bocsátás feltétele külön gyakorlati vizsgamunka, vizsgaremek, vizsgamű elkészítése. Pl. Női szabó szakmai vizsga esetén méretes női ruházati termék (vizsgaremek) és műszaki dokumentációjának készítése. A vizsgaremek és a műszaki dokumentáció bemutatására a gyakorlati vizsgatevékenység keretében kerül sor.

Gazda szakképesítés esetén a vizsgára bocsátás feltétele, hogy a vizsgázó rendelkezzen mezőgazdasági vontató vezetésére érvényes vezetői engedéllyel (T, illetve C+E, C1+E kategória, vagy B kategória)

16. ESETTANULMÁNYOK
(Freinwald Éva)

„Az ESETTANULMÁNYOK fejezetet a Kézikönyv a komplex szakmai vizsgák megszervezéséhez című kiadvány lemez mellékletének a word változata tartalmazza. „

17. A VIZSGÁZTATÁS KÖLTSÉGEI

(Madarász Erik)

A vizsgáztatás költségeinek tartalma sokrétű. Ebbe a körbe tartozik a vizsgabizottság díja, a segítő szakértő(k) díja, az utazás és szállás költsége, az iskolarendszeren kívüli vizsga esetén a központi írásbeli dolgozat díja. A gyakorlati vizsga esetén anyagköltséggel is számolni szükséges.

17.1.A vizsgáztatási díj, vizsgadíj

(Madarász Erik)

A vizsgáztatás költségei

Vizsgabizottság díja, segítő szakértő(k) díja, utazás és szállás költsége, iskolarendszeren kívüli vizsga esetén a központi írásbeli dolgozat díja. Gyakorlati vizsga esetén anyagköltség.

17.2.A vizsgabizottsági tagok díjazása

(Madarász Erik)

A komplex szakmai vizsgáztatáshoz kapcsolódó díjazás mértéke nem külön jogszabályban került meghatározásra, hanem a 315/2013. (VIII. 28)Kormányrendelet 55§. tartalmazza azt.

A vizsgaelnököt, a vizsgabizottság tagjait, a vizsga jegyzőjét és a vizsgabizottság munkáját segítő szakértőt díjazás illeti meg, amely a vizsga teljes időtartamára szól. A vizsgáztatási díj a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai esetén alapdíjből és a vizsgázók számától, továbbá a szakmai és vizsgakövetelményben szereplő, egy vizsgázó összes vizsgaidejére vonatkozó adatoktól függő változó díjből áll. A vizsgáztatási díj meghatározásakor a vizsgaszervező által megküldött vizsgabejelentésben feltüntetett vizsgalétszámot kell figyelembe venni, amelyet csökkenteni kell a vizsgát igazolt okból meg nem kezdő vizsgázók számával.

Az elnök és a tagok esetében		
1.	Alapdíj	Egységesen kerül megállapításra a vizsgához kapcsolódó feladatok ellátásáért.
2.	Változó díj	Minden esetben a vizsgázók száma határozza meg.

Alapdíj: a minimálbér 9,5%-a

Változó díj kategória függő:

	elnök	tag
I. kategória	3,9	2,9
II. kategória	3,4	2,5
III. kategória	2,9	2,1
IV. kategória	2,4	1,7

I. kategória: ha az egy vizsgázóra jutó vizsgaidő nyolc óra vagy ennél több,

II. kategória: ha az egy vizsgázóra jutó vizsgaidő öt óra vagy ennél több, de a nyolc órát nem éri el,

III. kategória: ha az egy vizsgázóra jutó vizsgaidő kettő és fél óra vagy ennél több, de az öt órát nem éri el,

IV. kategória: ha az egy vizsgázóra jutó vizsgaidő kevesebb, mint kettő és fél óra.

Összevont vizsga díjazása:

Egy alapdíj,

A szakképesítésnek megfelelő változó díj.

A vizsgáztatási díj kifizetése kizárólag a vizsgával összefüggő, jogszabályban előírt feladatok jogszerű és teljes körű ellátásával összefüggésben történik. A vizsgáztatási díj, továbbá az utazási és szállásköltség kifizetésére legkésőbb a vizsga utolsó vizsganapját követő tizenöt napon belül kerülhet sor.

17.3.A vizsgabizottság munkáját segítő szakértő díjazása (Madarász Erik)

A jegyző és a segítő szakértő esetében		
1.	Változó díj	Minden esetben a vizsgázók száma határozza meg.

Írásbeli felügyelet: 1,6% / óra

Írásbeli javítás: 0,4%*ib.idő/vizsgázó

Gyakorlati felügyelő: 2,1% / óra

17.4. Utazási és szállás költség (Madarász Erik)

Amennyiben a vizsgára vagy annak egyes vizsgarészeire, vizsgatevékenységeire a vizsgáztató állandó lakóhelyétől eltérő helységben kerül sor, úgy a vizsgáztatót a vizsgáztatási díj mellett utazási és szállásköltség illeti meg.

Az utazási költség elszámolása tömegközlekedési eszköz igénybevétele esetén a menetjegy, saját gépjármű használata esetén a személyi jövedelemadóról szóló törvény, valamint a munkába járással kapcsolatos utazási költségtérítésről szóló kormányrendelet előírásai alapján történik. Vasút igénybevétele esetén 2. osztályú menetjegy számolható el. Az utazási eszközt a vizsgáztató választja meg oly módon, hogy a jelenlétét igénylő vizsganapokon a vizsga, vizsgatevékenységek megkezdése előtt, a pontos kezdést lehetővé tevő időpontban a helyszínrre tudjon érkezni. Amennyiben a rendelkezésre álló közlekedési eszközökkel e feltétel nem biztosítható, vagy a vizsgáztató a vizsgaszervezővel szállásköltség megtérítéséről állapodott meg, úgy a vizsgáztató éjszakánként legfeljebb a minimálbér tizenöt százalékának megfelelő összeghatárig szállást vehet igénybe. A szállásköltség elszámolása a vizsgaszervező, vagy ha a vizsgaszervező e költség térítésére vonatkozóan is írásbeli megállapodást kötött a képző intézménnyel, akkor a képző intézmény nevére szóló számla alapján történik. A vizsgaszervező (a vizsgáztatóval történt megegyezés alapján) gondoskodhat az utaztatásról és a szállásról, amely esetben a vizsgáztatót külön utazási, és szállásköltség nem illeti meg.

18. A KOMPLEX VIZSGÁK HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSE

18.1. A komplex vizsgák hatósági ellenőrzésének elve és folyamata

(Kálózi Erika)

A komplex szakmai vizsgák ellenőrzésének jogosultságát a Szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 58. § (4) és a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 78. § (10) szabályozza. Az ellenőrzés szabályozásával a szakképesítésért felelős miniszterek és az oktatásért felelős miniszter lehetőséget kaptak arra, hogy a szakmai vizsgák szervezéséről, lebonyolításáról és lezárásról visszajelzést kapjanak egy külső személy által a jogszabályok alkalmazásának megvalósíthatóságáról, megvalósulásáról. Az ellenőrzéssel a külső személy tapasztalásai alapján visszajelzés érkezik a részükre a vizsgabizottságok működéséről, a vizsgaszervezők jogszabályban előírt feladatainak teljesítéséről, vizsga során felmerülő szakmai problémákról.

Magyarország Európai Unió taggá válásával többek között azt is vállalta, hogy a szakképzéssel kiadott bizonyítványok az Unió teljes területén megfelelnek a munkaerőpiaci elvárásoknak, szabályozásoknak. Így biztosítva a szabad munkaerőpiac áramlás jogát. Ennek megvalósulása érdekében szükséges volt a szakmai vizsgák ellenőrzésének kialakítása. A szakképzés területén is biztosítani szükséges azt a célt, hogy nem csak Magyarország területén belül, hanem a EU területén is ugyanazon szintű szakmai tudásról kerüljön kiállításra igazolás/bizonyítvány.

A jogszabályok alapján az ellenőrzés típusai lehetnek: szakmai ellenőrzés, hatósági ellenőrzés, törvényességi ellenőrzés.

- A szakmai ellenőrzés fogalmát a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 2. § 38. pontja határozza meg az alábbiak szerint „a törvényességi és a hatósági ellenőrzés mellett a szakképzés ágazati irányításának eszköze, amelynek keretében a hatályos követelmények érvényesülésének szakmai vizsgálata, a kapott eredmények értékelése, az információknak a döntéshozók számára történő visszacsatolása történik meg.”
- A törvényességi ellenőrzés az iskolai rendszerű vizsgaszervezőkre vonatkozik. Az ellenőrzés során azt vizsgálja az ellenőr, hogy a fenntartó a nevelési-oktatási intézményt az alapító okiratban és a működéshez szükséges engedélyben meghatározottak szerint működteti-e.
- A hatósági ellenőrzés minden esetben a jogszerűség vizsgálatát jelenti. A továbbiakban a hatósági ellenőrzésre vonatkozó jellemzőket fogjuk érinteni.

A szakmai vizsgák hatósági ellenőrzésének célja, hogy megállapításra kerüljön a jogszerűség és szabályszerűség teljesülése. Ezzel együtt biztosításra kerül, hogy a szakmai vizsga lebonyolítására jogosult vizsgaszervező a jogszabályi előírásoknak megfelelően szervezte és bonyolította le a szakmai vizsgát és állította ki a bizonyítványt. A hatósági ellenőrzéssel azt is elérjük, hogy az adott szakmai vizsgán a szabálytalanságok megelőzése megtörténik, valamint a jogszabályi előírások szerint következményeket is jelenthet a vizsgaszervezőre és/vagy a szakmai vizsga résztvevőire nézve.

A **hatósági ellenőrzés** lebonyolítására a Kormány által kijelölt szerv a kormányhivatal. A 111/2010. (IV.9.) a szakmai vizsga megszervezésére vonatkozó engedély kiadásának és a vizsgaszervezési tevékenység ellenőrzésének részletes szabályairól szóló Kormányrendelet 6. §-a szabályozza a kormányhivatal hatósági ellenőrzésével kapcsolatos szabályait.

A kormányhivatal minden év február 28-ig ellenőrzési tervet köteles készíteni. Hivatalból 4 évente köteles a vizsgaszervezőket ellenőrizni, ezen kívül a szakképesítésért felelős miniszter kezdeményezése alapján, vagy ha szabálytalanságról bármely módon tudomást szerez.

A hatósági ellenőrzés elindítását, lefolytatását és lezárását a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvényben (továbbiakban: Ket.) rögzítettek alapján kell megtenni minden esetben.

A szakmai vizsgáztatás hatósági ellenőrzése esetén az ellenőrzés lefolytatáshoz a következő jogszabályokat kell figyelembe venni:

- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény
- a 111/2010. (IV.9.) a szakmai vizsga megszervezésére vonatkozó engedély kiadásának és a vizsgaszervezési tevékenység ellenőrzésének részletes szabályairól szóló Kormányrendelet
- a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII.28.) Kormányrendelet
- az adott szakképesítésre vonatkozó szakmai és vizsgakövetelmény

A hatósági ellenőrzés céljának kijelölése után kell felmérni, hogy az elérni kívánt eredményhez a teljes szakmai vizsga vagy a szakmai vizsga bizonyos részeinek ellenőrzésére van szükség.

A szakmai vizsga hatósági ellenőrzésének első lépéseként meg kell vizsgálni, hogy a vizsgaszervező rendelkezik-e az adott szakképesítés vizsgaszervezéséhez jogosultsággal és a vizsgaszervezői jogosultság megszerzésekor (amennyiben változás bejelentés történt az a szerinti állapotnak megfelelő) dokumentált feltételekkel a mintavétel alkalmával is rendelkezik-e.

Fontos megvizsgálni, hogy a képzés megkezdésekor mely jogszabály szerinti szakmai és vizsgakövetelmény volt hatályban, hiszen az oktatásra vonatkozóan az az alapelv van érvényben, hogy az induláskor érvényben lévő jogszabályok alapján kell az adott képzést és vizsgát lebonyolítani.

A hatósági ellenőrzés során a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII.28.)Kormányrendelet alapján a következő területek ellenőrzése történhet:

- Az előkészítés szakaszára vonatkozóan:
- A bemeneti feltételek (SZVK-ban meghatározott iskolai végzettség, szakmai előképzettség, egyéb feltételek), bemeneti kompetencia méréséről kiállított igazolás (amennyiben az SZVK lehetőséget ad), modulzáró igazolás (iskolai rendszeren kívüli vizsga esetén), kérelmek (felmentési, javító- vagy pótlóvizsga), vizsgacsoportok kialakítása, vizsgarendek előkészítése.
- A lebonyolítási szakaszára vonatkozóan:

A vizsgarendben meghatározottak betartása. A vizsgabizottság elnöke részére a vizsgaszervező megküldte e a kijavított írásbeli (interaktív), központi gyakorlati feladatokat legalább 2 nappal az utolsó vizsgafeladat megkezdése előtt; 1 vizsgázó egy napra eső maximális vizsgaideje 8 órában lett meghatározva (írásbeli, interaktív, szóbeli és központi gyakorlati vizsgatevékenység 8-18 óráig; gyakorlati vizsgatevékenység 7-19 óráig); a vizsgázó számára a vizsga időtartama legfeljebb 3 napra lett kialakítva (a vizsgabizottság 1 nappal növelheti meg).

A vizsgaszervezőnek legkésőbb 7 nappal a vizsga megkezdése előtt tájékoztatnia kell a vizsgabizottság elnökét a vizsgával kapcsolatos tudnivalókról, valamint megküldi részére a gyakorlati feladatokat és a vizsga lebonyolítási rendjét.

A vizsgabizottság értekezleteiről vezetett jegyzőkönyveket.

Az írásbeli/interaktív, központi gyakorlati vizsgatevékenység időtartama alatt az állandó teremfelügyelet (kivéve oktatói végzettséggel rendelkező) és állandó folyosói ügyelet biztosításának meglétét, dokumentálását, valamint írásos engedéllyel rendelkező technikai feltételekért felelős személy rendelkezésre állását.

A gyakorlati vizsgatevékenységgel kapcsolatban a lebonyolítási rend alapján történik e az értékelés, vagyis a teljes vizsgabizottság vagy párhuzamos vizsga esetén 2-2 tag együtt vagy külön-külön felügyelik és értékelik a vizsgázókat az értékelési útmutató alapján. A vizsgaszervező a gyakorlati vizsgatevékenység idejére legalább 1 szakmai felügyelő tanárt biztosít a balesetmentes munkavégzés biztosítására és a felmerülő problémák elhárítására.

A szóbeli vizsgatevékenység estén a lebonyolítási rend alapján történő vizsga lebonyolítást, vagyis a teljes vizsgabizottság vagy párhuzamos vizsga esetén 2-2 tag együtt vagy külön-külön felügyelik és értékelik a vizsgázókat az értékelési útmutató alapján. Azon vizsgázó, aki nem teljesített megfelelő minőségben, részére a vizsgabizottság biztosította e egyszeri alkalommal a póttétel húzását.

- A lezárási szakaszára vonatkozóan:

A vizsga dokumentumainak hitelesítése megtörtént e a vizsgabizottság által. Vizsgálhatja a törzslapok és bizonyítványok adatainak összeolvasásának, valamint az elektronikus adatszolgáltatási kötelezettség teljesülésének tényét.

18.2. A komplex vizsgák szakmai ellenőrzésének elve és folyamata

(Mihálka Gáborné)

A szakképzés ellenőrzési rendszere hatósági és törvényességi, továbbá szakmai ellenőrzésből áll.

Az iskolai rendszerű szakképzésben a szakmai elméleti és a szakképző iskola által szervezett gyakorlati képzés hatósági és törvényességi ellenőrzése a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározottak szerint folyik. A tanulószerveződés és az együttműködési megállapodás alapján folyó **gyakorlati képzés** komplex szakmai és hatósági ellenőrzését a gazdasági **kamara** végzi.

A komplex szakmai vizsga **hatósági ellenőrzését** a területileg illetékes megyei, fővárosi **kormányhivatal** végzi.

Az iskolai rendszerű szakképzésben a szakmai elméleti képzés és a szakképző iskola által szervezett gyakorlati képzés **szakmai ellenőrzése** az országos szakképzési névjegyzék részét képező **szakértői névjegyzékben szereplő szakértő** bevonásával a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározottak szerint folyik.

A komplex szakmai vizsga szakmai ellenőrzését a szakképesítésért felelős miniszter végzi. A szakértői névjegyzéket az állami szakképzési és felnőttképzési szerv vezeti.

A **szakképesítésért felelős miniszter** kezdeményezheti a komplex szakmai vizsgát szervező vagy folytató intézmény **vizsgaszervezési tevékenységének ellenőrzését**. A szakképesítésért felelős miniszter által kezdeményezett ellenőrzést a megyei, fővárosi kormányhivatal köteles lefolytatni. A komplex szakmai vizsgát vizsgaszervezési engedély alapján szervező intézmény vizsgaszervezési tevékenységének ellenőrzésekor a hivatal a komplex szakmai vizsga szervezésére engedéllyel rendelkező intézményekről az intézmény

megnevezését, székhelyét, a vizsgaszervezési engedélyben szereplő szakképesítések azonosító számát, megnevezését és a vizsgaszervezési engedély kiadásának időpontját tartalmazó közhiteles hatósági nyilvántartást vezet, továbbá ellenőrzi az engedéllyel rendelkező intézmények vizsgaszervezéssel összefüggő tevékenységét.

A kormányhivatal **pedagógiai-szakmai ellenőrzési** feladatai ellátása során a szakképző iskolákat ellenőrző háromtagú szakértői csoport legalább két tagja a szakértői névjegyzékben szereplő szakértő.

Az iskolai rendszerű szakképzésben a szakmai elméleti képzésben és a szakképző iskola által szervezett gyakorlati képzésben a szakképzési kerettanterv teljesülésének szakmai-pedagógiai ellenőrzését a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter – a szakképesítésért felelős miniszter javaslatára vagy egyetértésével – közvetlenül is elrendelheti a szakértői névjegyzéken szereplő szakértők bevonásával. Az ellenőrzés költségeit a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter által vezetett minisztérium költségvetésébe kell betervezni.

A szakmai ellenőrzés tapasztalatairól a kormányhivatal évente országos és megyei szintű összefoglalót készít, amelyet az oktatásért felelős miniszter megküld a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszternek és az ágazatába tartozó szakképesítés tekintetében a szakképesítésért felelős miniszternek.

A komplex szakmai vizsga eseti szakmai ellenőrzését a szakképesítésért felelős miniszter a gazdasági kamara vagy az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetek, vagy amennyiben a szakképesítés nem tartozik egyik gazdasági kamara vagy országos gazdasági érdekképviseleti szervezet hatáskörébe sem, a szakmai szervezet vagy szakmai kamara bevonásával végzi. Az ellenőrzés kiterjedhet a vizsgatevékenységekre, a vizsgarészekre, a vizsganapokra vagy a teljes vizsgára.

A komplex szakmai vizsga eseti szakmai ellenőrzése a vizsgaszervező, a szakmai vizsgabizottság és a szakmai vizsgabizottság munkáját segítő szakértők – a komplex szakmai vizsga színvonalas lebonyolítása, illetve a vizsgázók felkészültségének hatékony mérése érdekében folytatott – tevékenységének vizsgálatára irányul.

A vizsga eseti szakmai ellenőrzése során a vizsgabizottság munkájának, a vizsgaszervező tárgyi feltételeinek ellenőrzésére kerül sor.

Amennyiben a szakmai ellenőrzésben több személy vesz részt, úgy legalább egy személy az gazdasági kamarát képviseli.

A szakképesítésért felelős miniszter bízza meg a szakmai ellenőrzésre felkért személyt.

Az ellenőrzés előtt három nappal értesíteni kell a vizsgaszervezőt, kivételt képez, ha az veszélyezteteti az eredményes ellenőrzést.

Az ellenőrzést végző szakértő a vizsgát nem zavarhatja meg, a vizsga irataiba azonban betekinthet.

Amennyiben az ellenőrzést végző szakértő a vizsgával összefüggésben jogsértést észlel, haladéktalanul köteles azt a megbízójának jelenteni, szükség esetén a vizsgát felfüggeszteni.

A szakértő az ellenőrzésről összefoglaló jegyzőkönyvet készít. Az érintettek az összefoglalóhoz írásos záradékot fűzhetnek.

Az ellenőrzést végző szerv a vizsgák szakmai ellenőrzéséről évente összesítést küld az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek.

18.3. Az ellenőrzést végzők feladatai és működése

(Kálózi Erika)

Az ellenőrzés elindítása történhet saját ütemterv alapján, vagy ha a hatóság a szakmai vizsgával kapcsolatos szabálytalanságról bármilyen módon tudomást szerez. Ezen kívül abban az esetben is hatósági ellenőrzést kell indítani, ha a szakképesítésért felelős miniszter azt kezdeményezi a Hivatalnál. Mindhárom esetben az eljárás lefolytatására vonatkozó szabályok és az ellenőrzést végzők feladatai megegyeznek.

A hatósági ellenőrzés folyamata 3 szakaszra bontható:

- tervezés, előkészítés
- vizsgálat
- lezárás.

A tervezés, előkészítés szakasza:

A Hivatal vezetője kijelöli az ügyért felelős ügyintézőt, aki a lebonyolítás módját tervezi meg, melyet ellenőrzési programban rögzít. A program belső munkaanyag, melyet az SZMSZ szerinti kiadmányozásra jogosult vezető hagy jóvá, ezt követően kezdhető meg az ellenőrzési folyamat.

„Az ellenőrzési program tartalmazza:

- Az ellenőrzést végző hatóság (a hatóság szervezeti egysége) megnevezését.
- Az ellenőrzés alá vont vizsgaszervező adatait.
- Az ellenőrzés lefolytatására felhatalmazó jogszabályokat.
- Az ellenőrzés tárgyát.
- Az ellenőrzés célját.
- Az ellenőrzés lefolytatásához választott módszereket.
- Az ellenőrzésre kerülő dokumentumokat.
- A helyszíni ellenőrzés általános adatait: tervezett helyszínét, tervezett időpontját.
- Az ellenőrzésben résztvevő köztisztviselők, szakértők megnevezését.

- A szakértő feladatát. A szakértő feladatának pontos meghatározása nem csak a tervezés szempontjából fontos. E nélkül nem lehet sem kirendelni, sem a szakértői díjat meghatározni.
- Dátum, aláírás.

Az ellenőrzési program jóváhagyását követően, az abban foglaltak megvalósításához, a felelős köztisztviselő a vizsgaszervező értesítésével, a konkrét ügyhöz szorosan kapcsolódó jogszabályok áttekintésével egyidejűleg, összeállítja a szükséges ellenőrzési dokumentációt.”

Az ellenőrzésről értesíteni kell a vizsgaszervezőt, a fenntartót (közoktatási intézmény esetén), a szakképesítésért felelős minisztériumot (amennyiben az eljárást a minisztérium kezdeményezte), valamint a bejelentőt (amennyiben az eljárás bejelentésre indult), a Ket. szabályai szerint, az értesítést posta úton kell megküldeni.

Az ellenőrzések egyik alapszabálya, hogy a közigazgatási szerv nem hívhatja fel az ügyfelet olyan adat közlésére, amely a saját, vagy más szerv közhiteles nyilvántartásában megtalálható.

Az ellenőrzésbe a hatóság szakértő bevonását kéri, ha az eljáró hatóság nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel és az ügy elbírálásához különleges szakértelem szükséges vagy jogszabály előírja. Ezt kirendelő végzés formájában kell megtenni a Ket. vonatkozó előírásai szerint.

Amennyiben az ellenőrzés lefolytatásához szakértő bevonására van szükség, ott a szakértő által készített dokumentumok bizonyítékként szolgálnak a hatóság részére, mivel az abban leírtak alapján is hozza meg döntését.

A szakértő az ellenőrzés során szakértelmével abban segíti az ellenőrzést, hogy a jogszabályokban meghatározott dokumentumok megléte és formai megfelelése mellett a szakmai tartalom megfelelőségét is meg tudja állapítani - pl.: A gyakorlati vizsga helyszínének megfelelőségét.

A vizsgálati szakasz:

- Amennyiben az ellenőrzés lefolytatása során indokolt a tényállás tisztázása érdekében szükséges a helyszíni ellenőrzés lefolytatása, akkor azt a hatóság által kijelölt személy és szakértő végezheti le.
- Ebben az esetben az egyik alapszabály, hogy az ellenőrzés a vizsgaszervező munkáját, a rendeltetésszerű tevékenységét lehetőleg ne akadályozza.
- A szemle megkezdésekor a helyszínen az ellenőrzést a kijelölt személyek csak a megbízólevelük bemutatásával kezdenek meg.
- Az ellenőrzés lefolytatása a szakmai vizsga lebonyolítását és a vizsgaszervező munkáját nem akadályozhatja.
- A helyszíni ellenőrzés során az ellenőrzés tárgyával kapcsolatos helységekre, területekre az ellenőrzéssel megbízott személyek beléphetnek és

- az ügyhöz kapcsolódó dokumentumokat, iratokat, tárgyakat vagy munkafolyamatokat megvizsgálhatják,
- a helyszínen tartózkodó személyektől felvilágosítást kérhetnek,
- a fényképeket vagy kép- és hangfelvételt készíthet, mintavételt végezhet.

A helyszíni ellenőrzésről jegyzőkönyvet kell készíteni, melyen a vizsgaszervező nyilatkozatot tesz és észrevételt tehet. Amennyiben a helyszínen az ellenőrök szükségesnek látják bizonyos dokumentumok átvizsgálását, mely a helyszíni ellenőrzés időtartamába nem fér bele, azon dokumentumokat átvételi elismervény ellenében magukkal vihetik. Abban az esetben, ha tanúk meghallgatása történik, akkor annak tényéről meghallgatási jegyzőkönyvet köteles felvenni az ellenőrzéssel megbízott személy. Amennyiben a tényállás tisztázását és sikerességét veszélyeztetné valamely dolog, akkor azt tételes lefoglalási jegyzőkönyv alapján az ellenőrzést végző átveheti. A jegyzőkönyveket nem kell külön-külön felvenni, azokat egybe is lehet foglalni.

Az ellenőrzést lebonyolító hatóság bekérhet dokumentumokat vizsgálatra, ezeket tételes jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

A lezárási szakasz:

Az ellenőrzés során készült feljegyzések, jegyzőkönyvek és azok mellékletei alapján döntést hoz a kormányhivatal végzés, határozat formájában. A döntés lehet lezáró, utóellenőrzés elrendelése, más szerv megkeresése vagy felterjesztés jogorvoslati eljárásra.

18.4. Az ellenőrzéshez rendelkezésre álló eszköz

(Kálózi Erika)

A hatósági ellenőrzés során a Ket. szabályai alapján az ellenőrzést lefolytató hatóság kérhet a vizsgaszervezőtől adatszolgáltatást, iratbemutatót, tájékoztatást. Mindezek mellett, ha a jogszabály lehetővé teszi, tarthat helyszíni ellenőrzést.

Ezekon kívül eszközként használják az ellenőrzést végző személyek a szakmai vizsga hatósági ellenőrzése esetén:

- a feladatuk ellátásához szükséges jogszabályokat
- kormánytisztviselő(k) esetén kiemelve a 315/2013. (VIII.28.) Kormányrendeletet,
- szakértők a szakmai és vizsgakövetelményt,
- az ellenőrzéshez biztosított dokumentumok, segédeszközök,
- adatlapok: olyan a szakértő vagy kormánytisztviselő által a munkáját segítő dokumentum, melyben az ellenőrzéshez kapcsolódó feltételek meglétét teszi fel kérdésnek és igen/nem eldöntendő kérdés megválaszolását követően jelöli be választát. Ezzel a

munkáját olyan irányban segíti, hogy átláthatóvá válnak azok a szempontok, melyeket további vizsgálat alá kell vonni vagy azokra az ellenőrzési jegyzőkönyvben ki kell térni. Az adatlapok a jegyzőkönyv mellékletét képezik.

Az ellenőrzéskor a jogszabályok és a meglévő információk alapján történő felkészülést követően, az ellenőrzést végző személyek különböző módszereket használhatnak az ellenőrzés lefolytatására, melynek egyeznie kell a megbízólevelükben leírtakkal.

Ezek a módszerek lehetnek a dokumentumelemzés, megfigyelés, interjú.

A dokumentumelemzés minden vizsgaellenőrzésnél megvalósul, mert a hatóság vagy bekér az ellenőrzés lefolytatásához dokumentumokat vagy a helyszíni ellenőrzés során vizsgálja át azokat. A megfigyelés és interjú módszerei alapvetően a helyszíni ellenőrzés során használhatóak.

Esetek a megfigyelés módszerének használatára:

- van e folyosói felügyelet,
- van e a gyakorlati vizsgatevékenység megkezdése előtt munkavédelmi oktatás,
- csak a megengedett eszközöket használják a vizsgázók az adott vizsgarészen,
- a technikai feltételekért felelős személy folyamatos jelenlétéről,
- a gyakorlati vizsgatevékenység helyére és a munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírások meglétéről,
- a gyakorlati vizsgafeladatok elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek meglétéről.

Esetek a dokumentumelemzés módszerének használatára:

- az adott szakmai vizsgán hitelesített szóbeli tételt használtak e,
- javító-, pótlóvizsgázó esetén a vizsgára jelentkezés mellé csatolt hitelesített törzslapmásolat megléte,
- az írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati vizsgatevékenységek feladatlapjainak a felbontásáról, megnyitásáról készült e jegyzőkönyv,
- iskolarendszeren kívüli képzésben részt vett vizsgázó esetén a modulzáró vizsga letételét igazoló dokumentum megfelelőségét.

Esetek az interjú módszerének használatára:

- a vizsgaszervező intézmény vezetőjével a vizsgaszervezés tevékenységéről,
- a gyakorlati tételek és értékelőlapok összeállításáról.
- A vizsgaellenőrzés lezárása az eszközök és módszerek együttes vizsgálatát követően történik meg. Fontos megemlíteni, hogy az ellenőrzés során keletkezett minden dokumentumot és amennyiben szükséges lefoglalt dokumentumot bizonyítékként kell kezelni az ügy lezárásáig.

19. NYILVÁNTARTÁSOK

19.1. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal által vezetett vizsganyilvántartás és törzslapnyilvántartás (Madarász Erik)

A vizsga utáni adatszolgáltatáshoz kapcsolódó vizsganyilvántartási rendszer a modulós vizsgákhoz kapcsolódóan szolgál a statisztikai adatok begyűjtésére, feldolgozására és publikálására.

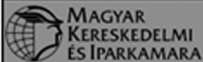
A modulós vizsgák esetén a 20/2007 SzMM a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről rendelet alapján 34. § (2), digitális aláírással hitelesítve kell megküldeni a vizsgáról szóló statisztikai jelentést.

Az vállalkezési adminisztrációs terhek csökkentésének érdekében a komplex szakmai vizsgák esetében erre a fajta adatszolgáltatásra nem kerül sor. Az informatikai rendszerek egységesítésével és az adatbázisok összekapcsolásával lehetőség nyílt arra, hogy a beérkező vizsgabejelentésekből és a vizsgához tartozó elektronikus törzslap adataiból, azaz a több csatornán beérkező és rendelkezésre álló adatok alapján automatikusan kinyerjék a vizsgához kapcsolódó statisztikai adatállományt.

19.2. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által vezetett nyilvántartás (ISZIIR) (Pális Ferenc)

Az Internet alapú Szakképzési Integrált Informatikai Rendszer (ISZIIR) a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara megbízásából került kifejlesztésre. A fejlesztés folyamatos, jelenleg is tart. A rendszer elérhetőségi címe: <http://www.isziir.hu/> Az ISZIIR a kamarák szakképzéssel kapcsolatos feladatának ellátását elősegítő informatikai rendszer, melynek egyik eleme a szakmai záróvizsgák nyilvántartására és a vizsgabizottsági tagok delegálására szolgáló modul.

 Internet alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer	
Menü	<h2>Üdvözöljük az ISZIIR honlapján!</h2>
Főoldal	<p>Az Internet alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer (ISZIIR) a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) szakképzési feladatait támogató on-line rendszer. Az ISZIIR amellett, hogy segíti a kamarákat a szakképzési feladatok ellátásában, egyben a kamarák által működtetett szakképzési rendszerben létrehozott és tárolt információk pontos és naprakész nyilvántartása is. A regisztrált kamarai és érdekképviseleti szakértők az ISZIIR-t a Belépés menüpont alatt az azonosító és a jelszó beírása után érhetik el, a külső érdeklődők számára hozzáférhetővé tett oldalak pedig a Nyilvános lekérdezések menüpont alatt láthatók.</p> <p>A rendszer kifejlesztését és működtetését támogatta: az oktatási miniszter, a szociális és munkaügyi miniszter, a nemzetgazdasági miniszter a Munkaerőpiaci Alap terhére.</p> <p>Tisztelt Felhasználói!</p> <p>Tájékoztatjuk, hogy az ISZIIR rendszerünket jelentős mértékben továbbfejlesztettük. Ha a használat során esetleg nehézségekbe ütköznének javasoljuk, hogy olvassák el a Felhasználói kézikönyv témához kapcsolódó fejezetait. A kézikönyv a bejelentkezést követő bármely oldal jobb alsó részében található.</p> <p>A tapasztalt hibákat kitérő módon jelezhetik számunkra a rendszerben:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. a belépéssel kapcsolatos hibák jelzésére szolgál a Belépés után megjelenő felület Hiba bejelentés linke 2. minden más hiba jelzésére a belépést követően megjelenő oldalon a Help Desk menü szolgál <p>A fejlesztéssel járó esetleges kellemetlenségeikért elnézésüket kérjük. Reméljük, hogy a most kialakított program hosszútávon egyenyeri letszését és segíti munkáját.</p> <p style="text-align: center;">Vizsgadelegálással kapcsolatos kérdéseivel szíveskedjék a területi kamara munkatársaihoz fordulni!</p>
Gazdálkodó szervezet regisztrációja tanulószereződés kötéséhez	
Belépés	
Vizsgaszervező regisztráció	
Vizsgabejelentés, vizsgadelegálás	
Gyakorlati képzésre jogosult szervezetek nyilvántartása	
Nyilvános lekérdezések	
Interaktív fórum	
Fontos információk	
Letölthető dokumentumok	

A vizsgaszervezői adatbázisban még nem szereplő vizsgaszervezők a „**Vizsgaszervező regisztráció**” menüpontban adathatják a regisztrációhoz szükséges adataikat, hogy sikeres regisztráció után megkapják felhasználónevüket és jelszavukat a rendszer használatához

 Internet alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer	
Menü	<h2>Alapadatok</h2>
Főoldal	<p>A vizsgaszervező: <input type="text" value="Középiskola"/></p> <p>OKM / Intézményi azonosító: <input type="text" value="Nincs kiválasztva iskola"/> Keresés</p> <p>Adószám: <input type="text"/></p> <p>Név: <input type="text"/></p> <p>Rövid név: <input type="text"/></p> <p>Cím: <input type="text" value="Irányítószám:"/> Keresés</p> <p>Település: <input type="text"/></p> <p>Utca: <input type="text"/></p> <p>Közszerűlet: <input type="text" value="Kérem válasszon!"/> ▼</p> <p>Házszám: <input type="text"/></p> <p>Emelet: <input type="text"/></p> <p>Ájtó: <input type="text"/></p>
Gazdálkodó szervezet regisztrációja tanulószereződés kötéséhez	
Belépés	
Vizsgaszervező regisztráció	
Vizsgabejelentés, vizsgadelegálás	
Gyakorlati képzésre jogosult szervezetek nyilvántartása	
Nyilvános lekérdezések	
Interaktív fórum	
Fontos információk	
Letölthető dokumentumok	

Az ISZIIR nem nyilvános adatbázis, használatához belépési azonosító és jelszó kell.

A rendszerbe belépve a szakmai záróvizsgák kezelésére a 6. menüpont szolgál. Ide belépve újabb ablakot kapunk melyben megnézhetjük a vizsgaszervezők tárolt adatait, új vizsgabizottsági tagot rögzíthetünk, módosíthatjuk a szakértők adatait, megnézhetjük a vizsgabizottsági elnökök adatlapjait. A menüpont leggyakrabban használt része a vizsgák bejelentése, keresése, módosítása.

Vizsgaszervezők listája:

Ebben a menüpontban az adatbázisban rögzített összes vizsgaszervező főbb adatait valamint azokat a szakképesítéseket nézhetjük meg amelyben jogosultak a vizsgák megszervezésére.

Vizsga bejelentése, keresése, módosítása:

A vizsgák teljes körű ügyintésére szolgáló menüpont. A vizsgákat eredendően a vizsgaszervezők rögzítik a rendszerbe, de a kamarai ügyintézőnek is van lehetősége különleges esetekben egy-egy vizsga rögzítésére.

A vizsgák kereséséhez egy minden igényt kielégítő kereső felület áll a felhasználók rendelkezésére

A vizsgák státuszait különböző színek jelzik így vizuálisan is könnyen követhető az egyes vizsgák állapota. Ha a vizsgák rendben lezajlottak és az elnöki, valamint a tagi jelentések is rögzítésre kerültek, akkor a vizsga státusza zöldre változik. A tagi vagy elnöki jelentések hiányára világoskék színnel figyelmeztet a program.

Azonosító	Bejelentés dátuma	Szakképesítések		Oktató intézm.	Vizsga-szervező	Vb tag / elnök	Státusz	Megjegyzés	Új
		Szakma	Időpont						
vsz-2014-00326-1071380	2014. 04. 29.	[544810300105401] informatikai hálózattelepítő és üzemeltető (16 fő)	2014-06-19 08:00			Nincs tag / Nincs elnök	Jóváhagyásra váró Nincs tagi jelentés		

A vizsgaszervezők által rögzített vizsgáknál megnézhetjük az oktató intézményt, a vizsgaszervezőt és a vizsgát bejelentő elérhetőségét.

yes ikonok jelentései:

vizsga dokumentumainak nyomtatása elnökök és tagok számára.

nőkök és tagok delegálása a vizsgákra.

vizsga visszamondása.

vizsga jóváhagyása.

vizsga törlése

VB tag névjegyzék

Ezen a felületen különböző szempontok szerint tudunk keresni az adatbázisban rögzített VB tagok között. Mivel a tagi névjegyzéket a területi kamarák tartják karban ezért lehetőség van az adatok módosítására, a szakértő inaktívvá tételére valamint a névjegyzékből való törlésére.

VB elnök névjegyzék

A VB elnöki adatbázist az MKIK tarja karban ezért a területi kamaráknak csak megtekintési joguk és különböző szempontok szerint keresési lehetőségük van.

20. KÜLFÖLDI BIZONYÍTVÁNYOK BEFOGADÁSA (Pintér-Tóth Katalin)

A külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény (továbbiakban Elismerési tv.) hatálya az eljáró hatóságra, továbbá - állampolgárságra való tekintet nélkül - azon természetes személyekre terjed ki, akik külföldön vagy Magyarországon működő külföldi közoktatási vagy felsőoktatási intézményben, vagy képzést folytató más intézményben bizonyítványt vagy oklevelet szereztek.

Bizonyítvány, illetve oklevél az alap-, közép- vagy felsőfokú végzettséget, alap-, közép- vagy felsőfokú szakképesítést, felsőfokú szakképzettséget, illetve tudományos fokozatot tanúsító okirat. Bizonyítványnak, illetve oklevélnek tekintendő az ezekkel azonos hatályú okirat is.

Az Elismerési törvényt kell alkalmazni valamely külföldi állam joga szerint kiállított bizonyítványnak és oklevélnek a Magyarországon megszerezhető bizonyítvánnyal és oklevéllel egyenértékűként történő elismerésére és honosítására, valamint a résztanulmányok beszámítására.

Az alap- vagy középfokú végzettséghez kapcsolódó külföldi szakképesítő bizonyítványok és mesterlevelek elismerésének szabályait az Elismerési tv. Második rész IV. fejezete határozza meg.

Az Elismerési tv. alapján az a külföldi szakképesítő bizonyítvány ismerhető el, amely olyan alap-, közép- vagy felsőfokú szakképesítést tanúsít, amely Magyarországon megszerezhető vagy korábban megszerezhető volt.

Az elismerés és a honosítás a külföldi oktatási intézmény jogállása, a bizonyítvány vagy az oklevél jogi hatálya, a tanulmányi idő, valamint a tanulmányi és a vizsgakövetelmények alapján történik.

A külföldi bizonyítványok és oklevelek elismerésével, valamint a hazai bizonyítványokról, oklevelekről és a hazai szakmai gyakorlatról szóló hatósági bizonyítványok kiállításával kapcsolatos, e törvényben meghatározott feladatok ellátása, ha e törvény másként nem rendelkezik, a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséért felelős hatóság hatáskörébe tartozik.

Külföldön folytatott résztanulmányok beszámítása annak az oktatási intézménynek a hatásköre, amelyben a kérelmező a tanulmányait folytatni szándékozik. Ebben az esetben a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséért felelős hatóságnak az oktatási intézmény minősül.

A külföldi bizonyítványokkal kapcsolatos eljárások

Az elismerési eljárás jogszabályi háttere:

2001. évi C. törvény a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről

33/2008. (II. 21.)Kormányrendelet a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény hatálya alá tartozó ügyekben eljáró hatóságok kijelöléséről, valamint a nyilatkozattételi kötelezettség alá eső szolgáltatások felsorolásáról

Az elismerési eljárásról általában

Az elismerési eljárás során az eljáró hatóság a külföldi bizonyítvány vagy oklevél jogi hatályát Magyarországon megszerezhető bizonyítvány vagy oklevél jogi hatályával az e törvényben foglalt módon azonosnak nyilvánítja (elismerési eljárás).

Az alap- vagy középfokú végzettséghez kapcsolódó külföldi szakképesítő bizonyítványok és mesterlevelek elismerésének szabályait a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény (Elismerési tv.) Második rész IV. fejezete határozza meg.

A kérelmet főszabályként az Oktatási Hivatal Magyar Ekvivalencia és Információs Központjához (MEIK), mint a bizonyítványok és oklevelek elismeréséért felelős hatósághoz kell benyújtani.

A 33/2008. (II. 21.)Kormányrendelet a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséért felelős hatóságként, a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szabályozott szakmák esetében és azon szakmák tekintetében, amelyek esetében a szakmai és vizsgakövetelmények meghatározása a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter hatáskörébe tartozik, első fokon a Nemzeti Munkaügyi Hivatalt, másodfokon a szakképzésért és felnőttképzésért felelős minisztert jelöli ki.

Ki kérheti bizonyítványa elismerését?

Bizonyítványa elismerését az a személy kérheti, aki kérelme benyújtásakor állampolgárságát, személyes adatait és magyarországi lakóhelyét igazolja. Magyarországi lakóhely hiányában az eljárás nem indítható meg.

A kérelem mellékletei:

- állampolgárságot és személyi adatokat, valamint
- magyarországi lakhelyet igazoló hatósági igazolvány hiteles másolata
- Az Elismerési tv. 7. § alapján:
- A szakképesítést igazoló eredeti bizonyítvány hiteles másolata.
- A szakmai képzés tartalmát igazoló okiratok hiteles másolata.
- A fenti okiratok hiteles fordítása

- Az eljárási díj befizetését igazoló feladóvevény vagy a pénzüintézeti átutalás igazolásának másolata.
- Érettségire épülő szakképesítés esetén az érettségi bizonyítvány másolata vagy az elismerési határozat másolata.
- Meghatalmazott eljárása esetén meghatalmazás benyújtása is szükséges

Amennyiben a beadvány a fenti mellékletek nélkül érkezik be, és a hiánypótlás sem történik meg, az eljárást meg kell szüntetni.

A szakképesítés elismerésének folyamata

- Az eljárás során az NMH megvizsgálja
- a bizonyítványt kiállító intézmény jogállását,
- a szakmai képzés idejét,
- a szakmai vizsga részeit és tantárgyait,
- a képzés szakmai tartalmát, a szaktantárgyakat és
- a szakmai képzés szintjét.

Az NMH a szakképesítés elismerésére irányuló eljárásban három hónapon belül jár el.

Az érdemi ügyintézés határidejébe nem számít be a hiánypótlásra irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő.

Az NMH az eljárási határidőt egy alkalommal, maximum 21 nappal meghosszabbíthatja.

Az eljárás díja

Az elismerés költségei az eljárási díjból és az esetleges kiegészítő díjból tevődnek össze.

A szakképesítés elismerésének díja 2014-ben 76 125 Ft.

Amennyiben az NMH a szakképesítés elismerését szakmai vizsga teljesítéséhez köti, annak díját és a díj megfizetésének a módját az a vizsgát szervező oktatási intézmény határozza meg. Ennek összege nem haladhatja meg az Elismerési tv-ben meghatározott eljárási díj tízszeresét, azaz a 253 750 Ft-ot.

Jogorvoslat

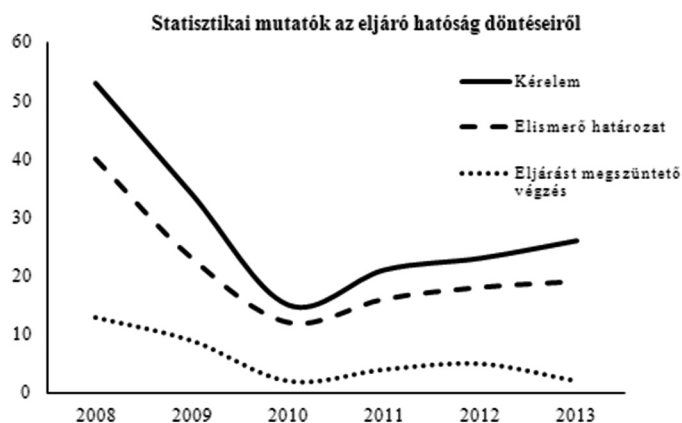
Az NMH által hozott határozat ellen a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül a NMH-hoz benyújtandó, de a nemzetgazdasági miniszterhez címzett illeték- és díjmentes beadvánnyal lehet fellebbezni.

A nemzetgazdasági miniszter határozata ellen közigazgatási úton további jogorvoslatnak nincs helye, azonban a határozat közlésétől számított 30 napon belül keresettel lehet kérni a határozat felülvizsgálatát a Fővárosi Bíróságtól.

Tájékoztatók, űrlapok:

https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=341 (www.nive.hu - SZAKKÉPZÉSI SZOLGÁLTATÁSOK - Külföldi bizonyítványok és oklevelek elismerése).

A külföldi bizonyítványok befogadásáról statisztika

31. ábra A külföldi bizonyítványok befogadása

Típusok	Évek					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kérelem:	53	34	15	21	23	26
Határozat (szakképesítés elismerése):	40	23	12	16	18	19
Határozat (szakképesítés elismerésének megtagadása)	0	0	0	0	0	5
Eljárást megszüntető végzés	13	9	2	4	5	2
Hivatalból továbbküldve	0	2	1	1	0	

Bizonyítvány elismerések, országonként:

2009	Határozat
Nagy-Britannia	1
Németország	1
Olaszország	1
Románia	16
Szerbia	1
Szlovákia	2
Ukrajna	1
összesen	23

2013	Határozat
Románia	8
Jugoszlávia	2
Svájc	1
Németország	1
Szíria	1
Irán	5
Franciaország	1
összesen	19

Elismert szakképesítések:

Asztalos	Háztartási gépszerelő	Villanszerelő
Épületasztalos	Autó-szerelő	Villamosenergia-ipari technikus
Építményvakoló	Gépszerkesztő technikus	Elektroműszerész
Kőműves	Cső-távvezeték üzemeltető	Rádió- és televízió műszerész
Szobafestő	Villamosgép- és készülékszerelő	Számítógép-kezelő
Magasépítő technikus	Villamosgép-szerelő	Férfiruha készítő
Szerkezet-lakatos	Villamoshálózat-szerelő	Nőiruha-készítő
Géplakatos	Élelmiszer-eladó	Női szabó
Gépi forgácsoló	Szakács	Általános laboráns
Fémforgácsoló	Vendéglátóipari eladó	Férfi fodrász
Általános gépszerelő	Utazásügyműve	Női fodrász
Kalapos és sapkakészítő	Műanyagipari feldolgozó	Fodrász
Cipőkészítő	Bőrdíszműves	Kozmetikus
Cipész	Díszítő festő	Ingatlanközvetítő

21. MINŐSÉGIRÁNYÍTÁS MŰKÖDTETÉSE A SZAKMAI VIZSGÁKON (DR Madarász Sándor)

Az Országos Képzési Jegyzékről szóló kormányrendeletben meghatározott szakképesítések megszerzését igazoló bizonyítványt szakmai vizsgabizottság előtt sikeresen letett, komplex szakmai vizsgán lehet szerezni. A komplex szakmai vizsga állami vizsga, amit a szakmai vizsgabizottság az adott szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján, a szakmai vizsgaszabályzat rendelkezései szerint kell, hogy megtartsion.

Ha bármilyen tevékenységet hatékonyan és eredményesen akarunk végezni, akkor a tevékenység elvégzéséhez elengedhetetlen úgynevezett foglalkozási kompetenciákon túl még szükségünk van olyan tudásra és annak alkalmazási képességére is, amely az eredményességnek egy speciális megítélése szempontjából lényeges. Ez a speciális szempont a vevői, vagy partner elégedettség. Ezt a tevékenység jellegétől függő elégedettséget állítja a vizsgáldások és a szabályozás középpontjába, a teljes tevékenység minden elemére, folyamatára kiterjedően a korszerű minőségirányítás. Így a komplex szakmai vizsgatevékenység, mint közfeladat-ellátási humán szolgáltatási tevékenység fókuszában is a partneri elégedettség kell, hogy álljon. E közfeladat-ellátási folyamatban partnernek tekintendő az ügyfél, aki a vizsgázó, a komplex szakmai vizsgára a megbízásokat kiadó állami közigazgatási szerv, a szakképesítésért felelős főhatóság (minisztérium), a vizsgaszervező, a képző intézmény, továbbá az illetékes szakmai szervezetek és a munkáltatók. E partnerek (akiknek a felsorolása korán sem teljes) elvárásainak megfelelően és az elégedettséjükre kell tehát a komplex szakmai vizsgákat lebonyolítani.

Az előzőekben leírtakból következik, hogy a szakmai vizsgabizottság elnöke és tagjai a szakmai vizsgával kapcsolatos tevékenységeik során tudatosan kell, hogy alkalmazzák a minőségirányítás elveit, módszereit és eszköztárát. Miután a komplex szakmai vizsga állami vizsga, így a komplex szakmai vizsgákon alkalmazott minőségirányítási rendszernek illeszkednie kell a közigazgatásban alkalmazott és használatos minőségirányítási elvekhez. A magyar közigazgatási rendszer az EU ajánlásainak megfelelően a közigazgatási ágazatra kidolgozott CAF (Common Assessment Framework fordítása; Közös Értékelési Keretrendszer) minőségirányítási rendszert használja. Ezen ágazati minőségirányítási rendszeren túl azonban még sok közhivatal használ az MSZ EN ISO 9001:2009 („Minőségirányítási rendszerek. Követelmények” elnevezésű) ágazat független szabvány előírásai szerint megfelelően kialakított minőségirányítási rendszert is. Ez azért lehetséges, mivel mind a CAF rendszer, amely önértékelés alapú, mind pedig az ISO, amely külső szakértő (auditor) általi tanúsítás alapú, azonos alapvetésekből és elvekből indul ki. Mindkét rendszer a TQM (Total Quality

Management, azaz; teljes körű minőség menedzsment) alapvetéseire épül, és eszköztára is lényegében egyező. A TQM szerint a kiválóság alapelvei az alábbiak: *eredményorientáltság, ügyfélközpontúság, a vezetés és a célok állandósága, folyamatokon és tényeken alapuló irányítás, a munkatársak fejlesztése és bevonása, folyamatos tanulás és innováció továbbá fejlesztés, a partnerkapcsolatok fejlesztése, és a társadalmi felelősségvállalás.* A TQM egy olyan vezetési filozófia, amely az adott szervezet minden területére és folyamatára kiterjed, a termék vagy a szolgáltatás minőségének állandó javítása mentén. Minden tevékenység, így a folyamatos fejlesztés előbbiek szerinti alapciklusai a következők: tervezés (Plan), végrehajtás (Do), mérés-értékelés (Check) és beavatkozás (Act). A négy fázis angol elnevezésének kezdőbetűi alapján szokás nevezni **PDCA ciklusnak** ezt a minőségirányítási alapvetést.

Milyen minőségirányítási rendszert alkalmazunk a komplex szakmai vizsgák esetén?

Az előzőekben leírtakból következik, hogy a komplex szakmai vizsgákon, mivel azok állami vizsgák, tehát a közigazgatási illetve a közszolgálati tevékenységek körébe tartoznak, TQM alapú minőségirányítási rendszer alkalmazása az elvárás. A komplex szakmai vizsga olyan közszolgálati tevékenység, amelyben humán szolgáltatásként a szolgáltatást végző állami vizsgabizottság szakmai képesítést ad ki, vagy elutasítja annak kiadását, az eljárásban szereplő ügyfél (mint partner), a vizsgázó számára. Erre a humán közszolgáltatásra adaptált CAF vagy ISO alapú minőségirányítási rendszernek a kidolgozása e fejezet keretein messze túlmutat, ezért a következőkben olyan tanácsok és módszerek összefoglalására vállalkozhatunk csak, amelyek alkalmazása megteremti a minőségközpontú alapelvek szerinti szakmai vizsgabizottsági tevékenység feltételeit a komplex szakmai vizsgákon.

A bemutatásra kerülő elvek és munkamódszerek következetes alkalmazása a szakmai vizsgabizottságok tevékenységében fogják eredményezni a komplex szakmai vizsgák minőségirányítási rendszerének gyakorlati megvalósulását.

Amit minden vizsgabizottsági elnöknek és vizsgabizottsági tagnak mindig szem előtt kell tartania:

1. *Eredményorientáltság:* A vizsgabizottsági munkára vonatkozó megbízás alapvetően arra szól, hogy a hatályos jogszabályokban foglaltaknak megfelelően sikeresen le kell folytatni a komplex szakmai vizsgát. Ebből következik, hogy maradéktalanul és pontosan, naprakészen kell ismerni a komplex szakmai vizsgára vonatkozó *hatályos* jogszabályokat és a szakmát. Ha a vizsga előkészítése, vagy a vizsga során bármilyen rendellenesség, zavaró körülmény, szabálytalanság történik, akkor a vizsgabizottság tagjainak fő feladata a jogszerűség mielőbbi helyreállítása, a zavarok elhárítása, a vizsga szabályos körülmények közötti folytatásának biztosítása. A mindenkori cél a komplex szakmai vizsga szakszerű és jogszerű lefolytatása.

2. Ügyfélközpontúság: A szakmai vizsgán az ügyfél a vizsgázó. A vizsgabizottság tagjainak úgy kell végezni munkájukat, hogy az ügyfelek (vizsgázók) maximálisan elégedettek legyenek a vizsga jogszerűségével, a vizsgabizottság szakmai munkájával. Az ügyfél –aki partnernek tekintendő–elégedettség köre kiterjed még a vizsgabizottság tagjainak etikus magatartásával, a vizsgabizottság viselkedésével és kommunikációjával, a vizsgabizottsági tagok megjelenésével (öltözködés, kiegészítők, stb.) kapcsolatos elégedettségre is. A vizsgakörülményeket (helységek, várakozók, berendezések, eszközök, stb.) az előírásoknak megfelelően, de a vizsgázók igényeit is figyelembe véve kell kialakítani, illetve biztosítani. Az elégedettséget még jelentősen befolyásolja a tájékoztatás és a panaszkezelés. A vizsgázóknak minden őket érintő ügyekben hiteles és pontos tájékoztatást kell kapniuk a megfelelő időben. A vizsgabizottság biztosítson lehetőséget a panaszok meghallgatására és minden esetben vizsgálja ki és orvosolja azokat jogszerűen.

3. Vezetés és a célok állandósága: Rendkívüli vizsgahelyzetekben sem lehet eltekinteni a jogszerűségtől. Pld: bármi is történik a vizsgán, csak a jóváhagyott lebonyolítási rendben rögzített vizsgabizottsági tagi részvétellel folytatható a vizsga. Az egyes vizsgarészekért viselt, a lebonyolítási rendben rögzített felelősség vizsgabizottsági értekezleti határozat nélkül nem változtatható meg. Az esetleges rendkívüli helyzetek sem okozhatják a jogszabályoktól és a már elfogadott vizsgabizottsági alapelvektől való eltérést (pld: másként ítélnék meg vizsgázói kéréseket, vagy más vizsgakörülményeket teremtenek). Cél az egyenlő feltételeket biztosító, jogszerű és szakszerű vizsgakörülmények megteremtése és fenntartása.

4. Folyamatokon és tényeken alapuló irányítás:

A minőségirányítás egyik alapvetése szerint minden tevékenységet, folyamatot a PDCA ciklus szerint kell megvalósítani. Így a vizsgabizottság elnöki vagy tagi tevékenység is az alábbi cikluselemek szerint kell, hogy megvalósuljon:

Tervezési fázis (P)

- a megbízás elfogadásának mérlegelése; kompetencia önvizsgálat, összeférhetlenségi kérdések vizsgálata
- időbeosztások egyeztetése
- a megbízás visszaigazolása
- kapcsolatfelvétel a vizsgaszervezővel és a vizsgabizottsági tagokkal
- felmentési kérelmek vizsgálata, elbírálása
- a lebonyolítási rend egyeztetése
- a vizsgafeladatok jóváhagyása

Végrehajtási fázis (D)

- vonatkozó jogszabályok (OKJ, vizsgarendelet, SZVK, modulrendelet, kerettantervi rendelet) áttekintése
- a vizsgahelyszín ellenőrzése, megfelelőségének vizsgálata
- dokumentumok átvizsgálása
- vizsgabizottsági nyitó értekezlet, határozathozatal
- a komplex szakmai vizsga megnyitása (vizsgázók tájékoztatása)
- a vizsgát megelőző vizsgázói oktatások (tűz-munkavédelmi, stb. oktatások, dokumentálás) ellenőrzése
- a vizsgatevékenységek lefolytatása
- vizsgabizottsági értekezletek, határozathozatal (szükség szerint)
- a vizsgatevékenységek folytatása
- vizsgabizottsági záró értekezlet, határozathozatal
- adminisztrációs feladatok elvégzése, zárása
- a komplex szakmai vizsga lezárása (vizsgázók tájékoztatása)
- vizsgabizottság elnöki és tagi jelentések (on-line) elkészítése

Mérés, értékelés (C) (A vizsgázók értékelése nem ide tartozó!)

- értékelés a vizsgabizottsági záró értekezleten (a szóbeli véleményalkotás alapján):
- a lebonyolítási rend végrehajtásának értékelése
- a vizsgahelyszín értékelése
- vizsgafeladatok értékelése
- a vizsgázói felkészültség értékelése
- a vizsga szakszerűségének és jogszerűségének értékelése
- a vizsgabizottság munkájának önértékelése
- a vizsgázók vizsgateljesítményének értékelése a vizsgazáró értekezleten a vizsgázók előtt
- az ügyfelelégettség mérése (vizsgázók által kitöltött rövid kérdőív, vagy véletlenszerű megkérdezések (interjú) alapján)
- vizsgabizottság elnöki és tagi (on-line) jelentésekben az értékelések elkészítése

Beavatkozás (A)

- a vizsgaszervező által javasolt lebonyolítási rend_módosítása
- a vizsgafeladatok_módosítása
- vizsgahelyszíneken beavatkozás (eszköz, berendezés, baleset megelőzés, stb.)
- vizsgabizottsági munka korrekciója (vizsgabizottsági határozattal)
- rendkívüli, zavaró események elhárítása (vizsgabizottsági határozattal)
- értékelések összegzése alapján javaslattétel a megbízónak az on-line jelentésben

5. Munkatársak fejlesztése és bevonása:

A vizsgabizottsági munkában a vonatkozó jogszabályok szerint megosztható a vizsgabizottság tagjainak tevékenysége. A feladatmegosztásoknál azonban minden esetben egyértelműen meg kell határozni a felelőségeket is. A vizsgabizottsági feladatmegosztást a vizsga megkezdése előtt legkésőbb hét nappal egyeztetett és a vizsgabizottsági nyitó értekezleten jóváhagyott lebonyolítási rendben kell rögzíteni. A lebonyolítási rendtől eltérő feladat- és felelősség megosztás szerint nem működhet a vizsgabizottság!

6. Folyamatos tanulás és innováció továbbá fejlesztés:

A vizsgabizottsági elnöki és tagi névjegyzékeken szereplő szakértők felelőssége a jogszabályi és szakmai ismereteik pontos, napra készen tartása. Figyelemmel kell kísérniük a jogszabályi változásokat. Lépést kell tartaniuk a szakmai ismeretek (anyag, eszköz, technológiai, stb.) fejlődésével. A napi gyakorlatukhoz nem köthető szakismereteiket és a jogszabályi ismereteiket egyéni tanulással és a formális továbbképzésben való rendszeres részvétellel is kötelesek naprakészen tartani, illetve bővíteni.

7. A partnerkapcsolatok fejlesztése

A komplex szakmai vizsga vizsgabizottságának a vizsgatevékenység során fontos partnere a vizsgaszervező (illetve annak képviselője) és a vizsga jegyzője. További partnerek az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati feladat javítását végző tanár, a gyakorlati vizsgatevékenységnél közreműködő felügyelő tanár, a technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős személy és a felügyelő. E partnerekkel fontos a feladatok és tevékenységek jogszabályok szerinti megosztása, a kommunikációs formák tisztázása és felelősségi köreik áttekintése egyeztetése. Mindezt a vizsgabizottsági nyitó értekezleten célszerű elvégezni. Ezeknek a partnereknek a vizsgaszervező által kiállított írásos felhatalmazással kell rendelkezni. A partnerkapcsolatok fejlesztését a folyamatos kommunikáció és az elvégzett közös értékelések hatékonyan szolgálják.

8. Társadalmi felelősségvállalás

A komplex szakmai vizsgán kiadott OKJ-s bizonyítvány államilag elismert szakképzés. Minden magyarországi munkaadó köteles azt elismerni, és bízhat a tulajdonosának a munkavállalói kompetenciájában. A szakmai végzettséget és kompetenciákat igazoló dokumentum állami garanciával bír arra vonatkozóan, hogy tulajdonosa megfelelt az adott szakképzés szakmai és vizsgakövetelményeiben előírtaknak, alkalmas a meghatározott foglalkozások betöltésére, és azokban az elvárható munkateljesítményre képes. Ezt a vizsgabizottság állapította meg és az állam nevében a bizonyítvány kiadásával tanúsította. Ennek felelőssége tehát a vizsgabizottságé és elsősorban a vizsgaelnöké. E felelősség vállalásának feltétele az előző hét pontban leírtak betartása illetve vállalása.

A komplex szakmai vizsgákon alkalmazandó minőségügyi eszköztár elemek

A komplex szakmai vizsgákon a vizsgabizottság szakszerű és jogszerű működéséért elsősorban a vizsgabizottság elnöke a felelős, de felelős minden vizsgabizottsági tag is a szakszerűségért és a jogszerűségért. **Ha a vizsgabizottság elnöke és tagjai az előkészítési és a vizsgatevékenységek során szem előtt tartják az előző nyolc pontban megfogalmazott irányelveket, akkor tevékenységükre a minőségközpontúság lesz a jellemző.**

Lényegében így már működik a komplex szakmai vizsga minőségirányítási rendszere, hiszen a szakmai vizsgákra vonatkozó jogszabályokban leírtak alapvetően meghatározzák a folyamatokat és előírják a vizsgatevékenységek dokumentálásnak módját. Ezt még kiegészítik a szakmai vizsgák lebonyolításában kiemelkedő szerepet játszó kormányhivatal a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatóságainak utasításai, a vizsgákra vonatkozó eljárási szabályai és a kötelezően használandó elektronikus dokumentumai.

A szakmai vizsgabizottságok elnökei és tagjai számára a vizsgatevékenységek és a teljes vizsga minőségbiztosításának megvalósításához az alábbi minőségügyi eszköztár elemek javasolhatók.

Check lista

Olyan ellenőrzőlista, amelynek alkalmazása garantálja a rendkívüli, a szokásostól eltérő körülmények között is a listában felsorolt tevékenységek következetes, sorrendiségben az előírások vagy az elvárások szerinti végrehajtását, megvalósítását.

A szakmai vizsgákhoz javasolt check listák:

Szakmai vizsgák megkezdése előtt ellenőrizendők listája:

- vizsgabizottság tagi megbízólevelek ellenőrzése
- vizsgaszervezési jogosultság ellenőrzése
- a szakmai vizsga jogszabályokban előírt dokumentumai meglétének és megfelelőségének ellenőrzése
- az írásbeli az interaktív, a gyakorlati feladatok és a szóbeli ellátására kijelölt helyszín, és a szükséges személyi és tárgyi feltételek megfelelőségének ellenőrzése
- a vizsgatételek tárolásának, felbontatlanságának ellenőrzése
- a vizsgaszervezőt képviselő megbízott felhatalmazásának ellenőrzése
- a jegyző megbízásának és a munkájához szükséges dokumentumok meglétének ellenőrzése
- internet kapcsolat működőképességének ellenőrzése
- a vizsgajelentkezési dokumentumok ellenőrzése
- felmentési, SNI-s kérelmek számbavétele

Vizsgabizottság értekezleti check listák:

- Nyitóértekezleti check lista
  - a vizsgabizottsági értekezlet jegyzőkönyvének vezetésére, tartalmára vonatkozó egyeztetés
  - a vizsgatevékenységet megelőző ellenőrzések eredményeinek megállapításai, értékelése, határozatai
  - az előzetesen jóváhagyott lebonyolítási rend jóváhagyása határozattal
  - a felmentési és SNI-s kérelmek elbírálása, határozathozatal
  - a vizsgázók tűz- és munkavédelmi oktatási kérdéseivel kapcsolatos határozatok
- Záró értekezleti check lista
  - a vizsgázók vizsgatevékenységi érdemjegyeinek megállapítása, döntéshozatal
  - a vizsgaeredmények véglegesítése
  - a vizsgatevékenységek és a komplex szakmai vizsga értékelése, javaslatok megfogalmazása
  - a vizsgajegyzőkönyv véglegesítése
  - a vizsga lezárása
  - a vizsgadokumentáció lezárása, kinyomtatása, aláírása

Az előbbieken bemutatott három check listán túl, célszerű még check listát készíteni a vizsga megkezdése előtt a vizsgázóknak elmondandókról, és a vizsga zárását követő vizsgázóknak szóló vizsgazáró értékelésről is.

Kérdőív

A vélemények összegyűjtésének, megismerésének célszerű eszköze a kérdőív. A kérdőíves válaszok feldolgozása és kiértékelése visszajelzést ad a vizsgált folyamatról, így a folytonos javítás, fejlesztés egyik fontos részeleme.

A komplex szakmai vizsgákon a vizsgálónöknek célszerű kérdőíves kérdezést folytatnia a vizsgabizottsági tagok és a vizsgázók tekintetében. Mindkét kérdőíves kérdés legyen teljes körű és a vizsga lezárását követően történjen meg, még a vizsga helyszínén.

A kérdőívek ne tartalmazzanak hat kérdésnél többet. A kérdések ne legyenek nyitottak, többségükben az elégedettségre vonatkozó pld. 1-10 (vagy 1-5) pontok között értékelhető benyomásokra, elégedettségre kérdezzenek rá.

22. FOGALMAK JEGYZÉKE

Állam által elismert szakképesítés: az Országos Képzési Jegyzékben (a továbbiakban: OKJ) meghatározott szakképesítés; (Szt.2§)

Bemeneti kompetencia: a képzés megkezdéséhez szükséges kompetencia;(Ft.2§)

Bemeneti kompetenciamérés: a bemeneti kompetenciával való rendelkezést igazoló dokumentum hiánya esetén annak felmérése, hogy a képzésre jelentkező birtokában van-e azoknak a kompetenciáknak, amelyek a képzés megkezdéséhez és annak sikeres elvégzéséhez feltétlenül szükségesek; (Ft.2§)

Előzetes tudás mérése: annak felmérése, hogy a képzésre jelentkező dokumentumokkal nem igazolt tanulmányai vagy megszerzett gyakorlati tapasztalatai alapján képes-e a képzés során elsajátítandó tananyagegység követelményeinek teljesítésére, amelynek eredményeként a követelmények megfelelő szintű teljesítése esetén a tananyagegység elsajátítására irányuló képzési rész alól a képzésre jelentkezőt fel kell menteni; (Ft.2§)

Feladatprofil: a szakképesítés megszerzése birtokában betölthető munkakörben elvégzendő feladatok célszerűen csoportosított listája

Feladatcsoport: a szakképesítés feladatprofiljának legnagyobb egysége, a munkatevékenység során végzendő feladatok célszerűen csoportosított halmaza

Formális tanulás szervezett, intézményi keretek között zajló strukturált formában folyó ismeretszerzés, amely a legtöbb esetben valamilyen bizonyítvány vagy diploma megszerzésével ér véget. Ide tartozik tehát a közoktatás, a felsőoktatás, az OKJ-s bizonyítvány megszerzését megcélzó szakképzés.

Gyakorlati képzést szervező: a gyakorlati képzés feltételeinek biztosításáért felelős szakképző iskola vagy e törvény szerint nyilvántartásba vett gyakorlati képzést folytató; (Szt.2§)

Gyakorlati képzést folytató: gyakorlati képzési tevékenységét iskolai tanműhelyben, vagy együttműködési megállapodás, tanulószződés alapján ténylegesen folytató, a gyakorlati követelményekre való felkészítést végző szerv, amely lehet a gyakorlati képzést szervező is; (Szt.2§)

Híd I. pótolja a továbbtanuláshoz szükséges, de hiányzó alapvető ismereteket és kompetenciákat.

Híd II. program azokat a tanköteles életkort már betöltő tanulókat célozza meg, akik nem rendelkeznek általános iskolai végzettséggel, de legalább 6 osztályt befejeztek, és további felkészítést igényelnek, hogy képesek legyenek felvételt nyerni valamely szakiskolai képzési programba.

Informális tanulás olyan, sokszor teljesen észrevétlen mindennapos tevékenységek, amelyeknek elsődleges célja nem a tanulás, vagy önmagunk képzése, de amelyek során mégis sok olyan ismeretet szerezhethünk, amelyek akár a munkaerőpiaci esélyeinket is javíthatják. Ide tartozhatnak a munkatársainkkal folytatott szakmai témájú beszélgetéseink éppúgy, mint a televízióban látott, munkánkhoz valamennyire kapcsolódó filmek, vagy egy új számítógépes program használatának a megtanulása.

Iskolai rendszerű szakképzés: a köznevelés keretében a nemzeti köznevelésről szóló törvényben és az e törvényben meghatározott, szakképző iskolában folyó szakképzés, résztvevői a szakképző iskolával tanulói jogviszonyban állnak; (Szt.2§)

Iskolarendszeren kívüli képzés: olyan képzés, amelynek résztvevői nem állnak a képző intézménnyel – a nemzeti köznevelésről szóló törvényben vagy a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott – tanulói vagy hallgatói jogviszonyban;

Képzési forma: az egyéni felkészítés, a csoportos képzés és a távoktatás;

Képzési tevékenység: szervezeten megvalósuló, célirányos kompetenciakialakítás és kompetenciafejlesztés;

Kompetencia: a felnőttképzésben részt vevő személy azon ismereteinek, készségeinek, képességeinek, magatartási, viselkedési jegyeinek összessége, amely által a személy képes lesz egy meghatározott feladat eredményes teljesítésére;

Komplex szakmai vizsga: az iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanuló és az iskolarendszeren kívüli szakképzésben részt vevő felnőtt szakmai elméleti és gyakorlati tudásának, képességeinek, készségeinek, ismereteinek mérése, amely az OKJ-ban meghatározott szakképesítés megszerzéséhez szükséges, a szakképesítéshez tartozó feladatprofil szerinti tevékenységek ellátásához meghatározott ismeretek elsajátítását tanúsító, jogszabályban meghatározott bizonyítvány kiadására irányuló eljárás; (Szt.2§)

Második és további szakképesítés: az iskolai rendszerű szakképzésben megszerzett, az OKJ-ban szereplő minden olyan államilag elismert szakképesítés, amely munkakör betöltésére, foglalkozás, tevékenység gyakorlására képesít, és már meglévő, államilag elismert szakképesítés birtokában szerzik meg. Második és további szakképesítés költségvetési támogatása szempontjából figyelmen kívül kell hagyni azt az OKJ-ban szereplő, államilag elismert szakképesítést, amelyet iskolarendszeren kívüli szakképzésben szereztek. Nem számít második szakképesítésnek a meglévő szakképesítéssel betölthető munkakör magasabb színvonalon való ellátását biztosító képzésben – szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott körben – szerezhető szakképesítés; (Szt.2§)

Modulzáró vizsga: az iskolarendszeren kívüli képzésben a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételeként a szakképzést folytató intézmény által megszervezett vizsga, olyan

kompetenciamérés, amellyel az intézmény meggyőződik arról, hogy a képzésben részt vevő elsajátította a szakmai és vizsgakövetelmény egyes követelménymoduljaiban előírtakat; (Szt.2§)

Non-formális tanulás az oktatási rendszeren kívül munkahely, a társadalmi és egyéb szervezetek által szervezett, az egyén igényeihez jobban illeszkedő képzések, tanfolyamok, amelyek legtöbbször nem zárulnak széles körben elfogadott bizonyítvány megszerzésével.

Részsakképesítés legalább egy munkakör ellátására képesít, a szakmai és vizsgakövetelménye egy szakképesítés egyes moduljait tartalmazza.

Speciális szakiskolai és a készségfejlesztő speciális szakiskolai programok a sajátos nevelési igényű tanulók képzését hivatottak biztosítani.

Szakképesítés egy vagy több foglalkozás valamennyi munkakörének betöltésére képesít, a szakmai és vizsgakövetelménye jellemzően több saját modult, illetve más szakképesítéssel közös modul(oka)t is tartalmazhat.

Szakképesítés-ráépülés a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott szakképesítésre épül, jellemzően saját modul(oka)t tartalmaz, újabb munkakör(ök) ellátására képesít. Egy szakképesítés-ráépülés több szakmai előképzettségként elfogadható szakképesítésre is ráépülhet.

Szakmai vizsga: az OKJ-ben meghatározott állam által elismert szakképesítés megszerzéséhez szükséges, a szakképesítéshez tartozó feladatcsoport, feladatprofil szerinti munkakörök ellátásához meghatározott ismeretek elsajátítását tanúsító, külön jogszabályban meghatározott bizonyítvány kiadására irányuló eljárás;

Szakmai érettségi végzettség: a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott kötelező közismereti érettségi vizsgatárgyakból és a szakközépiskola ágazata szerinti kötelező szakmai vizsgatárgyból álló érettségi vizsgával megszerezhető végzettség, amely az OKJ-ról szóló kormányrendeletben meghatározottak szerint munkakör betöltésére képesít. Az ágazat szerinti kötelező szakmai vizsgatárgy teljesítése magasabb követelmények szerint teljesített érettségi vizsgatárgynak minősül; (Szt.2§)

Szakmai ellenőrzés: a törvényességi és hatósági ellenőrzés mellett a szakképzés ágazati irányításának olyan eszköze, amelynek keretében a hatályos követelmények érvényesülésének szakmai vizsgálata, a kapott eredmények értékelése, az információknak a döntéshozók számára történő visszacsatolása történik meg; (Szt.2§)

Szakmai előképzettség: a szakképesítés megkezdésének feltételül szolgáló, a szakképesítés megszerzéséhez szükséges, korábban megszerzett szakképesítés, megnevezését a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye tartalmazza; (Szt.2§)

Szakmai és vizsgakövetelmény: a szakképesítésért felelős miniszter által rendeletben kiadott központi képzési dokumentum, amely meghatározza az adott szakképesítés komplex

szakmai vizsgájára történő felkészülés szakmai követelményeit, feltételeit és azokat a követelményeket, amelyeket a komplex szakmai vizsga során szükséges teljesíteni; (Szt.2§)

Szakmai követelmény: olyan követelmény, amely a gazdaságnak az adott szakemberrel szemben támasztott elvárásait, a szakma gyakorlása közben végzendő feladatok megoldásával kapcsolatban támasztható követelményeket tükrözi. Magába foglalja a munkába lépéshez és a munkavégzés során szükséges kompetenciák (munkaköri követelmények) szintjét, tartalmát, minőségét; (Szt.2§)

Szakmai követelménymodul: a szakképesítés szakmai követelményeinek meghatározott része, egyedi szakképesítések esetén annak egésze. A szakképesítés követelménymoduljainak összessége tartalmazza a szakképesítés valamennyi, a szakmai és vizsgakövetelményben rögzített szakmai kompetenciáját; (Szt.2§)

Szakmai tantárgy: a szakmai és vizsgakövetelmény teljesítéséhez a szakképzési kerettantervben előírt tantárgy; (Szt.2§)

Szintvizsga az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat mérő vizsga (Sz.t 7§(1)e))

Vizsgadíj: a vizsga megszervezésével, lebonyolításával kapcsolatban felmerülő, a feladatra elszámolható működési célú kiadások egy vizsgázóra jutó hányada; (Szt.2§)

Vizsgafeladat: tartalmazza az írásbeli, interaktív (számítógépes), gyakorlati, szóbeli vizsgatevékenység(ek) célját és a teljesítés meghatározó körülményeit, amelyhez legalább egy vizsgatevékenységet kell hozzárendelni; (Szt.2§)

Vizsgáztatási díj: a vizsgabizottság tagjait megillető díjazás; (Szt.2§)

23. A KOMPLEX VIZSGÁHOZ KAPCSOLÓDÓ JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

Törvények

- 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
- 2012. évi CXXVI. törvény a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról
- 2012. évi CCXV. törvény az egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú törvények módosításáról
- 2011. évi CLXXXVII. szakképzési törvény
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2009. évi CLV. törvény a minősített adat védelméről
- 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
- 1999. évi CXXI. törvény a gazdasági kamarákról
- 1993. évi LXXVI. törvény a szakképzésről
- 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról
- 2011. évi CLV. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról

Kormányrendeletek

- 84/2013. (III. 21.) Korm. rendelet az egyes szakképzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- 133/2010. (IV. 22.) Korm. rendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről
- 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről
- 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól
- 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet a komplex szakmai vizsgáztatás általános szabályairól (új vizsgaszabályzat)
- 423/2012. (XII. 29.) Kormányrendelet a felsőoktatási felvételi eljárásról
- 90/2010. (III. 26.) Korm. rendelet a Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről

- 111/2010. (IV. 9.) Korm. rendelet a szakmai vizsga megszervezésére vonatkozó engedély kiadásának és a vizsgaszervezési tevékenység ellenőrzésének részletes szabályairól
- 136/2014. (IV. 24.) Korm. rendelet az egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Miniszteri rendeletek

- 14/2013 (IV.05) NGM rendelet a szakképzési kerettantervekről
- 15/2008. (VIII. 13.) SZMM rendelet szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről (módosításáról szóló 32/2011. (VIII. 25.) NGM)
- 20/2007 (V. 21.) SZMM rendelet a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárás rendjéről
- 20/2008. (XII. 17.) SZMM rendelet a szakmai vizsgadíj és a vizsgáztatási díjak kereteiről, valamint egyes szociális és munkaügyi miniszteri rendeletek rendelkezéseinek hatályon kívül helyezéséről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 31/2004. (XI. 13.) OM rendelet az Országos szakértői, az Országos vizsgáztatási, az Országos szakmai szakértői és az Országos szakmai vizsgaelnöki névjegyzékről, valamint a szakértői tevékenységről
- 59/2013. (XII. 13.) NGM rendelet a felnőttképzési szakmai programkövetelmények nyilvántartásba vételének követelményeiről és eljárási rendjéről, valamint a szakmai végzettség megszerzésének igazolásáról
- 8/2006. (III. 23.) OM rendelet a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről, valamint a térségi integrált szakképző központ tanácsadó testületéről
- 31/2004. (XI. 13.) OM rendelet az Országos szakértői, az Országos vizsgáztatási, az Országos szakmai szakértői és az Országos szakmai vizsgaelnöki névjegyzékről, valamint a szakértői tevékenységről

Kormányhatározatok

- 1198/2011. (VI. 17.) Kormányhatározat a szakképzési rendszer átalakítására, a gazdasági igényekkel való összehangolására vonatkozó koncepcióról
- 1214/2010. (X.12.) kormányhatározat a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával megkötendő szakképzési célú keretmegállapodás jóváhagyásáról

SZVK rendeletek

37/2013. (V.28.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről

41/2013. (V.28.) VM rendelet a vidékfejlesztési miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes, szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról szóló miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezéséről

12/2013. (III.29.) NFM rendelet a nemzeti fejlesztési miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes, szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról szóló miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezéséről

20/2013. (V.28.) BM rendelet a belügyminiszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes, szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról szóló miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezéséről

19/2012. (VIII. 28.) HM rendelet a honvédelemért felelős miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról

27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről

28/2014. (IV. 24.) KIM rendelet a közigazgatási és igazságügyi miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes igazságügyi tárgyú rendeletek módosításáról

24. LINKEK JEGYZÉKE

<https://vny.nive.hu/> - Vizsganyilvántartási Központ NMH-SZFI

<https://vny.nive.hu/statisztika/>

www.nive.hu/vizsgak/komplex - szakmai vizsgák/formanyomatvanyok

<http://europass.cedefop.europa.eu/hu/home>

http://nrk.nive.hu/nyit_lap/ - Nemzeti Referencia Központ Magyarország

<http://nrk.nive.hu>

<http://www.europass.hu/> .- Nemzeti Europass Központ

<https://torzslap.nive.hu/> - törzslapnyilvántartási rendszer

<https://vb.nive.hu/vej> - megbízó levelet elektronikus formában

https://vb.nive.hu/?oldal=komplex_vizsga_formanyomatvanyai

www.isziir.hu

https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=341 (www.nive.hu - SZAKKÉPZÉSI SZOLGÁLTATÁSOK - Külföldi bizonyítványok és oklevelek elismerése).

25. RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

BM KOK - BM Katasztrófavédelmi Oktatási Központ

ECVET - Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer (European Credit System for Vocational Education and Training)

EKKR – Európai Képesítési Keretrendszer

FEOR – Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere

Fktv – felnőttképzési törvény

GYEMSZI ETI - Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet
Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet Főigazgatóság

ISCED - International Standard Classification of Education

ISZIIR - Internet alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer

Kt. - köznevelési törvény

Ket - a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény

MFKB - Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság

MKIK - Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

MKKR Magyar Képesítési Keretrendszer

NAKVI - Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet

NCSSZI - Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet

NFA - Nemzeti Foglalkoztatási Alap

NGTT - Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

NKB - Nemzeti Képesítési Bizottság

NMH - SZFI Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak és Felnőttképzési Igazgatóság, vagyis az állami szakképzési és felnőttképzési szerv

NGM - Nemzetgazdasági Minisztérium

NRK - Nemzeti Referencia Központ

NSZFT - Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács

OH - Oktatási Hivatal

OKJ - Országos Képzési Jegyzék

OSZTV - Országos Szakmai Tanulmányi Versenyt

SZKTV - Szakma Kiváló Tanulója Verseny

Szt - szakképzési törvény

SZVK - szakmai és vizsgakövetelmények

TKKI - Türr István Képző és Kutató Intézet regionális igazgatóságai

Vizsgaszabályzat - 315/2013 (VIII.28.) Kormányrendelet a komplex szakmai vizsgáztatás általános szabályairól

26. TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

„A TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE fejezetet a Kézikönyv a komplex szakmai vizsgák megszervezéséhez című kiadvány lemez mellékletének a word változata tartalmazza.”

27. ÁBRÁK JEGYZÉKE

---

1. ábra Intézményirányítás a szakképzésben
2. ábra A magyar oktatási rendszer
3. ábra államadósságmutatók az EU tagországokban
4. ábra az EU átlag a szakértelem előrejelzéséről korosztályonként
5. ábra Magyarországon a szakértelem előrejelzésel korosztályonként
6. ábra az MKKR-ről
7. ábra a hagyományos és a moduláris rendszerű szakmai vizsgák száma
8. ábra Az iskolarendszeren kívüli és az iskolai rendszerű vizsgára jelentkezők száma:
9. ábra A sikeresen vizsgázók száma:
10. ábra Vizsgára jelentkezők és a sikeresen vizsgázók száma iskolai rendszeren kívül:
11. ábra Vizsgára jelentkezők és a sikeresen vizsgázók száma iskolai rendszerben:
12. ábra Éves bontásban a legtöbb sikeresen vizsgázót kibocsátó szakmacsoport (top 5)
13. ábra Sikeresen vizsgázók száma szintenként, éves bontásban
14. ábra Sikeresen vizsgázók száma évenként, régiós bontásban (2009. – 2013.):
15. ábra Sikeresen vizsgázók száma évenként, megyei bontásban (2012. – 2013.)
16. ábra Iskolai rendszeren kívül sikeresen vizsgázó férfiak és nők száma évenként:
17. ábra Iskolarendszerben sikeresen vizsgázó férfiak és nők száma évenként
18. ábra Iskolarendszeren kívül sikeresen vizsgázók száma korcsoportonként, éves bontásban:
19. ábra Iskolai rendszerben sikeresen vizsgázók száma korcsoportonként, éves bontásban
20. ábra A szakmai előkészítő tantárgyból érettségi vizsgát tettek száma közép és felső fokon
21. ábra A javító érettségi vizsgát tettek száma szakmai előkészítő tantárgyból
22. ábra A közép szintű és az emelt szintű érettségi vizsgát tettek száma szakmai előkészítő tantárgyból májusban és októberben
23. ábra A érettségi vizsgát tettek száma szakmai előkészítő tantárgyból 2009-13
24. ábra A legnépszerűbb tantárgyak a szakmai előkészítő érettségi tantárgyakból 2009-13
25. ábra A korábbi és a legutóbbi OKJ szakképesítés számainak egymáshoz viszonyítása
26. ábrán A lehetséges tanulási utak
27. ábra az OKJ szakképesítések megoszlása
28. ábra A beérkezett törzslapok 2014-ben
29. ábra A vizsgaelőkészítés folyamata
30. ábra A vizsgalebonyolítás folyamata
31. ábra A külföldi bizonyítványok befogadása

28. IRODALOMJEGYZÉK

- Dr. Czomba Sándor: Az átalakuló szakképzés szerepe a gazdasági növekedésben
Szak- és felnőttképzés, 2013. 5-6. szám
- Marton József: Interjú Dr. Szilágyi Jánossal, az MKIK képzési igazgatójával
Szak- és felnőttképzés, 2013. 5-6. szám
- Nádasdi Bence: Változások a szakképzés szabályozásában – 2. rész
Iskolaszolga – Közoktatási szolgáltató kiadvány, 2013. október
- Dr. Parragh László: A duális szakképzés bevezetése Magyarországon
Szak- és felnőttképzés, 2013. 5-6. szám
- A duális szakképzés célja és lehetőségei
Duális szakképzési fórum, Győr, 2014. május 14. - Dr. Szilágyi János előadása
Tájékoztató a kamara aktuális szakképzési feladatairól
Szakképzési fórum, Szombathely, 2013. november 15. – Dr. Szilágyi János előadása
Szakmai vizsgák ellenőrzési kézikönyvének általános része
<http://kepzesevolucioja.hu/index.php/component/content/article/36-vizsgarendszer-fejlesztese/218-a-szakmai-vizsgak-ellenrzesi-kezikonyve>
Kézikönyv a szakmai vizsgák szervezéséhez 2007.MKIK
- Benedek István: Szakmai fejlesztés – 7. Tantervek, értékelés, vizsgák, Budapest, 2005
- Birta–Székely Noémi: Oktatásmélt, Egyetemi jegyzet, Kolozsvár, 2008
- M. Nádasi Mária: Adaptivitás az oktatásban, ELTE Eötvös Kiadó Kft. - 2012
- Modláné Görgényi Ildikó: A gyakorlati szintvizsga pedagógiai módszertani kérdései és megoldási lehetőségei
Módszertani kézikönyv a gazdálkodó szervezeteknél gyakorlati képzést végző szakemberek részére, Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, Budapest, 2011
- Útmutató és sablon komplex szakmai vizsgák gyakorlati feladatainak írásához és értékeléséhez.
Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatóság, 2013
- Modláné Görgényi Ildikó: Komplex vizsgáztatás az agrár szakképzésben
Soós László A szakmai vizsgáztatás változó rendszere MKIK anyag
ReferNet országjelentés 2013
- NGM Közlemény a 2013 szeptembere előtt indult iskolai rendszerű szakképzésekről
Klész Tibor: A szakiskolai tanulók képzési útjainak, továbbhaladásának jogi lehetőségei
28 SZAKKÉPZÉSI SZEMLE XXIX. ÉVFOLYAM 2013/3 Dobszai Barbara – Vámosi Tamás
Széchenyi István: Napló